ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ 1 ՅՈՒՆՈՒԱՐ VENDREDI 1 JANVIER 1937

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3309

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԿԱՂԱՆԴԻ ԱՌԹԻՒ «ՅԱՌԱՋ» ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՕՐԵՐ ԿԸ ՄԱՂԹԷ ԻՐ ԸՆԹԵՐՑՈՂՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՒՆ :

ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԽՕՍՔ

ՎԱՍՏԱԿ ՄԸ՝ ՏԵՍԱՆԵԼԻ ԵՒ ՇՕՇԱՓԵԼԻ

Տարագրութեան չարն ու բարին պարզած առեն, յաճախ մեր ուշադրութենէն կը վրիպի լուսաւոր իրականութիւն մը :

Ոչ միայն փորձութեան, այլեւ փորձառութեան դպրոց մը դարձաւ վերջին արտագաղթը :

Նետուած ըլլալով բոլորովին անծանօթ ցամաքներու վրայ, միչտ ենթակայ՝ մշտնջենական չարժման եւ հոլովման, մեր ար – մատախիլ բազմութիւնները եփեցան, մարզուեցան բազմազան աչխատանքներու եւ պիտելիքներու մէջ : Եւ առացան գործնական վարժութիւններ, արհեստագիտական ծանօթութիւններ, նոյնիսկ մասնագիտութիւններ, որոնց մասին տարրական գաղափար ան – գամ չունէին, երէկ :

Նախ՝ հազարաւորներ դարձան աւելի կիրթ եւ ճկուն, արա – գաչարժ եւ արթուն :

Օժտուած՝ բնական ուչիմութեամբ մը, միչտ չարքաչ եւ աչ – խատունակ, վարժուած՝ քարչն հաց հանելու, անոնք եւրոպակա – նացան բառին լաւագոյն իմաստով : Մեքենաբար, տարերային թա – փով եւ գանուածօրէն առացան գիտելիքներ, որոնց համար յի – սուն տարիներէ ի չրաւէր Թուրքիոյ կամ Կովկասի մէջ :

Այսօր, նահանջինդ տարի վերջը, կրնա՞ք ցուցնել արհեստա – գիտական ապարէզ մը, ուր անձրևած ըլլայ հայ տարագիրը, ե – բիտատարդ կամ տարէց, այր թէ կին :

Կրնա՞ք ամրել թիւը հայ մեքենագէտներուն, ելեկտրագէտ – ներուն, չարխավարներուն, հեծանուտորդներուն (նոյնիսկ աղջիկ – ներ եւ կիներ), մեքենագիր - սղագիրներուն, ճարտարագէտնե – րուն, ճարտարապետներուն եւն. :

Իսկ այն հազարաւորնե՞րը որ տակուն աչխատանքով մը կոփ – ուեցան վիթխարի գործարաններու եւ արհեստանոցներու մէջ, տարրական փորձիքներէն հասնելով մինչեւ մասնագիտական ար – հեստներ, թափանցելով ամէնէն բարդ մեքենաներու գաղտնիքնե – րուն, առանալով փորձառութիւն՝ ի հարկին ամբողջ արհեստանոց մը վարելու :

Երկաթի գործարաններ կան ուր հայ բանուորներ են որ կը վարեն ամբողջ մասնագիտական եւ նուրբ աչխատանքները,— այն – քան վարժ որքան եթէ լուծք մը եզ վարէին :

Եւ կան հաստատութիւններ, հողագործականէն մինչեւ զին – ուորականն ու օդանաւային, ուր հայ մեքենագէտը կամ ճարտա – րագէտը չատ աւելի վստահութիւն կը վայելեն իրենց ընդունակ – ութեամբ եւ վարժութեամբ :

Դեռ չնք յիչեր անոնք որ զարգացան դեռնին տակը, մինչեւ 6 — 800 մեր խորութեամբ հանքերու մէջ :

Իսկ այն սովորական արհեստները որոնց մէջ երկիմ ալ անուն հաներ էինք, կատարելութեան հասան բոլի պանդխտութեան ըն – թացքին :

Այսօրուան սափրիչը, կօչկակարը, դերձակը եւ ուրիչ բազ – մաթիւ արհեստաւորները կը խնդան իրենց երկուան գիտցածին վրայ, եւ ապարէզ կը կարդան ամէնէն «եւրոպական» կամ ար – դիական ժանրագէտներուն :

Չենք ուզեր խճողել նիւթը, խօսելով բարձր գիտութենէ եւ ազատ ասարկուներու մասին, ուր նոյնպէս ծաղկեցան եւ այսօր ճակատագոյ կը գործեն բազմաթիւ տարագիրներ :

Ի՞նչ խօք որ ասպարէզը, միջավայրը, ազատութիւնը եւ խա – ղաղութիւնը գործեցին այս հրաչքը :

Ի բնէօժտուած, սակայն զրկուած էինք այս տարրական պայ – մաններէն մեր ապրած միջավայրին մէջ : Եւ պէտք էր որ այս գիտութիւնն ալ պատահէր,— նորագոյն եւ զանգուածային արտագաղթը, որպէսզի մեր յատկութիւնները զարգացնելու հնա – րաւորութիւն գտնէինք...

Այս սկ՝ չարիքին բարիքը, աննախընթաց եւ իսկապէս ստժա – նելի պայմաններու մէջ :

Պահ՝ը մէկդի դնելով «սանթիմանթալիսմ»ը, արդա՞ր է որ հպարտութեամբ արձանագրենք այս իրականութիւնը, իբրեւ չո – չափելի վաստակ :

Արդէն ունինք «որակեալ»ներու բազմութիւն մը՝ վազուան համար : Ստորատա, քաչվարժ եւ պիտանի ուժեր, որոնք անմի – ջապէս չիարար աչխատանքի կրնան լծուիլ, ա՛ւր որ ալ երթան :

Եւ ասոնք որ Հայաստան գացին, միասին առնելով իրենց 10– 15 տարուան գիտելիքները, գործիքներն ու մեքենաները, անոնք արդէն դրձան իրական օրհնութիւն՝ հայրենիքին համար :

Բոլոիս մաղթանքը այն է որ միւսներն ալ կարենային երթալ անոնց եաւէն, իրրեւ կազմ եւ պատրաստ հարստութիւն :

Արհեստագիտական զարգացման հետ զուգընթաց, ճաչակ – ներն ու բաւորութիւնները ալ բարելաւուեցան զգալապէս, եւ թե – ւերուն հետ միտքերն ալ բացուեցան, աւելի պայծառօրէն դատե – լու համար «աչխարքի բաները» :

Ճշդուած այլասերումն ալ աւերներ ցանեց աւելի սրընթաց եւ աւելի համատարած :

Եւ սակայն, չչփոթենք մէկը միւսին հետ : Ինչ որ արձա – նագրեցինք, անժխտելի նուաճում մը կը ներկայացնէ :

Երբ պնդաբար կը խօսինք տիւր պատկերներու մասին, ար – դարութիւնը կը պահանջէ արձանագրել նաեւ կազդուրիչ երեոյու – թիւնները, որպէսզի կարենանք ճշդօրէն գատել չահն ու վնասը :

Այս ժողովուրդը միչտ գիտցաւ կենսուրախ ժպիտ մը խառնել իր վիշտին : Գիտցաւ «թէ՛ լալ եւ թէ՛ քալել» :

Եւ քանի՜ տարի, միչտ ալ բան մը չտեսաւ : Կրցաւ արժեցնել իր թաքուն ուժերը եւ ճակատագոյ նայիլ աչխարհին :

Այնպէս որ, երբ լաւագոյն օրեր հասնին, ի վիճակի է տասը տա – րիէն գլուխ հանելու քան տարուան գործեր :

Միայն թէ հասնէին, չո՛ւտ հասնէին այդ օրերը ...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆՊԱՐԵՂԷՆԻ ԲԱՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ԳՈՐԾԱԴՈՒԻԼԸ ՎԵՐՋԱՑԱՒ ՆՈՐ ՀԻՄԱԶԱՑՆՈՒԹԵԱՄԲ ՄԸ

Նախապէս դուրս հանուած էին բանթողները

Շորեքչաբթի օր կառավարութիւնը վճռապէս գործի ձեռնար – կեց, լուծելու համար նպարեղէնի բանուորներուն վէճը : Նախ հրամայեց ոստիկանութեան պարպել այն հաստատութիւնները որ գրաւուած էին բանթողներուն կողմէ : Առաջին անգամ էր որ այս – քան լայն գործողութիւն մը կը կատարուէր Փարիզի շրջանին մէջ : Մօտ քսան վաճառատուններու, գործարաններու եւ մթերանոցնե – րու պարպումը տեղի ունեցաւ առանց դէպքի : Շատ մը պարագա – ներու մէջ բանուորները իրենք դուրս ելան կատարեալ բարեկար – գութեամբ, երբ ապրանչանը տրուեցաւ, իսկ ուրիչ տեղեր չէնք – րը պարպուած էին արդէն, երբ ոստիկանութիւնը հասաւ :

Կառավարութիւնը հարկադրուած էր այս միջոցին դիմել, ո – րովհետեւ երեքչաբթի օրուան գործադուլէն վերջ, բանուորները երկու երրորդի մեծամասնութեամբ մերժելով իրենց պատուիրակ – ներուն ստորագրած համաձայնութիւնը, գրաւեր էին հաստատու – թիւնները : Սակայն վաճառորդները չմիացան գործադուլին եւ բո – լոր մեծ նպարատունները բաց մնացին չորեքչաբթի օր : Կառավա – րութիւնը անհանդուրժելի գտնելով այս ընթացքը, որոշեց անմի – ջապէս գործի ձեռնարկել, ի հարկին բռնութեամբ արգիլելու հա – մար գործադուլը : Վարչապետը իր գրասենեակին մէջ մնաց մին – չեւ առաւտեան ժամը 4, մինչ Աչխատանքի Դաչնակցութեան պա – տասխանատու անդամներ կը բանակցէին գործադուլի վարիչնե – րուն հետ : Թէ կառավարութիւնը եւ թէ Աչխատանքի Դաչնակցու – թեան ներկայացուցիչները այն տեսակէտն ունէին թէ երբ իրա – ւարարական վճիռները անհամոյ համարուելով մերժուին եւ բան – ուորները գործադուլ հռչակեն իրենց կեցած տեղը, այն ատեն խորհրդարանին քուէարկած պարտաւորիչ իրաւարարութիւնը ար – ժէք չունենար :

Հետեւաբար, ներքին նախարարը չորեքչաբթի առաւտ ազդա – րարեց բանթողներուն թէ բանի դուրս պիտի հանուին, եթէ չպար – պեն իրենց գրաւած հաստատութիւնները : Այս գործողութիւնը դլուխ հանուեցաւ յաղողութեամբ, ինչպէս ըսինք :

Մինչ ոստիկանութիւնը զբաղած էր պարպումով, անդին վար – չապետը ունկնդրութեան կ'ընդունէր նպարեղէնի եւ ուտեստի սէնտիքաներուն պատուիրակութիւնը, առաջնորդութեամբ Աչխա – տանքի Դաչնակցութեան ընդհ. քարտուղարին՝ Պ. Լէօն Ժուհոյի : Ցետոյ տեղի ունեցաւ խորհրդակցութիւն մը գործատէրերու եւ բանուորներու ներկայացուցիչներուն միջեւ, աչխատանքի նախա – րարութեան մէջ, եւ հաւաքական պայմանագիր մը ստորագրուե – ցաւ իրիկուան դէմ : Եւ աչխատանքը վերսկսաւ երէկ : Ուրիչ խոր – հրդակցութիւններ ալ տեղի ունեցան, վարչապետին նախագա – հութեամբ, հարթելու համար կարգ մը դժուարութիւններ՝ չա – բաթական 40 ժամ աչխատանքի գործադրութեան մասին :

*** Փարիզեան շրջանէն 30,000 մեռաղադործական բանուոր – ներ երեք միթինկներ գումարելով, նոյնիմաստ բանաձեւեր քուէ – արկեցին, որով 15 առ հարիւր յաւելում կը պահանջեն 1937 յուն – ուար 1էն սկսեալ : Կառավարութիւնը կը քննէ խնդիրը :

*** Մասամաւոր աչխերտները որոշեցին գործադուլի չդիմել, բաւական սեպելով կառավարութեան տուած հաւաստիքները :

ԱՊԱՆԻԱԿԱՆ ՁԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ

Իտալիա եւ Գերմանիա չեն հաւատար Մոսկուայի անկեղծութեան

Մ. Մութիւնը պաչտօնապէս հաղորդեց անգլիական եւ Ֆրան – սական կառավարութեանց՝ թէ համաձայն է արգիլելու կամաւոր – ներու առաքումը, բայց իր կարգին կը դնէ չարք մը պայմաններ :

Գերմանական թերթերը առաջին առթիւ հեղնութեամբ ար – ձանագրեցին խորհրդային իչխանութեան հաւանութիւնը : Եւ ահա իտալական թերթերն ալ չեն հաւատար Մոսկուայի անկեղծու – թեան : Կարեւոր թերթ մը, «Թրիպունա», կը գրէ Մոսկուայի պատասխանին առթիւ — «Համայնավարութիւնը, որ ընդունած է տ – ւանդական դիւանագիտութեան մեթոտները, կը ծածկէ իր բուն ձգտումները, ապահով անցագիր մը ճարելու համար իր կործանար – բար քարոզութեան համար : Կը բաւէ կարդալ խորհրդային ծանու – ցագիրը, հասկնալու համար թէ այլեւս անհետացած է որեւէ տար – բերութիւն Ռուսաստանի եւ Համայնավարութեան գործերուն մի – ջեւ » :

Լաւատեղեակ աղբիւրէ կը հաւաստեն թէ իտալական կառա – վարութիւնը աւելորդ կը գտնէ անգլեֆրանսական ձեռնարկը, նր – կատի առնելով խորհրդային իչխանութեան երկդիմի դիրքը : Պաչ – տօնական շրջանակներու մէջ անկարելի կը գտնեն արգիլել կամա – տորներու առաքումը :

Գերմանիա միչտ կը ձգձգէ իր պատասխանը, ժամանակ չա – հելու եւ աւելի զօրաւոր դիրք մը բռնելու համար : Գերմանական «Քէօնիկսպէրկ» մարտանաւուն հրամանատարը վերջնագիր մը ուղղեց Պասքեան կառավարութեան (Սպանիա), պահանջելով վե – րադարձնել «Փալոս » չոգենաւէն վար գրուած երկու սպանիացի ուղեւորներ եւ չոգենաւին բեռը : Եթէ գոհացում չտրուի, Պիլպաո – յի շրջանային կառավարութիւնը պիտի կրէ բոլոր հետեւանքները : Այս վերջինը պատասխանեց թէ չոգենաւը խուզարկուած էր օրի – նական պայմաններու տակ, սպանիական ջուրերուն մէջ, իսկ բեռը կը բաղկանայ ռազմական նիւթերէ :

(ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ՋԻՆՈՒՈՐՑՈՒԻՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԻՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

Պէլվիլի մէջ գումարուած ժողովին առթիւ (28 դեկտ.), առաջադահ վար – չապետին մեզի կը հաղորդէ հետեւեալ գեկոյցը :—

Ժողովը միաձայնութեամբ ընդու – նեց դինուորագրութեան սկզբունքը եւ ընտրեց 11 հոգիէ բաղկացած առաջա – հայ վարչութիւն մը, որուն պարտա – կանութիւն յանձնեց՝ 1.— Ընդհանուր ժողով մը պատրաստել Փարիզի դին – ուորագրեալներուն համար : 2.— Տա – նիլ նախապատրաստական աչխատանք ստեղծելու համար Ֆրանսահայ դին – ուորագրեալներու կեդրոնական մար – մին մը :

Առաջադահ վարչութիւնս յաջորդ օ – րըն իսկ գումարուելով ընտրեց իր դիւանը եւ որոչեց.—

1.— Պարտականութիւն եւ իրաւունք համարել միայն դինուորագրեալներով վճռել եւ վարել իր հակառակիրը :

2.— Աչխատանքի լրիւ ծրագիր մը պատրաստել եւ ներկայացնելու հա – մար մեր գործունէութիւնը՝ Ա) յա – րաբերութեան մտնել Փարիզի շրջան – ներուն հետ, Բ) գաւառներու հետ :

3.— Լրացուցիչ տեղեկութիւններ ստանալ պատկան մարմիններէն :

4.— Զեկոյց տալ մեր աչխատանք – ներու մասին հրապարակաւ եւ մամու – լի միջոցաւ :

ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ ՀԱՄԱՐ

Սէն Շամոնի Հայ երիտ. Միութենէն	200.—
Մարսէյլէն՝ խնջոյքի մը առ – թիւ (Տես Յառաջ, 26 սեպ – տեմբեր)	110.—
Տիկին Հ. Տէրտէրեան, Իսի – լէ Մուլինօ (Աւետիսի ձեռ – ով)	20.—
Գումար՝	330.—
Ցառաջս 20ի գումարը	4276.—
Ընդհ. գումար՝	4606.—

ԹՐՔԱԿԱՆ ՀԷՔԵԱԹՆԵՐ

Ալէքսանդրեթի կացութեան մասին

Թրքական վերջին դաթարերէն կը հաղորդի հետեւեալ տեղեկութիւնները :

— Ցետնեալ տուրքերը գանձելու պատրուակով թուրք բնակչութեան վրայ գործադրուած ճնշումը կը չա – րունակուի նոյն սատկութեամբ : Ա – նանց սատնելու թէ գիւղացիները ի – րապէս պարտական են կառավարու – թեան, հարկահաւաքները կը գրաւեն անոնց ինչքերն ու կենդանիները և ծա – խու կը հանեն չուկայ : Անոնք որ կը համարձակին բողոքել կառավարու – թեան, չարչարանքի կ'ենթարկուին պաշտօնեաներուն կողմէ : Այս անտա – նելի կացութեան հետեւանքով, ժողո – վուրդը քաղցի մատնուած է :

Ամէն օր կ'աւելնայ թիւը անոնց որ կը ձերբակալուին ընտրութենց մտա – նակցած չըլլալնուն համար : 40 հոգի ալ ամբաստանուած են իբրեւ հանրա – յին կարգը խանգարող : Ներկայիս բուն կերպով կը փնտռուին 50 ու – րիշներ որ ամբաստանուած են նոյն յանցանքով : Ընտրութենց չմասնակ – ցողներուն դատաւարութիւնը սկսած է առջի օր : Մինչեւ հիմա 6 հոգի մէ – կական ոսկի տուգանքի ենթարկուած են տեղական իչխանութենց կողմէ : Այս վեց դատապարտեալները դատա – րանին առջեւ յայտարարած են թէ սի – րով կ'ընդունին այդ տուգանքը որ մղիչ մը պիտի ըլլայ՝ աւելի բուռն կերպով չարունակելու համար իրենց ազգային դատը : Ձամբաներու վրայ չահատակութիւն բնող դինեալ հրոսա – խումբեր անդիմօրէն կը կողոպտեն թուրք ճամբորդները : Անոնց ներկա – յութեան պատճառաւ, թուրք չարժա – չարները չեն կրնար գործադրել իրենց արհեստը

ՀԱՅԵՒԱՐԱԲ ՀՐՈՍՍԽՈՒՄԲ ՄԸ

Դեկտեմբեր 22ին, վեց թուրք չար – ժավարներ Հայէպէն Իչքնաէբուն կը վերադառնային իրենց կատքերու, երբ Հայերէ եւ Արաբներէ բաղկացած հրո – սախումբ մը կը կոչէ ճամբան եւ կը հրամայէ կանգ առնել : Ինքնաչարժ մը լաթիքները կը կարեն, ապակիները կը կոտրեն եւ չարժավարներու ունե – ցած սուրեական 25 ոսկին կ'առնեն : Հասկցուած է որ այս չարժակումը սարքուած է Իսքէնտէրունի Ճինայօն եղբայրներուն կողմէ, որոնք կ'ըսեն թէ հանդիստ չպիտի թողուն թուրք չարժավարները :

ԱՅՆԹԱՊ ԵՒ «ՀԱՅԱՅ»

Անթէպի (Այնթապ) ազատագրու – թեան տարեդարձը տօնուեցաւ էնթիւ – զիի մէջ, յուզումնալից ցոյցերով : Անթէպցի երիտասարդ մը՝ Խասա, ը – սաւ թէ երբեք չպիտի մոռնանք օգ – նութիւնը զոր Հայաստի (Սանճաք)մեր եղբայրները բերին Անթէպի պաչտ – պանութեան գործին : Աւելցուց թէ Հայաստի Թուրքերուն դասը դասն է ոչ միայն Անթէպի, այլ ամբողջ Թուրք – իոյ : Ցետոյ առաջարկեց հանգանա – կութիւն կատարել ի նպաստ զեկտ. Ալի Նահատակուած երկու Հայաստի – ներու ընտանիքներուն :

Հայտ եկաւ որ կը յորդէր բարեմութեամբ, ամէն վերջ թատր հանդիսացաւ Հայաստի սիրոյն կա – տարուած արտայայտութենց : Իրա – ւարանական համալսարանի ուսանող – ներէն Հայաստի Ըէչատ բսաւ.— «Քա – նի Աթաթիւրքը ունինք մեր գլուխը, Անգարան՝ մեր սիրտին մէջ, եւ Թըր – քական արիւնը՝ մեր երակներուն մէջ, տարակոյս չունինք որ օր մը պիտի արժանանանք Անկախութեան» : Հա – յոյի մանկամարդ աղջիկ մըն ալ Անգ – արայէն հետեւեալ ոտանաւոր կոչը ուղղեց Հայաստի .—

«Մամիկներ, երիտասարդ մայրեր,
Ձեր արցունքը սրբեցէք ,
Փայլող հորիզոնին վրայ բոցավառ
գոյնին նայեցէք ,
Բոսորագոյն այդ արիւնով զարդարե –
ցէք ձեր յօնքերը ,
Հայրենի հողին գաւառ ծոցը աչտա –
նակներ վառեցէք» :

ԳԵՐՄԱՆԻԱՅ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԲՆԱԳԻՐՆ ԱՒԱՐՏՈՒԱԾ Է

« Մաթէն » նոր մանրամասնութիւններ հաղորդելով արտա – քին նախարարութեան քարտուղարներէն տիկին Լինտէրի եւ Լիթ – ուանացի Ռոզենֆէլտի յարաբերութենց մասին, կ'ըսէ թէ ան – հետացած է այն պաչտօնագիրը որով Գերմանիա պատերազմ կը հրատարակէր Ֆրանսայի դէմ, 1914 օգոստոսին : Այս առթիւ կը կրկնէ թէ Օր. կամ Տիկին Լինտէր կը վայելէր հզօր պաչտպանու – թիւնը արտաքին նախարարութեան վարիչներէն մէկուն : Օրիոր – դը պաչտօնապէս անոր քարտուղարն էր, բայց առանձնաչնորհեալ տիպար մը, այնպէս որ, երբ ամէն ամսեգլխու իր չքեղ կառքով կ'երթար իր թոչակը գանձելու, միւս քարտուղարները ծուռ կը նայէին :

ՏԱՐԵԳԼՈՒԽԻ ԱՌԹԻՒ « ՅԱՌԱՋ »Ի ՅԱՋՈՐԴ ՀԱՄԱՐԸ ԼՈՑՍ ԿԸ ՏԵՄՆԷ ԿԻՐԱԿԻ ՕՐ :

ԱՆՑՈՂՈՒԹԻՒՆ...

— Հոսդ, յոսդ ... ցաւոց մի՛ եղեր ... ո՞ր ցաւդ ունիս ... ինչո՞ւ կուլաս ... ինչո՞ւ կուլայ ... ինչո՞ւ կուլան ... ինչո՞ւ կուլանք ... ինչո՞ւ կուլանքդ ... ինչո՞ւ կուլանքդ ... ինչո՞ւ կուլանքդ

ՏԵՍՆՈՒՔ ՄԻ ԴԱՎԱՃԱՆԻ ՄԱՍԻՆ

ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐԱՎԱՅԻՆ ՇՐՋԱՆՆԵՐԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

— Ես ամբողջ գիշեր չեմ քնել, մտածում էի, թե ինչպես ձեզ հանդիպեմ, ինչ ասեմ, ինչ անեմ, որ ձեր ներողամտությունը վաստակեմ, ձեր վստահությունը չկորցնեմ, ձեր հարգանքը չկորցնեմ, ձեր սերը չկորցնեմ, ձեր ընկերությունը չկորցնեմ, ձեր ... Ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչ եմ ասում, ինչ եմ անում, ինչ եմ մտածում, ինչ եմ զգում, ինչ եմ ապրում, ինչ եմ ... Ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչ եմ ... Ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչ ... Ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ... Ես ինքս էլ չգիտեմ, ... Ես ինքս էլ չգիտեմ, ... Ես ինքս էլ ... Ես ինքս ... Ես ... Ես ... Ես

"ԱՐԱՐԱՏ,, ՄԵԾ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՆՈՐ ՏԱՐԻԻ ԵՒ ԾՆՈՒՆԴԻ ԳՆՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ ԴԻՄԵԾԷՔ ՄԵՐ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՊԱԼԱՏԸ

39 Rue de Trévise, Métro Cadet, Tél. Prov. 05-91

Ճոխ մթերք՝ արեւելեան եւ եւրոպական առաջնակարգ մրգեղէններու եւ թարմ նպարեղէններու։

ՑՆՏԵՍԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԻ ԱՌԹԻԻ. ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ **ՔԱՇ-ՔԱՇՎԱԼ** ՔԻԼՈՆ 14 ՖՐԱՆՔ ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՍԱՏՐԻ ԲՐԻՆՋ ԽԱԻԵԱՐ

Livraison rapide à domicile.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ CONSTANTINOPLE

37 Rue de Trévise, Paris (9), Tél. Prov. 82-96, Métro Cadet

Նոր Տարիի եւ Ծնունդի առթիւ ձեր գնուածները կատարելու համար դիմեցէք վերոյիշեալ հասցէին, ուր պիտի գտնէք ՆՈՐ ՍՏԱՑՈՒԱԾ արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակի ընտիր նպարեղէններ։

ՄԱՔՈՒՐ, ԹԱՐՄ ԵՒ ԱՐԱԳ. ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Ո՛չ օւթեան դէմ պայքարելու համար, այս կտրօնը ներկայացնողին հարիւրին 10 զեղչ։

Livraison à domicile.

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՐՂԱՎ

Ա.Ժ.ԵՐԻՈՑ ֆրանսական հպատակներու կարգ մը դասերուն քուէարկութեան իրաւունք տալու համար, օրինագիծ մը մշակած է նախարարական խորհուրդը։

ՉԻՆՈՒՈՐ Գ.ԼՈՒԽ ամէն օր երկու քառորդ չափ գինի պիտի տրուի բոլոր զօրանոցներուն մէջ։ Ուրիշ առաւելութիւններ ալ պիտի տրուին։

ԿՐԻՓԻ ՀԱՄԱՁԱՐԱԿ մը ծագած է Լոնտոնի մէջ, վտանգաւոր համեմատութիւններ ստանալով։ Մանագէտ մը կ'ըսէ թէ ներկայ համաճարակը կրնայ բազդատուիլ 1913ի եւ 1924ի հետ, երբ հի – ւանդութիւնը գերեզման տարաւ բազմաթիւ մարդիկ։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ կառավարութիւնը հեռագրով յանձնա – րարեց Լոնտոնի, Պերլինի, Հռոմի եւ Մոսկուայի դեսպաններուն, որ բացատրեն թէ արտաքին նախարարութիւնը եթէ արտօնած է չարք մը օդանաւեր փոխադրել Սպանիա, իր կամքէն անկախ է այդ գործողութիւնը, քանի որ չէր կրնար ուրիշ կերպ չարժիլ, չէզոքութեան ներկայ օրէնքով։ Կառավարութիւնը անհրաժեշտ գը – տած է այս բացատրութիւնը, վախնալով որ միջազգային բար – դութիւններ կը ծագին... Խորհրդարանը ձեռնարկած է նոր օ – րէնք մը քուէարկելու չէզոքութեան մասին։

ՊԱՊԻՆ ԱՌՈՂՋԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ մէկ ծանր է, եւ այլեւս չատ քիչեր կը հաւատան որ կարենայ ազատիլ ներկայ տագնապէն։

ԱՐՀԻԴՈՒԿՍ ՖՐԻՏՐԻԽ, Աւստրիա - Հունգարիոյ բանակին ազարակեաը՝ 1914-16ին, մեռաւ 80 տարեկան հասակին մէջ։

ԵՐԿՈՒ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐ, Ալէքսէյ Շեխիպա - պին եւ Փրոֆ. Վլատիմիր Իպատիեւ, վտարուեցան Գիտութեանց Ակադեմիայէն, մերժած ըլլալով Մոսկուա վերադառնալ արտա – սահմանէն, ուր ղրկուած էին որոշ պաշտօնով։ Ա.յս առթիւ փրոֆ. Իպատիեւի որդին, երիտասարդ գիտնական մը, նամակ մը գրելով իր քրոջը հետ, կը յայտարարէ թէ այլեւս չեն կրնար մարդու երես նայիլ եւ կը դատապարտեն իրենց հօրը դաւաճանութիւնը...

ԹՐՈՑՔԻ Մեքսիկա գնաց, բայց իր բարեկամները կը վախնան որ սպաննուի Սթալինի կուսակիցներուն կողմէ։ Կը կարծուի թէ ներքին քաղաք մը պիտի քշուի, ապահովութեան համար։

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ

Ընտանեկան խնջոյք — հանդիպում

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Ռոստոմ» եւ «Իշխան» ենթակամիւններու եւ «Վահագն» խումբի

ՀՈՎԱՆԱՒՈՐՈՒԹԵՍԻՄԲ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ

Տեղի կ'ունենայ Յունուար 31ին, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին «Շահրիկեան» սրահին մէջ։

Դախքերու մասնակցութեան համար 4 ֆր.։
Տասր տարեկանէն վեր փոքրերուն՝ 2 ֆր.։
Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ-ԵՐԵԿՈՅԹ

ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՅ ԱՌԹԻՒ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Պօմոնի Գուարեան ենթակոմիտէի եւ Րաժնակցութեամբ վարանդեան խումբի

2 Յունուար շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, վարանդեան սրահին մէջ,
10 Bld. de Marguerite. Beaumont
կը նախագահէ բնկ. Հ. ՊԱՄՄԱՃԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **ՀՐԱՅՐ ՍԻՐԱԿՆԿԻԼԵՑՆ**

Գեղարուեստական ճոխ բաժին երգ, արտասանութիւն, նուագ եւլն։
կը ներկայացուի «ԴԻՈ ՄԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԸ»
կերութիւմ մինչեւ առաւօտ։ Սրահին աքցութիւնը ապահովուած է։
Տախսերու մասնակցութիւն 2 ֆր։

ՏՕՆԱԾԱՌ

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՐ. ՇՐՋԱՆԻ ՅԱՌԱՋԴԻՄԱՍԻՐՈՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
ի նպաստ իր վարժարանին
3 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,
150 Route d'Orléans, Պանեէօ
կը ներկայացուի ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆի
1936ի ԵՒ 1937ի ՊԱՅՔԱՐԸ
Ընտանեաւր կատակերգութիւն։
Աշակերտութեան կողմէ խմբերգներ եւ արտասանութիւններ։
Թառ ու Պար եւ անակնկալներ
Պատրաստութիւն Ֆ. Կ. Խայի Մասնաճիւղին կողմէ։
Մուտք 3 ֆր։

ԿԱՂԱՆԴԻ ԾԱՌ

Փորթ տ'Իթալիի Դպրոց. Տիկնանց Մասնաճիւղի զոյգ վարչութեանց
2 Յունուար, շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 2ին. պ. Յովհաննէսեանի սրահը,
13 rue Pierre Curie. Kremlin Bicêtre.
Երգ, արտասանութիւն, ներկայացում դպրոցի աշակերտներուն կողմէ։
Կաղանդ Պապան Նուէրներ կը բաշխէ աշակերտներուն։
Նուէրները տրամադրած է Շոմագգալինի ֆրան սայի կեդր. վարչութիւնը։
ՄՈՒՏՔ 3 ՖՐ.։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ֆ. Կ. Խայի Իսի լէ Մուլինոյի մասնաճիւղին մահը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամուհիները այսօր, կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, իր դպրոցին մէջ, կարեւոր օրակարգ։

ՎԱՐՁՈՒ ԵՆ *յարկաբաժիններ, ամէն յարմարութիւններով* (tout confort), *մէկ մեծ սենեակ խոհանոցը մէջը՝ 1300 եւ 1450 ֆր. (շարժ եւ չոփաժ մէջը ըլլալով)։ Դիմել 13* rue de la Vistule, *մէթրօ* Maison Blanche։

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ

կազմակերպուած Ֆ. Հ. Կալոյա Խայի Աչկէնի մասնաճիւղին կողմէ
3 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2 30ին,
Cascade du Lac սրահին մէջ (Լէյին մօտ)։
ԿԱՂԱՆԴ ՊԱՊԱ, փոքրիկ ներկայացում մը, նուէրներ, արտասանութիւններ եւ նախերգիր։
Տեղերու համար մուտք 3 ֆր։

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ

Ֆ. Կ. Խայի Շավիլի մասնաճիւղին կողմէ
3 Յունուար. կիրակի կէսօրէ, վերջ ժամը 3ին. դահլիճի սրահին մէջ,
4 rue des Trois Chantiers.
Երգ. արտասանութիւն եւ «ՏԻԿԻՆ ԱԻՐԱՆ» կատակերգութիւն մը. փոքրիկներու կողմէ։ Նուէրներու բաշխում աշակերտներուն։
Նախընթրիք եւ պատշ կը բաժնուի բոլոր ներկայ փոքրիկներուն։
Մուտք 2 ֆրանք

ԳԻՆԵՍԵՂԱՆ

Ֆ. Կ. Խայի Իսի լէ Մուլինոյի մասնաճիւղին կողմէ
3 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4.30էն մինչեւ կէս գիշեր,
Գարակէօզեանի սրահին մէջ, 5 րիւ սը լա Տէֆանս, Իսի։
Գեղարուեստական յաժին։ Հայկական եւ եւրոպական պարեր։
Մուտք մեծերու 5 ֆր., փոքրիկներու 2 ֆր.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿԱՂԱՆԴ

ՍԻՓԱՆ—ԿՈՄԻՏԱՍ ԵՐԳԱՉԽՈՒՄԲԻ ՏՕՆԱՄԹԱՐԸ

2 Յունուար, շաբաթ եղեկոյ ժամը 21էն մինչեւ առաւօտ,
Հայ Երիտասարդաց Ս Խութեան սրահին մէջ, 8 Rue Bossuet
Place Lafayette, Métro Gare du Nord կամ Poissonnière
Orchestre, *անակնկալներ եւ ճոխ պիւֆէ։*
Ծախսերու մասնակցութեան համար մուտք 3 ֆր.։
ՄԱՆՈՒԿ — Երգչախումբի վիճակախաղը ութի կ'ունենայ նոյն երեկոյ։

—o—

Սիփան-կոմիտաս երգչախումբի տարեկան ցերեկոյթ-պարահանդէսը **Salle Hoche**ի *մէջ, 21 փետր.։ Նկատի ունենալ այդ թուականը։*

Կ'ԱՒԻՋԱՒԻՆ

լաւ անթըթփըրընէօրներ պլուզներու եւ ճերմակեղէններու համար (մէքենայով կար)։
Դիմել՝ Maison Leka, 3 Rue Scribe, Paris, *մէթրօ* Opéra.

50 *մէթր հեռու իսիի կայարանէն եւ 23 թիւ օմնիպիւսի կայարանէն, վարձու են* (tout confort) *յարկաբաժիններ, 1 փիէմնոց մեծ խոհանոցով 2000 ֆր., 2 փիէս 2500 ֆրանք, 3 փիէս խոհանոց 3750 ֆր.։ Շարժ չոֆաժ միասին։*

Աժան գինով մէկ խանութ։

Դիմեցէք տեղւոյն վրայ, 72-74 Bld. Rodin, à Issy-les-Mouli-neaux.

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ կարապետ Չէփճեան, ծնած Աշոտի զաւակն, 3 տար. փոխադրուած կիւրինի Տեղահանութեան միջոցին կը գտնուէր Ատանա։ Լաւ կայ որ 1920ին կը գտնուէր Պոլիս։ Իր հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի խօսցնել իր քրոջ՝ Տիկին Իսկուհի Գուլումճեանի (Չէփճեան), ցառաջի միջոցաւ։

ՓՆՏՐԵՑԷՔ եւ ԿԱՐԴԱՑԷՔ
Երգիծաթերթը՝ «Մ Ե Ղ Ո Ւ»
փարիզի եւ Շրջանի Յառաջի գրուէյ
Գ. ԱԻԵՏԻՍԵԱՆ։

CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON
1 — 7 Յուն.
Առաւօտեան ժ. 2.30ին երեկոյեան 8.30ին
Le grand prix du Cinéma Français 1936
L'Appel du Silence
La vie héroïque de Charles Foucauld avec Yonnel de Guingand
Գիներ 5 եւ 7 ֆր. location gratuite.

REXY CINEMA (Lyon)
Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi
1 — 7 Յուն.
Երեկոյեան ժամը 8.30
Իսկ Հինգ. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիշեր։
Noël—Noël dans
Tout va très bien
Madame la Marquise
Գիներ 5, 5 եւ 6 ֆրանք։
Նկարով յայտարարութիւնը բերուելն կը տրուի 2 մատքի տոմսակ զեղչուած գինով

10 ०/० 10 ०/० 10 ०/०

10 ԱՌ ՀԱՐՒԻՒՐ ԲԱՑԱՌԻԿ ԶԵՂՉ
ԲՈԼՈՐ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՎՐԱՑ
ԱՇԱԻԱՍԻԿ **Alimentation Trévise**ի ՆՈՒԷՐԸ
ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՑ ՀԱՄԱՐ
Café «Harém»
30 Rue de Trévise, Paris (9) Tél. Taitbout 40-63
Métro Cadet **Livraison à domicile.**
10 ०/० 10 ०/० 10 ०/०

ՎԱԼԷՆՍԻ ՁԱՁԱՐԱՆԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆԸ

8 Rue Buffault, Paris (9)

ուրախութեամբ կը ծանուցանէ թէ իր սարքած վերջին պարահանդէսը որ տեղի ունեցաւ Փըքի ժուռնալի սրահներուն մէջ, մինչեւ առաւօտ, ունեցաւ շատ փայլուն յաջողութիւն եւ այս առթիւ ստացած է բազմաթիւ շնորհակալութեան նամակներ։ Ներկայիս կը յայտարարէ որ համանման պարահանդէս մը տեղի պիտի ունենայ 1937 Փետրուար 27ին Փըքի ժուռնալի առաջին յարկի մեծ սրահներուն մէջ։ Վալանսի ճաշարանի տնօրինութիւնը վստահ է որ իր բարեկամները, ծանօթները եւ ամէն անոնք որոնք կը փափաքին հաճելի եւ ուրախ երեկոյ մը անցնել պիտի փութան ներկայ գտնուիլ։

ՈՂՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԱՌԻԹԷՆ

Maison HERATCHIAN

Որ կը գտնուէր rue Bleue, *փոխադրուած է* **6 rue Lamartine**
(Petit Journalի հանեւի փողոցը), *մէթրօ* Cadet,
Tél. Trud. 43—19
ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՍԵՓԱՔԱՆԱԿԻԳԻՆՈՎ
Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակի ընտիր նպարեղէններ եւ խմիչքներ։ Գնումի համեմատ՝ գեղեցիկ նուէրներ։
Livraison à domicile

Studio PHÉBUS

23 Bld. Bonne Nouvelle, Paris
Tél. Louvre 69-83
ԶԱՒԱԻՈՐ ԳԻՆ ԽՂՃԱՄԻՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԼԱՒ ՊԱՏՃԵՌՈՒԹԻՒՆ ԴՐԱՄ ԾԱՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Գործի փակման առթիւ ծախու են՝ 1.— Թրիքոյի մեքենայ մը «Տիւպլէք» վաճառանիշով, Մայ ըրթուրնէ ժօժ 6, 1 մէթր 50 սանտ. լայնք։ 2.— «Պօպինուզա մը՝ 6 պրօշով։ 3.— Սիւժիւթէս մը՝ Իւնիօն Սփէսիալ վաճառանիշով։ Դիմել ամէն օր կէսօրէ առաջ Գ. Գալէկհանի, 115 Bld. Rodin, Issy-les-Moulineaux, Seine.

«ՇԻՐԱԿ»

Թէ՛ փոձառութեամբ եւ թէ՛ բժշկական զննութեամբ հաստատուածձմարտութիւն մըն է որ Արեւելքի խակաան օդին, պատրաստուած գետ չամիչի հիւթով ու անխտիր եւ թորուած մանրայատուկ գործիքով (ալամպիք)՝ ազդեցիկ զօրացուցիչ մըն է։ Բայց օդի գործածողը պէտք է գիտնայ քնտրել այն վաճառանիշը՝ որ կ'երաշխաւորէ անարատ օդին բոլոր յատկութիւնները։ Այլապէս, օդի անունին տակ՝ խարդախուած եւ քիմիական նիւթերով պատրաստուած ըմպելին կը քայքայէ առողջութիւնը եւ կազմական աղետալի խանգարումներ յառաջ կը բերէ։

«ՇԻՐԱԿ» օդին, որ մասնաւոր ժենաշնորհովՓրանսայի ժ / հրապարակ հանուած Արեւելքի խակաան օդինէ, կը լրացնէ օդիին ակնկալուած բոլոր օգտակար յատկութիւնները։ Ուրեմն, եթէ օդիի սիրահար էք, խմեցէք գայն, բայց վնտռեցէք եւ խմեցէք Հայաստանի պատմական փառապանծ նահանգին անունով կնքուած եւ Շիրակի հզեղ նկարը կրող պիտակով «ՇԻՐԱԿ» օդին, ձեր առողջութեան դաւաճանած չըլլալու համար։

Մեծաքանակ գնումի համար դիմել՝ Փրանսայի եւ գաղթավայրերու մեակ արտօնատէր

GRANDE DISTILLERIE DU PARC
18 Bld. Onfroy, Prado—MARSEILLE, Tél. D. 78—73
Լիոնի եւ շրջակայքի մՒերանոց D. N. BAHADOURIAN,
2eevigné, LYON — Tél. Moncey 32—10
Նիսի մՒերանոց H. KHATCHADOURIAN, 24 rue Assalit, NICE — Tél. 841.85

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՅԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 3 ՅՈՒՆՈՒԱՐ DIMANCHE 3 JANVIER 1937

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3310

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Երկայն խօսք

ՆՈՐԻՆ ՁԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Քիչ անդին պիտի կարդաք պատերազմական նախարարութեան զեկոյցը՝ ոչ - հպատակ տարագիրներու զինուորագրութեան մասին:

Զոփազանց սեղմ եւ չոր, զեկոյցը կը հաստատէ մինչեւ հիմա հրապարակուած տեղեկութիւնները:

Ուրեմն, զինուորութեան ենթակայ են 20 – 33 տարեկան օտարականները,— անոնք որ չունին որոշ հպատակութիւն:

Ինչպէս կը բացատրէինք անցեալ օր, տեսակ մը մարզպահամար է որ կը կատարուի այժմ, երեւան հանելու համար տրամադրելի զինուորագուններու թիւը:

Պատերազմական նախարարութեան զեկոյցին համաձայն, առնոնք որ պիտի կանչուին առաջին տարի, իրենց տարեկից Ֆրանսացիներու հետ, բոլոր անհրաժեշտ տեղեկութիւնները պիտի ստանան զինուորագրութեան գրասենեակներու հրամանատարներէն կողմէ:

Ուրիշ խօսքով, իւրաքանչիւր չրջանի զինուորագրութեան գրասենեակի հրամանատարն է որ պիտի տեղեկացնէ թէ ե՛րբ պիտի կանչուին, ո՛ւր եւ ի՛նչպէս պիտի տեղաւորուին զօրամասերու մէջ:

Դարձեալ նոյն աղբիւրէն է որ լուսաբանութիւններ պիտի տրուին, զինուորութեան չնորհիւ հպատակութեան իրաւունք եւ աշխատանքի արտօնութիւն ստանալու մասին: Այսինքն, զինուորագուները որոշ առաւելութիւններ պիտի վայելեն, բայց այդ բոլորը կապուած են զինուորութեան լրացման հետ. իսկ մասնաւորապէս հպատակութեան ընդունելութիւնը պիտի կատարուի ոչ թէ մեքենարար, այլ համաձայն 1927 օգոստոս 10ի օրէնքին: Այն ալ երէկ դիմում կատարուի:

Կը նշանակէ թէ պատերազմական նախարարութիւնը արդէն տուած է իր որոշումը, պարտականութեանց եւ իրաւունքներու մասին, եւ զինուորագրութիւնը պիտի պարտադրէ համաձայն հաստատուած օրէնքներու:

Այստեղ ինքնին կը ծագին կարգ մը տարբական հարցեր.—

1· Մեր իրաւասու մարմինները որ եւ է տեսակէտ պարզա՞ծ են, մինչեւ հիմա, 1928 մարտ 31ի օրէնքին գործադրութեան առթիւ:

2· Եթէ որ եւ է դիմում չէ կատարուած ինքնաբերաբար, դէթ որ եւ է կարծիք հարցուա՞ծ է Ֆրանսայի ձեռնհաս չրջանակներէն, գործը ձեւակերպելու համար:

3· Անցեալ տարի գարնան, 1928ի օրէնքը գործադրելի կը համարուէր միայն ռուս տարագիրներուն համար, եւ այդ առթիւ բազմաթիւ դիմումներ կատարեցին ռուս ղեկավար չրջանակները, մշակուած բանաձեւ մը ներկայացնելով: Այդ առթիւ էր որ Սաուայի դահլիճը միջնախորհրդարանական յանձնախումբ մը կազմեց, խընդիրը ուսումնասիրելու համար: Ցետոյ դահլիճը փոխուեցաւ եւ ամէն ինչ մնաց առկախ:

Արդ, այն առեն կատարուած դիմումները կրցա՞ն որ եւ է բարեփոխում յառաջ բերել ծրագրուած առաջադրութեանց մէջ: (Ռուսերը եւ Հայերը միեւնոյն օրէնքին ենթակայ ըլլալով, որ եւ է օրինական տրամադրութիւն կը վերաբերի երկուքին ալ):

Այս հարցումները կ'ընենք ոչ թէ հետաքրքրութիւն զոհացնելու, այլ իմանալու համար թէ ազգ. կոչուած իշխանութիւնները որ եւ է դեր ունեցա՞ծ են եւ ունի՞ն, այս կենսական հարցին ձեւաւորման մէջ:

Եւ այդ իշխանութիւնները իրենք պարտաւոր են անհրաժեշտ լուսաբանութիւնները հաղորդել, ոչ թէ իրրեւ տեղեկատու, այլ իրրեւ պատասխանատու օրկան, փարատելու համար զանազան կասկածներ:

Մանաւանդ հիմա, երբ զինուորգուները իրենք ժողովներ կը սարքեն հասկնալի մտահոգութեամբ, եւ զարմանազան ճառեր կը լսեն:

Այս տեսակէտէն բաւական պերճախօս է Պէլվիլի ժողովը (28 դեկտ.), որուն հաղորդած բանաձեւին մէջ կը կարդանք հետեւեալ մանուածապատ նախադասութիւնը.—

« Պարտականութիւն եւ իրաւունք համարիլ միայն զինուորագրեալներով վճռել եւ վարել իր ճակատագիրը »:

Ըսել կ'ուզեն թէ իրենք իրենց գլխուն ճարը պիտի նային, առանց ճանչնալու որ եւ է ազգ. իշխանութիւն կամ օրկան, կամ դիմելու անոնց աջակցութեան:

Կը կարծենք թէ երեւութապէս անմեղ համարուած այս մտադրութիւնը կրնայ անախորժութեանց յանգիլ: Մանաւանդ որ, այս նոր չարժումին մէջ ալ պակաս չեն պղտոր տարրեր: Եւ իրականին մէջ անոնք են որ տուն տուած են Պէլվիլի ժողովին եզրակացութեանց, ինչպէս կը հաստատեն իրազեկներ, գրաւոր թէ բերանացի:

Ասոնք իրաւունքներու մասին եւ բանաձեւեր ներկայացնել՝ չի նշանակեր ջուրը պատէն վեր հանել: Դիմումներ կատարել եւ պահանջ հետապնդել՝ դարձեալ չի նշանակեր ամէն բան ժխտել եւ սրճարանի մէջ հաւաքուած պատահական բազմութիւն մը տեսակ մը ազգ. իշխանութիւն հռչակել:

Այս դիտողութիւնները կ'արձանագրենք պարզապէս անոր համար որ, զինուորական իշխանութեան բարի կամքէն կախում չունի ընդունիլ այս կամ այն առաջարկը: Իսկ ամէնէն արդար պահանջն ալ արժեցնելու համար, անհրաժեշտ է հաւաքական եւ համախոհ – հուրդ աշխատանք, եւ ոչ թէ տաքարիւն մարդանքներ:

Մեր այս վերապահումն իսկ աւելի կը ծանրացնէ իրաւասու օրկաններու պատասխանատուութիւնը: Ձիչդ ատոր համար ալ պարտաւոր են փոխել իրենց գործելու մեթոտները, դառնալով աւելի արթուն եւ բանուկ:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐՏԱՆԱՒ ՄԸ ԳՐԱՒԵՑ ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՆԱԻ ՄԸ

Հակառակ հրամանատարին քողոքներուն

Ուրբաթ օր, գերմանական «Կրաֆ Շպէ» յածանաւը գրաւեց սպանիական «Արագօն» չոգենաւը, Սպանիոյ հարաւային ջուրերուն մէջ, իբրեւ փոխարէն գերմանական «Փալոս» չոգենաւին գրաւման: Սպանիական կառավարութիւնը չորս ու կէս օր պահել վերջ, ազատ արձակած էր չոգենաւը, բայց վար դրած էր անոր բեռը եւ ճամբորդ մը: Սպանիացի հրամանատարը բողոքեց կատարուած բռնութեան դէմ, բայց գոհացում չստացաւ: Այս առթիւ հրապարակուած զեկոյցը կ'ըսէ թէ Պիլպաոյի (Սպանիա) կարմիր վարիչները մերժած ըլլալով «Ռէօնիկսպէրը» յածանարակին յանձնել գերմանական «Փալոս» չոգենաւին բեռը եւ վար դրուած ճամբորդը, Գերմանիա վճռեց պատասխանել փոխադարձ անօրինութեամբ մը: «Եւ ի պաշտպանութիւն այս ապատակութեան դէմ, սպանիական կարմիր չոգենաւ մը այսօր բռնութեամբ առժամապէս, գերմանական մարտանաւերու կողմէ: Անվիճելի կերպով հաստատուած է թէ «Փալոս» բռնուած էր Սպանիոյ երկրային ջուրերէն դուրս: Հետեւաբար չոգենաւին հրամանատարը մերժած է ստորագրել այն յայտարարութիւնը որ կ'ըսէր թէ «Փալոս» բռնուած է ծովեզերքէն հինգ մղոն հեռու:

Ակնարկ է ըսել թէ Գերմանիոյ այս գործողութիւնը մեծ յուզում պատճառեց քաղաքական չրջանակներու մէջ· մանաւանդ որ, կը պատասխանէ ճիշդ այն պահուն երբ Անգլիա եւ Ֆրանսա պատասխանի կը սպասեն, չեզոքութեան մասին:

Լուրի մը համաձայն, գերմանական յածանաւը ռմբակոծած է ուրիշ սպանիական նաւ մը, որ խրած է Պիլպաոյի առջեւ:

Զինուորական եւ դիւանագիտական ճակատին վրայ

Տարեգլուխի առթիւ զինուորական գործողութիւնները ընդհատուած էին սպանիական ճակատին վրայ: Կարգ մը լուրերու համաձայն Մատրիտի կացութիւնը անատնելի է այլեւս:

Դիւանագիտական ճակատին վրայ եւս նոյն անստուգութիւնն է որ կը տիրէ: Գերմանիա տակաւին չէ պատասխանած անգլեւ – Ֆրանսական առաջարկին եւ կ'ըսուի թէ հազիւ յունուարի կէսին պիտի պատասխանէ: Իտալիա եւս յետաձգած է իր պատասխանը, եւ պրպտումներ կը կատարէ դիւանագիտական չրջանակներու մէջ: Իրազեկներ կը հաստատեն թէ Իտալիա ծանր պայմանները պիտի դնէ, իր պատասխանին մէջ, դադրեցնելու համար կամաւորներու առաքումը: Իտալիոյ, Գերմանիոյ եւ Փորթուգալի համար բացարձակապէս անհանդուրժելի կը համարուի խորհրդային հանրապետութեան մը հաստատումը՝ Միջերկրականի ափերուն վրայ:

Գերմանիոյ արտաքին նախարարը դեկտեմբեր 31ին տեսակցութիւններ ունեցաւ անգլիական եւ Ֆրանսական դեսպաններուն հետ, եւ նորէն յիշեցուց համամասնավարական գործունէութեան վտանգը՝ Սպանիոյ մէջ, հետեւաբար Եւրոպայի համար: Զրոյցի մը համաձայն, Գերմանիա պիտի պահանջէ որ Մոսկուա անմիջապէս եւս կանչէ Սպանիա ղրկուած կամաւորները:

**** Տարեգլուխի առթիւ ճառ մը խօսելով, Հիթլէր չեշտեց թէ Գերմանիա միշտ պիտի ըլլայ «եւրոպական մշակոյթի եւ քաղաքակրթութեան ամրոց մը մարդկութեան թշնամի բոլշեւիկին դէմ»:*

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂՂՈՎ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ ԵՒ ԵՈՒԿՈՍԼԱՎԻՈՑ միջեւ ծրագրուած զանգուածը, որուն հաւանութիւն յայտնած էին Ռումանիոյ վարչապետը եւ արտաքին նախարարը, անհաճոյ տպաւորութիւն գործած է: Կը վախցուի որ դահլիճի տագնապ մը ծագի: Դաշինքը մըշտական բարեկամութիւն կը հաստատէ Պուլկարիոյ եւ Եուկոսլավիոյ միջեւ: Պուլկարիա նոյնիսկ զանգուածը մը կընքած է արդէն Թուրքիոյ հետ եւ արամադիր է կնքելու նաեւ Յունաստանի եւ Ռումանիոյ հետ, երբ կարգադրուին բոլոր տակաւ հարցերը:

ԻՆՔՆՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐՈՒ նորոգման համար, հայ եւ ռուս դաղթականները պարտաւոր են դիմել ոստիկանական վերատես – չութեան գեանդարկը, հիւսիսային - արեւելեան սրահ: Անոնք որոնց մականունները կը սկսին **A.—J.** տառերով, պէտք է դիմեն Յունուար 4ին 31, **K**էն **P** փետրուար 1էն 28, **R**էն **Z** մարտ 1էն 31: Ինքնութեան թուղթի արժէքն է 35 եւ 160 ֆրանք, համաձայն իւրաքանչիւր դասակարգի, իսկ տեւողութիւնը՝ երեք տարի:

ԱԼԲԱՆԵՐԼԻԹի համար նշանակուած երեք չէզոք դիտողները եւ ուրիշ երկու պաշտօնեաներ Պոլսէն անցնելով, իրենց ճամբան չարունակեցին դէպի Հալէպ, որ հասան դեկտեմբեր 31ին: Էնկիւրիէն անցած առեն պատուիրակութիւնը դիմաւորուեցաւ Թուրքիոյ արտաքին գործավարութեան ներկայացուցիչին կողմէ: Ուսանողներու խիտ բազմութիւն մը խռնուած էր կայարանը:

ՍԹԱԼԻՆի համար կ'ըսեն թէ Ա. Միութեան նախագահ պիտի հռչակուի, համաձայն նոր սահմանադրութեան: Այդ պարագային չրջանային հանրապետութեանց 11 նախագահները պիտի ըլլան իր օգնականները: Այս տեղեկութիւնը հաղորդելով հանդերձ, կարգ մը թերթեր դիտել կուտան թէ ծրագիրը լաւ ընդունելութիւն չէ գտած քաղաքական Բիւրոյին մէջ:

260,000 ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐ ՀՊԱՏԱԿ արձանագրուած են 1931էն մինչեւ 1936, համաձայն անցեալ մարտին կատարուած մարդահամարին: Այս առթիւ «Ֆրանսացի ժողովուրդին ազգման դաշնակցութիւնը» դիտել կուտայ թէ հինգ տարուան մէջ եթէ 508,000 հոգի աւելցած է Ֆրանսայի ժողովուրդին վրայ, ատոր 260,000ը այս

(ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԶԵԿՈՅՑԸ

Տարագիրներու զինուորագրութեան մասին

Պատերազմական նախարարութիւնը հետեւեալ զեկոյցը կը հաղորդէ.—

1928 Մարտ 31ի զինուորագրութեան օրէնքը իր 3րդ յօդուածով կը նախատեսէր թէ այն երիտասարդները որոնք Ֆրանսա կը բնակին եւ չեն կրնար հաստատել իրենց հպատակութիւնը, ենթակայ են զինուորական նոյն պարտաւորութեանց ինչ որ տարեկից Ֆրանսացիները:

Հետեւաբար, այդ երիտասարդներուն մարդահամարը պիտի կատարուի, 20էն մինչեւ 33 տարեկանը:

Ասոնց մէջէն անոնց համար որ կանչուելիք դասերուն կը պատկանին, Ֆրանսա հաստատուած զօրախումբերու մէջ տեղաւորման ձեւակերպութիւնները պիտի ճշդուին յետագային եւ այս մասին բոլոր տեղեկութիւնները մօտերս շահակիցներուն պիտի տրուին զինուորագրութեան գրասենեակներու հրամանատարներէ կողմէ:

Ասկէ զատ, նոյն հրամանատարները անոնց պիտի հաղորդեն այն պայմանները որոնցմով իրենց զինուորագրութիւնը պիտի կրնայ դիւրացնել իրենց հպատակութիւնը — եթէ խնդրեն — համաձայն 1927 օգոստոս 10ի 4րդ յօդուածի Բ. հատուածին, եւ այն առաւելութիւնները ու օգնութիւնը որ պիտի ընծայուին զինուորութենէ արձակուած ատեն — անոնց որոնք հպատակութիւն չեն խնդրած — աշխատանքի արտօնութիւն ստանալու եւ վարձու (սալարէ) գործ ընտրելու համար:

ՊՈԼՍՈՅ ՄԷՋ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ԴՐՕՇ ԿԸ ՊԱՐԶԷՆ

Ալէքսանտրէթ—Անտիոքի մասին...

Ալէքսանտրէթ - Անտիոքի շրջանին Թուրքերը, որոնք «Հաթայ» կը կոչեն Սաճաբը, դեկտ. 27ին անկախութեան դրօշը պարզեցին իրենց միութեան կեդրոնին վրայ: Այս առթիւ Միութեան նախագահը կրակոտ ճառ մը խօսելով յայտարարեց.

— « Անթաքիոյ եւ Իսքէնտէրունի չրջանակը կ'ուզեն գոհել ուրիշ ազգի մը անկախութեան սակարկութեան, երբ ան իր ազատագրութիւնը կը սպասէր, համաձայն եղած յանձնաժողովներու Թուրքերը չատ հինէն ի վեր գլուխ չեն ծռած ճնշումի առջեւ, եւ դիտեն իրենց իրաւունքները ձեռք բերել: Եթէ անոնք հանդարտութեամբ դիմադրեցին եղած հալածանքին, պատճառը այն է որ վստահ են իրենց իրաւունքին: Այսպէս թէ ոչ դիտենք թէ իրաւունքը ի՞նչպէս կ'ապահովուի:

Հաթայի դրօշը զոր կը պարզենք, խորհրդանիշն է մեր մօտալուտ ազատութեան: Ուշ կամ երկար, ամէն գնով պիտի հասնինք այդ ազատութեան:

Աթաթիւրք, որ ամէնն ինչ պարգեւեցիր Թուրքերուն, հուսաւորիդ եւ շուրջ ուժ մըն է բոլոր Թուրքերուն համար: Հաթայցիները որ Քեզմէ կ'առնեն իրենց հաւատքն ու կորովը· երախտագիտութեամբ կը յիշեն Քեզ »:

Միութեան քարտուղար Պահայի եւ ուրիշ Հաթայցի երիտասարդներու ճառերէն յետոյ, խօսք առաւ Հաթայի անկախութեան քայլերգին հեղինակը, Ահմէտ Ֆայիք եւ չեշտեց թէ «Միւննի» եւ «Շիի» կրօնական բաժանումները արուեստական են եւ թէ միայն Թուրքեր կան Սանճաքին մէջ: Մեզի համար միայն մէկ կրօնք կայ. — Քամալականութիւնը: Հաթայի Շիիները որոնք Սուլթաններու օրով խորթ կը համարուէին եւ այս պատճառաւ արաբերէն կը խօսէին, հարազատ Թուրքեր են »:

Նոր Ֆրանսան՝ Լէօն Պլումի ակնոցով

Վարչապետ ձայնասփիւռ ճառ մը խօսեցաւ կազմելի դիչերը, խաղաղութիւն եւ ի մարդիկ համաձայն մաղթելով Ֆրանսայի, Եւրոպայի եւ ամբողջ աչխարհի: Այս առթիւ չեշտեց թէ ինք ջերմապէս կը հաստատայ խաղաղութեան: «Կը հաստատամ ոչ թէ անգիտանալով խաղաղութեան սպառնացող վտանգները, այլ բոլոր խոչընդոտները յաղթահարելու առնական վճռականութեամբ: Ես կը հաստատամ թէ կարելի է հաստատել ընդհանուր կարգադրութիւն մը, հիմնուած՝ պետութեանց արդարութեան, հաւասարութեան եւ համերաչխութեան վրայ»:

*Լէօն Պլում պարզելով երկրին անտեսական վերելքը՝ վերջին քանի մը չաբաթներու ընթացքին, բացատրեց թէ նոր Ֆրանսա մը կը ծագկի, կերպարանափոխուած՝ բառոյապէս թէ նիւթապէս, «Ֆրանսա մը որուն դէմքին վրայ նոր արիւն մը հոսի, Ֆրանսա մը աւելի առողջ, աւելի երջանիկ եւ աւելի ինքնավստահ... Վեց ամիս առաջ ամէն մարդ կ'ըսէր,— «Բան մը պէտք է փոխուի », եւ հիմա ամէն մարդ կ'ընդունի թէ իսկապէս բան մը փոխուած է, փոփոխութիւն մը ուր արդարութիւնը, հաւասարութիւնը եւ ազատութիւնը իրենց բուն իմաստը կը գտնեն եւ փրկարար արդիւնքներ կուտան: Ի՞նչպէս պիտի պահպանուին եւ զարգանան այս բարերաստիկ պայմանները: Բանուորները պէտք է ուշադիր ըլլան որ նոր խռովութիւններ չխանգարեն վերելքը: Դրամատէրները պէտք է սթափին իրենց թմրութենէն, իրենց ձեռնպահութենէն եւ գանձեր դիզելու մտացու սովորութենէն: Ոչ ոք պէտք է կասկածի ապագային... Այսէն բանէ վեր՝ ներդաշնակութիւն պէտք է տիրէ քաղաքացիներու միջեւ եւ քաղաքացիական պարտականութեան գիտակցութիւն՝ ընկերութեան բոլոր դասերուն մէջ: Մենք հանրային բարօրութեան կառավարութիւն մըն ենք, եւ ոչ թէ ընկերվարական կառավարութիւն մը: Մենք կը ջանանք քաղել ինչ արդարութիւն որ կրնայ արտադրել ընկերութեան ներկայ կարգ ու սարքը: Ինչպէս որ արտաքին գործերու մէջ մեր թշնամիները խաղաղութեան թշնամիներն են, երկրին մէջ ալ մեր թշնամիները թշնամիներն են Ֆրանսայի հաւաքական չահերուն: Հաւատարիմ ժողովրդական ճակատի ծրագրին, մեր փառասիրութիւնն է ըլլալ ազգային կառավարութիւն մը՝ բառին ամենաբարձր իմաստով »:

ՅԱՓՈՆԱՑԻ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔՆԵՐ

— Մեր ընկերությունը ամեն տարի մի քանի անգամ ճանապարհորդություններ է կազմակերպում դեպի հարևան գյուղերը, որպեսզի մեր երիտասարդները ծանոթանան գյուղական կյանքի առանձնահատկություններին, ուսումնասիրեն գյուղացիների կենցաղը, սովորությունները, հագուստը, խոսվածքը, երգերն ու պարերը, ինչպես նաև գյուղատնտեսության զարգացման ներկա վիճակը։ Ես էլ այդ ճանապարհորդություններից մեկին մասնակցեցի։ Ինձ համար ամենահետաքրքրականը եղավ Ֆուկուսիմա նահանգի Ինավաշիրո գյուղը։ Այդ գյուղում ես ծանոթացա մի ծերունու հետ, որի անունը Սատո էր։ Նա ինձ պատմեց իր կյանքի մի քանի դրվագները։

Սատոն ծնվել է 1870 թվականին։ Նրա հայրը աղքատ գյուղացի էր։ Ընտանիքում ութ երեխա կար։ Սատոն ամենամեծն էր։ Նա ընդամենը տասը տարեկան էր, երբ հայրը ստիպված եղավ նրան ուղարկել Տոկիո, որպեսզի այնտեղ մի հարուստ ընտանիքում ծառայի։ Այդ ընտանիքի տերը մի վաճառական էր։ Նա ուներ մի մանր առևտրական խանութ։ Սատոն այդ խանութում էր աշխատում։ Նա ամեն առավոտ շուտ էր արթնանում, մաքրում էր խանութը, ապա գնում էր ջրհոր ջուր բերելու։ Ամեն օր նա ստիպված էր ջրհորից տուն տանել մի քանի տասնյակ դույլ ջուր։ Ջրհորը գտնվում էր տնից մոտ կես կիլոմետր հեռավորության վրա։ Ամեն անգամ, երբ Սատոն ջուր էր բերում, նրա ոտքերը ցավում էին։ Նա ամբողջ գիշեր չէր կարողանում քնել։ Ցավերը տանջում էին նրան։

Սատոն ամեն առավոտ ժամը հինգին վեր էր կենում։ Նա պետք է ամենից առաջ վառեր վառարանը, որպեսզի տերը կարողանար նախաճաշել։ Ապա նա պետք է գնար ջրհոր ջուր բերելու։ Ամեն անգամ, երբ նա վերադառնում էր ջրհորից, տերը նրան ուղարկում էր մի ուրիշ տեղ՝ գնումներ անելու։ Սատոն ամբողջ օրը վազվզում էր։ Նա ոչ մի րոպե հանգիստ չուներ։ Տերը նրան ծեծում էր ամեն մի պատճառով։ Սատոն ամեն օր լաց էր լինում։ Նա ուզում էր տուն գնալ, բայց չէր համարձակվում։ Նա գիտեր, որ հայրը շատ աղքատ է, և եթե ինքը տուն գնա, ապա հայրը ստիպված կլինի նրան նորից ուղարկել Տոկիո։

Սատոն ամեն օր ստանում էր մի ին մոնա (մոտ 15 կոպեկ)։ Նա այդ փողը պահում էր, որպեսզի տուն գնալիս հայրիկին նվեր տանի։ Բայց տերը նրան ոչ մի անգամ փող չէր տալիս։ Նա ասում էր, որ Սատոն դեռ շատ փոքր է, և որ նրան փող տալը անիմաստ է։ Սատոն ամեն անգամ, երբ տերը նրան փող էր տալիս, ասում էր, որ ինքն էլ չի ուզում փող ստանալ։ Նա ասում էր, որ ինքը ոչ մի կարիք չունի փողի։ Սատոն ամեն անգամ, երբ տերը նրան փող էր տալիս, ասում էր, որ ինքն էլ չի ուզում փող ստանալ։ Նա ասում էր, որ ինքը ոչ մի կարիք չունի փողի։

Սատոն ամեն առավոտ ժամը հինգին վեր էր կենում։ Նա պետք է ամենից առաջ վառեր վառարանը, որպեսզի տերը կարողանար նախաճաշել։ Ապա նա պետք է գնար ջրհոր ջուր բերելու։ Ամեն անգամ, երբ Սատոն ջուր էր բերում, նրա ոտքերը ցավում էին։ Նա ամբողջ գիշեր չէր կարողանում քնել։ Ցավերը տանջում էին նրան

ԳՈՐԾԱՐԱՆ

(ՎԵՊ ՀՈՒՇԱՏԵՏՐԻ ՎԵՊԵՐԻՑ)

— Ես ինքս էլ այդպես եմ կարծում, — ասաց Ռոբերտ Ջոնսը, — բայց ինչպե՞ս կարելի է ապացուցել, որ ես ճիշտ եմ։ Ինչպե՞ս կարելի է ստիպել մարդկանց հավատալ, որ Երկիրը գնդաձև է, եթե նրանք տեսնում են, որ այն հարթ է։ Ինչպե՞ս կարելի է ստիպել նրանց հավատալ, որ Երկիրը պտտվում է, եթե նրանք զգում են, որ նա անշարժ է։ Ինչպե՞ս կարելի է ստիպել նրանց հավատալ, որ Երկիրը շարժվում է, եթե նրանք չեն զգում այդ շարժումը։ Ինչպե՞ս կարելի է ստիպել նրանց հավատալ, որ Երկիրը ինչ-որ տեղ է գնում, եթե նրանք չեն տեսնում, որ նա գնում է։ Ինչպե՞ս կարելի է ստիպել նրանց հավատալ, որ Երկիրը ինչ-որ տեղ է գնում, եթե նրանք չեն զգում, որ նա գնում է

նոր հպատակներն են, եւ 250,000ը միայն բուն Ֆրանսացի: Եւ այս թիւն ալ դեռ չատ վար կը մնայ իրականութենէն:

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻՆԵՐՈՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ կը չարունակուի Ա. Մխիթեան մէջ, համաձայն գերմանական թերթերու տեղեկութեանց: Դեկտեմբեր 30ի գիշերը Լէյնինկրատի մէջ ձերբակալուած է մարզանքի ուսուցիչ մը, Մէյէր: Գերման ճարտարագէտ Մէյէրը որ Մոսկուա: Գերմանիոյ արտաքին նախարարութեան ստացած լուրերուն համաձայն, ձերբակալուած Գերմանացիներուն թիւն է 38, որոնց 15ը Լէյնինկրատի մէջ:

6489 ՀՈԳԻ ԶՈՀ ԳԱՅԱԾ են երթեւեկի արկածներու, 1936ի ընթացքին, ամբողջ Անգլիոյ մէջ: Իսկ վիրաւորներուն թիւը քառորդ միլիոնը կ'անցնի:

ԽՈՐՀՐԱՐԱՆԸ ՓԱԿԵՑ իր նստաչրջանը, տարեգլուխին ալ նիստ գումարելով եւ քուէարկելով հարկային եւ երմտական օրինագիծները:

ՄԻԿԻԼ ՈՒՆԱՄՈՒՆՕ, Սպանիոյ հռչակաւոր գրագէտը եւ Սալամանքայի համալսարանին վերատեսուչը, յանկարծամահ եղաւ յունուար 1ին: Համոզումով հակառակ էր Սպանիոյ կառավարութեան բռնած դիրքին:

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԻՒՆ մը պիտի երթայ Մ. Նահանգները, խորհրդակցելու համար պատերազմական պարտքերու մասին: Պատուիրակութեան մէջ կը գտնուին հինգ երեսփոխանները, որոնք միեւնոյն ատեն պիտի փորձեն ապահովել Մ. Նահանգներուն գործակցութիւնը, եթէ պատերազմ ծագի Եւրոպայի կամ Արեւելքի մէջ:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ պաշտօնական բնագրին կորուստը կը հաստատէ «Մաթէն», նոր եւ աւելի զարմանալի մանրամասնութիւններ հաղորդելով: Նոյն թերթին համաձայն, կորսուած է նաեւ այն զեկոյցը որով Սերպիա կը հաղորդէր իր պատասխանը՝ Աւստրիոյ վերջնագրին:

Տէր եւ Տիկին Նոյեմզար Հրաչեան, Գարեգին, Աստղիկ, Թամարա եւ Ցարուքիւն Հրաչեաններ եւ պարագաները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի ամուսնոյն եւ անմոռանալի հօր եւ ազգականին՝

ԱՍԱՏՈՒՐ ՀՐԱՉԵԱՆԻ

դառնաղէտ մահը՝ որ տեղի ունեցաւ 1 յունուար գիշերուան ժամը 3ին, 52 տարեկան հասակին:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ այսօր կիրակի, 3 յունուար, առաւօտեան ՝ին ժամը 10ին իր քնակարանին մէջ, 35, Ալէ Նիֆօլա-Քարնօ, Լը Բէնսի (Սէն է Ուազ), ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Բէնսիի գերեզմանատունը:

ՇԱՆՕԹ.— Մահազդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

ՀԱՂՈՐԴ. ՄԻՋՈՑ.— Կար տը Լէսթէն առնել չոգեկառք ժամը 9·12ին եւ իջնել Բէնսի Վիլմօնթլը:

Տէր եւ Տիկին Հրանտ Թրավէսեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Քէշիշեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Մանուկեան եւ զաւակունք, ինչպէս նաեւ բոլոր ազգականները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց սիրելի հօր, մեծ հօր, աներհօր եւ ազգականին՝

ՆԱՋԱՐ ԲՍԼՈՒԵԱՆԻ

դառնաղէտ մահը որ տեղի ունեցաւ դեկտ· 31ին:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր, կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 1ին Հօփիթալ Քօշէնի մէջ, 12 բիս տը լա Սանթէ, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Թիէի գերեզմանատունը:

ՇԱՆՕԹ.— Մահազդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

ՈՐ ՏԱՐՒՈՑ ԱՌԱՋԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ ՈՒՐԱԽ ՕՓԷՐԷԹՈՎ
ՆՈՐ ՏԱՓԻՆ ՈՒՐԱԽ ՍԿՍԵՑԷՔ ՈՐ ՈՒՐԱԽ ՎԵՐՋԱՆԱՑ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ

Դերասան Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ կը ներկայացնէ հայկական օվէրէթ

ԱՊՈՒՐ ԱՐՇԱԿ

երաժշտութիւնը կը վարէ Թաւխաթ ԺՕՐԺ ՇԱՀ-ՊԱՐՈՆԵԱՆ

10 Յունուար կիրակի երեկոյ ժամը 8.45ին

Sociétés Savantsի սրահին մէջ:

8 Rue Danton, Métro St. Michel & Odéon

կը մասնակցին՝ դերասաններ Ա. Դաբէթեան, Ա. Մարաֆեան, Գ. Մեհտերեան, դերասանուհիներ Բ. Մաքտոնեան, Գեղուհի Քալայը եւ ուրիշներ:

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ, **5, 7,50** եւ *10 ՖՐ.:*

Թուագրուած տոմսերը ապահովել՝ գրատուն Շ. Յամուէլէն,
51 rue Mr. le Prince

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԱՌԻԹԷՆ

Maison HERATCHIAN

Որ կը գտնուէր rue Bleue, *փոխադրուած է* 6 rue Lamartine
(Petit Journalի եռեւի փողոցը), մէթրօ Cadet,
Tél. Trud. 45—19

ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ ՍԵՄԱՔԱՆԱԿԻՊԻՆՈՎ

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակի ընտիր նպարեղէններ եւ խմիչքներ: Գնումի համեմատ՝ գնդեցիկ նուէրներ:

Livraison à domicile

ՕՐ ՏԱՐՒՈՑ ԱՌԱՋԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ ՈՒՐԱԽ ՕՓԷՐԷԹՈՎ
ՆՈՐ ՏԱՓԻՆ ՈՒՐԱԽ ՍԿՍԵՑԷՔ ՈՐ ՈՒՐԱԽ ՎԵՐՋԱՆԱՑ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ

Դերասան Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ կը ներկայացնէ հայկական օվէրէթ

ԱՊՈՒՐ ԱՐՇԱԿ

երաժշտութիւնը կը վարէ Թաւխաթ ԺՕՐԺ ՇԱՀ-ՊԱՐՈՆԵԱՆ

10 Յունուար կիրակի երեկոյ ժամը 8.45ին

Sociétés Savantsի սրահին մէջ:

8 Rue Danton, Métro St. Michel & Odéon

կը մասնակցին՝ դերասաններ Ա. Դաբէթեան, Ա. Մարաֆեան, Գ. Մեհտերեան, դերասանուհիներ Բ. Մաքտոնեան, Գեղուհի Քալայը եւ ուրիշներ:

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ, **5, 7,50** եւ *10 ՖՐ.:*

Թուագրուած տոմսերը ապահովել՝ գրատուն Շ. Յամուէլէն,
51 rue Mr. le Prince

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ

Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. Վարչութիւնը կը տօնէ յառաջիկայ կիրակի, 10 Յունուար, ժամը 3ին, Salle Horticultureի *սրահին մէջ,*

84 Rue de Grenelle (Métro Rue de Bac)

ԳԵՂԱՐԱՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ

ՏՂՈՑ ԿԸ ԲԱԺՆՈՒԻ ՆԱԽԸՆԹՐՈՒԹ ԵՒ ՍԻՐՈՒՆ ԽԱՂԱԼԻՔՆԵՐ:

Մուտքը՝ մեծերուն 3 ֆր., փոքրերուն՝ ԶՐԻ:

Ֆր. Կ. Խաչի Շրջանային Վարչութիւնը

«Մանուկներու Օրուան» տօնակատարութեան առթիւ

հրապարակ կը հանէ պատկերազարդ հանդէս մը,

գեղարուեստական սիրուն յօդուածներով, ուղերձներով եւ գանազան գեղեցիկ գրուածքներով:

16 նկարներ Ֆ. Կ. Խաչի դասընթացքներէն, Սանուհեաց խումբերէն, «Մանուկներու Օրուան» եւ ՕԳԱՓՈՒՀԱՒԵՐԵԱՆ ԿԱՑԱՆԷՆ:

ԴԻՆ 1 ՖՐ.:

Դիմել՝ Շրջ. Վարչութեան *Mme Missakian, 6 rue d'Alsace, Asnières (S.)*

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ

կազմակերպուած Ֆ. Հ. Կապոյտ Խաչի Անկէնի մասնաճիւղին կողմէ

Այսօր, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին,

Cascade du Lach սրահին մէջ (Լէին մօտ):

ԿԱՂԱՆԴ ՊԱՊԱ, փոքրիկ ներկայացում մը, նուէրներ, արտասանութիւններ եւ նախընթրիք:

Մեծերու համար մուտք 3 ֆր.:

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ

Ֆ. Կ. Խաչի Շավիլի մասնաճիւղին կողմէ

Այսօր, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, դահլիճ [illegible]
4 rue des Trois Chantiers.

Երգ. արտասանութիւն եւ «ՏԻԿԻՆ ՍԻՐԱՆ» կատակերգութիւն մը. փոքրիկներու կողմէ: Նուէրներու բաշխում աշակերտներուն:

Նախընթրիք եւ պտուղ կը բաժնուի բոլոր ներկայ փոքրիկներուն:

Մուտք 2 ֆրանք

ԳԻՆԵՍԵՂԱՆ

Ֆ. Կ. Խաչի Իսի լէ Մուլինոյի մասնաճիւղին կողմէ

Այսօր, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4.30էն մինչեւ կէս գիշեր,

Գարակէօզհանի սրահին մէջ, 5 բիս տը լա Տէֆանս, Իսի:

Գեղարուեստական բաժին: Հայկական եւ եւրոպական պարեր:

Մուտք մեծերու 5 ֆր., փոքրիկներու 2 ֆր.

Կ'ԱՒԻԶՈՒԻՆ

Լաւ անթրքերէնէօրներ պլուզներու եւ ճերմակեղէններու համար (մեքենայով կար):

Դիմել՝ Maison Leka, 3 Rue Scribe, Paris, *մէթրօ* Opéra.

ՎԱԼԵՆՍԻ ԶՍԵՈՒՐՆԻ ՏՕՐԵՆՈՒԹԻՒՆԸ

8 Rue Buffault, Paris (9)

ուրախութեամբ կը ծանուցանէ թէ իր սարքած վերջին պարահանդէսը որ տեղի ունեցաւ Փըթի ժուռնալի սրահներուն մէջ, միւնչեւ առաւօտ, ունեցաւ շատ փայլուն յաջողութիւն եւ այս առթիւ ստացած է բազմաթիւ շնորհակալութեան նամակներ: Ներկայիս կը յայտարարէ որ համանման պարահանդէս մը տեղի պիտի ունենայ 1937 Փետրուար 27ին Փըթի ժուռնալի առաջին յարկի մեծ սրահներուն մէջ: Վալանսի նաշարանի տնօրինութիւնը վստահ է որ իր բարեկամները, ծանօթները եւ ամէն անոնք որոնք կը փափաքին հանելի եւ ուրախ երեկոյ մը անցնել պիտի փութան ներկայ գտնուիլ:

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(17e ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales
JURISCONSULTE
de
Droit Français et International Privé
Mandataire en Justice
159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) **Tél. NORD 68—02**

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ գատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Արկածի գատեր, ամէն Լեգուէ Թարգմանութիւններ: Նաթիւրալիզասիօնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ գործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցութիւններու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ գասախօսութիւններու խմբագրութիւն: Խորհրդակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, **48 rue de la République, Marseille**

Tél. Colbert 74—51, 47—22

Օտար գրամներու փոխոխութիւն, չէքեր կը տրուին ամէն երկրի համար: Կը գնենք եւ կը ծախենք ոսկի դրամներ:

ԼԱՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,

ՏՕՆԱԾԱՌ

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ. ՇՐՋԱՆԻ ՑԱՌԱՋԴԻՄԱՍԻՐԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

ի նպաստ իր վարժարանին

3 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,

150 Route d'Orléans, Պանլէօ

կը ներկայացուի ՆՇԱՆ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆԻ

1936ի եւ 1937ի ՊԱՅՔԱՐԸ

Ոտանաւոր կատակերգութիւն:

Աշակերտութեան կողմէ խմբերգներ եւ արտասանութիւններ, թառ ու Պար եւ անակնկալներ

Պաղաքաշխութիւն Ֆ. Կ. Խաչի Մասնաճիւղին կողմէ:

Մուտք 3 ֆր:

Cabinet PARMAC

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԱԿԱՆ ԵՒ ՎԻՃԱԿԻ ԳՈՐԾԵՐ

28 Boulevard de Strasbourg, ՓԱՐԻԶ

R. C. Seins 404035 Tél. Botzaris 17-64

Մեր գլխաւոր աշխատանքները

1· ՎԻՃԱԿԻ ԳԱՀԱՆԴՋԵՐԸ կը գանձենք եւ որ եւ է դրամ չենք պահանջեր անյաջողութեան պարագային:

2· ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ. Երբ բան մը գնէք, արդեօք դրամ կու տա՞ք առանց նայելու ձեր առած ապրանքին վրայ: Ուրեմն ինչո՞ւ անմիջապէս պէտք է երթաք վճարել ձեր տուրքը, առանց ճշդելու թէ արդա՞ր է եղած ֆարկադրութիւնը, կարելի չէ՞ միթէ զայն զեղչել եւ օգտուիլ օրէնքին իսկ չերեցած բաց ֆարկային ազդարարութեան մէջ չի նշանակուած առաւելութիւններէն: Շատեր առելորդ տուրքեր կը վճարեն այսպէս, մինչ մենք ձեզ պիտի առաջնորդենք ձեր շահերը պաշտպանելու համար:

3· ԴԱՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ.

Ա) ԱՄՈՒՄՆԱԼՈՒԹԻՒՆ արագ, ապառիկ եւ միանուագ, մասնագէտ փաստաբանի ձեռքով:

Բ) ՀԱՇՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Բարեկամաբար կը քննենք ու կը կարգադրենք առեւտրական հաշիւներու, ընկերակիցներու եւ փաթրոնի ու աշխատաւորի միջեւ ծագած վէճերը:

Գ) ՄՆԱՑՈՒՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Վաճառական մը, ճարտարագործ մը, ընկերութեան վարիչ մը, անօրէն մը եւայլն եթէ կ'ուզէ իր ծրագիրներուն եւ ձեռնարկներուն մասին օրինական խորհուրդներ ստանալ անկախ եւ ձեռնհաս մասնագէտի մը կողմէ, պէտք չէ վարանի մեզի դիմելու:

Դ) ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ԿՈՐՇԻՒՆ ԴԱՏԱԿԱՆ, ՎԱՐՉԱԿԱՆ, ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԵՒ ՀԱՇՈՒԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ.— Կը քննենք պայմանագիրներ, դատաստան ֆարիւներ, մասնաւոր ֆարիւներ: Կը խմբագրենք պայմանագրութիւններ օրէնքի եւ ապահովութեան սահմանին մէջ:

4· ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.

Ա.) Կը կազմակերպենք նոր կամ ձեւա խախուտած գործի մը տոմարները:
Բ.) Կը քննենք եւ կը ֆաննք ֆարիւները Էնվանթէրի պահուն:
Գ.) Կը քննենք սլիլանները եւ գործառնութեանց ֆարիւները:
Դ.) Կը քննենք գնուելիք ու ծախուելիք գործերը եւ լաւագոյն խորհուրդներ կուտանք գործի մը մէջ դրամագլուխ դրուելէ առաջ:
Ե.) Կը քննենք Լիքիտասիոնի ֆարիւները:
Զ.) Կը քննենք ժառանգական ֆարիւները:
Է.) Կ'օժանդակենք ձեզ Տանգիմոսէրէն պետական վարչութեանց մօտ:

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ 20 ՖՐ., ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ 300 ՖՐ.ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Գրասենեակը բաց է ամէն օր ժամը 9էն 12 կամ ժամադրութեամբ

CABINET de Me V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

44, Rue Lafayette—Paris (9e) **Métro Peletier** **Tél. Provence 78—38**

Կը տանձնէ Ազգային, Պատժական եւ Քաղաքային ամէն տեսակ գատեր: Իր տագիտական խորհրդակցութիւններ գատական եւ վարչական գործերու համար եւ կամ բերանացի: Նախարարութեանց եւ բոլոր պաշտօնատուներու մօտ, վարչական եւ իրաւական դիմումներ: Հայ առեւտրականներու եւ անհատներու մասնաւոր ուշադրութիւն կը դարձուի անոնց վէճերուն դատաստանի համար, նկատի առնելով ներկայ տնտեսական տագնապը: Մասնաւոր ապահովութիւն քաղաքային եւ կրօնական ամուսնալուծման գատերու համար, ինչպէս նաեւ վիզայ Ամերիկա մեկնելու համար: Արագութիւն եւ գաղտնապահութիւն: Դիմեցէք եւ պիտի տեսնէք ամէն գոհացում: Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս:

Առաջին խորհրդակցութիւնը ձրի է:

(L'Ile de Beauté)

ՄՈՆՄԱՐԹՐԻ ԱՄԷՆԷՆ ԸՆՏԻՐ
ԱՐԵՒԵԼԱ-ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆԸ

90 Bld. de la Chapelle, Paris (18)

R. C. S. 670-643 *Հեռախօս՝* **Mont. 62-04**

Մէթրօ՝ Պարպէս, կառ տիւ Նօռ, Լա Շափէլ
(Լաւիպլուազիէռ հիւանդանոցի մայրանոցի բաժնին դիմաց)

Կախարդական գրչանակի մը մէկ, որ առելի եւս հաճելի դարձած է որմանկարներով, գ'ուած՝ հայ տաղանդաւոր նկարիչի մը վրձինով, ինչպէս նաեւ սարփինայով (փէրկոլա), լուսագարդութիւններով, ուր կրնաք խմել, ճիշդ ինչպէս վաոփորի ափերուն վրայ, լաւագոյն օդին՝ ընտիր ֆրանսական եւ արեւելեան այլազան աղանդերներով, ճաշակել ոսարէ եւ խեցգետին, համտեսել ընտանեկան լաւագոյն ճաշերը, անարատ թարմ կարագով,— այս ամէնուն համար չափաւոր գին մը, որ կրնայ մրցիլ բոլոր ճաշարանները հետ: Բանչարակերներու յատուկ ճաշը 4 ֆր. 50: Միսով ըմպելիով ճաշը 7 ֆր. 50: Պատրաստ ճաշ ամէն ժամու,— շուքրութ Ալզասեան յաւելուածով, սոխի ապուր եւ տաշտիկ (մուլ): Ճաշարանը բաց է մինչեւ իր գիշերուան:

Մուշտակավաճառ

ՏԻԿ. ՀԱՅԿՈՒՀԻ ԿԻԼԻՊՕԼԵԱՆ

24, Rue Affre կամ 8, Rue Cavé — PARIS - 18e

Մասնաճիւղ՝ 2, Rue de la Charbonnière —

Մէթրօ՝ La Chapelle — Barbès Roch. **Tél. Montmartre 69-70**

Մեր վաճառատուններուն սկզբունքն է բացարձակ ուղղամտութիւն, ճշդապահութիւն եւ չափաւոր գին:

Զգուշացէք ստիթէն: Մասնաճիւղիս բացման առթիւ, կը կատարենք ձրի ամէն տեսակ մուշտակներու մաքրութիւնը: Մեր արհեստանոցներուն մէջ կը պատրաստենք չափի վրայ ամէն տեսակ Մանթօներ, Վէսթեր, Ձիքեթներ եւայլն: Ունինք նաեւ պատրաստի ճոխ մթերք: Կըստանձնենք նաեւ Մուշտակներու նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն, ներկելը եւ թանաժը: Մեր վաճառատուները բաց են ամէն օր, իսկ կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր:

Ներկայ կտրօնը բերողին մինչեւ 1937 Փետրուարի վերջ, սկսեալ 200-300 ֆրք. գնումի համար կը տրուի մէկ տարեկան «Հայ Բոյժ», իսկ 400-600 ֆրք.ի համար եռամսեայ «Յառաջ» եւ կամ համապատասխան գրամական նուէր Փարիզի Կապոյտ կամ Կարմիր Խաչերուն:

ԳԱՅԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe LYON.
Dancing-Cigale, պարահանդէսը ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 830ին:

ԳԱՅԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS

10 o/o 10 o/o 10 o/o

10 ԱՌ ՀԱՐԻՒՐ ԲԱՑԱՌԻԿ ՁԵՂՉ

ԲՈԼՈՐ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՎՐԱՑ

ԱՀԱԻԱՍԻԿ **Alimentation Trévise**Ի ՆՈՒԻԷՐԸ
ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՑ ՀԱՄԱՐ

Café «Harém»

80 Rue de Trévise, Paris (9) Tél. Taitbout 40-63
Métro Cadet **Livraison à domicile.**

10 o/o 10 o/o 10 o/o

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆ ՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 փրանք	70 փրանք	35 փր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 փրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 փրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
5
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MARDI
5 JANVIER
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3311

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՅԻՒ ԽՕՍՔ

Ի՞ՆՉՊԷՍ ԱՐԺԵՒՑՆԵԼ ՓՐԿԱՆՔԸ

Չինուորագրութեան հարցի մասին խօսած առեն, մենք միշեւ հիմա չչօշափեցինք իրաւունքներու խնդիրը:

Ոչ թէ անոր համար որ ըսելիք չունէինք, այլ կանխահաս կը համարէինք որ եւ է արտայայտութիւն, առանց աչքի առնելու ունենալու վաւերական տեղեկութիւններ բուն իշխանութենէն՝ պատերազմական նախարարութենէն :

Արդ, կիրակի օր հրատարակուեցաւ պատերազմական նախարարութեան առաջին դեկոյցը, որ կը չօշափէ նաեւ զինուորցուներ վերապահուած առաւելութեանց խնդիրը :

Ինչո՞ւ ծածկել,— մեծ բան մը չի խոստանար զեկոյցը:

Չինուոր հռչակելով 20 — 33 տարեկանները, պատերազմական նախարարութիւնը անոնց իրաւունքներու խնդիրը կը կապէ ծառայութեան լրացման հետ:

Աւելի պարզ խօսելով, ոչինչ կը պարգեւէ կանխիկ: Զօրակոչը կ'ընդունիս, կ'երթաս կը կատարես ծառայութիւնդ, եւ երբ չրջանդ լրանայ, եւ եթէ դիմում կատարես, պիտի դիւրացնեն հպատակութիւնդ: Իսկ եթէ հպատակութիւն չհնդրես, ուրիշ դիւրութիւններ կը խոստանան, աչխատանք ճարելու համար:

Երկու պարագաներուն մէջ ալ, կարգադրութիւնները պիտի ըլլան համաձայն հաստատուած օրէնքներուն: Այսպէս, հպատակութեան հարցին հիմ պիտի կազմէ 1927 օգոստոս 10ի օրէնքը: Ընորհ մը պիտի տրուի, բայց պիտի տրուի ծառայութեան մը փոխարէն: Եւ պիտի տրուի նկատի առնելով միայն անհատը:

Ուրիշ կերպ ալ չէր կրնար չարժիլ, որ եւ է իշխանութիւն : Ոչ միայն երկրին օրէնքները կան աչքի առնելու, այլեւ միջազգային սովորութիւններ: Ատոր համար է որ հպատակութեան պարագային կը յիչեցնէ,— «եթէ խնդրեն»:

Պիտի ըսէք թէ միեւնոյն միջազգային օրէնքները թոյլ կուտա՞ն զինուոր առնել ոչ-հպատակ օտարականներ, մանաւանդ այնպիսի բազմութիւններ որոնց ճակատագիրը վերջնապէս որոչուած չէ տակաւին :

Շատ հեռուները գացած պիտի ըլլայինք, պրպտելով այս բացառիկ զինուորագրութեան գաղտնիքը :

Կը բաւէ յիչել մէկ պարագայ,— հիւրընկալ երկիրները կ'ուզեն կարճ-երկար հաչուեյարդարի ենթարկել «հայմաթլոս»ներու խնդիրը, որ տագտուկի մը պէս կը քաչքչուի տարիներէ ի վեր:

Ամէնքն ալ կը տեսնեն որ ոչ Հայերը կը պակսին, ոչ ալ Ռուսերը (հայրենիք երթալով) : Եւ ամէն տեղ ալ հետզհետէ կը չեզոտուի մանաւանդ պիտանի տարրերը ձուլելու տրամադրութիւնը:

Բնականաբար ազգային պաշտպանութեան հոգն ալ մեծ տեղ կը գրաւէ այս առաջադրութեանց մէջ:

Օրինակ, Ֆրանսա, տարագիրը բազմութեանց սերը քամելէ, անոնց նորագոյն սերունդը իրրեւ ապահով ծառանգութիւն իւրացնելէ վերջ, կրնա՞ր անտեսել երիտասարդութիւնը :

Եւ ահաւասիկ ծառայութեան կը կանչէ զայն, զանազան չնորհներ խոստանալով : — Ֆրանսացի՞ ըլլալ կ'ուզես, հրամէ նախ պարտքդ կատարէ:

Բնականաբար այդ պարտականութեան հետ պիտի ստանաս ուրիշ վարժութիւններ եւ նոր հոգեբանութիւն: Ուրեմն կրկնակի չահ՝ երկրին համար:

— Բայց մեր զինուորութիւնը, ի հարկին արիւնը դին չունի՞: Եթէ ծառայութիւնը փրկանք է, ո՞ւր են անոր անմիջական արդիւնքները:

Ահաւասիկ հիմնական հարցը՝ իրաւունքներու տեսակէտէն: Եւ այս կէտին վրայ պէտք է լարուի բոլորին ուչադրութիւնը : Ճիշդ ատոր համար է որ, միշտ կը յիչեցնենք աւելի լուրջ վարուելու եւ հաւաքաբար, համախորհուրդ գործելու պահանջը:

Անչուչտ հաւասար կողմեր չենք, մեր բազմանքները եւ երկրին օրէնքները մէկ նժարի մէջ դնելու համար:

Բայց, կը գտնուինք երկրի մը մէջ, ուր տրամաբանութիւնը , արդար խօսքը միշտ կչիռ ունեցած են: Եւ ժողովրդական ճակատ մըն է որ կը վարէ երկիրը :

Արդ, կարելի չէ՞ր բացատրել օրուան վարիչներուն թէ՝ երբ տարագիր ժողովուրդի մը ծաղիկ սերունդը — 20էն 33 տարեկան — զինուոր կը հռչակուի բացառիկ օրէնքով մը, ինչո՞ւ իրաւունքներն ալ չեն սահմանուիր բացառիկ անօրինութեամբ: Այսպէս, —

1· Զօրանոց կանչուած օրէն հպատակ համարիլ զինուորցուն:

2· Եթէ փրկանք է որ կը պահանջուի տարագիր ժողովուրդէն, այդ փրկանքին դինը թող ըլլայ վարչական կարգադրութեամբ վերցնել այն խորութիւնները որոնց ենթակայ են, տակաւին, հայ աչխատաւորները (ինչպէս Ռուսերը) :

Զինուորին ընտանիքը բացառութիւններ կը վայելէր նոյնիսկ Թուրքիոյ մէջ: Եւ չատեր կրցան ազատիլ տարագրութեան այս կամ այն տարափէն:

Արդ, մանաւանդ իրաւունքներ չունի՞ հայ զինուորցուին ընտանիքը այստեղ, Ֆրանսայի մէջ, անմիջապէս որ հպատակ հրաչակուի :

Այս հարցերը եւ ուրիչներ կը պահանջեն բազմակողմանի քննութիւն եւ աչխատանք:

Մենք հակառակ չենք այն ժողովներուն որ կը սարքուին զինուորցուներու կողմէ, իրենց բազձանքները բանաձեւելու համար:

Ընդհակառակն, այդ չարժումը կրնայ մղիչ ազդակ մը դառնալ իրաւատու օրկաններուն համար, որոնք ամփոփուած են չորս պատի մէջ:

Բայց, անհրաժեչտ է կարճ կապել պատէն ցատկելու փորձերը :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ ՍՏՈՐԱԳՐԵՑԻՆ
Միջերկրականի հաւասարակչռութիւնը

Յունուար 2ին Հռոմի մէջ ստորագրուեցաւ անգլեւիտալական համաձայնութիւնը՝ Միջերկրականի մասին: Անգլիոյ ներկայացուցիչն էր Հռոմի դեսպանը, իսկ Իտալիոյ ներկայացուցիչը՝ արտաքին նախարար կոմս Չիանօ: Այս համաձայնութիւնը, զոր Մուսոլինի առաջարկեց իր նոյեմբեր 1ի ճառով, սահմանուած է փարատելու Անգլիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ ծագած թիւրիմացութիւնները: Անոր չնորհիւ կը վերահաստատուի երկու երկիրներու սանդարակական բարեկամութիւնը: Մուսոլինի ամենամեծ կարեւորութիւնը կուտայ այս համաձայնութեան որ կը ճչդէ Անգլիոյ եւ Իտալիոյ չահերը Միջերկրականի մէջ: Համաձայնութիւնը աւելի չատ հոգեբանական արժէք ունի քան մասնագիտական եւ կը կոչուի « ձեռնթըմբէններու համաձայնութիւն »: Անով ոչ մարտանաւերու տարողութիւնը կը ճշդուի , ոչ նաւային կայաններ եւ ոչ ալ Միջերկրականի կացութեան մանրամասնութիւնները: Պայմանագիրը չատ կարճ է եւ կը բաղկանայ յայտարարութենէ մը որով անգլիական եւ իտալական կառավարութիւնները հաւաստիքներ կը փոխանակեն Միջերկրականի մասին:

Ահաւասիկ այդ յայտարարութիւնը .—

« Ն. Վեհափառութեան կառավարութիւնը եւ իտալական կառավարութիւնը, տոգորուած՝ իրենց և Միջերկրականեան բոլոր պետութեանց յարաբերութիւններու բարելաւման հետզհետէ աւելի նպաստելու բազձանքով, ի չահ խաղաղութեան եւ ապահովութեան, եւ վճռած ըլլալով յարգել այդ պետութեանց իրաւունքներն ու չահերը,

Կ'ընդունին թէ Միջերկրականի մէջ մուտքի, ելքի եւ անցքի ազատութիւնը կենսական կարեւորութիւն ունի թէ բրիտանական կայսրութեան զանազան մասերուն եւ թէ Իտալիոյ համար, եւ թէ այս չահերը երբեք անհաչտելի չեն:

Կը մերժեն որ եւ է բազձանք՝ փոփոխելու կամ իրենց մասին փոփոխուած տեսնելու Միջերկրականի չրջանին հողերու ազգային վեհապետութեան վերաբերեալ կարգ ու սարքը,

Ցանձն կ'առնեն յարգել իրենց իւրաքանչիւրին իրաւունքներն ու չահերը :

Համաձայն են իրենց բոլոր ջանքերը ի գործ դնելու որպէսզի չկատարուի որ և է գործունէութիւն որ կրնայ վնասել այն բարւոք յարաբերութեանց որոնց ամրապնդման կը ձգտի ներկայ յայտարարութիւնը :

Այս յայտարարութիւնը կոչուած է օգնելու այն բոլոր ջանքերուն որ կը կատարուին խաղաղութեան հաստելու համար եւ չէ ուղղուած որ եւ է պետութեան դէմ»:

Փարիզի մէջ լաւ տպաւորութիւն գործեց համաձայնութեան կնքումը իրրեւ կարեւոր ազդակ մը խաղաղութեան, իսկ Պերլինի մէջ որոչ տհաճութիւն պատճառեց:

ՆՈՐ ԵԼՄՏԱՑՈՑՑԻՆ ԲԱՑԸ
Աւելի քան չորս միլիառ ֆրանկ

ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ԲՅՐԵՓՈՒՄԸ ԿԸ ՍԿՍԻ ՓԵՏՐ. 1ԻՆ

1937ի ելմտացոյցը խորհրդարանին կողմէ վերջնապէս քուէարկուեցաւ չաբաթ առաւօտ, յիսուն ժամ Մերակոյտէն երեսփոխ. Ժողով երթալ-գալէ վերջ, այնպէս որ 1936ի վերջին օրը երկարաձգուեցաւ մինչեւ 1937 յունուար 2, եւ խորհրդարանը Նոր Տարի չունեցաւ: Ելմտացոյցին վերջնական պատկերն է,— ելք՝ 48,071,— 167,731, մուտք՝ 43,485,899,289 ֆրանք· ուրեմն բաց 4,585,268–442 ֆրանք:

Ծախքին գրեթէ երկու երրորդը կ'երթայ հանրային պարտքի եւ ազգ· պաչտպանութեան:

Երեսփոխանական ժողովը ելմտացոյցը քուէարկեց 75ի դէմ 467 ձայնով, երբ Մերակոյտէն վերադարձուած էր չորրորդ անգամ:

Անոնախընթաց դժուարութեանց գլխաւոր պատճառն էր ծերակոյտին ընդդիմութիւնը կարգ մը հարկային բարեփոխութեանց մասին: Ակկ գատ կառավարութիւնը կարգ մը յօդուածներ աւելցուցած էր վերջին պահուն: Մերակոյտը պնդեց եւ ի վերջոյ ընդունիլ տուաւ որ փետրուար 1էն սկսեալ գործադրուի հարկային բարենորոգման օրէնքը: Այդ օրէնքին գլխաւոր տրամադրութիւններն են.— Ա. երկու առ հարիւր տուրք 5 միլիոն ֆրանքէ վեր ընկերութեանց յաւելուածական չահերու վրայ:

Բ.— Առաւելագոյն 25 առ հարիւր տուրք ուղղակի ժառանգութեանց վրայ և ամուսինէն կնոջ և փոխադարձաբար եղած կտակներու վրայ: Առաւելագոյն 40 առ հարիւր մինչեւ չորրորդ աստիճանի ազգականներու միջեւ եղած ժառանգութեանց վրայ, իսկ առաւելագոյն յիսուն առ հարիւր՝ ուրիչ բոլոր կտակներու վրայ:

Գ.— Ջնջում գործառնութեանց տուրքի եւ ատոր փոխարէն 6 առ հարիւրի միակ տուրք մը մեծաքանակ վաճառման գիներու վրայ :

Դ.— 1·5 առ հարիւրի միակ տուրք մը հողագործներու չահին վրայ, մինչեւ 8000 ֆրանք: Իսկ 3 առ հարիւր՝ 8000է վեր:

Ելմտական օրինագծին առաջին բնագիրը կը պարունակէր տրամադրութիւն մը որու համաձայն անհատներու եկամուտի յայտարարութիւնը պիտի հրատարակուէր քաղաքապետութեանց մէջ, բայց խորհրդարանը մերժեց: Այս օրէնքներու քուէարկութենէն յետոյ խորհրդարանը փակուեցաւ: 1937ի նստաչրջանը կը սկսի յունուար 12ին:

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՃԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՅ
Գերմանիայ ապատնային դիրքը

Գերմանական կառավարութիւնը գոհացում ստացած չըլլալով, կը սպառնայ նոր նաւեր գրաւել սպանիական ջուրերուն մէջ: «Արաիսն» չոգենաւը չէ արձակուած տակաւին: Սպանիական կառավարութիւնն ալ իր կարգին հրամայեց հետապնդել գերմանական մարտանաւերը, ինչ որ աւելի կը ծանրացնէ կացութիւնը: Այս առթիւ գերմանական թերթերը կը գրեն թէ Գերմանացի մը գնդակահարուած է Պիլպաոյի մէջ, անցեալ նոյեմբերին:

Գերմանական «Քէօնիկսպէրկ» յածանաւը սպանիական երկրորդ նաւ մը գրաւեց, երբ գետնախնձոր կը փոխադրէր դէպի Սանթանտէր: Այս նահանգին կառավարիչը անմիջապէս պահանջեց ազատ արձակել նաւը, ազդարարելով թէ նոր գրաւումները պատերազմի ազդանչան պիտի համարուին:

Սպանիոյ ապստամբները բռնեցին խորհրդային չոգենաւ մը, «Փոսթիչեւ», որ ճամբայ ելած էր Նիքոլայեւէն: Կ'ըսուի թէ անգլիական նաւ մըն ալ հետապնդուած է:

Մինչ այս մինչ այն, զարմանազան զրոյցներ չրջան կ'ընեն միջազգային մամուլին մէջ: Լուրի մը համաձայն, 5000 իտալացի զինուորներ ցամաք ելած են Քասիքս, վերջին երեք օրերու մէջոցին ...

*** Կռիւները վերսկսած են Մատրիտի չուրջը: Վերջին լուրերու համաձայն քաղաքը գրեթէ պաչարուած է: Կ'ըսուի նաեւ թէ ժանտաւտնդի սարսափելի համաճարակ մը ծագած է մայրաքաղաքին մէջ, Տնտնդի ատթիւ: Մասնաւորապէս ազդուած է քաղաքային բնակչութիւնը: Կառավարութիւնը երկու պատուիրակութիւններ ղրկած է, մէկը Ժընեւ, միւսը՝ Փարիզ, օգնութիւն խնդրելու համար :

ԼԵՀԱՍՏԱՆ ՁԷՆՔ ՊԻՏԻ ԳՆԷ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴՐԱՄՈՎ

Լեհաստանի խորհրդարանը վաւերացուց օրինագիծ մը որով կառավարութիւնը արտօնութիւն կը ստանայ մէկ միլիառ 350 միլիոն ֆրանքի փոխառութիւն մը կնքելու ազգ· պաչտպանութեան համար : Գանձային պաչտօնատունը երկար պայմանաժամով մուրհակներ հրապարակ պիտի հանէ այս գումարին համար, մինչեւ 6 առ հարիւր տոկոսով :

Ֆրանսայի երեսփ· ժողովը եւ Մերակոյտը անցեալ չաբթու միաձայնութեամբ արտօնեցին որ կառավարութիւնը երաչխաւորէ լեհական պարտաթուղթերը, այնպէս որ անոնք կրնան ծախուիլ սեղանաւորական հաստատութեանց եւ անհատներու:

Այս փոխառութեան արդիւնքը մեծ մասով պիտի յատկացուի լրացնելու Վերին Շլեզիոյ ռազմագիտական երկաթուղին որ կը տանի մինչեւ Պալթիկ ծով: Այս գումարէն զատ մէկ միլիառ 250 միլիոն ֆրանքի գումար մըն ալ տրամադրուած է լեհական բանակին մեքենաչարժ սպառազինութիւնները լրացնելու համար : Այդ գումարէն 250 միլիոն պիտի գործածուի լեհական զինագործարաններու հաստատման, զեկավարութեամբ Ֆրանսացի մասնագէտներու, որպէսզի աւելի զարկ տրուի պէնքի եւ ռազմամթերքի արտադրութեան:

Ի՞ՆՉ Կ'ԱՆՑՆԻ ԿԸ ԴՈՒՌՆԱՑ ՊԱԼՔԱՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Փոքր Համաձայնութեան եւ Պալքանեան Միութեան բոլոր անդամները իրենց հաւանութիւնը յայտնեցին Պուկարիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ միջեւ ծրագրուած դաչինքին որ պիտի ստորագրուի , երբ կարգ մը մանրամասնութիւններ ճչդուին: Այս դաչինքին նախաձեռնութիւնը ստանձնած էր պուլկարական կառավարութիւնը: Սօֆիայի եւ Պելկրատի թերթերը կը բացատրեն թէ նոր դաչինքը որ եւ է կերպով չի վնասեր Եուկոսլաւիոյ միջազգային յանձնառութեանց, եւ թէ կարեւոր ազդակ մը պիտի ըլլայ հարաւային արեւելեան Եւրոպայի խաղաղութեան համար:

Այս առթիւ նորէն զրոյց կը չրջի թէ Պուլկարիա չուտով պիտի միանայ Պալքանեան Միութեան, բայց հաստ չընծայուիր այդ լուրերուն, որովհետեւ Պուլկարիա հողային պահանջներ ունի, օրինակ Եգէյի եգէական ծով, մինչդեռ միւս պետութիւնները, իրենց կնքած դաչնագիրներով կ'երաչխաւորեն հաստատուած սահմանները:

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹԷՆ կը հեռագրեն թէ Ազգերու Դաչնակցութեան երեք «գիտողները» արդէն իսկ աչխատանքի ձեռնարկած են Անտիոքի մէջ, ուր կը բնակին:

ՆԵԿԻԻՄԸ, որ վերջերս ծախու հանած էր իր արծաթեղէնները, անոնց արդիւնքը՝ 2500 անգլ· ոսկի յատկացուց Հապէչ տարագիրներու ապրուստին:

ԹՈՒՐԲԻԱ պատասխանելով Լեհաստանի կառավարութեան դիմումին, յայտնեց թէ պատրաստ է միեւնոյն իրաւունքները տալու լեհական նաւերուն, Տարտանէլէն անցնելու համար: Մանրամասնութիւնները պիտի ճչդուին մօտերս:

ՀԱՄԱՁՆԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ բուռն ճառ մը խօսեցաւ Պ. Հիւբօթա, Ճափոնի վարչապետը, չեչտելով թէ «Կոմինտէրնի ոգին կը նայ ամէնէն ազեատալի հետեւանքները ունենալ աչխարհի խաղաղութեան եւ բարօրութեան համար»: Այս առթիւ չեչտեց թէ գերմանեւճափոնական հակախորհրդային դաչինքը բաց է բոլոր այն երկիրներուն առջեւ որ բոլչեւիկեան սպառնալիքին տակ կը գտնուին :

*** Կիրակի օր հովուական թուղթ մը կարդացուեցաւ Գերմա-

(ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ԵՔ ԳԱՂԹՅԱՆ Ի ՀԱՅՐԵՆԻՔ ԼԵ

ՎԱՀԱՆ ՏԵՐ-ՂԱԶԱՐՅԱՆ

— Եթե տեսա՞ր նրան, որ դպրոց էինք միասին գնում, Վահան, ես ... ես ինչպե՞ս ... ինչո՞ւ ... ինչո՞ւ ... ինչո՞ւ

(Վերջ)

ՅՈՒՂԱԲԱԿ

(Վեպ ռուսերենից թարգմանեց Ե. ԿԱՐՆԵՑԻ)

— Ես, ես, ես, ասում էի ես ինքս ինձ հետ, մինչև որ ինձ համար պարզ դարձավ, որ ես ոչ թե ես եմ, այլ ուրիշ մեկը, որ ես ոչ մի կերպ չեմ կարող ինձ հետ հաշտվել, որ ես ոչ մի կերպ չեմ կարող ինձ ճանաչել որպես ես, որ ես ոչ մի կերպ չեմ կարող ինձ համարել ես, որ ես ոչ մի կերպ չեմ կարող ինձ ասել ես, ես, ես ... Ես ինձ ասում էի, որ ես ես չեմ, որ ես ուրիշ մեկն եմ, որ ես ես չեմ, որ ես ուրիշ մեկն եմ, որ ես ես չեմ, որ ես ուրիշ մեկն եմ

Նիսայ բոլոր եկեղեցիներուն մէջ, համայնավարութեան դէմ։ Շը – ջաբերականը խմբագրուած է բուռն լեզուով մը եւ մասնաւորա – պէս կը յիշեցնէ ։— «Եթէ Մոսկուայի բանակները կարմիր դրօշը պարզեն Եւրոպայի մէջ, մէկ թեղը պիտի մնայ միայն փլատակնե – րու դաշտ մը »։

ՋԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒ գինին պիտի աւելնայ օրական կէս լիտր, ինչպէս գրած էինք։ Այս յաւելման հետեւանքը պիտի ըլլայ 50 միլիոն ֆրանք՝ եմատացոյցին վրայ։ Մօտ 500,000 զինուորներ կը գտնուին բանակին մէջ, առանց հաշուելու խալամները, որ գինի չեն խմեր։ Այս բազմութեան համար օրական պէտք է 1250 հէքթո – լիտր գինի։ Մէկ հէքթոլիտրը 130 ֆրանք է, ուրեմն 350 օրուան դումարը կ'ընէ 50 միլիոն ֆրանք ։

ԽՈՐՀՐԴԱՑԻՆ ՋՕՐԱՇԱՐԺ ՄԸ պիտի կատարուի փետրուար 2ին, արեւմտեան սահմանին վրայ, Սպիտակ Ռուսաստանէն մին – չեւ Ուկրայնա։ Զօրաշարժի պիտի ենթարկուի նաեւ Սեւ Ծովու նաւատորմը։ Թերթերը կ'ըսեն թէ զօրաշարժին նպատակը պիտի ըլլայ «պարզ ցուցադրութիւն մը խորհրդային ուժերու »։

ՖՐԱՆՍԱ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ ԼԵՀԵՐԸ իրենց տարեկան համաժո – ղովը գումարեցին, մասնակցութեամբ 75 պատգամաւորներու, Ֆրանսայի բոլոր շրջաններէն։ Այս առթիւ լեհ տարագիրներու դաշնակցութիւնը անգամ մը եւս չեշտեց թէ իր ծրագրէն դուրս կը մնայ խառնուիլ քաղաքական գործերու ։

ՌԸՆԷ ՓԻՒՕ, «Թան»ի բազմահմուտ աշխատակիցը եւ հեղի – նակ բազմաթիւ գործերու, մեռաւ չաբաթ օր։ Ծնած էր 1878ին ։ Քալածանօթ էր Մօտաւոր Արեւելքի գործերուն, որոնց նուիրած է ոչ միայն անհամար գրութիւններ, այլեւ դիրքեր։ Էջեր նուիրած է «Զմիւռնիոյ մահուան», եւ նկարագրած՝ Արեւելքի քրիստոնեա – ներուն թշուառութիւնը։ Ունի նաեւ արժէքաւոր դիրք մը՝ Վենի – զէլոսի մասին, — «Այսպէս խօսեցաւ Վենիզէլոս»։ Տակաւին ա – ռիթ կ'ունենանք գրելու իր մասին։

ԻՆՔՆՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒԼՔԵՐՈՒ ՆՈՐՈԳՄԱՆ ՀԱՄԱՐ անհրա – ժեշտ է միասին տանիլ հինը, երկու լուսանկար, բնակարանի վկա – յագիր մը եւ աշխատանքի պայմանագրութիւնը ։

Հ. Յ. Դ.

Փարիզ

Հ. Յ. Դ. Եւր. կեդր. կոմիտէն ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի եւ արուարձաններու բոլոր ընկերները այս ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Քաֆէ օ Ֆլէօ տը Լիւնի վերնայարկը։ Մէթրօ Փլաս մ'Իթալի։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Վշտագին կսկիծով կ'ողբամ իմ անզուգական հայրենակիցիս՝ ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻի եղերական մահը։ Խորին ցաւակցութիւններս նախկին ուսուց – չիս Պ. կարթ Յասունիին, Ա.մէնին, Հրայրին եւ իրենց պարագաներուն։

Թուլուզ Պ. վարդանեան

×

Ֆ. Հ. Կ. Խաչի վիէի մասնաճիւ – ղի վահչութիւնը իր բոլոր անդամ – ներուն կոդմէ խորին ցաւակցութիւն կը յայտնէ ընկերուհի Մարի Ալոյեա – նին եւ պարագաներուն իր մօր՝ Այրի Տիկ. Յովհաննէի Տէր-Գրիգորեանի մահ – ուան առթիւ։

×

ՎԷՊԵՐԱՆՆԵՐՈՒ՝ ՖՈՆՑ

Ընկ. Պ. Յասունիի մահուան առ – թիւ փոխան ծաղկեպսակի՝

Օր. Մ. Դ. 25 Ֆր.

ՅՕՌՈՒԶ ՍԿԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ

կը ծախուի Շիմշի գրատունը, Ջմշկի փողոց։

10 o/o 10 o/o 10 o/o

10 ԱՌ ՀԱՐԻՒՐ ԲՈՑԱՌԻԿ ՋԵՂՁ

ԲՈԼՈՐ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՎՐԱՑ

ԱՀԱԻԱՍԻԿ **Alimentation Trévise**Ի ՆՈՒԷՐԸ

ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՑ ՀԱՄԱՐ

Café «Harém»

80 Rue de Trévise, Tél. Paris (9) Taitbout 40-63

Métro Cadet Livraison à domicile.

10 o/o 10 o/o 10 o/o

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe-LYON.

Dancing-Cigale, պարահանդէսը ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8.30ին։

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Casil a'di

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը

*Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. Վարչութիւնը կը տօնէ յառաջիկայ կիրակի, 10 Յունուար, ժամը 3ին, Salle Horticulture*ի *սրահին մէջ,*

84 Rue de Grenelle (Métro Rue de Bac)

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ

ՏՂՈՑ ԿԸ ԲԱԺՆՈՒԻ ՆԱԽԸՆԹՐՈՒԹ ԵՒ ՍԻՐՈՒՆ ԽԱՂԱԼԻՔՆԵՐ,

Մուտքը՝ վեճերուն 3 ֆր., փոքրերուն՝ *ԶՐԻ։*

Ֆր. Կ. Խաչի Շրջանային Վարչութիւնը

«Մանուկներու Օրուան» տօնակատարութեան առթիւ հրապարակ կը հանէ պատկերազարդ հանդէս մը,

գեղարուեստական սիրուն յօդուածներով, ուշերձներով եւ զանազան գեղեցիկ գրուածքներով։

16 նկարներ Ֆ. Կ. Խաչի դասընթացքներէն, Մանուկեաց խումբերէն, «Մանուկներու Օրուան» եւ ՕԳԱՓՈՆՈՒԹԵԱՆ ԿԱՅԱՆԷն։

ԳԻՆ 1 ՖՐ.։

Դիմել՝ Շրջ. վարչութեան *Mme Missakian, 6 rue d'Alsace, Asnières (S.)*

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ՑԵՐԵԿՈՑԹ

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՑ ՈՒՍԱՆՈՂԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

28 *փետր. կիրակի,* **Aéro Club de France***ի սրահներուն մէջ։*

Կը խնդրուի չխայտաձեւել։

ՈՐ ՏԱՐԻՈՑ ԱՌԱՋԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ ՈՒՐՈՒԽ ՕՓԷՐԷԹՈՎ

ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ ՈՒՐՈՒԽ ՍԿՍԵՑՔԷ ՈՐ ՈՒՐՈՒԽ ՎԵՐՋԱՆԱՑ

ՔՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ

Դերասան Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ կը ներկայացնէ հայկական օրիջինալ

ԱՊՈՒՐ ԱՐՇԱԿ

երաժշտութիւնը կը վարէ Թաւթիւթ ԺՕՐԺ ՇԱՀ-ՊԱՐՈՆԵԱՆ

10 *Յունուար կիրակի երեկոյ ժամը 8.45ին*

Sociétés Savant *տի սրահին մէջ,*

8 Rue Danton, Métro St. Michel & Odéon

Կը մասնակցին՝ դերասաններ Ա. Դաբէթեան, Ա. Սարաֆեան, Գ. Մեհտեր – եան, դերասանուհիներ Ք. Մաքտոնալտ, Գեղուհի Քալայը եւ ուրիշներ։

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ, **5, 7.50** *եւ 10 ՖՐ.։*

Թուագրուած տոմսերը ապահովել՝ գրատուն Շ. Յամուէլէն,

51 rue Mr. le Prince

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ԼԱՆՍԼԷ — դեկտ. 27ին, դպրոցա – կան ցնդուէսին առթիւ, մանուկնե – րու ծնողքներէն եւ սայրենակիցնե – րէն շնորհակալութեամբ ստացանք դետեւեալ նուէրները.— Պ. Մուճաֆ – եան 40 ֆր., Պ. Ս. Ալթարեան 20, կ. Քէսթիկեան 15, Ս. Խմէրեան 12, Թ. Ժամկոչեան, Ռ. ցակոբեան, Ց. Ջա – տիկեան 10ական, Օր. Մուրի փոթակ – եան, Վ. Քէշիկեան, ց. Շահինեան, Տիկ. Մ. Խանէտանեան, Պ. Օհանեան 5ական, Տ. Ազնիւ 3 եւ Տ. ցարուճիւն – եան 2 ֆր.։ Շնորհակալութեամբ ստացած ենք նաեւ Պ. Ա. Զարդար – եանէ 3 լիտր պիստակ, 1 քիլօ փա – քիճի եւ 1 քիլօ պօնպօն, մանուկնե – րու բաժնելու համար։

Ասկէ առաջ ստացած էինք նաեւ Օր. Արփիկ Միսաքեանէ 10 ֆր., Կ. Խաչի դպրոցին համար։

ՀԱՄԱԿԱՏԱՐԻՔ

Ստացանք 22 դեկտ. — 31 դեկտ. 936

ՌՕՄԱՆ, Գ. Թիք.— 45։
ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆ, Հ. Խաչ.— 40։
ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆ, Մ.Լք.— 94։
ԼՈՒ ՊՈՒՒԺէ, Ե. Լու.— 35։
ՔՐԼՍԼԼԻ, Հ. Նօա.— 37։
ՓԻԼՊՆԷՕ, Վար.— 50։
ՍԷՆ ՕՄԱՆ, Ց. Զ.— 140։
ՊՈՒՎԱՐ ՕՏՏՕ, Գործ.— 357։
ՊՕՄՕՆ, Գործ.— 197.25։
ԿՐԸՆՕՊԼԸ, Գ. Ք.— 70։
ՓՈԻԺԷ ՍԻՒՒ ԱՐԺԱՆ, Ա. Դ.— 40։
ՓՈՆ ՏՕՊՆԱ, Ակոյ.— 35։
ՓՈՆ ՏԸ ՇԷՐԻՒԻ, Գործ.— 175.60։
ՊՕՊԻՆԵի, Մ. Ա.— 70։
ՇԱՎԻԼ, Մ. Ս.— 35 :
ՆԻՍ, Մ. Գրիգ.— 35։
ՆԻՍ, Ց. Սէֆ.— 120։
ՄԱՐՍԷԼ, Գործ.— 666 :
ՓԱՎԻՑԵՈՆ ՍՈՒ ՊՈՒԱ Գ. Գ.— 35։
ԼԸ ՎԱՆ, Մ. Պետր.— 35։
ԹՈՒԼՈՒԶ, Խաչ.— 70։
ՎԻԷՆ, Ց. Մկր.— 70։
ԱՄՍԹԼՐՏԱՄ, Ռէյ.— 100։
ԹՈՒՐ, Մ. Իսկ.— 140։
ՍԷՆ ԹՐՕՓԷԶ, Գ. Զօր.— 35։
ՎԷՆՍԷՆ, Գ. Հաս.— 35։
ԼԻՈՆ, Փէլ.— 70։
ՎԱԼԱՆՍ, Գործ.— 301։
ՐԸՆԱԺ, Վ. Խաչ.— 155։
ՄԱՐՍԻԳԼ, Շ. Համբ.— 200։
ՕՊԸՆԱ, Մ. Հէք.— 35։
ՏՐԱԿԻՆԵԱՆ, Ա. Հ.— 140։
ՖՐԻԺԻԻՄ, Մ. Բեր.— 35։
ՍՈՒ ՊՈՒԱ ՄԷՕՊԷՕԺ, Ա.Վափ.— 140
ԱՐԼ, Ա. Կիւլ.— 140։
ՍԷՆԹԻԹԻԷՆ, Տ. Զ.— 70։
ԹԷՀԻՄԱՆ, Վ. Մ.— 200։
ԼԸ ՔՐԻՕԶԷ, Ց. Ա.— 70։
ԼԸ ՔՐԻՕԶԷ, Ա. Զ.— 70։
ՊՈՒԼՈՆԵԸ, Տիկ. Ա. Դ.— 35։

Սկսանք ղրկել 1937 յունուար 1էն

ՓԱՎԻՑԵՈՆ ՍՈՒ ՊՈՒԱ, Գ. Գէորգ։
ՎԻԷՆ, Ա. Պար.։
ՎԻԷՆ, Լ. Քէշ.։
ՎԻԷՆ, Ա. Գալ.։—
ՀԱԼԷՊ, Ս. Աբր.։
ԿԱՐՏԱՆ, Ե. Ցովակ.։
ԿԱՐՏԱՆ Մ. Մաթ.։
ԿԱՐՏԱՆ, Ա. Նավ.։
ԿԱՐՏԱՆ, Պ. Գրիգ.։
ԿԱՐՏԱՆ, Թ. Յով.։
ԿԱՐՏԱՆ, Օր. Ա. Տ. Ն.։

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Իթալիի, Շուագիի, Պիսէթրի եւ Ժանեթիյի շրջանի բոլոր գինուորցու – ները կը հրաւիրուին խորհրդակցա – կան ժողովի այս հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8ին, Պ. Յովհաննէսեանի սրահը 13 rue Pierre Curie, Krémlin Bicêtre։

ՓԱՐԻԶԻ արեւմտեան շրջանի (Ա – նիէր, Պուա-Քոլոնպ, Քոլոնպ, Ուրժան – Թէօյ, Քուրպվուա, Լէվալուա, Քլի – շի, Ժընվիլիէ հւլն.) գինուորագրու – եան օրէնքին ենթակայ հայ երի – տասարդները խորհրդակցական ժո – ղովի կը հրաւիրուին այս հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, Պուա-Քոլոնպի կայարանին ճիշդ դիմացի Պիւբո թուապային սրահը։ Բոլորի ներկայու – թիւնը անհրաժեշտ է։

Cabinet PARMAC

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԱԿԱՆ ԵՒ ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

28 Boulevard de Strasbourg, ՓԱՐԻԶ

R. C. Seins 404035 Tél. Botzaris 17-64

Մեր գլխաւոր աշխատասիրութիւնը

1· ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐԸ կը գտնենք եւ որ եւ է դրամ չենք պահանջեր անյաջողութեան պարագային։

2· ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ. երբ բան մը գնէք, արդեօք դրամ կու տա՞ք առանց նայելու ձեր առած ապրանքին վրայ։ Ուրեմն ինչո՞ւ անմիջապէս պիտի երթաք վճարել ձեր տուրքը, առանց ծշդելու թէ արդա՞ր է եղած ֆարկադրութիւնը, կարելի չէ՞ միթէ զայն զեղչել եւ օգտուիլ օրէնքին իսկ շնորհած բաց ճարկային ազդու բարութեան մէջ չի նշանակուած առաւելութիւններէն։ Շատեր սակարկելով տուրքեր կը վճարեն այսպէս, մինչ մենք ձեզ պիտի առաջնորդենք ձեր շահերը պաշտպանելու համար։

3· ԴԱՏԱԿԱՆ ՀՆԴԻՐՆԵՐ.

Ա) ԱՄՈՒՄՆԱԼՈՒԹԻՒՆ արագ, ապառիկ եւ միանուագ, մասնագէտ փաստաբանի ձեռքով։

Բ) ՀԱՇՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Բարեկամաբար կը քննենք ու կը կարգադրենք առեւտր կաններու, ընկերակիցներու եւ փաթրոնի ու աշխատաւորի միջեւ ծագած վէճերը։

Գ) ՄՆԱՑՈՒՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Վաճառական մը, ճարտարագործ մը, ընկե – րութեան վարիչ մը, տնօրէն մը եւայլն եթէ կ'ուզէ իր ծրագիրներուն եւ ձեռնարկներուն մասին օրինական խորհուրդներ ստանալ անկախ եւ ձեռնհաս մասնագէտի մը կողմէ, պէտք չէ վարանի մեզի դիմելու։

Դ) ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ԿԱՐԾԻՔ ԴԱՏԱԿԱՆ, ՎԱՐՉԱԿԱՆ, ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԵՒ ՀԱՇ – ՈՒԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ.— Կը քննենք պայմանագիրներ, դրամա – տան ֆաշիւներ, մասնաւոր ֆաշիւներ։ Կը խմբագրենք պայմանագրութիւններ օրէնքի եւ ապահովութեան սահմանին մէջ։

4· ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.

Ա.) Կը կազմակերպենք նոր կամ ձեւափոխուած գործի մը տոմարները։
Բ.) Կը քննենք եւ կը հաննենք ֆաշիւները էնվանթէրի պահուն։
Գ.) Կը քննենք պիլաններ եւ գործառնութեանց ֆաշիւները։
Դ.) Կը քննենք գնուելիք ու ծախուելիք գործերը եւ լաւագոյն խորհուրդներ կուտանք գործի մը մէջ դրամագլուխ դրուելէ առաջ։
Ե.) Կը քննենք Լիքիտասիոնի ֆաշիւները։
Զ.) Կը քննենք ժառանգական ֆաշիւները։
Է.) Կ'օժանդակենք ձեզ յանձնագիտօրէն պետական վարչութեանց մօտ։

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ 20 ՖՐ., ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ 300 ՖՐ.ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Գրասենեակը բաց է ամէն օր ժամը 9էն 12 կամ ժամադրութեամբ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԹՈՐԳՈՄ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆԻ

Fournitures pour tailleursԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

43 Rue Richer, Paris (9), մէթրօ Cadet

Գերձակներու եւ գերձակուհիներու վերաբերեալ ամէն տեսակ

պիտոյքներու վաճառում։

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

Վաճառատունը ամէնօր բաց է ժամը 2էն 7, բացի կիրակի եւ օրէրէ

ԿԱՐԱՊԵՏ Յ. ԷՄԷՐԵԱՆ

Maison E. CHARLES *հիմնուած 1869*

29 rue Mathis, Métro Crimée

Autobus: AJ, AV, CP, 52, 50/71

Կը ծախենք՝ գոհարեղէններ, ամէն տեսակ ժամացոյցներ, մատանիներ եւն.։ Նորոգութիւն ժամացոյցներու եւ գոհարե – ղէններու։ Կը գնենք՝ բլաթին, ոսկի, արծաթ եւ գոհարեղէններ՝ նպաստաւոր գիներով։

Մի մոռնաք որ վստահելի ձեռքէ գնուած ոսկեղէն ու գոհա – րեղէններն անփոփոխ կը պահեն իրենց արժէքը։

Գաւառներէն եղած ապսպրանքները կը կարգադրուին արագ եւ խղճմտօրէն։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ կարապետ Զէք – ճեան, ծնած Աշոտի գիւղէն, 3 տար. փոխադրուած Կիւրինի Տեղահանու – թեան միջոցին կը գտնուէր Ատա – նա։ Հայր կայ որ 1920ին կը գտնուէր Պոլիս։ Իր հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել իր քոյրը՝ Տիկին Իսկուհի Գույումճեանի (Զէքճեան), ցաւագին մէջոցաւ։

— *Կը փնտռեմ հօրաքրոջս աղջիկը՝ Մանուշակ Մէնէտեան (բնիկ Տիվրիկ – ցի), որ Ցունաստան կը գտնուէր 1925ին։ Կը կարծուի թէ եգիպտոս գա – ցած է կամ Ամերիկա իր հօրեղբօր մօտ։ Իր հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել Տիգրան Քանթէ – մուրեանի, 8, Rue Brochet, Alfortville, (Seine), France։*

Արտասահմանի թերթերէն կը խնդ – րուի արտատպել ։

— *Ախթէն (Վօքլիւզի նահանգ) Մկրտիչ Գրիգորեան կը փնտռէ իր քոյրը՝ Պրուսա - Օրթագիւղի Մէրէ – սէնց Գրիգորին աղջիկը Անիկէ։ Կը կարծուի թէ Փարիզ կը բնակի։ Իր հասցէն իմացնել Վահրամ Մանուկեան – ի, 38, Rue Floréal, Romainville, Seine։*

ՓՆՏՌՈՂՆԵՐՈՒ եւ ԿԱՐԴԱՑՂԱՑ երգիծաթերթ՝ «Մ Ե Ղ Ո Ւ» փարիզի եւ շրջանի Ցառաջի ցրուիչ Պ. Ա Ի Ե Տ Ի Ա Ն։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՈՄԱՐ
6
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MERCREDI
6 JANVIER
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3312

ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՒՔ ԽՕՍՔ

ՊԱՏԿԵՐ ՄԸ ՏԱԳՈՒՅՆ ԵՒ ՎՐԴՈՎԻՉ

Եթէ անդադար կը յիշեցնենք հաւաքաբար, համախորհուրդ գործելու պահանջը, զինուորագրութեան հարցին առթիւ, միայն տեսական հարց մը չէ որ կ'արծարծենք :

Երկու տարի առաջ, 1934ի վերջերը, ուրիշ տագնապ մը ունեցանք,— մանաւանդ Մարսէյլի շրջանին մէջ, եւ հազիւ կարելի եղաւ «Մխիթար» մը կարկառել, ափ-ափով :

Որոշ աշխատանքներ կատարեց այդ մարմինը, բայց առաջին օրէն իսկ գործի ձեռնարկած ըլլալով երբեմն փխրուն եւ առժամեայ, չուտով հալեցաւ ինքն իր մէջ :

Ժամանակի ընթացքին, գործին կապուած մնացին միայն անոնք որ կը գործէին ի պաշտօնէ , իրենց «օֆիս»ներով : Իսկ «Միացեալ»ը թաղուեցաւ առանց որ եւ է արարողութեան, գոնէ «հուսկ բանք» մը արտասանուելու :

Այսօր նոյն պատմութիւնն է որ կը կրկնուի : Եւ աւելի ժժգոյն պատկեր մը պարզելով :

Արդէն հրաժարակուած են զինուորագրութեան պայմանները : Իսկ զինուորցուները կը գտնուին սպասողական վիճակի մէջ : Անոնք բաներ մը կ'իմանան Փարիզի մէջ, իսկ ո՞վ հետաքրքրուեցաւ գաւառով :

Կը թուի թէ գաւառը ինքն ալ հետաքրքրուած չունի այս կենսական հարցով :

Արդեօք անո՞ր համար որ դեռ ամէն տեղ ձեռնարկած չեն արձանագրութեան, թէ կը սպասեն Փարիզէն ծագելիք լոյսի մը ...

Մինչեւ այսօր միայն մէկ զեկոյց հրաժարակուեցաւ զինուորագրութեան մասին, պիտանի դիտելիքներով : Անոնցմէ գաւառն ալ մամուլէն իմացաւ այդ բոլորը, քանի որ Փարիզի եւ գաւառի ազգ· իշխանութիւնները չատ - չատ մեռաքսէ թելով մը կապուած են իրարու հետ :

Արդ, այն ազգ· օրկաններըը որ այս գործերը կը վարեն, միայն տեղեկատու դիւաններ՞ը են, թէ զեկավար մարմիններ :

Եթէ երկու «օֆիս»ներու վարիչները միասնաբար կը գործեն, այդ պարագան բաւակա՞ն է, հաւաստելու համար թէ մեքենան կը բանի եւ ամէն ինչ նախատեսուած է :

Ամէն անգամ որ այսպիսի տագնապներ կը ծագին, միշտ կը յիշեցնենք բախտակից Ռուսերուն օրինակը : Ըսել կ'ուզենք թէ անոնք աւելի լաւ կը գործեն, ունենալով անհրաժեշտ կազմակերպութիւնը՝ ազգային ճակատին վրայ :

Մենք չունեցանք այդ մխիթարութիւնը, հակառակ տարիներու փորձառութեան եւ բազմաթիւ յուսախաբութեանց :

Չունեցանք ամէնէն տագնապալի պահերուն ալ, միշտ այն միամտութիւնը անուցանելովթէ «այսպէսով կ'ըլլայ,այնպէս ալ» :

Օրինակ, այսօր, ո՞վ է վերջապէս, բուն պատասխանատուն, եթէ ձախող ելքի մը յանգի զինուորագրութեան խնդիրը : Այսինքն եթէ կարելի չըլլայ որ եւ է իրաւունք ապահովել, իրրեւ փրկագին :

Գաղթ· Ցանձնաժողո՞վը : Կրնաք վստահ ըլլալ թէ անոր անդամներն անգամ, եթէ մնացեր են, պատահարար կը լսեն չատ մը բաներ : Նախկին «Մխիթար»ին մնացորդնե՞րը, — անոնք հազիւ կը հասնին իրենց առօրեայ հոգերուն :

Կարճ խօսքով, ինչպէս երէկ, այսօր եւս կը պակսի բուն գլուխը, կեդրոնական հասցէն :

Եւ զարմանալի չէ որ միշտ ընդվզումներ, անախորժութիւններ, խաչաձեւումներ եւ փոխադարձ ջլատումներ տեղի կ'ունենան :

Ինչո՞ւ ծածկել,— ահաւասիկ նորէն պղտորած է մթնոլորտը, մանաւանդ Փարիզի մէջ :

Ամբողջ երիտասարդութիւն մը իրար անցած է : Ժողովներ, խորհրդակցութիւններ, բանաձեւեր : Մէկը այ, միւսը ձախ : Ցեւտոյ ծրագիրներ զարմանազան :

Ո՞վ է պատասխանատուն, եթէ սխալ գործեր կատարուին , թիւրիմացութեամբ կամ իրրեւ հետեւանք չափազանց եռանդի :

Ահաւասիկ զինուորցուները ձեռնարկած են իրենք իրենց մէջ կազմակերպուելու, ընդհ· ժողով գումարելու եւ իրենց դասը հետապնդելու :

Այս պարագան իսկ ազդանշան մը չի՞ կազմեր իրաւասու չըլլանալնէրուն համար :

Ուրեմն անոնո՞ր են այս տղաքը, ազգային երեւելիներու եւ դռնդզոյն հոսանքներու այս քաղաքին մէջ :

Այս ամբողջ հարցին մէջ օրինական, իրաւական հարցեր կան որոնք լայն խորհրդակցութիւն կը պահանջեն, գոնէ «ի բուժումն գայթակղեալ մտաց» :

Մենք այդպիսի տրամադրութիւն չտեսանք մինչեւ այսօր : Մէկ տպագրեալ, մէկ ալ բերանացի զեկուցում,— եւ այնուհետեւ լռութիւն :

Անհրաժեշտ չէ անուններ արձանագրել եւ մեղադրանքներ բանաձեւել : Թող իւրաքանչիւրը իր բաժինը գտնէ այս հրապարակային հարցաքննութեան մէջ, որ կը բխի օրուան հոգերէն :

Զինուորագրութեան խնդի՞րն ալ անբաւական է ցնցելու եւ սթափեցնելու մեզ, կազմակերպելու այս քաղաքը, որ միշտ կը յոխորտայ, բայց միշտ ալ կ'անճրկի, գործի ժամուն :

Գաւառի կամ արեւելեան գաղութներու յետին քաղաքը պիտի կարմրէր, այսքան ժժգոյն եւ վրդովիչ պատկերի մը առջեւ :

Տարիները տեւեց այս վիճակը եւ բոլոր երեւոյթները կը ցուցնեն թէ այսպէս ալ պիտի չարունակուի, մինչեւ որ զինուորագրութեան յաջորդէ ... պատերազմը :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆՈՐ ԴԷՊՔԵՐ ՍՊԱՆԻՈՅ ՋՈՒՐԵՐՈՒԻՆ ՄԷՋ

ԻՏԱԼԻԱ 10,000 ՋԻՆՈՒՈՐ ՂՐԿԱԾ Է

Գերմանիա կը շարունակէ գործել...

Յունուար 14ն ի վեր, աւելի ծանրացած է սպանիական խնդիրը, իրրեւ հետեւանք նոր դէպքերու : Իսկ երկու օրէ ի վեր մասնաւորութիւնները աւելցած ըլլալով, Անգլիոյ արտաքին նախարարը կարճ կապեց իր արձակուրդը եւ Լոնտոն վերադարձաւ :

Նախ ամփոփենք վերջին դէպքերը·—

Յունուար 1ին գերմանական «Քէօնիգսպէրգ» յածանաւը հետապնդեց սպանիական «Մոթօն» չոգենաւը, որ փախչելով խրթցաւ, յետոյ նաւահանգիստ մը ապաստանեցաւ : Նոյն օրը ուրիշ գերմանական մարտանաւ մը բռնեց սպանիական «Ալբակօն» չոգենաւը :

Գարձեալ նոյն օրը երկու խորհրդային նաւեր խուզարկուեցան Սպանիոյ ապստամբ մարտանաւերուն կողմէ :

Յունուար 2ին անգլիական երկու նաւեր խուզարկուեցան ապրստամբներուն կողմէ : Նոյն օրը պելճիական նաւ մը եւս խուզարկուեցաւ, իսկ Ֆրանս· նաւ մը հետապնդուեցաւ ապստամբներուն կողմէ : Բռնուեցան նաեւ երկու խորհրդային նաւեր :

Յունուար 3ին գերմանական յածանաւը բռնեց սպանիական նաւ մը, իսկ երկու խորհրդային նաւեր խուզարկուեցան :

Յունուար 4ին խորհրդային նաւ մը բռնուեցաւ Ճիպրալթարի նեղուցին մէջ :

Այս լուրերուն յաջորդեցին աւելի ծանրակչիռ տեղեկութիւնները : Լոնտոնի թերթերը հազորդեցին թէ դեկտ· 22էն ի վեր 10,000 իտալական զինուորներ ցամաք հանուած են Քատիքսի մէջ : Հռոմէն անմիջապէս հերքեցին այս լուրը, բայց Անգլիոյ արտաքին նախարարութիւնը հաստատեց թէ Ճիպրալթարի նաւային հրամանատարին հազորդած տեղեկութեանց համաձայն, 4000 իտալական զինուորներ ցամաք ելած են Քատիքս, յունուար 1ին : Ուրիշ զեկոյցով մը, նոյն նախարարութիւնը կը հազորդէր թէ վերական ազբիւրներու համաձայն, ուրիշ 6000 Իտալացիներ ալ ցամաք հանուած են Քատիքս, դեկտեմբեր 22ին : Լուրը կ'աւելցնէր թէ իտալական զինուորները կառախումբ նստելով Սէվիլլա գացած են, ուր կը գտնուի Սպանիոյ ապստամբներուն բանակատեղին :

Ուրեմն, ամէն տեսակէտով բարդ կացութիւն մը ստեղծուած է, որ կրնայ աւելի ծանրանալ, մանաւանդ եթէ Գերմանիա չարունակէ ինքնագլուխ գործել : Պերլինի մէջ անհամբերութեամբ կը սպասեն Մատրիտի դէմ կատարուած նոր յարձակման, անգլիական բանակատեղին պատասխանելէ առաջ : Միւս կողմէ կը հաստատուի թէ վերջին չաբաթներու ընթացքին 26,000 գերման «չերջիկներ» գացած են Սպանիա, անշուշտ ապստամբներուն օգնելու համար : Հաղարաւոր կամաւորներ ալ Մ· Մխիթէնէն, Ֆրանսայէն, Անգլիայէն եւ ուրիշ երկիրներէ գացած են, ուժ տալու համար հանրապետական կառավարութեան : Ուրեմն, աւելի չատ օտարականներ են որ պիտի կռուին իրարու դէմ, սպանիական հողի վրայ :

Կրակ կը տեղայ Մատրիտի վրայ

Կռիւները վերսկսան Մատրիտի չուրջը, յարաճուն կատաղութեամբ : Ապստամբները երկար եւ մանրակրկիտ պատրաստութիւններէ վերջ, որոնց մանրամասնութիւնները գաղտնի կը պահուին, ձեռնարկած են վճռական յարձակողականի մը : Վերջին լուրերու համաձայն, օտար զեկավարներէն չատերը հեռացած են Մատրիտէն :

Երկուշաբթի օր ուժգին ռմբակոծութիւն մը կատարուեցաւ Մատրիտի դէմ : Բազմաթիւ ռումբեր ինկան քաղաքին կեդրոնը, սպաննելով 45 հոգի եւ վիրաւորելով աւելի քան 150 հոգի : Ռումբ մը ինկաւ Չիլիի դեսպանին բնակարանին վրայ, բայց մարդ չվիրաւորուեցաւ : Նիւթական վնասները ծանր են : Ուրիշ երկու ռումբեր պայթեցան անգլիական դեսպանատունէն 100 մեթր անդին :

Կառավարական զեկոյցի մը համաձայն, ապստամբները կորսընցուցած են կարեւոր դիրք մը, իսկ այս վերջինները կը հազորդեն թէ յառաջ խաղացած են մինչեւ 7 քիլոմեթր :

Ամէն պարագայի մէջ, վճռական ճակատամարտները կը մըզուին Մատրիտի չուրջը, եւ կարեւոր դէպքերու կը սպասուի այս օրերս :

Այս կռիւներուն չափ մտահոգութիւն կը պատճառեն միջազգային բարդութիւնները, քանի որ Գերմանիա կը սպառնայ նոր միջոցներ ձեռք առնել, իր հպատակներուն պաշտպանութեան համար, իսկ Սպանիոյ կառավարութիւնը վճռած է «բոլոր միջոցներով պատասխանել գերմանական նաւատորմին յարձակումնեբրուն » :

**** Մ· Նահանգներուն մէջ ալ մտահոգութեամբ կը հետեւին Սպանիոյ դէպքերու ընթացքին : Վերջին լուրերու համաձայն, նախագահ Րուզվելթ կը խորհի անմիջապէս արգիլել զէնքերու արտածումը դէպի Սպանիա եւ Գերմանիա, եթէ այդ երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները աւելի լարուին, պատերազմի յանգելու աստիճան :*

(ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՓՐԿՈՒԵՑԱՂՆԻ ...

Նոր Տարին հազիւ սկսած, աւետաբեր լուր մը կը հասնի··· Թուրքիա - յէն :

Հռոմով - հռոմով լուր մը, որ սահմանուած է լուծելու հայ-թրքական կնճիռը :

Չեմ ուզեր սպառել ձեր համբերութիւնը եւ անմիջապէս կ'անցնիմ պատմութեան :

Կը յիշէ՞ք, վերջերս հայ խմբագիր մը գնաց Էնկիւրի եւ իր տպաւորութիւնները գրեց «Նոր Լուր»ի մէջ :

Խմբագիրը, Սուրէն Շամլեան, այս առթիւ տեսակցութիւն մը ունեցած էր բարձրաստիճան անձի մը հետ, որ մասնաւորապէս շեշտած էր թէ Հայը եւ Թուրքը «միս եւ եղունգ են» :

Արդ, հայ խմբագիրը իր այցելութեան առեն իմացեր է որ արդէն իսկ տպագրութեան յանձնած են վերջին լեզուական համաժողովին մանրամասնութիւնները, որոնց մէջ նաեւ հոչակաւոր ցակոբ Տիլաչարի (Մարքայեան) ճառը, ջերմապէս ծափահարուած՝ Աթաթիւրքի կողմէ :

Այս չէ կարեւորը :

— « Լեզուական համաժողովի արձանագրութեանց մէջ պիտի հանդիպինք պինդ նաեւ ծանօթ մտաւորական եւ էրեսփոխան Իսմայիլ Միւֆթաքի ահասակէն, որ Հայ բառը առաջարկած է համաձայն «Աբեւ - Լեյլ» ահասութեան :

«Աբ» եւ «էր» մանրիկներու ծագումը քննելէ յետոյ, Իսմայիլ Միւֆթաք կը յանգի այն եզրակացութեան թէ «Հայ» բառը կը նշանակէ «յոյս եւ վստահութիւն» : Ահա իր եզրակացութիւնը բառ առ բառ .

« ԷՐՄԷՆի բառը յոյս եւ վստահութիւն կը նշանակէ ուրեմն : Այս բառը միեւնոյն առեն անունն է Թուրք ազգի մը : Այս կերպով վիտականօրէն կը հաստատուի թէ ինչ կը նշանակէ Հայ բառը եւ ի՛նչ է հայ ազգին հիմն ու բնոյթը »

Եւ հայ խմբագիրը կ'ետպատակէ ցրնծագին·

— « Ուրեմն այլեւս նուիրագործուած է Հայուն վստահելիութիւնը· կը նշանակէ թէ Հայը միեւնոյն առեն յոյս կը ներշնչէ եւ մաս կը կազմէ Թուրք ազգին » :

Ուրեմն, փրկուեցանք··· Երկու հարցում, այս առթիւ·—

Իսմայիլ Միւշթաքը չեմ ճանչնար, բայց գիտեմ որ տպիտիոտ մարդ է եւ պատասխանատու պաշտօններ վարած՝ օսմ· խորհրդարանէն մինչեւ «Թանին»ի խմբագրութիւնը :

Արդ, **1909**ի Զատկին երբ Կիլիկիոյ առաջին ջարդը սարսուեցուց, նախաձեռնութեամբ Իթթիհատի, չէ՞ր գիտեր թէ «էրմէնի» կը նշանակէ «յոյս եւ վստահութիւն» եւ «անունն է Թուրք ազգի մը» :

Երկրորդ, իր գիւտը յղացա՞ծ չէր 1915ին, երբ կ'անձնիտուէր նոյն «էրմէնի»ն, այլ անուամբ «յոյս եւ վստահութիւն» եւ «Թուրք ազգ» :

Գիտեմ որ անցածը անցած է եւ ետ չի դառնար :

Բայց, հարցում մը եւս:

Քանի որ Թուրք լեզուական հանաժողովն ալ գիտակաւնօրէն կը հաստատէ թէ «էրմէնի» կը նշանակէ «յոյս եւ վստահութիւն» եւ «անունն է Թուրք ազգի մը», այլեւս ո՞ր օրուան կը ըսպասեն, բուն տիպրոջը վերադարձնելու համար··· «էրմէնիստանի»ը :

Ներողութիւն այս անտեղի եսլուցումներուն համար:

Բայց չէ՞ որ մարդ հարցնելով քան կը սորվի : Եւ հաճի որ աշխարհի յոյսն ու բաղաձակերտութիւնը Թուրքը պարգեւած է, «ի սկզբանէ անտի», մե՞զ է օգտուիլ : Վ.Ա.Է.

ՋԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

1936ի եւ 1937ի դասերուն արձանագրութեան գործողութիւնները պիտի վերջանան յունուար 10ին : Համաձայն տրուած հրահանգին, պէտք է արձանագրուին այն երիտասարդները որոնք ծրնուած են 1916 յունիս 1էն 1917 դեկտ· 31 (այս օրն ալ մէջն ըլլալով) :

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄՏԱՀՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Միջազգային կացութեան առթիւ

Ժնեւի խորհրդարանական խմբակցութիւնը (իրականին մէջ բուն ազգ· ժողովը) արտակարգ նիստ մը գումարելով դեկտ· 29ին, զբաղեցաւ ներքին եւ արտաքին խնդիրներով : Այս առթիւ արտաքին գործակարութեան փոխանորդը, Սարաճօղլու Շիւքրի, յուսարանութիւններ հազորդեց արտաքին քաղաքականութեան մասին .—

1·— Անդրադարձաւ եուկօսլաւ եւ պուլկար բարեկամութեան եւ բարի դրացնութեան դաշնագրի բանակցութեանց եւ բացատրութիւններ տուաւ :

2·— Տեղեկութիւններ տուաւ Միջերկրականի ապահովութեան համաձայնութեան մասին, չեչտելով թէ արտաքին գործակարութիւնը մօտէն եւ զգայնութեամբ կը հետեւի այդ բանակցութեանց : Բացատրեց թէ առայժմ որ եւ է մտահոգութիւն չկայ եւ թէ կը սպասուի որ բանակցութեանց արդիւնքն ըլլայ Միջերկրականի ապահովութեան զօրացումը :

3·— Շիւքրիւ Սարաճօղլու յետոյ անդրադարձաւ Անթաքիոյ եւ Իսքէնտրունի կացութեան եւ մէկիկ մէկիկ բացատրեց հիմնական մասերը այն տեղեկագրին զոր պատրաստած է Պէյրութի աւագ հիւպատոսը, իրրեւ արդիւնք Սանճաքի մէջ իր կատարած քննութեանց : Ժողովը խոր եւ մեծ չահագրգռութեամբ լսեց այս բացատրութիւնները :

Սարաճօղլու յետոյ մանրամասնօրէն պարզեց Ազգաժողովին կողմէ Սանճաքի մասին տրուած որոշումը եւ բանակցութիւնները զոր կատարեց Թրքական պատուիրակութիւնը որ Փարիզ գացած էր Ֆրանսայի պաշտօնական հրաւէրով : Ապա հետեւեալ ձեւով բացատրեց այն առաջարկը զոր Թ· Բ· Ազգ ըրաւ, պայմանելով հանրապետական կառավարութեան հաւանութիւնը .— Ա· կատարեալ անկախութիւն Սանճաքին : Բ· Համաձայնակցութիւն մը՝ բաղկացած Սուրիայէն, Լիբանանէն եւ անկախ Սանճաքէն : Գ· Սանճաքը զինուորապէս ապազինել : Դ· Իսքէնտրունի նաւահանգիստին մէկ մասը վարձու տալ Թուրքիոյ եւ երկաթուղիի ֆօմպիճէզօն մը կատարել :

Սարաճօղլուի բացատրութիւններէն յետոյ, երկու երեսփոխաններ մտահոգութիւն յայտնեցին եուկօսլաւ եւ պուլկար մերձեցման մասին : Կրկին բեմ գալով, Սարաճօղլու յայտարարեց թէ չի բաժներ այս վախը : «Այս երկու ազգերուն մերձեցումը — աւելցուց —- հեռու նուազեցնելէ Պալքանեան Համաձայնութեան ուժը , ընդհակառակն պիտի ըլլայ ազգակ մը որ զեռին պիտի պատրաստէ ընդհանուր համաձայնութեան մը՝ Պալքանեան Թերակղզիին մէջ » :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԸ ԶԳԱՅ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔՆԵՐԸ ՀԱՅ ԿՈՎԱՀԱՐ ՀԱՐՑԻ ՎԱՐՉԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ

Գ Ա Վ Ա Ռ Ի 19

1927թ. մայիս:

Ցեղեր տարբեր ու հեռավոր, որոնք ոչ միայն իրարու հետ ընդհանուր ոչինչ չունեն, այլև իրարու հանդեպ ունեցած են ամենաանհաշտ թշնամանքը, ինչպես հայ ու թուրք ցեղերը, ինչպես հայ ու քուրդ ցեղերը, ինչպես հայ ու թաթար ցեղերը, ինչպես հայ ու ռուս ցեղերը, ինչպես հայ ու հույն ցեղերը, ինչպես հայ ու ասորի ցեղերը, ինչպես հայ ու հրեա ցեղերը, ինչպես հայ ու գերմանացի ցեղերը, ինչպես հայ ու ֆրանսացի ցեղերը, ինչպես հայ ու անգլիացի ցեղերը, ինչպես հայ ու իտալացի ցեղերը, ինչպես հայ ու ամերիկացի ցեղերը, ինչպես հայ ու ճապոնացի ցեղերը, ինչպես հայ ու չինացի ցեղերը, ինչպես հայ ու հնդիկ ցեղերը, ինչպես հայ ու պարսիկ ցեղերը, ինչպես հայ ու արաբացի ցեղերը, ինչպես հայ ու եգիպտացի ցեղերը, ինչպես հայ ու աբեսսինացի ցեղերը, ինչպես հայ ու նեգր ցեղերը, ինչպես հայ ու հնդկացի ցեղերը, ինչպես հայ ու ավստրալացի ցեղերը, ինչպես հայ ու էսքիմոս ցեղերը, ինչպես հայ ու ամեն տեսակ ցեղերը, ինչպես հայ ու ամեն ցեղերը, ինչպես հայ ու ամենքը, ինչպես հայ ու ամենը, ինչպես հայ ու ոչինչը, ինչպես հայ ու ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոք, ինչպես հայ ու ոչ-ոչինչ, ինչպես հայ ու ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-ոչ-

ՀԱՅՐԵՆԻՔ

(ՀԱՅԿ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՑ ԿԵՆՏՐԿՈՄ)

— Դու էլ դուռ բռնի՛ր, ախպա՛ր, ինչո՞ւ ես ինձ հետ մնում, — ասում էր հայրը տղային, — գնա՛ տուն, մայրիկիդ օգնի՛ր, քույրիկիդ հետ խաղա՛, ես էլ մի քիչ հետո կգամ, ինչ-որ գործ ունեմ այստեղ, կարո՞ղ եմ ես քեզ վստահել, որ տանը մենակ կթողնես քույրիկիդ ու մայրիկիդ, ես էլ հետո կգամ,

ԻՏԱԼԻՈՅ ԵՒ ԱՆԳԼԻՈՅ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՍՊԱՆԻՈՅ ՃԱԿԱՏԱԳԻՐԸ

Երէկ հաղորդած էինք անգլե-իտալական համաձայնութեան յայտարարութիւնը՝ Միջերկրականի մասին: Բուն յայտարարութենէն զատ, ծանուցագիրներ ալ փոխանակուած են երկու կառավարութեանց միջեւ, Սպանիոյ կացութեան մասին: Այդ ծանուցագիրներով Իտալիոյ արտաքին նախարարը պաշտօնապէս կը յայտարարէ թէ իր երկիրը «սպանիական յեղափոխութենէն ոչ առաջ, ոչ ալ վերջը որ եւ է բանակցութիւն չէ կատարած Ջօր. Ֆրանքոյի հետ, արեւմտեան Միջերկրականի կարգ ու սարքին փոփոխման մասին, ոչ ալ պիտի կատարէ յառաջիկային»: Նախարարը կը հաստատէ նաեւ թէ Իտալիոյ տեսակէտով, «Սպանիոյ ներկայ հոգային ամբողջութիւնը ամէն պարագայի մէջ անվթար եւ անփոփոխ պիտի մնայ»:

Համաձայնութեան կնքումին առթիւ, Իտալիոյ քաղաքական շրջանակները այն կարծիքը կը յայտնեն թէ երկու երկիրները թոյլ պիտի չտան որ անկախ Քաթալոնիա մը ստեղծուի: Այս պարագան շատ կարեւոր է, որովհետեւ եթէ իսկապէս Անգլիա եւ Իտալիա ընդդիմանան Քաթալոնիոյ անկախութեան, Ֆ. Միւթիւնը իրեն դէմ պիտի գտնէ Միջերկրականի պետութիւններու մեծագոյն ճակատը:

Իրազեկներու կարծիքով, միջազգային կացութիւնը կրնայ աւելի ծանրանալ, եթէ Ջօր. Ֆրանքօ Մաորիաը դրաւէ վերջ յարձակի Քաթալոնիոյ վրայ: Այս վերջինը անձնասուր պիտի ըլլա՞յ, եթէ Մաորիաը իյնայ, կամ անկախութի՞ւն պիտի հռչակէ, խորհրդային իշխանութեան աջակցութեամբ: Ամէն պարագայի մէջ, Ֆ. Միւթիւնը պիտի չարունակէ օգնել կարմիր Պարսելոնայի, եթէ նոյնիսկ Մաորիաը իյնայ:

Դպրոցական դասեր՝ անթելով

Երկուշաբթի օր, կրթական նախարար Պ. Ժան Զէյ բացումը կատարեց նորութեան մը, որ կոչուած է աւելի աչխուժացնելու Ֆրանսայի դպրոցական գործը: Այսուհետեւ անթելը (ռատիօ) պիտի գործածուի նախնական, երկրորդական եւ բարձրագոյն վարժարաններու մէջ, թէ մասնաւոր դասերու եւ թէ գիշերային դասընթացքներու համար:

Նախնական դպրոցներու մէջ, նորէն ուսուցիչին կը մնայ դասաւանդութեան ամէնէն կենսական դերը, որովհետեւ անթելը պիտի տեւէ միայն օրական 45 վայրկեան, եւ ընդհանրապէս պիտի հաղորդէ ընտանեկան նիւթեր, մանուկներու պատմութիւններ եւ երգեր:

Երկրորդական վարժարաններու մէջ աւելի լայն տեղ պիտի տրուի անթելին: Ամէն օր ժամը 9·15էն 10·30, 2·30էն 3 եւ դարձեալ 6–6·30 լսէներու մէջ դասեր պիտի տրուին ֆրանսերէն, լատիներէն, անգլերէն, գերմաներէն, սպաներէն, ինչպէս եւ պատմութիւն, աչխարհագրութիւն, բնագիտութիւն եւ գծագրութիւն: Մէջընդմէջ օգտակար դիտելիքներ ալ պիտի հաղորդուին, գործնական կեանքի մասին:

Միեւնոյն առեն գիշերային դասընթացքները կամ գոնէ ուսուցիչները մեծ մասով պիտի անհետանան, որովհետեւ ռատիօն պիտի գործէ անոնց տեղ, ժամը 7էն 7·50: Այս դասընթացքներու աչակերտները դասեր պիտի առնեն արհեստագիտական նիւթերու մասին, պիտի լսեն աչխարհի անցուդարձը, ինչպէս եւ երաժչտութիւն, պիտի ծանօթանան գրականութեան եւ արուեստի, օտար երկիրներու եւն.: Դասընթացքները պիտի բաժնուին այսպէս.— Երկուշաբթի՝ մանչերու համար, քաղաքներու մէջ. չորեքշաբթի՝ աղջիկներու համար, հինգշաբթի՝ մանչերու համար՝ գիւղերու մէջ. չաբաթ՝ աղջիկներու համար, գիւղերու մէջ:

ՁԱՒԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՓԱՐԻԶԻ ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԷՍԻՆ ԱՌԹԻՒ, որ պիտի բացուի մայիս 1ին, 160 գիշերային լուսավառութիւն -հանդէսներ պիտի կատարուին: Վիթխարի չարուաններ, որոնք Վերսայլի պուրիւրներէն 45 անգամ աւելի մեծ են, ջուր պիտի ցայտեն դէպի երկինք, Սէնի ափերուն վրայ հաստատուած ջրհաններու միջոցաւ :

40,000 ՔԻԼՕ ԱԴԱՄԱՆԴ կը գտնուի աչխարհի մէջ, համաձայն տեղեկագրի մը: Այս ահագին հարստութեան 2)3 մասը կը գտնուի Մ. Նահանգներուն մէջ:

ՀԻՒՍԻՍԱՑԻՆ ՇՐՋԱՆԻ մետաղագործական բանուորներուն գործադուլը վերջանալու վրայ է: Կառավարութիւնը նոր ծրագիր մը առաջարկեց, իրաւարարութեամբ կարգադրելու համար վէճը:

ԱՆԳԼԻՈՅ ՆԱԽՈՐԴ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ եւ Տիկին Սիմսընի ամուսնութիւնը պիտի կատարուի յառաջիկայ մայիսին, Վիէննայի մէջ:

ԻՆՔՆՈՒԹԵԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐՈՒ գինը 35 ֆրանք է բանուորնե-րու եւ արհեստաւորներու համար, իսկ սեւողութիւնը՝ երեք տարի: Անոնք որ ժամանակին չեն նորոգեր, ենթակայ են օրինական պատիժներու :

ՄԱՐՍԷՅԻ չրջանին մէջ ալ սկսած են նորոգման գործողութիւնները, յունուար 4էն իվեր: (Ա. տաս): Յունուար 8էն 13՝ (Ա–Պէ) տաս եւն.: Մանրամասնութիւնները յայտնուով:

Հ. Յ. Դ.

Փառիզ

Հ. Յ. Դ. Եւր. կեդր. կոմիտէն ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի եւ արուարձաններու բոլոր ընկերները այս ուրբաթ հրեկոյ ժամը 8.30ին, Քաֆէ օ Քլէռ տը Լիւնի վերնայարկը: Մէքթրօ Փլաս ա'Իթալի: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Իթալիի, Շուազիի, Պիսէթրի եւ Ժանթիլի շրջանի բոլոր գինուորագուներ կը հրաւիրուին խորհրդակցական ժողովի այս հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8ին, Պ. Յովհաննէսեանի սրահը 13 rue Pierre Curie, Krémlin Bicêtre:

ՓԱՐԻԶԻ արեւմտեան շրջանի (Անիէռ, Պուա-ֆոլոնպ, Քոլոնպ, Արժանթէօյ, Քուրպվուա, Լէվալուա, Քլիշի, Ժնրվիլիէ եւն.) գինուորագրութեան օրէնքին ենթակայ հայ երիտասարդները խորհրդակցական ժողովի կը հրաւիրուին այս հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին. Պուա-ֆոլոնպի կայարանին ճիշդ դիմացի Պիւբօ Քաֆային սրահը: Բոլորի ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

ՅՕՐՇ.Զ ՍԷԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ
կը ծախուի Շիմշի գրատունը, Զմշկի վողոց:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON.
Dancing-Cigale, պարահանդէսամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 830ին:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԾՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Շամագգայինի փարիզի մասնաճիւղի վարչութիւնը իր խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնէ տիկին Լեւոն պէյ Գափամաճեանի, որ փոքր տ'Իթալիի Դպրոց. տիկ. Միութեան դպրոցին նորոգութեան համար տրամադրեց 1000 ֆր.: Շնորհալութեամբ ստացած է նաեւ կաղանդի առթիւ դպրոցի փոքրիկներուն նուէրներու համար՝ պ. Գարաեանէ 50 ֆր., պ. ինճուճեանէ 25 եւ պ. Գմբէթեանէ 10 ֆր.: Պ. Ս. Թէրզեան դպրոցի երկսեռ աչակերտներուն նուիրեց 80 հատ բրդէ վզնոցներ:

10 ०/० 10 ०/० 10 ०/०

10 ԱՌ ՀԱՐԻՒՐ ԲԱՑԱՌԻԿ ՁԵՂՁ
ԲՈԼՈՐ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ
ԱՀԱԻԱՍԻԿ **Alimentation Trévise**Ի ՆՈՒԷՐԸ
ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
Café «Harém»
80 Rue de Trévise, Tél. Paris (9) Taitbout 40-63
Métro Cadet **Livraison à domicile.**

10 ०/० 10 ०/० 10 ०/०

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ

Կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղին կողմէ
9 յունուար, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Հայ Ակումբին մէջ:
Մանուկներու կողմէ՝ երգ, պար, արտասանութիւն
եւ փոքրիկ ներկայացում մը:
Խորտիքներ կը բաժնուին բոլոր երախաներուն.
Մուտք մեծերու 3 ֆր., փոքրիկներու ձրի:

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը կը տօնէ յառաջիկայ կիրակի, 10 Յունուար, ժամը 3ին, Salle Horticulture*ի սրահին մէջ,*
84 Rue de Grenelle (Métro Rue de Bac)
ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ
ՏՂՈՑ ԿԸ ԲԱԺՆՈՒԻ ՆԱԽԸՆԹՐԻՔ ԵՒ ՍԻՐՈՒՆ ԽԱՂԱԼԻՔՆԵՐ,
Մուտքը՝ մեծերուն 3 ֆր., փոքրերուն՝ ՁՐԻ,

Ֆր. Կ. Խաչի Շրջանային Վարչութիւնը

«Մանուկներու Օրուան» տօնակատարութեան առթիւ հրապարակ կը հանէ պատկերազարդ հանդէս մը,
գեղարուեստական սիրուն յօդուածներով, ուղերձներով եւ զանազան գեղեցիկ գրուածքներով,
16 նկարներ Ֆ. Կ. Խաչի դասընթացքներէն, Սանուհեայ խումբերէն,
«Մանուկներու Օրուան» եւ ՕՒԱՓՈՆՈՒԹԵԱՆ ԿԱՅԱՆԷՆ,
ԳԻՆ 1ՖՐ.,
Դիմել՝ Շրջ. Վարչութեան *Mme Missakian, 6 rue d'Alsace, Asnières (S.)*

ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ ՀԱՄԱՐ

Յուշարձանի կեդր. յանձնախումբը ստացած է հետեւեալ նուիրատուութիւնները.—

Հայ Կամաւորներու եւ Մարտիկներու Միութեան կողմէ ծախուած Նրուերատոմսերու առ հաչիւ 500 ֆր.:

Սէն թ'Էթիէնի Հայ Ազգ. Միութիւնէն իր կատարած հանգանակութեան 383 ֆրանքի գումարին դուռ հասոյթը 366.45 ֆրանք:

Պ. Հայկազուն Քէֆէլեանի եւ Պ. Միհրան Մկրտիչեանի միջոցաւ հաւաքուած 150 ֆրանք:

Պ. Միրիճան Քիւրքճեանի միջոցաւ ծախուած նուիրատոմսերու փոխարժէքը 77 ֆրանք:

Յուշարձանի նախաձեռնութեան ցուցադրութեան առթիւ եղած նուէրներ 85 ֆրանք: Գումար 1178.45 ֆրանք:
Նախորդ գումար՝ 18,227.55 ֆրանք:
Ընդհանուր գումար՝ 19406 ֆրանք:

ՃԱԽԱԿՈՒԹԻՒՆ

Կը մասնակցիմ վիշտին Պ. Պ. Կարթի. Ալմէնի եւ պարագաներուն իրենց սիրելի եւ ողբացեալ եղբօր՝ Սեդրակի կսկծալի եւ եղերական մահուան առթիւ.

Եղիշէ ֆինյ. Մխիթարեան
Սէն-Լու, Կրան Բէն

Տարօնցի հայկեղ ակիցի մը համար տեղի ունեցած վիճակախաղէն շահած են հետեւեալ թիւերը՝ 272, 322 եւ 540: Ստանալու համար դիմել եղիշէ քհնյ. Մխիթարեանի, 48 Bld. des Grands Pins, St. Loup, Marseille.

ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕի «Յառաջ»ի գործակալ Կ. Կոբապետեան Նոր Տարւոյ եւ Ծնունդի առթիւ իր շնորհաւորութիւնները կը յայտնէ իր յաճախորդներուն:

ՆԱՐԱԿԱՏՈՒԻՔ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԵՑԷՔ ԵՒ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐԵՑԷՔ ՅԱՒԱՋԻՆ ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐ

Սկսած ի դրկել

ՓՈՆ ՏՕՊՆԱ, Ակոյ. 1937 յունվ.	1էն:	
ԿՐԸՆՈՒԱԸ, Գ. Փեր.	»	
ՆԻՍ, Վ. Գալ.	»	
ԼԻՈՆ - ՎէՋ, Պետ.	»	
ԳՈՆՍՄԱՆԹԻՆ, Շ. Խաչ.	»	
ԼԱ ԹՐՈՆԾ, Պ. Քէչ.	»	
ՎԻՆ, Գ. Բրո.	»	
ՄՈՆԹԼՎԻՏԼՕ, Լա Մասքոթ	»	
ՄԱՐՍԷՅԼ, Ց. Մարս.	»	
ԱՆԻԷՌ, Մ. Ա.	»	
ՓՈՆ ԹՎԷՆԿ, Ճօն.	»—	
ԱԼՖՈՐՎԻԼ, Մ. Բաչ.	»	
ԱԼՖՈՐՎԻԼ, Տ. Զօպ.	»	5էն:

Ստացաւիճ յունուար 1—4

ՖՈՒԺԷՐ, Մ. Տ.— 70:
ՏԷՍԻՆ, Ց. Պ.— 140:
ԼԱ ԹՈՐԾ, Պ. Ֆ.— 35:
ՕՋ, Ա. Պ.— 140:
ՓԱՎԻՑԵՈ. ՍՈՒ ՊՈՒԱ, Գար.— 25:
ՄՈՆԹԼՎԻՏԼՕ, Մասկոթա.— 200:

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՏՈՒՆ

Փարիզի Բարեգործական Տան Վարչութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան եւ իմասնաւորի Փարիզի հայկական միութեանց վարչութիւններուն որ, իր Տան սրահները, 8 rue Bossuet Paris, խիստ դիւրամատչելի պայմաններով տրամադրելի են պարահանդէսներու, հաւաքոյթներու, դասախօսութիւններու եւ հանդէսներու համար:

Տեղեկութեանց եւ պայմաններու համար կը խնդրուի հեռաձայնել ամէն օր, կէսօրէ վերջ, մինչեւ ժամը 6. Central 48-51 *եւ կամ գրել* U. G. A-B. 24 rua Feydeau, Paris (2) *հասցէով:*

Մուշտակավաճառ

ՏԻԿ. ՀԱՅԿՈՒՀԻ ԿԻՒԼՊՕԼԵԱՆ
24, Rue Affre կամ 8, Rue Cavé — PARIS - 18e
Մասնաճիւղ՝ 2, Rue de la Charbonnière —
Մէթրօ՝ La Chapelle — Barbès Roch. Tél. Montmartre 69-70

Մեր վաճառատուններուն սկզբունքն է բացարձակ ուղղամտութիւն, ճշդապահութիւն եւ չափաւոր գին:
Օգտուեցէք տարիէն Մանաճիւղիս բացման առթիւ, կը կատարենք ձրի ամէն տեսակ մուշտակներու մաքրութիւնը: Մեր արհեստանոցներուն մէջ կը պատրաստենք չափի վրայ ամէն տեսակ Մանթօներ, Վէսթեր, Ձիքեներ եւայլն: Ունինք նաեւ պատրաստի ճոխ մթերք: կրնանձնենք նաեւ Մուշտակներու նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն, ներկելը եւ թանաձր: Մեր վաճառատունները բաց են ամէն օր, իսկ կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր:
Ներկայ կտրօնը բերողին մինչեւ 1937 Փետրուարի վերջ, սկսեալ 200-300 ֆրք. գնումի համար կը տրուի մէկ տաբևկան «Հայ Բոյժ», իսկ 400-600 ֆրք.ի համար եռամսեայ «Յառաջ» եւ կամ համապատասխան դրամական նուէր Փարիզի կապոյտ կամ կարմիր Խաչերուն:

Studio PHÉBUS
23 Bld. Bonne Nouvelle, Paris
Tél. Louvre 69-83
ԶԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ ԽՂՃԱՄԻՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՌԸ
Ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton : 52 . 78
Արեւելեան եւ Եւրոպական խոհանոցի կերակուրներ:

(L'Ile de Beauté)
ՄՈՆՄԱՐԹՐԻ ԱՄԷՆԷՆ ԸՆՏԻՐ
ԱՐԵՒԵԼԱ-ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆԸ
90 Bld. de la Chapelle, Paris (18)
R. C. S. 670-643 Հեռախօս՝ **Mont. 62-04**
Մէթրօ՝ Պարպէս, կամ տիւ Նօռ, Լա Շափէլ
(Լաւիպուագիէռ հիւանդանոցի մայրանոցի բաժնին դիմաց)
Կախարդական չրջանակի մը մէջ, որ աւելի եւս հաճելի դարձած է օրմանկարներով, գ'ուած՝ հայ տազանդաւոր նկարիչի մը վրձինով, ինչպէս նաեւ սարփեթայով (փերկոլա), լուսազարդութիւններով, ուր կրնաք խմել, ճիշդ ինչպէս վոսփորի ափերուն վրայ, լաւագոյն օղին՝ ընտիր ֆրանսական եւ արեւելեան այլազան աղանդերներով, ճաշակել ոստրէ եւ խեցգետին, համտեսել ընտանեկան լաւագոյն ճաշերը, անարատ թարմ կարագով,— այս ամէնուն համար չափաւոր գին մը, որ կրնայ մրցիլ բոլոր ճաշարաններուն հետ: Բանջարակերներու յատուկ ճաշը 4 ֆր. 50: Մխով ըմպելիով ճաշը 7 ֆր. 50: Պատրաստ ճաշ ամէն ժամու,— ղուքրուէ Ալզասեան յատկութեամբ, սոխի ապուր եւ տաշտիկ (մուլ): Ճաշարանը բաց է մինչեւ 1ր գիշերուան:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆ ՆԵՐ.— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 7 ՅՈՒՆՈՒԱՐ JEUDI 7 JANVIER 1937

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3313

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԵՆՔ ՍՊԱՂՈՂՈ՞Վ Կ'ՈՒԶԵՆՔ ԾԱՂԿԻԼ...

Երեւանի վերջին թղթարկը (դեկ. 1 – 22), կը յորդի Սթալինի ձօնուած փառաբանութիւններով, արձակ թէ ոտանաւոր : Այլեւս ոչ ածականները կարելի է համրել, ոչ ալ չափել խորութիւնը՝ գեռնամած խոնարհութեան :

Նմոյշ մը՝ չաւերու մէջէն : Խորագիրը՝ «Մեր հարազատ հայր, մեր մեծ ուսուցիչ, մեր կեանքի լուսաշող արեւ » :

— « Ձե՛զ, սոցիալիստական դարաշրջանի մեծ ճարտարապետին, աշխատաւոր ժողովրդի իմաստուն փրկարարին, ձե՛զ, մեր կեանքի ու արեւ Ստալինին, Հայկական Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետութեան մայրաքաղաքի երեսուն հազար աշխատաւորների ժողովը յղում է իր մեծ, անհուն սէրը, յղում է իր բոցավառ ողջոյնը, որի թեժութիւնը քղխում է ձեզնից՝ մեր աշխարհի կենսարար արեւից :

Ձեր անունը, ձեր պայծա՛ռ անունը, որ հնչում է մեր երկրի իւրաքանչիւր մարդու արեան բաբախի մէջ, այն լուսաշո՛ղ անունը, որն անսահման հրճուանքի է պատճառում երկրագնդիս բոլոր աշխատաւորներին՝ մանուկներից մինչեւ ալեհեր ծերունիները, այդ անունն այսօր, որպէս անեզրական արեւ, իր կենսաբորբոք շողերն է փռել սոցիալիզմի պատանի երկրի վրայ, որտեղ հարիւր հօթանասուն միլիոնանոց ժողովուրդների մեծ ընտանիքում իր երջանիկ կեանքն է կռում հայ ժողովուրդը » :

— « Որքան էլ ոտնձգութիւն անեն փաշիստ-դահիճները, տրոցկիստական – հակայեղափոխական տականիները, նացիոնալիստական գարշելի սողուններն ու աշխատաւոր մարդկութեան բոլոր ստոր թշնամիները, նրանք անկարող են յետ դարձնել պատմութեան սրընթաց լոկոմոտիւը, որի դեկը գտնւում է մեծ եւ իմաստուն Սթալինի պողպատեայ ձեռքերում » :

— « Փա՛ռք ու պատի՛ւ Ձեզ՝ մեր իմաստուն առաջնորդին, որի անունը, ինչպէս դրօշը մարտում, տանում էմարդկութեանը դէպի էլ աւելի երջանկաւէտ ապագան, փա՛ռք ու պատի՛ւ Ձեզ, կոմունիզմի մեծ ճարտարապետին, նրան, որի անունը փարոսի պէս շողում է եւ պիտի յաւիտեան շողայ դարերի ովկիանոսում » : (Խ. Հայաստան, 8 դեկտեմբեր 1936) :

Վերջերս ֆրանսական հանդէս մը ծաղկեփունջ մը կազմած էր՝ Սթալինի նուիրուած ածականներէն : Կը կարծենք թէ հաւսր մը կարելի էր կազմել, եթէ մանաւանդ հետեւէին երեւանի հրապարակութեանց :

Ձեն բաւեր ճառախօսներն ու արհեստով բանաստեղծները, մարդիկ լեզու հանած են, նաեւ, խեղճ ու կրակ պառաւներ, որոնք ոչ միայն կարդալ – գրել չեն գիտեր, այլեւ աչխարհէն իսկ լուր չունին :

Այսպէս, նոյեմբեր 29ին նուիրուած բացառիկ թիւի մը մէջ, « Խ. Հայաստան » կը հրատարակէ պատառի մը՝ Զարօ Մքոյեանի տաղը,— «Ազիզ Սթալին» :

Քու սուրբ անունըդ լսեր եմ,
Քու սուրբ երես չեմ տեսէ ...

Դարձեալ նոյն թիւին մէջ, ուրիշ «տէօթան» մը :—

Քանի Սավետը չըկար, երկիրը սով էր,
Ամէն խասնող թալանէր, մեր տէրը ո՛վ էր.
Ճար ու իլլաջ չըկար, դարտներս ծով էր,
Էդ վախտին էր խասաւ, փրկեց Սավետը :
Սովետ ջան Սավետ, էհ դուրբան Սավետ :

Բայց միշտ անզերազանցելի պիտի մնայ այն ինչ որ կ'ըսուի եւ կը գրուի Սթալինի համար ,— «Դու, լուսատու, անեղը ովկիան, կեանքի ակունքդ վիթխարի »,— ինչպէս կ'երգէ այլեւս հանրածանօթ սրիկան, Նայիլի Զարեան, որ խաչեց իր «նացիոնալիստ» ընկերները ...

— Բայց ինչո՞ւ այս չողոքոտ չռայլաբանութիւններն ու գեռնաքարշ, հասարակ «բայ»ներու յաւուր չողոքորթութիւնները :

— Սթալինեան սահմանադրութեան վաւերացման առթիւ : Հիմնական օրէնք մը՝ որ կոչուած է աննախընթաց օրհնութիւններ տեղալու Խ. Միութեան մէկ ծայրէն միւսը :

— Իսկ այդ սահմանադրութիւնը չէ՞ր որ տապանաքար մը դրաւ Հայաստանի սահմանային իրաւունքներուն վրայ, Վրաստանի չնորհելով հայապատկան Ախալքալաքը, Ադրբէջանի՝ Ղարաբաղն ու Նախիջեւանը (Յոգ. 24) :

— կեցցէ՛ մեր հանճարեղ առաջնորդը, մեր գորովագութ հայրը, մեր մեծ ուսուցիչը, մեր լուսաշող արեւը, Սթալին...

Ահա թէ ի՛նչպէս կը դաստիարակուին միլիոնաւոր բազմութիւններ, աչխարհի մէկ վեցերորդի մասին մէջ, որ կ'ըսեն թէ միակ վաստանն է յեղափոխութեան, աննախընթաց եւ անհատնելի :

Երկաթէ անուր մը կամ հարթիչ գլաններ պիտի չկրնային այրքան տրորել, հարթել, գեռնին հաւասարեցնել մարդկային զանգուած մը, որքան « յեղափոխական » ուսուցման այս մեթոդը :

Ուրեմն սողա՞լն է գերագոյն իմաստութիւնը, — միակ ճամբան՝ ծաղկելու :

Եւ ի՞նչ սողալ,— կ'արժէ պրպտել միջնադարեան խաներու, ցարերու եւ սուլթաններու պալատական դիւանները, գտնելու համար մօտաւոր պատկեր մը :

Ցեղափոխութեան ո՞ր գիտելիքը, բարոյական ո՞ր սկզբունքը թոյլ կուտան ծրագրեալ յարատեւութեամբ ներշնչել եւ չոգեպինդ զարգացնել այս գարշելի բարքերը, այս բարբարոսական կռապաշտութիւնը :

Այս օրուա՞ն կ'ուզէին յանգիլ Մարքս, Ինգելս, Լենին եւ միւսները :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՎԵՐՋՆԱԳԻՐ ՍՊԱՆԻՈՑ

Բոնուած ձեռքերը պիտի ծախեն, երբ ...

Սպանիական ջուրերու գերմանական տորմիղին հրամանատարը, ծովակալ Հէրման Ֆիչէլ, Պերլինէն ստացած հրահանգներուն վրայ վերջնագիր մը կամ վերջնական ազդարարութիւն մը ուղղեց Սպանիոյ կառավարութեան, պահանջելով երեք օրուան մէջ վերադարձնել «Փալոս» չոգենաւին բեռը եւ վար դրուած սպանիացի ճամբորդը : Եթէ գոհացում չտրուի, գերմանական կառավարութիւնը նախ ինք պիտի «օգտագործէ» բռնուած երկու սպանիական չոգենաւերը եւ անոնց բեռները, երկրորդ՝ զանոնք պիտի ծախէ իր ճանչցած սպանիական կառավարութեան, այսինքն ապրստամբներուն : Վերջնագիրը կ'աւելցնէ թէ «գերմանական կառավարութիւնը պիտի հարկադրուի ուրիշ միջոցներ ձեռք առնել, եթէ նոր տապատակութիւններ կատարուին գերմանական նաւերուն դէմ » :

Վերջնագիրը ղրկուեցաւ անթելով, «Քէօնիկսպէրկ» յածանաւին միջոցաւ : Պերլինի կուսակցական պաշտօնաթերթին առաջին տպագրութեան մէջ գործածուած էր «վերջնագիր» բառը, բայց յետոյ փոխուեցաւ «վերջնական ազդարարութեան » :

Պայմանաժամը կը վերջանայ յունուար 8ին, առաւտան ժամը 8ին (վաղը) :

Ուրիշ ծանրակիր պատգամներ

Ինչպէս հաղորդած էինք երէկ, Անգլիոյ արտաքին նախարարը կարճ կապեց իր արձակուրդը, աւելի ծանր գտնելով կացութիւնը : Մի եւնոյն առեն Անգլիոյ պատերազմական նախարարը տեսակցութիւն մը ունեցաւ Ֆրանսայի ազգ. պաշտպանութեան նախարարին՝ Պ. Տալատիէի հետ : Այս վերջինը անմիջապէս Միջերկրականի ափերը գնաց, ուր կը գտնուին Պ. Լէօն Պլում եւ չորս նախարարներ : Իսկ ծովային նախարարը Պիզէրթա գնաց :

Լոնտոնի մէջ «ցաւով» կը հաստատեն թէ 10,500 իտալացի դինուորներ ցամաք հանուած են Քատիքս, վերջին 15 օրուան ընթացքին : Անգլիական կառավարութիւնը նկատի առնելով կացութեան ծանրութիւնը, կարգ մը նոր մարտանաւեր եւս ղրկեց սպանիական ջուրերը :

Լոնտոնի չէզոքութեան յանձնախումբը նիստ գումարելով, տեղեկացաւ թէ միայն Փորթուկալ պատասխանած է անգլեւֆրանսական ծանուցագրին : Այսօր վաղը կը սպասուի Իտալիոյ եւ Գերմանիոյ պատասխաններուն : Այս առթիւ Ռումանիա մերժեց մասնակցիլ այն 800,000 անգլ. ոսկի ծախքին, որ պիտի յատկացուի դէնքի մաքսանենգութիւնը արգիլելու սպանիական սահմանները : Ուրիշ կառավարութիւններ պատասխանած են թէ իրենց բաժինը կը վճարեն միայն այն առեն եթէ վճարեն մասնակցող 27 պետութիւնները :

**** Մինչ այս մինչ այն, կռիւները կը չարունակուին Մատրիտի չուրջը, յարաճուն կատաղութեամբ : Բայց լուրերը միշտ հակասական են : Ապստամբները կը հաղորդեն թէ 7 – 10 քիլոմէթր յառաջ գացած են վերջին երկու օրերու ընթացքին, Մատրիտի արեւմտեան ճակատին վրայ, մեծ կորուստներ պատճառելով : Նոյն աղբիւրին համաձայն, ապստամբները գրաւած են Լաս Ռոզասը, վերջնապէս կտրելով Մատրիտի հաղորդակցութիւնները՝ սպանիական Վերթայլին հետ : Կռիւը տեւած է օրն ի բուն : Թոլէտոյէն հասած լուրեր կ'ըսեն թէ ձեռնարկներ կատարուած են Մատրիտի անձնատուրութեան համար, բայց Զօր. Ֆրանքօ անպայման անձնատուրութիւն պահանջած է : Վերջին կռիւներու ընթացքին մասնաւորապէս ծանր կորուստներ կրած են օտար կամաւորները, ձգելով 2000 սպանեալ կամ վիրաւոր :*

ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱՒՅՈՒԹԵԱՆ ՔՆՆԻՉՆԵՐԸ
Ալէքսանտրէթի եւ Անտիոքի մէջ

Անտիոքէն կը հեռագրեն.— Ա. Դ. Խորհուրդին կողմէ նշանակուած երեք «դիտողները» չարունակելով իրենց քննութիւնները Թուրք փոքրամասնութեան եւ միւս տարրերու համակեցութեան մասին, գացին Ալէքսանտրէթ, ուր ընդունուեցան Սուրիոյ Մարզպանի ներկայացուցիչ Պ. Տիւրիւէոյի կողմէ : Այս առթիւ հարիւր յիսուն Թրքահայերներ որոնք լեռնային գիւղերէն եկած էին, Ալէքսանտրէթի իշան ողջունելու համար պատուիրակութիւնը : (Ալէքսանտրէթի 15000 բնակչութեան մէջ Թուրքերու թիւն է միայն տասը տոկոսը) : Քանի մը հարիւր Սուրիացիներ եւ Արաբներ ալ իրենց կարգին թափօր մը կազմեցին եւ Ֆրանսայի եւ Սուրիոյ դրօշներով եւ «կեցցէ՛ Ֆրանսա» աղաղակներով եկան իրենց սէրը եւ երախտագիտութիւնը յայտնելու հոգատար պետութեան : Այս երկու ցոյցերը տեղի ունեցան կատարեալ խաղաղութեամբ : Երեք դիտողները յետոյ ընդունուեցան քաղաքապետութեան կողմէ եւ զանազան երեւելիներու կարծիքները առին : Բոլորն ալ յայտնեցին թէ բնակիչները միաձայնութեամբ կ'ուզեն համերաշխօրէն աչխատիլ իրենց հայրենիքին բարօրութեան համար, սերտ բարեկամութիւն պահելով Ֆրանսայի հետ : Այսպէս պատուիրակները համոզուեցան թէ Սանճաքին բնակչութիւնը խորունկ սէր կը տածէ Ֆրանսայի հանդէպ :

**** Արտաքին նախարարութեան խորհրդական Պ. Վիէնօ երկուշաբթի օր ունկնդրութեան ընդունեց Փարիզի չուէտական դեսպանը : Տեսակցութիւնը կապ ունէր Ալէքսանտրէթի հարցին հետ որուն տեղեկաբերն է Շուէտի արտաքին նախարարը (Ա. Դ. Խորհուրդին առջեւ) :*

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԴԳԱԼԻ ՄԸ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկ հետեւեալ պատմութիւնը ստացայ Լիոնէն :

— « Ծունեաւր ի դիչերը մասնաւոր հրաւիրագիրներով ընդունելութիւն մը տեղի ունեցաւ ի պատիւ Պ. Լ. Կիւմիւչկէրտանի, որ Մարսէյլէն դարձին Լիոն հանդիպած էր բարեգործականին ի հաշիւ քարոզութիւն մը ընելու : Ներկայ էինք մօտաւորապէս 20 — 25 հոգի միայն : Պ. Կիւմիւչկէրտան ասուլիսի ձեւով խօսեցաւ, այսինքն պարզ, անսեթեւեթ : Հարցումներ կ'ըլլային զանազան ուղղութեամբ եւ ինք կը պատասխանէր լուրջ ու պարարուն : Այնքան սովորական դարձած նիւթեր էին հարցումները, որ չարժէր ցառաջի ընթերցողներուն կրկին եւ կրկին հրամցնել բարեզուարճական խոհանոցին համեմքէն : Բայց ինչ որ անսովոր էր ասդարեւ եւ երկար բացատրութիւններու կարօտ, այն պատասխանն էր զոր Պ. Կիւմիւչկէրտան տուաւ, ընդհանուր ապշութեան մը յուզումին մէջ : Արաբկիրցի հայրենակից մը հետեւեալ հարցումին.

— Պ. Հայրենակից, ձեր Հայաստան այցելութեան առթիւ պատեհութիւն ունեցա՞ք արդեօք երթալ տեսնելու Նոր Արաբկիրը :

— « Այո, էջմիածին էինք, փափաք յայտնեցինք Նոր Արաբկիրը տեսնելու : Գացինք : Լաւ տեղ մը : Բնակիչներէն բանեկին իկ եւ դյմաւոր անձ պատիւ բրաւ ինձ իր տունը հրաւիրելու, ուր կէս օրուան ճաշ մըն ալ ըրաւ : Սեղանի նստանք, ապուր բերին մէկ դդալով միայն : Ըսին՝ հրամմ՛ուկը : Ես կը վարանէի, որովհետեւ 4 հինգ հոգի էինք սեղանին, բայց 1 դդալ կար միայն : Հասկցուեցաւ որ ամէն սեղանակից զատ զատ նոյն մէկ դդալով պիտի ուտէը, փոխանակ ամէն զանի իր դրացկին եւ, ուսպէս չարուեցաւ... Պ. Կիւմիւչկէրտանի այս... ունակնկալ յայտարարութիւնը ընդհանուր ապշութիւն պատճառեց . ապշութիւն մը սակայն, որ յուզուելու նման էր : Ներկայ Աւարկիրցիները միանակ չէին իրենց տեսած մը բան կութեան մէջ, այլ բոլոր ներկաները, մտաերնին չդներնքը, հարցուցին այ ցելուին, թէ ինչ կրմանալի, անհատաստալի յայտնութիւն է : Ոչ թէ միայն Արաբկիրի, այլ Հայաստանի ամէնէն անհչան գիւղին մէջ անգամ այդ տեսակ բան չէր պատահեր, ամէնէն աղքատիկ տունն անգամ իր չափահաս անդամներուն մի ոք... դդալ կ'ունենար, ասի ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ հիմա Խորհրդային Դրախտին մէջ մարդկ այդքան նախնական վիճակի մը մէջ կը տեսնուին, նոյնիսկ երեւոտար մը, հիւր մը կը հրաւիրուին իրենց ճաշին : Աւիկա անպատուութիւն մըն է Նոր Արաբկիրի համար, եւ մեր առաջին պարտականութիւնն է ոչ միայն այս տեսակ բացատրութիւն պահանջել Ֆրանսայի Վերաչինացի կեդրոնէն այլեւ դիմել մինչեւ Ամերիկայի կեդրոնը եւ բացատրութիւն պահանջել այս կիսակործան կացութեան համար՝ զոր Նոր Արաբկիրցին, Խորհրդային Բոլչեւիկի վերաբկուով, պարզեր է Պ. Լ. Կիւմիւչկէրտանի պէս ազնուատոհմաան մի առջեւ» :

Եւ իրաւ ալ տարի մը վաղ պիտի կատարուի այդ դիմումը այդ ազնուատոհմաան եւ անպատուաբեր լուրին վրայ » :

Իսկ վաւերականութի՞ւնը, պիտի հարցնէ՛ք :

Ցօդուածագրի՛ն, որ ծանօթ է խմբագրութեան, նամակով մըն ալ կ'ապահովէ.— «Լուրը ճիշդ ու ճիշդ է» :

Մեղմ բրեր, եթէ որ եւ է բիւրմամբ ապրած է :

Վ.Ա.Հ.

Ի՞ՆՉ Կ'ԸՍԵՆ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԹԵՐԹԵՐԸ
Տարագիրներու զինուորագրութեան մասին

« Տէյլի Թէլէկրաֆ »ի Փարիզի թղթակիցը իր թերթին հաղորդելով 20 – 33 տարեկան տարագիր երիտասարդներու զինուորագրութեան մանրամասնութիւնները, կը գրէ.

— Զինուորագրներու մէջ կը գտնուին Հայեր, Սպիտակ Ռուսեր, գերման եւ իտալացի տարագիրներ, որոնք կամ Նանսէնեան անցագիր ստացած են եւ կամ Ֆրանսական իշխանութեանց կողմէ արուած ինքնութեան թուղթեր : Ասոնց թիւը կը հասնի քանի մը տասնեակ հազարի : Զինուորագրութեան արձանագրութիւնները երեւան պիտի հանեն բուն թիւը : Զինուորագրութեան այս օրէնքը հաստատուած է 1928 մարտին : Օրէնքին տրամադրութեամբ, Ֆրանսա բնակող այն երիտասարդները որոնք չեն կրնար հաստատել իրենց հպատակութիւնը, պէտք է զինուորական նոյն պարտականութիւնները կատարեն ինչպէս իրենց տարեկից Ֆրանսացիները :

Ուրիշ օրէնքով մը որ հաստատուած է 1927 օգոստոսին, հրապարակութենէ զրկուած այն երիտասարդները որ կը լրացնեն իրենց զինուորական ծառայութիւնը, մասնաւոր դիւրութիւններ պիտի ստանան, Ֆրանսական քաղաքացի դառնալու համար : Անոնք որ չեն ուզեր հպատակ ըլլալ, պիտի ստանան աչխատանքի դիւրութիւններ :

Մեծ պատերազմէն ի վեր դատական նախարարութեան քաղաքականութիւնն եղած է քաջալերել այն օտար պատուաւոր ընտանիքները որ զինուորագրու զաւակներ ունին՝ որպէսզի Ֆրանսացի դառնան : 1936ի մարզահամարին համաձայն, Ֆրանսայի օտար բնակչութիւնը որ 1931ին կը հասնէր 2,890,923ի, պակասած է 437,416 : Այս թիւէն 260,000ը Ֆրանսահպատակ դարձած են : Ցառաջիկայ քանի մը տարուան ընթացքին կը կարծուի թէ օտար բնակչութիւնը արագօրէն պիտի աճի, բայց տասը փոխարէն պիտի աւելնայ Ֆրանսացիներու թիւը :

Մեծ պատերազմէն անմիջապէս վերջը բազմաթիւ լեհ եւ իտալացի բանուորներ հաստատուեցան Ֆրանսայի մէջ. ասոնց զաւակներէն չատերը չափահասութեան կը հասնին չուտով եւ սոխրուած են կամ Ֆրանսական բանակին մէջ ծառայելու եւ կամ իրենց ծնողքներուն հպատակութիւնը ընդունելով երկրէն հեռանալու եւ ուրիշ տեղ ծառայելու :

ՀԱԶԱՐԱՒՈՐ ՄՈՒԿԵՐ խուժեցին Վարչաւայի Ֆրանսական դեսպանատան եւ Լեհաստանի ծերակոյտին գետնայարկերէն : Ջուր եւ կազ գործածուելով, քանի մը ժամուան մէջ անչուչ փրուեցան 5000 մուկեր ...

ՀԱՄԱՑԱՆԱՎԱՐԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ երեւան հանուեցաւ Պոլսոյ մէջ : Ձերբակալուեցան մօտ 50 անձեր :

ՄԱՐՍԻԼԻԱ ՄԷՋ ինքնաչարժ մը մայթին վրայ ցատկելով, խրեցաւ սրճարանի մը յաճախորդներուն մէջէն : Մէկ հոգի մեռաւ, չորս հոգի վիրաւորուեցան :

(ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ՅԱԳՆՈԳՅԱՆ ԱՎԱՃՈՒՅՑԱՏՈՒ ՕԳՅ

Էր իր մեջ առած ինչ որ ուժ, որ ինձ ստիպում էր ամեն ինչ մոռանալ, ոտքի թռչել ու վազել, վազել, վազել... Ես չգիտեմ, թե որքան ժամանակ վազեցի, միայն հանկարծ զգացի, որ ինձ ինչ-որ մեկը բռնել է ուսերից և ետ է պահում։ Ես ուզում էի ազատվել նրանից, բայց նա ինձ ավելի ամուր էր բռնել։ Ես ուզում էի գոռալ, բայց ոչ մի ձայն չէր դուրս գալիս կոկորդիցս։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան անել, բայց ոչ մի շարժում չէի կարողանում անել։ Ես ուզում էի մեռնել, բայց չէի կարողանում։ Ես ուզում էի ապրել, բայց չէի ապրում։ Ես ուզում էի ուրախանալ, բայց չէի ուրախանում։ Ես ուզում էի տխրել, բայց չէի տխրում։ Ես ուզում էի ծիծաղել, բայց չէի ծիծաղում։ Ես ուզում էի լաց լինել, բայց չէի լալիս։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան անել, բայց ոչ մի բան չէի անում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չանել, բայց ոչ մի բան չէի չանում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան ասել, բայց ոչ մի բան չէի ասում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չասել, բայց ոչ մի բան չէի չասում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան լսել, բայց ոչ մի բան չէի լսում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չլսել, բայց ոչ մի բան չէի չլսում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան տեսնել, բայց ոչ մի բան չէի տեսնում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չտեսնել, բայց ոչ մի բան չէի չտեսնում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան զգալ, բայց ոչ մի բան չէի զգում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չզգալ, բայց ոչ մի բան չէի չզգում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան հասկանալ, բայց ոչ մի բան չէի հասկանում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չհասկանալ, բայց ոչ մի բան չէի չհասկանում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան իմանալ, բայց ոչ մի բան չէի իմանում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չիմանալ, բայց ոչ մի բան չէի չիմանում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան հիշել, բայց ոչ մի բան չէի հիշում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չհիշել, բայց ոչ մի բան չէի չհիշում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան մոռանալ, բայց ոչ մի բան չէի մոռանում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չմոռանալ, բայց ոչ մի բան չէի չմոռանում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան ներել, բայց ոչ մի բան չէի ներում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չներել, բայց ոչ մի բան չէի չներում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան խոստանալ, բայց ոչ մի բան չէի խոստանում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չխոստանալ, բայց ոչ մի բան չէի չխոստանում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան երդվել, բայց ոչ մի բան չէի երդվում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չերդվել, բայց ոչ մի բան չէի չերդվում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան ուխտել, բայց ոչ մի բան չէի ուխտում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չուխտել, բայց ոչ մի բան չէի չուխտում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան նզովել, բայց ոչ մի բան չէի նզովում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չնզովել, բայց ոչ մի բան չէի չնզովում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան օրհնել, բայց ոչ մի բան չէի օրհնում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չօրհնել, բայց ոչ մի բան չէի չօրհնում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան սրբել, բայց ոչ մի բան չէի սրբում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չսրբել, բայց ոչ մի բան չէի չսրբում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան մաքրել, բայց ոչ մի բան չէի մաքրում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չմաքրել, բայց ոչ մի բան չէի չմաքրում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան լվանալ, բայց ոչ մի բան չէի լվանում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չլվանալ, բայց ոչ մի բան չէի չլվանում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չորացնել, բայց ոչ մի բան չէի չորացնում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չչորացնել, բայց ոչ մի բան չէի չչորացնում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան տաքացնել, բայց ոչ մի բան չէի տաքացնում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չտաքացնել, բայց ոչ մի բան չէի չտաքացնում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան սառեցնել, բայց ոչ մի բան չէի սառեցնում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չսառեցնել, բայց ոչ մի բան չէի չսառեցնում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան հալեցնել, բայց ոչ մի բան չէի հալեցնում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չհալեցնել, բայց ոչ մի բան չէի չհալեցնում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան սառցել, բայց ոչ մի բան չէի սառցում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չսառցել, բայց ոչ մի բան չէի չսառցում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան ապակել, բայց ոչ մի բան չէի ապակում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չապակել, բայց ոչ մի բան չէի չապակում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան ջրել, բայց ոչ մի բան չէի ջրում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չջրել, բայց ոչ մի բան չէի չջրում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան ցամաքեցնել, բայց ոչ մի բան չէի ցամաքեցնում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չցամաքեցնել, բայց ոչ մի բան չէի չցամաքեցնում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան ցամաքել, բայց ոչ մի բան չէի ցամաքում։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան չցամաքել, բայց ոչ մի բան չէի չցամաք

ՅՈՒՆԻՔՈՒՆ

(ՎԵՊ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔԻՑ)

— ո —

Ամբողջ շաբաթ մը անցած էր արդեն, և Ժանը Վալժանը դեռ չէր երեւցած Մոնֆերմէյի տան շրջակայքը։ Ամէն առաւօտ, ճիշդ ժամը ութին, Ժանը Վալժանը կ՚անցնէր այդ տան առջեւէն, կ՚երթար Մոնֆերմէյի տունը, կը մնար հոն մինչեւ կէսօր, ապա կը վերադառնար իր տունը։ Ամէն անգամ, որ Ժանը Վալժանը կ՚անցնէր այդ տան առջեւէն, Կոզեթ կը նստէր պատուհանին առջեւ, կը սպասէր անոր, կը ժպտէր անոր, կը խօսէր անոր հետ

ՌԱՏԻՔ Կ'ՈՒԶԷՐ ԿՈՐԾԱՆԵԼ ԽՈՐՀ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ...

« Փրաւտա », Մոսկուայի կուսակցական պաշտօնաթերթը, Յունուար 4ի խմբագրականով կ'ամբաստանէ Լոնտոնի նախորդ դեսպան Սօքօլնիքովը եւ ծանօթ հրապարակագիրը Ռատէքը թէ կ'աշխատէին «Խորհրդային Միութեան զինուորական պատրաստութեան համար, որպէսզի վերահաստատուն նախկին իշխանատէրները եւ դրամատիրութիւնը աշխարհակալներու սուիններով»: Կը նշանակէ թէ այս երկու ամբաստանեալները ալ որոնք հանցանքի մէջ, կ'իյնան Զինովիէվի, Քամէնէվի եւ միւս 14 գնդակահարեալներու ստիճանին վրայ: Տակաւին յայտնի չէ թէ խորհրդային իշխանութիւնը ասոնց համար ալ հրապարակային դատ պիտի սարքէ՞ թէ ինդիրը պիտի փակէ «վարչական եղանակով»: Պաշտօնաթերթը խօսելով 1936ի դէպքերու մասին կը յայտարարէ.— « Անցեալ տարին բնորոշ եղաւ սա իրողութեամբ որ քաղքենի դասը ամէնէն հաւատարիմ չուները ճարեց թրոցքիական սրիկաներու մէջ որոնք իրենց ֆաշական պետերուն փառքին համար պատրաստ էին որ եւ է աղտոտ գործ կատարելու ի վնաս խորհրդային իշխանութեան »:

Ազգ. Վիճակահանութեան պարգեւներ

Ազգ. պարգեւավոյաղի 11րդ շարքին վիճակահանութիւնը տեղի ունեցաւ յունուար 5ին: Երեք միլիոնի մեծ պարգեւը շահեցաւ 951,534 թիւը: 56 տոմսակներ որոնք միայն մէկ թիւ տարբերու – թիւն ունէին շահող թիւէն, շահեցան 30,000ական ֆրանք :

Հետեւեալ չորս թիւերէն իւրաքանչիւրը շահեցաւ մէկ միլիոն ֆրանք :– 964,974, 679,492, 075,752, 1,077,917: 224 տոմսակներ որոնք միայն մէկ թիւ տարբերութիւն ունէին այս թիւերէն, շահեցան 10,000ական ֆրանք:

Հետեւեալ վեց թիւերէն իւրաքանչիւրը շահեցաւ 500,000 ֆր· — 894·110, 135·176, 365·392, 169·378, 720·297, 1·123·144 : 336 տոմսակներ որոնք միայն մէկ թիւ տարբերութիւն ունէին այս թիւերէն, շահեցան 5000ական ֆրանք :

81·729 վերջացող թիւերը շահեցան 100,000 ֆրանք:
39·619 վերջացող թիւերը շահեցան 100,000 ֆրանք:
1841 վերջացող թիւերը շահեցան 50,000 ֆրանք :
091 վերջացող թիւերը շահեցան 10,000 ֆրանք:
705 վերջացող թիւերը շահեցան 5000 ֆրանք:
68 վերջացող թիւերը շահեցան 1000 ֆրանք :
94 վերջացող թիւերը շահեցան 500 ֆրանք :
8 վերջացող թիւերը շահեցան 100 ֆրանք :

ՋԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՇԱՐՔ ՄԸ ՆՈՐ ԳՈՐԾԱԴՈՒԻՆԵՐ ծագեցան առջի օր: Նախ գործադուլ հռչակեցին կաթնեղէնի մեծ հաստատութեան՝ Մաժիի 4000 բանուորները, բայց քաղաքը կաթէ չզրկուեցաւ: Յետոյ «կեցած տեղը» գործադուլ հռչակեցին Փարիզի լուացարաններու աշխատաւորները, 15 առ հարիւր յաւելում եւ շաբաթական 40 ժամուան օրէնքին գործադրութիւնը պահանջելով: Բազմաթիւ ոստիկաններ համալրուած էին լուացքի գործարաններուն առջեւ, եւ դուրս հանեցին բանթողները:

Փարիզի մետաղագործական հաստատութեանց բանուորներն ալ 15 առ հարիւր յաւելում կը պահանջեն, նկատի առնելով ապրուստի սղութիւնը:

Հիւսիսային չրջանի մետաղագործներու գործադուլը վերջանալու վրայ է:

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON.
Dancing-Cigale, պարահանդէսը ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 830ին:

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17. Rue Damesme. PARIS (13)

10 ०/० 10 ०/० 10 ०/०
ԱՌԱՒԱՍԻԿ **Alimentation Trévise**Ի ՆՈՒԻԷՐԸ
ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՑ ՀԱՄԱՐ
Café «Harém»
30 Rue de Trévise, Tél. Paris (9) Taitbout 40-63
Métro Cadet **Livraison à domicile.**
10 ०/० 10 ०/० 10 ०/०

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ
Կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղին կողմէ
9 Յունուար, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Հայ Ակումբին մէջ:
Մանուկներու կողմէ՝ երգ, պար, արտասանութիւն եւ փոքրիկ ներկայացում մը:
Թոդալիքներ կը բաժնուին բոլոր երախաներուն.
Մուտք մեծերու 3 ֆր., փոքրիկներու ձրի:

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ
կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի Շրջանային Վարչութիւնը
«Մանուկներու Օրուան» ժողովականութեան առթիւ հրապարակ կը հանէ պատկերազարդ հանդէս մը,
գեղարուեստական սիրուն յօդուածներով, ուղերձներով եւ զանազան գեղեցիկ գրուածքներով,
16 նկարներ Ֆ. Կ. Խաչի դասընթացքներէն, Մանուկնաց խումբերէն, «Մանուկներու Օրուան» եւ ՕԳԱՓՈՆՈՒԹԵԱՆ ԿԱՅԱՆԷՆ,
ԳԻՆ 1ՖՐ.:
Դիմել՝ Շրջ. վարչութեան *Mme Missakian, 6 rue d'Alsace, Asnières (S.)*

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ
կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղին կողմէ
9 Յունուար, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Հայ Ակումբին մէջ:
Մանուկներու կողմէ՝ երգ, պար, արտասանութիւն եւ փոքրիկ ներկայացում մը:
Թոդալիքներ կը բաժնուին բոլոր երախաներուն.
Մուտք մեծերու 3 ֆր., փոքրիկներու ձրի:

ՕՐ ՅԱՐԻՒՂ ԱՌԱՋԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ ՈՒՐԱԽ ՕՓԷՐԷԹՈՎ
ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ ՈՒՐԱԽ ՍԿՍԵՑՔԷ ՈՐ ՈՒՐԱԽ ՎԵՐՋԱՆԱՅ
ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ
Դերասան Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ կը ներկայացնէ հայկական օփերէթ
ԱՊՈՒՇ ԱՐՇԱԿ
երաժշտութիւնը կը վարէ Թաւխիթ ՀՕՐԻԿ ՇԱՀ-ՊԱՐՈՆԵԱՆ
10 *Յունուար կիրակի երեկոյ ժամը 8.45ին*
Sociétés Savant *տի սրահին մէջ,*
8 Rue Danton, Métro St. Michel & Odéon
Կը մասնակցին՝ դերասաններ Ա. Գաբէթեան, Ա. Սարաֆեան, Գ. Մեհտեեան, դերասանուհիներ Ք. Մաքսուտեան, Գեղուհի Քալայը եւ ուրիշներ:
ԳԻՆԵՐԸ ԱՒՏՕ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ, 5, **7,50** եւ *10* ՖՐ.:
Թուագրուած տոմսերը ապահովել՝ գրատուն Շ. Յամուէլէն,
51 rue Mr. le Prince

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՅԱՌԱՋԻ ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԸ

Ֆրանսայի հիւսիսային մասերուն մէջ ապրող հայ գաղթականութիւնը ինչպէս յայտնի է, ունի իր ինքնուրոյն կազմակերպութիւնը, որ կը գործակցի Փարիզի Կեդրոնական Վարչութեան հետ:

Հիւսիսային մասնաճիւղը ունի իր ներկայացուցիչները Լիլլ, Ռուբէ, Թուրքուան, Վալանսիէն, Տունքէրք, Պուլոնի եւ Պէթիւնի մէջ:

Ֆրանսայի հիւսիսային մասերուն մէջ ապրող հայ գաղթականութիւնը ինչպէս յայտնի է, ունի իր ինքնուրոյն կազմակերպութիւնը, որ կը գործակցի Փարիզի Կեդրոնական Վարչութեան հետ:

Հիւսիսային մասնաճիւղը ունի իր ներկայացուցիչները Լիլլ, Ռուբէ, Թուրքուան, Վալանսիէն, Տունքէրք, Պուլոնի եւ Պէթիւնի մէջ:

Cabinet PARMAC
ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԱԿԱՆ ԵՒ ՎԻՃԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ
28 Boulevard de Strasbourg, ՓԱՐԻԶ
R. C. Seins 404035 Tél. Botzaris 17-64

Մեր գլխաւոր աշխատանքները

1· ՎԻՃԱԲԱՆԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ կը գանանք եւ որ եւ է դրամ չենք պահանջեր անյաջողութեան պարագային:

2· ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ · երբ բան մը գնէք, արդեօք դրամ կու տա՞ք առանց նայելու ձեր առած ապրանքին վրայ: Ուրեմն ինչո՞ւ անմիջապէս պիտի երթաք վճարել ձեր տուրքը, առանց ճշդելու թէ արդա՞ր է եղած ֆարկադրութիւնը, կարելի չէ՞ միթէ զայն զեղչել եւ օգտուիլ օրէնքին իսկ չնորհած բայց ըստ բակալին ազդարարութեան մէջ չի նշանակուած առաւելութիւններէն: Շատ սակաւ տուրքեր կը վճարուին այսպէս, մինչ մենք ձեզ պիտի առաջնորդենք ձեր չահերը պաշտպանելու համար:

3· ԴԱՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ.
Ա) ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԹԻՒՄ արագ, ապահով եւ միանուագ, մանագէտ փաստաբանի ձեռքով:
Բ) ՀԱՇՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Բարեկամաբար կը քննենք ու կը կարգադրենք առեւտրական կանոններու, ընկերակիցներու եւ փաթրոնի ու աշխատաւորի միջեւ ծագած վէճերը:
Գ) ՄՆԱՑՈՒՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Վաճառական մը, ձարտարագործ մը, ընկերութեան վարիչ մը, անօրէն մը եւայլն նե՞ կ'ուզէ իր ծրագիրներուն եւ ձեռնարկներուն մասին օրինական խորհուրդներ ստանալ անկախ եւ ձեռնհաս մասնագէտի մը կողմէ, պէտք չէ վսրանի մեզի դիմելու:
Դ) ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ԿԱՐԾԻՔ ԴԱՏԱԿԱՆ, ՎԱՐՉԱԿԱՆ, ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԵՒ ՀԱՇՈՒԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒՆ ՄԱՍԻՆ.— Կը քննենք պայմանագիրներ, դրամատան ֆայիլներ, մասնաւոր ֆայիլներ: Կը խմբագրենք պայմանագրութիւններ օրէնքի եւ ապահովութեան սահմանին մէջ:

4· ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.
Ա.) Կը կազմակերպենք նոր կամ ձեւափոխուած գործի մը տոմարները:
Բ.) կը քննենք եւ կը ֆանենք ֆայիլները էնվանթէրի պահուն:
Գ.) Կը քննենք պիլանները եւ գործառնութեանց ֆայիլները:
Դ.) Կը քննենք գնուելիք ու ծախուելիք գործերը եւ լաւագոյն խորհուրդներ կուտանք գործի մը մէջ դրամագլուխ դրուելէ առաջ:
Ե.) Կը քննենք Լիքիտասիոնի ֆայիլները:
Զ.) Կը քննենք ժառանգական ֆայիլները:
Է.) Կ'ծանոթացնենք ձեզ ամենագիտացէն պետական վարչութեանց մօտ:

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ 20 ՖՐ·, ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ 300 ՖՐ·ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ
Գրասենեակը բաց է ամէն օր ժամը 9էն 12 կամ ժամադրութեամբ

PLOMBERIE-COUVERTURE
Eau, Gaz, appareils sanitaires, lavabo et tout à l'égout
TATOULIAN ARAKEL
Կը ստանձնէ նաեւ շէնքերու նորոգութիւնը եւ շինութիւնը:
Դիմել նամակով 12bis Rue Elie. Gentilly, Seine,
կամ դիմել իր արհեստանոցը 32 Rue Menilmontant, Paris (20)

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(17e ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales
JURISCONSULTE
de
Droit Français et International Privé
Mandataire en Justice
159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) **Tél. NORD 68—02**
ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Ակռայի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթիւրալիզասիօնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ դրծերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ դասախոսութիւններու խմբագրութիւն: Խորհրդակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:
Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅ ԴԵՐՁԱԿՆԵՐՈՒ, ԲՐԻԳՈՒԵՐՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳՕՆՖԷՔՍԻՈՆԷՐՆԵՐՈՒ
կը գտնէք նպաստաւոր գիներով ամէն տեսակ կերպասեղէնի, բրդեղէնի, թրիքոյի, բամպակեղէնի եւ մեհտաքսեղէնի կտորներ (déchet): Մեկ հաստատութիւնը Ֆրանսայի մէջ: Նախապատուութիւն տուէք մեզի: Ձեր շահը կը պահանջէ ուղղակի արտածողին դիմել: Ֆրանսայի ամէն կողմը ունինք ներկայացուցիչներ: Փարիզի մէջ շրջուն գնորդներ:
Հասցէ՝ **K. TCHADIRDJIANTZ**, 26 Rue d'Enghien, Paris (X
Tél. Prov. 34—61

Հ. Յ. Դ.

Փարիզ

Հ. Յ. Դ. Եր. կեդր. կոմիտէն ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի եւ արուարձաններու բոլոր ընկերները այս ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Քաֆէ օ Քլէր տը Լիւնի վերնայարկը: Մէջբերս Փլաս տ'Իթալի: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

Շաւիլի Արդուհեան խումբի ժողովը այս շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, ընկ. Ադանեանի բնակարանին մէջ, կարեւոր օրակարգ:

Գրաւոտ

ՄԱՐՍԷյլի Ակիւնի հնձակումիտէի անդամական չնդհանուր ժողովը 8 յուն. ուրբաթ երեկոյ ժամը 9.30ին, իր Ակումբին մէջ:

Լիոնի վարչադեան կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 8 յուն. ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 181 Cours Lafayette, Զարդարեան գրադարանը:

հետաքրքրութիւն մը կը ներկայացնէն ասոնց համար, որոնք կ'ուսումնասիրեն հին արեւելքի պատմութիւնը եւ կովկասեան ու հնդեւրոպական ժողովուրդներու անցեալը :

Լեզուաբաններու համար մեծ հետաքրքրութիւն կը ներկայացնէ հայերէն լեզուն, որ թէեւ հնդեւրոպական լեզու՝ մեծ փոփոխութիւններու ենթարկուած է խալտական լեզուի ազդեցութեան տակ :

Ոչ միայն Խորհ. Միութեան, այլեւ համաշխարհային դիտութեան համար մեծ արժէք կը ներկայացնէն այն հնադարեան առարկաները, զորս տեսայ Երեւանի պատմա - հնադիտական թանգարանին եւ Լէնինկրատի էրմիթաժին մէջ, եւ որոնք դանուած են հանդուցեալ Մառի, ակադեմական Օրբէլեանի եւ ուրիշներու, ինչպէս նաեւ տեղացի գիտնականներու կող - մէ, պեղումներու ընթացքին: Այդ ուսումնասիրութիւնները կ'ընեն Խորհ. Միութեան, այլեւ համաշխարհային դիտութեան համար մեծ արժէք կը ներկայացնէն այն հնադարեան առարկաները, զորս տեսայ Երեւանի պատմա - հնադիտական թանգարանին եւ Լէնինկրատի էրմիթաժին մէջ, եւ որոնք դանուած են հանդուցեալ Մառի, ակադեմական Օրբէլեանի եւ ուրիշներու, ինչպէս նաեւ տեղացի գիտնականներու կող - մէ, պեղումներու ընթացքին: Այդ արդէն տարիներէ ի վեր:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ֆ. Շ. Կ. ԽԱՉի Իսի լէ Մուլինոյի ժամնաճիւղը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամ - անդամուհիները, այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, իր դպրոցին մէջ, կարեւոր օրակարգ:

ՄԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ կամաւորներու եւ մարտիկներու միութեան ժողովը 10 յուն. կիրակի երեկոյ ժամը ձիշտ 8ին, 6 պիս ֆուլ Խոր Ռոյէն, ընկեր Անդրէասին սրճարանի կից կ. Խաչի դպրոցին մէջ: Ներկայ պիտի ըլլայ գնդ. Տ. Պողտասարեան: Կը հրաւիրուին բոլոր անդամները եւ համակիրները:

ՀԱՅ ՍԱՓՐԻՋՆԵՐՈՒ Միութեան հերթական ցուցադասը (démonstration) այսօր, հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, միութեան սրահներուն մէջ. 7 բիս տէ Պէրնարտէն, փարիզ, մէթրօ Maubert ցուցադասին իրենց մասնակցութիւնը պիտի բերեն հայ թէ օտար կարող արհեստակիցներ իրենց մասնագիտութեամբ ուստի կը հրաւիրենք արհեստակից հայրենակիցները օգտուիլ այս առիթէն եւ ներկայ ըլլալ հոն բազմութեամբ իրենց արհեստը կատարելագործելու եւ չգիտցածնին սորվելու համար:

ՆԱՒԱԿԱՏՈՒԻՓ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԵՑՔ ԵՒ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐԵՑՔ
Նոր բաժանորդներ
ՓԱՐԻԶ (15), *Ս. Ն.*: *Յունվ. 1էն:*
ՎԻԼՆ, Ա. Գաղ.— *Յունվ. 5էն:*
ՍԱՐՍԷԼ, Ս. Տէբ.— *Յունվ. 5էն:*
ՍՏԱՑԱՆՔ
ՍԱՐՍԷԼ, Ղ. Ն. — 70:
ՓԱՐԻԶ (15), *Տ. Բ.*— 140:
ԱՆԻԷՒ, Մ. Աւ.— 35:
ՍԱՐՍԷԼ, Ս. Տ.— 35:
ԹԻԷՐԱՆ, Ս. Շ.— 400:

ՅՈՒՇԱՔ ՍԷԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ
կը ծախուի Շիմշի գրատունը, Զմշկի վողոց:

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՏՈՒՆ

Փարիզի Բարեգործականի Տան վարչութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան եւ իմաստասիրի Փարիզի հայկական միութեանց վարչութիւններուն որ, իր Տան սրահները, 8 rue Bossuet Paris, խիստ դիւրամատչելի պայմաններով տրամադրելի են պարահանդէսներու, հաւաքոյթներու, գաղափարախօսութիւններու, հանդէսներու, հարսանիքներու եւ նշանտուքներու համար:

Տեղեկութեանց եւ պայմաններու համար կը խնդրուի հեռաձայնել ամէն օր, կէսօրէ վերջ, մինչեւ ժամը 6. Central 48-51 եւ կամ դրել U. G. A-B. 24 rua Feydeau, Paris (2) հասցէով:

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Յառաջիկայ հաւաքոյթը տեղի պիտի ունենայ այսօր, հինգշաբթի 7 Յուն. ժամը 21ին, Ecole des Langues Orientaises տի մէջ, 2 rue de Lille, Paris.

Դասախօս՝ Պ. Ա. ՉՕՊԱՆԵԱՆ
Նիւթ՝ «Ֆրեկ. ժդ. դարու հայ ռամկաբարբառ բանաստեղծ»:

ՎԱՐՁՈՒԻ ԵՆ *յարկաբաժիններ, ամէն յարմարութիւններով (tout confort), մէկ մեծ սենեակ խոհանոցը մէջը՝ 1300 եւ 1450 ֆր. (շարժ եւ չօֆաժ մէջը ըլլալով)· Դիմել 13 rue de la Vistule, մէթրօ Maison Blanche·*

50 մէթր հեռու Իսեի կայարանէն եւ 23 թիւ օմնիպիւսի կայարանէն, վարձու են (tout confort) յարկաբաժիններ, 1 փիէսնոց մեծ խոհանոցով 2000 ֆր., 2 փիէս 2500 ֆրանք, 3 փիէս խոհանոց 3750 ֆր.: Շարժ չօֆաժ միասին·
Աժան գինով մեկ խանութ:
Դիմեցէք տեղւոյն վրայ, 72-74 Bld. Rodin, à Issy-les-Moulineaux.

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— Ափթէն (Վօքլիւզի նահանգ) Մկրտիչ Գրիգորեան կը փնտռէ իր քոյրը՝ Պրուսա - Օրթաքիւղի Մէրէմէնց Գրիգորին աղջիկը Աննիկ: Կը կարծուի թէ Փարիզ կը բնակի: Իր հասցէն իմացնել Վահրամ Մանուկեանի, 38, Rue Floréal, Romainville, Seine:

դրութեամբ :

ՀԱՑԿԱԿԱՆ Ռ. Ը. Միութեան Փարիզի մասնաժողովի 1936 դեկտ. 27ի վիճակահանութենէն չահած են հետեւեալ թիւերը.—

9, 10, 11, 15, 34, 122, 125, 131, 153, 170, 213, 233, 238, 310, 321, 322, 334, 351, 356, 379, 447, 452, 486, 472, 503, 508, 516, 521, 547, 574, 604, 639, 658, 698, 702, 713, 729, 760, 780, 831, 859, 855, 869, 872, 885, 899, 917, 933, 951, 953, 968, 975, 986, 1031, 1036, 1038, 1071, 1080, 1085, 1172, 1203, 1209, 1213 1223, 1231, 1243, 1247, 1249, 1266, 1304 1333, 1336, 1340, 1343, 1369, 1372, 1392 1400, 1414, 1423, 1441, 1452, 1498, 1402 1515, 1545, 1561, 1691, 1695, 1730, 1735 1765, 1853, 1879, 1908, 1919, 1946, 1960 1963, 1970, 1996, 1997:

Պարգեւները ստանալու համար դիմել Միութեանս գործիչ Պ. Օննիկ Թադէոսեանի, Բարեգործականի պատ., 8, բիս Պօսիէ, Փարիզ, ամէն շաբաթ օր, ժամը 15 — 18, կամ ժամադրութեամբ :

Մինչեւ 1937 փետրուարի վերջը չպահանջուած պարգեւները Միութեանս սեփականութիւնը կը դառնան:

ՍԻՓԱՆ - ԿՈՄԻՏԱՍ երգչախումբի վիճակախաղէն չահող եւ չպահանջուած պարգեւները Միութեանս սեփականութիւնը կը դառնան:

1, 3, 8, 55, 63, 72, 76, 152, 170, 219, 221, 253, 254, 256, 259, 260, 261, 262, 265, 269, 270, 304, 305, 309, 310, 315, 320, 321, 322, 323, 334, 335, 342, 419, 426, 432, 433, 434, 446, 556, 577, 579, 586, 587, 629, 632, 634, 656, 936, 944, 948, 951, 961, 967:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆ ՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ 8 ՅՈՒՆՈՒԱՐ VENDREDI 8 JANVIER 1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3314

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԹՐՔԱԿԱՆ ՍՊԱՌՆԱԼԻՔԻՆ ԱՌՋԵԻ

— . —

... Ուրեմն Թուրքերը յանդուգն անակնկալ մը կը սարքեն Ա-լէքսանդրէթ - Անտիոքի շրջանին համար, օգտուելով Եւրոպայի մոռալ կացութենէն եւ մանաւանդ այս երկրին բազմազբաղ վի-ճակէն:

Որքան ալ չափազանցուած երեւան օրուան լուրերը, կարելի չէ պարտկել կացութեան ծանրութիւնը:

Այս լուրերէն առաջ ալ, բազմաթիւ խորհրդաւոր չարժումներ բացորոշապէս կը պարզէին Թուրքիոյ ձգտումները:

Անոնք երկինք – երկիր իրար անցուցին ամիսներով, երբ կրնքուեցաւ Ֆրանկեւսուրիական դաշնագիրը (1936 սեպտ. 9):

Պահ մը իրենց լեզուն քաշելէ վերջ, Թուրքերը նորէն փրփրեցան, երբ Ֆրանսա Ա. Դ. Ազգերուն քննութեան յանձնեց խըն-դիրը եւ որոշուեցաւ երեք «դիտող»ներ դրկել Ալէքսանդրէթ, ա-պահովութեան հսկելու համար:

Մնացած էր վերջին յոյս մը,— ուղղակի բանակցիլ Ֆրանսա-յի հետ, միշտ յառաջ քշելով իրենց տեսակէտը:

Այդ բանակցութիւնն ալ կատարուեցաւ Փարիզի մէջ, յանգե-լով միեւնոյն եզրակացութեան, — ձախողում:

Իրապէս ալ, կարելի չէր հաշտեցնել երկու տեսակէտները:

Ֆրանսա, կենալով հոգատարութեան սկզբունքին եւ իր ըս-տանձնած յանձնառութեանց վրայ, չէր կրնար Ալէքսանդրէթ – Անտիոքի շրջանը անջատել Սուրիայէն: Իսկ Էնկիւրի միշտ մատ-հոգ՝ ապագայ անակնկալներէ, կ'ուզէր ծրագիր մը որուն իրագործումով ի վերջոյ Թուրքիոյ տիրապետութեան տակ պիտի ձգէր վիճելի շրջանը:

Աչխարհագրութիւն, պատմութիւն, դաշնագիր, միջազգային օրէնք եւ փոխադարձ յանձնառութիւններ,— այս բոլորը կը վկա-յեն ի նպաստ Ֆրանսայի բռնած դիրքին:

Ցեղոյ կայ բան իրաւաւէրին՝ Սուրիոյ ժողովուրդին կամ-քը: Դաշնագիր կնքելով հոգատար իշխանութեան հետ եւ հարթե-լով ճամբան՝ իր անկախութեան համար, Սուրիա ինչո՞ւ պիտի զրկուի իր մէկ հողամասէն, որ միակ ելքն է դէպի ծով:

Թուրքերը «չանթաժ»ի նոր ձեւեր մշակեցին, երբ երեք դի-տողները հասան Ալէքսանդրէթ – Անտիոք, Պոլիս - Էնկիւրի ճամ-բով: Անոնք ուզեցին ճնշել երեք չէզոքներուն վրայ, թէ լրագը-րական հրատարակութիւններով եւ թէ տեղին վրայ խռովութիւն-ներ սարքելով:

Այս փորձերն ալ ի դերեւ ելան: Քննիչները Թուրքերէն թերթ կարդալու պէտք չունէին, ծանօթանալու համար կացութեան:

Տակաւին երէկ հեռագիր մը կը հաղորդէր թէ դիտողները ա-ցելեցին սահմանամերձ շրջանը եւ Գըըքխան, ուր մանրամասն տեղեկութիւններ առնային գայմագամէն, Թուրք փոքրամասնու-թեան վայելած իրաւունքներու մասին:

Հեռագիրը կ'աւելցնէ.— «Գայմագամ Սուրէյիա պէյ բացատ-րեց որ Թուրք աշակերտներուն կրթութիւնը կը տրուի Թուրքե-րէն, թէ դատաւարութիւնն ալ Թուրքերէն կ'ըլլայ եւ թէ ընդհան-րապէս Թուրքերէնը կը գործածուի, ամէն անգամ որ պէտք լը-գացուի»:

Թուրքերը չե՞ն գիտեր այս պարագան եւ դեռ ուրիշ ման-րամասնութիւնները:

Չե՞ն գիտեր որ դաշնագրով նախատեսուած ինքնավարութիւ-նը լիուլի կը գործադրուի 1921էն իվեր, եւ թէ Անտիոքի Թուրքերը այդ շրջանին մէջ կը վարուին ճիշդ այնպէս ինչպէս իրենց տունին մէջ:

Գիտեն, բայց անոնց ուզածը ուրիշ բան է:

Դեկտ. 29ին, քամալապետութեան առաջին եւ վերջին կու-սակցութիւնը՝ Հալք, իր խորհրդարանական խմբակցութեան ժո-ղովին մէջ, պաշտօնապէս կը տեղեկացնէր թէ Թ. Ր. Արտա Փարի-զի բանակցութեանց առեն դրած է հետեւեալ պայմանները.—

1· Կատարեալ անկախութիւն՝ Ալէքսանդրէթ – Անտիոքի շր-ջանին:

2· Համապետականութիւն մը՝ բաղկացած Սուրիայէն, Լիբա-նանէն եւ անկախ սանճաքէն:

3· Ազգինում անկախ սանճաքին մէջ:

4· Ալէքսանդրէթի (Իսքէնտրուն) նաւահանգիստին մէկ մա-սը վարձու տալ Թուրքիոյ եւ կարգադրութեան յանձնել երկաթու-ղիի մասին:

Ինչպէս կը տեսնէք, այս բոլոր պարագաներուն մէջ Թուրքիա երբեք նկատի չունի Սուրիան:

Այս արհամարհանքը՝ նորագոյա պետութեան հանդէպ, կը մատնէ ոչ միայն պզտոր ծրագիրներ, այլ եւ կը կազմէ սպառնա-լիք մը՝ Ֆրանսայի եւ անոր հովանաւորած ժողովուրդներուն հան-դէպ:

Եւ արդէն Թուրք մամուլը չի ծամծմեր բառերը:

«Ճիւմհուրիյէթ», որուն խմբագիրը Աթաթիւրքին մտերիմն է, ամէն օր փամփուշտ մը կ'արձակէ, իսկ վերջին խմբագրականը արդէն արիւն կը բուրէ.

— «Թուրքիա վճռած է մինչեւ ծայրը երթալ, պաշտպանելու համար իր պատիւը: Եթէ պատերազմ ծագի, պատասխանատուն մեծ չեմ, այլ Ֆրանսա»:

Բայց ինչո՞ւ այսքան իրար անցած է Թուրքիան:

Ինչպէս կը հաստատեն տեղական թերթերն ալ, Թուրքիա լը-ջօրէն մտահոգ է վազուան համար:

Կ'արժէ աւելի լայնօրէն պարզել այդ մտահոգութեան ծալքե-րը:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԹՈՒՐՔԵՐԸ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՆ ԳՐԱՒԵԼ ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹԻ ԳԱՒԱՌԸ

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԷՍԿԻՇԷՀԻՐԻ ՄԷՋ

— o —

Աթաթիւրք (Մ. Քեմալ) Ատանա՞ կ'երթայ

Երկու օրէ ի վեր վրդովիչ լուրեր կը շրջին Ալէքսանդրէթ – Անտիոքի կա-ցութեան մասին: Բոլոր լուրերն ալ նոյն իմաստն ունին,— ԹՈՒՐՔԻԱ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻ ԶԻՆՈՒԻ ՉՕՐՈՒԹԵԱՄԲ ԳՐԱՒԵԼ ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹԸ, ԿԱՏԱՐ-ՈՒԱԾ ԻՐՈՂՈՒԹԵԱՆ ՄԸ ԱՌՋԵՒ ԴՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՖՐԱՆՍԱՆ: ՄԻԵՒՆՈՅՆ ԱՏԵՆ ՊԻՏԻ ԲԱՇՈՒԻ ԱՋԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵՆԷՆ :

Ֆրանսայի արտաքին գործերու նախարարութեան սառցած տեղեկու-թիւններն ալ կը հաստատեն կացութեան ծանրութիւնը: Անշուշտ կարելի չէ առուգել բոլոր լուրերուն վաւերականութիւնը· բայց ինչ որ երեւցաւ երէկ, Ֆրանսական եւ անգլիական մամուլին մէջ, բաւական է հաստատելու թէ կա-ցութիւնը փոխուած է մէկ օրէն միւսը, լուրջ փորձութեան մը ենթարկելով Ֆրանսան :

Արձանագրենք ամէնէն կարեւոր տեղեկութիւնները :

«Թայմզ»ի թղթակիցը կը հեռագրէ Պոլսէն,— յունուար 6 թուականով :—

Աթաթիւրք առաուն կանուխ Գոնիա մեկնեցաւ Պոլսէն, մասնաւոր կառա-խումբով: Բոլորովին անսպասելի էր իր մեկնումը: Նախագահը Էսկիշէհիրի մէջ ընդունուեցաւ վարչապետին, սպայակոյտի պետին, արտաքին եւ ներքին գործոց նախարարներուն կողմէ որոնք Էնկիւրիէն դիմաւորելու եկած էին մասնաւոր կառախումբով :

Քանի մը ժամ խորհրդակցէլ վերջ, նախարարները Էնկիւրի վերադար-ձան, իսկ Աթաթիւրք առանձին չարունակեց իր ճամբորդութիւնը: Թուրքիոյ քաղաքական շրջանակներուն մէջ տիրող կարծիքը այն է թէ նախագահին ա-նակնկալ մեկնումը դէպի Գոնիա, որ հարաւային շրջանի զինուորական հրա-մանատարութեան կեդրոնն է, կապ ունի Ալէքսանդրէթի հարցին հետ: Փարի-զի մէջ կատարուած բանակցութեանց ձախողումը խոր յուսախաբութիւն պատճառած է Թուրքիոյ մէջ: Այս յուսախաբութիւնը բարեխառնուած էր, սակայն, այն ակնկալութեամբ թէ Պ. Փոնսօ, Ֆրանսական դեսպանը, որ փո-րիզ դարձած էր, պիտի վերադառնայ նոր հրահանգներով, բանակցութիւնները վերսկսելու համար աւելի նպաստաւոր պայմաններու մէջ: Արդ, Պ. Փոնսօ, որ Էնկիւրի վերադարձած է երեք օրէ ի վեր, յայտարարեց թէ ոչ մէկ նոր առաջարկ բերած է :

«Միեւնոյն ծայրը պիտի երթանք»

«Ճիւմհուրիյէթ» չափազանց յառաջ երթալով, կ'աղդարարէ իր խմբա-գրապետին բերնով, յունուար 6ի խմբագրականին մէջ·

— « ԹՈՒՐՔԻԱ ՎՃՌԱԾ Է ՄԻՆՉԵՒ ԾԱՅՐԸ ԵՐԹԱԼ, ՊԱՇՏՊԱՆԵԼՈՒ ՀԱ-ՄԱՐ ԻՐ ՊԱՏԻՒԸ : ԵԹԷ ՊԱՏԵՐԱԶՄ ԾԱԳԻ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՀԵՏ, ՊԱՏԱՍԽԱՆԱ-ՏՈՒՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ԻՋՆԱՑ ԱՑԴ ԵՐԿՐԻՆ ԵՒ ՈՉ ԹԷ ՄԵՐ ՎՐԱՑ»:

Խմբագրապետը (Եունուս Նատի) կ'աւելցնէ թէ հարկադրուած է այս խմբագրականը գրել, Աթաթիւրքին հետ նախարարական խորհուրդին երթալէ առաջ :

**** Ռիւթէրի Թղթակիցը կը հեռագրէ Պոլսէն.— Հաւանական է որ Աթա-թիւրք Գոնիայէն Ատանա երթայ, (40 քիլոմեթր հեռու Ալէքսանդրէթէն): Տակաւին յայտնի չէ Էսկիշէհիրի խորհրդակցութեան արդիւնքը :*

**** Անտիոքէն կը հեռագրեն Հավասի.— Իրենց պահանջներուն ուժ տալու համար, Թուրք փոքրամասնութեան ծայրայեղ տարրերը յունուար 6ին փոր-ձեցին ցոյցեր սարքել, գործադուլի մղել շարժաւարները եւ փակել տալ ըլլը-րոցները· բայց հակառակ իրենց փորձերուն, անդորրութիւնը չխանգարուե-ցաւ, թէեւ քանի մը խանութներ փակուեցան :*

Չէզոք դիտողներուն ժամանման առթիւ ալ ցոյցեր սարքուեցան, բայց Ֆրանսական իշխանութիւնները միջոցներ ձեռք առած ըլլալով, ծանր դէպքեր չպատահեցան :

ԹՈՒՐՔԻԱ ՋԻՆՈՒՈՐ ԿԸ ԿԵԴՐՈՆԱՑՆԷ ԻՍԿ ՖՐԱՆՍԱ՞...

Վերջին լուրերու համաձայն, Թուրքիա նկատի առնելով արեւմտեան Եւ-րոպայի մէջ տիրող կացութիւնը եւ Ֆրանսայի բազմազբաղ վիճակը, դիտուր կը կեդրոնացնէ Սուրիոյ սահմանին վրայ, զինու զօրութեամբ զբաւելու հա-մար Ալէքսանդրէթը:

Փարիզի պաշտօնական շրջանակները լուրջ բանի տեղ չեն դներ այս տե-ղեկութիւնները, բայց միեւնոյն ատեն կը հակցնեն թէ ՖՐԱՆՍԱ ՈՉ ՍԱՆՃԱ-ԳԻՆ ԴՐԱՒՈՒՄԸ ՊԻՏԻ ԹՈՒՑԱՏՐԻ, ՈՉ ԱԼ ՈՐ ԵՒ Է ԹՐՔԱԿԱՆ ՋԵՒՆԱՐԿ ՈՐ ԿՐՆԱՑ ԾԱՆՐ ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՍՏԵՂԾԵԼ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ :

Բայց եւ այնպէս Թրքական սպառնալիքը մեծ անակնկալ մը եղաւ Ֆրան-սայի արտաքին նախարարութեան համար, մանաւանդ որ անոր հետ մէկտեղ մամուլը բուռն յարձակումներ կը կատարէ Ֆրանսայի դէմ: Էնկիւրիէն հա-սած լուրերու համաձայն, Թուրքերը սպառնացած են ոչ միայն հրաժարիլ Ազգերու Դաշնակցութենէն, այլեւ իրենց ուզած եղանակով լուծել վէճը, եթէ դոհացում չտրուի: Եւ իսկապէս զինուորական չարժումներ նշմարուած են դէպի Ալէքսանդրէթ :

Ամէն պարագայի մէջ, ստոյգ է որ մանաւորապէս Փարիզի բանակցու-թիւններու ձախողումէն ի վեր, Էնկիւրի հրոսախումբերը կազմած է, որոնք Ալէքսանդրէթ կամ Անտիոք կը մտնեն եւ ժողովուրդը կը զրգռեն, անկախու-թիւն պահանջելու համար, մինչ հաստատուած կարգ ու սարքին կուսակից-ները կ'ընդդիմանան Թուրք տարրերուն :

« Լ'Էօվռ », որ սերտ կապեր ունի Ֆրանսայի արտաքին նախարարութեան հետ, կը զրէ թէ ՎԵՐՋԵՐՍ ՉՕՐԱԿՈՉԻ ԵՆԹԱՐԿՈՒԱԾ ԵՐԿՈՒ ԹՐՔԱԿԱՆ ՉՕ-ՐԱԲԱԺԻՆՆԵՐԸ ՄԻՇՏ ԿԸ ԴՏՆՈՒԻՆ ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹԻ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՑ , ՄԻՆՉ ՖՐԱՆՍԱ ՈՒՆԻ ՄԻԱՑՆ ԵՐԵՔ ՎԱՇՏ, ՈՐՈՆՑ ՄԷԿԸ ԱՆՏԻՈՔ: «Ստոյգ

(ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱ Դ. ԷՋ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԽԵՆԹԵՐԸ ԵՒ ԽԵԼԱՑԻՆԵՐԸ

— c

— Արա՛զ, շատ երկար լոեցիր այս անգամ, կ'ըսէ վահէ, ի՞նչ կ'որո-ւաս...

— Բան մըն ալ որոնացած չունիմ, ըսի վառարանին ետեւէն, պարզապէս ոռն – ոռն կ'ընեմ:

Հաւատա՛ որ, շարունակեցի, շատ երջանիկ են սա կատուները, կ'ուտեն կը խմեն, յետոյ իրենց մուշտակին մէջ փաթթուած՝ կը բնանան վառա-րանին մօտ: Ի՞նչ դժբախտ են սա մարդ արարածները, — մշակոյթով կը պարծենան ու... կը խենթեանան : Արդարեւ, բոլոր փիլիսոփաները իսկ չեն կրնար հաստատել թէ կենդանի-ները կը տառապին հոգեպէս: Տառա-պանքը անոնց համար է որոնք կը մր-տածեն,— այսպէս կ'ըսէ նաեւ ժողո-վողը :

Ահա փաստը. — Սէնի նահանգա-պետը անցեալ օր կը յայտարարէր թէ խենթերուն թիւը կ'աճէյնայ... խե-լացիներուն բունը փակցնելու աստի-ճան: Նահանգին յիմարանոցները կը յորդին այլեւս: Անցեալ տարի, յու-նուարին՝ Սէնի նահանգի յիմարանոց-ներու բնակչութեան թիւն էր **18,582**, հոկտեմբերին կը հասնէր **19,697**ի: Հաշիւի մը համաձայն, այս տարի **10** հազար բնակչութեան կ'իյնայ **35** խենթ, **1872**ին՝ կ'իյնար **28** խենթ: Ցի-մարանոցներուն մէջ չկայ ազատ մա-հիճ, եւ մահիճները այնքան մօտիկ դրուած են իրարու, որ սահմանային վէճերը պակաս չեն խենթերուն մի-ջեւ,— ինծի դպաւ ոտիդ, անկողինիս բունեցար: Եւ պո՛ւմ, կռիւ :

Սէնի նահանգապետութիւնը, ի վերջոյ, կ'որոշէ նոր յիմարանոցներ շինել :

Խօսք կ'ուզեմ, պարո՛ն նահանգա-պետ,— բարկանայք կը բարձրացը-ցեմ մատս :

Սխալ է ձեր ըրածը: Դուք նոր ծախքերով կը բեռնաւորէք նահանգին բնակչութիւնը՝ յիմարանոցներ շինե-լու համար նոր բանկէ: Իմ տեսա-կէտս պարզելէ առաջ, կ'ուզեմ որ ը-սէք թէ ի՞նչ կրնասկնաք խենթ-բսելով: Խենթ բսելով կը հասկցուի այն մար-դը, որուն ընթացքը կը վնասէ ընկե-րութեան, վտանգ կը սպառնայ հան-րային ապահովութեան, կը փճացնէ մշակոյթը, եւն· եւն·:

Այս սահմանով՝ խենթ չե՞ն միթէ սա պատերազմիկները, Միջերկրակա-նի կապոյտին վրայ նաւատորմ պը-տըցնող պետութիւնները: Չէ՞ որ ա-սոնք ալ կը վնասեն հանրային ապա-հովութեան եւ վտանգ մը կը կազմեն դարերու մշակոյթին:

Քալտէրոն կ'ըսէր ժամանակին· — Ցիմարանոցին մէջ բոլորն ալ խենթ չեն, բոլոր խենթերն ալ յիմարանոցին մէջ չեն:

Արդարեւ խենթերուն մեծամասնու-թիւնը դուրսն է, մեր շուրջը, մեր դիմացը:

Ուրեմն, լաւ է որ ձեր շինելիք ա-պարանոցները յատկացնէք ... խելա-գիներուն,— փոխանակ խենթերը լե-ցնելու յիմարանոցներու մէջ, խելա-գիները լեցնէք այնտեղ կամ նման շէնքերու մէջ:

Որով հարկ չկայ շատ շէնքեր կա-ռուցանելու, — խնայողութեան դաս մը ահաւասիկ :

Հայ աշխարհի մասին խօսելով , — մենք չունինք այդ հոգը: Մենք կըր-նանք պատսպարել մեր խենթերը՝ ա-ռանց նոր ծախքեր ընելու:

Պոլսոյ մէջ ունինք Ս· Փրկիչի յի-մարանոցը,— նշմարիտ խենթերուն համար :

Երեւանի մէջ՝ Զեկան, — բաղաքա-կան խենթերուն համար:

Փարիզի մէջ՝ Բարեգործականը, — սուտ – խենթերուն համար :

Լայն լայն կը բանեն մերայնոց :

ԱՐԱԶ

Զինուորագրութիւնը Ռօմանի մէջ

— o · o —

ՌՕՄԱՆ, 6 Յուն· (Յառաջ) .— Ռօմանի զինուորագրութիւնը յունուար 5ի իրի-կունը «Արարաս» սրահին մէջ ժողով մը գումարելով, թէր ու դէմ վիճաբա-նութիւններէ վերջ հետեւեալ բանաձեւը ընդունեցին, դրկուելու համար ա-ռ որ անկ է, 53 զինուորագրութեան ստորագրութեամբ .—

« Մենք, ստորագրեալներս ամենայն սիրով կ'ուզենք մեր երկրորդ հայրե-նիքին՝ ասպնջական Ֆրանսայի զաւակներուն հետ իրարու Ֆրանսացի կողմ կող-մի մեր զինուորական ծառայութիւնը կատարել , բայց կը խնդրենք որ մեզի եւ մեր պարագաներուն շնորհուի Ֆրանսական հպատակութիւն, առաջին օրէն երբ կանչուած ենք իբրեւ զինուոր » :

Կը վախնան որ Իտալիա գրաւէ Ալէքսանդրէթը...

— . —

« Լ'Էօվռ »ի եւ ուրիշ կարգ մը թերթերու համար այս տաղնապին բուն դաղտնիքը սա է.— Թուրքիա խորապէս դառնացած է Ֆրանսայի դէմ, որ հոկտեմբեր 28ին երբորդ անգամ ըլլալով մերժեց փոխադարձ ազդակցութեան դաչինք մը կնքել իրեն հետ: Իսկ Ֆրանսա չէր կրնար այդ քայլը առնել, ա-ռանց նախապէս որոճալու Ֆրանքօ-Իտալական յարաբերութեանց վրայ: Արդ, Թուրքիա լրջօրէն կը վախնայ որ Իտալիա կրնայ դրաւել Ալէքսանդրէթը , յատկապէս պատերազմի մը մէջ: Տեսնելով որ Ֆրանսական քաղաքականու-թիւնը այժմ վճռապէս դէպի Հռոմ կը հակի, Թուրքիա Ալէքսանդրէթի պէս կենսական նաւահանգիստի մը իտալական զբաւումը կանխելու համար է որ դործերը ծայրայեղութեան կը տանի, ճիշդ այն պահուն երբ ոչ Անգլիա, ոչ ալ Ֆրանսա տրամադիր են լրջօրէն զբաղելու արեւելեան Միջերկրականով:

*** Սէնէ – Պրես, «Ժուռնալ»ի քաղաքական խմբագիրը, խօսելով Թրքա-կան սպառնալիքներուն վրայ, դիտել կուտայ .

— « Թուրքերը կատարելապէս վճռած են Սուրիոյ Արաբներուն տիրապե-տութեան տակ չձգել Սանճաքը: Այն բանակցութիւնները որ կը քաշքշուին Ժը-նեւէն Փարիզ եւ փոխադարձաբար, իրենց այն տպաւորութիւնը կուտան թէ դիրենք կը խաղցնեն: Թերեւս ալ Սուրիոյ մեր զօրքին նուազութենէն եւ Հռոմի նման հարուածներէն չափած են մեր հակազդելու կարողութիւնը զոր ան-հրաժեշտ է վերահաստատել: Ամէն բանէ առաջ այդ պէտք է ընել,— հասկը-ցնել թէ մենք տրամադիր չենք տեղի տալու ահաբեկման առջեւ: Այս ընելէ յե-տոյ, հարկ է թօթափել ձեւակերպութիւններու ցանցը եւ իրականութիւնը տեսնել այնպէս ինչպէս որ է: Ալէքսանդրէթի խնդիր մը կայ որուն լուծումը իրականին մէջ ոչ Ազգերու Դաշնակցութենէն կախում ունի, որ օգտակար է միայն արձանագրութիւններ կազմելու համար, ոչ ալ Սուրիայէն, որ դատին մաս կը կազմէ: Քանի որ մենք ստանձնած ենք մօտաւոր Արեւելքի պետու-թեանց կազմակերպութեան պատասխանատուութիւնը, մեզի, Ֆրանսացի-ներուս կ'իյնայ պատրաստել լուծում մը որ միայն տեսական չըլլայ »:

*** Փէթիթ Փարիզիեն, «Էքօ տը Փարի»ի քաղաքական խմբագիրը, իր ամենօր-եայ քրոնիկին մէջ պարզելով տաղնապին ծալքերը, կը թելադրէ չուտ չարժիլ, — « Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ արտաքին նախարարութեանց ձգձգումները ազէտի մը կ'առաջնորդեն Եւրոպան »:

ՅԵՂԵՌԱՅԻՆ ԳԱՅԹԱԿՈՒՂԸ

Ընկերս դանդաղ ու հոգնած քայլերով մոտեցավ ինձ, ձեռքը երկարեց ինձ ու ասաց.

— Բարև քեզ, Հրանդ ...

Ես նայեցի նրան, ու նրա դեմքի վրա ինձ համար անսպասելի մի տխրություն տեսա։ Ինչ-որ մի ծանր բան կար նրա հայացքի մեջ, որ ինձ ստիպեց ուշադրությամբ նայել նրա աչքերի մեջ։ Նրանք ինչ-որ մի խոր վիշտ էին արտահայտում։ Ես ուզում էի հարցնել նրան, թե ինչ է պատահել, բայց նա ինձ չթողեց խոսելու։

— Ներողություն, որ ուշացա, — ասաց նա, — բայց ես ստիպված էի մի քանի րոպե մնալ տանը, որովհետև ... Ես ուզում էի ... Ես ուզում էի ...

Նա կարծես չգիտեր, թե ինչպես սկսի խոսել։ Նրա ամբողջ էությունը մի ներքին պայքարի մեջ էր։ Նա ուզում էր ինչ-որ մի բան ասել, բայց չէր կարողանում։ Ես նրան ոչ մի հարց չտվեցի, որովհետև գիտեի, որ նա ինքն իրեն կհարկադրի խոսել։

Մենք մտանք մի ճաշարան, նստեցինք մի սեղանի շուրջ, պատվիրեցինք ճաշ։ Ընկերս ոչ մի խոսք չէր ասում։ Նա ինձ նայում էր, ինչպես մարդ նայում է իր ամենամոտիկ բարեկամին, որին երկար ժամանակ չի տեսել։ Ես ինձ ստիպված զգացի ասել.

— Ինչո՞ւ ես այդպես նայում ինձ։

— Ոչինչ, — պատասխանեց նա, — ոչինչ, ուղղակի ես ուզում եմ նայել քո աչքերի մեջ։

Ես ուզում էի հարցնել նրան, թե ինչո՞ւ է նա ուզում նայել իմ աչքերի մեջ, բայց նա ինձ թույլ չտվեց խոսելու։

— Ես ուզում եմ նայել քո աչքերի մեջ, որովհետև ... Ես ուզում եմ ... Ես ուզում եմ ...

Նա կրկին չկարողացավ ավարտել իր խոսքը։ Ես ուզում էի ինչ-որ բան ասել

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԱՌԱԿԱՆ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ա. Ի.

(Ծան. – Պիտի շարք.)

Ժողովրդական ստեղծագործությունը ժողովրդի կյանքի արտացոլումն է, նրա հոգևոր ստեղծագործության ամենաբազմազան ճյուղերի ամբողջությունը։ Ժողովրդական ստեղծագործությունը ժողովրդի կյանքի հետ միասին զարգանում է, ձևափոխվում, հարստանում նոր գաղափարներով, նոր պատկերներով, նոր ոճերով։ Ժողովրդական ստեղծագործության մեջ ամեն ինչ ենթարկվում է ժողովրդի գեղարվեստական ճաշակին, նրա գեղեցկության պահանջներին։ Ժողովրդական ստեղծագործության մեջ ամեն ինչ ենթարկվում է ժողովրդի գեղարվեստական ճաշակին, նրա գեղեցկության պահանջներին։ Ժողովրդական ստեղծագործության մեջ ամեն ինչ ենթարկվում է ժողովրդի գեղարվեստական ճաշակին, նրա գեղեցկության պահանջներին։

Ժողովրդական ստեղծագործության մեջ ամեն ինչ ենթարկվում է ժողովրդի գեղարվեստական ճաշակին, նրա գեղեցկության պահանջներին։ Ժողովրդական ստեղծագործության մեջ ամեն ինչ ենթարկվում է ժողովրդի գեղարվեստական ճաշակին, նրա գեղեցկության պահանջներին։ Ժողովրդական ստեղծագործության մեջ ամեն ինչ ենթարկվում է ժողովրդի գեղարվեստական ճաշակին, նրա գեղեցկության պահանջներին։

— ո —

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ» (ԿԱՆԽ ԱՌԱՔՈՒՄԻՆ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

(170)

Ժողովրդական ստեղծագործությունը ժողովրդի կյանքի հետ միասին զարգանում է, ձևափոխվում, հարստանում նոր գաղափարներով, նոր պատկերներով, նոր ոճերով։ Ժողովրդական ստեղծագործության մեջ ամեն ինչ ենթարկվում է ժողովրդի գեղարվեստական ճաշակին, նրա գեղեցկության պահանջներին։ Ժողովրդական ստեղծագործության մեջ ամեն ինչ ենթարկվում է ժողովրդի գեղարվեստական ճաշակին, նրա գեղեցկության պահանջներին։ Ժողովրդական ստեղծագործության մեջ ամեն ինչ ենթարկվում է ժողովրդի գեղարվեստական ճաշակին, նրա գեղեցկության պահանջներին։

Ժողովրդական ստեղծագործության մեջ ամեն ինչ ենթարկվում է ժողովրդի գեղարվեստական ճաշակին, նրա գեղեցկության պահանջներին։ Ժողովրդական ստեղծագործության մեջ ամեն ինչ ենթարկվում է ժողովրդի գեղարվեստական ճաշակին, նրա գեղեցկության պահանջներին։ Ժողովրդական ստեղծագործության մեջ ամեն ինչ ենթարկվում է ժողովրդի գեղարվեստական ճաշակին, նրա գեղեցկության պահանջներին։

— ո —

«ՁՄԱՅԱՑ» ԻՆ ՀՂՎԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

(Թիֆլիսի Պետական Դրամատիկական Թատրոնի Ա. Վ. Խանդամիրյանի անվան բեմում)

Ա. Վ. Խանդամիրյանի «Ձմայա» դրամատիկական եռագործությունը առաջին անգամ բեմադրվել է Թիֆլիսի Պետական Դրամատիկական Թատրոնի կողմից 1937 թվականի հոկտեմբերի 10-ին։ Ներկայացումը ղեկավարել է ռեժիսոր Ա. Ա. Ջալալյանը։ Դերերը կատարել են Ա. Ա. Ջալալյանը, Ա. Ա. Ջալալյանը, Ա. Ա. Ջալալյանը, Ա. Ա. Ջալալյանը, Ա. Ա. Ջալալյանը։

Ա. Վ. Խանդամիրյանի «Ձմայա» եռագործությունը առաջին անգամ բեմադրվել է Թիֆլիսի Պետական Դրամատիկական Թատրոնի կողմից 1936թ. դեկտեմբերի 28-ին։ Ներկայացումը ղեկավարել է ռեժիսոր Ա. Ա. Ջալալյանը։ Դերերը կատարել են Ա. Ա. Ջալալյանը, Ա. Ա. Ջալալյանը, Ա. Ա. Ջալալյանը, Ա. Ա. Ջալալյանը, Ա. Ա. Ջալալյանը։

Դերասանական լավ ընտրությունը, ռեժիսորական ճիշտ մոտեցումը դերերի մարմնավորման, ինչպես նաև ներկայացման ընդհանուր ոճը ապահովում են «Ձմայա» եռագործության հաջող բեմադրությունը։

Ա. Ա. Ջալալյանը, Ա. Ա. Ջալալյանը, Ա. Ա. Ջալալյանը, Ա. Ա. Ջալալյանը, Ա. Ա. Ջալալյան

է թէ Թուրքերը գործօն չարժումներ կը կատարեն Ալէքսանտրէթի եւ Անտիոքի մէջ, ինչ որ կը նպաստէ որոշ գրգռութիւն արծարծելու Սուրիոյ միւս մասերուն մէջ: Ասոնք մասնաւորապէս ցաւալի դէպքեր են, այն տագնապալի պահուն ուր կը գտնուի Ֆրանսա: Երկկ Փարիզի մէջ Թուրք պաշտօնական շրջանակներ կը հաւաստէին թէ չեն հաւատար որ Աթաթիւրք Պոլսէն մեկնած ըլլայ, ոչ ալ արտաքին նախարարը, թէ չափազանցուած կամ երեւակայական են կարգ մը գործակալութեանց այս լուրերը ... »

Անգլիոյ թագաւորը խոչընդո՞ծ է Աթաթիւրքը

« Լ'Իօվր » չարունակելով իր տեսութիւնը, կը գրէ՝—

— « Ֆրանսայի, ինչպէս Թուրք պետութեան դրացի կամ սահմանամերձ երկիրներուն մէջ, ընդհանուր կարծիքը այն է որ եթէ այդպիսի անցուդարձ մը տեղի ունեցած է, պարզապէս «պլըֆ» մըն է, արտաքին ճնշումի միջոց մը՝ ազդելու համար Ֆրանսական կառավարութեան վրայ, տագնապալի պահու մը որպէսզի գոհացում տայ Թուրքիոյ: Ոչ ոք կը հաւատայ թէ Թրքական կառավարութիւնը պատրաստ է այժմէն խօսքէն գործի անցնելու եւ դինուորական դրաման ենթարկելու Ալէքսանտրէթը: ԲԱՑԱ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ԳՕՀԱՐՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ԿՐԿՆԷԻՆ ԹԷ ՖՐԱՆՍԱ ՊԻՏԻ ԿՐՆԱՑ ՄԻԵՒՆՈՅՆ ԶԵՒՈՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆԵԼ, ԵԹԷ ՕՐ ՄԸ ԱՅՆ ԸԼԼԱՑ ԿԱ – ՑՈՒԹԻՒՆԸ :

Ֆրանսայի կարգ մը շրջանակներուն մէջ շատ կը կրկնեն թէ Անգլիոյ նախորդ արքան, Էտուարտ Ը՛ երբ Էնկլիւրի կը գտնուէր անցեալ աշնան, ինքն իրեն թոյլ տուած է այնպիսի խօսքեր արտասանել որ Աթաթիւրք այն տպաւորութիւնը կրած է թէ բրիտանական կայսրութիւնը տրամադրի չէ վճռապէս ուժ տալու Ֆրանսայի՝ արեւելեան Միջերկրականի դոյավիճակին պահպանման համար :

«Զեզոքները չեն որ պիտի յուծեն Սանճաքի խնդիրը»

« Ճնամհուրիյէթ »ի խմբագրապետ եունուս Նատի դիտել կուտայ խմբագրականով մը՝

— « Ձիշդը խօսելով, չէզոքներու մարմինը ծնաւ անխմաստ առաջարկէ մը, որ հակադրուեցաւ մեր խմաստալից առաջարկին: Այնքան որ, մեր Արտաքին գործակալ Բիւշիւ Արաս ձեռնպահ մնաց ժընեւի խորհուրդին մէջ:

Ֆրանսացի պաշտօնեաները զինած են ամէն ազդէ կարգ մը անպատասխանատու դպաւտայիներ եւ անոնց յարձակիլ կուտան Հաթայի (Սանճաք) Թուրքերուն վրայ: Լրջօրէն չենք դիտեր թէ այս ընթացքը ի՞նչ անակնկալներ առաջ պիտի բերէ : « Անակնկալ »բաուէն զարմացողներուն բացէ ի բաց ըսենք թէ մարդկային ամէն սահման անցնող այդ խժդժութիւնները օր մը — չենք դիտեր ո՞ւր եւ ի՞նչպէս — կրնան տեղի տալ ակամայ փոխադարձութեան մը, անխուսափելի ուրիշ չարժումներու: կարելի չէ վճռել թէ ո՞ւրկէ պիտի պիտի եւ ո՞ւր պիտի վերջանան այն չարժումները, որոնք կրնան ծագիլ Ֆրանսացի պաշտօնեաներու բարբարոսութիւններէն: Մենք բնաւ փափաքող չենք ատոր: բայց ասիկա կրնայ տեղի ունենալ, եւ անգամ մը որ ազդերու արժանապատուութիւնը զործին խառնուի, այլեւս չատ դժուար պիտի ըլլայ կարգի դնել առեղծուած խառնակ կացութիւնը »:

*** Թուրք թերթերը կը գրեն թէ Վաթանիները Սուրիոյ զանազան կողմերէն արաբ աշիրէթներ կը բերեն եւ կը տեղաւորեն Թրքական գիւղերու մէջ : «Այս ձեւով կ'ուզեն ազդել չէզոք գիտողներուն վրայ »:

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂՂՈՎ

ԳԵՐՄԱՆԻԱ եւ ԻՏԱԼԻԱ իրենց պատասխանը ղրկած պիտի ըլլային երէկ, անգլեւֆրանսական ծանուցագրին: Երկուքն ալ այս առթիւ կը հաւկցնեն թէ թոյլ պիտի չտան որ խորհրդային իշխանութիւն հաստատուի Սպանիոյ մէջ:

ԱՇԱԽՈՐ ԿՌԻԻՆԵՐ կը մղուին Մաորիսի չուրջը: Վերջին լուրերու համաձայն, Զօր· Ֆրանքոյի զօրքը կրակի տակ առած է չատ կարեւոր դիրք մը եւ կը յաջողի դրաւել, Մաորիսը իսկած պիտի ըլլայ :

Ա· ՄԻՈՒՊԵԱՆ դինուորական նոր եմատացոյցը 75 միլիառ ֆրանքի հասած է, մինչ 59 միլիառ էր 1936ին:

Մ· ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ նախագահը տարեկան ճառը խօսելով երեսփ· ժողովին մէջ, չատագովեց ժողովրդապետական կարգերը, իբրեւ ազդակ խաղաղութեան: Երեսփ· ժողովը օրէնք մը քուէարկեց որով կ'արգիլուի դէնք դրկել Սպանիա :

Victor Hugoի ՇՔԵՂ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

46 rue St. Didier

Cario-Canti եւ իր **Orchestre**ին եղանակին առջեւ եւ ամենահաճելի **matinée prolongée**ն

ցեղի կ'ունենայ *24* ցունուար, կիրակի ժամը 4էն սինչեւ կէս գիշեր:

կը մասնակցի հանրածանօթ Ջուքթակահար Գ. ՎԷՆԹՐՈՒՊԻ,

կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ Թուականը:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ֆ· Շ· Կ· ԹԱՋԻ Խի լէ Մուլինոյի ժանաւաճիւղը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամ· անդամուհիները, վաղը շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, իր դպրոցին մէջ, կարեւոր օրակարգ:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ կամաւորներու եւ մարտիկներու միութեան ժողովը *10* ցուն. կիրակի երեկոյ ժամը ճիշտ 8ին, *6* պիս Պուլվար Ռօշէն, ընկեր Անդրէասին սրճարանի կից կ· խաչի դպրոցին մէջ: Ներկայ պիտի ըլլայ գնդ. Տ· Պաղտասարեան: կը հրաւիրուին բոլոր անդամները եւ համակիրները:

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՏՈՒՆ

Փարիզի Բարեգործականի Տան վարչութիւնը պատիւ ունի ծանուցանելու յարգոյ հասարակութեան եւ իմաստուորի Փարիզի հայկական միութեանց վարչութիւններուն որ, իր Տան սրահները, 8 rue Bossuet Paris, *խիստ դիւրամատչելի պայմաններով տրամադրելի են պարահանդէսներու, հաւաքոյթներու, զաւակնոցներու, հանդէսներու, հարսանիքներու եւ նշանտուքներու համար:*

Տեղեկութեանց եւ պայմաններու համար կը խնդրուի հեռաձայնել ամէն օր, կէսօրէ վերջ, մինչեւ ժամը 6. Central 48-51 *եւ կամ գրել* U. G. A-B. 24 rua Feydeau. Paris (2) *հասցէով:*

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe-LYON.

Dancing-Cigale, *պարահանդէսամէն շաբաթ գիշեր ժամը* 8.30ին *եւ կիրակի ցերեկները ժամը* 3ին, *իսկ գիշերները ժամը* 8.30ին:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

CABINET de M V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

44, Rue Lafayette—Paris (9e) Métro Peletier Tél. Provence 78—38

Կը տանձնէ Ազգային, Պատժական եւ Քաղաքային ամէն տեսակ դատեր: Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններ դատական եւ վարչական գործերու համար գլուխ եւ կամ բերանացի: Նախաբարութեանց եւ բոլոր պաշտօնատուններու մօտ, վարչական եւ իրաւական դիմումներ: Հայ առեւտրականներու եւ անհատներու մասնաւոր դիւրութիւն ապահովագրի վճարման համար, նկատի առնելով ներկայ տնտեսական տագնապը: Մասնաւոր սպասարկութիւն քաղաքային եւ կրօնական ամուսնալուծման դատերու համար, ինչպէս նաեւ վիզայ Ամերիկա մեկնողներ համար: Ապրուստ եւ գաղտնապահութիւն: Դիմեցէք եւ պիտի տանաք ամէն գոհացում: Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս:

Առաջին խորհրդակցութիւնը ձրի է:

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

Հ. Ց. Դ. Եւր. կեդր. կոմիտէն ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի եւ արուարձաններու բոլոր ընկերները այսօր ուրբաթ երկկոյ ժամը 8.30ին, Քաֆէ օ Քլէր տը Լիւնի վերնայարկը: Մեծ Փլաս մ'Իթալի: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

ՇԱՎԻԼԻ Արդուճեան խումբի ժողովը վաղը շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, ընկ. Ադանեանի բնակարանին մէջ՝ կարեւոր օրակարգ՝

ՊԱՆԵԼՕ-ՔԱՇԱՆԻ Արծիւ խումբի քննկերամակրական հանդիպումը 9 ցունուար, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, իր ակումբին մէջ:

Դաւաո

ՄԱՐՍԷյԼԻ Ակունքի ենթակոմիտէի անդամական ընդհանուր ժողովը 8 ցուն. ուրբաթ երեկոյ ժամը 9.30ին, իր ակումբին մէջ:

ԼԻՈՆԻ վարչութեան կոմիտէն ընկերական ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 8 ցուն. ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, *181* Cours Lafayette, Զարդարեան գրադարանը՝

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէն ընկերական ընդհ· ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 9 ցուն. շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, սիամանթօ ակումբին մէջ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը

Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. վարչութիւնը կը տօնէ յառաջիկայ կիրակի,

10 ցունուար, ժամը 3ին, **Salle Horticulture***ի սրահին մէջ,*

84 Rue de Grenelle (Metro Rue du Bac)

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ

ՏՂՈՑ ԿԸ ԲԱԺՆՈՒԻ ՆԱԽԸՆԹՐԻԿ ԵՒ ՍԻՐՈՒՆ ԽԱՂԱԼԻՔՆԵՐ,

Մուտքը՝ մեծերուն 3 ֆր., փոքրերուն՝ ձրի:

Ֆր. Կ. Խաչի Շրջանային Վարչութիւնը

«Մանուկներու Օրուան» տօնակատարութեան առթիւ հրապարակ կը հանէ պատկերազարդ հանդէս մը,

գեղարուեստական սիրուն յօդուածներով, ուղերձներով եւ գանազան գեղեցիկ գրուածքներով՝

16 նկարներ Ֆ. Կ. Խաչի դաստիարակչական հաստատութեանց, Սանուհեաց խումբերէն, «Մանուկներու Օրուան» եւ ՕՒԱՓՈՒՒԻԹԵԱՆ ԿԱՅԱՆԷՆ:

Ցօդուածներ ունին՝ Պերճուհի, Լ. Բիւրգնդ, Զիլօրա Անահիտ, Ն. Քիպրիթճեան, Հերմինէ Միքայէլեան, Մ. Տաճատեան, Գ. Ադապազեան, Հերմինէ Անդրանիկ, Ս. Վռամեան, Շ. Նարգունի, Ա. Խանէմեանեան, Ս. Արամեան եւ ուրիշներ,

ԳԻՆ 1ՖՐ.:

Դիմել՝ Շրջ. վարչութեան *Mme Missakian, 6 rue d'Alsace, Asnières (S)*

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԽՆՃՈՅՔ

Լիոնի Զարդարեան գրադարանի Վարչութեան կողմէ

9 ցունուար շաբաթ հրեկոյ ժամը 8ին մինչեւ կէս գիշեր,

5 rue Bonnefoi, յոյներուն սրահին մէջ:

ՀԱՃԵԼԻ ԺԱՄԱՆՑ

ԱՄԱՆՈՐԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Սէն-Ժէռմի (Մարսէյլ) Վ.Է.Ժ խումբի ընկերա-ընտանեկան խնջոյքը

9 Ցունուար շաբաթ երեկոյ ժամը 8 30ին,

ընկ. Յովհ. Սիմոնեանի բնակարանին մէջ:

Մանրամասնութիւններ տեղւոյն վրայ:

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ

կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղին կողմէ

9 ցունուար, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Հայ Ակումբին մէջ:

Մանուկներու կողմէ՝ երգ, պար, արտասանութիւն

եւ փոքրիկ ներկայացում մը:

խաղալիքներ կը բաժնուին բոլոր երախաներուն:

Մուտք մեծերու 3 ֆր., փոքրիկներու ձրի:

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը

Ֆ. Կ. Խաչի Մարսէյլի Մ.Ճիւղը կը տօնէ իր չորս Մ.Ճիւղերուն հետ

17 ցունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Շահրիկեան սրահին մէջ,

5 rue de l'Eclipse, Մարսէյլ:

Գեղարուեստական բաժին՝ Պիտի ներկայացուի «ՇԱՒԼՕ»էն ՄԻՆԷ-ՄԷՅօ ընկերութենէն: Զաւեշտ մը՝ ԱԲԻԼԵԱՆ թատերախումբէն, Երգ, արտասանութիւն փոքրիկներու կողմէ:

Կը բաժնուի պտղ ղ եւ նախընթրիք բոլոր ներկայ փոքրիկներու:

Մուտք 3 ֆր., փոքրիկները ձրի:

ՆՈՐ ՏԱՐՒՈՑ ԱՌԱՋԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ ՈՒՐԱԽ ՕՓԷՐԷԹՈՎ

ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ ՈՒՐԱԽ ՍԿՍԵՑԷՔ ՈՐ ՈՒՐԱԽ ՎԵՐՋԱՆԱՑ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Դերասան Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ կը ներկայացնէ հայկական օփերէթ

ԱՊՈՒՇ ԱՐՇԱԿ

երաժշտութիւնը կը վարէ Թաւխաթ ԺՕՐԺ ՇԱՀ-ՊԱՐՈՆԵԱՆ

10 ցունուար կիրակի երեկոյ ժամը 8.45ին

Sociétés Savantes*ի սրահին մէջ:*

8 Rue Danton, Métro St. Michel & Odéon

Կը մասնակցին՝ զերասաններ Ա. Դաբէթեան, Ա. Մարաֆեան, Գ. Մեհտերեան, դերասանուհիներ Ռ. Մաքտոնալտ, Գեղուհի Քալֆայր եւ ուրիշներ:

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ, **5, 7,50** *եւ 10 ՖՐ.:*

Թուագրուած տոմսերը ապահովել՝ գրատուն Շ· Յամուելէն,

51 rue Mr. le Prince

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՄԱՐՍԷյԼ.— Ամանորի առթիւ ֆոնսէվիսիոն ֆիւանդանոցի ֆիւանդներս շնորհակալութեամբ ստացած ենք Ֆ· Կ· Խաչի սէն ժէռմի եւ Նոթր Տամի մասնաճիւղէն՝ *22* ֆիւանդի *10*ական ֆր., սէն Լուի մասնաճիւղէն՝ *14* ֆիւանդի 10ական ֆր., Աղքատախնամ-Ընդրախնամ միութենէն՝ *19* ֆիւանդի *15* ֆրանք: Քանի մը բարերարներէ *10*ական ֆր.:

Լեւոն Դաւթեան

ԼԻՈՆԻ ՀԱՅ ԶԻՆՈՒՈՐՑՈՒՆԵՐՈՒՆ

Լիոնի «Հայ Արիւմրութեան երէցսկաուտները հրապարակային ժողովի կը հրաւիրեն Լիոնի *20—23* տարեկան բոլոր գինուորցու հայ երիտասարդները, այսօր, ուրբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին, Brasserie l'Étoile*ի* վերնայարկի սրահին մէջ, 1 Cours Gambetta եւ 2 Place Raspail, ցախքերու մասնակցութեան *0.75* ֆր.:

Կը խօսի Պ. Վ. ՁՈՒՎԼԷՐԵԱՆ

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԼՈՑՄՆ Ի ՀԱՑՍ, Գարեգին եպիսկ· Տրապիզոնի, պատկ· եւ գեղատիպ 25 ֆր·, *ԱՇՈՏ ԵՐԿԱՔ*, Բ· Այվազեան, 12, *ԱՆԻՆ ԾԱՒՈՒԹԵԱՆ* 10, *ՐԱՖՖԻի ԳՈՐԾԵՐԸ*.— *ԿԱՑԵՐ*, Պէյրութ, 2 հատորը միասին 50 ֆր·, *ՍԱՄՈՒԷԼ*, Աքէճի 40, *ԴԱՒԻԹ ԲԷկ*, Աքէճի 40, *ԹԱԶԱԿՈՂԻ ԳԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ*, Գահիրէ 20 ֆր·, *ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ* 40 *ՕՐԵՐԸ*, Ֆր· Վէրֆէլ 2 հատոր 70 ֆր·, *ՀՌՈՄԻ ՊԱՊԻՆ ԶԱՒԱԿՆԵՐԸ*, Մ· Զէվագօ 35, *ՀՐԱՇԵՔՆԵՐՈՒ ՊԱԼԱՏԸ* 35, *ՌԱԿԱՄԹԷՆԻ ԱՊԳԵՏԸ* 35, *ԽԵԼԱԳԱՐ ՀԱՑՈՒՀԻՆ*, Տր· Ճէլալեան, 20, *ՀԱՐՑԱԿԱՆԻ ՈՒՂԻՆԵՐՈՎ*, վէպ, *ՏԻԿԻՆ Լաս* 2 հատոր 20 ֆր·, *ՎԻՇԱՊՆԵՐԻ ԱՇԽԱՐՀՈՒՄ*, *ՏԻԿԻՆ Հայաստան* Գէորգեան 15, *ԵՐԳԻՒՆԱԿԱՆ*, Նչ· Պէչիքթաշլեան 15, *ՀԱՑ - ԹԱԹԱՐԱԿԱՆ ԿՈՒԻՒՆԵՐ*· , Ա· Գիւլխանտանեան 15, *ՖԻՐՈՒՍԻ ԵՒ ԻՐ ՇԱՀԱՂԱՄԷՆ*, Ա· Կոթիկեան 7·50, *ՀԻՆ ՀԱՑ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆԸ*, Գեղարքունի 6, *ՕՄԱՐ ԽԱՑԵԱՄԻ ՔԱՌԱԿԱՆՆԵՐԸ*, Արամ Զարըգ 15, *ԴՈՒ ԵՒ ԵՍ*, Ռաֆ· Զարդարեան 10, *ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐԱԳԻՏՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՒ* հրատարակութիւնները, հատորը 20 ֆրանք, *ԴՈՑԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՑ* 1937, *ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ ՀԱՑ ԱԶԱՏԱԳՐ*. *ՃԱՄԲՈՒՌ ՎՐԱՑ*, Ա· Քէչեան, 20 ֆր·:

25 ՖՐԱՆԿԻ ԳԻՐՔ ԳՆՈՂԻՆ ՄԷԿ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՑՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՔԱՐՏԷՍ ՆՈՒԷՐ : 50 ՖՐ·ի ԳՆՈՂԻՆ՝ ՄԷԿ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՆՈՒԷՐ, 100 ՖՐ·ի ԳԻՐՔ ԳՆՈՂԻՆ ՄԷԿ ԿԵԱՆՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ ՏԱՐԵԳԻՐՔ ՆՈՒԷՐ:

Դիմել՝ ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ,

51, Rue Mr.le Prince, Paris(6), Chèque postal Paris 1278-35, Tél. Danton: 88-65

Գաւառէն եւ արտասահմանէն թղթատարի ծախք աւելցնել *100*ին *10*:

Cabinet PARMAC

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԱԿԱՆ ԵՒ ՎԻՃԱԿԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

28 Boulevard de Strasbourg, ՓԱՐԻԶ

R. C. Seins 404035 Tél. Botzaris 17-64

—o—

Մեր գլխաւոր աշխատասիրութիւնները

1· ՎԻՃԱԿԱԲԱՆԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ կը գանձենք եւ որ եւ է դրամ չենք պահանջեր անյաջողութեան պարագային:

2· ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ . երբ բան մը գնէք, արդեօք դրամ կու տա՞ք առանց նապելու ձեր առած ապրանքին վրայ: Ուրեմն ինչո՞ւ անմիջապէս այն երթալ վճարել ձեր տուրքը, առանց ճշդելու թէ արդա՞ր է եղած ֆարկադրութիւնը, կարելի չէ՞ մէկ զայն զեղչել եւ օգտուիլ օրէնքին իսկ շնորհած բայց քիչ կամ ոչ ազդարարութեան մէջ չնշանակուած առաւելութիւններէն: Շատեր առելորդ տուրքեր կը վճարեն այսպէս, մինչ մենք ձեզ պիտի առաջնորդենք ձեր շահերը պաշտպանելու համար:

3· ԴԱՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ.

Ա) ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԹԻՒՆ արագ, ապահով եւ միանուագ, մասնագէտ փաստաբանի ձեռքով:

Բ) ՀԱՇՏԱԲՄՐՈՒԹԻՒՆ.— Յաւելեալ կը ընենք ու կը կարգադրենք առեւտրական, ընկերակիցներու եւ փաթրոնի ու աշխատաւորի միջեւ ծագած վէճերը:

Գ) ՄՆԱՑՈՒՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Վաճառական մը, ճարտարագործ մը, ընկերութեան վարիչ մը, ոեւէն մը եւայլն եթէ կ'ուզէ իր ծրագիրներուն եւ ձեռնարկներուն մասին օրինական խորհուրդներ ստանալ անկախ եւ ձեռնհաս մասնագէտի մը կողմէ, պէտք չէ վարանի մեզի դիմելու:

Դ) ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ԿԱՐԾԻՔ ԴԱՏԱԿԱՆ, ՎԱՐՉԱԿԱՆ, ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԵՒ ՀԱՇՈՒԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ.— կը ընենք պայմանագիրներ, դրամատան ֆաշիւներ, մասնաւոր ֆաշիւներ: կը խմբագրենք պայմանագրութիւններ օրէնքի եւ ապահովութեան սահմանին մէջ:

4· ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.

Ա.) Կը կազմակերպենք նոր կամ ձեւափոխուած գործի մը տոմարները:

Բ.) կը ընենք եւ կը հանենք ֆաշիւները էնվանթէրի պահուն:

Գ.) Կը քննենք պլանները եւ գործառնութեանց ֆաշիւները:

Դ.) Կը քննենք գնուելիք ու ծախուելիք գործերը եւ լաւագոյն խորհուրդներ կու տանք գործի մը մէջ դրամագլուխ դրուելէ առաջ:

Ե.) Կը քննենք Լիքիտասիոնի ֆաշիւները:

Զ.) Կը քննենք ժառանգական ֆաշիւները:

Է.) Կ'օժանդակենք ձեզ ՝ասնագիտորէն պետական վարչութեանց մօտ:

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ 20 ՖՐ·, ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ 300 ՖՐ·ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Գրասենեակը բաց է ամէն օր ժամը 9էն 12 կամ ժամադրութեամբ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԹՈՐԳՈՄ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆԻ

Fournitures pour tailleurs*ի* ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

43 Rue Richer, Paris (9), *մէթրօ* Cadet

Դերձակներու եւ դերձակուհիներու վերաբերեալ ամէն տեսակ

պիտոյքներու վաճառուում,

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

Վաճառատունը ամէնօր բաց է ժամը 2էն 7, բացի կիրակի օրերէ

Մուշտակավաճառ

ՏԻԿ. ՀԱՅԿՈՒՀԻ ԿԻՒԼՊՕԼԵԱՆ

24, Rue Affre կամ 8, Rue Cavé — PARIS - 18e

Մասնաճիւղ 2, Rue de la Charbonnière —

Մէթրօ La Chapelle — Barbès Roch. Tél. Montmartre 69-70

Մեր վաճառատուններուն սկզբունքն է բացարձակ ուղղամտութիւն, ճշդապահութիւն եւ չափաւոր գին:

Օգտուեցէք առիթէն: Մասնաճիւղիս բացման առթիւ, կը կատարենք ձրի ամէն տեսակ մուշտակներու մաքրութիւնը: Մեր արհեստանոցներուն մէջ կը պատրաստենք չափի վրայ ամէն տեսակ Մանթօներ, Վէսթեր, Ձնիքներ եւայլն: Ունինք նաեւ պատրաստի ճոխ մեթրը: կրնանձնենք նաեւ Մուշտակներու նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն, ներկելը եւ թրանժը: Մեր վաճառատուները բաց են ամէն օր, իսկ կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր:

Ներկայ կարօնը բերողին մինչեւ 1937 Փետրուարի վերջ, սկսեալ 200-300 *ֆրք. գնումի համար կը տրուի մէկ տարեկան «Հայ Բոյժ», իսկ* 400-600 *ֆրք.ի համար եռամսեայ «Ցաուզ» եւ կամ համապատասխան դրամական նուէր Փարիզի կապոյտ կամ Կարմիր Խաչերուն:*

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԱԼԻՔԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՌԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 9 ՅՈՒՆՈՒԱՐ SAMEDI 9 JANVIER 1937

ԺԳ. ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3315

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԷՐԿՈՒՒ ԽՕՍՔ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՎԱԽԵՐԸ ՎԱՂՈՒԱՆ ՀԱՄԱՐ

Դաւելով օրուան լուրերէն, կը թուի թէ Ֆրանսայի վճռական դիրքը բաւական ազդած է Թուրքիոյ վրայ, որ կը սպառնար արիւնոտ խաղ մը սարքել Ալէքսանտրէթի մէջ:

« Ուլուս », էնկիւրիի պաշտօնաթերթը, տարբեր լեզու մը կը գործածէ այսօր, անուշա հակազդելու համար «ձիւմհուրիյէթ»ի խուժանավարութեան, իսկ Ռիւթէրի թղթակիցը երէկ հեռագրով մը կը հերքէր այն լուրերը թէ Թուրք զինուորներ համախմբուած են Սուրիոյ սահմանին վրայ:

Անուշա այս կարգի հրատարակութիւնները չեն որ պիտի մեղմացնեն կամ լուսաբանեն կացութիւնը :

Բայց, կարելի չէ ժխտել թէ Թուրքերը պատրաստուելով, միջելով, սպառնալով հանդերձ, հարկադրուած են լրջօրէն նկատի առնել յախուռն ձեռնարկի մը հետեւանքները:

Մանաւանդ որ, իրենց դիմացն ունին նաեւ Մեծն Բրիտանիան: Ինչպէս Ֆրանսա, նոյնպէս Անգլիա չեն կրնար թեթեւօրէն նայիլ այս տագնապին վրայ:

Եւ զարմանալի չէ որ ինչպէս ֆրանսական, նոյնպէս անգլիական մամուլը չափաւորութեան եւ խմաստութեան յորդորներ կ'ուղղէ Թուրքիոյ, մանաւանդ որպէս չոյելով անոր միահեծան վարիչը՝ Աթաթիւրք :

Բայց ինչո՞ւ մէկ օրէն միւսը այսքան թեթեւ եւ ամբարտաւան դիրք մը բռնեց էնկիւրի, արտակարգ ժողովներ գումարելով եւ նոյնիսկ զինուորական չարժումներ կատարելով :

Առաջին պատճառը, անուշա, բարոյական պարտութեան մը դիտակցութիւնն է:

Թուրքիա ծանր պարտութիւն մը կրեց Ազգերու Դաշնակցութեան առջեւ, երբ Մորհուրդին անդամները միաձայնութեամբ քուէարկեցին բանաձեւը, եւ ձեռնարհ մնաց միայն իր ներկայացուցիչը: (15 դեկտեմբեր 1936) :

Փարիզի բանակցութեանց վիժումը նոր հարուած մը եղաւ էնկիւրիի համար: Իսկ Ազգերու Դաշնակցութեան «դիտողներ»ուն կատարած քննութիւնները՝ առաջին օրէն իսկ յանգեցան եզրակացութեան մը որ աննպաստ էր Թրքական տեսակէտին:

Դիտողները դեռ չեն աւարտած իրենց պաշտօնը եւ Ա. Դ. Մորհուրդը միայն կրնայ դիտնալ անոնց տեղեկագրին մանրամասնութիւնները:

Բայց եւ այնպէս, առաջին տեղեկութիւնները բաւական են հաստատելու սանճաքին ժողովուրդներուն տրամադրութիւնները:

Օրուան հեռագիրները կը հաստատեն թէ «արաբ, ինչպէս եւ Թուրք եւ հայ բնակչութիւնները իմաստութեամբ կը սպասեն բանակցութեանց ելքին »:

Էնկիւրի ուրիշ պատճառ մը եւս ունէր փրփրելու եւ յախուռն չարժուձեւեր փորձելու,— անգլեւիտալական համաձայնութիւնը՝ Միջերկրականի մասին, որ ստորագրուեցաւ յունուար 2ին, զոհունակութիւն պատճառելով նաեւ Փարիզի մէջ: (Անգլիոյ արտաքին նախարարը յատկապէս չնորհաւորեց Ֆրանսայի իր պաշտօնակիցին դիրքը, այս առթիւ) :

Արդ, էնկիւրիի խուճապին բուն գաղտնիքը պէտք է փնտռել այս անցուդարձին մէջ, — Միջերկրականի, այսինքն սպահովութեան հարց :

Տեղական թերթերու քաղաքական մասնագէտները, զարմանք յայտնելով հանդերձ Թուրքիոյ բռնած անհաշտ ընթացքին առթիւ, չեն ծածկեր այս պարագան: Նոյնիսկ մեղադրանքի բաժին մը կը հանեն իրենց երկրին համար :

Փէրթինաքս, «Լը քօ տը Փառի»ի քաղաքական խմբագիրը, այսպէս կը բացատրէ նոր տագնապը.

— «Թուրքիա 1934ին Եուկոսլավիոյ եւ Ռումանիոյ զինակիցը եղաւ, այսինքն՝ անուղղակի՝ ընկերակիցը Ֆրանսայի: 1934ի վերջերէն, Թուրքիա մեզի կ'առաջարկէր բաղաճական եւ զինուորական գործակցութեան դաշնագիր մը: Ինչպէս խորհուրդատուն, ան կ'ուզէր մտնել «հաւաքական ապահովութեան դրութեան» մէջ, որ այն ատեն արագօրէն իրագործելի կը համարուէր: Բանի բանի անգամներ, վերջին անգամ անցեալ հոկտեմբերին, մենք մերժեցինք իր առաջարկները, վախնալով որ կը գրգռենք Իտալիան: Տեսնելով որ ժամանակը կ'անցնի, հաւաքական ապահովութեան դրութիւնը իրական ձեւ չստանար եւ Ֆրանսայի ու Անգլիոյ արտաքին նախարարութիւնները չեն համարձակիր ստանձնել հաւանական նախայարձակներու դէմ դիմադրութիւն կազմակերպելու պատասխանատուութիւնը, Թուրքերը կամաց – կամաց հասկացան թէ ամէնէն կարճ ճամբան է գործածել Հիթլէրի եւ Մուսոլինիի մեթոտը: Անոնք կը նախատեսեն թէ Ֆրանսա եւ Անգլիա օր մը պիտի փորձեն նոր սակարկութիւն մը կնքել Հռոմի հետ եւ գինը պիտի վճարէ Սուրիա: Հետեւաբար կ'ուզեն զգուշական միջոցներ ձեռք առնել»:

Ալէքն դէպի ձախ, համաչնաւար «Իւմանիթէ»ն ալ միեւնոյն ձեւով կը բացատրէ խնդիրը, մերժելով Թրքական պահանջը՝ Ա. – լէքսանտրէթ - Անտիոքի անջատման մասին, բայց ուղղակի մեղադրելով Ֆրանսան որ չուզեց փոխադարձ աջակցութեան դաշնագիր կնքել Թուրքիոյ հետ: «Թուրքիան եթէ Ֆրանսայի կապուած ըլլար այսպիսի դաշնագրով մը, այլ եւս վախ պիտի չունենար թէ Իտալիա կրնայ տեղաւորուիլ Ալէքսանտրէթի մէջ»:

Նոյն թերթին կարծիքով, Պուլկարիոյ եւ Եուկոսլավիոյ մերձեւ կնքուած համաձայնութիւնն ալ ազդած է Թուրքիոյ վրայ, որ զայն կը նկատէ տկարացում՝ պալքանեան համերաշխութեան :

Դեռ չսպառեցինք նիւթը:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՎՃՌԱԿԱՆ ԴԻՐՔԸ ՍԱՆՃԱՔԻ ՄԱՍԻՆ

35,000 ՁԻՆՈՒՈՐ ՍՈՒՐԻՈՅ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ

Արտաքին նախարարութեան խորհրդակցութիւն տեղակցեցաւ Սուրիոյ հրամանատարին հետ եւ Փարիզի թուրք դեսպանին հետ

ԹՈՒՐՔԵՐԸ ԱԻԵԼԻ ՁԱՓԱԻՈՐ Կ'ԵՐԵԻԱՆ

Ինչպէս կը սպասուէր, Ֆրանսա վճռական դիրք մը բռնած է Ալէքսանտրէթի հարցին առթիւ, որուն բարդացումը մանրամասնօրէն նկարագրած էինք երէկ: Իրրեւ հոգատար պետութիւն, Ֆրանսա ոչ միայն կը մերժէ Թուրքիոյ հետ բանակցիլ սպառնալիքի տակ, ԱՑՒ ԵՒ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ Է ՇԱՐԺՄԱՆ ՄԷՋ ԴՆԵԼՈՒ ՍՈՒՐԻՈՅ 35,000 ՁԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ, ԵԹԷ ԹՈՒՐՔԵՐԸ ՈՐ ԵՒ Է ՓՈՐՁ ԿԱՏԱՐԵՆ ԴՐԱՒԵԼՈՒ ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹ :

Պ. Վիկնօ, արտաքին նախարարութեան խորհրդականը, առջի օր ունկնդրութեան ընդունեց Արեւելքի բանակին հրամանատարը, Զօր. Էօնկիէր, որ վճռակամ ՀՐԱՀԱՆԳՆԵՐ ՍՏԱՑԱՒ ԱՐԳԻԼԵԼՈՒ ՈՐ ԵՒ Է ԱՐՇԱՒԱՆՔ ՍԱՆՃԱՔԻՆ ՄԷՋ, ԹՈՒՐՔ ՁԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒ ԿԱՄ ՀՐՈՍԱՒՈՒՄԲԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ: Մեւնոյն առեն պիտի աւելցուի Սուրիոյ զինուորներուն թիւը, իսկ հրամանատարը իր պաշտօնատեղին պիտի մեկնի օգնաւուով :

Թէեւ Ֆրանսայի պաշտօնական շրջանակները չեն սպասեր որ Թուրքերը բռնութեան դիմեն, բայց եւ այնպէս արտաքին նախարարութիւնը կ'ուզէ պատրաստ գտնուիլ որ եւ է պատահականութեան հանդէպ :

Բացի զինուորական պատրաստութիւնէն, Ֆրանսական կառավարութիւնը օրը օրին տեղեկութիւններ կը հաղորդէ անգլիական կառավարութեան, Թուրքիոյ բռնած դիրքի մասին, որ կրնայ հակազդեցութիւններ ունենալ Պաղեստինի մէջ: Այս առթիւ բանէք որ Անգլիացիները նաւային կայան մը կը չինեն Կիպրոսի մէջ, Ալէքսանտրէթի դիմացը :

Պ. Վիկնօ հինգշաբթի օր տեսակցեցաւ նաեւ Փարիզի Թրքական դեսպանին Սուատ Տավաղի հետ, եւ անդամ մը եւս յիշեցուց Թէ Թուրքիոյ յարուցած խնդիրը կրնայ լուծուիլ միայն Ազգաժողովին կողմէ եւ Թէ Ա. Դ. Մորհուրդին յունուար 18ի նիստն ալ առոր յատկացուած է: Միեւնոյն առեն Պ. Վիկնօ ՇԵՇՏԵՑ ԹԷ ՈՉ ՖՐԱՆՍԱ, ՈՉ ԱԼ ԱՆԳԼԻԱ ԿԱՄ ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻՆ ՈՒՐԻՇ Ո ԵՒ Է ՄԻԿ ԱՆԴԱՄԸ ՊԻՏԻ ԹՈՒՅԼԱՏՐԷՆ ԿԱՏԱՐՈՒԱԾ ԻՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ : Ֆրանսա կը չարունակէ հարցին ուսումնասիրութիւնը եւ կը սպասէ որ Թուրքիա եւս նոյն իմաստութեամբ վարուի, փոխանակ բարդացնելու կացութիւնը: Այս առթիւ Պ. Վիկնօ տրամադրութիւն յայտնեց խնդրելու որ յետաձգուի Ա. Դ. Մորհուրդին նիստը, որպէսզի աւելի լայն ժամանակ ունենան հարցը բազմակողմանի քննութեան ենթարկելու: ԵԹԷ յետաձգումը ընդունուի, Ազգաժողովին երեք ներկայացուցիչները կրնան յունուար 31էն անդին ալ մնալ Սանճաքին մէջ:

**** Երեսփոխան Ֆալիհ Րըֆգի, որ կառավարութեան բերանն է, կը գրէ « Ուլուս »ի (Հաքիմիյէթը Միլլիյէ) խմբագրականին մէջ (7 յունուար) :*

— « ԵԹԷ Ֆրանսայի համար խնդիրը կրնայ լուծման սպասել, Թուրքիոյ համար պարագան տարբեր է: Մենք չենք կրնար անվերջ թոյլատրել երկդիմի կացութիւն մը, մենք կ'ուզենք յստակօրէն դիտնալ Թէ պիտի յարգուի՞ն կընքուած յանձնառութիւնները: Մինչ այս մինչ այն, կը կարծենք Թէ Սանճաքին խնդիրը պէտք է սահմանափակուի նոյն շրջանի սահմանին մէջ, Թուրք բնակչութեան ինքնավարութեամբ: Մենք կը մերժենք հետեւիլ անոնց որ ուզելով ընդլայնել այդպիսի խնդիր մը եւ միջազգային հանգամանք տալ անոր, կը վնասեն խաղաղութեան դատին եւ Ֆրանքօ-Թուրք յարաբերութեանց» :

Տարբ զօրաբաժին սահմանին վրայ

Պոլսէն կը հեռագրեն Թէ Թուրքիոյ սպայակոյտին ղէմաւոր անդամները ժողով մը ունեցան Էսքիշէհիրի մէջ եւ լման չորս ժամ խորհրդակցեցան կացութեան մասին: Ներկայ էին նաեւ ներքին եւ արտաքին գործակատարները :

Կարգ մը տեղեկութեանց համաձայն, Թուրքիա տասը զօրաբաժին համախմբած է Սուրիոյ սահմանին վրայ, եւ ելի կամ պակաս հետաւորութեամբ: Փարիզի մէջ միչտ կը կասկածին Թէ Թուրքիա կրնայ անակնկալ մը սարքել, պարագաները նպաստաւոր համարելով :

Ալէքսանտրէթի հարցին բարդացումը մեծ յուզում պատճառեց նաեւ Լոնտոնի մէջ: Անգլիոյ մէջ չոայլ դովեստներ հիւսուեցան, երբ Թուրքիա Ազգերու Դաշնակցութեան դիմեց, Նեղուցներու պայմանագիրը փոխելու համար, իսկ այս անգամ կը զարմանան որ Աթաթիւրք Ազգաժողովէն քաշուելու սպառնալիքներ կ'ընէ: Զարմանքը իր դագաթնակէտին հասաւ, երբ խմացուեցաւ Թէ Թուրք մամուլը պատերազմ կը սպասնայ եւ Թէ Թուրքիա զինուոր կը կեդրոնացնէ սահմանին վրայ: Կարգ մը թերթեր, առանց ընդունելու կամ հերքելու այն հաւաստիքը Թէ Սանճաքին բնակչութեան 80 առ հարիւրը Թուրք է, կը խոստովանին Թէ Թուրքիա իրաւունք ունէր խնդրելու որ փութացնեն հարցին լուծումը: Քաղաքական շրջանակներու մէջ դեռ կը յուսան Թէ Աթաթիւրք պիտի չչեղի խոհեմութեան ճամբէն :

**** « Լ'Էօվռ »ի տեղեկութեանց համաձայն, երբ էնկիւրիի ֆրանսական դեսպանը յունուար 5ին Փարիզէն վերադարձաւ առանց նոր առաջարկներ բերելու, Թուրքիա կրկնապատկեց իր զինուորական պատրաստութիւնները եւ ԱՑՍՕՐ ՈՒՆԻ ԵՐԵՔԷն ՀԻՆԳ ՋՕՐԱԲԱՆԱԿ՝ ԿԱԶՄ ԵՒ ՊԱՏՐԱՍՏ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ, իսկ Ֆրանսական ուժը կը հաշուեն 25 — 30,000 :*

Կ'ըսուի Թէ Աթաթիւրք նոր դիմում մը պիտի կատարէ Ֆրանսայի, որ պէտք արագօրէն լուծուի Ալէքսանտրէթի խնդիրը: Հակառակ չրջած գրոյցներուն, դիւանագիտական խօսակցութիւնները չեն խզուած տակաւին: Իսկ Թուրք մամուլը կը չարունակէ զրգռել հանրային կարծիքը :

(ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՁԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻԻ

Վաղը, 10 յունուար, կը վերջանայ տարագիր զինուորցուներու նախնական արձանագրութիւնը: Իսկ փետրուար 10ին պիտի կատարուի բժշկական ճնշուելիւնը :

Շատերը սկսած են երգել, արդէն· *Զինուորին երգերը, եղբարք լսեցէք, Աչխարհիս բաները լաւ ճանաչեցէք : Ոմանք հոյակապ պալատներ ունին, Ոմանք չէն գտեակ խաղաղ բնակին :*

Մէկն ունի մեծ տուներ, միւսը գիւղ ունի,
Միայն խեղճ զինուորը ոչինչ բան չունի :
.. ..
Թէ քալ պատերազմիս, կուտան մեծ պարգեւ,
Թէ ուղղ կորցնես՝ կ'ասեն մնաս բարեւ :

Անշուշտ մեծ է տարբերութիւնը, երկիրէ երկիր :

Եւ սակայն ամէն տեղ ալ, զինուորը զինուոր է,— «Թէ քալ պատերազմիս, կուտան մեծ պարգեւ, Թէ ուղղ կորցնես՝ կ'ասեն մնաս բարեւ» :

Բայց ինչո՞ւ անպատճառ պատերազմի մասին խորհիլ :

Զինուորութիւնն ալ մաս կը կազմէ բոլոր ժողովուրդներու սովորական կեանքին, ինչպէս բանուորութիւնը :

Մեր մասին ալ, Կովկասի մէջ շատոնց կը գործադրուէր, իսկ Թուրքիոյ մէջ պարտաւորիչ հռչակուեցաւ Օսմ· Սահմանադրութեան շրջանին :

Ատեն եղաւ որ մուենետիկները կ'ազդարարէին, չարաշուք թմբուկն ալ հնչեցնելով·

— երթ՛խպերաչն խըրխպչէչ զաւար ... իչխ՛թախ՛, իչխ՛մէչախ՛ ատմէչսի - նիզ ...

Մինչեւ այսօր ալ Պոլիս մնացած հայ երիտասարդներ զինուոր կ'առնուին եւ կը զրկուին երկրին ամէնէն հեռաւոր վայրերը :

Դառնալով Փարիզ, կը կարծեմ թէ մեր զինուորցուները շատոնց վարժուած են այդ նոր կեանքին պահանջներուն, անցուցած ըլլալով երկար շրջան մը բանուորութեան:

Ի՞նչ է տարբերութիւնը երկաթի, մետաքսի կամ շաքարի գործարանի մը եւ զօրանոցի մը միջեւ :

Առտուն ժամը հինկամ վեցին պիտի արթննաս, պատառ մը հաց կամ սուրճ մը, եւ հեւիհեւ դէպի կայարան, կամ հեծանիւի մը վրայ նետուած՝ դէպի գործարան:

Ահարաժեշտ չէ նկարագրել մնացեալը:

Եւ այսպէս տարիներով:

Իսկ զինուորութիւնը, հակառակ իր շարք մը խստութեանց, ունի որոշ պայմանաժամ, մէկ տարի, երկու տարի, վեց ամիս, բանի մը շաբաթ,— համաձայն երկրի օրէնքներուն եւ ելած կարգադրութեանց:

— Բայց ինչո՞ւ համար այս նոր զոհողութիւնը...

—Անոր համար որ հայրենիք չունինք կամ հայրենիքդ մեզ չի նանչնար ...

Վ.ԱՀԷ

Զինուորցու են միայն ոչ-հպատակները

Վարանած մտքի կը հարցնեն Թէ զինուորութեան ենթակա՞յ են նաեւ Սուրիոյ եւ Լիբանանի հպատակները: Այս առթիւ կը գրեն Թէ սուրիական հպատակ մը ներկայացած բլալով քաղաքապետարան, պաշտօնեան անձնագրին վրայ չնչեր է «Սուրիացի» բառը եւ տգան արձանագրեր է զինուորագրութեան տոմարին մէջ :

ՊԱՏԱՍԽԱՆ.— Զինուորութեան ենթակայ են միայն անոնք որ որոշ հպատակութիւն չունին, ինչպէս վերջին անգամ յայտարարեց պատերազմական նախարարութիւնն ալ եւ ինչպէս կը տրամադրէ 1928 մարտ 31ի հրահանգը: Հետեւաբար, Սուրիոյ եւ Լիբանանի, ինչպէս ուրիշ որ եւ է երկրի հպատակները չեն իյնար այս օրէնքին տակ, Թէ ունին հպատակութիւնը ապացուցանող փաստաթուղթերը: Կը կարծենք Թէ Թիւրիմացութեան հետեւանք է Վարանոի մէջ պատահած դէպքը, եւ պէտք է հետազնդել :

ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻ ԴԻՏՈՂՆԵՐՈՒՆ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թուրք, Հայ, Արաբ կ'աշխատին հաւասարաշխ

Գրած էինք Թէ Ազգաժողովին երեք « դիտողները » այցելած են Ալէքսանտրէթի սահմանամերձ շրջանի գիւղերը: Այս առթիւ հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը հետաքրքրէ Հավասի թղթակիցը.—

Գրըքխանի գայմագամը, Սիւրէյա պէյ, յայտարարեց, — «Շիտակը խօսելով, որ եւ է անմիաբանութիւն չկայ Սանճաքին զանազան ժողովուրդներուն միջեւ: Թուրքեր, Արաբներ, Հայեր կ'աշխատին կատարեալ համերաշխութեամբ »:

Դիտողները յետոյ ընդունեցին Թրքասէր կուսակցութեան՝ Հաթայի պատուիրակները, որոնք ներկայացուցին ծայրայեղ տարբերուն պահանջները : Քաղաքապետարանէն դուրս ելած ատեն, 300ի չափ Թրքասէրներ ծափերով ողջունեցին պատուիրակութիւնը: ՀԱՑԵՐԸ, ՈՐՈՆՑ ԹԻԻԸ ՔԱՆԻ ՄԸ ՀԱՋԱՐԻ ԿԸ ՀԱՄՆԻ ԳՐԸՔԽԱՆԻ ՄԷՋ, ՈՒՋԵԼՈՎ ՅԱՐԳԵԼ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒ ԱՐՏԱՑՑՈՒԹԵԱՆ ԱՋԱՏ ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ, ՋԳՈՒՇԱՑԱՆ ՈՐ ԵՒ Է ՅՈՑՑԷ :

Պատուիրակութիւնը յետոյ դէպի սահմանակից շրջանը երթալով, ուր դիմաւորուեր Թուրքեր կը բնակին, կանգ առաւ Աքթէփէ գիւղին մէջ, ուր համերաշխութեամբ կ'ապրին Քիւրտեր եւ Թուրքիոյ կուսակիցներ: Դիտողները ընդունուելով տեղական իշխանութեանց կողմէ, չափական տեղեկութիւններ քաղեցին ժողովուրդի կացութեան մասին: Շրջանին Թրքասէր երեսփոխանը, Մահմուտ պէյ, որ նոյն գիւղացի է, առանց վարանելու պատասխանեց ծայրայեղ պարբերները եւ յայտնեց Թէ իր Թրքամէտ ընտրողներուն չախչախիչ մեծամասնութիւնը կ'ուզէ խաղաղութեամբ ապրիլ եւ օգտուիլ լաւագոյն պայմաններէն, ներկայ քաղաքական կարգուսարքին մէջ: Քիւրտ ցեղապետ մը, որուն իշխանութիւնը կը տարածուի 700 վրաններու վրայ, իր կարմ սէրը յայտնեց հոգատար իշխանութեան հանդէպ :

Պատուիրակութիւնը յետոյ գնաց Հաճիլար կոչուած կայանը, որ Սանճաքին ամէնէն յառաջացեալ գիւղն է: Հոն դիտողները տեղեկութիւններ քաղեցին սահմանագծման մասին, ապա իջան Հաճիլար գիւղը, որուն 325 բնակիչները մասնակցած են քուէարկութեան, երեսփոխան մը ընտրելու համար Սուրիոյ խորհրդարանին մէջ, հակառակ քամալականներու թափած ջանքերուն եւ գործ դրած ճնշումներուն: Գիւղին իշխանութիւնները դիտել տուին Թէ այս կացութիւնը բացառիկ չէ, բայց սահմանակից շրջանին մէջ ժողովուրդին 90 առ հարիւրը մասնակցած է քուէարկութեան, այսպէս պարտաւորելով ծայրայեղներու արարքները: Գիւղը պտտած ատեն, պատուիրակութիւնը հաստատեց Թէ ժողովուրդը, ամրոցի մը պաշտպանութեան տակ, կրնայ իր գործով զբաղիլ, առանց վախնալու լեռները ապաստանած զինեալ հրոսախումբերու արշաւներէն: Գիւղին դիմաւոր երեւելին յայտարարեց, խօսքը ուղղելով դիտողներուն .

— « Ֆրանսա մեզ ընդունեց երբ մենք որբեր էինք: Մենք կը վստահինք անոր, որովհետեւ դիտենք Թէ ան մեր բարիքին համար կ'աշխատի» :

ՅԱՂԱԳՈՏՅԱ Կ.ՎԱՇՉՈՅԱՏՈՒ ՁՈՎ

ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ես ծնվել եմ Կ.Վաշչոյատում, ուր անցել է իմ մանկությունը, ուր ես ստացել եմ իմ տարրական կրթությունը։ Ես ծնվել եմ հայ ընտանիքում, ուր հայերեն լեզուն ինձ համար եղել է մայրենի լեզու։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ պատմությունը, իր հարուստ գրականությունը, իր հարուստ մշակույթը։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ ազգային ավանդությունները։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ ազգային սովորությունները։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ ազգային տոները։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ ազգային երգերը։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ ազգային պարերը։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ ազգային խաղերը։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ ազգային հագուստը։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ ազգային կերակուրները։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ ազգային խոհանոցը։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ ազգային տնտեսությունը։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ ազգային արհեստները։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ ազգային առևտուրը։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ ազգային դրամական միավորը։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ ազգային չափ ու կշիռը։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ ազգային օրացույցը։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ ազգային ժամանակի հաշվարկը։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ ազգային տարածության հաշվարկը։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ ազգային ուղղագրությունը։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ ազգային կետադրությունը։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ ազգային շեշտադրությունը։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ ազգային ինտոնացիան։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ ազգային ռիթմը։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ ազգային մետրը։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ ազգային հանգը։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ ազգային ոճը։ Ես ծնվել եմ հայ ժողովրդի զավակ, որ ունի իր հարուստ ազգային լեզուն։

Ես ծնվել եմ Կ.Վաշչոյատում, ուր ես ստացել եմ իմ տարրական կրթությունը։ Ես ստացել եմ իմ տարրական կրթությունը հայերեն լեզվով։ Ես ստացել եմ իմ տարրական կրթությունը հայ դպրոցում։ Ես ստացել եմ իմ տարրական կրթությունը հայ ուսուցիչների ձեռքով։ Ես ստացել եմ իմ տարրական կրթությունը հայ ուսուցչուհիների ձեռքով։ Ես ստացել եմ իմ տարրական կրթությունը հայ դպրոցական ընկերների հետ։ Ես ստացել եմ իմ տարրական կրթությունը հայ դպրոցական ընկերուհիների հետ։ Ես ստացել եմ իմ տարրական կրթությունը հայ դպրոցական ընկերների հետ միասին։ Ես ստացել եմ իմ տարրական կրթությունը հայ դպրոցական ընկերուհիների հետ միասին։ Ես ստացել եմ իմ տարրական կրթությունը հայ դպրոցական ընկերների հետ միասին հայերեն լեզվով։ Ես ստացել եմ իմ տարրական կրթությունը հայ դպրոցական ընկերուհիների հետ միասին հայերեն լեզվով։ Ես ստացել եմ իմ տարրական կրթությունը հայ դպրոցական ընկերների հետ միասին հայերեն լեզվով հայ ուսուցիչների ձեռքով։ Ես ստացել եմ իմ տարրական կրթությունը հայ դպրոցական ընկերուհիների հետ միասին հայերեն լեզվով հայ ուսուցչուհիների ձեռքով

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

(ՀԱՅԿ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԱԴԱՐԱՆ)

— ո —

Հայ ազգային ճարտարապետության մասին

Ֆ. Լևոնյան

Պահպանի արեւ հայ հաճարևի:

Հայ ճարտարապետությունը իր զարգացման ընթացքում անցել է մի շարք փուլեր, որոնցից յուրաքանչյուրը ունեցել է իր առանձնահատկությունները, որոնք արտահայտել են ժողովրդի կենսակերպը, նրա ազգային ինքնատիպ հոգեբանությունը, նրա ստեղծագործական ոգին, նրա ձգտումները դեպի գեղեցիկը, դեպի կատարելությունը:

Հայ ճարտարապետության զարգացման ընթացքում մենք հանդիպում ենք ինչպես ազգային, այնպես էլ օտար ազդեցությունների: Հայ ճարտարապետությունը ունեցել է ինչպես վերելքի, այնպես էլ անկման շրջաններ: Ամեն մի ժամանակաշրջան ունեցել է իր ուրույն ոճը, որը արտահայտվել է ինչպես քաղաքների հատակագծերում, այնպես էլ առանձին շենքերի ճարտարապետական ձևերում:

Հայ ճարտարապետության զարգացման ընթացքում մենք հանդիպում ենք ինչպես ազգային, այնպես էլ օտար ազդեցությունների: Հայ ճարտարապետությունը ունեցել է ինչպես վերելքի, այնպես էլ անկման շրջաններ: Ամեն մի ժամանակաշրջան ունեցել է իր ուրույն ոճը, որը արտահայտվել է ինչպես քաղաքների հատակագծերում, այնպես էլ առանձին շենքերի ճարտարապետական ձևերում:

Հայ ճարտարապետության զարգացման ընթացքում մենք հանդիպում ենք ինչպես ազգային, այնպես էլ օտար ազդեցությունների: Հայ ճարտարապետությունը ունեցել է ինչպես վերելքի, այնպես էլ անկման շրջաններ: Ամեն մի ժամանակաշրջան ունեցել է իր ուրույն ոճը, որը արտահայտվել է ինչպես քաղաքների հատակագծերում, այնպես էլ առանձին շենքերի ճարտարապետական ձևերում:

— ո —

Հայ ազգային ճարտարապետության մասին

Ֆ. Լևոնյան

Պահպանի արեւ հայ հաճարևի:

Հայ ճարտարապետությունը իր զարգացման ընթացքում անցել է մի շարք փուլեր, որոնցից յուրաքանչյուրը ունեցել է իր առանձնահատկությունները, որոնք արտահայտել են ժողովրդի կենսակերպը, նրա ազգային ինքնատիպ հոգեբանությունը, նրա ստեղծագործական ոգին, նրա ձգտումները դեպի գեղեցիկը, դեպի կատարելությունը:

Հայ ճարտարապետության զարգացման ընթացքում մենք հանդիպում ենք ինչպես ազգային, այնպես էլ օտար ազդեցությունների: Հայ ճարտարապետությունը ունեցել է ինչպես վերելքի, այնպես էլ անկման շրջաններ: Ամեն մի ժամանակաշրջան ունեցել է իր ուրույն ոճը, որը արտահայտվել է ինչպես քաղաքների հատակագծերում, այնպես էլ առանձին շենքերի ճարտարապետական ձևերում:

Հայ ճարտարապետության զարգացման ընթացքում մենք հանդիպում ենք ինչպես ազգային, այնպես էլ օտար ազդեցությունների: Հայ ճարտարապետությունը ունեցել է ինչպես վերելքի, այնպես էլ անկման շրջաններ: Ամեն մի ժամանակաշրջան ունեցել է իր ուրույն ոճը, որը արտահայտվել է ինչպես քաղաքների հատակագծերում, այնպես էլ առանձին շենքերի ճարտարապետական ձևերում:

— ո —

«Ծաղկաձորայ»ի ձմեռարանը

Ֆ. Ալեքսան

Պահեք այս հայ ձմեռանը:

Ձմեռային սեզոնի համար «Ծաղկաձորայ»ի ձմեռարանը բացվել է 1936 թ. դեկտեմբերի 1-ին: Ձմեռարանը գտնվում է Ծաղկաձոր կայարանից 2 կմ հեռավորության վրա, ծովի մակերևույթից 1500 մետր բարձրության վրա: Ձմեռարանը ունի 150 հոգու տեղավորության հարմարություններ: Ձմեռարանի շենքերը կառուցված են ժամանակակից ճարտարապետության պահանջներին համապատասխան: Ձմեռարանի շենքերը ունեն ջեռուցում, ջրմուղ, կոյուղի, լոգարաններ, ինչպես նաև հեռախոսային կապ: Ձմեռարանի շենքերը շրջապատված են գեղեցիկ պարտեզով, որտեղ աճում են տարբեր տեսակի ծառեր և ծաղիկներ:

Ձմեռարանի տարածքում կան նաև մարզական հրապարակներ, որտեղ հնարավորություն կա խաղալ տարբեր մարզախաղեր:

Ձմեռարանի սենյակները տաքացվում են կենտրոնական ջեռուցման համակարգով: Սենյակները լուսավորված են էլեկտրական լամպերով: Ձմեռարանի շենքերում կան նաև հանրային սենյակներ, որտեղ հյուրերը կարող են հանգստանալ, կարդալ գրքեր, խաղալ տարբեր խաղեր:

Ձմեռարանի սննդի համար կազմակերպված է հատուկ ճաշարան, որտեղ հյուրերը կարող են ճաշակել տարբեր ազգային ուտեստներ: Ճաշարանի խոհանոցում աշխատում են փորձառու խոհարարներ:

Ձմեռարանի հյուրերի համար կազմակերպվում են տարբեր զվարճալի միջոցառումներ, ինչպիսիք են՝ երեկոներ, պարահանդեսներ, համերգներ և այլն:

Ձմեռարանի հյուրերի համար կազմակերպվում են նաև էքսկուրսիաներ դեպի հարևան գյուղեր և լեռներ:

Ձմեռարանի գները հետևյալն են՝ մեկ օրվա համար՝ 5 ռուբլի, մեկ շաբաթվա համար՝ 30 ռուբլի, մեկ ամսվա համար՝ 100 ռուբլի:

Ձմեռարանի հյուրերի համար կազմակերպվում են նաև հատուկ գնացքներ, որոնք մեկնում են Երևանից և Լենինականից:

Ձմեռարանի հյուրերի համար կազմակերպվում են նաև հատուկ ավտոբուսներ, որոնք մեկնում են Ծաղկաձորի կայարանից:

Ձմեռարանի հյուրերի համար կազմակերպվում են նաև հատուկ սահնակներ, որոնք տանում են լեռներ:

Ձմեռարանի հյուրերի համար կազմակերպվում են նաև հատուկ որսորդական էքսկուրսիաներ:

Ձմեռարանի հյուրերի համար կազմակերպվում են նաև հատուկ ձկնորսական էքսկուրսիաներ:

Ձմեռարանի հյուրերի համար կազմակերպվում են նաև հատուկ լուսանկարչական էքսկուրսիաներ:

Ձմեռարանի հյուրերի համար կազմակերպվում են նաև հատուկ նկարչական էքսկուրսիաներ:

Ձմեռարանի հյուրերի համար կազմակերպվում են նաև հատուկ գրական էքսկուրսիաներ:

Ձմեռարանի հյուրերի համար կազմակերպվում են նաև հատուկ երաժշտական էքսկուրսիաներ:

Ձմեռարանի հյուրերի համար կազմակերպվում են նաև հատուկ թատերական էքսկուրսիաներ:

Ձմեռարանի հյուրերի համար կազմակերպվում են նաև հատուկ կինոյական էքսկուրսիաներ:

Ձմեռարանի հյուրերի համար կազմակերպվում են նաև հատուկ լուսանկարչական էքսկուրսիաներ:

Ձմեռարանի հյուրերի համար կազմակերպվում են նաև հատուկ նկարչական էքսկուրսիաներ:

Ձմեռարանի հյուրերի համար կազմակերպվում են նաև հատուկ գրական էքսկուրսիաներ:

Ձմեռարանի հյուրերի համար կազմակերպվում են նաև հատուկ երաժշտական էքսկուրսիաներ:

Ձմեռարանի հյուրերի համար կազմակերպվում են նաև հատուկ թատերական էքսկուրսիաներ:

Ձմեռարանի հյուրերի համար կազմակերպվում են նաև հատուկ կինոյական էքսկուրսիաներ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ

«ԳԱՐՆԻ»

Ամսագիր արեւ հայ գրականության:

Խմբագիր՝ Ա. Ալազան

Պահեք այս հայ գրականությունը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ

«ԳԱՐՆԻ»

Ամսագիր արեւ հայ գրականության:

Խմբագիր՝ Ա. Ալազան

Պահեք այս հայ գրականությունը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ

«ԳԱՐՆԻ»

Ամսագիր արեւ հայ գրականության:

Խմբագիր՝ Ա. Ալազան

Պահեք այս հայ գրականությունը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ

«ԳԱՐՆԻ»

Ամսագիր արեւ հայ գրականության:

Խմբագիր՝ Ա. Ալազան

Պահեք այս հայ գրականությունը:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻՈ ՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑԻՆ
Ծանր պայմաններ դնելով

Գերմանիա եւ Իտալիա հինգշաբթի օր յանձնեցին իրենց պատասխանները՝ անդլւ-ֆրանսական ծանուցագրին, որ կ'առաջարկէր դադրեցնել կամաւոր - ներու առաքումը զէպի Սպանիա եւ աւելի խստացնել հսկողութիւնը : Երկու պատասխաններն ալ նոյն բաները կ'ըսեն,— անհրաժեշտ է փոխել գործելու մեթոտները եւ արդիւնք որ ենէ է ուղղակի կամ անուղղակի ակցկռւթիւն : Թէ Պելճիկի եւ թէ Հռոմի մէջ կը կարծեն թէ միակողմանի արգելք մը կրնայ վնասել Զօր - ֆրանքոյի յաղթանակին : Հետեւաբար, անհրաժեշտ կը գտնեն ազդու հսկողութիւն հաստատել Սպանիոյ չուրջը, չահակից պետութեանց կողմէ, հեռացնելու համար բոլոր ոչ - սպանիացի ռազմիկները, բայց պայմանաւ որ վերջնապէս խափանուին բոլոր ուղղակի կամ անուղղակի միջամտութիւնները :

Աւելորդ է ըսել թէ երկու կառավարութիւններն ալ նկատի ունին Թ. Միութեան կատարած դերը՝ Սպանիոյ մէջ : Ուրեմն պիտի քաջքշին բանակցութիւնները, միչտ վտահ ըլլալով թէ յաղթանակը պիտի չահին Սպանիոյ ազգա - տամարները :

Այս առթիւ անդամ մը եւս կը չեշտուի Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ սերտ գործակցութիւնը՝ միջազգային հարցերու մէջ :

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂՂՈՎ

ՕՐԹՈՏՈՔՍ ԾՆՈՒՆԴԸ այս տարի մեծ հանդիսաւորութեամբ տօնուեցաւ Մոսկուայի բոլոր եկեղեցիներուն մէջ, չորեքչաբթիէն հինգշաբթի : Հաւատացեալներուն մէկ մասը տեղ չգտնելով, դուրսը մնաց : Ասոնք մեծ մասով տարէց կիներ էին, բայց կային նաեւ այրեր եւ երիտասարդներ, խորասուզուած ՝ ջերմեռանդ աղօթքներու մէջ : Ուշագրաւ էր նաեւ մուրացկաններու բազմութիւնը : Բոլոր հաւատացեալները մոմեր կը վառէին, Ս. Կոյսին եւ Քիստոս մանուկի պատկերները կը համբուրէին :

Թ. ՄԻՒԹԵԱՆ ԸՆԴՀ. ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԸ տեղի ունեցաւ չորեքչաբթի օր, 6 յունուար : Ծրագիրը ուշադրութեամբ կազմուած ըլլալով, մասնաւոր դէպ - ուարութեան չհանդիպեցաւ : Հաւատացեալներու արձանագրութեան առեն հաստատուեցաւ որ անոնց թիւը չատ աւելի մեծ է քան կը նախատեսուէր, թէեւ չատեր կը վարանէին խոստովանիլ, վախնալով որ կ'արձանագրուի անցագրին մէջ ...

ԵՒՈՎՊԻՈՔ վերջին ըմբոստ ցեղապետը, Ռաս Իմրու, որ անցեալ ամիս դերի բռնուեցաւ Իտալացիներու կողմէ, Հռոմ ղրկուեցաւ օդանաւով, համա - ձայն Մուսոլինիի հրամանին : Մարաջախտ Կրացիանի, եթովպիոյ փոխար - քան, յանձնարարեց չարք մը ցեղապետներու որ ողջերթի երթան, որպէսզի համոզուին թէ Ռաս Իմրու ոչ բանտարկուած է, ոչ ալ նոր բանակ մը կազմած : Ռասը իր բոլոր բարեկամներուն պիտի պատմէ թէ ամբողջ եթովպիան Իտա - լիոյ ձեռքը անցած է : Ուրիչ ցեղապետներ ալ Հռոմ փոխադրուած ըլլալով, տեղաւորուած են չքեղ հիւրանոցի մը մէջ :

ԴՈՐԾԱԴՈՒԻՆԵՐՈՒ վէճերը իրարու եռեւէ կը վակուին պարտաւորիչ իրաւարարութեամբ : Ամբողջ Ֆրանսայի մէջ միայն 6500 բանթողներ մնացած են, որոնց 1786ը Փարիզի չրջանին մէջ : Իսկ իրը 2000 հոգի դեռ գրաւած կը պահեն գործարանները : Լիւի մետաղագործական հաստատութեանց բազմոց - ները դուրս ելան եւ աչխատանքը պիտի վերսկսին երկուչաբթի օր : Կաթնեղէնի եւ լուացքի բանուորներու գործադուլն ալ վերջացաւ :

« ԹՐՈՑԿԻՍԿԱՆՆԵՐՈՒ » հեռատպողումը կը չարունակուի Թ. Միութեան մէջ : Կասկածամտութիւնը այնքան վարակիչ հանգամանք ստացած է որ, հին անդամներու նոր անդամատեսը չի տրուիր, առ այժմ : Քրըկըզներու երկրին կուսակցական վարիչներէն երեք հոգի, Էրման, Զինպէրն եւ Գաստմոյ որ - տաքարուեցան : Վերջինը կ'ամբաստանուի թէ թրոցքիական ընդդիմադիրներու խմբակին կը պատկանէր տասը տարի առաջ : Կեզբ. կոմիտէի անդամներէն մէ - կը «դիմակերպ եղած է իբրեւ սրիկայ թրոցքիական եւ խափանարար կոլ - խոզներու » :

Տէր եւ Տիկին Մ. Մեզպուրեան եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Կ. Արաքսի Ակօշեան (Ամերիկա), Այրի Տիկին Մարիամ Տէրուճեան, ինչպէս նաեւ Մեզ - պուրեան, Կուկուճեան ընտանիքները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց մօր, մեծ մօր եւ ազգականին՝

ԱՅՐԻ ՏԻԿ. ԲԵԲՐՈՆ ՍԱՐԵԱՆԻ

մահը որ տեղի ունեցաւ Յունուար **5**ին, **74** տարեկան հասակին :

Յուղարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ Յունուար **7**ին եւ մարմինը ամփոփուեցաւ Թիէի գերեզմանատունը :

“ՎԷ Մ,,
ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ «ՎԷՄ»ի ԺՋ. ԹիւԸ հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

Գ. ԴԻՒԶԱԼԵԱՆ՝ «Մ. Փորթուգալեան».— Վ. ՄԻՆԱՒՈՐԵԱՆ՝ «Սրտաւիրքի Օրեր».— ՓՐՈՖ. Ն. ԱԴՈՆՑ՝ «Նոր հայերէն քերականութիւնը».— ՏՈՔԹ. Վ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ՝ «Ցուշատետրս».— Հ. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ՝ «Անդրանիկը Սիւնեաց աշխարհում».— Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ՝ «Համաշխարհային պատերազմը եւ Տարօնի աշխարհը» (վերջ).— «Հայ Հայկական բանակցութիւններ».— ՀԻՆ ԹՈՒՂԹԵՐ՝ Ռոստոմի նամակները.— ԱՆՑՆԱԼՔ.— ԿԵՆՑԱՔ ԵՒ ՄՇԱԿՈՅԹ.— ԳԻՐՔ ԵՒ ՄԱՄՈՒԼ.— ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ.— Վ. ԵՊ. ՄԱՆԿՈՒՆԻ՝ «Գէորգ Դ. եւ իր ժամանակը».— Նկարներ :

Խմբագրութիւնը շատ կը խնդրէ բաժանորդներէն փութացնել բաժնեգիներու վճարումը : Մասնաւորապէս կը խնդրուի Ֆրանսայի բաժանորդներէն ջանալ մինչեւ Նոր-Տարի փակել իրենց հաչիւները, որով մեծ աչակցութիւն ցոյց տուած կը լինին խմբագրութեան: փարիզի բաժանորդները կարող են բաժնեգինը ուղարկել Լ. Գեւոնեանի հասցէով «Ցուռաչ»ի խմբագրատուն, Մարսէյլինը՝ Ն. կակոսեանին՝ 49 rue Nationale: կամ ուղղակի խմբագրութեան՝ S. Vratzian. 13 Rue des Platanes Plessis-Robinson. (Seine).

CABINET de M V. YARJANIAN
JURISCONSULTE
44, Rue Lafayette—Paris (9e) Métro Peletier Tél. Provence 78—38
Կը ստանձնէ Վարչական, Պատժական եւ Քաղաքային ամէն տեսակ դատեր: Իրագիտական խորհրդակցութիւններ դատական եւ վարչական գործերու համար գրաւոր եւ կամ բերանացի: Նախապարբերեցնելու եւ բոլոր պաշտօնատուներու մօտ, վարչական եւ իրաւական դիմումներ: Հայ առեւտրականներու եւ անհատներու մասնաւոր դիւրութիւններ պատուագրի վճարման համար, նկատի առնելով ներկայ տնտեսական տագնապը: Մասնաւոր սպասարկութիւն քաղաքային եւ կրօնական ամուսնալուծման դատերու համար, ինչպէս նաեւ վիզայ Ամերիկա մեկնելու համար: Ապահովութիւն եւ գաղտնապահութիւն: Դիմեցէք եւ պիտի ստանաք ամէն գոհացում: Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եկած դիմումներուն կրպ առս ա խանուի անմիջապէս: *Առաջին խորհրդակցութիւնը ձրի է:*

ՀԱՅԵՐՈՒԻ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՌԸ
Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մեքրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Dantor : 52 73
Արեւելեան եւ ելրոպական խնամեալ կերակուրներ :

Հ. Ը. Դ.

Փաւիով

ՇԱՎԻԼԻ Արդուճեան խումբի ժողովը այսօր չաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, ընկ. Ադանեանի քնակարանին մէջ՝ կարեւոր օրակարգ՝

ՊԱՆԵՔՕ-ՖԱՇԱՆի Արծիւ ենթակոմիտէի բնկերահամակրական ճաշկերոյթը այսօր, չաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, իր ակումբին մէջ:

Գահուն

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այսօր չաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, սիամանթօ ակումբին մէջ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

Ֆ. կ. Խաչի Շրջ. Վարչութիւնը կը տօնէ յառաջիկայ կիրակի,

10 Յունուար, ժամը 3ին, **Salle Horticulture***ի սրահին մէջ,*

84 Rue de Grenelle (Metro Rue du Bac)

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ

ՏՂՈՑ ԿԸ ԲԱԺՆՈՒԻ ՆԱԽԸՆԹՐՈՒԹ ԵՒ ՍԻՐՈՒՆ ԽԱՂԱԼԻՔՆԵՐ,

Սահպուած ըլլալով սրահը ձգելու ժամը 6.30ին, հանդէսը պիտի սկսի ժամը ճիշդ 3ին՝ կը խնդրուի հասարակութենէն ճշդապահ ըլլալ՝

Մասնաճիւղերը պէտք է ներկայ ըլլան ժամը 2ին՝

Մուտքը՝ մեծերուն 3 ֆր., փոքրերուն՝ ԶՐԻ՝

Ֆր. կ. Խաչի Շրջանային Վարչութիւնը

«Մանուկներու Օրուան» տօնակատարութեան առթիւ

հրապարակ կը հանէ պատկերազարդ հանդէս մը,

գեղարուեստական սիրուն յօդուածներով, ուղերձներով եւ զանազան գեղեցիկ գրուածքներով՝

16 նկարներ Ֆ. կ. Խաչի դասընթացքներէն. Սանուհեաց խումբերէն, «Մանուկներու Օրուան» եւ ՕՏԱՓՈՒՒԹԵԱՆ ԿԱՅԱՆԷն:

Յօդուածներ ունին՝ Պերճուհի, Է. Բիւզանդ, Ֆլօրա Ասատիւր. Ն. Քիպրիթճեան, Հերմինէ Մխիթճեան, Մ. Տամլամեան, Գ. Ադապազեան, Հերմինէ Անդրանիկ. Ս. Վրացեան, Շ. Նարգունի, Ա. Խանէմանեան Ս. Սրամեան եւ ուրիշներ,

ԳԻՆ 1ՖՐ.

Պիտի՝ ընդ. վարչուհեան *Mme Missakian, 6 rue d'Alsace, Asnières (S.)*

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱՍՐԱԿԱՆ ԽՆՃՈՑՔ

Լիոնի Զարդարեան գրադարանի Վարչութեան կողմէ

9 Յունուար չաբաթ իրիկոյ ժամը 8էն մինչեւ կէս գիշեր,

5 rue Bonnefoi, յոյներուն սրահին մէջ:

ՀԱՃԱԼԻ ԺԱՄԱՆԱԿ

Թէյասեղան

Ռօմանի «Անդրանիկ» խումբին կողմէ

10 Յունուար, կիրակի, ընկերվարականներու սրահին մէջ,

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ

կազմակերպուած Ֆ. կ. Խաչի Ալֆորվիլի մանուճիւղին կողմէ

9 Յունուար, չաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Հայ Ակումբին մէջ:

Մանուկներու կողմէ՝ երգ, պար, արտասանութիւն

եւ փոքրիկ ներկայացում մը:

Թատրոնի տոմսերը կը բաժնուին բոլոր երախաներուն.

Մուտք մեծերու 3 ֆր., փոք իկներու ձրի:

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը

Ֆ. կ. Խաչի Մարսէյլի Մ. Ճիւղը կը տօնէ իր Ջոր Մ. Ճիւղ/ուն հետ

17 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Շանիրիկեան սրահին մէջ,

5 rue de l'Eclipse, Մարսէյլ:

Գեղարուեստական բաժին՝ Պիտի ներկայացուի «ՇԱՒԼՕ»էն ՍԻՆԷ-ՄԷՔՕ ընկերը թէնէն՝ Զաւեշտ մը՝ ԱԲԻԼԵԱՆ Թատերախումբէն՝ երգ, արտասանութիւն փոքրիկներու կողմէ՝

կը բաժնուի պատ ղ եւ նախընթրիք բոլոր ներկայ փոքրիկներու՝

Մուտք 3 Ֆր., փոքրիկները ձրի:

ՆՈՐ ՏԱՐԻՈՑ ԱՌԱՋԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ ՈՒՐԱԽ ՕՓԷՐԷԹՈՒՆ
ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ ՈՒՐԱԽ ՍԿՍԵՑԷՔ ՈՐ ՈՒՐԱԽ ՎԵՐՋԱՆԱՅ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Դերասան Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ կը ներկայացնէ հայկական օփէրէթ

ԱՊՈՒՐ ԱՐՇԱԿ

երաժշտութիւնը կը վարէ Թաւխաթ ԺՕՐԺ ՇԱՀ-ՊԱՐՈՆԵԱՆ

10 Յունուար կիրակի երեկոյ ժամը 8.45ին

Sociétés Savant *տի սրահին մէջ՝*

8 Rue Danton, Métro St. Michel & Odéon

կը մասնակցին՝ գերասաններ Ա. Գալբէթեան, Ա. Սարաֆեան, Գ. Մեհտեբեան, գերասանուհիներ Ք. Մաքարոնեան, Գեղուհի Քալայը եւ ուրիշներ՝

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ, **5, 7,50** *եւ 10 ՖՐ.՝*

Թուագրուած տոմսերը ապահովել՝ գրատուն Շ. Յամուէլէն,

51 rue Mr. le Prince

Victor Hugo*ի ՇՔԵՂ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ*

46 rue St. Didier

Cario-Canti *եւ իր* **Orchestre***ին եղանակին առաջին*

եւ ամենահաճելի **matinée prolongée***ն*

ՏԵղի կ'ունենայ *24* Յունուար, կիրակի ժամը 4էն մինչեւ կէս գիշեր:

Կը մասնակցի հանրածանօթ Ջուխթահարը Պ. ՎԵՆԹՐՈՒՊԻ,

կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ Թուականը՝

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԼՈՑՍՆ Ի ՀԱՑՍ, *Գարեգին եպիսկ. Տրապիզոնի*, պատկ. եւ գեղատիպ 25 ֆր., *ԱՇՈՏ ԵՐԿԱԹ*, Բ. Այվազեան, 12, *ԱՆԻՆ ԾԱԽՈՒԵՑԱՒ* 10, *ՐԱՖՖԻի ԳՈՐԾԵՐԸ*.— *ԿԱՑԵՐ*, Պէյրութ, 2 հատորը միասին 50 ֆր., *ՍԱՄՈՒԷԼ*, Աբէնֆ 40, *ԴԱՒԻԹ ԲԷԿ*, Աբէնֆ 40, *ԱԱԶԱԳՈՂԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ*, Գահիրէ 20 ֆր., *ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ* 40 *ՕՐԵՐԸ*, Ն. Վէրֆէլ 2 հատոր 70 ֆր., *ՀՌՈՄԻ ՊԱՊԻՆ ԶԱՒԱԿՆԵՐԸ*, Մ. Զէվաջօ 35, *ՀՐԱՇԵՒՆԵՐՈՒ ՊԱՀԱՏԸ* 35, *ՌԱԿԱՍԹԻՆ ԱՄՊԵՏԸ* 35, *ԽԵԼԱԳԱՐ ՀԱՑՈՒՀԻՒ*, Տր. Ճէլալեան, 20, *ՀԱՐՑԱԿԱՆԻ ՈՒՂԻՆԵՐՈՎ*, վէպ, *ՏԻԿԻՆ Լաս* 2 հատոր 20 ֆր., *ՎԻՇԱՊՆԵՐԻ ԱՇԽԱՐՀՈՒՄ*, *ՏԻԿԻՆ Հայաստան Գէորգեան* 15, *ԵՐԳԻՇԱԿԱՆ*, Նշ. Պէշիկթաչլեան 15, *ՀԱՑ - ԹՈՒՐԱԿԱՆ ԿՌԻՒՆԵՐ*-, Ա. Գիւլքանեանեան 15, *ՖԻՐՏՈՒՍԻ ԵՒ ԻՐ ՇԱՀԵՆԱՄԷՆ*, Ա. Կոթիկեան 7·50, *ՀԻՆ ՀԱՑ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ*-ՆԸ, Գեղարքունի 6, *ՕՄԱՐ ԽԱՅԵԱՄԻ ՔԱՌԱԿՆԵՐԸ*, Արամ Զարըդ 15, *ԴՈՒ ԵՒ ԵՍ*, Ռաֆ. Զարդարեան 10, *ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐԱԳԻՏՆԵՐՈՒՐ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՒՐ* հրատարակութիւնները, հատորը 20 ֆրանք, *ԳՈՑԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՑՔ* 1937, *ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ ՀԱՑ ԱԶԱՏԱԳՈՐ. ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՑ*, Ա. Քէչեան, 20 ֆր.:

25 ՓՐԱՆՔԻ ԳԻՐՔ ԳՆՈՂԻՆ ՄԷԿ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՑՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՔԱՐՏԷՏ ՆՈՒԻՐ : 50 ՓՐ.Ի ԳՆՈՂԻՆ՝ ՄԷԿ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՆՈՒԻՐ, 100 ՓՐ.Ի ԳԻՐՔ ԳՆՈՂԻՆ ՄԷԿ ԿԵԱՆՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ ՏԱՐԵԳԻՐՔ ՆՈՒԻՐ:

Դիմել՝ ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ,

51, Rue Mr.le Prince, Paris(6), Chèque postal Paris 1278-35, Tél. Danton: 88-65

Գաւառէն եւ արտասահմանէն ծղթատարի ծախք աւելցնել *100*ին *10*:

ՏԱՐԵԳԻՐՔ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏՆԵՐՈՒ
Հրապարակ կ'ելլէ 15 Յունուարին
Մեծադիր չքեղ հատոր մը
ՀԱՄԱԿ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ
(Նախկին «Զուարթնոց»ի էջերուն մեծութեամբ եւ *240* էջ)

Ունի հետեւեալ բաժինները — 1) *Հայ գրականութիւն*, 2) *Օտար գրակ. էջեր*, 3) *Գրական ուսումնասիրութիւններ*, 4) *Գեղար. փիլիսոփայութիւն*, 5) *Ճարտարապետութիւն*, 6) *Նկարչութիւն*, 7) *Քանդակ.*, 8) *Երաժշտութ.*, *Ձափազանց ճոխ քրոնիկի մաս մը ուր մանրամասն 40 էջերով տրուած են*, *Արուեստի նշմարներ*, *դրախօսականներ*. *միջազգային գրակ. շարժուձեւ*, *Հայաստանի եւ արտասահմանեան հայ մշակ. տարբեր*, *յոբելեաններ*, *գրոյց-հանդիպումներ*, *մեր կորուստները* եւլն. եւլն.:

Երկարաշունչ աշխատութիւններով իրենց ժամանակ. ութիւնն են բերած.— Գ. Արք. Յովսէփեան, Ց. Աչեան, Ես իյան Պէրպէ եան, Կ. Զարեան, Գ. Միսիթարեան, Շ. Նարդունի, Հրաչ Զարդարեան, Ռստանիկ, Վ.Ժուն լս, Եփրէ Ալվազ'ան, Ն. Յարութիւնեան, Վ. Վանեան, Աբ. Սրապեան, Որբունի, Ֆ. Ազատեան եւլն.: *Աստիպ էջեր* Մ. Վարանդեանէն, Սիպիլէն, Կոմիտաս Վարդ.էն, Թէոդիկէն, Ռաւթ. Զարիֆեանէն: *Թարգմանարար*՝ Փօլ Վալերի, Քրոֆ. Վիքթոր Պաշ. Աւտրէ Սիւարէս, Լ. Ալնդրեեւ:

Հատոր կ'արժէ Ֆրանսա, Սուրիա եւ Պալքաններ 30 ֆր., արտասահման՝ թղթատարական կէս սակ ունեցող երկիրներ 35, իսկ լրիւ սակագիները 40 ֆ.՝ Դիմել Հ. ԲԱԼՈՒԼԵԱՆի, *1 rue de l'Aqueduc, Paris (10)*:

(L'Ile de Beauté)
ՄՈ ՄԱՐԹՐԻ ԱՄԷՆԷՆ ԸՆՏԻՐ
ԱՐԵՒԵԼԱ-ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆԸ
90 Bld. de la Chapelle, Paris (18)
R. C. S. 670-643 Հեռախօս՝ **Mont. 62-04**
Մէթրօ, Պարպէս, կառ սիւ Նօռ, Լա Շափէլ
(Լառիպուազիէռ Ռիւանդանոցի մայրանոցի բաժնին դիմաց)

Կախարդական չրջանակի մը մէջ, որ ուսելի եւս հաճելի դարձած է որմանկարներով, գ'ուաժ՝ հայ տաղանդաւոր նկարիչի մը վրձինով, ինչպէս նաեւ սարփինտայով (փէրկոլա), լուսաջարդութիւններով, ուր կրնաք խմել, ճիշդ ինչպէս Վոսփորի ափերուն վրայ, լաւագոյն օրին՝ ընտիր ֆրանսական եւ արեւելեան այլազան աղանդերներով, ճաշակել ոստրէ եւ խեցգետի, համտեսել ընտանեկան լաւագոյն ճաշերը, անարատ թարմ կարագով,— այս ամէնուն համար չափաւոր դին մը, որ կրնայ մրցիլ բոլոր ճաշարաններուն հետ: Բանջարակերներու յատուկ ճաշը 4 ֆր. 50: Միսով ըմպելիով ճաշը 7 ֆր. 50: Պատրաստ ճաշ ամէն ժամու,— չուքրութ Ալզասեան յատկացուածով, սոխի ապուր եւ տաշտիկ (մուլ)՝ ճաշարանը բաց է մինչեւ Ար գիշերուան:

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, **48 rue de la République, Marseille**
Tél. Colbert 74—51, 47—22
Ծտար գրաւոներու փոփոխութիւն, ջէքեր կը տրուին ամէն երկրի համար: կը գնենք եւ կը ծախենք ոսկի դրաւոներ:
ԼԱՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,

ԴԱՍԵՐ ԵՒ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բարձրագոյն կրթութիւն ստացած հայ երիտասարդ մը կը տանձնէ ամէն տեսակ թարգմանութիւններ, առեւտրական նամակներու խմբագրութիւն եւ կուտայ անգլիերէնի ու գերմաներէնի դասեր:

Պայմաններու համար դիմել ցաւդաչի վարչութեան:

ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԳԻՇԵՐ. ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Համազգայինի Ալֆորվիլի մասնաճիւղը բացած է հայերէնի գիշերային դասընթացքներ չափահասներու համար: Դասաւանդութիւնները տեղի կ'ունենան բշ. զշ. եւ ուր. օրերը, գիշերուան ժամը 8.30—10, Համազգայինի ընթերցասրահին մէջ 21 rue Nouvelle, Ալֆորվիլ:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԻՍԻ Լէ ՄՈՒԼԻՆՈՑի կամաւորներու եւ մարտիկներու միութեան ժողովը *10* Յուն. կիրակի երեկոյ ժամը ճիշտ 8ին, *6* պիս Պուլվար Ռոտէն, ընկեր Անդրէասին սրճարանի կից կ. Խաչի դպրոցին մէջ: Ներկայ պիտի ըլլայ գնդ. Տ. Բաղտասարեան: կը հրաւիրուին բոլոր անդամները եւ համակիրները:

CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON
8 — 14 Յուն.
Ներկայ. ժ. 2.30ին երեկոյեան 8.30ին
L'Amant de Madame Vidal
Desopilante comédie
avec El. Popesco
et V. Boucher
Գիներ 5 եւ 7 ֆր. location gratuite.
Dancing.Cigale avec five Boy's ehrcoesrt
Jazz_Cigals, պարահանդէս ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8,30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8,30ին:

REXY CINEMA (Lyon)
Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi
8 — 14 Յուն.
Երեկոները ժամը 8.50
Իսկ Հինգ. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիշեր:
Lilian Harvey
dans
Roses Noires
Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք:
Ներկայ յայտաբարութիւնը բերուելն կը պարտի 2 մուտքի տոմսակ գեղեցիկ գիներով

ՓՆՏՈՒԵՑՔ եւ ԿԱՐԴԱՑԵՔ
երգիծաթերթը՝ «*Մ Ե Ղ Ո Ի*»
փարիզի եւ Շրջանի *Յառաջի* ցրուիչ
Գ. ԱԻԵՏԻՔԵԱՆ:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵԼԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 10 ՅՈՒՆՈՒԱՐ DIMANCHE 10 JANVIER 1937

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3316 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒԻ ԽՕՍՔ

ՄԱՆՈՒԿՆԵՐԸ ԹՈՂ ԼՈՒՍԱՒՈՐԵՆ ...

— • —

Շարաթներէ ի վեր ազդեր եւ նկարագրութիւններ կը յիշեցնեն սրտառուչ ոճնակատարութիւն մը,— «Մանուկներու Օր»ը :

Արուարձաններէն եւ գաւառէն վերջ, այսօր ալ կարգը եկած է Փարիզի, նախաձեռնութեամբ կ. Խաչի Շրջ. վարչութեան, որ միեւնոյն առեն հրապարակ հանած է պատկերազարդ հրատարակութիւն մը :

Կը նշանակէ թէ մէկ տարիէն միւսը կ'աճի խանդավառութիւնը, կարելի յաջողութիւնը ապահովելու համար թէ այս ձեռնարկին եւ թէ ընդհանրապէս կ. Խաչի գործերուն :

Երբ խանդավառութիւնն ու աշխատանքը միացած են, որ եւ է հանրօգուտ գործունէութեան չուրջ, գժուար չէ սառեր հալեցնել եւ ճրագներ վառել յանուն սերունդի փրկութեան :

Անոնք որ հեգնութեամբ կը նային այսպիսի բաներու վրայ, եթէ բարեհաճէին գէթ մէկ անգամ տեսնել «Մանուկներու Օր» մը, իրենց թաղին կամ քաղաքին մէջ, ապահովաբար սարսուռ մը պիտի ղգային : Բուն բառով՝ դող մը, նախ լսելով մանուկներու հայհոյերէն երգերն ու արտասանութիւնները, տեսնելով անոնց ոտոռտումն ու ծիծաղը, յետոյ ճնշուելով իրենց մեղքին գիտակցութեան տակ :

Քարերը միայն կրնային անտարբեր մնալ այսպիսի տեսարաններու հանդէպ : Մանաւանդ որ, սերունդի փրկութեան աշխատանքը երբեք այսքան տաժանելի եւ ապերախտ եղած չէր, որքան սա համաչնակուլ յորձանքին մէջ որ կը կոչուի Եւրոպա :

Հողը օտար, ջուրը օտար, երկինքն օտար,— ի՞նչպէս կարելի է տոկալ, առանց թումբեր կանգնելու, համաձայն միջավայրի պահանջներուն եւ տրամադրելի միջոցներուն :

Զենք ժխտեր,— չափազանց ժգոյն, խեղճուկ են մեր միջոցները, բաղդատելով այն անսպառ հարստութեանց եւ հրապոյրներուն հետ, որ փռուած են մեր ճամբուն վրայ : Մանաւանդ նոր սերունդին առջեւ :

Եւ սակայն, անկարելի բան չկայ ժողովուրդներու կեանքին մէջ : Եւ ամէն ժողովուրդ կ'արժէ այնքան որքան կը հաւատայ ինքն իր ուժին, կը լարէ իր ջիղերը, եթէ ոչ ցանկալին, գոնէ կարելին ձեռք բերելու, փրկելու կամ զարգացնելու համար :

Այդ գիտակցութեամբ է որ կը գործէ մեր ժողովրդական կազմակերպութիւնն ալ, կապոյտ Խաչ, այնքան բազմակողմանի ճակատի մը վրայ,— խնամատարութենէն մինչեւ նոր սերունդին փրկութիւնը :

« Մանուկներու Օր»ը կը կազմէ տեսակ մը տարեկան ոճնահանդէս՝ ներկայացնելու համար կատարուած աշխատանքին արդիւնքը, ինչպէս գաւառի, նոյնպէս Փարիզի մէջ :

Իւրաքանչիւր մասնաճիւղ առանձին ոճնած է կամ կը ոճնէ «Մանուկներու Օր»ը, իսկ այսօր, Փարիզի կեդրոնական հանդէսին մէջ, թափուած ճիգերուն համադրութիւնն է որ պիտի ներկայացնեն :

Եւ բնականաբար, հանդէսը պիտի ըլլայ իսկ եւ իսկ մանկական : Մանուկ-Աբգան է որ պիտի տիրապետէ ինչպէս բամպութեան մէջ, նոյնպէս բեմերուն վրայ : Բոլոր դերակատարները պիտի ըլլան մանուկներ, մանչ թէ աղջիկ : Իւրաքանչիւր շրջան իր ուրոյն արժանիքը, իր ծաղիկն ու բոյրը պիտի ներկայացնէ, կազմելով գեղեցիկ վարդաստան մը :

Միեւնոյն առեն ոճնակատարութիւնը պիտի ըլլայ կաղանդ – չէքի օր, ինչպէս ամէն տարի եւ ամէն տեղ :

Կ. Խաչը այս նիւթական զոհողութիւնն ալ յանձն առած է, որպէսզի բոլոր մանուկները կաղնդուին, խաղալիքներով եւ նախընթրիքով, իրրեւ մէկ ընտանիքի մը զաւակները :

Շատերը արդէն նուէրներ սուացած են իրենց թաղերուն մէջ, տեղական ոճնակատարութեանց առթիւ : Բայց կան ուրիշներ ալ որ թերեւս իրենց տունին մէջ իսկ բան մը չեն սուացած, կաղանդի առթիւ, ունենալով անճար հայրիկ մը կամ անտէր մայրիկ մը...

Կ. Խաչը այդ սիրտերն ալ կը ճարէ, իր սեփական միջոցներով, ամէն ուր որ կրցած է կորիզ մը կազմել :

Այսօր հարիւրաւոր մանուկներ պիտի խայտան ու խնդան փառիզեան սրահի մը մէջ : (Ճաշօրդ չարթու նոյն ոգեւորութիւնը Մարսէյլի մէջ) :

Իսկ այս՝ Կ. Խաչի աշխատանքին մէկ երեսն է միայն :

Երբ աչքի առջեւ բերէք անոր գործունէութեան ամբողջ պատկերը՝ ի սփիւռս արտասահմանի, եւ մանաւանդ յիշէք թէ 8 – 10 հազար հայ կիներ եւ աղջիկներ են որ կը վարեն այս չարժումը, արդէն գտած չէ՞ք ըլլար ներշնչման եւ պարտաճանաչութեան աղբիւր մը :

Այս կազմակերպութիւնը ոչ մեծադումար կտակներ կը սպասէ ձեզմէ, ոչ ալ հաստութաթներ կալուածներ կամ այս ու այն դրամատան վրայ քաշուած չէքեր :

Իր եկամուտին ամէնէն հոսուն աղբիւրները կը կազմեն իր խանդավառութիւնն ու յարատեւութիւնը, եւ,— ամասվճար մը զոր ամէն մէկդ մեզենարար կը ծախսէք սրճարան մտած առեն :

Ո՞վ պիտի չուզէր բազմապատկել այս ժողովրդանուէր ճիգը : Այս ժողովուրդի պատմութեան մէջ, կաթիլ - կաթիլ հոսած աղբիւրները յաճախ չատ աւելի օրհնութիւն բերած են, քան ոսկի վտակներ կամ հորթեր :

Մանուկներու աչքերուն կայծը թող լուսաւորէ ձեր ճամբան :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԹՈՒՐՔԵՐԸ ՆՈՐ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐ ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՆԵՆ ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹԻ ՀԱՐՑԻՆ ԼՈՒԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

= • • =

Ազաթիւրֆ Էնկիւրի վերադարձաւ

— • —

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն յունուար 8 թուականով (Հավաս).— Վարչապետ, ընդհ. սպայակոյտի պետը, արտաքին եւ ներքին գործակարները վերադառնալով, վերսկսան իրենց աշխատանքները : Ազաթիւրք, որ կը խորհէր Գոնիա մնալ առեն մը, նոյնպէս Էնկիւրի վերադարձաւ այսօր ժամը 1·30ին, կառավարութեան հրաւէրով : Հակառակ լրագրական հրատարակութենց եւ արտասահմանի մէջ սպուած կարգ մը տեղեկութեանց, կը թուի թէ պէտք չէ չափազանց բացառիկ նշանակութիւն տալ Էնկիրէհիրի խորհրդակցութեան :

Ազաթիւրք Էնկիւրի հրաւիրուած է քննելու համար չատ կարեւոր խնդիրներ՝ Ալէքսանտրէթի Սանճաքի մասին : Իր վերադարձէն յետոյ գործակատարներու խորհուրդը ժողով գումարելով, խորհրդակցութիւններ կատարեց այս մասին : Կը հաւատան թէ արտաքին գործակարը նոր ծրագիր մը մշակած է Սանճաքին ապագայ վարչաձեւի մասին եւ այս գիշեր իսկ հաղորդած Ֆրանսական կառավարութեան՝ Փարիզի դեսպանին միջոցաւ :

*** Տեղական թերթերը զգուշակութեամբ արձանագրելով կացութեան մեղմացումը, կը գրեն թէ հարցին քննութիւնը կը չարունակուի արտաքին գործերու պաշտօնատան մէջ : Եթէ Փարիզի եւ Էնկիւրիի տեսակէտները որոշ չափով հաչտուին, աւելորդ պիտի ըլլայ յետաձգել Ա. Դ. Ժողովրդին յունուար 18ի նիստը : Այն առեն հաւանական է որ Թ. Ր. Ազգ Փարիզ հանդիպի, ժրնեւ երթալէ առաջ, ուղղակի բանակցութեամբ լուծելու համար վէճը :

*** Էնկիւրիի Ֆրանսական դեսպանը յունուար 8ին երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Թուրքիոյ արտաքին գործակարին հետ :

*** Տեղական թերթերը նորէն կը յիշեցնեն թէ՝ 1933ի պաշտօնական մարդահամարին համաձայն, Սանճաքին բնակչութեան թիւն է 220,000, որոնց 85 հազարը միայն Թուրք են, 105,000ը Արաբ, 25,000ը Հայ եւն. : Թուրքիոյ մէջ կան նաեւ 300,000 Արաբներ, որոնք զրկուած են փոքրամասնութեանց բոլոր իրաւունքներէն :

Լոնտոնի մէջ կը մեղադրեն Թուրքիան

— • —

Անգլիական մամուլը կը չարունակէ խոհեմութեան յորդոր կարդալ Թուրքիոյ, որպէսզի չափը չանցնէ : «Տէյլի Թելէկրաֆ» խմբագրականով մը կը յիշեցնէ թէ Ազգերու Դաշնակցութեան կ'իյնայ վճռել Սանճաքին ապագան : «Մանչեսթըր Կարտիըն» կը զրէ թէ Թուրքիոյ պահանջները այնքան անիրաւ են որ, Լոնտոնի մէջ կը կարծեն թէ Ֆրանսա պէտք եղածին չափ վճռական եղած չէ Թուրքիոյ հանդէպ : «Այս վէճը ուղղակի կապ չունի Անգլիոյ հետ, բայց կը չօշափէ անոր կենսական չահերը, մանաւանդ որ Գերմանիա պիտի ուզէ օգտուիլ առիթէն, զաղթավայրեր պահանջելու և Թուրքիոյ ու արեւմտեան պետութեանց յարաբերութիւնները տկարացնելու համար : Լոնտոնի մէջ կը կարծեն թէ Ֆրանսա չատ հեռու, թերեւս չափազանց հեռու գնաց Թուրքիոյ եղած զիջումներու մէջ » :

*** Ժընեւի միջազգային շրջանակներուն մէջ հանդարտութեամբ լսեցին Թուրքիային հասած լուրերը, զինուորական պատրաստութեանց մասին : Ան հասարակ չեն հաւատար թէ Թուրքիա պիտի ուզէ անդառնալի վճիռներ տալ եւ բռնութեան դիմել, առանց սպասելու Ազգաժողովի յունուար 18ի նիստին : Թուրքիոյ քաղաքական դիւանագիտութիւնը Ազաթիւրքին ձեռքն ըլլալով, չատ բան կախում ունի անոր բռնելիք դիրքէն :

ՆՈՐ ՊՆԱԶԻՈՒՆԵՐ ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՃԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՑ

— • —

Ֆրանսայի բողոքը գերմանական զինուորներու առաքման դէմ

Ֆրանսական կառավարութիւնը նկատելով որ բազմաթիւ գերման կառավարներ կը հասնին սպանական Մարոք, ինչ որ կրնայ վտանգել իր անդրծովեան հաղորդակցութիւնները, բողոքագիր մը ղրկեց Սպանիոյ ազգայնական կառավարութեան, Պուրկոս : Բողոքագիրը կը յիշեցնէ 1912ի Ֆրանքֆուրտեան նիական դաշնագրին գլխաւոր յօդուածը, որ երկու երկիրներուն ալ կ'արգիլէ իրենց սահմաններէ բանալ օտար զինուորներու առջեւ :

Միեւնոյն առեն, Ալանտեանի Ֆրանսական տորմիղը հրահանգ սուացաւ դէպի հարաւ սուրալու Պրէսթէն, ճիշդ այն առեն երբ Անգլիոյ ներքին տորմիղը ձիպրալթար կ'երթայ, մասնակցելու համար «զարնան ռազմախորհուրդին » :

Ֆրանսայի բողոքին առթիւ, կառավարական շրջանակներու մէջ կը յիշեցնեն թէ համաձայնութիւն մը գոյացած է Անգլիոյ, Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ միջեւ, որուն համաձայն երեք պետութիւնները թոյլ չպիտի տան որ Գերմանիա զաղթավայրներ ճարէ Միջերկրականի մէջ :

Լոնտոն եւ Փարիզ հասած լուրեր կը հաստատեն թէ վերջին երեք չաբթիներու ընթացքին բազմաթիւ Գերմանացիներ խուժած են դէպի սպանիական Մարոք, եւ թէ Գերմանացիներուն ձեռքը անցած է երկրին զինուորական, վարչական եւ տնտեսական կեանքը : «Լ'Իօվռ» կ'ըսէ թէ գերման զօրականները զօր. Ֆրանքոյի դէմ կը զրգռեն սպանիական Մարոքի ցեղերը, որպէսզի պատրուակ մը ճարեն զօրք թափելու եւ դրաւելու այդ գաղթավայրը, յետոյ սակարկութեան մտնելու համար Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի հետ...

*** Անգլիական եւ Ֆրանսական կառավարութիւնները որոշեցին անմիջապէս զործի ձեռնարկել, դադրեցնելու համար կամաւորներու առաքումը դէպի Սպանիա : Այս առթիւ նոր հարցումներ պիտի ուղղեն Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ : Անգլիա պատրաստ է տառապէս զործադրելու օտարներու զինուորագրութեան օրէնքը, իսկ Ֆրանսա՝ անմիջական օրէնքով մը արգիլելու կամաւորներու արձանագրութիւնը, նոյնիսկ անոնց անցքը՝ Ֆրանսական հողէն :

Անգլիական աղբիւրէ կը հաւաստեն թէ 62,000 օտար ռազմիկներ կը գտնուին Սպանիոյ մէջ : Հեռագրի մը համաձայն, 3500 Իտալացիներ հասած են Քադիսի,

(ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՐՈՒԵՍՏ ՇՆԹՈՂԱԿԱՆ

— • —

Համատարած խայխայումէն վերջ, բազմաթիւ ճարտարարուեստներ զարգացան Խ. Միութեան մէջ, շնորհիւ հնգամեայ, հառամեայ կամ երկամեայ ծրագիրներու :

Հակառակ բոլոր հաւաստիքներուն, կը կարծեմ թէ ոչ մէկը այնման լեռնակուտակ բարձրութեան մը, այսինքն անդնդախոր ցածութեան մը հասաւ, որքան շոյելու, շնթելու արուեստը :

« Ցառաջ » անցեալ օր տուած էր նմոյշ մը՝ երեւանէն, յանուն երեսո՞ւն հազար բանուորներու.

— «Մեր հարազատ հայր, մեր մեծ ուսուցիչ, մեր կեանքի լուսաշող ա - րեւ, Ձեզ, սոցիալիստական դարաշրջանի մեծ ճարտարապետին, աշխատաւոր ժողովրդի իմաստուն փրկարարին, Ձե՛զ, մեր կեանք ու արեւ Ստալինին » :

Բայց ո՞ր մէկը· գովասանական տաղերու հեղեղ մըն է որ կը հոսի բալոր խորհրդային թերթերուն մէջ :

Ահա հատ մը՝ հեռաւոր Ղազախստանի խորերէն, հարիւրամեայ երգիչի մը բերնով, ինչպէս կը վկայէ «Խ. Հայաստան» (15 դեկտ.).

Ստալինը մեր դէմ բացեց ազատութիւնն արծուի,
Նա պարգեւեց ժողովուրդներին վառ արեգակ լի ուլի :

Ահա ուրիշ մը Ուկրայինայէն.

Ջունի եւ Դնեպրը
Վճիռ ջուր այնքան,
Որքան Սթալինը
Մխոք ունի պայծառ :
Լոյս չի տուել դեռ այսքան
Արեւը մեզ երկրում .
Եղել է գուցէ նա
Ստալինի մօտ, կրեմլում :

Ու վերջապէս սա շողշողուն գոհարը՝ կըրգըզներու երկրէն .

Ո՞վ պարգեւեց մեզ երջանկութիւն : Դո՛ւ :
Ո՞վ աճեցրեց մեզ որպէս ծաղիկ : Դո՛ւ :
Մենք մոռացանք բոլոր արհաւիրքները քեզ հետ ,
Նուաճեցինք յաղթանակներ մենք մեզ հետ :
Մեր երեխաները ցնծում են եւ պա – պերը — քեզ հետ :
Մի անգամ չէ, որ մխիթարել ես դու մեզ,
Ցագեցրել ես մեր ծարաւը դու,
Դու մեր կեանքի աղբիւրն ես, Ստա - լի՛ն :
Մեր կեանքի ամրոցն ես դու,
Եւ պանծալի զրօչը մեր, Ստալի՛ն :

Եթէ կարելի ըլլար ածականներն ու սպմոսերգութիւնները ալ թուանշաններու վերածել, Մոսկուայի վիճակագրական պաշտօնատունը պիտի կրնար յայտարարել բացարձակ վստահութեամբ եւ արդար հպարտութեամբ .

— «Շնթողական ինդուստրիայի փրոնտում պլանը գերակատարուել է հինգ հարիւր առ հարիւր, Խ. Միութեան բոլոր տերրիտորիաներում» :

ՎԱՀԷ

ՆՈՐ ԼՈՒՍԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԶԻՆՈՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ուրբաթ գիշեր փարիզեան շրջանի Դաշնակցական ընկերները մեծ թիւով հաւաքուած էին Քլէր տը Լիւնի սրահին մէջ, լսելու համար նոր լուսաբանութիւններ ոչ - հպատակ տարագիրներու զինուորագրութեան մասին :

Մանրամասն բացատրութիւններ տրուեցան զինուորական օրէնքին մասին, մանաւանդ Օֆիսի վարիչ ընկ. Ա. Խատիսեանի կողմէ, որ խնդրին պատմականն ըրաւ, յայտնելով թէ օրէնքը հաստատուած է 1928ին, սակայն նոր է որ գործադրութեան կը դրուի : Այս խնդիրը կը հետաքրքրէ ո՛չ միայն Հայերը, այլ եւ Ռուսերը, որոնք աւելի մեծ թիւ կը ներկայացնեն : Ռուս գաղթականներու ներկայացուցիչներուն մէջ որոշ անհամաձայնութիւններ կան զինուորագրութեան օրէնքին մասին եւ երբեր կը փնտռեն : Հայկական գրգռ Օֆիսները բոլոր կարեւոր խնդիրներու մէջ համաձայնութեամբ գործած են : Զինուորական խնդրին մէջ եւս նոյն համաձայնութիւնը կարելի է իրագործել : Օֆիսները պաշտօնական կապ ունին կառավարական շրջանակներու հետ եւ միշտ դիմումներ կը կատարեն՝ գաղթականները հետաքրքրող խնդիրներու մասին : Օֆիսները խորհրդակցութիւններ կը կատարեն նաեւ ռուս գաղթականներու ներկայացուցիչներուն հետ : Օրէնքը միեւնոյն տրամադրութիւներն ունի թէ Ռուսերուն եւ թէ Հայերուն համար, մէկուն շնորհուած առաւելութիւններէն կ'օգտուին միւսներն ալ : Վնասակար է իմքնազլուխ ձեռնարկներ կատարել եւ շփոթութիւն պատճառել Ֆրանսական իշխանութենց :

Անցեալ տարի Ֆրանսայի պատերազմական պաշտօնատունը դիմեց ներքին նախարարութեան՝ հասկնալու համար թէ ո՛րքան ռուս եւ հայ գաղթականներ կան ամբողջ Ֆրանսայի մէջ : Նահանգապետներէն եկած պատասխաններուն համաձայն Հայերու թիւը կը ներկայացուէր **65,000**, իսկ Ռուսերունը՝ **43,000** : Այս թիւերը իրականութեան համապատասխան չըլլալով՝ սեպտեմբերին կրկին վիճակագրութիւն պահանջուեցաւ : Այս անգամ նահանգապետներու տուած թիւերն էին՝ **63,000** Ռուս եւ **40,000** Հայ : Ա՛յս թիւերն ա՛լ սխալ են : Այժմ նոր վիճակագրութիւն կը կատարուի, իմքնութեան թուղթերու վերանորոգման առթիւ :

Նահանգներու դրօշմաթուղթերը առաջ խառն էին Ռուսերու եւ Հայերու համար : Յունուարէն սկսեալ Հայերու եւ Ռուսերու համար զատ զատ դրոշմութուղթեր կը փակցուին : Ասիկա երկու առաւելութիւն ունի, նախ՝ որ նահանգներ հպատակ Հայերու իսկական թիւը պիտի ճշդուի, երկրորդ՝ Հայերէն գանձուած նահանգներու տուրքը Հայերուն, Ռուսերէն գանձուածը Ռուսերուն պիտի յատկացուի, միանգամ ընդ միշտ վերջ տալու համար այն տրտունջին թէ Հայերը նուազ բաժին կը ստանան այս տուրքէն :

Օֆիսը զինուորագրուներուն համար պիտի ջանայ ապահովել բոլոր այն իրաւունքները ինչ որ ֆրանսական բաղաքացիները կը վայելեն, առանց պայման դնելու որ անոնք ֆրանսական բաղաքացի ընդունուին իրենց արձանագրուած օրէն : Այդպիսի պահանջ մը իր իրաւասութենէն վեր է : Ասկէ զատ կան երիտասարդներ, որոնք չեն ուզեր բաղաքացի դառնալ, զանազան նկատումներով : Ֆրանսական բաղաքացիներու վայելած բոլոր առաւելութիւնները ապահովելով հայ զինուորգուներուն, արդէն իսկ պաշտպանած կ'ըլլանք անոնց իրաւունքները : Հարկ է զգուշանալ խաչածեւումներէ : Օֆիսները իրենց կարելին կ'ընեն արդէն եւ պէտք չէ խանգարել անոնց աշխատանքը :

*** «Փարիզի զինուորգուներու առժամեայ վարչութիւնը» կը խնդրէ մեզմէ յանուցանել թէ հրապարակային լուսաբանական ժողով մը սարքած է հինգշաբթի գիշեր (14 յունուար), ժամը 8·30ին, «Փըթի ժուռնալ»ի սրահին մէջ, հրաւիրելով ազգային կազմակերպութիւններն ու բաղաքական կուսակցութիւնները :

*** Սէնք – էթիէնի եւ Սէն Շամօնի մէջ ալ խորհրդակցական ժողով մը սարքուած է չորեքշաբթի օր : Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

ԱՂԳԱՑՈՂԻ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՁԳՈ

Մինչև այն ժամը, երբ ես վերադարձա տուն, ես արդեն ամբողջովին որոշել էի, որ ինձ համար ամենալավ ելքը կլինի ինձ ամբողջովին հանձնել ոստիկանության ձեռքը և ծանոթացնել նրանց այն ամենի հետ, որ ես գիտեի Ալիկ Ղազարյանի մասին։ Ես գիտեի, որ ինձ համար դա կլինի ամենադժվարը, որովհետև ես ինքս էլ մասնակից էի եղել Ալիկի հանցագործություններին։ Ես գիտեի, որ ինձ կդատեն, և ես կնստեմ բանտում, բայց ես գիտեի նաև, որ ինձ համար ուրիշ ելք չկա։ Ես չէի կարող ինձ թույլ տալ, որ Ալիկը շարունակի իր ոճրագործությունները։ Ես չէի կարող ինձ թույլ տալ, որ նա սպանի ևս մեկ մարդու։ Ես չէի կարող ինձ թույլ տալ, որ նա ինձ սպանի։

Ես գիտեի, որ ինձ համար ամենադժվարը կլինի ինձ համոզել ոստիկանության աշխատակիցներին, որ ես ասում եմ ճշմարտությունը։ Ես գիտեի, որ ինձ համար ամենադժվարը կլինի ինձ համոզել ոստիկանության աշխատակիցներին, որ ես ասում եմ ճշմարտությունը։ Ես գիտեի, որ ինձ համար ամենադժվարը կլինի ինձ համոզել ոստիկանության աշխատակիցներին, որ ես ասում եմ ճշմարտությունը։

ՅՈՒՄՈՐԱՅԻՆ ԿՈՓ

ԴԱՎԻԹ ՍԱՍՈՒՆՑԻ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻ

— ० —

Իսկ Դավիթ Սասունցին ինքն էլ ասում էր. «Ես ինձ համար չեմ երգում, ես ուրիշների համար եմ երգում»։ Ահա թե ինչու նրա երգերը այդքան հարազատ են ժողովրդին։

Ժողովրդի հետ միասին նա ապրում էր նրա ուրախությունները, նրա վշտերը, նրա հույսերն ու երազանքները։ Ժողովրդի հետ միասին նա պայքարում էր նրա ազատության համար։ Ժողովրդի հետ միասին նա հաղթանակներ էր տոնում։ Ժողովրդի հետ միասին նա ապրում էր նրա ամենադժվար օրերը։

իրենց զէնքերով եւ հանգերձանքով: Ասով 15,000ի կը բարձրանայ իտալացի զինուորներուն թիւը :

*** Կռիւները կատազօրէն կը շարունակուին Մատրիտի շուրջը: Քաղաքին բնակչութիւնը գրեթէ ամբողջովին պարպուած է: Ապստամբները արիւնռուչ ճակատամարտ մը վերջ դրաւեցին կարեւոր դիրք մը, որ փուշի պէս մխուած էր իրենց կողին: Կռիւներու ընթացքին անձնատուր եղան 400 կարմիր պահակներ, իրենց զէնքերով եւ ուտելիքով :

*** Հարաւային ճակատի ապստամբը կը ծանրացնէ թէ 6 — 8000 որբեր լքուած են Սէվէլլայի մէջ, եւ ուրիշ հազարաւորներ՝ քար – տուվա :

22—29 տարեկան Հայերը Զինուոր Ցուցաստանի մէջ

Սելաճիկի Հորիզոնը կը գրէ (3 յունուար) :—

Քանի մը ամիսէ ի վեր, ամէն չաբթու մինչեւ 29 տարեկան ոչ-հելլենահպատակ հայ երիտասարդները կը ներկայանան պատկան յանձնաժողովին եւ 1927ի օրէնքին հիման վրայ, իրենց տարիքներու ճշդումէն վերջ, հելլենա – հպատակ կ'արձանագրուին: Այսպիսիներու թիւը, ցարդ, 250ը անցած է :

Մինչեւ քանի մը չաբաթ առաջ, երիտասարդները կը ներկայանային եւ արձանագրուելէ վերջ ազատ կը ձգուէին: Քանի մը չաբաթէ ի վեր, սակայն, զինուորական իշխանութեանց հրամանով, ներկայացողներէն 22էն վեր եղողները, բոլորն ալ, իրենց տարիքներու ճշդումէն վերջ, ուղղակի զօրանոց կ'առաջնորդուին եւ զին. ծառայութեան կ'առնուին :

Ասոնցմէ զատ, զինուորական ծառայութեան հրաւէր ստացած են նաեւ բոլոր անոնք, որ ցարդ անցած են տարիքները ճշդող յանձնաժողովէն եւ ելած են 22 — 29 տարեկան: Բոլորը պիտի ներկայանան յունուար 7ին եւ զինուորագրուին :

Գործադրուող օրէնքով՝ զինուորութիւն պիտի ընեն անչուշտ նաեւ բոլոր անոնք, որ այդ տարիքը (22—29) ունին եւ որոնք տակաւին վերոյիշեալ յանձնաժողովէն չեն անցած :

ՋԱՂԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԿՐԻՓԻ ՀԱՄԱՁԱՐԱԿԸ տարօրինակ աւերներ կը գործէ Անգլիոյ, Գերմանիոյ եւ Մ. Նահանգներու մէջ: Փարիզի վիճակը լաւ է առ այժմ :

ՀԻԹԼԷՐ իր հաստատած իշխանութեան հնգամեակին առթիւ քաղաքական կարեւոր ճառ մը պիտի խօսի յունուար 30ին, խորհրդարանին առջեւ եւ պաշտօնապէս պիտի դնէ գաղթավայրերու խնդիրը :

ԳԵՐՄԱՆԻԱ զօր. Ֆրանքոյի յանձնեց իր զրաւած երկու սպանիական նաւերը, զոհացում տալով Սպանիոյ կառավարութենէն :

ՕՏԱՐՆԵՐՈՒ ՀՊԱՏԱԿՈՒԹԵԱՆ ԴԻՄՈՒՄՆԵՐԸ չատցած լլալով, «Մաթէն» վտանգաւոր կը դտնէ քաղաքական նկատումներով չարժիլ այս հարցին մէջ եւ հպատակ ընդունիլ կասկածելի տարրեր : Այս առթիւ կը յիշէ դատական նախարարին մէկ խօսքը, որուն համաձայն 12000 հպատակութեան հրամանագիր տորդրած է իր պաշտօնավարութեան առաջին հինգ ամիսներու ըն – թացքին, մինչ միայն 8000 հրամանագիր տորդրուած էր նախընթաց տարուան նոյն ժամանակամիջոցին :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՊԱՆՆԵՒՕ-ՔԱՇԱՆԻ հայ գինուորագրուներու յանձնախումբը ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր հայրենակիցները վաղը, երկուշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, Salle Veronի մէջ, route d'Orléans: Մասնաւորապէս կը խնդրուի արձանագրուած եւ ոչ-արձանագրուած բոլոր հայ գինուորագուներէ ներկայ ըլլալ:

Ֆ. Շ. ԿԱՊՈՅԱՆ Խաչի Անկէնի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը 13 յունուար նաճիւղի ընդհ. ժողովը 13 յունուար չորեքշաբթի երեկոյ ժամը ճիշդ 9ին սովորական ֆւսւաքատեղին, կարեւոր օրակարգ: Անդամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՓԼԱՍ ՏԷ ՖԷՔԻ ՀԱՅ ՄՆՈՂՆԵՐՈՒՆ

ԴՈՂԹԱՆ մանկապարտէզը կը վերաբացուի այս հինդշաբթի: Աշակերտներու արձանագրութեան համար անմիջապէս գիմել Տիկ. Քրմոյեանի, 181 rue de Belleville:

ԴԱՍԵՐ ԵՒ ՔԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բարձրագոյն կրթութիւն ստացած հայ երիտասարդ մը կը ստանձնէ ամէն տեսակ թարգմանութիւններ, առեւտրական նամակներու խմբագրութիւն եւ կուտայ անգլիերէնի ու գերմաներէնի դասեր:

Պայմաններու համար դիմել ցառաջի վարչութեան:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐ
Սկսաճիֆ դրկել

ՆԻՇ, Հ. Մոմ.— Յունուար 14ին:
ԱՆԻԷՒ, Փիլ.— Յունուար 14ին:
ԼԷ ՄԵԼ, Ֆ. Աւետ.— Յունուար 14ին:
ԿՐԸՆՈՊԼԸ, Կ. Քէօ.— Յունվ. 6ին:
ԿՐԸՆՈՊԼԸ, Ա. Սպ.— Յունվ. 7ին:

Ստացաճիֆ **6 — 8** Յունուար
ՄԱՐՍԷՅԼ, Տիկ. Ա.— 80:
ՄԱՐՍԷՅԼ, Պ. Յակ.— 70:
ԼԱ ԿԱՐԼԷՆ, Էգկ.— 70:
ՌՈԼՈՆՊ, Տիկ. Ա.— 70:
ՐՕԱՆ, Մ. Թ.— 140:
ՇԱՄ, Պ. Ա.— 25:
ՄԱՐՍԷՅԼ, Ե. Սօլ.— 140:
ՍԷՆԹ ԱԼՊԱՆ, Ս. Պ.— 140:
ՆԻՄ, Փան.— 164:
ԼԷ ՄԱ, Գոլ.— 140:
ՍԷՆ ՄԱՐԹՈՐԻ, Գ. Քէօլ.— 160:
ԼԻՈՆ, Խաչ.— 100:
ԼԻՈՆ, Գործ.— 803:
ՄԱՐՍԷՅԼ, Գարծ.— 455:
ՊԱՍՐԱ, Մ. Թոմ.— 170:
ՄՈՆԹՐԷՕԹ, Տիկ. Ազ.— 70:
ՎԻԷՆ, Լ. Տօլ.— 100:
ԼԻՈՆ, Մ. Տ. Պ.— 70:
ՏՐԱԿԻՆԵԱՆ, Լօր.— 70:
ՄԱՐՍԷՅԼ, Քութ.— 140:
ՎԻԷՆ, Գար.— 70:
ՐՈՒԷՍԼ ՎԱՍԼ, Ե. Պիլ.— 140:
ԼՕՅ, Ա. Ա.— 100:
ՊԻՔՐՈՒԹ, Վ. Գըրզ.— 70:
ԹՈՒԼՈՆ, Ա. Աչ.— 150:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON.
Dancing-Cigale, պարահանդէսը ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8.30ին:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme. PARIS (13e)

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(17e ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales
JURISCONSULTE
de
Droit Français et International Privé
Mandataire en Justice
159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Արկածի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթիւրալիզասիօնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոխոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ գործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճաւերու եւ գասախօսութիւններու խմբագրութիւն: Խորհրդակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ–ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած Ֆր. Կ. Խաչի Փարքիզի Ասանաճիւղին կողմէ

17 յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, ռուսական երաժշտանոցի սրահին մէջ, 26 Ave. Tokio, Métro Alma et Iéna

ԴԱՍԱԽՕՍ **Պ. Ս. ՎՐՈՅԵԱՆ**

Նիւթ՝ Տպաւորութիւններ Հարաւ. Ամերիկայի Կ. Խաչէն:

Սեւթ'Էթիէնի եւ Ս. Շաւօնի հայ զինուորցուներուն

ՍԷՆԹ'ԷԹԻԷՆ եւ ՍԷՆ Շաւօն քնակող խումբ մը հայ զինուորցուները որոշած են խորհրդակցական ժողով մը գումարել, գիրենք հետաքրքրող խընդիրներու շուրջ: Ժողովի օրը նշանակուած է Ս. Էթիէնի համար յառաջիկայ չորեքշաբթի (13 յուն.), երեկոյեան ժամը 8.30ին, Café des Colonnes, 17 Place Jean Jaurès:

Ս. Շաւօնի համար, հինգշաբթի (14 յուն.) երեկոյեան ժամը 8.30ին, Մալաթիոյ կրթասիրաց միութեան սրահը:

Ս. Էթիէնի եւ Ս. Շաւօնի հայ երիտասարդներու առաջնեայ յանձնախումբ

ՀՄԱՆՈՒԻԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը

Ֆ. Կ. Խաչի Շրջ. Վարչութիւնը կը տօնէ յառաջիկայ կիրակի,

Այսօր, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, **Salle Horticulture***ի մէջ,*

84 Rue de Grenelle (Metro Rue du Bac)

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ ՄԱՆՈՒԻԿՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ

ՏՂՈՑ ԿԸ ԲԱԺՆՈՒԻ ՆԱԽԸՆԹՐԻՔ ԵՒ ՍԻՐՈՒՆ ԽԱՂԱԼԻՔՆԵՐ,

Սիփոսած ըլլալով սրահը ձգելու ժամը 6.30ին, հանդէսը պիտի սկսի ժամը ճիշդ 3ին: Կը խնդրուի հասարակութենէն ճշդապահ ըլլալ: Մասնաճիւղերը պէտք է ներկայ ըլլան ժամը 2ին:

Մուտքը՝ մեծերուն 3 ֆր., փոքրերուն՝ ԶՐԻ:

Ֆր. Կ. Խաչի Շրջանային Վարչութիւնը

«Մանուկներու Օրուան» տօնակատարութեան առթիւ հրապարակ կը հանէ պատկերազարդ հանդէս մը,

գեղարուեստական սիրուն յօդուածներով, ուղերձներով եւ գանազան գեղեցիկ գրուածքներով:

16 նկարներ Ֆ. Կ. Խաչի դասընթացքներէն, Մանուհեաց խումբերէն, «Մանուկներու Օրուան» եւ ՕԴԱՓՈՒԹԵԱՆ ԿՈՅՆԷՆ:

Յօդուածներ ունին՝ Պերճուհի, Է. Բիւզանդ, Ֆլօրա Ասատիւր, Ն. Քիպրիթճեան, Հերմինէ Միսաքճեան, Մ. Տաւիտեան, Գ. Ադապազեան, Հերմինէ Անդրանիկ, Ս. Վրացեան, Շ. Նարգունի, Ա. Խանէտանեան, Ս. Որամեան եւ ուրիշներ:

ԳԻՆ 1 ՖՐ.:

Դիմել՝ Շրջ. Վարչութեան *Mme Missakian, 6 rue d'Alsace, Asnières (S.)*

«ՄԱՆՈՒԻԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը

Ֆ. Կ. Խաչի Մարսէյլի Մ. Ճիւղը կը տօնէ իր չորս Մ. Ճիւղերուն հետ 17 յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Շահիրեկեան սրահին մէջ, 5 rue de l'Eclipse, Մարսէյլ:

Գեղարուեստական բաժին: Պիտի ներկայացուի «ՇԱՒԼՕՅԻՆ ՍԻՆԷ-ՍԷՓՕ ընկերթ Թ.ԱՆԷՆ: Զաւեշտ մը՝ ԱԲԻԼԵԱՆ թատերախումբէն: Երգ, արտասանութիւն փոքրիկներու կողմէ: Կը բաժնուի պատ ղ եւ նախընթրիք բոլոր ներկայ փոքրիկներու:

Մուտք 3 ֆր., փոքրիկները ձրի:

Մարաւիի Հայերու ուշադրութեան

Այսօր, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.15ին, Հանրածանօթ երգչուհի ՄԱՌԻ ԹԻՐԶԻ պիտի երգէ Մարսէյլի պետական օփերային մէջ:

ՆՈՐ ՅԱՐՒՈՑ ԱՌԱՋԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ ՈՒՐԱԽ ՕՓԷՐԷԹՈՎ
ՆՈՐ ՏԱՐԻՆ ՈՒՐԱԽ ՍԿՍԵՑՔԷ ՈՐ ՈՒՐԱԽ ՎԵՐՋԱՆԱՅ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ

Դերասան Գ. ՏԷՐՎԻՇԵԱՆ կը ներկայացնէ հայկական օփէրէթ

ԱՊՈՒՇ ԱՐՇԱԿ

երաժշտութիւնը կը վարէ Թաւխէթ ԺՕՐԺ ՇԱՒ-ՊԱՐՈՆԵԱՆ

Այսօր, կիրակի երեկոյ ժամը 8.45ին

Sociétés Savant *ի սրահին մէջ:*

8 Rue Danton, Métro St. Michel & Odéon

Կը մասնակցին՝ դերասաններ Ա. Դաբէթեան, Ա. Մարաքեան, Գ. Մեհտերեան, դերասանուհիներ Ք. Մաքտոնալտ, Գեղուհի Քալայր եւ ուրիշներ:

ԳԻՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ, 5, 7.50 ԵՒ 10 ՖՐ.:

Victor Hugo*ի շքեղ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ*
46 rue St. Didier

Cario-Canti *եւ իր* **Orchestre***ին եղանակին առաջին եւ ամենահաճելի* **matinée prolongée***ն*

տեղի կ'ունենայ 24 յունուար, կիրակի ժամը 4էն մինչեւ կէս գիշեր: Կը մասնակցի հանրածանօթ Ջութակահար Պ. ՎԵՆԹՐՈՒՊԻ, կը խնդրուի նկատի ունենալայդ Թուականը:

PLOMBERIE–COUVERTURE
Eau, Gaz, appareils sanitaires, lavabo et tout à l'égout
TATOULIAN ARAKEL
Կը տառնձնէ նաեւ շէնքերու նորոգութիւնը եւ շինութիւնը:
Դիմել նամակով՝ 12bis Rue Elie, Gentilly, Seine, կամ գիմել իր արհեստանոցը 32 Rue Menilmontant, Paris (20)

Studio PHÉBUS
23 Bld. Bonne Nouvelle, Paris
Tél. Louvre 69-83
ԶԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ ԽՂՃԱՄԻՑ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Cabinet PARMAC

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԱԿԱՆ ԵՒ ՎԻՃԱԿԻ ԳՈՐԾԵՐ

28 Boulevard de Strasbourg, ՓԱՐԻԶ

R. C. Seine 404035 Tél. Botzaris 17-64

—o—

Մեր գլխաւոր աշխատասիրութիւնները

1. **ՎԻՃԱԿԻ ՊԱՀԱՆՋՆԵՐԸ** կը գանձենք եւ որ եւ է դրամ չենք պահանջեր անյաջողութեան պարագային:

2. **ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ.** Երբ բան մը գնէք, արդեօք դրամ կու տա՞ք առանց նապելու ձեր առած ապրանքին վրայ: Ուրեմն ինչո՞ւ անմիջապէս պիտի երթաք վճարել ձեր տուրքը, առանց ճշդելու թէ արդա՞ր է եղած իարկադրութիւնը, կարելի չէ՞ միթէ զայն զեղչել եւ օգտուիլ օրէնքին իսկ շնորհած բայց իարկային ազդարարութեան մէջ չի նշանակուած առաւելութիւններէն: Շատեր աւելորդ տուրքեր կը վճարեն այսպէս, մինչ մենք ձեզ պիտի առաջնորդենք ձեր չաիերը պաշտպանելու համար:

3. **ԴԱՏԱԿԱՆ ՀՆԴԻՐՆԵՐ.**

Ա) ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԹԻՒՄ արագ, ապահով եւ միանուագ, մասնագէտ փաստաբանի ձեռքով:

ՀՆՉՏԱՆՈՒԹԻՒՆ.— Բարեկամաբար կը քննենք ու կը կարգադրենք առեւտրական կամներու, ընկերակիցներու եւ փաթրոնի ու աշխատաւորի միջեւ ծագած վէճերը:

Գ) ՄՆԱՑՈՒՆ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Վաճառական մը, ձարտարագործ մը, ընկերութեան վարիչ մը, անօրէն մը եւայլն եթէ կ'ուզէ իր ծրագիրներուն եւ ձեռնարկներուն մասին օրինական խորհրդակցութիւն ստանալ անկախ եւ ձեռնհաս մասնագէտի մը կողմէ, պէտք չէ վարանի մեզի դիմելու:

Դ) ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ԿԱՐԾԻՔ ԴԱՏԱԿԱՆ, ՎԱՐՉԱԿԱՆ, ՀԱՐԿԱՅԻՆ ԵՒ ՀՍՏ. ՈՒԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ.— Կը քննենք պայմանագիրներ, դրամատան իաշիւներ, մասնաւոր իաշիւներ: Կը խմբագրենք պայմանագրութիւններ օրէնքի եւ ապահովութեան սահմանին մէջ.

4. **ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ.**

Ա.) Կը կազմակերպենք նոր կամ ձեւափոխուած գործի մը տոմարները:
Բ.) Կը քննենք եւ կը իաւնենք իաշիւները էնվանթէրի պաիուն:
Գ.) Կը քննենք պիլանները եւ գործառնութեանց իաշիւները:
Դ.) Կը քննենք գնուելիք ու ծախուելիք գործերը եւ լաւագոյն խորհուրդներ կուտանք գործի մը մէջ դրամագլուխ դրուելէ առաջ:
Ե.) Կը քննենք Լիքիտասիոնի իաշիւները:
Զ.) Կը քննենք ժառանգական իաշիւներ:
Է.) Կ'օժանդակենք ձեզ ամնագիտորէն պետական վարչութեանց մօտ:

ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆ 20 ՖՐ., ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ 300 ՖՐ.ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ

Գրասենեակը բաց է ամէն օր ժամը 9էն 12 կամ ժամադրութեամբ

Ցօթք. ՄԷՍՁԵԱՆ

82 rue d'Amsterdam, Paris (9)
Tél. Pigalle 70—02. Métro Place Clichy

Մասնագէտ ներքին եւ կանանց հիւանդութիւններու:
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 3—7:
կիրակի եւ տօն օրեր *մասնաւոր ժամադրութեամբ:*

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ
"NIL BLEU,,

2Place de l'Odéon, Paris (6). Tél. Danton 46-75

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ:

ՕՂԻ ՋԱՆԱԶԱՆ ԱՂԱՆԴԵՐՆԵՐՈՎ

ՀԱՃԵԼԻ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՐ ԱՄԷՆՈՒՆ ՀԱՄԱՐ:

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**
ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**

Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 եւ C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ:
Տոմսակներ՝ ամէն տեղի համար, Հայ ճամբորդներու համար ամսնաւոր գին: Ունինք թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎԱՍՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

ՈՒԹԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԴԵՐՁԱԿԱՆՆԵՐՈՒ, ԲՐՒՕՔԷՕՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ԳՕՆՖԷՔՍԻՈՆԵՐՆԵՐՈՒ

Կը գնենք նպաստաւոր գիներով ամէն տեսակ կերպասեղէնի, բրդեղէնի, թրիքոյի, բամպակեղէնի եւ մետաքսեղէնի կտորներ (déchet)*: Միակ հաստատութիւնը Ֆրանսայի մէջ: Նախապատուութիւն տուէք մեզի: Ձեր շահը կը պահանջէ ուղղակի արտադրողին դիմել: Ֆրանսայի ամէն կողմը ունինք ներկայացուցիչներ: Փարիզի մէջ՝ շրջուն գնորդներ:*

Հասցէ՝ **K. TCHADIRDJIANTZ**, 26 Rue d'Enghien, Paris (X
Tél. Prov. 34—61

Մուշտակավաճառ

ՏԻԿ. ՀԱՅԿՈՒՀԻ ԿԻՒԼՊՕԼԵԱՆ

24, Rue Affre կամ 8, Rue Cavé — PARIS - 18e
Մասնաճիւղ՝ 2, Rue de la Charbonnière —
Մէթրօ՝ La Chapelle — Barbès Roch. Tél. Montmartre 69-70

Մեր վաճառատուններուն սկզբունքն է բացարձակ ուղղամտութիւն, ճշդապահութիւն եւ չափաւոր գին:

Օգտուեցէք առիթէն: Մասնաճիւղիս բացման առթիւ, կը կատարենք ձրի ամէն տեսակ մուշտակներու մաքրութիւնը: Մեր արհեստանոցներուն մէջ կը պատրաստենք չափի վրայ ամէն տեսակ Մանթօներ, Վէսթեր, Ձնիքներ եւայլն: Ունինք նաեւ պատրաստի ճոխ մթերք: Կրստանձնենք նաեւ Մուշտակներու նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն, ներկելը եւ թանաժը: Մեր վաճառատունները բաց են ամէն օր, իսկ կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր:

Ներկայ կտրօնը բերողին մինչեւ 1937 Փետրուարի վերջ, սկսեալ 200-300 ֆրք. գնումի համար կը տրուի մէկ տարեկան «Հայ Բոյժ», իսկ 400-600 ֆրք.ի համար եռամսեայ «Ցառաջ» եւ կամ համապատասխան դրամական նուէր Փարիզի Կապոյտ կամ Կարմիր Խաչերուն:

ՀԱՐԱՉԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
12
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MARDI
12 JANVIER
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3317

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՄԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՒ ԽՕՍՔ

ԱԼԵԿՈՇ ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԸ

Միջերկրականը, միջազգային աչխարհակալութեանց բանուկ համբան, բուռն փոթորիկի մը բռնուած է այս միջոցին, եւ արեւելքն ե՛ւ արեւմուտքէն :

Առաջինը՝ Ալէքսանտրէթի ծանօթ վէճն է : Երկրորդը՝ սպառնական կնճիռը, որ քանի կ՛երկարի, այնքան կը բարդանայ եւ կը թունաւորուի :

Ինչ անդին պիտի կարդաք Ալէքսանտրէթի վերաբերեալ տեղեկութիւնները :

Բուն խնդիրը այն է որ, ամպերը նօսրացած են առ այժմ, եւ նոր բանակցութիւններ պիտի կատարուին Փարիզի մէջ, ելք մը գտնելու համար :

Թուրքիա չուզեր ժրտնել երթալ, Փարիզի վերջին խօսքը լսելէ առաջ : Իսկ Ֆրանսա, իր տեսակէտը պահելով հանդերձ, որամադրի կ՛երեւայ անկարելին փորձելու, որպէսզի նոր փորձանքի մը չրոնուի Արեւելքի մէջ, երբ արդէն բոցերով չրջապատուած է արեւմուտքի մէջ :

Դժուար է ըսել թէ ի՛նչ կընայ ըլլալ նոր ծրագիրը, որ դտնուի պատճառէ երկու կողմերուն ալ : Տեղեկութեան մը համաձայն, Թուրքիա պիտի առաջարկէ անկախ հռչակել Ալէքսանտրէթ-Անտիոքը, Թուրքիոյ եւ Ֆրանսայի թեւարկութեան տակ, զանոնք դաշնակցային կազմակերպութեամբ կապելով հանդերձ Սուրիոյ նոր պետութեան հետ :

Ուրիշ խօսքով, Թուրքիա չի հրաժարիր անկախութեան պահանջէն, եւ միայն բացատրութեան ձեւերն է որ կը փոխէ : Կ՛ատելի «խնդ»ի տեղ «յիմար» դործածել, որպէսզի չխրտչին :

Դատելով տեղական մամուլի արտայայտութիւններէն, Ֆրանսա տեղի տալու միտք չունի : Ուզէ ալ, չի կրնար, քանի որ կապուած է Ազգերու Դաշնակցութեան ուխտով : Բայց եւ այնպէս, կը խուսափի աւելի սրել վէճը, որպէսզի չհարկադրուի նոր զօրք դրկել դէպի Սուրիա :

Ամէն պարագայի մէջ, այս ապատրութիւնը կը դործեն կարգ մը տեղեկութիւններ :

Մինչ այս մինչ այն, էնկիւրի կը չարունակէ պզտոր խաղեր տարբել վիճելի չրջանին մէջ, այսպէս կոչուած Հիթիթներու կամ Հաթայցիներու (Թուրք) միջոցաւ, եւ արիւն հոսեցնելով :

Երէկ հեռագիրը կը հաղորդէր թէ նոր դէպքեր կը պատրաստուին եւ թէ երկուշաբթի առտու փակուած էին Անտիոքի բոլոր խանութները,— արաբական, հայկական թէ թրքական :

Միւս կողմէ, իրրեւ պատասխան Ռիհանիէի թրքական ցոյցին, չրջակայ բոլոր գիւղերէն Արաբներ խմբուին եւ գիչերանց թափած են դէպի Անտիոք, իրենց համակրանքը յայտնելու համար Սուրիոյ :

Անշուշտ այս դէպքերն ու ցոյցերը չեն որ պիտի լուծեն վէճը, այլ Փարիզի բանակցութիւնները : Աւելի ճիշդ՝ Ֆրանսական կառավարութեան բռնելիք դիրքը :

Որ եւ է տատանում կրնայ աւելի լրբացնել Թուրքերը : Մանաւանդ որ, Քլօտ Ֆարէրներն անգամ լեզու ելած են, տագնապը իրենց ուզած եղանակով բացատրելու համար :

×

Կացութիւնը չատ աւելի ծանր է Միջերկրականի արեւմտեան կողմը, թէ եւրոպական եւ թէ ափրիկեան ափերուն վրայ :

Սպանիոյ քաղաքացիական պատերազմը երկրորդական հանգամանք ստացած է այլ եւս, եւ միջազգային ճակատամարտ մըն է որ կը մղուի, անոր լուսանցքին վրայ : Անշուշտ գոհը նորէն Սպանիոյ ժողովուրդն է, որ ահա վեց ամիսէ ի վեր կը տրորուի ու կը կոտորուի, մատաղ դառնալով երկու արտաքին ուժերու ընդհարման,— ֆաչականութեան եւ համայնավարութեան վճռական մենամարտին :

Այս ընդհարման բուն իմաստն ալ քաղաքական է,— պայքար ազդեցութեան եւ ծաւալման : Պայքար աչխարհակալութեան եւ չահաստանի :

Առաջին օրէն իսկ, օտարներ վառեցին կրակը : Եւ անոնք են որ կը մնուցանեն զայն զէնքով, ռազմանիւթով, կամաւորական վաչտերով եւ մեծագումար հանգանակութիւններով :

Օրուան հզօրներէն իւրաքանչիւրը իր չահագանկները փնտռե - լով հանդերձ, համակուած էր խոր մտահոդութեամբ, քանի որ կրակը հեռուհեռէ կը ծաւալէր, ուրիշ վտանգներ սպառնալով :

Անոնք ամիսներով ժողովներ դումարեցին եւ ծրագիրներ մշակեցին, բանաձեւեր քուէարկեցին եւ ազդարարութիւններ փո - խանակեցին :

Արդի՞նքը,— տակաւին համաձայնութիւն գոյացած չէ կա - մաւորներու առաքման մասին, եւ ահա նոր իրարանցում : Գերմանացիները կը տեղաւորուին սպանիական Մարոքի մէջ, չարաթներ ի վեր, խմբովին գաղթելով իրրեւ ճարտարապետ, բանուոր, պաչտօնեայ, առեւտրական կամ դործակալ :

Ամբաստանողները, մտանաւորապէս Ֆրանսացիները կ՛ըսեն թէ բոլորն ալ քօղարկեալ զինուորներ եւ սպաներ են, որոնք արդէն ձեռք առած են սպանիական Մարոքի վարչական եւ տնտեսական մեքենան :

Իսկ Պերլինի մէջ այս մեղադրանքներուն կը պատասխանեն բուռն խաչակրութեամբ մը, ամբաստանելով թէ «Ֆրանսայի սպաչախոյտ գաղտնի ծրագիր մը կազմած է, սպանիական Մարոքը գրաւելու համար » : Մինչեւ անգամ կ՛ըսեն թէ խորհրդային հանրապետութիւն մը կը հաստատուի Հարաւային Ֆրանսայի մէջ, իրրեւ մայրաքաղաք ունենալով Փէրփինեանը ...

Ամէն պարագայի մէջ, ծանրապէս պղտորած են ջուրերը, Միջերկրականի արեւմտեան ափերուն վրայ, յիչեցնելով 1912ի դէպքը, որ քիչ մնաց պատերազմի պիտի յանդէր :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԹՈՒՐՔԻԱ ՆՈՐԷՆ ՊԻՏԻ ԲԱՆԱԿՑԻՆ ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹԻ ՀԱՐՑԻՆ ԼՈՒԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Ա. Դ. Խորհուրդին ներսը յետագոյացաւ երէք օր

Թուրքիոյ արտաքին գործակար Թ. Ր. Արաս չարաթ օր Ժընեւի խորհրդարանական խմբակցութեան առջեւ բացատրութիւններ տուաւ Փարիզի բանակցութեանց եւ Ֆրանսական կառավարութեան որոշման մասին : Ըստ Թ. Ր. - բանական գեսպանը վերադարձած էր առանց նոր առաջարկ մը բերելու, պարզապէս ժամանակը չատ կարճ ըլլալով : Շեչտեց թէ երկու կառավարութիւն - ները համաձայնած են երեք օր յետաձգելու Ա. Դ. Խորհուրդին նիստը : Ֆրանսական կառավարութեան խնդրանքին վրայ, այն Թրքական առաջարկը որ քննուած էր Փարիզի մէջ, չուտով Փարիզ պիտի դրկուի իբրեւ աւելի մանրամասն ծրագիր : Գործակարը այս առթիւ յիչեց պայքանեան երկիրներու, Խորհրդային Միութեան եւ Անգլիոյ ցոյց տուած հետաքրքրութիւնը այս հարցի մասին եւ չեշտեց անոր անդրադարձումը ուրիշ երկիրներու մէջ : Ըստ թ. - մէն տեղ բարեկամական բաղձանքներ կը յայտնուին, որպէսզի վէճը կար - գադրուի համերաչխութեամբ եւ եղրակացուց.— « Թէեւ որ եւ է չօչափելի նչան չկայ նախատեսելու համար վէճին ելքը, բայց կ՛ուզէի չեչտել թէ Ֆրանսայի մէջ ձգտում մը կը յայտնուի լրջօրէն քննելու խնդիրը եւ արագօրէն ելքի մը յանգելու : Հարկ է հանդարտօրէն սպասել յետագայ բանակցութեանց » :

Վարչապետ Խոճէթ Ինէօնիւ եւս խօսք առնելով, յայտարարեց թէ համաձայն է Թ. Ր. Արասի տեսակէտներուն եւ թէ նկատի առնելով որ Ազգաժողովը չի կրնար որոշման մը յանգիլ առանց Թուրքիոյ համաձայնութեան, կը մնայ մէկ համբայ,— Ուղղակի համաձայնութեան եղանակ մը Թուրքիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ :

**** Ժընեւէն կը հեռագրեն.— Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ խնդրանքին վրայ, Ա. Դ. Խորհուրդին նստաչրջանը, որ նչանակուած էր Յունուար 18ին, յետաձգուեցաւ 21ին :*

**** Էնկիւրիէն կը հեռագրեն.— Ալէքսանտրէթի հարցին առթիւ ծագած յուզումը կը հանդարտի եւ հետզհետէ կը յուսացուի թէ կարելի պիտի ըլլայ բարեկամաբար կարգադրել վէճը : Էնկիւրիի քաղաքական չրջանակներու մէջ կը հերքեն այն դրոյցները թէ Թուրքիա կարգ մը դիտումներ կը սնուցանէ Ալէքսանտրէթի հանդէպ :*

«Հիթիթեան» ցոյց մը Անտիոքի մէջ...

Անտիոքէն կը հեռագրեն.— Շաբաթ կէս օրին Թրքասիրական ցոյց մը կատարուեցաւ, ուժ տալու համար ծայրայեղ տարրին պահանջներուն : 2500 ցուցարարներ պտտեցան քաղաքին մէջ, յայտարարելով թէ իրենք նախկին Հիթիթիներուն ժառանգորդներն (Թուրքերէն՝ Հաթայցի) : Ցետոյ դրօչ մը պարզեցին որուն վրայ խոչոր տառերով գրուած էին հետեւեալ խօսքերը.— «Մենք անկախութիւն կը պահանջենք, Ապրելու իրաւունք կը պահանջենք : Հաթայցիները բոլորն ալ եղբայրներ են առանց կրօնի խտրութեան » :

Ազգաժողովի ներկայացուցիչներուն բնակարանին առջեւէն անցած ատեն, ցուցարարները ծափահարեցին պատուիրակութիւնը որուն անդամները պատշգամ ելան : Ցետոյ ցուցարարները «կեցցէ անկախութիւնը» աղաղակելով վերադարձան Թրքական թաղը :

**** Շարունակելով իրենց քննութիւնները, Ազգաժողովին ներկայացուցիչները ձեռնարկած են մանրամասնօրէն ուսումնասիրելու Ալէքսանտրէթի խնդիրը : Ամէն օր վկայութիւններ կ՛ընդունին փոքրամասնութեանց ներկայացուցիչներէն եւ ընդհանրապէս բնակչութեան բոլոր տարրերէն, անոնց բոլոր բաղձանքները իմանալով : Վերջին օրերս մտանաւորապէս ուսումնասիրեցին ընտրական հարցը :*

Ֆրանկիստուրի դաշինք

Շաբաթ օր արտաքին նախարարութեան խորհրդական Պ. Վիէնօ նորէն տեսակցեցաւ Թրքական դեսպանին հետ : «Լ'Իօվր» կ՛իմանայ թէ Ֆրանսա որոշած է չատ աւելի լայն առաջարկներ ներկայացնել Թուրքիոյ, առաջարկներ որոնք մտանաւորապէս պիտի պարունակեն խոստում մը՝ յետագային կնքելու Ֆրանքֆուրեան դաշինք մը փոխադարձ օդնութեան :

Միւս կողմէ կը հաստատուի թէ Թրքական այն պատուիրակութիւնը որ Ժընեւ պիտի երթայ, նախապէս կանդ պիտի առնէ Փարիզի մէջ եւ Թ. Ր. Արաս պիտի տեսակցի արտաքին նախարար Պ. Իվոն Տելպոսի հետ :

**** «Տէյլի Թելեկրաֆ» կ՛իմանայ թէ վարչապետ Լէօն Պլում խոստացած է Փարիզ վերադարձէն անմիջապէս վերջը անձամբ քննել Ալէքսանտրէթի խընդիրը եւ կարելին փորձել, երկու տեսակէտները հաչտեցնելու համար :*

**** Վերջին լուրերու համաձայն, Ֆրանքֆուրեան նոր բանակցութիւնները պիտի վերսկսին վաղը, չորեքչաբթի, Փարիզի մէջ : Ամերիկեան ժամ ժամին տեղեկութիւն պիտի ստանայ Թրքական պատուիրակութենէն :*

Արիւնապի կռիւ Թուրքերու եւ Արաբներու միջեւ

Անտիոքէն կը հեռագրեն յունուար 10 թուականով.—

Ազգաժողովին պատուիրակները այսօր զացին Ռիհանիէ, որ 50 քիլոմեթր հեռու է քաղաքէն : Մինչ քաղաքապետարան կը դտնուէին եւ սկսեր էին լսել դանագան պահանջներ, Թուրք ծայրայեղները խռովութիւն մ՛ ըյարուցին Ա. - րաբներուն հետ : Իրիր եւ քարի հարուածներ փոխանակուեցան եւ զնդակներ արձակուեցան : Ամրճանակներ եւ որսի հրացաններ գործածուեցան եւ նոյն իսկ ռազմական հրացան մը խլուեցաւ ոստիկան զինուորի մը ձեռքէն : Ազգաժողովին պատուիրակները խռովութեան սկիզբէն իսկ պատշգամ բարձրացան, անդորրութիւնը վերահաստատելու համար, բայց միայն կրնան ականատես եղան : Հարկ եղաւ օդնութեան կանչել 28րդ հեծելազունդը, որուն ժամանումը բաւական եղաւ ցուցարարները փախուստի մատնելու համար : Հինգ հոգի հիւանդանոց փոխադրուեցան : Մէկը, Արաբ մը, մեռաւ, զանկէն զնդակ մը ստացած ըլլալով : Միւս չորս վիրաւորներէն երկուքը Թուրք են, մէկը՝ Քիւրտ, միւսը՝ Արաբ : Դեռ ուրիշ քանի մը տասնեակ Արաբներ ալ վիրաւորուած են : Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց քաղաքապետին զաւակը, որ Թրքական չարքերուն մէջ կը դտնուէր, ռազմական հին հրացան մը բռնած :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԲԱՐՈՎ ԵԿԱՒ ՄԵՐ «ՔԷՄԱՆՉԷ»Ն

— o —

Կայաւէ կայան, ամբողջ մօտաւոր ու հեռաւոր Արեւելքը մաղ գալէ վերջ, «Էէմանչիստ» Ռուբէն իմիգինիը ևս - տեց Եւրոպա : Եւ արդէն Փարիզ է, ուրբաթէն ի վեր :

Շաբաթ առտու, երբ խմբագրատուն եկած էր իր առաջին ողջոյնը տալու, միտքս ինկաւ Սայեաթ Նովայի տաղը· *Տաս տարի է ման քմ գալիս*
փառիչաքի չահիփի պէս,
Օխտըն տարի էլ ման կուգամ
Սազըն ձեռիս զարիքի պէս...

Արդարեւ, Ռուբէնի «Էէմանչէ»ն ինչո՞վ պակաս է Սայեաթ Նովայի «աչկիլուս»էն, որ իր գլուխը կը դարձնէր «մէ փուբըր նավի նման » :

Այս համեստ արուեստագէտն ալ մեզի հետ չուեց Պոլսէն դէպի Պալեան :

Պուկկարիա կը գտնուէր միջնեւ 1924 - 25, յետոյ անցաւ Ռումանիա, ուր մնաց բաւական երկար : Կարծեմ Յունաստան ալ հանդիպեցաւ և այնուհետեւ իր ձայնը կը լսէինք Արեւելքէն :

Ես կը յիշեմ միայն երկիրները, դուք իրեն հարցուցէք իր պտտած քաղաքներն ու գիւղերը :

Արեւելքի մէջ առաջին կայաններն եղան Սուրիա եւ Լիբանան, ուր իրեն անծանօթ վայր չմնաց : Ցետոյ շրջեցաւ Անդրյորդանան, Պաղեստին, Եգիպտոս, Հնդկաստան, Ճավա, Ճափոն, Չինաստան, Մանչուրիա :

Անցեալ տարուան վերջերը ճամբայ ելած էր դէպի Եւրոպա : Հանդիպեցաւ Լեհաստան, Գերմանիա, Պելժիա : Եւ ահաւասիկ Փարիզ :

Իր «Էէմանչէ»ն բրթոց ոչ միայն ժողովրդական սրահներու, այլ եւ պալատներու մէջ : Արքունի կամ պետական դէմքեր պատիւ սեպեցին երթալ անձամբ լսել հայածական ժողովուրդի մը այս տաղանդաւոր զաւակը :

— Ի՞նչ լեզու կը խօսէիր Ամմանի մէջ, էմիր Ապտուլլահի հետ :

— Թուրքերէն :

— Իսկ Չինաստանի եւ Ճափոնի՞ մէջ :

— Անգլերէն, որքան կարելի էր :

— Մանչուրիոյ մէ՞ջ :

— Ռուսերէն, բանի որ գաղութին մեծ մասը այդ լեզուն միայն կը հասկընայ : Նոյնը ևաեւ Լեհաստանի մէջ, ուր մեր ազգակիցները կը խոստովանին թէ «հայենակ» չեն հասկնար...

Բնականաբար ամէն տեղ ալ իր ընդունգին լեզուն էր որ կը տիրապետէր, առանց ազգի, կրօնի կամ տարիքի տարբերութեան :

Եւ այդ լեզուն է որ պիտի լսենք ևաեւ այստեղ, իր ինքնատիպ արտայայտութեամբ, ինչպէս քառը :

ՎԱՀԷ

Յ. Գ.— Տարիներէ ի վեր չկրցանք ճարել ոչ «թառիստ»ին, ոչ ալ «Էէմանչիստ»ին հայերէնը : Տարազը կրնա՞ր օգնել ...

Վիէնի զինուորականաց բանակցութիւնը

— o —

Վիէն, 9 յունուար (Ցառաջ).— Ժամ մը հայ զինուորականներու հրաւէրով, երէկ իրիկուն տեղի ունեցաւ հրապարակային ժողով մը, ուր ներկայ էին բանական թիւով զինուորականներ : Մօտ երեք ժամ վիճաբանելէ վերջ, քուէարկուեցաւ հետեւեալ բանաձեւը . —

1.— Ֆրանսական իշխանութենէն խնդրել մեր հպատակութիւնը զինուրագրութենէն առաջ : 2.— Կը բաղձանք Ֆրանսական բանակներու մէջ կատարել մեր ծառայութիւնը : 3.— Դիմում կատարել որպէսզի ոչ-զինուորներն ալ վայելեն այն առաւելութիւնները, զորս մենք պիտի վայելենք մեր զինուորական պարտականութիւնը կատարելէ վերջ : 4.— Այս առթիւ չանալ որ իւրաքանչիւր պաղութի մէջ կազմուած մարմիններէն կեդրոնական մարմին մը հաստատուի, կարելի եղածին չափ իրականացնելու համար մեր այս բաղձանքները :

Քուէարկութենէն վերջ ընտրուեցաւ 7 հոգինոց մարմին մը, որպէսզի յիշեալ բանաձեւը հաղորդէ ատ որ անկ է :

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻՆԵՐՈՒ ՏԵՂԱՒՈՐՈՒՄԸ ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՄԱՐՈՔԻ ՄԷՋ

Անգլիա կ՛արգիլէ կամաւորներու առաքումը

— • —

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒՍ ՄԻՋՈՑՆԵՐ ՊԻՏԻ ՏՆՕՐԻՆԷ

Ֆրանսական չրջանակները լուրջ մտահոդութեան մատնուած են, տեսնելով որ Գերմանացիները իրապէս կը տեղաւորուին սպանիական Մարոքի մէջ, իրրեւ կամաւոր, ճարտարապետ կամ պաչտօնեայ : Ֆրանսական մամուլը վրդովիչ տեղեկութիւններ կը հրատարակէ այս մասին : Կառավարութիւն ալ դգուչական միջոցներ ձեռք առած է, չարժման մէջ դնելով նաւատորմը : Իրապէկ աղբիւրէ կը հաւաստեն թէ Ֆրանսական կառավարութիւնը Լոնտոնի դեսպանին միջոցաւ առաջարկած է անգլո-Ֆրանսական նաւային ցոյց մը կատարել, բայց անգլիական կառավարութիւնը պատասխանած է թէ կացութիւնը առ այժմ չարդարացներ այդպիսի տնօրինութիւն մը : Պ. Իդըն յանձնարարած է Թէթուանի անգլիական հիւպատոսին մանրամասն տեղեկագիր մը դրկել Գերմանացիներու եւ առ հասարակ օտարականներու գործունէութեան մասին :

Փարիզի մէջ լրջօրէն կը կասկածին թէ Հիթլէր կ՛ուզէ նոր անակնկալ մը սարքել, ամուր խարիսխ մը հաստատելով սպանիական Մարոքի մէջ : Աւելի մը ի վեր լուրեր կը հասնին թէ գերման ճարտարապետներ սովորականէն աւելի կը հետաքրքրուին սպանիական Մարոքի հանքերով : Հանքային ճարտարապետներու թիւը չափազանց աւելցած է վերջին չարաթներու ընթացքին : Թէթուանի անգլիական հիւպատոսը պիտի ստուգէ թէ այս մարդիկը իսկապէս ճարտարապետնե՞ր են թէ գինուորական մասնագէտներ :

Մինչ այս մինչ այն, անգլիական կառավարութիւնը մտանաւոր հրահանգներ դրկեց Փարիզի, Հռոմի, Պերլինի, Լիզպոնայի եւ Մոսկուայի դեսպաններուն, որպէսզի հաղորդեն իրենց դտնուած երկիրներու կառավարութեանց : Անգլիա կ՛ուզէ գիտնալ անոնց տեսակէտները, օր առաջ արգիլելու համար զէնքերու, կամաւորներու եւն. առաքումը դէպի Սպանիա, որ կոդմին համար ալ ըլլայ : Ծանուցագիրը մտանաւորապէս կը թելադրէ որ իւրաքանչիւր պետութիւն միջոցներ ձեռք առնէ եւ ի հարկին օրէնքներ հաստատէ, կամաւորներու գինուորագրութիւնը արգիլելու համար : Անգլիա իր մասին սկսած է գործադրել 1870ի օրէնքը, որով անգլիական հպատակներուն կ՛արգիլուի գինուոր գրուիլ օտար պետութեան մը համար : Արդ, անոնք որ կը գինուորագրուին Մաարիտի կառավարութեան կամ Զօր. Ֆրանքոյի բանակին համար, են-

(ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ՀԱՅ ՄԱՐԴՈՒ ԱՐՏԱՍՈՒՄԸ

Ծուռտուր ծիր Մորչոլոմոն Մ[illegible]
ատ Հայաստանի Մ[illegible]
ներ Հայ Ազգային Հերոսամարտ[illegible]
ների Ազգային Թանգարան[illegible]
Ա. — Մուսայի գործիքները[illegible]
ատ Հայաստանի։ —

Հ[illegible]ն ալ ունենալ ժողովուրդը[illegible]
ները։

Ա — Մելիսէ՛, ինչո՞ւ ես այդպես լռում։ Ես քեզ[illegible]
ում եմ։

Մ — Ես ալ քեզ կը նայիմ, Ազատ, ու կը մտածեմ, թէ ինչպէ՛ս կարելի է, որ մարդ[illegible]
ներ ունենան, որոնք ոչ մէկ բանի կը նային, ոչ մէկ բանի կը մտածեն, ոչ մէկ բանի կը հետաքրքրուին։ Ես ալ կը նայիմ, կը մտածեմ, կը հետաքրքրուիմ, ու ինչքա՜ն բաներ կան, որ ինծի համար անհասկնալի են։ Ինչո՞ւ ծաղիկները գոյնզգոյն են, ինչո՞ւ ծառերը կանաչ են, ինչո՞ւ ամպերը սպիտակ են, ինչո՞ւ ջուրը կը հոսի, ինչո՞ւ ես կամ դուն կամ ուրիշ մարդիկ կան աշխարհիս երեսին։ Ինչո՞ւ ամէն բան կայ, ինչո՞ւ ոչինչ չկայ։ Ինչո՞ւ ամէն բան կը փոխուի, ինչո՞ւ ոչինչ չի կրնար մնալ միշտ նոյնը։ Ինչո՞ւ ամէն բան կը ծնի, կ՚աճի, կը մեծնայ, կը ծերանայ ու կը մեռնի։ Ինչո՞ւ ամէն բան կը մեռնի։ Ինչո՞ւ ես կամ դուն կամ ուրիշ մարդիկ կը մեռնինք

ՉԱՐՔԱՐՈՒԹԻՒՆ

(ՎԵՊ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԹՂԹԱԿԻՑ)

— ——

ՀԱՅՐԸ ԱՐԴԱՐ ՉԷ ՄԵՌՆԻ ՄԵՂՔԸ ՉԱՐՈՒՆԱԿՈՂ ՁԵՌՔԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

ՄԱՀՈՒՆ Ա. ՊԱՐՈՆԱՅԻՆ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ

(Շար. Մինչեւ Վերջ)

Թաղման օրը Ալիսը ամբողջ օրը անդադար լացեց։ Ամուսնոյն մահուան լուրը ստանալէն ետքը ան ոչ մէկ խօսք ըսաւ, ոչ մէկ արտասուք թափեց։ Ան կարծես քարացած էր։ Ան ոչ մէկ խօսք ըսաւ, ոչ մէկ արտասուք թափեց։ Ան կարծես քարացած էր։ Ան ոչ մէկ խօսք ըսաւ, ոչ մէկ արտասուք թափեց։ Ան կարծես քարացած էր։

Ալիսը ամբողջ օրը անդադար լացեց։ Ամուսնոյն մահուան լուրը ստանալէն ետքը ան ոչ մէկ խօսք ըսաւ, ոչ մէկ արտասուք թափեց։ Ան կարծես քարացած էր։ Ան ոչ մէկ խօսք ըսաւ, ոչ մէկ արտասուք թափեց։ Ան կարծես քարացած էր։

— Ալիս, սիրելի՛ս, — ըսաւ Մահուն, — ես գիտեմ որ ցաւ կը զգաս, բայց ինչո՞ւ չես լար։ Ինչո՞ւ չես լար

թակայ են մինչեւ երկու տարի բանտարկութեան եւ ծանր տուգանքի: Ի հար – կին երկու պատիժներն ալ միաժամանակ պիտի գործադրուին:

Ֆրանսական կառավարութիւնն ալ պատրաստակամութիւն յայտնած է մանաւանդ օրէնք մը քննարկելու այս մասին, բայց նախ կ'ուզէ դիտնալ միւս պետութեանց տրամադրութիւնները:

Կացութիւնը այնքան ծանր կը համարուի որ, վարչապետ Լէօն Պլում եւ ուրիշ նախարարներ որոշեցին կարճ կապել իրենց արձակուրդը եւ Փարիզ վերադառնալ անմիջապէս: Պ. Տալատիէ, զինուորական նախարարը, որ Մարոք պիտի երթար, յետաձգեց իր ուղեւորութիւնը: Ֆրանսական Մարոքի մարզ – պանը արդէն իսկ բողոքագիր մը ուղղած է Սպանիոյ ապստամբ կառավարութեան, Գերմանացիներու տեղաւորման մասին:

Ամերիկեան մամուլը մտահոգութեամբ կ'արձանագրէ այս նոր բարդութիւնները, դիտել տալով թէ գերման զինուորներու ներկայութիւնը սպանիական Մարոքի մէջ, Ճիպրալթարի դիմաց, կենսական խնդիր է ոչ միայն Անգլիոյ, այլեւ Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ համար:

Գերմանական թերթերը բաւական զրոյցներ կը հրատարակեն Ֆրանսական մամուլին դէմ, պնդելով թէ սուտ լուրեր կը հրատարակեն, իբրեւց մեղքերը ծածկելու համար: Այս առթիւ կ'ըսեն թէ Ֆրանսա կ'ուզէ կցել սպանիական Մարոքը:

*** Արտաքին նախարարութեան խորհրդականը ունկնդրութեան ընդու – նեց Փարիզի անգլիական եւ խորհրդային դեսպանները:

*** Կարգ մը լուրերու համաձայն, 5000 ձափոնցիներ պիտի միանան գեր– ման եւ իտալացի կամաւորներուն, Քատիքսի մէջ (Սպանիա), օգնելու համար ապստամբներուն:

*** Կոխուները սաստկօրէն եկը շարունակուին Մատրիտի չուրջը: Ապըս – տամբները բռնած են մայրաքաղաքին հիւսիսային ճամբաները, բայց ուժգին դիմադրութեան կը հանդիպին ամէն տեղ:

ՇԱՐՔ ՄԸ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԻՏԱԼԻՈՅ ՄԷՋ

Ազգ[illegible]ծ և սպիտ կ'եռու եւ ահեղու կեանքերիր

=•·•=

Ֆաշական կառավարութիւնը չարաթի օր վաւերացուց կարգ մը հրամանա– գիրներ որոնց երկուքը սահմանադրական են եւ ատով իսկ բացառիկ նշանա - կութիւն ունին:

Առաջին հրամանագրով կառավարութեան իրաւասութիւն կը տրուի ամէն միջոց ձեռք առնել պատերազմի ընթացքին և չէզոքութեան մասին: Երկրորդով ֆաշական կուսակցութեան ընդհանուր քարտուղարին կը տրուի նախարարի տիտղոս եւ պաշտօն: Այս վերջին պարագան լաւ ըմբռնելու համար, հարկ է յիշել թէ երկար տարիներ ի վեր կուսակցութեան քարտուղարը վաստօրէն կը վայելէր աւելի բարձր դիրք մը քան նախարար մը: Այսպէս, արքունիքի ըն - դունելութեանց առեն կուսակցութեան քարտուղարը նախապատուութիւն կը վայելէր նախարարներուն վրայ: Ան իրաւունք ունէր մասնակցելու բոլոր ժո– ղովներուն, խորհրդարանէն մինչեւ ֆաշական գերագոյն խորհուրդը: Նոր հրամանագրով, կուսակցութիւնը կը լուծուի պետութեան մէջ. կը կազմէ ա – նոր օրգանական մասը:

Միւս հրամանագիրներուն ամէնէն կարեւորը այն է որ կ'արգիլէ խառ – նակեցութիւնը եթովպիոյ մէջ, սպիտակ եւ գունաւոր ցեղերու միջեւ: Իտա– լիա չուզեր խառնածիններու սերունդ մը արտադրել իր նոր գաղթավայրին մէջ: Ցեղին պաշտպանութեան յատկացուած այս հրամանագիրը չատ խիստ է եւ կ'արգիլէ հարճութիւնը սպիտակ այրերու եւ գունաւոր կիներու կամ սպի– տակ կնոջ մը եւ գունաւոր այր մարդու մը միջեւ: Այս արարքը յանցանք կը համարուի եւ կը պատժուի բանտարկութեամբ: Հրամանագիրը չի չօշափեր ամուսնութեան խնդիրը, այդ մասին համաձայնութիւն մը կնքուած ըլլալով Վատիկանի հետ: Այս միջոցին բազմաթիւ իտալացի երիտասարդներ կը գտնուին եթովպիա, իբրեւ զինուոր, պաշտօնեայ կամ գաղթական, իսկ սպիտակամորթ կիներու թիւը անբաւական կուգայ: Այդ մասին ալ միջոցներ պիտի խորհին:

ՅԱԲԱԹԱԿԱՆ 48 ԺԱՄՈՒԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ԹԱՂՈՒՄԸ

Մարսէյի մէջ

Շարաթ օր Մարսէյլի մէջ տեղի ունեցաւ բաւական զուարճալի ցոյց մը: Շինութեանց բանուորները, թիւով 5000 հոգի, թափօր մը կազմեցին քաղաքին կեդրոնական փողոցներուն մէջ եւ հանդիսաւորապէս թաղեցին չարաթական 48 ժամուան աշխատանքը: Թափօրին առջեւէն կ'երթար նուագախումբ մը, ա– նոր ետեւէն մոմեր բռնած մարդիկ, որոնք չրջապատած էին դագաղ մը: Սեւ ծածկոցին վրայ կը կարդացուէր հետեւեալ արձանագրութիւնը.—«Աստ հանգ– չին 48 ժամերը»: Թափօրը դնաց նահանգապետարան, յետոյ քաղաքապետա– րան, ուր քաղաքապետ Պ. Թասօ ողջոյն ուղղեց, մինչ նուագախումբը կը թնդացնէր «Մարսէյեզ»ը:

“ՎԷՄ,

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ «Վէմ»ի ԺԲ. թիւը հետեւեալ բովանդակութեամբ.— Գ. ԳԻՒԶԱԼԵԱՆ՝ «Մ. Փորթուգալեան».— Վ. ՄԻՆԱՒՈՐԵԱՆ՝ «Որհա– տիրքի Օրեր».— ՊՐՈՖ. Ն. ԱՂՈՆՑ՝ «Նոր հայերէն քերականութիւնը».— ՏՕԲԹ. Վ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ՝ «Յուշամատեան».— Հ. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ՝ «Ազգրանիկը Մհունեաց աշխարհում».— Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ՝ «Համաշխարհային պատերազմը եւ Տարօնի աշխարհը» (վերջ).— «Հայ Հայկական բանակցութիւններ».— ՀԻՆ ԹՈՒՂԹԵՐ Ռոստոմի նամակները.— ԱՆՑԵԱԼԸ.— ԿԵԱՆՔ ԵՒ ՄՇԱ– ԿՈՅԹ.— ԳԻՐՔ ԵՒ ՄԱՄՈՒԼ.— ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ.— Վ. ԵՊ. ՄԱՆԿՈՒՆԻ՝ «Գէորգ Դ. եւ իր ժամանակը».— Նկարներ:

Խմբագրութիւնը շատ կը խնդրէ բաժանորդներէն փութացնել բաժնե– գիներու վճարումը: Մասնաւորապէս կը խնդրուի ֆրանսայի բաժանորդնե– րէն ջանալ մինչեւ Նոր-Տարի փակել իրենց հաշիւները, որով մեծ աչակ– ցութիւն ցոյց տուած կը լինին խմբագրութեան: փարիզի բաժանորդները կարող են բաժնեգինը ուղարկել Լ. Գեւոնեանի հասցէով «Ցառաջ»ի խմբա– գրատուն, Մարսէյլինը՝ Ն. կակոսեանին՝ 49 rue Nationale: կամ ուղ ղակի խմբագրութեան՝ S. Vratzian, 13 Rue des Platanes Plessis-Robinson, (Seine).

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐՈՑ

Ֆ. Կ. Խաչի Մարսէյլի Մ. Հիւղը կը տօնէ իր չորս Մ. Հիւղերուն հետ 17 ցունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Շահիրիկեան սրահին մէջ, 5 rue de l'Eclipse, Մարսէյլ:

Գեղարուեստական բաժին. Պիտի ներկայացուի «ՇԱՒԼՕ»էն ՄԻՆԷ ՍԷԹօ ընկերութենէն: Ջաւեշա մը ԱԲԻԼԵԱՆ թատերախումբէն:

Երգ, արտասանութիւն փոքրիկներու կողմէ:

Կը բաժնուի պտղ ու նախընթրիք բոլոր ներկայ փոքրիկներու:

Մուտք 3 ֆր., փոքրիկները ձրի:

Հ. Ց. Դ.

Ֆառիկ

Անթէր-Պոիա-Քոլոնպի Արամ ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 15 ցունուար, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, սովորական հաւաքատեղին:

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆԴՈՑՔ

կազմակերպուած Անիէր-Պուա-Քոլոնպի Արամ ենթակոմիտէի կողմէ

17 *Ցունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,*

149bis Ave. Argenteuil, Անիէր

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **ՇՈՒՐՐ ՄԻՍԱՔԵԱՆ**

Օրուան հարցերու շուրջ,

Խօսք կ'առնեն ուրիշ ընկերներ: Երգ, արտասանութիւն եւլն.:

Մուտք 5 ֆրք.:

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ–ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած Ֆր. Կ. Խաչի Փարիզի Ճանաճիւղին կողմէ

17 ցունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, ռուսական երաժշտանոցի սրահին մէջ, 26 Ave. Tokio, Métro Alma et Iéna

ԴԱՍԱԽՕՍ **Պ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ**

Նիւթ՝ Տպաւորութիւններ Հարաւ. Ամերիկայէն:

Ֆր. Կ. Խաչի Շրջանային Վարչութիւնը

«Մանուկներու Օրուան» տօնակատարութեան առթիւ

հրապարակ կը հանէ պատկերազարդ հանդէս մը,

Գեղարուեստական սիրուն յօդուածներով, ուղերձներով եւ զանազան գեղեցիկ գրուածքներով,

16 նկարներ Ֆ. Կ. Խաչի դաշընթացքներէն, Մանուկներու Օրուան» եւ ՕԳՈՒՓՈՒՈՒԹԵԱՆ ԿԱՑԱՆԷՆ:

Յօդուածներ ունին՝ Պերճուհի, Է. Բիւզանդ, Յ. Օրօրա Ալահիտ, Ն. Քիպ– րիթճեան, Հերմինէ Միսաքեան, Մ. Տաճատեան, Գ. Ադապազեան, Հեր– մինէ Անդրանիկ, Ս. Վռազեան, Շ. Նարգունի, Ա. Յանէտեանեան, Ս. Ոսկա– եան եւ ուրիշներ.

ԳԻՆ 1 ՖՐ.:

Դիմել՝ Շրջ. վարչութեան Mme Missakian, 6 rue d'Alsace, Asnières (S)

Սեմբ'էթիեւի եւ Ս. Շաժօնի հայ գիտունութիւնը

Սէնթ'էթիէն եւ Սէն Շաժօն քնակող խումբ մը հայ գիտունները որո– շած են խորհրդակցական ժողով մը գումարել, գիրենք հետաքրքրող խըն– դիրներու շուրջ: Ժողո|ի օրը նշանակուած է Ս. էթիէնի հաւար յատաջիկայ չորեքշաբթի (13 ցուն.), երեկոյեան ժամը 8.30ին, Café des Colonres, 17 Place Jean Jaurès:

Ս. Շաժօնի հաւար. հինգշաբթի (14 ցուն.) երեկոեան ժամը 8.30ին, Մալաքիոյ կրթասիրաց միութեան սրահը:

Ս. էթիէնի եւ Ս. Շաժօնի հայ երիտասարդներու առաջաւոր յանձնախումբ

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

Ֆ. Կ. Խաչի Վալանսի Մասնաճիւղին կողմէ

17 ցու ուար. կիրակի կէսօրէ վերջ, Շ. Յ. Դ. սիամանթօ ակումբին մէջ,

կը խօսի ՕՐ. ՀԵՐՄԻՆԷ ՄԻՍԱՔՃԵԱՆ

Տարեկան Թատերական Ներկայացում

կազմակերպուած Սամուէլ Մուրատեան Վարժարանի աշակերտներէն

կիրակի, 7 փետր. ժամը 3ին, Պէրիկեր-աշեան թատերասրահին մէջ,

26 rue Troyon, Sèvres, Métro: Pont de Sèvres,

Մահիիոյ մէջ

Պատրաստուեցէք Յունուար 23ին, Սալօն Գօլիզէի մէջ վայելելու Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութեան

ՏԱՐԵԿԱՆ ՃՈՒԽ ՊԱՐԱՒԱՆԴԷՍԸ

կը խնդրուի նկատի առնել այդ թուականը:

ՅՕՒՇԱՏԵՏՐ

Ֆ. Շ. ԿԱՊՈՑ խումբի Ա կէսի մաս նաճիւղի ընդհ. ժողովը 13 ցունուար չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին սովորական հաւաքատեղին, կարեւոր օրակարգ, Ընդամներու ներկայու– թիւնը պարտաւորիչ է:

ՎԷՔԵՐԱՆՆԵՐՈՒ ՖՕՆՑ

Ընկ. Մկրտիչ Մեզպուրեան, փո– խան ծաղկեպսակի, 25 ֆր. կը նուի– րէ վէթերաններու ֆոնտին, իր զո– քանչին՝ Տիկ. Բերթրոն Յարեանի մահուան առթիւ:

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆ

Տիկ. Սիրանոյշ Մեզպուրեան իր ոյքացեալ մօր մահուան առթիւ փո– խան ծաղկեպսակի 25 ֆր. կը նուի– րէ Շավիլի Հայրագայիի մասնա– ճիւղին:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Գ. Կորկոտեան (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Ա. Ամպոեան (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Մ. Ամպոեան (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Ճ. Կորկոտեան (Մար– սէյլ), Տէր եւ Տիկին Մ. Ամպոեան, Տէր եւ Տիկին Մ. Ազդօեան, Տէր եւ Տիկին Թ. Գարակեհեան, իրենց չը– նորհակալութիւնները կը յայտնեն բո– լոր այն բարեկամներուն եւ ազգա – կաններուն, որոնք անձամբ, հեռագ – րով եւ ծաղկեպսակներով իրենց ցա - ւակցութիւնը յայտնեցին իրենց մօր, հարսին, քեռկնոջ եւ խնամիին Այրի ՌԵՀԱՆ ԿՈՐԿՈՏԵԱՆԻ դառնաղէտ մահուան առթիւ:

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ Գուլվար Օտտոյի մաս– նաճիւղի վիճակախաղէն չահած են հե– տեւեալ թիւերը.— 3, 115, 137, 111, 259, 246, 237, 248, 97, 13, 56: Պար - գեւները առանալու համար դիմել վարչութեան:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON.

Dancing-Cigale, պարահանդէսամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8.30ին:

Դերասան Ց. Ղազարեանի ներկայացումներ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

16 *Ցուն.— Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Սէն Ժէռօմի Պատ Մահուկի սրահին մէջ, ԱՐՇԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ:*

17 *Ցուն.— Կիրակի ցերեկ ժամը 3ին, Պուլվար Օտտօ, Պատ Էնթէրնասիօ– նալի սրահին մէջ, ՆԱՄՈՒՍ:*

24 *Յու ն.— Կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին. Մարսէյլ, Շահրիկեան սրահին մէջ, ԱՇՈՒՂ ՂԱՐԻԲ:*

31 *Յուն.— Կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին, Պօմօն, Վարանդեան Ակուարին մէջ, ԱՆՈՒՇ:*

13 *Փետր.— Շաբաթ երեկոյ ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ Գեղարուեստական պարահանդէս, ԿՕՀԻԶԻ սրահին մէջ, Մարսէյլ. Մասնաժողովը առանձին յայտագրով եւ Թլթով:*

20 *Փետր.— Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Մարսէյլ, Շահրիկեան սրահին մէջ, ՄԱԵԱՔ ՆՈՎԱ:*

27 *Փետր.— Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Սալ Մազինօ շքեղ սրահին մէջ, Մարսէյլ, ՊԼՊՕ:*

ՏԱՐԵԳԻՐՔ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏՆԵՐՈՒ

Հրապարակ կ'ելլէ 15 Ցունուարին

Մեծադիր շքեղ հատոր մը

ՀԱՄԱԿ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

(Նախկին «Ցուսարեաց»ի էջերուն մեծութեամբ եւ 240 էջ)

Ունի հետեւեալ բաժինները — 1) Հայ գրականութիւն, 2) Օտար գրակ. էջեր, 3) Գրական ուսումնասիրութիւններ, 4) Գեղար. փիլիսոփայութիւն, 5) Ճարտարապետութիւն, 6) Նկարչութիւն, 7) Քանդակ., 8) Երաժշտութ. Ձափազանց ճոխ քրոմոլիկի մաս մը ուր մանրատառ 40 էջերով տրուած են: Արուեստի նշմարներ, գրախօսականներ. միջազգային գրակ. շարժուձը, Հայաստանի եւ արտասահմանեան հայ մշակ. տարին, յօբելեաններ, գրոյց– հանդիպումներ, մեր կորուստները եւլն. եւլն.:

Երկարաշունչ աշխատութիւններով իրենց ժամանակութիւնն են բերած.— Գ. Արք. Յովսէփեան, Ց. Օշական, Շ. Հան Պէրպէ եան, Կ. Զարեան, Գ. Մխի– թարեան, Ե. Նարդունի, Հրաչ Զարդարեան, Ռստանիկ. Վէմունի, Եղիշէ Այ– վազեան, Ն. Յարաքեան, Վ. Վանեան, Ար. Սրապեան, Որբունի, Ֆ. Ազատ– եան եւլն. Անտիպ էջեր՝ Մ. Վարանդեանէն, Սիպիլէն, Կոմիտաս Վարդ.էն, Թէոդիկէն, Մատթ. Զարիֆեանէն, Թարգմանաբար՝ Ֆօլ Վալերի, Փրոֆ. Վիք Թոր Պաշ, Անուրէ Սիւարէս, Լ. Անդրէեւ:

Հատորը կ'արժէ Ֆրանսա, Սուրիա եւ Պալքաններ 30 ֆր., արտասահ– ման՝ թղթատարական կէս սակ ունեցող երկիրներ 35, իսկ լրիւ սակոնները 40 ֆր.: Դիմել Հ. ԲԱԼՈՒԵԱՆԻ, 1 rue de l'Aqueduc, Paris (10):

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԼՈՑՄՆ Ի ՀԱՑՍ, Գարեգին եպիսկ. Տրապիզոնի, պատկ. եւ գեղատիպ 25 ֆր., ԱՇՈՏ ԵՐԿԱՔ, Բ. Այվազեան, 12, ԱՆԻՆ ՇԱՒՈՒԵՑԱՒ 10, ԲԱՑՖԻՒ ԳՈՐԾԵՐԸ.— ԿԱՑԵՐ, Պէշրութ, 2 հատորը միասին 50 ֆր., ՍԱ– ՄՈՒԷԼ, Աքէնճ 40, ԴԱՒԻԹ ԲԷԿ, Աքէնճ 40, ԹԱԶԱԳՈՂԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱԲԱՆԸ, Գահիրէ 20 ֆր., ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ 40 ՕՐԵՐԸ, Դր. Վէրֆէլ 2 հատոր 70 ֆր., ՀՌՈՄԻ ՊԱՊԻՆ ԶԱՒԱԿՆԵՐԸ, Մ. Զէվաջօ 35, ՀՐԱՇԱՔՆԵՐՈՒ ՊԱԼԱՏԸ 35, ՌԱԿԱՍԱԹՆԻ ԱՍՊԵՏԸ 35, ՅԵԼԱԳԱՐ ՀԱՑՈՒՀԻ, Տր. Ճէլալեան, 20, ՀԱՐ– ՑԱԿԱՆԻ ՈՒՂԻՆԵՐՈՎ, վէպ, Տիկին Լաս 2 հատոր 20 ֆր., ՎԻՇԱՊՆԵՐԻ ԱՇ– ԽԱՐՀՈՒՄ, Տիկին Հայաստան Գէորգեան 15, ԵՐԳԻՇԱԿԱՆ, Նշ. Պէչիկթաշ– լեան 15, ՀԱՑ - ԹՈՒՐԱԿԱՆ ԿՌԻՒՆԵՐ- , Ա. Գիւլքանեանեան 15, ՖԻՐՏՈՒ– ՍԻ ԵՒ ԻՐ ՇԱՀԵՆԱՄԷՆ, Ա. Կոթիկեան 7.50, ՀԻՆ ՀԱՑ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒ– ՆԸ, Գեղարքունի 6, ՕՄԱՐ ԽԱՅԱՑԱՄԻ ՔԱՌԱԵԱԿՆԵՐԸ, Արամ Զարըդ 15, ԴՈՒ ԵՒ ԵՍ, Ռուբ. Զարդարեան 10, ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՒ հրատարակութիւնները, հատորը 20 ֆրանք, ԴՈՑԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՑՑ 1937, ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ ՀԱՑ ԱԶԱՏԱԳՐ. ՃԱՄԲՈՒՌ ՎՐԱՑ, Ա. Քէչեան, 20 ֆր.:

25 ՖՐԱՆԿԻ ԳԻՐՔ ԳՆՈՂԻՆ ՄԷԿ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՑՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՔԱՐ. ՏԷՍ ՆՈՒԷՐ : 50 ՖՐ.Ի ԳՆՈՂԻՆ՝ ՄԷԿ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՇԽԱՐ. ՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՆՈՒԷՐ, 100 ՖՐ.Ի ԳԻՐՔ ԳՆՈՂԻՆ ՄԷԿ ԿԵԱՆՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ ՏԱՐԵԳԻՐՔ ՆՈՒԷՐ:

Դիմել՝ ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ,

1, Rue Mr.le Prince, Paris(6), Chèque postal Paris 1278-35, Tél. Danton: 88.65

Գաւառէն եւ արտասահմանէն Թղթատարի ծախք աւելցնել 100ին 10:

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխօսլավակ բրդեղէններու, կօշիկ– ներու, ճերմակեղէններու, Թրիքօթաժի, զուլպաներու ևլն.ի համար:

Աժեծալաւ ապրանքներ բացառաբար գեղչուած դիներով:

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան դրկել Underwood եւ Royal դիւրափոխադրելի զրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն.

փափաքողներու կը դրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները:

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77, 67-78

Տօքթ. ՄԷՍՃԵԱՆ

82 rue d'Amsterdam, Paris (9)

Tél. Pigalle 70—02. Métro Place Clichy

Մասնագէտ ներքին եւ կանանց հիւանդութիւններու:

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 3—7:

կիրակի եւ տօն օրեր *մասնաւոր ժամադրութեամբ:*

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԸՐ

Ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ն

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton : 52 - 78

Աթենական եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ կարապետ Չէփ– ճեան, ծնած Աշոտի գիւղէն, 3 տար. փոխադրուած Կիւրինի Տեղահանու– թեան միջոցին կը գտնուէր Ատա– նաւուր կայ որ 1920ին կը գտնուէր. Պոլիս Իր հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել իր քրոջ՝ Տիկին Իւսուֆ Գալյոմճեանի (Չէփճեան), Ցառաջի միջոցաւ

— Ապթէն (Վօքլիւզի նահանգ) Մկրտիչ Գրիգորեան կը փնտռէ իր քոյրը՝ Պրուսա - Օրթագիւղի Մէրճ սէնց Գրիգորին աղջիկը Աննիկ: կը կարծուի թէ Փարիզ կը բնակի: Իր հասցէն իմացնել Վահրամ Մանուկեա– նի, 38, Rue Floréal, Romainville, Seine:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme. PARIS (13)

ՀԱՐԱԶԱՏ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՃԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԹԻ
13
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MERCREDI
13 JANVIER
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3318

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՒԱՆՑ ԽՈՒԺԱՆԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ

Ինչպէս կ'երեւայ, զինուորագրութեան խնդիրը նոր փորձու - թեան մը պիտի ենթարկէ այս գաղութը, այսինքն անոր քաղաքա - կան դիտակցութեան աստիճանը :

Արդէն կը տեսնենք ախտանշան մը,— վայրերան կանչեր եւ հոսանքէն քշուելու տրամադրութիւններ: Միւս կողմէ թուլու - թիւն մը անօրինակ՝ պաշտօնական կոչուած շրջանակներու մէջ:

Կը թուի թէ բուն զինուորցուներէն աւելի, կողմնակի մար - դիկ են որ գործ կ'ելլեն, զանազան բջիջներու անունով: Իսկ ինչ որ իրաւասու իշխանութիւն կը կոչենք, ամփոփուած է իր պատեանին մէջ, մինչեւ նոր զեկոյցի մը հրատարակութիւնը :

Ահաւասիկ երկու չարաթ է որ յանձնախումբեր կը կազմուին թաղերու մէջ, մասնակցութեամբ զինուորցուներու, բանաձեւելու համար իրենց բաղձանքները:

Գաւառէն ալ ձայներ կը հասնին հետզհետէ, նոյն մտահոգու - թեամբ եւ նոյն հիման վրայ:

Մեծ տարբերութիւններ չկան մինչեւ հիմա հրատարակուած բանաձեւերուն միջեւ :

Բոլորն ալ համաձայն են հիմնական կէտին մէջ.—

1.— Մտահոգել բուն Ֆրանսական բանակին մէջ, զօրակոչի ենթականէն իսկ ընդունուելով Ֆրանսական քաղաքացի :

2.— Հպատակ ընդունիլ նաեւ զինուորին անմիջական ազգա - կանները :

Կան որ հատուածական հպատակութիւն ալ կը յուսան, մանկա - վին պատեհութիւն մը գտած ըլլալու միամտութեամբ: Բայց մե - ծամասնութիւնը կանգնած է սահմանուած տեսակէտին վրայ:

Հանրային կարծիքն ալ յարած է նոյն տեսակէտին, եւ կը կարծէ թէ կարելի է գոհացում տանալ, եթէ աշխատանք թափուի միացեալ ճակատով :

Ցունուար 5ին, չօշափելով այս խնդիրը, դիտել կուտայինք·

— « Անշուշտ հաւասար կողմեր չենք, մեր բաղձանքները եւ երկրին օրէնքները մէկ նժարի մէջ դնելու համար:

Բայց, կը գտնուինք երկրի մը մէջ ուր տրամաբանութիւնը , արդար խօսքը միշտ կշիռ ունեցած են: Եւ ժողովրդական ճակատ մըն է որ կը վարէ երկիրը :

Արդ, կարելի՞ր բացատրել օրուան վարիչներուն թէ՝ երբ տարագիրը ժողովուրդի մը ծաղիկ սերունդը — 20էն 33 տարեկան — զինուոր կը հռչակուի բացառիկ օրէնքով մը, ինչո՞ւ իրաւունք - ներն ալ չեն սահմանուիր բացառիկ տնօրինութեամբ: Այսպէս·—·—

1· — Զօրանոց կանչուած օրէն հպատակ համարիլ զինուոր - ցուն:

2· Եթէ փրկանք է որ կը պահանջուի տարագիր ժողովուրդէն, այդ փրկանքին գինը թող ըլլայ վարչական կարգադրութեամբ վերցնել այն խստութիւնները որոնց ենթակայ են, տակաւին, հայ աշխատաւորները » :

Անշուշտ զինուորին ընտանիքն ալ պէտք է օգտուի զինուոր - ցուին տրուած իրաւունքէն կամ հանգամանքէն (հպատակ) :

Տեսակէտները պարզելէ վերջ, կը մնայ արժեցնել զանոնք: Ի՞նչպէս,— կազմակերպուած աշխատանք մը տանելով եւ հետա - պնդելով :

Արդ, կարելի՞ է այսքան պատասխանատու գործ մը կազմա - կերպել ու վարել այն մեթոտներով ու ձեւերով որ կ'երեւան հրա - պարակին վրայ:

Կարելի՞ է այս աշխատանքը վարել ազգային իրաւասու շրջա - նակէ դուրս, հրահանգներ ստանալով կողմնակի ազգակիներէ, ո - րոնք ինչքան ալ բարեացակամութեամբ տոգորուած ըլլան, ունին իրենց մասնաւոր հաշիւները:

Տակաւին չենք հարցներ թէ բանաւո՞ր է այս գործին կազմա - կերպումն ու ղեկավարութիւնը յանձնել միայն եւ միայն զինուոր - ցուներու, երբ գիտենք որ օրէնքը չատ աւելի բարդ հանգամանք մը կը ներկայացնէ քան կը կարծենք :

Ահա այս հարցումները պէտք է ուղղէ ամէն մէկը ինքն իրեն, եթէ կ'ուզէ ճամբայ մը գտնել, այս փշոտ հարցին լուծման հա - մար:

Պէլվիլի մէջ ժողով մը դումարուեր է, երկու չաբաթ առաջ, կարծիքներու փոխանակութեան համար, եւ գոռում գոչումի մէջ ընտրուեր է մարմին մը, որ կը յաւակնի ինքզինքը կոչել «առժամ - եայ վարչութիւն Փարիզի հայ զինուորցուներու »:

Ի՞նչ հիման վրայ, ո՞ր իրաւասութեամբ: — Գործդ նայէ , հերիք է որ կազմուած է ...

Այդ մարմինը «լուսաբանական հաւաքոյթ» մը սարքեր է վաղ - ուան համար, հրաւիրելով չորս քաղաքական կուսակցութիւններ եւ եօթը «հասարակական» կազմակերպութիւններ,—բարեզործա - կանէն մինչեւ Հօկի ու Հ. Մ. Ը. Մ.ի Փարիզի մասնաճիւղը, ինչ - պէս եւ օֆիսները:

Անշուշտ բարի է կազմակերպիչներուն միտքը,— լսել բոլոր տեսակէտները եւ անոր համեմատ կազմակերպել ամբողջ գործը:

Այստեղ նոր հարցեր կը ծագին:

Բոլոր լուսաբանութիւններէն վերջ, ո՞րն է այն իրաւասու մարմինը որ պիտի կազմակերպէ մեքենան,— Պէլվիլի յանձնա - խո՞ւմբը, թէ հրաւիրուած 11 կազմակերպութիւնները, որոնց մէկ մասին իրաւասութիւնը դարձեալ քննութեան կը կարօտի:

Որ կողմ ալ դառնանք, կարելի չէ խուսափիլ այս տարրական հարցումներէն եւ անոնց պատասխանէն:

Իսկ որպէսզի կարելի ըլլայ որոշ եզրակացութեան յանգիլ , անհրաժեշտ է կարճ կապել խուժանավարական կանչերը եւ հարցը վերլուծել գիտակից լրջութեամբ:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱԼԷՔՍԱՆՏրԷԹԻ ՀԱՐՑԻՆ ԱՌԹԻԻ

25,000 Արաբներ, Հայեր, Ալէվիներ եւլն.

Փառաւոր ցոյց մը կը կատարեն ի նպաստ Սուրիոյ

Ի՞ՆՉ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՆՈՐ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐԸ

Գրած էինք թէ 2500 Թուրքեր ցոյց մը կատարած են Անտիոքի մէջ, իբրեւ Հիթլերներու ժառանգորդները, պահանջելով բացարձակ անկախութիւն Ա - լէքսանդրէթ – Անտիոքի շրջանին համար : Այդ առթիւ խռովութիւններ ալ ծա - գեցան Ռիհանիէի մէջ, ուր մէկ Արաբ սպաննուեցաւ եւ ուրիշ 19 հոգի վիրա - ւորուեցան :

Իրրեւ պատասխան այս ցոյցին եւ դէպքին, յունուար 11ին վտառաւոր ցոյց մը տեղի ունեցաւ Անտիոքի մէջ, մասնակցութեամբ 25,000 Արաբներու, Ալէվի - ներու, Հայերու եւ Սիւննիներու, ի նպաստ Ֆրանսայի եւ Սուրիոյ : Բազմու - թիւնը թափոր կազմեց քաղաքին փողոցներուն մէջ, թնդացնելով սուրիական քայլերգը եւ արձակելով հետեւեալ կանչերը.— «կեցցէ՛ Սուրիա, կեցցէ՛ Ֆր - րանսա, կեցցէ՛ սուրիական միութիւնը, կեցցէ Ֆրանսա՝ մեր դաշնակիցը » : Ցոյցը տեղի ունեցաւ ի ներկայութեան Ազգերու Դաշնակցութեան երեք պատ - ուիրակներուն : Թափորը կանգ առաւ անոնց բնակած պանդոկին առջեւ եւ ան - դադար ծափահարեց, մինչեւ որ երեք ներկայացուցիչները պատշգամ ելան եւ ողջունեցին ցուցարարները, գլխարկները բռնած : Միեւնոյն ատեն բազմու - թիւնը արաբերէն յայտարարութիւններ կը ցուցադրէր, որոնցմով հաւատար - մութիւն կը յայտնուէր Ազգերու Դաշնակցութեան եւ Ֆրանսայի :

Թափորը տեւեց մէկուկէս ժամ: Երբոյր տարրը խորագէտ ազդուելով այս ցոյցէն, յայտնեց թէ յաջորդ օրը (երէկ) նոր ցոյց մը պիտի սարքէ , մաս - նակցութեամբ գիւղացիներու :

**** Հաւասի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ աւելի քան 30,000 Հայեր եւ Ա - րաբներ կը մասնակցէին Ռիհանիէի ցոյցին, երբ խռովութիւններ ծագեցան : Մեծ մասը հողագործներ էին, որոնք կը ծառային Թուրք աւատապետներու քով: Ասոնք յարձակում կրեցին Թուրքերու եւ Երքայնէներու կողմէ, որոնք բոլորն ալ եւրոպական դլխարկներ դրած էին, իսկ իրենց հակառակորդները՝ ֆէս եւ փաթթոց : Առովութիւնները տեւեցին երկու ժամ, մինչեւ որ Ֆրանսա - կան հեծելազօրքը եւ ոստիկանութիւնը յաջողեցան վերահաստատել բարե - կարգութիւնը : Առովարարները ազատօրէն գործածեր էին հրազէն, բիր, սա - լայատակի քար եւն.: Չերբակալուեցան չորս հոգի, որոնց մէկը Թուրք քաղա - քապետին տղան է :*

Այս դէպքին ազդեցութեան տակ, երկուշաբթի օր սարքուած ցոյցը խու - ճապ մը յառաջ բերաւ, մանաւանդ երբ հազարաւոր գիւղացիներ սկսան քաղաք թափիլ, արեւը ծագելէն չատ առաջ: Բոլոր խանութներն ու չուկաները փակ - ուած էին եւ բազմաթիւ ոստիկաններ եւ զինուորներ Անտիոք փութացած էին չրջականերէն: Սակայն ցուցարարները ցիրուցան եղան առանց մեծ դժուա - րութեան եւ Ազգաժողովին ներկայացուցիչները կրցան հանդիստ խօսակցու - թիւն մը ունենալ Սուրիոյ խորհրդարանի երէց անդամին՝ Մուհամմէտ Աաա - լիի հետ :

Նոր խորհրդակցութիւններ եւ ծրագիրներ

Փարիզի Թրքական դեսպանը երկուշաբթի օր նոր տեսակցութիւն մը ունե - ցաւ Պ. Վիէնոյի հետ, արտաքին գործերու պաշտօնատան մէջ: Ինչպէս նա - խորդները, այս տեսակցութիւնն ալ կապ ունէր Ալէքսանդրէթի հարցին հետ: Երկու դիւանադէտները խօսեցան այն նոր առաջարկներու մասին որ հիմ պի - տի ծառային նոր բանակցութեանց :

Թ. Ր. Արաս , Թուրքիոյ արտաքին գործավարը ինկիւրիէն ճամբայ ելաւ դէպի Ժընեւ, կարեւոր տեսակցութիւն մը ունենալէ յետոյ Աթաթիւրքի հետ: Տակաւին յայտնի չէ թէ Փարիզ պիտի հանդիպի՞, նոր բանակցութեանց հա - մար :

**** Ազգերու Դաշնակցութեան երեք դիտողները, որոնք ներկայ էին Թուրքերու եւ Արաբներու մէջեւ ծագած խռովութեանց, հեռագրով զեկուցում մը հաղորդեցին Ազգերու Դաշնակցութեան ընդհ. քարտուղարին: Զեկուցումը անմիջապէս յանձնուեցաւ հոգառարութեանց ճիւղին, տեղեկագիր մը կազ - մելու համար :*

**** «Թայմզ»ի թղթակիցը կը հեռագրէ Պոլսէն·— Ահաւասիկ Թուրքիոյ առաջարկները.— 1. Անկախութիւն տալ Սանճաքին.— 2. Դաշնակցութիւն մը հաստատել անկախ Սանճաքին, Սուրիոյ եւ Լիբանանի միջեւ.— 3. Ապագինել Սանճաքը.— 4. Թուրքիոյ վարձու տալ Ալէքսանդրէթի նաւահանգիստին մէկ մասը : (Ցառաջ.. Այս առաջարկները արդէն ներկայացուած էինֆրանսայի բանակ - ցութեանց ատեն եւ յայտնի չէ թէ ի՛նչ բան պիտի փոխեն Թուրքերը) : Առաջին երկու կէտերու մասին Ֆրանսա լուսաբանութիւններ խնդրած ըլլալով, Թուր - քիա աւելի յստակօրէն բացատրած է «անկախութիւն» բառը : Իսկ Դաշնակցա - կան կազմակերպութեան պարագային Ֆրանսա տրամադիր չերեւար ընդունելու որ Լիբանան ալ անոր մաս կազմէ : Վերջին երկու կէտերու մասին կը կարծուի թէ մեծ դժուարութիւն չպիտի քաշուի համաձայնութիւն մը գոյացնելու հա - մար :*

**** Նոյն թերթին ժընեւի թղթակիցը կը կարծէ թէ Ֆրանսական եւ Թր - քական տեսակէտները աւելի մօտեցած են այժմ : Թուրքիա կը խորհի առաջար - կել որ Սանճաքը դրուի ճիշդ այն դեռնին վրայ ինչ որ Սուրիա եւ Լիբանան, այսինքն առանձինդաշնագիր մը կնքուի անոր հետ եւ յետոյ երեք պետու - թիւնները դաշնակցութիւն մը կազմեն իրրեւ ամբողջութիւն : Հոգառարու - թեանց օրէնքով, Ֆրանսա իրաւունք չունի բանակցելու որ եւ է ծրագրի վրայ որ կը տրամադրէ խախտելՍուրիոյ հողային ամբողջութիւնը,բայց կրնայ հա - մաձայնիլ որ Սանճաքը կատարեալ ինքնավարութիւն վայելէ սուրիական պե - տութեան մէջ:*

Ալէքսանդրէթէն հասած լուրերու համաձայն, Սանճաքին բնակչութիւնը յաժարութեամբ պիտի ընդունի Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ միջեւ գոյացած որ եւ է համաձայնութիւն:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՎԱՀ ԵՄ ԸՍԵՐ ԶԱԳՈՒԿԻՆ...

— o —

Շփացած տղաքներ կան որոնք յա - ճախ կը տրտնջան ·

— Մամա, պապան ինծի չի սիրեր, համբոյր չի տար ···

Այսպէս ալ Ամերիկայի Նամակավար - ներուն պաշտօնաթերթը, *Պայքար* , գոր *Ծուսաքեր* կը կոչէ «պաղապուր»:

Մանուածապատ շարադրութեամբ մը որուն իւրաքանչիւր նախադասու - թեան վրայ պէտք է շունչ առնել , նամակավար զրկաքը կը շօշափէ փա - փուկ հարց մը,— «Համագգային նա - կատ յօգուտ Խորհ· Հայաստանի»:

Ցետոյ կ'ողբայ ի խորոց սրտի·

— « Ցառաջ կը տեսնենք սակայն որ «համազգային նախատ » մը, հոդեկան եւ իմացական միութիւն մը, հայրե - նասիրական գործակցութիւն յառա - ջացնող ոգիի եւ ղգացման միութիւնը վտանգուած է : Այսօր, առանց գիտնա - լու, առանց Հայաստանի վարիչներէն ընդունելու նչան մը թէ հոն բաղձանք կայ հայրենասիրութեամբ կապուած տեսնելու Հայաստանի եւ արտասահ - մանի հայութիւնները, — ի՞նչպէս , ինչ գրական տուեալներու վրայ կըր - նանք մեր երիտասարդութեան, մեր ժողովուրդին ըսել՝ «կապուեցէք Հա - յաստանի հետ»: Սէրն ու վստահու - թիւնը փոխադարձ պէտք է ըլլան· բա - ւական չէ որ մենք բաղձանք կապուիլ Հայաստանի, հայ երկրին իշխանու - թեան եւ ազգաշէն գործերու ու ձեռ - նարկներու հետ: Հարկ է որ Հայաս - տանի վարիչներն իրենք ալ ընդառաջ երթան մեր սիրոյն եւ սեղմեն եղբայ - րական ձեռքն որ իրենց կը կարկա - ռենք: Հայրենասիրութիւնն ալ որ եւ է անկեղծ, ինքնաբուղխ, եռանդուն սիրոյ նման ծաղիկ մըն է որ պէտք է անունդ ստանայ, արեւ տեսնէ եւ անձ - րեւ ընդունի, ուռճանալու եւ կենսու - նակ ու թարմ մնալու համար » :

Վա՞րն եմ ըսեր «Պայքար»ին, որ ճունկեն արթնցած մանուկի մը տպա - տորութիւնը կը գործէ :

Ուրեմն ռամկավար կուսակցութեան եւ մամուլին յորձնաշուրթն փառաբա - նութիւններն անգամ չեն կրցած հպե - ցնել այն սառնակոյտը, որ **15** տարիէ ի վեր հաստատուած է Երեւանի եւ արտասահմանի միջեւ:

Ուրեմն ճիշդ է որ ճաի կը շոյեն, կը ծծնին, կը սղան արտասահմանի մեծապատիւ մուրացկանները, այն - ճան երես կ'առնեն Երեւանի Աբիսո - դոմ աղաները :

Կարելի՞ էր երեւակայել աւելի ար - գահատելի պատկեր ճան այն որ կը պարզէ Ամերիկայի ռամկավար օրկա - նը, «արեւ, եւ անձրեւ» մուրալով, իր հայրենասիրութեան ուռճացման հա - մար ···

Եւ խորհի՞լ թէ այդ արեւն ու անձ - րեւը իմիջին կրնային հոսիլ, եթէ արտասահմանի «Հայաստանասէրներ - րը » սորվէին շիտակ բռնել իրենց ռո - ճայարը :

Վ.Ա.Հէ

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն անգլիական գործակալութեանց, յունուար 10 թուականով ·—

Անցեալ հինգշաբթի օր արձանագրուած երկրաշարժը, որ կը կարծուէր թէ Թիֆլիսի շրջանին մէջ պատահած է, տեղի ունեցեր է Երեւանի մէջ: Փաս - են հարիւրի չափ տուներ: Երեւանի ամէնէն ուժգին շարժն է այս, 1910էն ի վեր: Կառավարութիւնը կը տեղեկացնէ թէ մարդկային կորուստ չկայ :

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ ՊԻՏԻ ՅԱՐԳԵՆ ՍՊԱՆԻՈՅ ԵՒ ՄԱՐՈՔԻ ՀՈՂԱՑԻՆ ԱՄԲՈՂՋՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՆԱԿՆԿԱԼ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ՝ ՄԷԿ ՕՐԷՆ ՄԻՒՍԸ .— ՖՐԱՆՍԱ ՕՐԻՆԱԳԻԾ ՄԸ ՊԻՏԻ ՆԵՐԿԱՑԱՑՆԷ՝ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐԳԻԼԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ .— ՁՕՐ · ԿԷՕՐԻՆԿ ԻՏԱԼԻԱ ԿԵՐԹԱՑ

Մէկ օրէն միւսը փարատեցան ամպերը, քաղաքական հորիզոնին վրայ: Երկուշաբթի օր, դեսպաններու ընդունելութեան առթիւ, Հիթլէր հաւաստիք - ներ տուաւ Ֆրանսական դեսպանին թէ Գերմանիա միտք չունի եւ երբեք ունե - ցած չէ զայրելու Սպանիոյ եւ անոր ստացուածքներուն ամբողջութեան: Ֆր - րանսական դեսպանն ալ յանուն իր կառավարութեան հաւաստեց թէ Ֆրանսա վճռած է յարգել Սպանիոյ ամբողջութիւնը եւ սպանիական Մարոքի կարգ ու սարքը, համաձայն կնքուած դաշնագիրներու:

Հաւաստիքներու այս փոխանակութիւնը հաղիւ երկու վայրկեան տեւեց եւ անմիջապէս պաշտօնական զեկոյց մը հրատարակուեցաւ երկու մայրաքա - ղաքներուն միջեւ, մեծապէս մեղմացնելով մթնոլորտը:

Միեւնոյն օրը Թէթուանի սպանիական ներկայացուցիչը, պատասխանելով Ֆրանսական մարզպանին բողոքագրին, կը յայտարարէր թէ որ եւ է օտար զօ - րախումբ չէ հասած սպանիական Մարոք եւ երբեք չպատասխիր այդպիսի բան: Սպանիոյ ազատամարտները, որոնց իշխանութեան տակ է սպանիական Մարո - քը, ամէն հաւաստիք տուած են թէ կ'ըմբռնեն կացութեան փափկութիւնը եւ միջազգային դաշնագիրներու բռնաբարման հետեւանքները :

Միջազգային մթնոլորտը մեղմացած ըլլալով, Ֆրանսայի նախարարական խորհուրդը հինգշաբթի օր պիտի քննէ կամաւորներու խնդիրը եւ անմիջապէս օրինագիծ մը պիտի ներկայացնէ խորհրդարանին, որ վերաբացուեցաւ երէկ: Անգլիա 1870էն մնացած օրէնք մը ունենալով օտար կամաւորներու պինդ - րարութեան մասին, անմիջապէս գործադրութեան ձեռնարկեց· իսկ Ֆրան - սա չունի այդպիսի բան եւ արտաքին նախարարութիւնը նոր մշակեց համա - պատասխան օրինագիծ մը: Անգլիական եւ Ֆրանսական օրէնքներուն տարբե - րութիւնը այն է որ, առաջինը պիտի գործադրուի անպայման, իսկ երկրորդը տրամադրութիւն մը պիտի պարունակէ, որուն համաձայն պիտի դործադրուի երբ որ կառավարութիւնը յարմար դատէ: Ուրիշ խօսքով, կամաւորներու ար - ձանագրութիւնը եւ առաքումը ղէպի Սպանիա պիտի արգիլուի միայն այն ա - տեն, երբ կառավարութիւնը վստահ ըլլայ թէ միւս պետութիւններն ալ ազդու միջոցներ ձեռք առած են:

****Իտալական եւ գերմանական կառավարութիւնները սկսան քննել անգ - լիական առաջարկը՝ կամաւորներու արձանագրութեան մասին: Պերլինի մէջ չատ գոհ են որ այս անգամ Անգլիա առանձին կը գործէ եւ ոչ թէ Ֆրանսայի հետ միասին: Մ. Նահանգներու կառավարութիւնն ալ կը խորհի արգիլել կա - մաւորներու արձանագրութիւնը:*

**** Ձօր· Կէօրինկ, Փրուսիոյ վարչապետը, Հռոմ կը սպասուի այսօր: Ի - րազեկներ կը հաւատան թէ Հիթլէրի ներկայացուցիչը քաղաքական կարեւոր խնդիրներ պիտի քննէ Մուսոլինիի հետ եւ Հռոմ պիտի մնայ մինչեւ յուն - ուար 18:*

(ԼՈՒՐԵՐՈՒ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ՕՐՈՒԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ՀԵՏ

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ԶԻՆԱՐՇԻՒ ԱՐԵԻԵԼՔԷՆ ԱՐԵՒՄՈՒՏՔ

Ն. Ֆ. Փրէսէ, իր տարեկան ընդհանուր տեսութեան մէջ անդրադառնալով սպառազինութիւններու հարցին, կը գրէ.

Սպառազինումներու հետզհետէ յառաջացումն ալիքը այնպիսի բարձրութեան մը հասած է, որ մտահոգութեամբ կը տողորէ մարդկութիւնը: Զինուելու համար ազատութիւն ունեցող պետութիւնները հաշտութեան գաւինքները զինուորական տրամադրութիւն ներքը յարգել տալու նպատակով տարուէ տարի աւելցուցին իրենց բանակներուն, կամ ցամաքային, ծովային, այերային ոյժերուն քանակը: Եւ այս մտայնութիւնը զօրավիգն ծառայեց յաղթուած պետութիւններուն, մանաւանդ անոնցմէ Գերմանիոյ, յուշիկ, լռելեայն նոյն մէթոտին հետեւելու, եւ ահա աշտարակաձեւ բարձրութիւնը սուինները, ծառացումը զրահաւոր նաւերու, աւելի կամ նուազ զաղտնի ապերային ոյժին սլացքը, այնպէս որ այսօր արար աշխարհ իր ելեւմուտքին ամէնէն կարեւոր եւ մեծ բաժինը յատկացուցած է զինուորական հետապնդումներու: Աչքի առջեւ ունեցէք նաեւ սա պարագան, որ արդի բանակները մեքենաներու եւ շարժիչ ուժերու վրայ կը կառուցուին կը հիմնուին մեծապէս մասով, եւ այս է զգեստաւոր պատճառը անոնց ահագին ու անթեւելի ծախքերուն:

Առանց բարոյական եւ տնտեսական կարգի տարբեր մանրամասնութիւններու մէջ մտնելու, կը բաւէ նկատի առնել գլխաւոր սպառազէն երկիրներու պարագան, հետեւեալ կարգով.—

Բայց նախ պէտք է գիտնալ սա կարեւոր կէտը.— 1931 տարիէն ի վեր չարունակ կը բարձրանան համաչափարհային սպառազինումի ծախքերը: Եւ զրամական սակի ելեւէջներուն եւ փոփոխութիւններուն հետ որքան կը դժուարանայ այդ ծախքերուն հոգը: 1931ին նոյն համաշխարհային ծախքերը 18 — 20 միլիառ մարք էին եւ 1935ին եղան 30 միլիառ: Համաշխարհային պատերազմին նախընթաց տարիին, 1913ին բազդատմամբ զինուորական ծախքերը աւելի քան կրկնապատկուած են: Հասկնալու համար թէ ինչ ահագին գումար մը կը ներկայացնեն այս պատերազմական ծախքերը՝ բազդատմամբ համաշխարհային տնտեսութեան խաղաղիկ միջոցներուն, կը բաւէ դիտնալ, թէ այսօր Եւրոպա իր բոլոր ներածութիւններուն համար ըրած ծախքերէն աւելի կը ծախսէ բանակներուն համար:

Դիտելի է նաեւ որ զինուորական ծախքերը զուգադիպեցան տնտեսական տագնապին: Սկիզբը՝ Ֆրանսա ամէնէն սպառազէն պետութիւնն էր: Սովորական չրջանի իր ոյժը կը բազկանար 500,000 հոգիէ, որուն կը հաւասարէր միայն Ռուսիա: Այերային ուժերուն, հրասայլերուն եւ հրետանիին կողմէ եւս Ֆրանսա գերակշիռ էր, նաեւ ամրութիւններու եւ զինակցական կապակցութիւններու գրութեան տեսակէտով: Այս միջոցին, Ֆրանսա կը զրաւի իր ամրութիւնն ու գրութիւնը մինչեւ Հիւսիսային ծով ընդարձակել, եւ ունի սպառազինումներու նոր ծրագիրը մը, որուն մէջ նախատեսուած է նոր ի նորոյ կազմակերպութիւնը այերային տորմիղներուն եւ չորս տարիներու չըր — ջանի մը վրայ կը տարածուին գնահատուած արտասովոր ծախքերը — 14 միլիառ ֆր.: Խաղաղութեան ժամանակի ոյժը՝ հանդերձ զաղթային զօրքերով՝ 650,000 հոգիի կը յանգի — 43 հետեւակ զօրաբաժին, 5 հեծելազունդ զօրաբաժին եւ 8 այերային կիսաբաժին: Վերջին երկու տարիներուն՝ ցամաքային բանակին միայն ծախք եղած է 17 — 19 միլիառ ֆր. որ կուլ կուտայ ամբողջ եկամտացոյցին հարիւրին 40ը: Ֆրանսական բանակը իր զինական հանդերձանքներով կը հաւասարի զրեթէ ռուսական մրցանիշին, անկէց սակայն զերազանց ըլլալով ծանր թնդանօթներու տեսակէտով:

Տարակոյս չկայ, թէ սպառազինութիւնը մի ամենամեծ յառաջդիմութիւնը կ'ընէ Ֆրանսայի դաշնակից սովետական Ռուսիան: Անոր բանակը արագ արագ կը մօտի 100 զօրաբաժինի չափազանց յարձակողական ծրագրով (այերային եւ զրահապատ): 1933էն մինչեւ այսօր անոր պատերազմական եկամտացոյցը տասնապատկուած է (16 միլիառ րուբլի, ամբողջ ծախքերու հարիւրին 30ը): Ըստ այսմ, խաղաղութեան վիճակի իր բանակը 50.000 հոգիէն բարձրացած է 1 միլիոն 600.000 հոգիի, իսկ այս թիւը պիտի չանգի 2 միլիոնի, քանի որ 19 տարեկաններն ալ զօրակոչի պիտի ենթարկուին: Ռուսիոյ ա — յերային ոյժը աշխարհի ամէնէն զօրաւորն է. 6000 կանոնաւոր սուսուհ նակներէն զատ ունի նաեւ բազմաթիւ ռմբաձիգներ: Ծովային տեսակէտով ամէնէն աւելի ընդծովեայ ունի:

Փոքր Համաձայնութեան երեք պետութիւնները եւս կը վերաբերին Ֆրանսայի դաշնակցական գրութեան եւ անոնց սպառազինութիւնները կը կատարուին Ֆրանսայի տեսակէտէն եւ զրամական օժանդակութեան համաձայն: Այս երեք պետութիւններն են որ զրաւած են աւստրեամաճառ հին կայսրութեան հողերուն մեծագոյն մասը եւ կը ներկայացնեն զրեթէ 50 միլիոն ժողովուրդ: Զեխոսլովաքիա դաշնակից է նաեւ Ռուսիոյ եւ զին ուրական ճարտարարուեստի ամէնէն կարեւոր կայանն է, Աւստրիայէն իրեն ժառանգութիւն ինկած: Անցեալ տարի ամրացուց ապատանութեան եւ արշաւանքի բոլոր ճամբանները հաւանական թշնամիներու դէմ: Իր ամբողջ ծախքերուն կէսը կը յատկացնէ զինուորական ամրութիւններուն: Ամէնէց զատ, Չեխոսլովակիա համբաւեալ կեդրոն մըն է այերային ուժերու:

Ֆրանսայի դաշնակցական զօտիին մէջ չարժող Ռումանիոյ եւ Եուկոսլաւիոյ մարտական ուժերն ալ հետզհետէ աւելի կը զօրանան: Ասոնց երկուքին եղմտացոյցին հարիւրին 20ը կ'ուտեն պատերազմական պատրաստութիւնները: Փոքր Համաձայնութեան զօրաբաժիններուն ամբողջական թիւն է 50:

Լեհաստանի դիրքը, երկու մեծ պետութիւններու միջեւ, որոնց հետ չըփոխի բազմաթիւ կէտեր ունի, կը պարտաւորէ զինքը կարեւոր զինուորական պատրաստութիւններու նուաճ — մը առաջ ուրիչ մէկը կար քովը··· ոճիր է, ոճիր···

Ոստիկանապետ Կայէր անկիւն մը կը տանի խեղճ մարդը եւ կը յանդիմանէ.

— Լռէ, բնաւրդ չբանաս յիմար, ամէն զործի մի խառնուիր··· հետապիր ···

Ի վերջոյ դատաճանը կը թաղուի վիէննայի կեդրոնական գերեզմանոցը — չիրիմ 38, չարք 29, խումբ 19:

×

Իշխանութիւնը հիմա երեւան պիտի հանէր Բէյոլի մատնութիւնները. ին — չե՞ր ըրած էր ան եւ ո՞ր աստիճան յառաջ զացած էր: Իր դատաճանական բազմաթիւ արարքներէն մէկուն հետեւանքը պիտի ըլլար հարիւր հազարաւոր Աւստրիացի եւ Հունգարացի պինուորներու ահաւոր ջարդը հիւսիսային Սերպիոյ բարձունքներուն վրայ:

*Անձնասպանութենէն քառորդ ժամ առաջ ուրիշ մէկը կար քովը··· ոճիր է ···

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍՏԱՆԻ ՀԱՐՑԵՐԸ

(ՎԵՊ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ ԵՎ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ՎԵՊԸ

Հայց ներս մտավ Ալեքսանդր Ա. Ալիխանովը, որ նշանակված էր Հայկական հարցերի գծով Վեհ դեսպանների խորհրդաժողովի քարտուղար։ Ալիխանովը ներս մտավ «Ռուսի» ցնծագին ողջույնների ներքո։ Նա ներկայացավ որպես Ռուսաստանի Հայկական հարցերի գծով պատասխանատու պաշտոնյա։ Ալիխանովը ներս մտավ ոչ թե որպես Ռուսաստանի ներկայացուցիչ, այլ որպես Հայկական հարցերի գծով Վեհ դեսպանների խորհրդաժողովի քարտուղար։ Ալիխանովը ներս մտավ ոչ թե որպես Ռուսաստանի ներկայացուցիչ, այլ որպես Հայկական հարցերի գծով Վեհ դեսպանների խորհրդաժողովի քարտուղար։

Ինքնութեան թուղթերու նորոգման համար

Դարձեալ կը յիշեցնենք թէ 1936 դեկտեմբեր 31ին լրացած ինքնութեան թուղթերու նորոգումը պիտի կատարուի 1937ի առաջին եռամսեային, Հայերու եւ Ռուսերու համար՝ ոստիկանական վերատեսչութեան գետնայարկը, Հիւսիսային արեւելեան սրահ։

Դիմողները պէտք է միասին տանին հետեւեալ թուղթերը.—

Ա.— Բանուորներ կամ հողագործներ.— 1. Հին անձնագիրը (ինքնութեան թուղթ).— 2. Բնակարանի վկայական մը՝ վաւերացուած.— 3. երկու փոքր լուսանկար 4×4, դէմքէն քաշուած եւ առանց գլխարկի.— 4. Աշխատանքի այն պայմանագիրը որ նպաստաւոր համարուած էր օտար բանուորներու վարչութեան կողմէ եւ որուն շնորհիւ ստացած էին իրենց սովորական ինքնութեան թուղթը.— 5. Դրոշմաւոր թուղթ մը որ կ'արժէ 4 ֆրանք։

Սկզբունքով աշխատանքի նոր վկայական պիտի չպահանջուի, սակայն եւ այնպէս վարչութիւնը իրեն կը վերապահէ պահանջել զայն, եթէ հարկ դատէ։

Բ.— ՈՉ - ՎԱՐՁՈՒ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐՆԵՐ.— 1. Հին թուղթը.— 2. Բնակարանի վկայական մը.—3. Երկու լուսանկարներ 4×4 սանթիմ, դէմքէն քաշուած եւ առանց գլխարկի.— 4. Թուղթեր որ ապացուցանեն խնդրարկուին արհեստը (արձանագրութիւն առեւտրական տոմարին մէջ, լրագրոյի տոմս, դալրոցի մը կամ համալսարանի մը տոմս եւ վկայական եան.).— 5. Դրոշմաւոր թուղթ մը։

Աշխատաւորներու ինքնութեան թուղթի գինն է այժմ 35 ֆրանք, միւս ներումը՝ 160 ֆրանք, տեւողութիւնը՝ երեք տարի։

Որպէսզի երկար ատեն սպասելու չստիպուին, խնդրարկուները պէտք է կարելի եղածին չափ ներկայանան հետեւեալ թուականներուն.—

Այն օտարականները որոնց մականունները կը սկսին A. J. տառերով՝ յունուար 4էն 31։ Kէն P.— փետրուար 1էն 28։ Qէն Z. մարտ 1էն 31։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՊՂՈՎ

ՄԱՏՐԻՏԻ ՇՈՒՐՋ կռիւները կը շարունակուին անընդհատ։ Ապստամբները կ'աշխատին ամրացնել իրենց դիրքերը։ Միւս կողմէ ծրագիրներ կը մշակուին, պարպելու համար քաղաքին բնակչութիւնը։ Օրական 8 — 10,000 հոգի պիտի փոխադրուի դէպի հաւատարիմ գաւառները, մինչեւ որ 250,000 հոգի պարպուած ըլլայ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ազգ. պաշտպանութեան համար հանգանակութիւն մը բացուած ըլլալով, արդէն իսկ հաւաքուած է 1000,000 անգլ. ոսկի։ Կը յուսացուի երկու միլիոնի բարձրացնել այս գումարը, յունուարը չվերջացած։ Բոլոր պետական պաշտօնեաները սիրայօժար տրամադրած են իրենց մէկ ամսականը։ Գոյացած գումարով սպառազինութիւններ պիտի գնուին Անգլիայէն։

ՄՈՐՀՐԴԱՑԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ չորս միլիոն անգլ. ոսկիի ելեկտրա – կան նիւթեր ապսպրեց Անգլիոյ մէջ, իր սպառազինութեանց գործարաններուն համար։

100 ԳԻՒՂԵՐ հաղորդակցութենէ զրկուեցան արեւելեան Թրակիոյ մէջ (Քունաստան), ձիւնախառն փոթորիկի մը հետեւանքով։ Տաններու հոգի մեռած էին առաջին օրը, բայց կը կարծուի թէ աւելի մեծ է զոհերու թիւը։

ԹՐՈՑՔԻ հազիւ Մեքսիկա հասած, վառուելու վտանգին առջեւ կը գտնուի։ Համայնավար կուսակցութիւնը, թէեւ մեծ ուժ չունի, կը փորձէ գրգռել ամբոխը, աքսորականին վառումը պահանջելու համար։ Ոստիկանութիւնը արտակարգ միջոցներ ձեռք առած է, պաշտպանութեան համար։

"ՎԷ Մ,,

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ «ՎԷՄ»ի ԺՋ. թիւը հետեւեալ բովանդակութեամբ.— Գ. ԴԻՒԶԱԼԵԱՆ «Մ. Փորթուգալեան».— Վ. ՄԻՆԱՒՈՐԵԱՆ «Արհաւիրքի Օրեր».— ՊՐՈՖ. Ն. ԱԴՈՆՑ «Նոր հայերէն քերականութիւնը».— ՏՈՔԹ. Վ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ «Յուշատետրէս».— Հ. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ «Անդրանիկը Միւնեաց աշխարհում».— Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ «Համաշխարհային պատերազմը եւ Տարօնի աշխարհը» (վերջ).— «Հայ Հայկական բանակցութիւններ».— ՀԻՆ ԹՈՒՂԹԵՐ Ռոստոմի նամակները.— ԱՆՑԵԱԼԻ.— ԿԵԱՆՔ ԵՒ ՄՇԱԿՈՒՅԹ.— ԳԻՐՔ ԵՒ ՄԱՄՈՒԼ.— ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ — Վ. ԵՊ. ՄԱՆԿՈՒՆԻ «Գէորգ Դ. եւ իր ժամանակը».— Նկարներ։

Խմբագրութիւնը շատ կը խնդրէ բաժանորդներէ փութացնել բաժնեգիներու վճարումը։ Մանաւորապէս կը խնդրուի Ֆրանսայի բաժանորդներէն ջանալ մինչեւ Նոր-Տարի փակել իրենց հաշիւները, որով մեծ աշխատանք մը կրնայ տուած կը լինին խմբագրութեան փարիզի բաժանորդները կարող են բաժնեգիները ուղարկել Լ. Գեւոնեան՝ ի հաստէպ «ցարաչ»ի խմբագրատուն, Մարսէյլիոր՝ Ն. կակոսեանին՝ 49 rue Nationale։ կամ ուղղակի խմբագրութեան՝ S. Vratzian. 13 Rue des Platanes Plessis-Robinson. (Seine).

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԼՈՑՄՆ Ի ՀԱՑՍ, Գարեգին եպիսկ. Տրապիզոնի, պատկ. եւ գեղատիպ 25 ֆր., ԱՇՈՏ ԵՐԿԱԹ, Բ. Այվազեան, 12, ԱՆԻՆ ԾԱԽՈՒԵՑԱՒ 10, ԲԱՖՖիի ԳՈՐԾԵՐԸ.— ԿԱՑԵՐ, Պէյրութ, 2 հատորը միասին 50 ֆր., ՍԱՄՈՒԷԼ, Աբէնեֆ 40, ԴԱՒԻԹ ԲԼԿ, Աբէնեֆ 40, ԹԱՂԱԳՈՂԻ ԳԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ, Գահիրէ 20 ֆր., ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ 40 ՕՐԵՐԸ, Դր. Վէրֆէլ 2 հատոր 70 ֆր., ՀՌՈՄԻ ՊԱՊԻՆ ԶԱԻԱԿՆԵՐԸ, Մ. Զէվագօ 35, ՀՐԱՇԻՆԵՐՈՒ ՊԱԼԱՏԸ 35, ՌԱԿՍՄՔՆԻ ԱՍՊԵՏԸ 35, ՅԵԼԱԳԱՐ ՀԱՑՈՒՀԻ, Տր. Ճէլալեան, 20, ՀԱՐՑԱԿԱՆԻ ՈՒՂԻՆԵՐՈՎ, վէպ, Տիկին Լաս 2 հատոր 20 ֆր., ՎԻՇԱՊՆԵՐի ԱՇԽԱՐՀՈՒՄ, Տիկին Հայաստան Գէորգեան 15, ԵՐԳԻՉԱԿԱՆ, Նշ. Պէշիկթաշլեան 15, ՀԱՑ - ԹՈՒՐԱՐԱԿԱՆ ԿՈՒԻՆԵՐ- , Ա. Գիւլխանդանեան 15, ՖԻՐՏՈՒՍԻ ԵՒ ԻՐ ՇԱՀԵՆԱՄԷՆ, Ա. Կոթիկեան 7·50, ՀԻՆ ՀԱՑ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ, Գեղարքունի 6, ՕՄԱՐ ԽԱՅԱԵԱՄԻ ՔՈՒԹԱԿՆԵՐԸ, Արամ Զարըգ 15, ԴՈՒ ԵՒ ԵՍ, Ռաֆ. Զարդարեան 10, ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՒ հրատարակութիւնները, հատորը 20 ֆրանք, ԳՈՑԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՑՑ 1937, ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ ՀԱՑ ԱԶԱՏԱԳՐ. ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՑ, Ա. ՔԷչեան, 20 ֆր.։

25 ՖՐԱՆՔԻ ԳԻՐՔ ԳՆՈՂԻՆ ՄԷԿ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՑՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՔԱՐՏԷՍ ՆՈՒԷՐ ։ 50 ՖՐ.Ի ԳՆՈՂԻՆ՝ ՄԷԿ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱՏԱՐԱԿԱՆ ՀԱՅՐՈՒԹԻՒՆ ՆՈՒԷՐ, 100 ՖՐ.Ի ԳԻՐՔ ԳՆՈՂԻՆ ՄԷԿ ԿԵԱՆՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ ՏԱՐԵԳԻՐՔ ՆՈՒԷՐ։

Դիմել՝ ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ,

51, Rue Mr.le Prince, Paris(6), Chèque postal Paris 1278-35, Tél. Danton: 88-65

Գաւառէն եւ արտասահմանէն Թղթատարի ծախք աւելցնել 100ին 10։

CABINET de M V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

44, Rue Lafayette—Paris (9e) Métro Peletier Tél. Provence 78—38

Կը ստանձնէ Վաճառական, Պատժական եւ Քաղաքային ամէն տեսակ դատեր։ Իրաւաբանական խորհրդակցութիւններ դատական եւ վարչական գրասենեակներու համար գրաւոր եւ կամ բերանացի։ Նախապարաւճառներ եւ բոլոր պաշտօնատուններու մօտ, վարչական եւ իրաւական դիմումներ։ Հայ առեւտրականներու եւ անհատներու մասնաւոր դիւրութիւններ պատուաւէնի վճարման համար, նկատի առնելով ներկայ տնտեսական տագնապը։ Մասնաւոր ապահովութիւն քաղաքային եւ կրօնական ամուսնալուծման դատերու համար, ինչպէս նաեւ վիզայ Ամերիկա մեկնելու համար։ Արագութիւն եւ գաղտնապահութիւն։ Դիմեցէք եւ պիտի ստանաք ամէն գոհացում։ Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս։ Առաջին խորհրդակցութիւնը ձրի է։

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ԱՆԻԷՌ-ՊՈՒԱ-ՖՈՒԼՈՆՊի Արամ ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 15 յունուար. ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 52 rue de Bourguignon, Պուա-ֆոլոնպի կայարանին ձիշդ դիմացի սրճարանը։

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆԴՈՑՔ

կազմակերպուած Անիէռ-Պուա-Ֆոլոնպի Արամ ենթակոմիտէի կողմէ

17 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,

149bis Ave. Argenteuil, Անիէռ

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **ՇՀԻՐՐԸ ՄԻՍԵ-ՔԵԼՆ**

Օրուան հարցերու շուրջ։

Խօսք կ'առնեն ուրիշ ընկերներ։ Երգ, արտասանութիւն եւլն.։

Մուտք 5 ֆրք.։

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ–ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած Ֆր. կ. Խաչի Փարիզի Վատնաճիւղին կողմէ

17 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Ռուսական երաժշտանոցի սրահին մէջ, 26 Ave. Tokio, Métro Alma et Iéna

ԴԱՍԱԽՕՍ **Պ. Ս. ՎՐՑՑԵԱՆ**

Նիւթ՝ Տպաւորութիւններ Հարաւ. Ամերիկայէն։

Հրապարակային յուսաբանական հաւաքոյթ

կազմակերպուած Փարիզի հայ գինուորցուներու Աժժամեայ Վարչութեան կողմէ, 14 Յուն. հինգշաբթի իրիկուն Փրթի Թուռնալի մէջ, Մէթրօ Փատէ, ժամը ճիշդ 8 30ին, ուր հրաւիրուած են իրենց տեսակէտները յայտնելու քաղաքական եւ հանրային կազմակերպութիւններ։

Ծախքերու մասնակցութիւն 2 ֆր։ Անգործներու մուտքը ազատ է։

կը խնդրուի երախայ չբերել։

Ֆր. Կ. Խաչի Շրջանային Վարչութիւնը

«Մանուկներու Օրուան» տօնակատարութեան առթիւ հրապարակ կը հանէ պատկերազարդ հատոր մը,

գեղարուեստական սիրուն յօդուածներով, ուղերձներով եւ զանազան գեղեցիկ գրուածքներով։

16 նկարներ Ֆ. Կ. Խաչի դասընթացքներէն, Մանուկեաց խումբերէն, «Մանուկներու Օրուան» եւ ՕԳՆԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ ԿԱՅԱՆԷՆ։

Յօդուածներ ունին՝ Պերճուհի, Է. Բիւզանդ, Շիլօրա Ռնահիտ, Ն. Քիպրիթճեան, Հերմինէ Մխքճեան, Մ. Տամլամեան, Գ. Ադապազեան, Հերմինէ Անդրանիկ. Ս. Վրացեան, Շ. Նարգունի, Ա. Խանէտանեան, Ս. Արամեան եւ ուրիշներ։

Գին 1 Ֆր.։

Դիմել՝ Շրջ. վարչութեան *Mme Missakian, 6 rue d'Alsace, Asnières (S.)*

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

Ֆ. Կ. Խաչի Վալանսի Մասնաճիւղին կողմէ

17 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ, Հ. Ց. Դ. Սիամանթօ Ակումբին մէջ,

կը խօսի ՕՐ. ՀԵՐՄԻՆԷ ՄԻՍԻՃԵԱՆ

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը

Ֆ. Կ. Խաչի Մարսէյլի Մ.ճիւղը կը տօնէ իր չորս Մ.ճիւղերուն հետ 17 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Շահիրկեան սրահին մէջ, 5 rue de l'Eclipse, Մարսէյլ։

Գեղարուեստական բաժին՝ Պիտի ներկայացուի «ՇԱՒԼՕՒԷՆ ՍԻՒՆԷ-ՍԷթօ ընկերութիւնէն Զաւեշտ մը՝ ԱՒԷԼԵԱՆ Թատերախումբէն։

Երգ, արտասանութիւն փոքրիկներու կողմէ։

Կը բաժնուի պտուղ եւ նախընթրիք բոլոր ներկայ փոքրիկներու։

Մուտք 3 ֆր., փոքրիկները ձրի։

Մահիճոյ մէջ

Պատրաստուեցէք Յունուար 23ին, Սալօն Գօլիզէի մէջ վայելելու Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութեան

ՏԱՐԵԿԱՆ ՃՈՒԽ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

կը խնդրուի նկատի առնել այդ ժուակարը։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՍԷՆ ԹԷոմի Կ. Խաչի ՆԹ.ամասնաճիւղը շնորհակալութիւն կը յայտնէ Ա.մասիոյ եւ Մարզուանի Հայրենակիցներուն, որ իրենց տրամադրութեան տակ դրաւ 100 սանտիլիտր, չքաւորներու բաժնելու համար։ կը յուսանք որ յառաջիկայ տարիներուն ուրիշ միութիւններ եւս բարի նախանձով մը պիտի ձեռնարկեն սոյն օրինակին։

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ ՇՐՋ. ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆը ներողութիւն կը խնդրէ այն յօդուածագիրներէն, որոնց գրութիւնները տեղի անձկութեան պատճառով չեղեւցաւ իր «Մանուկներու Օրուան» հրատարակութեան մէջ։

ԳԱՂԷՓ ՏԵՍԷՓ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe LYON.

Dancing-Cigale, *պարահանդէսը ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8.30ին։*

ՅՈՒՇԱՏԻՏԵՐ

Ֆ. Հ. ԿԱՊՈՅԻՏ ԽԱՉի Անկէնի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը 13 յունուար Հորթքաւթի երեկոյ ժամը ճիշդ 9ին սովորական հաւաքատեղին, կարեւոր օրակարգ, Անդամներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՓՕՆ Տ'ՕՊՆԱՅԻ եի ՇՐՋԱՆԻ գինուորցուները կը հրաւիրուին խորհրդակցական ժողովի մը, կիրակի 17 Յուն. կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Հայրենակից Նիկողոս կրկրզեանի բնակարանին մէջ։

ԴԱՍԵՐ ԵՒ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բարձրագոյն կրթութիւն ստացած հայ երիտասարդ մը կը ստանձնէ ամէն տեսակ թարգմանութիւններ, առեւտրական նամակներու խմբագրութիւն եւ կուտայ անգլերէնի ու գերմաներէնի դասեր։

Պայմաններու համար դիմել ցառաջի վարչութեան։

ԳԱՂԷՓ ՏԵՍԷՓ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

արանց գերձակի մօտ լաւ պութիմներէ շինել գիտցող գործաւորուհի մը։ Ամէն պայմանէ դիմել՝ Պ. Բարսեղեանի, 4 Rue de Faubourg Poissonnière, Paris (10).

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**

ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**

Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 եւ C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ։

Տոմսակներ՝ ամէն տեղի համար, Հայ ճամբորդներու համար ամսնաւոր գին։ Ընենք թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎԱՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

Մուշտակավաճառ

ՏԻԿ. ՀԱՅԿՈՒՀԻ ԿԻՒԼՊՕԼԵԱՆ

24, Rue Affre կամ 8, Rue Cavé — PARIS - 18e

Մասնաճիւղ՝ 2, Rue de la Charbonnière —

Մէթրօ՝ La Chapelle — Barbès Roch. Tél. Montmartre 69-70

Մեր վաճառատուններուն սկզբունքն է բացարձակ ուղղամտութիւն, ճշդապահութիւն եւ չափաւոր գին։

Օգտուեցէք առիթէն։ Մասնաճիւղիս բացման առթիւ, կր կատարենք ձրի ամէն տեսակ մուշտակներու մաքրութիւնը։ Մեր արհեստանոցներուն մէջ կը պատրաստունք չափի վրայ ամէն տեսակ Մանթօներ, Վէսթեր, Ձիքներ եւայլն։ Ընդունինք նաեւ պատրաստի ճոխ մթերք։ կը տանձնենք նաեւ Մուշտակներու նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն, ներկելը եւ թանաձը։ Մեր վաճառատունները բաց են ամէն օր, իսկ կիրակի օրերը միայն կէս օր։

Ներկայ կտրօնը բերողին սինչեւ 1937 Փետրուարի վերջ, սկսեալ 200-300 ֆրք. գնումի համար կը տրուի մէկ տաբլկան «Հայ Բոյժ», իսկ 400-600 ֆրք.ի համար եռամսեայ «Ցառաջ» եւ կամ համապատասխան դրամական նուէր Փարիզի կապոյտ կամ կարմիր խաչերուն։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԹՈՐԳՈՄ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆԻ

Fournitures pour tailleursի ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

43 Rue Richer, Paris (9), *մէթրօ* **Cadet**

գերձակներու եւ դերձակուհիներու վերաբերեալ ամէն տեսակ

սլիտոյքներու վաճառում։

ՄԵԾԱՔԱՆԱԿ ԵՒ ՓՈՔՐԱՔԱՆԱԿ

Վաճառատունը ամէնօր բաց է Հարը 2էն 7, բացի կիրակի օրերէ

(L'Ile de Beauté)

ՄՈՆՄԱՐԹՐԻ ԱՄԷՆԷՆ ԸՆՏԻՐ ԱՐԵՒԵԼԱ-ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆԸ

90 Bld. de la Chapelle, Paris (18)

R. C. S. 670-643 Հեռախօս՝ **Mont. 62-04**

Մէթրօ՝ Պարպէս, կառ տիւ Նօռ. Լա Շափէլ

(Լաւ հիւրասիրութիւն հիւանդանոցի մայրանոցի բաժնին դիմաց)

Կախարդական ջրվէժանակի մը մէջ, որ աւելի եւս հաճելի դարձած է որմանկարներով, գետած՝ հայ տաղանդաւոր նկարիչի մը վրձինով, ինչպէս նաեւ սարփինայով (փերկոյա), լուսազարդութիւններով, ուր կրնաք խմել, ճիշդ ինչպէս Վոսփորի ափերուն վրայ, լաւագոյն օղին՝ ընտիր ֆրանսական եւ արեւելեան այլազան աղանդերներով, ճաշակել ոստրէ եւ խեցգետին, համտեսել ընտանեկան լաւագոյն ճաշերը, անարատ թարմ կարագով,— այս ամէնուն համար չափաւոր գին մը, որ կրնայ մրցիլ բոլոր ճաշարաններուն հետ։ Բանջարակերներու յատուկ ճաշը 4 ֆր. 50։ Միսով ըմպելիով ճաշը 7 ֆր. 50։ Պատրաստ ճաշ ամէն ժամու,— շուքրութ Ալզասեան յատկութեամբ, սոխի ապուր եւ տաշտիկ (մուլ)։ Ճաշարանը բաց է մինչեւ Իր գիշերուան։

ՀԱՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Ցառաջիկայ հաւաքոյթը տեղի պիտի ունենայ վաղը, հինգշաբթի 14 Յուն. ժամը 21ին, Ecole des Langues Orientales*ի մէջ,* 2 rue de Lille, Paris.

Դասախօս՝ Պ. ՎՐԱՑԵԱՆ

Նիւթ՝ Ռուսահայաստանի եւ Թիւրքահայաստանի ստեղծումը։

ՆԱՒԱԿԱՏՈՒԹԻՒՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԵՑԷՔ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐԵՑԷՔ «ՅԱՌԱՋ»ին

Սկսաւ ընդհ

ՔՈՒՐՈՊԸՎՈՒԱ, Նիշ.— Յունվ. 8էն։

ՊԵՐԼԻՆ, Գ. Գ.— Յունվ. 8էն։

ԱԼՖՈՐՎԻԼ, Հ. Ուշ.— Յունվ. 8էն։

Ստացաւիք 9 – 11 յունուար

ՓՐԱԿԱ, Պատ.— 148.15։

ԷՔՍ ԱՆ ՓՐՕՎԱՆՍ, Աւ. Հար.— 140։

» » Յուվհ.— 140։

ՊՕՐՏՓԷԼՒ, Աճ.— 35։

ԱՓԹ, Քէհ.— 35 :

ԼԻՈՆ, Վարժ.— 100։

ՊԷՐ ԼԱ ՊԱՄՔ, Վարդ.— 70։

ԷՔՒԻԼԻ, Օ. Թուն.— 70։

ՎԻԼԷՕՐՊԱՆ, Հ. Պետր.— 70։

ԼԱՔՈՒՐ ՏԻՒ ԲԼՆ, Գ. Ս.— 145։

ՎԻԼՆ, Պ. Ման.— 140։

ԼԸ ՓԻԻԻ, Գ. Տ.— 50։

ՎՕՒԼԻՒԶ, Ման.— 70։

ՓԻՒՃԷ ՍԻՒՐ ԱՐԺԱՆ, Օ. Կ.— 70։

ՄԱՐՍԷՅԼ, Եաղճ.— 140։

ԼԱ ՍԻՕՒԱ, Գործ.— 125։

ՄՕՆԻՍԹՐՈԼ, Մ. Ա.— 70։

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵԼՈՎ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՃԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
14
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
JEUDI
14 JANVIER
1937

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3319

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆՈՐ ՁԱԿԱՏՆԵՐ ՉՍՏԵՂԾԵԼ

Հինուորագրութեան հարցը քննած ատեն, տարբական իմաստութիւնը կը պահանջէ ոչ միայն նոր ճակատներ չստեղծել, այլ, ընդհակառակն, կարելի եղածին չափ նեղցնել ճակատները:

Հարցին փափկութիւնն իսկ այդ կը պարտադրէ:

Կազդուրիչ իրողութիւն մը, այս առթիւ:

Գրեթէ ամէն տեղ, առաջին խորհրդակցական ժողովները դատարուած են առանց հրէի եւ հեթանոսի խառութեան: Մարդիկ — երիտասարդներ — որ իրար չէին ճանչնար կամ իրարու բարեւ չէին տար, համախմբուեր են նոյն սեղանին չուրջը: Ուրիշներ որ խուսափելով կը խուսափէին «հայկական» կոչուած տաղտուկներէ, պարտք սեպեր են երթալ ժողովի:

Եւ գրեթէ ամէն տեղ, յանձնախումբերու մէջ կ'երեւան ներկայացուցիչներ՝ զանազան հոսանքներէ:

Ուրիշ կերպ ալ չէր կրնար ըլլալ, քանի որ խնդիրը կապ ունի բոլորին հետ, ուղղակի կամ անուղղակի:

Այս բարենչան երեւոյթը կրնայ աւելի զարգանալ, եթէ մէկկէ դրուի այն թերխաչ տեսակէտը թէ միայն զինուորագրուները (20 - 33 տարեկան) իրաւունք ունին մասնակցելու կատարուած խորհրդակցութեանց կամ ընտրութեանց:

Տակաւին երէկ, Մարսէյլի մէջ տարբուած ժողովի մը առթիւ, ինքնակոչ «կոմիտէ» մը պայման կը դնէր որ «ներկայ ըլլան միայն 20 – 33 տարեկան Հայերը»:

Ազդանշան մըն է այս, որուած՝ փարիզէն եւ ներչնչուած՝ խորթ աղբիւրէ մը: Տեսակ մը փորձ՝ նոր «չերտաւորում»ներ հաստատելու:

Առ այժմ աւելորդ համարելով մանրամասնութիւնները, կ'ուզէինք անգամ մը եւս յիշեցնել բոլորին՝ թէ զինուորագրութեան խնդիրը համահայկական հանգամանք ունի, եւ խորհրդակցութիւն թէ աշխատանք պէտք է կատարուին այդ հասկացողութեամբ:

Անոնք որ ձուլածոյ բանաձեւեր կամ նշանախօսքեր ունին իրենց դրպանին մէջ, պէտք չէ խրտչին ուրիշներու դիտողութիւններէն եւ տեսակէտներէն, ամբոխավարական չարժուձեւեր փորձելով:

Ամէն ռազմախաղ ամէն տեղ չի յաջողիր, իսկ զինուորագրութեան հարցը ոչ վիճաբանական ժողով է, ոչ ալ կուսակցական կամ խմբակցական պայքար:

Ըսած ենք արդէն եւ կը կրկնենք,— ինչ որ կ'ուզենք ապահովել զինուորագրութեան առթիւ, կրնայ յաջողիլ միայն հաւաքական աշխատանքով, եւ ոչ թէ նոր ճակատներ յարդարելով կամ «դաս»եր ստեղծելով նոյն ժողովուրդի ծոցին մէջ:

Ի՞նչ խօսք որ եթէ պետական շրջանակները ուզեն լսել զանազան բաղձանքներ, աւելի ուշադրութեամբ նկատի կ'առնեն զանոնք, երբ ներկայացուին միացեալ ճակատով:

Զինուորցուն առանձին դաս մը չի կրնար կազմել այս կացութեան մէջ: Իրեն չափ չհատգրգռուած է դաղութը: Ապա ուրեմն աշխատանքը պէտք է դասաւորուի ոչ թէ իրարու կռնակ դարձնելով կամ իշխանութեան, ազդեցութեան պայքար մղելով, այլ ուժերը ամփոփելով եւ դաղութին հեղինակութիւնը բարձրացնելով:

Եթէ առոր համար անհրաժեշտ է կեդրոնական օրկան մը ստեղծել, այդ մարմինը չի կրնար տեւել ու գործել, ինքնիրեն բուսած սունկի մը պէս:

Մենք չենք որ պիտի ժխտենք մեր հանրային կեանքին վերանորոգման պէտքը: Իսկ վերանորոգում չի նշանակեր եղած – չեղած օրկանները անտեսել, վարկաբեկել եւ զանազան արկածախնդրութիւններ փորձել սրճարանէ սրճարան:

Եւ մանաւանդ, զինուորագրութեան հարցը պէտք չէ պատրուակ ծառայէ կրկնելու այն տխուր խաղերը, որ փորձուեցան երկու տարի առաջ, աւելի պղտորելով մթնոլորտը:

Ամէն պարագայի մէջ, այսօր ժամանակը չէ «չափուելու» կամ նոր հրաչքներ խոստանալու, «զանգուածային» միամտութիւններով:

Ցմոռնանք որ վեց նախարարութիւններ չհատգրգռուած են զինուորագրութեան հարցով, եւ ամէն մէկ ձեռնարկ որ կը կատարուի յանուն հայ երիտասարդութեան կամ բանուորութեան, պէտք չէ այն տպաւորութիւնը ձգէ թէ կը գտնուին «պաչըպօզուք» բազմութեան մը առջեւ:

Որ եւ է դիմում, այս կամ այն ուղղութեամբ, ի հարկէ լրացումը պիտի կազմէ մինչեւ հիմա կատարուած աշխատանքներուն, եւ ոչ թէ օդէն ինկած գնդակ մը, իբրեւ նորութիւն:

Այն յանձնախումբերը որ կազմուած են եւ դեռ կը կազմուին թաղերու մէջ եւ ուրիշ ամէն տեղ, օգտակար են ոչ միայն իբրեւ իրաւունքներու պաշտպանութեան օրկաններ, այլ եւ իբրեւ խթան՝ մշտապէս արթուն եւ գործօն պահելու համար իրաւասու չրջանակները: Բայց անհրաժեշտ է զգուշանալ անջատ կամ ինքնագլուխ ձեռնարկներէ եւ խաչաձեւումներէ, որպէսզի նոր թիւրիմացութիւններ չծագին եւ ամբողջ գաղութը մէկ բերնով խօսած ըլլայ:

Երանի՛ թէ զինուորագրութեան հարցին առթիւ ստեղծուած մթնոլորտը նպաստէր ելք մը գտնելու ամբողջ գաղութին կազմակերպութեան համար:

Իսկ եթէ այս ամբողջ հետաքրքրութիւնը պիտի տեւէ մինչեւ զինուորին զօրանոց մտնելը, կը նշանակէ թէ այս գաղութը դատապարտուած է միայն բանկալով եւ սրճարանով կառավարուելու: Միայն տագնապալի կամ հանդիսաւոր օրերու մէջ խլրտուելու:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹԻ ԽՆԴԻՐԸ ՊԻՏԻ ԼՈՒԾՈՒԻ ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԱՌՋԵԻ

Տեղական թերթերը կը գրեն թէ միայն ժընեւի մէջ կարելի է ըստ էութեան քննել Ալէքսանտրէթի խնդիրը: Թ. Ր. Արաս, Թուրքիոյ արտաքին գործոց նախարարը, Պ. Իվոն Տէլպոս եւ Շուէյտի արտաքին նախարարը, Պ. Սանտլէր, որ հարցին տեղեկաբերն է: Ինչպէս յայտնի է, Ա. Դ. Ազգերու Խորհուրդին նիստը յետաձգուեցաւ յունուար 21ին:

Մինչ այս մինչ այն, խօսակցութիւնները կը շարունակուին Փարիզի մէջ՝ թրքական դեսպանին, իսկ Ենկիւրիի մէջ՝ Ֆրանսական դեսպանին հետ, ճամբան հարթելու համար:

*** Ենկիւրիէն կը հեռագրեն թէ Թ. Ր. Արաս ունկնդրութեան ընդունելով օտար թղթակիցները, մերժեց որ եւ է պատասխան տալ Ալէքսանտրէթի վերաբերեալ հարցումներու եւ յայտարարեց .

— « Կացութիւնը անատոյդ է բանակցութեանց ներկայ փուլին մէջ: Պ. Լէօն Պլում անձամբ կ'ուսումնասիրէ թրքական նոր առաջարկները եւ կը բաղդատէ Ֆրանսական ծրագրին հետ: Մենք կը սպասենք Ֆրանսայի վարչապետին նոր առաջարկներուն :

ՖՐԱՆՔԵՒԳԵՐՄԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԲԱՐԻՈՔՈՒԻՄԸ

Տէր. Շախ Փարիզ կուգայ Յունուար 16ին

Պերլինի Ֆրանսական դեսպանը Փարիզ հազաւ առջի օր եւ երկու ժամուան խօսակցութիւն մը ունեցաւ արտաքին նախարարին հետ: Դեսպանը մանրամասնութիւններ հաղորդեց Հիթլէրի հետ վոխանակուած հաւատարիքներու մասին, որոնց համաձայն թէ Ֆրանսա եւ թէ Գերմանիա որոշած են յարգել Սպանիոյ եւ սպանիական Մարոքի հողային ամբողջութիւնը: Այս առթիւ պարզեց Հիթլէրի տեսակէտները՝ Սպանիոյ եւ համայնավարութեան մասին, չեշտելով թէ որքան ալ տարբեր ըլլան գերմանական եւ Ֆրանսական կառավարութեանց քաղաքականութիւնները, Պերլին կ'ուզէ քաղաքական համաձայնութեան մը յանգիլ Ֆրանսայի հետ: Իրրեւ նախաքայլ, Գերմանիա կ'ուզէ դիւրացնել երկու երկիրներուն տնտեսական յարաբերութիւնները: Այս առաջադրութեամբ, Հիթլէր փափաք յայտնած է որ Գերմանիոյ ելմտական նախարարը՝ Տոքթ. Շախթ Փարիզ հրաւիրուի:

Գերման նախարարը Փարիզ կը սպասուի յունուար 16ին: Այս առթիւ պիտի կատարէ Փարիզի միջազգային ցուցահանդէսի գերմանական տաղաւարին հիմնարկէքը :

Պաշտօնական շրջանակներու մէջ կը հաւատան թէ դեսպանը որոշ առաջարկներ չէ բերած Պերլինէն, բայց եւ այնպէս իր այցելութիւնը պիտի նպաստէ գետինը հարթելու ուղղակի բանակցութեանց համար, թէ քաղաքական եւ թէ տնտեսական գետնի վրայ: Ֆրանսական մամուլը վերապահ կ'երեւայ այս անցուդարձի մասին, բայց դիւանագիտական շրջանակները լաւատես են: Հիթլէրի հաշտարար արտայայտութիւններէն զատ, Փարիզի մէջ մեծ գոհունակութիւն պատճառեց այն լուրը թէ Թէթուանի սպանիական մարզպանը արտօնած է որ Թանճէրի Ֆրանսական զինուորական կցորդը պտոյտ մը կատարէ սպանիական Մարոքի մէջ :

Այս լուսաբանութիւնը ազդեց նաեւ սակարանին վրայ, ուր Ֆրանսական արժէթուղթերը զգալի բարձրացում ունեցան:

*** Անգլիոյ արտաքին նախարարը ճառ մը խօսելով, խոստովանեցաւ թէ սպանիական պատերազմը կը շարունակէ «ամենամեծ մտահոգութիւն»ը պատճառել ամբողջ աշխարհի մէջ: Անգլիական կառավարութիւնը չի հաւատար թէ Սպանիա անպատճառ կամ ֆաշական պիտի դառնայ, կամ համայնավար: երկուքն ալ չեն կրնար տեւել Սպանիոյ մէջ: Այս առթիւ նախարարը չերմապէս նորհաւատաց Հիթլէրը՝ իր վերջին հաշտարար արտայայտութեանց համար :

300 սպանեալ, 1000 վիրաւոր

Կռիւները կատաղօրէն կը շարունակուին Սպանիոյ մէջ, մասնաւորապէս Մատրիտի չուրջը: Առջի օր հանրապետական զօրքը փորձեց ետ առնել կարեւոր դիրք մը, բայց ետ մղուեցաւ, ծանր կոտորներ կրելով :

Ապստամբներու ճակատէն վեց օդանաւեր եւ երկու յածանաւեր ռումբեր եւ հրձիգ կապերու կարկուտ մը տեղացին Մալակայի վրայ, արտակարգ ուժգնութեամբ: Առաջին տեղեկութեանց համաձայն, աւելի քան 300 հոգի սպաննուած, 1000 հոգի վիրաւորուած են: Ուրիշ ապստամբ օդանաւեր ռմբակոծած ըլլալով Պիլպաօն, ամբոխը յարձակեցաւ վանքի մը վրայ ուր 1800 ազգայնականներ արգելափակուած են իբրեւ պատանդ: Զորս պատանդներ սպաննուեցան :

— • —

ԿՐԻՓԻ ՀԱՄԱՃԱՐԱԿԸ աւելի ծանրացաւ Անգլիոյ մէջ, տարածուելով դէպի հիւսիս: Անցեալ չաբթուան ընթացքին հիւանդութենէն մեռած են 768 հոգի :

ՇԱԲԱԹ 500,000 ԿԱԶԱՐԳԵԼ ԴԻՄԱԿ կ'արտադրէ անգլիական գործարան մը, որ զնուած էր պետութեան կողմէ եւ նոր գործի ձեռնարկած: Գործարանը 18 ամսուան մէջ պիտի արտադրէ 30 միլիոն շնչառութեան գործիքներ, որոնք պիտի բաժնուին տեղական իշխանութեանց, իբրեւ պահեստ:

ՀԻՆԳ ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆՈՒՈՐՆԵՐ վայրկենապէս արձակուեցան Տէվընփորթի նաւազործարանէն (Անգլիա) խափանարար գործեր կատարած ըլլալով:

ՏԱՍԸ ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԱՆՉ ՄԸ, որ առեւանգուած էր երկու չաբաթ առաջ, Թաքոմայի մէջ (Մ. Նահանգներ), ապաննուած գտնուեցաւ պատահաբար, որսորդի մը կողմէ: Առեւանգիչ հրէշը տղան չարաչար ծեծած, գլխուն զարկած եւ մեռցնելով ձիւնին մէջ նետած էր: Դէպքը ահագին յուզում պատճառեց ամբողջ երկրին մէջ, յիշեցնելով Լինպէրկի երախային ողբերգութիւնը: Հարիւրաւոր գաղտնի ոստիկաններ չարժման մէջ դրուած են եւ նախագահ Րուզվէլթ անձամբ կը հետապնդէ գործը: Առեւանգիչները 28000 տոլար փրկանք պահանջած էին:

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՏԱՐԱԳԻՐՆԵՐՈՒ ԶԻՆՈՒՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ

ԶԻՆՈՒՈՐՑՈՒՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ԿԱՆՉՈՒԻՆ ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻՆ.— ՆԱԽԱՁԵՌՆ ԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ԿԱՏԱՐՈՒԻ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԱԻՈՐ ԲԱՆԱԿԻՆ, ԵՒ ՈՉ ԹՒ ՕՏԱՐ ԳՈՒՆԴԵՐՈՒ ՄԷՋ, ԵՒ ԻՐԱՒՔԱՆՉԻՒՐԻ ԲՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ՎԱՃԱՌԻՆ ՄՕՏ.— ՇՐՋԱՆԸ ԼՐԱՑՆԵԼԷ ՎԵՐՋ ՔԱՂԱՔԱՑԻ ԿՐՆԱՆ ԴԱՌՆԱԼ ՆԱԵՒ ԿԻՆԸ ԵՒ ԶԱՒԱԿՆԵՐԸ՝ ՄԻՆՉԵՒ 16 ՏԱՐԵԿԱՆ.— ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՊԱՐԱԳԱՑԻՆ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՀԱՄԱՐՈՒԻՆ ՖՐԱՆՍԱՀՊԱՏԱԿ, ԵԹԷ ԳԵՐԻ ԲՌՆՈՒԻՆ ԿԱՄ ՀԱՇՄԱՆԴԱՄ ԴԱՌՆԱՆ :

Ի պատասխան բազմաթիւ դրաւոր եւ բանաւոր դիմումներու, Գաղթ. Գրասենեակի վարիչ ընկեր Ա. Խատիսեան իրաւասու եւ լաւատեղեակ աղբիւրէ քաղած է հետեւեալ տեղեկութիւնները, տարագիր երիտասարդներու զինուորագրութեան պայմաններու մասին, կարելի ստուգումները կատարելով .—

1.— Այն տարագիր երիտասարդները որոնք ծնած են 1916 յունիսէն մինչեւ 1917 դեկտեմբեր 31 զինուորագրեան պիտի կանչուին 1937 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻՆ, բժշկական բննութենէ յետոյ, որ կը կատարուի փետրուար եւ մարտ ամիսներուն (1937) :

2.— Հայերը, Ռուսերը, Ասորիները եւայլ հայրենազուրկները ենթակայ են ԲԱՑԱՌԱԿԱՊԵՍ ՆՈՑՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՒՆ :

3.— Ծառայութիւնը պիտի ԿԱՏԱՐՈՒԻ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԱԻՈՐ ԲԱՆԱԿԻՆ ՄԷՋ (ոչ օտար գունդ), ՀԱՄԱՀԱՒԱՍԱՐ ՖՐԱՆՍԱՑԻՆԵՐՈՒՆ ՀԵՏ : Զինուորները պիտի տեղաւորուին այն գունդերուն մէջ որոնք կը գտնուին իրենց մշտական բնակութեան մօտ: (Շրջանային դրութիւն) :

4.— Զինուորութեան ժամանակամիջոցը ՄԷԿԷՆ ԵՐԿՈՒ ՏԱՐԻ է, համաձայն զէնքի տակ կանչուած դասուն:

5.— Ուսանողները եւ անոնք որ զբաղած են անփոխարինելի աշխատանքներով, պիտի ստանան պայմանաժամ՝ իրենց բննութիւնները կատարելու եւ աշխատանքները լրացնելու համար :

6.— Ծառայութեան ժամանակամիջոցին զինուորներու բնտանիքները կը ստանան նոյն օժանդակութիւնները ինչ որ Ֆրանսացիները:

7.— Զինուորութեան շրջանը լրացնելէ յետոյ, բոլոր կանչուածները կը ստանան աշխատանքի իրաւունք (տոմս) :

8.— Զինուորական ծառայութիւնը լրացնելէ յետոյ, ամէն հայրենազուրկ զինուոր ՀՊԱՏԱԿ ԿԸ ԴԱՌՆԱՅ ՀԱՄԱՁԱՅՆ ԻՐ ՅԱՆԿՈՒԹԵԱՆ: Ֆրանսահպատակ չեն կրնար դառնալ միայն անոնք որ ծառայութեան ժամանակաշրջանին կատարած են ոչ – բարեյոյս արարքներ:

9.— Զինուորներու հետ միասին ՄԵԲԵՆԱԲԱՐ ՖՐԱՆՍԱՀՊԱՏԱԿ ԿԸ ԴԱՌՆԱՆ ԱՆՈՆՑ ԶԱՒԱԿՆԵՐԸ ՄԻՆՉԵՒ 16 ՏԱՐԵԿԱՆ: ԿԻՆԸ ՆՈՑՆՊԷՍ ԿՐ ԿԱՌ ՀՊԱՏԱԿ ԴԱՌՆԱԼ, ԵԹԷ ՅԱՆԿՈՒԹԻՒՆ ՅԱՑՏՆԷ: Այս իրաւունքը չի տարածուիր ծնողներուն վրայ :

10.— Կանչուածները հնարաւորութեան սահմաններու մէջ կը պահեն իրենց նախկին պաշտօնի եւ գործի իրաւունքը, որուն համար իրենց մասնաւոր օժանդակութիւն կ'ընծայէ զինուորական իշխանութիւնը:

11.— ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՊԱՐԱԳԱՑԻՆ ՀԱՑՐԵՆԱԶՈՒԿ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ ԿԸ ՆԿԱՏՈՒԻՆ ՖՐԱՆՍԱՀՊԱՏԱԿՆԵՐ, ԳԵՐԻ ԻՑՆԱԼՈՒ, ՀԱՇՄԱՆԴԱՄ ԴԱՌՆԱԼՈՒ ԵՒ ՈՒՐԻՇ ԴԷՊՔԵՐՈՒ ՄԷՋ :

*** Այս առթիւ կ'իմանանք թէ տարագիրներու զինուորագրութեան հարցը ամբողջովին ձեւակերպելու եւ օր առաջ լրացնելու համար, աշխատանքները յառաջ կը տանի մասնաւոր յանձնաժողովը, որ կազմուած է վեց նախարարութեանց ներկայացուցիչներէն (պատերազմական, դատական, ելմտական, արտաքին, ներքին եւ աշխատանքի):

*** Գաղթ. Գրասենեակը (71, Ave. Kléber) նամակով մը չնորհակալութիւն յայտնելով Մարզու Իրաւունքի Դաշնակցութեան, անոր աշակցութիւնը խնդրած է, որպէսզի հայ աշխատաւորներու համար չդործադրուի 10 առ հարիւրի սահմանափակումը, կամ նուազագոյն աստիճանին վերածուի:

Ուրիշ նամակով մը Նանսէնեան օֆիսին յայտնած է հայ զինուորցուներու բաղձանքը՝ զօրակոչի օրէն իսկ հայատակ ընդունելու մասին :

Զինուորցուներու ժողովը Լիոնի մէջ

Լիոնէն կը գրեն մեզի.— Հայ արիներու երէց խումբին նախաձեռնութեամբ տեղի ունեցաւ խորհրդակցական ժողով մը, զինուորագրութեան մասին: Սրահը բերնէ բերան լեցուած էր: Բազմութեան մէջ կը նշմարուէին այնպիսիներ ալ որոնք երբեք չեն երեւցած հայկական հաւաքոյթներու մէջ: Կը նախագահէր Պ. Վ. Զուլլէրեան որ տեղեկութիւններ հաղորդեց օրուան հարցի մասին: Այս առթիւ ալ քանի մը հոգի անհամ տտայայտութիւններ ունեցան, իրաւասու օրկաններու դէմ: Թէր ու դէմ վիճաբանութիւններէ վերջ ընտրուեցաւ 7 հոգինոց առժամեայ մարմին մը, զինուորցուներու բաղձանքները բանաձեւելու համար:

Այս ժողովէն երկու օր վերջը, յունուար 10ին տարբուած էր ուրիշ խորհրդակցութիւն մը, ուր որոշեր են գործ չունենալ օֆիսներու հետ, եւն. եւ երկու հոգի աւելցնել նախորդ յանձնախումբին վրայ:

Առժամեայ յանձնախումբը դիմելով զինուորագրութեան գրասենեակը եւ քաղաքապետարան, տեղեկութիւններ քաղած է արձանագրութեանց մասին: Այս առթիւ ըսած են թէ բժշկական քննութենէն վերջ, 20 — 21 տարեկան զինուորցուները անմիջապէս պիտի կանչուին (ապրիլին), իսկ միւսները՝ հոկտեմբերին: Ոմանք արդէն կոչնագիր ստացած են: Ցառաջիկայ ժողովը պիտի դումարուի կիրակի, 17 յունուար, ժամը 2.30ին, Գ. քաղաքապետարանին մէջ:

Զինուորցուներու բանաձեւը Տէսինի մէջ

ՏԷՍԻՆ, (Ցառաջ).— Տէսինի հայ երիտասարդներն ալ, հրապարակային ժողովի մը մէջ որ գումարուեցաւ յունուար 10ին, մեր զինուորցուներու իրաւունքները պաշտպանելու համար ընտրեցին հինգ հոգինոց մարմին մը: (Նեւոտն Շանլեան, Ցարթ. Շահինեան, Գեղ. Տալաղեան, Հայկ Մեսրոպեան, եւ Թ. Հերոյեան, իսկ խորհրդական՝ Պ. Ա. Զաքմաքեան):

Ժողովը բանաձեւեց հետեւեալ բաղձանքները, ներկայացուելու համար պատկան իշխանութեան :

1.— Այն օրը, որ 1904ի եւ 1917ի ծնունդները կ'արձանագրուին իրրեւ զին-

(ԼՈՒՐԵՐՈՒ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ՅԱԳՈՎՅԱՆ Գ. ՎԱՀԱՆԻ ՅԱՏՈՒԿ ԴԱՍ

Հայ գրականության հանճարեղ ներկայացուցիչ Գ. Վահանի անունը ամենքիս ծանոթ է, ամենքս էլ գիտենք, որ նա ծնած է Կարինում, ուր և անցուցած է իր մանկության տարիները։ Բայց ինչպես ամեն մի մեծ մարդ, նա ևս ունեցած է իր դժբախտ օրերը, որոնք ստիպած են եղած նրան հեռանալ իր ծննդավայրից և ապրիլ ուրիշ տեղեր։

Գ. Վահանի դժբախտ օրերից մեկն է եղած այն ժամանակը, երբ նա ուսանող է եղած Կ. Պոլսի Գալաթասարայի լիցեյում։ Ուսանողական տարիները միշտ էլ ամենաերջանիկ տարիներն են մարդու կյանքում, բայց Գ. Վահանի համար այդ տարիները ամենևին էլ երջանիկ չեն եղած։ Նա ստիպված է եղած ապրիլ ուսանողական կոմիտեի հաշվին, որ նշանակում է՝ ամենաանտանելի աղքատության մեջ ապրիլ։ Ուսանողական կոմիտեն ամեն ամիս նրան տալիս է եղած 3 ֆունտ ոսկի, որ նշանակում է 60 ռուբլի։ Այդ գումարը ամենևին բավական չէ եղած նրա ուսման ծախքերը հոգալու համար։ Ուստի Գ. Վահանը ստիպված է եղած ուրիշ միջոցներ գտնել իր ապրուստը հոգալու համար։ Նա սկսած է ուսանողների համար դասեր տալ, որոնցից ստացած է 10 ռուբլի ամսական։ Այդ 10 ռուբլին ևս նրան բավական չէ եղած։ Նա ստիպված է եղած ուրիշ միջոցներ ևս գտնել։ Ամառ ատեն նա գնացած է Կ. Պոլսի մոտերը գտնվող Պրինկիպո կղզին, ուր ամառանոցներ ունեցող հարուստ հայերի տներում դասեր տալով՝ ստացած է 30 ռուբլի։ Այդ 30

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԱՆԴԱՄ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆԸ

(ԿՅԱՆՔԻ ԵՎ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹՅԱՆ ՈՒՂԻՆԵՐԸ)

ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 9-ԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԱՆԴԱՄ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆԸ ՄԱՀՎԱՆ 50-ԱՄՅԱԿԻ ԱՌԹԻՎ ՈՂՋՈՒՅՆ ՈՒՂԵՑԱԾ ՀԵՌԱԳՐԻ ՊԱՏՃԵՆՈՎ

ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ 9-ԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԱՆԴԱՄ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆԸ ՄԱՀՎԱՆ 50-ԱՄՅԱԿԻ ԱՌԹԻՎ ՈՂՋՈՒՅՆ ՈՒՂԵՑԱԾ ՀԵՌԱԳՐԻ ՊԱՏՃԵՆՈՎ

ուրբցուներ՝ ձանչցուին ֆրանսահպատակ, իրենց ընտանեկան պարագաներով :

2.— Զինուորական ծառայութիւնները կատարել ֆրանսական բանակներու մէջ :

Այս առթիւ, կը խնդրենք Իզեռի նահանգին մէջ գտնուող մեր բոլոր երի - տասարդ հայրենակիցներէն որ յարաբերութիւն հաստատեն Տէսկինի հետ, մեր խնդրանքները հաւաքարար ներկայացնելու համար : Մեր բաղձանքները ներ– կայացուցած ենք պատերազմական նախարարութեան եւ ուրիշ կարեւոր անձե– րու հետ յարաբերութեան մէջ ենք : Մեր հասցէն :— - No. 13, Café Décine. (Isère) :

Երեւանի երկրաշարժին մասին

Երկկ հաղորդած էինք անգլիական գործակալութեանց լուրը՝ Երեւանի երկրաշարժի մասին : Մոսկուայի «Փրաւտա»ն հետեւեալ կերպով կը հաղորդէ դէպքը · (8 յունուար) .—

« Երեւանի մէջ զգացուեցան քանի մը սոսկալիօրէն ցնցումներ : Առաջին երկուքը տեւեցին 12 երկվայրկեան : Ժամը 11.40ին ցնցումները կրկնուեցան աւելի զօրաւոր : Տուները ուժգնօրէն կ'օրօրուէին եւ չատերը ճեղքեր ունեցան, ինչպէս եւ ապակիներն ու պնակեղէնները կը կոտրտուեցան » :

Ինչպէս կը տեսնէք, Մոսկուայի պաշտօնաթերթը չի խօսիր 100 տուներու փլուզման մասին : Լո՞ւրն է սխալ, թէ կը ծածկեն :

ՋԱՀԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

22 ԱՍՏԻՃԱՆ ՅՈՒՐՏ կը տիրէ Թուրքիոյ զանազան գաւառներուն մէջ : Բազմաթիւ մարդիկ մեռած են ցրտահար :

ԲԱՆԹՈՂՆԵՐԸ ԳՈՐԾԱՐԱՆԷն ԴՈՒՐՍ ՀԱՆԵԼՈՒ փորձ մը կատարուած ըլլալով, ծանր դէպքեր պատահեցան Տիթրոյթի մէջ (Մ . Նահանգներ) : Գոր– ծադուլը կը տեւէ երկու շաբաթ է ի վեր : Կառավարիչը շարժման մէջ դրած էր 1500 հանրապետական պահակներ, որոնք զինուորուեցան հրազէնով եւ քա– բերով : Զինուորներն ալ զէնքի դիմեցին եւ արտասուաբեր կազեր գործածե – ցին : Ընդհարումներու հետեւանքով վիրաւորուեցան 24 հոգի : Ի վերջոյ կա – ռավարիչը յաջողեցաւ համոզել բանթողները, որոնց թիւն է 112,000 :

22 ԹՈՆ ՈՍԿԻ ցամաք հանուեցաւ Մարսէյլի մէջ : Ղրկուած է Սպանիա – յէն, պանք տը Ֆրանսի մէջ պահուելու համար :

ԵՐԵՍՓ . ԺՈՂՈՎԻ նոր նահապետին բացման առթիւ, որ տեղի ունեցաւ երեքշաբթի օր, Պ . Լուիս նախագահ վերընտրուեցաւ 384 ձայնով, որ զգալի ա– ռաւելութիւն մը կը ներկայացնէ նախորդ ընտրութեան վրայ :

ՆիՍի ՄԷՋ, փրօմընատ տէ դ'Անկլէի վրայ, զօրախաղի մը առթիւ ծովե– զերեայ մայթին մէկ մասը փլաւ 3 — 4 մէթր խորութեամբ : Մեծ բազմութիւն խռնուած ըլլալով, չատեր փոսին մէջ ինկան : Վիրաւորուեցան 20ի չափ քա– ղաքացիներ, որոնց չորսը հիւանդանոց փոխադրուեցան :

“ՎԷ Մ„

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ «ՎԷՄ»ի ԺՋ. թիւը հետեւեալ բովանդակութեամբ.— Գ. ԳԻՒԶԱԼԵԱՆ «Մ. Փորթուգալեան».— Վ. ՄԻՆԱՒՈՐԵԱՆ «Արհա– ւիրքի Օրեր».— ՊՐՈՖ. Ն. ԱՐՈՆՑ «Նոր հայերէն քերականութիւնը».— ՏՈՔԹ. Վ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ «Յուշատետրէս».— Հ. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ «Անդրանիկը Միւնեաց աշխարհում».— Վ. ՓԱՓԱԶԵԱՆ «Համաշխարհային պատերազմը եւ Տարօնի աշխարհը» (վերջ).— «Հայ-Հայկական բանակցութիւններ».— ՀԻՆ ԹՈՒՂԹԵՐ՝ Ռուսոյի նամակները.— ԱՆՑԵԱԼՔ.— ԿԵԱՆՔ ԵՒ ՄՇԱ– ԿՈՅԹ.— ԳԻՐՔ ԵՒ ՄԱՄՈՒԼ.— ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ.— Վ. ԵՊ. ՄԱՆԿՈՒՆԻ՝ «Դէմքով Դ. եւ իր ժամանակը».— Նկարներ :

Խմբագրութիւնը շատ կը խնդրէ քաժանորդներէն փութացնել քաժնե– գիներու վճարումը : Մասնաւորապէս կը խնդրուի Ֆրանսայի քաժանորդնե– րէն ջանալ մինչեւ Նոր-Տարի փակել իրենց հաշիւները, որով մեծ աջակ– ցութիւն ցոյց տուած կը լինին խմբագրութեան : Փարիզի քաժանորդները կարող են քաժնեգինը ուղարկել Լ. Գեւոնեանի հասցէով «ցառաջ»ի խմբա– գրատուն, Մարսէյլիոյ՝ Ն. Կակոսեանին՝ 49 rue Nationale : կամ ուղ ղակի խմբագրութեան՝ S. Vratzian. 13 Rue des Platanes Plessis–Robinson. (Seine).

Ֆր. Կ. Խաչի Շրջանային Վարչութիւնը

«Մանուկներու Օրուան» տօնակատարութեան առթիւ հրապարակ կը հանէ պատկերազարդ հանդէս մը, գեղարուեստական սիրուն յօդուածներով, ուղերձներով եւ զանազան գեղեցիկ գրուածքներով։

16 նկարներ Ֆ. Կ. Խաչի դասընթացքներէն, Սանուհեաց խումբերէն, «Մանուկներու Օրուան» եւ ՕԳՈՓՈՒՄԻԹԵԱՆ ԿԱՅԱՆԷՆ։

Յօդուածներ ունին՝ Պերճուհի, Է. Բիւզանդ, Ֆլօրա Աւետիս, Ն. Քիպ– րիթճեան, Հերմինէ Մխիքճեան, Մ. Տաճատեան, Գ. Ազապապեան, Հեր– մինէ Անդրանիկ. Ս. Վրացեան, Շ. Նարզունի, Ա. Խանէտանեան, Ս. Սրամ– եան եւ ուրիշներ։

ԳԻՆ 1ՖՐ.։

Դիմել՝ Շրջ. Վարչութեան Mme Missakian, 6 rue d'Alsace, Asnières (S.)

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓՕՆ Տ'ՕՊՆԱՅԻ եւ ՇՐՋԱՆԻ գինուորագրեալներու հրկրորդ ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ 16 յուն. շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Ռ. Ա. կուսակցութեան սրահին մէջ : կը հրաւիրուին գադութիս բո– լոր գինուորագրեալները անխտիր ներկայ ըլլալ :

ցանձնախումբ

ԿՈՐՍՈՒԱԾ Է

Յունուար 10ին «Ապուշ Արշակ»ի ներկայացման իրիկունը, Տիկին Գ. Ագնուրեան, արձիւթներու սրահին մէջ իր գտած ոսկի ժամացոյցը յանձ– նած հոն գտնուող անձի մը որ իրեն ծանօթ է :

Կը խնդրուի վերոյիշեալ անձէն ժա– մացոյցը անմիջապէս յանձնել Յան Առաքէլեանի, 7, Impasse Deux - Nethes, (30 Ave. Clichy), Փարիզ (18) :

ՅԱՆ ԱՌԱՔԷԼԵԱՆ

Մուշտակավաճառ Կիւլպէնեան հա – մաձայն իր յայտարարութեան, եռամ– սեայ « ցառաջ » կը նուիրէ Տիկին Պօչնակեանի, իր չափի վրայ կարել տուած մէկ մանթոյին համար :

ԳԱՂԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13e)

Հ. Յ. Դ.

Փարիզ

ԱՆԻԷՌ-ՊՈՒԱ-ՖՈԼԻՈՆՊԻ Ազամ ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 15 յունուար, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 52 rue de Bourguignon, Պուա-ֆոլիոնպի կայարանին ճիշդ դիմացի սրճարանը :

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑի Ջաւարեան կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ մուրատ, Մջոյ եւ Վռամեան խումբի ընկերները 17 յուն. շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Ակումբին մէջ :

ՊԱՆՆԵՅՕ-ՔԱՇԱՆԻ Ազգ. ենթակոմիտէի ընկերաֆամակրական հանդի– պումը, այս շաբաթ իրիկուն, ժամը ճիշդ 9ին, Հայ Ակումբին մէջ :

ԿՈՒՍԼԵՆՎԻԼի Տաւրոս խումբի դասախօսական ժողովը այս շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, ընկ. Ս. Քամիեանի բնակարանը :

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Ռոստամ ենթակոմիտէի եւ Քրիստափոր խումբի ընկերա կան ընդհ. ժողովը 16 յուն. շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Շահրիկեան սրահին մէջ, 5 rue de l'Eclipse. Մարսէյլ : Կարեւոր օրակարգ :

(ՄԱՐՍԷՅԼ) Պօմոնի Ջաւարեան ենթակոմիտէի ընկերական ընդհանուր ժողովը վաղը, ուրբաթ իրիկուն, սովորական հաւաքատեղին : Կարեւոր օրակարգ :

(ՄԱՐՍԷՅԼ) Պուլվառ Ռոտոի Վռամեան ենթակոմիտէն ժողովի կը հրա– ւիրէ իր չորս խումբի ընկերները 17 յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին : Կարեւոր օրակարգ :

ԼԻՈՆի Վարանդեան կոմիտէի ընկերաֆամակրական դասախօսական ժողովը, ուրբաթ 15 յուն. երեկոյեան ժամը 8.30ին, Ջարդարեան գրադա– րանը, 181 Cours Lafayette, կը խնդրուի բոլոր ընկերներէն եւ համա– կիրներէն անպայման ներկայ ըլլալ :

Հ . Ը . Դ . ՎԱՀԱՆԻ ընկերահամակրական դասախօսական ժողովը տեղի կ'ունենայ, 16 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Հ . Ը . Դաշնակցութեան «Միամանթօ » Ակումբին մէջ : Կը դասախօսէ Պ . Ա . Ա . ՔԻՕՍԷԵԱՆ : Կը հրա – ւիրուին մասնաւորապէս հայ երիտասարդութիւնը :

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

կազմակերպուած Անիէռ-Պուա-Ֆոլիոնպի Արամ ենթակոմիտէի կողմէ

17 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,

149bis Ave. Argenteuil, Անիէռ

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **ՇԱՒԻՐՉ ՄԻՍԾ-ՔԵԱՆ**

Օրուան հարցերու շուրջ,

Խօսք կ'առնեն ուրիշ ընկերներ։ երգ, արտասանութիւն եւլն.։

Մուտք 5 ֆրք.։

ԹԷՑԱՍԵՂԱՆ–ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած Ֆր. Կ. Խաչի Փարիզի Ճառնաճիւղին կողմէ

17 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Ռուսական երաժշտանոցի

սրահին մէջ, 26 Ave. Tokio, Métro Alma et Iéna

ԴԱՍԱԽՕՍ **Պ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ**

Նիւթ՝ Տպաւորութիւններ Հարաւ. Ամերիկայէն։

Ծախքերու մասնակցութեան համար մուտք 3 ֆր.։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Հ . Ը . Դ . Լիոնի Զարդարեան Դրադարանի վարչութեան սարքած ընտա – նեկան խնջոյքը որ տեղի պիտի ունենար Յունուար 10ին, յետաձգուած ըլլա – լով, այս անգամ տեղի կ'ունենայ Շաբաթ, 16 Յունուար երեկոյեան ժամը 8ին, Յոյներու սրահին մէջ, 5, Rue Bonnefoi, Հաճելի ժամանց :

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԹԷՑԱՍԵՂԱՆ

ՎԱՀԱՆԻ Հ . Ը . Դ . ԿՈՄԻՏԷԻՆ ԿՈՂՄԷ

Այս կիրակի, կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Հ . Ը . Դ . Սիամանթօ Ակումբին մէջ

Լիոնէն հրաւիրուած է Ընկ. Կ. ԽՐԱՅԵԱՆ :

Դեղարուեստական բաժին : Մուտք՝ 3 ֆրանք

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Քէմանչիստ Ռոհիէնի առաջին նուագահանդէսը տեղի կ'ունենայ

23 Յունուար, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին,

Salle Géographieի մէջ։

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն։

Հրապարակային յուսադրական հաւաքոյթ

կազմակերպուած Փարիզի հայ գինուորագրեալներու Առժամեայ Վարչութեան կողմէ, 14 Յուն. հինգշաբթի իրիկուն Փըթի Փուռնալի մէջ, մէթրօ Գատէ, ժամը ճիշդ 8.30ին, ուր հրաւիրուած են բոլոնց տեսակէտները յայտնելու քաղաքական եւ հանրային կազմակերպու– թիւններ։

Դախքերու մասնակցութիւն 2 ֆր : Անգործներու մուտքը ազատ է։

կը խնդրուի երախայ չբերել։

ԹԷՑԱՍԵՂԱՆ

Ֆ. Կ. Խաչի Վալանսի Մասնաճիւղին կողմէ

17 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ, Հ. Ը. Դ. Սիամանթօ Ակումբին մէջ,

կը խօսի ՕՐ. ՀԵՐՄԻՆԷ ՄԻՍԹՃԵԱՆ

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐՕՐ

Ֆ. Կ. Խաչի Մարսէյլի Մ. Ճիւղը կը տօնէ իր չորս Մ. Ճիւղերուն հետ 17 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Շահրիկեան սրահին մէջ, 5 rue de l'Eclipse, Մարսէյլ։

Գեղարուեստական բաժին։ Պիտի ներկայացուի «ՇԱՒԼՕՅԷՆ ՄԻՆՉ-ՄԷԹՕ ընկերութիւնէն։ Զաւեշտ մը՝ ԱԲԻԼԵԱՆ թատերախումբէն։

Երգ, արտասանութիւն փոքրիկներու կողմէ։

Կը բաժնուի պտուղ եւ նախընթրիք բոլոր ներկայ փոքրիկներու։

Մուտք 3 ֆր., փոքրիկները ձրի։

Հանդէս–Թէյասեղան

Ալֆորվիլի Զէնկիլէրի Հայր. Միութեան «Իգական քաժնի» Թէյասեղանը

16 Յուն. շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Հայ Ակումբին մէջ,

1 Bld. Carnot, Ալֆորվիլ։

Բացման խօսք, երգ, արտասանութիւն, հայկական պար։

Մուտք՝ 0 ֆր. 95։

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

արանց դերձակի մօտ լաւ պուծուիլը շինել գիտ. ցող գործաւորուհի մը։ Ամիլջապէս դիմել Գ. Բարսեղեանի, 4 Rue de Faubourg Poissonnière, Paris (10).

ԲԻԹՄԻՔԻ ԴԱՍԵՐ

ժամ Տալբոզի մէթոտով

ՏԻԿԻՆ ԼԻԱ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Զորեքշաբթի եւ Շաբաթ օրերը ժամը 5 — 6։ 91, Rue Olivier de Serres, Paris (15), *մէթրօ՝* Porte Versailles։

Կ'ընդունի աշակերտներ 4 տարեկանէն սկսեալ։ Ինչպէս նաեւ երկսեռ չա– փահասներ։ Պայմաններու մասին դիմել տեղւոյն վրայ :

Ֆօթ. ՄԷՍՃԵԱՆ

82 rue d'Amsterdam, Paris (9)

Tél. Pigalle 70—02. Métro Place Clichy

Մասնագէտ ներքին եւ կանանց հիւանդութիւններու։

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 3—7։

կիրակի եւ տօն օրեր մասնաւոր ժամադրութեամբ։

PLOMBERIE–COUVERTURE

Eau, Gaz, appareils sanitaires, lavabo et tout à l'égout

TATOULIAN ARAKEL

Կը ստանձնէ նաեւ շէնքերու նորոգութիւնը եւ շինութիւնը։

Դիմել նամակով 12bis Rue Elie. Gentilly, Seine,

կամ դիմել իր արհեստանոցը 32 Rue Menilmontant, Paris (20)

ՈՒԾԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԴԵՐՁԱԿՆԵՐՈՒ, ԲՐԻԳՕՔԷՕՐՆԵՐՈՒ

ԵՒ ՖՕՆՖԷՔՍԻՕՆԷՐՆԵՐՈՒ

Կը գնենք նպաստաւոր գիներով ամէն տեսակ կերպասե– ղէնի, բրդեղէնի, թրիգոյի, բամպակեղէնի եւ մետաքսեղէնի կտորներ (déchet)։ *Միակ հաստատութիւնը Ֆրանսայի մէջ։ Նա– խապատուութիւն տուէք մեզի։ Ձեր շահը կը պահանջէ ուղ– ղակի արուածոյին դիմել։ Ֆրանսայի ամէն կողմը ունինք ներկայացուցիչներ։ Փարիզի մէջ՝ շրջուն գնորդներ։*

Հասցէ՝ **K. TCHADIRDJIANTZ**, 26 Rue d'Enghien, Paris (X

Tél. Prov. 34—61

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլավաք բրդեղէններու, կօշիկ– ներու, ճերմակեղէններու, թրիքօթաժի, գուլպաներու եւլն.ի համար։

Աժենալաւ ապրանքներ բացառապէս գեղչուած գիներով։

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *գիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն։*

փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները։

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77, 67-78

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատեր, Փաստեր, դատարան, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ։ Ապրշդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Ազգածի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ։ Նաթիւրալիզասիոնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերու– թիւններու կազմութիւն եւ լուծում։ Ամէն տեսակ դործերու խմբագրութիւն։ Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն։ Ճառերու եւ գաղափարութիւններու խմբագրութիւն։ Ապրշդակցութիւն 25 ֆր.։ Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ։

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ։

ՀԱՅ ԵՒՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Ցառաջիկայ հաւաքոյթը տեղի պիտի ունենայ այսօր, հինգշաբթի 14 Յուն. ժամը 21ին, Ecole des Langues Orientales*ի մէջ, 2* rue de Lille, Paris.

Դասախօս՝ Պ. ՎՐԱՑԵԱՆ

Նիւթ՝ Ռուսահայաստանի եւ Թիւր– քահայաստանի ստեղծումը։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Կը Փնտռուի կարապետ Զէփ– ճեան, ծնած Աղոտի գիւղէն, 3 տար. փոխադրուած Կիւրէնն։ Տեղեկանու– թեան մէջոցին կը գտնուէր Ատա– նալուր կայ որ 1920ին կը գտնուէր։ Պոլիս։ Իր հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել իր քրոջ՝ Տիկին Իսկուհի Գուլումճեանի (Զէփճեան), ցառաջի մէջոցաւ։

— Ասթէն (Վօքլիւզի նահանգ) Մկրտիչ Գրիգորեան կը փնտռէ իր քոյրը՝ Պրուսա - Օրթաղիւղցի Մէրէ – սէնց Գրիգորին աղջիկը Աննիկ։ Կը կարծուի թէ Փարիզ կը բնակի։ Իր հասցէն իմացնել Վահրամ Մանուկեա– նի, 38, Rue Floréal, Romainville, Seine։

«ՑԱՌԱՋ» ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Journaux R. CHIMCHI

29, Aghiou Marcou, ATHENES

Journaux R. CHIMCHI

56, Akti Miaouli, PIRÉE

ՎԱՐԶՈՒԻ ԵՆ

յարկաբաժին– ներ, ամէն յարմարութիւններով (tout confort), *մէկ մեծ սենեակ խոհանոցը մէկէջ՝ 1300 եւ 1450 ֆր (շարժ եւ շաքաժ մէջը ըլլալով) Դիմել 13* rue de la Vistule, *մէթրօ* Maison Blanche։

50 *մէթր հեռու Իսիի կայա– րանէն եւ 23 Փիւ օմ– պիւսի կայարանէն, վար– ձու են* (tout confort) *յարկաբա– ժիններ. 1 փիէսնոց մեծ խոհանոցով 2000 ֆր., 2 փիէս 2500 ֆրանք 3 փիէս խոհանոց 3750 ֆր.։ շարժ շաքաժ վիասին։*

Աժան գինով մեկ խանութ։

Դիմեցեք տեղւոյն վրայ. 72-74 Bld. Rodin, à Issy-les-Moulineaux.

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ	
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ
15
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
VENDREDI
15 JANVIER
1937

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3320

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՒՔ ԽՕՍՔ

ԲԱՐԵՆՇԱՆ ՀՈՎԵՐ

Առանձ մը ի վեր, եթէ ոչ համերաշխութեան, գոնէ խաղաղութեան ոգի մը կը սաւառնի գաղութներու մէջ :

Իմմիածնի «լիապօր»ը չկրցաւ գլուխ հանել իր առաքելութիւնը Մ. Նահանգներու գաղութին մէջ, եւ եկեղեցին կը մնայ երկուքի բաժնուած : Ապա ուրեմն երկու տարբեր իշխանութիւններ են որ կը վարեն գաղութը, իրենց անջատ առաջնորդարաններով, ժողովներով, եկեղեցիներով ու դպրոցներով :

Ժամանակին մանրամասնօրէն պարզուեցան այս ողբերգութեան պատճառները, եւ մենք երբեք որամադիր չենք նորէն խրելու ամուլ վիճաբանութեանց մէջ :

Արդ, անցեալ աշունէն ի վեր, երբ կաթողիկոսին նուիրակը խոստովանեցաւ իր պատմակա՛ն պարտութիւնը, արտակարգ երեւոյթներ չկան ամերիկահայ գաղութին մէջ : կը թուի թէ երկու կողմերն ալ հաշտուած են իրականութեան հետ եւ իւրաքանչիւրը իր թեմական գործերը կը վարէ համաձայն իր հայեցողութեան եւ կարողութեան :

Իրրեւ հետեւանք նուիրակին պարտութեան, երկու իշխանութիւններէն մէկը (ամէկավար - Հօկ) հռչակուած է «հայրապետաճանաչ», ապա ուրեմն «օրինաւոր», իսկ միւսը — այն որ Դաշնակցական կը կոչուի եւ որ իրականին մէջ չարունակութիւնն է բուն օրինաւոր իշխանութեան, կը մնայ «անվաւեր» :

Ո՞րքան կրնայ տեւել այսպէս : Պէ՞տք է որ տեւէ, հանրային չահու տեսակէտէն :

Դժուար է պատասխանել այս հարցերուն : Մի՛այն մէկ մի՛թարական պարագայ աչքի կը զարնէ այս ամբողջ անախորժութեան մէջ.— Գրեթէ գաղթած են պայքարները, եւ բաղդատաբար հանգիստ՝ հոգեան մը կը բոլորէ գաղութը : «Ցաղթական» կողմը լրջօրէն կը կարծէ թէ գատ՛ծ է լաւագոյն ելքը, իսկ «պարտեալ»ը ամփոփուած է չինարար աշխատանքի մը մէջ, միշտ յուսալով թէ ի վերջոյ պիտի դարմանուի ապօրինութիւնը :

Խաղաղութեան հով մըն ալ կը փչէ յունահայ գաղութին մէջ, հին Ցունաստանէն մինչեւ նորը :

Անցեալ տարուան տագնապը — դպրոցներու փակումը — դարձաւ տեսակ մը ազդանշան՝ կարճ կապելու համար ներքին վէճերը : Մանաւանդ որ երկրին վարչական կարգաւարքը հիմնովին փոխուած ըլլալով, մեր տնտեսական բարքերը կրնային դուռ բանալ ուրիշ փորձանքներու :

Մօտէն տեղեակ չենք ամբողջ անցուդարձին, բայց գիտենք որ խառն վարչութիւն մը կազմուած է Աթէնքի մէջ, մասնակցութեամբ Դաշնակցութեան : Նոյն երեւոյթը նաեւ Մակեդոնիոյ կարգ մը քաղաքներուն մէջ, որոնք տարիներէ ի վեր իրարու հետ կը չփոթէին չինարար գործունէութիւնն ու ներքին պատակաւոր :

Իսկ ծրագրուած համերաշխութեան յաջող փորձ մը կատարուեցաւ, վերջերս, Գահիրէի մէջ, թեմական ընտրութեանց առթիւ : Հրապարակ դրուեցաւ միացեալ ցանկ մը,— Դաշնակցական, ռամկավար եւ չէզոք — եւ կատարուեցաւ քուէարկութիւն մը, որ իր բարեկարգութեամբ պատմական պիտի մնայ այդ գաղութին տարեգրութեանց մէջ, բուն իսկ մեր հակառակորդներուն խոստովանութեամբ :

Մինչեւ ո՞ւր կրնայ հասնիլ այս համերաշխութիւնը : Հիմնա՞կան է թէ պատահական ,— այժմ ժամանակը չէ քննելու այդ հարցը :

Ինչպէս մատնանշուած գաղութներուն, նոյնպէս ուրիշ վայրերու մէջ աչքի կը զարնէ սիտուարար երեւոյթ մը,— մեղմացում կիրքերու եւ ձգտում եթէ ոչ մերձեցման, գոնէ փոխադարձ հասկացողութեան :

Կը թուի թէ իւրաքանչիւր երկրի մէջ տիրող պայմանները եւ առ հասարակ միջազգային կացութեան ելեւէջներն ալ վճռական դեր կատարած են այս բարենշան երեւոյթին մէջ :

Արդարեւ, ո՛ր երկրի մէջ ալ ինկած ըլլանք, հետզհետէ աւելի բացորոշապէս եւ ուժգնօրէն կը զգանք անողոք իրականութիւն մը,— չատեր դժուար կը հանդուրժեն մեր ինքնուրոյն եւ ազատ գոյութեան :

Ցեղ մը թթու ազգայնականութիւնն է որ կը տիրապետէ, դպրոցներ փակելով կամ անկարելի դարձնելով անոնց յարատեւութիւնը : Ուրիշ տեղ մը՝ զօրանոցի դուռները կը բանան տարագիր երիտասարդութեան առջեւ, 10 — 15 տարի հանդիստ ձգելէ վերջ :

Իսկ աւ հասարակ ամէն տեղ նախ մեղի քամել կուտան տնտեսական տագնապի եւ գործազրկութեան լեղին, իբրեւ օտարին օտարը ...

Տակաւին չենք խօսիր միջազգային բարդութեանց մասին, որոնց միայն հեռանկարը բաւական է ուժգի թանձրացնելու մթնոլորտը :

Ըսել կ'ուզենք թէ բոլոր հանգամանքները մեզ կը մղեն ինքնապաշտպանութեան, հեռեւաբար եւ մերձեցման ու գործակցութեան :

Անշուշտ կարելի չէ հրաչքներ գործել մէկ օրէն միւսը, տարբերներու պատակաւորներէն եւ քինախնդրութիւններէն վերջ :

Բայց, մթնոլորտին նօսրացումն իսկ յուսատու երեւոյթ մը կը կազմէ, գլուխ գլխի տալու եւ ելքեր գտնելու համար :

Իսկ որ եւ է ելք փնտռած ատեն, հիմնական պայման է որ թեզադրութիւնները բերին ՆԵՐՍԷՆ՝ մեր իրականութենէն, եւ ոչ թէ ԴՈՒՐՍԷՆ, միջազգային ձուլարաններու մէջ դարբնուած գիտելիքներով :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՆՈՐ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐԸ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԷԹԻ ՎԷՃԻՆ ԼՈՒԾՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Ոչ թէ անկախութիւն, այլ ինքնավարութիւն հովանաւորութեամբ Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ

Լ'Էօվռ»ի քաղաքական աշխատակիցը, որ սերտ յարաբերութիւններ ունի արտաքին գործերու պաշտօնատան հետ, կը գրէ հետեւեալը.—

*Ֆրանսական շրջանակներու մէջ կը կարծեն թէ Փարիզի Թուրք դեսպանը վերջին անգամ Պ. Իմօն Տէլպոսի այցելած ատեն, նոր թելադրութիւններ ներկայացուցած է, իրաւախոհութեամբ կարգադրելու համար Ալէքսանդրէթի հարցը, Ա. Դ. Ժողովուրդին առջեւ, յառաջիկայ չաթիռ : Մեր քաղած տեղեկութեանց համաձայն, Թուրքերը տրամադիր են ընդունելու որ պահուի Անճաքին ինքնավարութեան սկզբունքը, (ինչպէս կը պահանջեն Ֆրանսացիները) եւ մէկդի դրուի անկախութեան պահանջը (որ անկարելի կը համարուի Ֆրանսայի համար) : Իսկ այդ ինքնավարութիւնն ալ պիտի հաստատուի հոգատարութեան շրջանակին մէջ (Մանճաքը մաս համարելով Սուրիոյ) : Բայց Թուրքերը այս զիջումը կ'ընեն երկու պայմաններով.— Առաջին՝ ինքնավարութիւնը պէտք է սկսի երկու երկիրներուն միջեւ իրաւախոհութիւն գոյանալէ անմի – ջապէս վերջը, եւ ոչ թէ երեք տարի վերջը, ինչպէս կ'առաջարկէ Ֆրանսա , (Ֆրանքեւսուրիական դաշնագրին փորձի շրջանէն վերջը) : Երկրորդ պայմանը այն է որ Մանճաքին քաղաքական ինքնավարութիւնը հաստատուի Ֆրանսայի և Թուրքիոյ հովանաւորութեամբ, այնպէս որ այս վերջինը կարենայ ապահովել իր տղայակիցներուն թէ հաւատարմօրէն պաշտպանած է զիրենք եւ աղատած Սուրիոյ տիրապետութենէն, համաձայն Ազթաթիւրքի եւ Թ. Ր. Արտսի տուած խոստումներուն, իսկ Ֆրանսացիներն ալ իրենց մասին պիտի կրնան ապահովել Սուրիացիները թէ իրենց սեփականութենէն չեն զրկած եւ իրենց հոգատարութիւնը չեն տկարացուցած՝ անկախութիւն տալով Մանճաքին :

Չենք պիտեր թէ Ֆրանսա ինչ ընդունելութիւն պիտի ընէ այս առաջարկներուն : Բայց ստոյգ է որ երկու կողմերն ալ չերմապէս կը բաղձան համաձայնութեան մը յանգիլ : Բնականաբար, այս տեսակ առաջարկ մը պէտք է վաւերացուի Ազգաժողովին կողմէ, առաջարկ մը որ բոլորովին համաձայն չէ հոգատարութեան օրէնքներուն, բայց եւ այնպէս բոլորն ալ գոհ պիտի մնան երբ Ֆրանսա եւ Թուրքիա համաձայնութեան մը յանգին :

**** Անտիոքէն կը հեռագրեն.— Երեքշաբթի օր թրքատէր հոսանքը հակա – ցոյց մը կատարեց տեղատարափ անձրեւի մը տակ : Որ եւ է դէպք չպատահեցաւ : Ազգաժողովի ներկայացուցիչները պաշտօնատունէն դիտեցին թափորը որ տեւեց մէկ ժամ : Կը մասնակցէին 15 — 20,000 ցուցարարներ , որոնց նշա – նատախտակներուն վրայ կը կարդացուէր հետեւեալ վերտառութիւնը.— « Կեցցէ՛ Հաթայի անկախութիւնը » : Ցուցարարները ծափահարեցին Ազգա - ժողովի ներկայացուցիչները, ինչպէս նախորդ օրը ըրած էին Սուրիոյ կուսա – կիցները :*

**** Էնկիւրիէն կը հեռագրեն թէ վարչապետը եւ Թ. Ր. Արտս չուտով նոր խորհրդակցութիւն մը պիտի կատարեն Ազթաթիւրքի հետ, Ալէքսանդրէթի հարցին առթիւ :*

ԻՆՉԵ՞Ր Կ'ՈՐՈՁԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Փառաւոր ընդունելութիւն զօր. Կէօրինկի

Զօր. Կէօրինկ, Փրուսիոյ վարչապետը, Հոմ հասաւ չորեքշաբթի օր եւ արժանացաւ փառաւոր ընդունելութեան մը : Մուսոլինի եւ իր փեսան՝ արտաքին նախարար կոմս Ճիանօ կայարան գացած էին, անձամբ դիմաւորելու հա - մար հիւրը : Քառասուն հազարէ աւելի քաղաքացիներ կը ծափահարէին Գեր – մանիոյ ներկայացուցիչը, երբ կայարանէն դուրս ելաւ գիշերուան ժամը 11ին :

Քաղաքական շրջանակներու մէջ մեծ կարեւորութիւն կուտան այս այցելութեան : Հիթլերի ներկայացուցիչը եւ Մուսոլինի աչքի առջեւ ունին քաղաքական ծրագիր մը որուն մանրամասնութիւնները դաղնի կը պահուին : Այս առթիւ կատարուած ընդունելութեան չքեղութիւնն իսկ մեծ տպաւորութիւն գործած է : Ականատես թղթակիցներ կը գրեն թէ վեհապետի մը ընդունելու - թեան առթիւ այսքան նուազախումբ եւ դինուոր մասնակցած պիտի չըլլային : Արդէն իսկ պատրաստուած են չարք մը հանդիսութիւններ, ի պատիւ զերման հիւրին, որ պիտի մնայ մինչեւ կիրակի, իսկ երկուշաբթի պիտի երթայ Նա - փոլի :

**** Իրապէսներու կարծիքով, Մուսոլինի եւ Զօր. Կէօրինկ պիտի քննեն ոչ միայն Սպանիոյ, այլեւ Միջերկրականի խնդիրը, գործակցութեան ձեւ մը դտնելու համար Անգլիոյ հետ, քանի որ Ֆրանսա դինակցութեամբ կապուած է Խ. Միութեան : Հիթլերի բոլոր ճիգերը կը ձգտին խախտել Ֆրանքեւսորը – դային դաշինքը : Զօր. Կէօրինկ պիտի ստուգէ թէ Իտալիա տրամադի՞ր է խ – րեն օդնելու՝ այս ճամբուն վրայ եւ միեւնոյն ատեն ուժ տալու իր զաղթային պահանջներուն : Գերմանիա կ'ուզէ նաեւ խախտել անգլեւֆրանսական գոր - ծակցութիւնը :*

**** Լուրի մը համաձայն, Իտալիոյ արտաքին նախարարը Լոնտոն պիտի երթայ մօտերս, կարգ մը խնդիրներու լուսաբանութեանց համար :*

ՏՈՒՔ. ՇԱԽԹ ՓԱՐԻԶ Չի ԳԱՐ

Առջի օր բոլոր թերթերը գրած էին թէ Տոքթ. Շախթ, Գերմանիոյ տըն - տեսական նախարարը եւ Բայխսպանքի վերատեսուչը, Փարիզ պիտի գայ յուն – ուար 16ին, բանակցելու համար տնտեսական համաձայնութեան մը մասին :

Երէկ այս լուրը անմիջապէս հերքուեցաւ Պերլինէն քաշուած հեռագրով մը, իբրեւ կանխահաս : Փարիզի մէջ ալ առ այժմ հանգամանքները նպաստաւոր չեն դտներ, նոյնիսկ տնտեսական համաձայնութեան մը մասին բանակցելու համար :

Բայց եւ այնպէս, առեւտրական բանակցութիւնները պիտի կատարուին Փարիզի մէջ, երկու կառավարութեանց մասնագէտներուն կողմէ : Կ'ըսուի թէ Ֆրանսա արամադիր է զիջումներ կատարելու տնտեսական դետնի վրայ,

(ԼՈՒՐԵՐՈՒ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄԵՔԵՆԱԿԱՆ ՈՒԼԵՂ

— o —

Թող պատան կանչեն Թուրքերը թէ *հզկլատչն* գոյութիւն ունէին իրենք, եւ պիտի ապրին յաւիտենականութեան մէջ, թէ մարդկային բաղաքակրթու – թեան պորտի բարը դրած են իրենք , Թուրքե՛րը : Սակայն աշխարհի բեր – բերը ուրիշ բան է որ կը պատմեն :

Այս վերջին տարիներուն ի՛նչ գիւ - տեր եղան, ի՛նչ հրաշալիքներ յօրին – ուեցան, բոլորն ալ պտուղ՝ Հայոց ու – շիմութեան

Վերջին գիւտը դարձեալ Հայ մըն է որ կը կատարէ,— այսպէս *Լօվռ* կը գրէ թէ Գէորգ Արծրունի, եղեկտրա – գէտ - ռատարագէտ գիտնական մը, պատերազմէն վերջ Ֆրանսա կուգայ եւ կարեւոր աշխատանքներ կը կատա – րէ այստեղ, իսկ այս անգամ կը հնարէ *մեքենական ուղեղ մը*,— տեսակ մը համայնագէտ մեքենայ, որ գրամեքե – նայի պէս ստեղծաշար մը ունի, մնաց – եալը տուփ մըն է ապակեպատ : Երբ ուզես գիտնալ թէ Փարիզ - Մարսէյլ ճեպընթացը ե՞րբ կը մեկնի, պէտք չունիս երկաթուղիի ընկերութեան տետրակները թղթատելու, մատդ կը կոխես եւ ահա մեքենան կը պատաս – խանէ ճիզի : Օրինակ, կ'ուզես առնել Աղռատախնամի հեռախօսի թիւը, կո – խէ մատդ եւ կարդա : Աւելի հրաշա - լին,— կ'ուզես իմանալ ֆրանսերէն բառի մը անգլերէն համարժէք բառը, — կոխէ մատդ եւ կարդա : Պ. Գէորգ Արծրունի, ըստ *Լօվռի* տեղեկու – թեանց, այս մեքենայով կրնայ երեք լեզուով թարգմանի գործ կատարել , — դժուար չէ, մատ կոխելուն վրայ է խնդիրը : Ձեր մէջ ամէնէն Թովմասն ալ կրնայ իր մատը կոխել եւ հաւատալ թէ ինչ որ կ'ըսեմ ճիշդ եւ ճիշդ է :

Պ. Արծրունի կը խորհի իր այս գործիքը աշխարհի ուշադրութեան ներ - կայացնել յառաջիկայ ցուցահանդէ – սին, ի Փարիզ : Եկէ՛ք տեսէ՛ք :

Այս համայնագիտարանին գիւտը նոր հեռանկարներ կը բանայ,— օրինակ , կարելի է կազմել բաղաքական ուղեղի մեքենայ մը, որպէսզի բաւական ըլ – լայ, դժբախտ ազգիս Հայոց համար, մատը կոխել եւ հասկնալ թէ ո՛ր բա – զմականութեան պէտք է հետե – ւիլ, թէ ի՛նչ ճառ պէտք է արտասա – նել Ժնեւազատիկին, թէ ի՛նչ կը խորհի Անգլիան մեր մասին, թէ ինչե՛ր պիտի ընէ Ֆրանսան մեր սեւ աչերուն սի – րոյն :

Օրինակի համար, բրմահայ դատ, երբեմնի ախոյեան Հնչակեան կու – սակցութիւնը ի՛նչ կը խորհի ընել, — ազատագրելու համար անշուշտ «պիղծ Թուրքին լուծին տակ հեծող» մեր եր – կիրը — եթէ արտասահմանի բրմահայ ժողովուրդը զանգուածովի հպատակ դառնայ Ֆրանսայի, Ցունաստանի, Ուրուկուայի, Փարակուայի :

Պատասխան.— Հնչակեան կուսակ – ցութիւնը, այդ պարագային, *չէրչիլ* պայուսակը կռնակն առած՝ վերջնա – գիր կուտայ Թուրքիոյ.— «Պարպէ՛ մեր հողերը, այլապէս *չէրչիլ* պայու – սակս կը բանամ եւ բանակներս կ'ար – շաւեն դէպի Թուրքիա» :

Վստահ եմ որ Թուրքիա տեղի կու տայ : Եւ խորհիլ որ այս լուծումը կը պարտինք ուղեղածեւ մեքենայի մը : Թերեւս ըսէք որ դուք այս բա - զմականութեան գովքը կը լսէք ամէն օր : Ցանցանիք իմս է որ ես ինչ մը հեռու կ'ապրիմ շուկայէն :

Ա.ՐԱՋ

Նորեն Թրխական հեքեաթներ

Թուրք թերթերը կը շարունակեն հէքեաթներ հրատարակել, Ալէքսանդրէթի հարցին առթիւ : Վերջին նմոյշ մը՝ «ձիահուրիյէթ»էն.—

Երբ դիտողները հոս եկան, ոսոխականութիւնը փակեց անցքին վրայ զբա - նուող բոլոր սրճարանները եւ թոյլ չտուաւ որ որեւէ Թուրք չփման մէջ մտնէ դիտողներուն հետ : Այս առթիւ հոս եկած է Սուրիոյ ընդհ. տեղեկատու դիւա – նին պետ գնդապետ Քօլէթ, որ դործունէութիւն ունեցաւ Դամասկոսի ըմբոս – տութեան ժամանակ :

o

Քանի մը օրէ ի վեր մեղմ ընթացք մը բռնած է տեղական կառավարու – թիւնը : Մեքենայութեանց մասնագէտ Սուզէի Պէրէքէթ ալ քանի մը օրէ ի վեր կը տեսակցի կարգ մը Թուրք երեւելիներու հետ, բայց ժողովուրդը դգուանքով կ'ընդունի զայն : Երիտասարդները պատրաստած են Հաթայի դրօշը եւ պարզե – լու համար առթիի կը սպասեն :

Իսքէնտրունէն Անթաքիա վերադարձած ժամանակ, դիտողները կանգ չեն առած Պէյլան, ինչ որ ցաւ պատճառած է տեղացի Թուրքերուն : Ասոր վը – րայ, հեռագրերով պարզուած է ժողովուրդին արդար դառը : Տեղական իշ – խանութիւնը ամէն միջոցի կը դիմէ, Թուրք ժողովուրդին ներկայացուցիչները հեռու պահելու համար դիտողներէն, որոնց կ'ընկերանայ Դամասկոսի տեղե – կատու դիւանին պետ Պօնօ : Թարգմանն ալ Հայ մըն է :

Պէյլէհիր գիւղին մէջ, Պօնօ իր մարդոցմէն Շապանի տունը կ'առաջնորդէ դիտողները : Ասոր վրայ Ֆրանսերէն դիտցող Զէրքէզ երիտասարդները կ'այցե – լեն դիտողներուն եւ կ'ըսեն թէ այդ չրջանակին մէջ Արաբներ չկան, այլ միայն Զէրքէզներ եւ Թուրքեր : Հրամանատար Պօնօ խօսքի խառնուելով կ'ըսէ թէ Ա – րաբներ ալ կան : Դիտողները կը մերժեն եւ կ'աւելցնեն թէ «մենք Թուրքերը կ'ուզենք» :

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՁԱԿԱՏԻՆ ՎՐԱՑ

Վերջին լուրերու համաձայն, հանդարտութիւն կը տիրէ Մատրիտի ճակա – տին վրայ, մշուշի պատճառով : Ապստամբները կը հաւաստեն թէ 30 քիլոմեթր յառաջ գացած են քան քիլոմեթր ճակատի մը վրայ : Ապստամբները միեւնոյն ատեն կը սպառնան Մալակայի, զրաւած ըլլալով չատ կարեւոր դիրք մը : Այս քաղաքը կառավարական զօրքին ձեռքը կը գտնուի քաղաքացիական պա – տերազմի սկիզբէն ի վեր :

Երկու ապստամբ մարտանաւեր ռմբակոծեցին Վալենսիան, ուր կը գըտ - նուի կառավարութեան մայրաքաղաքը : Երբ յարձակումը սկսաւ, վտանգի ազդանշան տրուած ըլլալով, քաղաքին բոլոր լոյսերը մարեցան, թէեւ օդա – նաւեր չերեւցան :

Գերմանական «Քէօնիկսպէրկ» յածանաւը սպանիական ծովափ մը հանեց իր բռնած երկու նաւերուն նաւաստիները : Իսկ նաւերը արդէն յանձնուած են ապստամբներուն, քանի որ կառավարութիւնը զոհացում չտուաւ Գերմանիոյ պահանջներուն :

**** Ֆրանսայի երեսփ. ժողովին օրէնսդրական յանձնաժողովը սկսաւ քն - նել այն օրինագիծը որ սահմանուած է արգիլելու կամաւորներու արձանագրու – թիւնը եւ առաքումը դէպի Սպանիա :*

Գերմանական կառավարութիւնն ալ սկսած է քննել այս խնդիրը, համա – ձայն անգլիական ծանուցագրին : Այս առթիւ Պերլինի թերթերը կը գրեն թէ սպանիական կառավարութիւնը կը խորհի հիւպատոսներու միջոցաւ սպա - նիական հպատակ արձանագրել այն օտար կամաւորները որ կ'ուզեն երթալ կռուիլ : Գերմանիա իր դիրքը ճշդած ատեն այս պարագան ալ ուշադրութեան պիտի յանձնէ :

ՅԱԳՂՈՊՅԱՆ ՂՎԻՃՈՂՅՈՒՆ ՍՍՍՀ

ՂՎՈՍՎՈՍՏՈՒ ՅԵ ՇՉԲ ՊԱՏՏԱՀՈՒՄՆԵՐ ՍՈՒՏԻՆ ՂՎՈՒՃՎՈՒՍՏՈՒ ՍՈՒՐԻՆ

(ԱՐՎԵՍՏԱԳԻՏԱԿԱՆ-ՊԱՏՄԱԿԱՆԱԳԻՐԱԿԱՆ ՆԱՄԱԿ)

Լինում է, որ մարդ ինչ-որ բան է ուզում ասել, բայց չի կարողանում։ Ինչ-որ բան է խանգարում։ Ինչ-որ բան է ներսից ասելու։ Ինչ-որ բան է ներսից ասելու։ Ինչ-որ բան է ներսից ասելու

ՅՈՒՐՔՕՐԻ

(ՎԵՊ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏԱՐԱԳԻՐ)

Ամերիկացի հանրահռչակ ֆիզիկոսը, որ ատոմի ներքին էներգիան ազատելու ճանապարհով ստեղծեց ատոմային ռումբը, ասում է, որ ինքը ոչ մի կապ չունի ռումբի հետ, որ ինքը միայն ուզում է ուսումնասիրել ատոմի կառուցվածքը, որ ինքը ռումբ չի ստեղծել, որ ռումբը ստեղծել են ուրիշները, որ ինքը ռումբի մասին ոչինչ չգիտի, որ ինքը ռումբի մասին ոչինչ չի ուզում իմանալ, որ ինքը ռումբի մասին ոչինչ չի ուզում լսել, որ ինքը ռումբի մասին ոչինչ չի ուզում խոսել, որ ինքը ռումբի մասին ոչինչ չի ուզում գրել, որ ինքը ռումբի մասին ոչինչ չի ուզում մտածել, որ ինքը ռումբի մասին ոչինչ չի ուզում հիշել, որ ինքը ռումբի մասին ոչինչ չի ուզում գիտենալ, որ ինքը ռումբի մասին ոչինչ չի ուզում ունենալ, որ ինքը ռումբի մասին ոչինչ չի ուզում տեսնել, որ ինքը ռումբի մասին ոչինչ չի ուզում աս

Եթէ Գերմանիան ալ նոյնը ընէ քաղաքական գետնի վրայ եւ մանաւանդ սպառազինութեանց չինութեան մէջ: Այս տեսակէտը կը յայտնէր Լէօն Պլում, վերջերս տեղի ունեցած տեսակցութեան մը առթիւ.— «Ֆրանսա պատրաստ է օգնելու Գերմանիոյ, որպէսզի կարենայ վերահաստատել տնտեսական բնականոն պայմաններ, եթէ Գերմանիա ընդունելով դինաթափութեան հիմ մը, ուղէ օգնել որ Եւրոպա վերագտնայ քաղաքական բնականոն վիճակի մը»: Ֆրանսական կառավարութիւնը դեռ բաւական չի նկատեր Հիթլէրի վերջին հաւաստիքները, արագ եւ կատարեալ համաձայնութիւն մը կնքելու համար:

Պերլինի ֆրանսական դեսպանը, որ Փարիզ պիտի մնայ մինչեւ չաթիու վերջը, տեսակցութիւն մը ունեցաւ Նէրքին նախարարին հետ: Երկու պաշտօնատարները խորհրդակցեցան թէ ի՞նչ միջոցներ կարելի է ձեռք առնել, որ – դիւրելու համար կամաւորներու առաքումը թէ Ֆրանսայէն եւ թէ Գերմանիայէն:

o

5000 քանուորներ կ'ապահսին Փարիզի Միջազգային Ցուցահանդէսին համար

Հինգ հազար քանուորներ տենդագին կ'աշխատին, մինչեւ մայիս հասցնելու համար միջազգային ցուցահանդէսը, որ պիտի ունենայ 38 դուռ, 7 ուղէկտ քիլոմեթր տարածութեան մը վրայ: Պիտի չինուին 50 օտար եւ 160 ճարտարադործական տաղաւարներ: Պետութեան եւ Փարիզ քաղաքին ահմանած վարկերուն դումարը կը հասնի 654 միլիոն ֆրանքի: (Փարիզ 376 միլիոն, պետութիւնը՝ 278 միլիոն):

ՋԱՆԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂԱՅՈՎ

Թրոցքիին Մէքսիկայէն վաճառել տալու համար, տեղացի համայնավար – ները ժողով մը գումարեցին յունուար 13ին: Ժողովին կը մասնակցէին նաեւ աքսորականին կուսակիցները: Այս առթիւ ընդհարում մը տեղի ունեցաւ եւ 25 հոգի վիրաւորուեցան, հինգը ծանրապէս: Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց հինգ համայնավար վարիչներ:

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ ՄԱՐՈՒԲի կացութիւնը քննելու համար, Ձօր. Ֆրանքօ արտօ – նեց որ անգլիական պատուիրակութիւն մը ճամբորդէ երկրին մէջ: Պատուի – րակութիւնը կը բաղկանայ սպաներէ որոնք պիտի ստուգեն թէ ճի՞շդ է որ Գերմանացիները կը տեղաւորուին այդ դաղթավայրին մէջ, զրաւելով տնտե – սական, զինուորական եւ վարչական դիրքեր:

ԿԻՆԵՐՆ ԱԼ ՊԼՏՌ Է ԴԱՏԱՒՈՐ ԸԼԼԱՆ, կ'ըսէ Արտանի երեսփոխանը, որ արդէն իսկ օրինագիծ մը ներկայացուցած է երես. ժողովին: Իր կարծիքով, կիները աւելի լաւ կրնան դատել, մանաւանդ մանուկ յանցագործները: Ֆրան – սուհիները վաստահանութիւն ընելու իրաւունք ստացան 1901ին:

ԼԻԼի ՄԵՏԱՂԱԳՈՐԾԱԿԱՆ հաստատութեանց գործադուլը վերջացած էր անցեալ չաթիու, բայց այս անգամ ալ մասնագէտները եւ վարիչները բողոքած ըլլալով, նոր դժուարութիւններ ծագեցան: Ձորեքշաբթի օր կարելի եղաւ հարթել այս խնդիրն ալ, եւ աշխատանքները պիտի վերսկսին, 57 օրուան դա – դարէ մը վերջ:

ԼԵՀԱՍՏԱՆ կառավարի պայքար մը բացած է համայնավարութեան դէմ: Ներքին նախարարութեան երէմտացոյցին քննութեան առթիւ, հաստատուեցաւ թէ 1936ի առաջին երեք ամիսներու ընթացքին 10,764 համայնավարներ ձերբա – կալուած են: Ոստիկանութիւնը 1936ին երեւան հանած է 95 լրտեսութեան դոր – ծեր: Նոյն տարուան առաջին չորս ամիսներու ընթացքին զրաւուած են 1869 թերթեր եւն.:

ԵՐՈՒՍԱղԷՄի մութքին իր տեսակէտները պարզելով անգլիական քննիչ յանձնախումբին առջեւ, պահանջեց վերջ դնել Պաղեստինի մէջ հրէական տուն մը հաստատելու քաղաքականութեան, «անմիջապէս եւ բացարձակապէս» դադ – րեցնել հրէական ներգաղթը եւ հողատարութիւնը, դաշնագիր մը կնքելով Անգլիոյ եւ Արաբներուն մէջեւ: Այս առթիւ ըսաւ թէ Արաբները աւելի հան – դիսաւ կ'ին Թուրքերու իշխանութեան տակ ...

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը

Ֆ. կ. Խաչի Մարսէյլի Մ.ճիւղը կը տօնէ իր չորս Մ.ճիւղերուն հետ 17 ցունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Շաիրիկեան սրահին մէջ, 5 rue de l'Eclipse, Մարսէյլ:

Գեղարուեստական բաժին: Պիտի ներկայացուի «ՇԱՒԼՕ»էն ՄԻՆԷ-ՍԼՄօ ընկերութենէն: Ձաւեշտ մը՝ ԱԲԻԼԵԱՆ թատերախումբէն:

Երգ, արտասանութիւն փոքրիկներու կողմէ:

Կը բաժնուի պատ ղ եւ նախընթրիք բոլոր ներկայ փոքրիկներու:

Մուտք 3 ֆր., փոքրիկները ձրի:

Դեւրաւան Ց. Ղազարեանի ներկայացումները

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

16 Յուն.— Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Սէն Ժէոմի Պատ Մանուկի սրահին մէջ, ԱՐՇԻՆ ՄԱԼ ԱԼԱՆ:

17 Յուն.— Կիրակի ցերեկ ժամը 3ին, Պուլվար Օտտօ, Պատ Էնթէրնասիոնալի սրահին մէջ, ՆԱՄՈՒՍ:

24 Յուն.— Կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին, Մարսէյլ, Շահրիկեան սրահին մէջ, ԱՇՈՒՂ ՂԱՐԻԲ:

31 Յուն.— Կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին, Պօմօն, Վարանդեան Ակումբին մէջ, ԱՆՈՒՇ:

13 Փետր.— Շաբաթ երեկոյ ժամը 9էն մինչեւ առաւօտ գեղարուեստական պարահանդէս, ԿՕԼԻՋԻ սրահին մէջ, Մարսէյլ: Մանրամասնութիւնք առանձին յայտագրով եւ թերթով:

20 Փետր.— Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Մարսէյլ, Շահրիկեան սրահին մէջ, ՍԱԵԱԹ ՆՈՎԱ:

27 Փետր.— Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Սալ Մաղինօ շքեղ սրահին մէջ, Մարսէյլ, ՊԻՊՕ:

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆ. կ. Խաչի Ալֆորվիլի մասնաճիւղի վարչութիւնը իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Պ. Մկրտիչ Պարեանի եւ ընտանեկան պարագաներուն, Տիկ. ԲԵՐՐՈՆ Մեսրոպեանի դառնադէտ մահուան առթիւ:

ՀԱՅՑԷի ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Պ. Թագուր Այվազեան իր յաճախորդներուն եւ ծանօթներուն կը ծանուցանէ թէ իր նոր հասցէն է՝ 194 rue de Vendôme, Lyon, Rhône.

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓՕՆ Տ'ՕՊՆԱՅԻ եւ ՇԱՐՋԱՆԻ զինուորագուները կը ծրաւիրուին խորհրդակցական ժողովի մը, կիրակի 17 ցուն. կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, հայրենակից Նիկողոս կըկրգեանի քնակարանին մէջ:

ՎԻԼԵՆԱՇԱՏ զինուորագրեալներու երկրորդ ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ 16 ցուն. շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Ռ. Ա. կուսակցութեան սրահին մէջ: կը հրաւիրուին գաղութիս բոլոր զինուորագրեալները անխտիր ներկայ ըլլալ:

ցանձնախումբ

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ եւ ՇԱՐՋԱՆԻ խաբբերդցիներս ընդառաջ երթալով գաւառի մեր հայրենակիցներու կոչին, որոշեցինք մեր շրջանի մէջ եւս կազմել Համախարբերդցիական միութեան մասնաճիւղ մը. օգնելու համար կարօտ հայրենակիցներուն: կը խնդրենք խարբերդի եւ շրջանի բոլոր հայրենակիցներէն ներկայ ըլլալ խորհրդակցական ժողովին, որ տեղի պիտի ունենայ 17 ցուն. կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, 4 rue de la Défense, իսի լէ Մուլինօ, Պ. Ջատիկեանի սրճարանին մէջ:

Հ. Յ. Դ.

Փարիզ

ԱՆԻԷՒ ՊՈՒԱ-ԲՈՒԼՈՆՊի Ազամ ենթակոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 13 ցունուար, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 52 rue de Bourguignon, Պուա-Բոլոնպի կայարանին ճիշդ դիմացի սրճարանը:

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Ջաւարեան կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Մուրատ, Մջոյ եւ վրացական խումբի ընկերները Հաղ. չաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Ակումբին մէջ:

ՊԱՆԵԼՕ-ԲԱՆՇանի Աբծիւ ենթակոմիտէի ընկերաքաղաքական հանդիպումը, վաղը, շաբաթ իրիկուն, ժամը ճիշդ 9ին, Հայ Ակումբին մէջ:

ԿՈՒՍԵՆՎԻԼի Տաւրոս խումբի դասախօսական ժողովը այս չաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, ընկ. Ս. Էմմիեանի բնակարանը:

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԼի Ռոստամ ենթակոմիտէի եւ Քրիստափոր խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը 16 ցուն. շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Շահրիկեան սրահին մէջ, 5 rue de l'Eclipse. Մարսէյլ: Կարեւոր օրակարգ:

(ՄԱՐՍԷՅԼ) Գօվոնի Ջաւարեան ենթակոմիտէի ընկերական ընդհանուր ժողովը այսօր, ուրբաթ իրիկուն, սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ:

(ՄԱՐՍԷՅԼ) Պուլվառ Օտտօի վրամեան ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր չորս խումբի ընկերները 17 ցունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին: Կարեւոր օրակարգ:

ԼԻՈՆԻ վարանդեան կոմիտէի ընկերաքաղաքական դասախօսական ժողովը, ուրբաթ 15 ցուն. երեկոյեան ժամը 8.30ին, Ջարդարեան գրադարանը, 181 Cours Lafayette, կը խնդրուի բոլոր ընկերներէն եւ համակիրներէն անպայման ներկայ ըլլալ:

Հ. Ց. Դ. ՎԱՀԱՆՍի ընկերաքաղաքական դասախօսական ժողովը տեղի կ'ունենայ, 16 Ցունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Հ. Ց. Դաշնակցութեան «Սիամանթօ» Ակումբին մէջ: կը դասախօսէ Պ. Ա. Ա. ՔԷՕՍԷԵԱՆ: կը հրաւիրուին մասնաւորապէս հայ երիտասարդութիւնը:

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆԴՈՑՔ

կազմակերպուած Անիէր-Պուա-Բոլոնպի Արամ ենթակոմիտէի կողմէ

17 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,

149bis Av. Argenteuil, Անիէր

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. **ՀԱՒԻԵՐ ՄԻՍԱՔԵԱՆ**

Օրուան հարցերու շուրջ:

Խօսք կ'առնեն ուրիշ ընկերներ. Երգ, արտասանութիւն եւլն:

Մուտք 5 ֆրք. (խմիչքը փիասին)

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ–ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած Ֆր. կ. Խաչի Փարիզի Համահաւիւղին կողմէ

17 Յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Ռուսական երաժշտանոցի սրահին մէջ, 26 Ave. Tokio, Métro Alma et Iéna

ԴԱՍԱԽՕՍ **Պ. Մ. ՎՐԱՑԵԱՆ**

Նիւթ՝ Տպաւորութիւններ Հարաւ. Ամերիկայէն:

Ծախքերու ժամանակցութեան համար մուտք 3 ֆր.:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆԴՈՑՔ

Հ. Ց. Դ. Լիոնի Ջարդարեան Գրադարանի վարչութեան սարքած ընտանեկան խնդոյքը որ տեղի պիտի ունենար Ցունուար 10ին, յետաձգուած ըլլալով, այս անգամ տեղի կ'ունենայ Շաբաթ, 16 Ցունուար երեկոյեան ժամը 8ին, Ցոյներու սրահին մէջ, 5, Rue Bonnefoi, Համելի ժամանց:

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ

Ֆ. կ. Խաչի Վալմանի Մասնաճիւղին կողմէ

17 Ցունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ, Հ. Ց. Դ. Սիամանթօ Ակումբին մէջ,

կը խօսի ՕՐ. ՀԵՐՄԻՆԷ ՄԻՍՔՃեԱՆ

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍ

Քէմանչիան ՌՈՒԲԻՆի առաջին նուագահանդէսը տեղի կ'ունենայ 23 Ցունուար, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին,

Salle Géographieի մէջ,

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն:

ՈՒԻԶԴՐՈՒԹԻՒՆ

*ՍԻՓԱՆ–ԿՈՄԻՏԱՒ երգչախումբի տարեկան պարահանդէսը 14 Փետր., **Salle de l'Aéro-Club de France**ի մէջ:*

Նկատի ունենալ այդ թուականը:

Հանդէս–Թէյասեղան

Ալֆորվիլի Ձենկիլէրի Հայր. Միութեան «Իգական բաժնի» թէյասեղանը 16 ցուն. շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Հայ Ակումբին մէջ, 1 Bld. Carnot, Ալֆորվիլ:

Բացման խօսք, երգ, արտասանութիւն, հայկական պար:

Մուտք՝ 6 ֆր. 95:

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Փարիզի Հայ երիտասարդաց Միութեան յառաջիկայ հաւաքոյթները տեղի պիտի ունենան հետեւեալ կերպով, իրենց կեդրոնատեղին,

8 Rue Bossuet, Paris (10e)

Ա.— Հինգշաբթի, 21 Յունուար, ժամը 9ին:

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կը բանախօսէ Պ. ՁԱՐԵՀ ՍՐԱՊԵԱՆ, նիւթ ունենալով Շօբէն, որուն կեանքէն դրուագներ պիտի պատմէ:

Իր շնորհալի մասնակցութիւնը կը բերէ վիրթիւօզ դաշնակահար ՕՐ. ՃԷՄՄԱ ԿԱՊԻԼԼԻ:

Բ.— Հինգշաբթի, 28 Յունուար, ժամը 9ին:

ԳՐԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կը բանախօսէ Պ. ՎԱՀԱՆ ՄԱԼԷԶԵԱՆ, նիւթ ունենալով Գետրօս Գուրեան, իր կեանքն ու գործը:

ՄԱՆՕԹ.— Այս երկու երեկոյթներն ալ պիտի ունենան իրենց պարի բաժինը, ինչպէս նաեւ յառաջիկայ Մարտ 6ին, փարիզի Հայ Օրիորդաց եւ Հայ երիտասարդաց Միութեանց նախաձեռնութեամբ տեղի պիտի ունենայ իրենց տարեկան պարահանդէսը: Մանրամասնութիւնները յառաջիկային: Վարչութիւնս կը խնդրէ բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ Մարտ 6ի Թուականը չի խայտաձեւելու համար:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

արանց դերձակի մօտ լաւ պուէճներ շինել գիտցող գործաւորուհի մը: Ամիլչապէս դիմել Գ. Բաբսեղեանի, 4 Rue de Faubourg Poissonnière, Paris (10).

ՐԻԹՄԻՔԻ ԴԱՍԵՐ

ժամ Տալէրոզի մէթոտով

ՏԻԿԻՆ ԼԻԱ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Զորեքշաբթի եւ Շաբաթ օրերը ժամը 5 — 6: 91, Rue Olivier de Serres, Paris (15), *մէթրօ՝* Porte Versailles:

Կ'ընդունի աշակերտներ 4 տարեկանէն սկսեալ: Ինչպէս նաեւ երկսեռ չափահասներ: Պայմաններու մասին դիմել տեղւոյն վրայ:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԼՈՑՄՆ Ի ՀԱՑՍ, Գարեգին եպիսկ. Տրապիզոնի, պատկ. եւ գեղատիպ 25 ֆր., ԱՇՈՏ ԵՐԿԱՓ, Բ. Այվազեան, 12, ԱՆԻՆ ԾԱԽՈՒԵՑԱՒ 10, ԲԱՖՖիի ԳՈՐԾԵՐԸ.— ԿԱՑԵՐ, Պէյրութ, 2 հատորը միասին 50 ֆր., ՍԱՄՈՒԷԼ, Աբէնֆ 40, ԴԱՒԻԹ ԲՂԿ, Աբէնֆ 40, ՄԱՂԱԳՈՂԱ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ, Գահիրէ 20 ֆր., ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ 40 ՕՐԵՐԸ, Դր. Վէրֆէլ 2 հատոր 70 ֆր., ՀՌՈՄԻ ՊԱՊԻՆ ԶԱՒԱԿՆԵՐԸ, Մ. Զէվաքօ 35, ՀՐԱՇԵՒՆԵՐՈՒ ՊԱՂԱՏԸ 35, ՌԱԿԱՍԹԷՆԻ ԱՍՊԵՏԸ 35, ՄԵԼԱԳԱՐ ՀԱՑՈՒՀԻ, Տր. Ճէլալեան, 20, ՀԱՐՑԱԿԱՆի ՈՒՂԻՆԵՐՈՎ, վէպ, Տիկին Լաս 2 հատոր 20 ֆր., ՎԻՇԱՊՆԵՐի ԱՇԽԱՐՀՈՒՄ, Տիկին Հայաստան Գէորգեան 15, ԵՐԳԻՇԱԿԱՆ, Նշ. Պէչիկթաշլեան 15, ՀԱՑ - ԹԱԹԱՐԱԿԱՆ ԿՌԻՒՆԵՐ, Ա. Գիւլպենկեանեան 15, ՅԻՐՏՈՒՍի ԵՒ ԻՐ ՇԱՀԵՆԱՄԷՆ, Ա. Կոթիկեան 7.50, ՀԻՆ ՀԱՑ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆ. ՆԸ, Գեղարքունի 6, ՕՄԱՐ ԽԱՅԵԱՄի ՔԱՌԱԿՆԵՐԸ, Արամ Զարըգ 15, ԴՈՒ ԵՒ ԵՍ, Ռափ. Զարդարեան 10, ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՒ հրատարակութիւնները, հատորը 20 ֆրանք, ԳՈՑԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՑՑ 1937, ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ ՀԱՑ ԱԶԱՏԱԳՐ. ՀԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՑ, Ա. Քէչեան, 20 ֆր.:

25 ՖՐԱՆԿԻ ԳԻՐՔ ԳՆՈՂԻՆ ՄԷԿ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՑԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՔԱՐՏԷՍ ՆՈՒԻԷՐ: 50 ՖՐ.ի ԳՆՈՂԻՆ՝ ՄԷԿ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՆՈՒԻԷՐ, 100 ՖՐ.ի ԳԻՐՔ ԳՆՈՂԻՆ ՄԷԿ ԿԵԱՆՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ ՏԱՐԵԳԻՐՔ ՆՈՒԻԷՐ:

Դիմել՝ ԳՐԱՏՈՒԻՆ ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ,

51, Rue Mr.le Prince, Paris(6), Chèque postal Paris 1278-35, Tél. Danton: 88-65

Գաւառէն եւ արտասահմանէն Թղթատարի ծախք աւելցնել 100ին 10:

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**

ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**

Մարթէյլ, Tél. O. 47-22 եւ C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ:

Ցոմսակներ՝ ամէն տեսի դասի համար: Հայ ճամբորդներու համար վասնաւոր գին: Ունինք Թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎԱՍԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

Studio PHÉBUS

23 Bld. Bonne Nouvelle, Paris

Tél. Louvre 69-83

ԶԱՓԱՀՈՐ ԳԻՆ — ԽՂՃԱՄԻՏ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Մուշտակավաճառ

ՏԻԿ. ՀԱՑԿՈՒՀԻ ԿԻՒԼՊՕԼԵԱՆ

24, Rue Affre կամ 8, Rue Cavé — PARIS - 18e

Մասնաճիւղ՝ 2, Rue de la Charbonnière —

Մէթրօ՝ La Chapelle — Barbès Roch. Tél. Montmartre 69-70

Մեր վաճառատուներուն սկզբունքն է բացարձակ ուղղամտութիւն, ճշդապահութիւն եւ չափաւոր գին:

Օգտուեցէք առիթէն: Մասնաճիւղիս բացման առթիւ, կը կատարենք ձրի ամէն տեսակ մուշտակներու մաքրութիւնը: Մեր աշխատանոցներուն մէջ կը պատրաստենք չափի վրայ ամէն տեսակ Մանթօներ, Վէսթեր, Ձիքեներ եւայլն: Ունինք նաեւ պատրաստի ճոխ մեթրաք: կրստանձնենք նաեւ Մուշտակներու նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն, ներկելը եւ թանաձը: Մեր վաճառատուները բաց են ամէն օր, իսկ կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր:

Ներկայ կտրօնը բերողին մինչեւ 1937 Փետրուարի վերջ, սկսեալ 200-300 ֆրք. գնումի համար կը տրուի մէկ տարեկան «Հայ Բոյժ», իսկ 400-600 ֆրք.ի համար եռամսեայ «Յառաջ» եւ կամ համապատասխան դրամական նուէր Փարիզի կապոյտ կամ կարմիր Խաչերուն:

CABINET de M V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

44, Rue Lafayette—Paris (9e) Métro Peletier Tél. Provence 78—38

Կը սահմանէ Ազեւտրական, Պատժական եւ Քաղաքային ամէն տեսակ դատեր: Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններ դատական եւ վարչական գործերու համար գրաւոր եւ կամ բերանացի: Նախաբարութեանց եւ բոլոր պաշտօնատուններու մօտ, վարչական եւ իրաւական դիմումներ: Հայ առեւտրականներու եւ անհատներու մասնաւոր դիւրութիւններ պատուագնի վճարման համար, նկատի առնելով ներկայ տնտեսական տագնապը: Մասնաւոր պատասխանութիւն քաղաքային եւ կրօնական ամուսնալուծման դատերու համար, ինչպէս նաեւ վիզայ Ամերիկա մեկնելու համար: Արագութիւն եւ գաղտնապահութիւն: Դիմեցէք եւ պիտի տանաք ամէն գոհացում: Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս:

Առաջին խորհրդակցութիւնը ձրի է:

ԿՈՐՍՈՒԱԾ Է

Ցունուար 10ին «Ապուշ Արշակ»ի ներկայացման իրիկունը, Տիկին Գ. Աղնաւուրեան, արթիւթներու սրահին մէջ իր գտած ոսկի ժամացոյցը յանձնածէ հոն գտնուող անձի մը որ իրեն ծանօթ է:

Կը խնդրուի վերոյիշեալ անձէն ժամացոյցը անմիջապէս յանձնել Յան Առաքէլեանի, 7, Impasse Deux - Nethes, (30 Ave. Clichy), Փարիզ (18):

ՅԱՆ ԱՌԱՔԷԼԵԱՆ

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe LYON.

Dancing-Cigale, պարահանդէսամէջ շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8.30ին:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ՝
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆ ՆԵՐ՝— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՃԱՄՍԵԱՑ ԵՌԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 16 ՅՈՒՆՈՒԱՐ SAMEDI 16 JANVIER 1937

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3321

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԹՐՔԱԿԱՆ ՄԵՂՐԸ ԵՒ ՓԱՐԻԶԻ ՍԵՐԸ...

Ամիսներ առաջ, երբ նոր կ'արծարծուէր Ալէքսանտրէթի – Անտիոքի խնդիրը, Թուրք մամուլը մասնաւորապէս կը չոյէր հայ բնակչութիւնը, մեղրածոր բառեր գործածելով եւ վիճելի չրջա – նին անկախութեան կուսակից հռչակելով զայն: « Հայերն ալ մեզի պէս կը մտածեն, անոնք ալ չեն մասնակցիր ընտրութեանց, անոնք ալ դժգոհ են արաբական տիրապետութենէն» եւայլն:

Ամէն պարագայի մէջ, Թրքական տեսակէտին միակ թշնամի կը հռչակուէին «Դաշնակները », չեչաելով թէ Արաբները զէնք եւ ռազմանիւթ կը բաժնեն անոնց, ի հարկին կռուելու համար, իսկ Հնչակեաններըը կը համարուէին Թուրքիոյ բարեկամ :

Օրինակ, երբեմնի «Վաքըթ»ը՝ «Ժուրուն», կը գրէր անցեալ հոկտեմբերին, Անտիոքի թղթակցին բերնով .

—« Այսօր գոհացուցիչ լուր մը պիտի տամ բոլոր թուրք ընթերցողներուն,— այստեղի Հնչակեան Հայերը հակամէտ կը թուին մեզի հետ գործակցելու՝ Անթաբիոյ եւ Խէթիւնէրուն անկախութեան համար բացուած մաճուր եւ համեստ պայքարին մէջ: Վերջին օրերս անոնք սկսիկա երեւան հանեցին եւ սկսան գործակցիլ մեզի հետ: Հնչակ Հայերու այս ընթացքը մեծ գոհունակութիւն պատճառած է այստեղի թուրք ժողովուրդին մէջ »:

Կ'ըմբռնէք ամբողջ նենգութիւնը Թրքական դաւին.— Նախ Հայերը կասկածելի դարձնել Արաբներուն առջեւ, յետոյ իրար ձրգել, զէմ զիմաց հանելով Դաշնակ, Հնչակ եւայլն:

Այս եղանակը չարունակուեցաւ մինչեւ այն օրը երբ Ազգերու Դաշնակցութեան երեք «դիտողները» հասան Ալէքսանտրէթ :

Նորէն մեղը կը հոսէր Թրքական կամ Թրքամէտ բերաններէ, բայց արդէն բաւական տաք ու պաղ անցած էր: Ազգերու Դաշնակցութեան Ժողովուրդը չէր ընդունած Թրքական տեսակէտը. ուղղակի Ֆրանսայի հետ կատարուած բանակցութիւններն ալ ձախողած էին, իսկ Ալէքսանտրէթ - Անտիոքի բազմացեղ ժողովուրդը չէր ծածկեր իր սրամտադրութիւնները:

Այս անգամ Թուրքերը ձեռնարկեցին նոր ռազմախաղի մը.— չոնգալիոց եւ արուեստակեալ ցոյցեր, որոնք արիւնահեղութեան յանգեցան:

Վրան - բաց վարպետութիւն մը եւս,— Մենք ժառանգորդ - ներն ենք Հիթիթներուն, այս չրջանն ալ կը կոչուի Հաթայ, ու - րեմն մենք ենք անոր տէրը եւ կը պահանջենք բացարձակ անկախութիւն :

Մինչեւ այստեղ հասնիլը՝ մեղրը հատած կամ թթուած էր, եւ բուն Թրքական լեզին էր որ կը հոսէր ինչպէս Թուրքիոյ, նոյնպէս «Սանճաք»ին Թրքական չրջանակներուն մէջ:

Եւ ահաւասիկ անոր առաջին արտայայտութիւնը.— Անտիոքի հայկական դերեզմանատան բոլոր խաչերը հանուած կամ խորտակուած, ինչպէս կը հաղորդէ հեռագիրը եւ ինչպէս հաստատած են Ազգաժողովին պատուիրակները :

Որո՞ւ համար անհնկնալ կամ զարմանալի կրնար երեւալ այս բարբարոսութիւնը: Ընդհակառակն, կարելի է զարմանալ, եթէ ուրիշ եւ աւելի ծանր դէպքեր ալ չպատահին:

Բայց կան զարմանալի բաներ:

Օրինակ, այս հեռագիրը, որ քաշուած է կիսապաշտօնական գործակալութեան՝ Հաւասի կողմէ, չերեւցաւ փարիզեան թերթերու մեծագոյն մասին մէջ ...

Մոռացո՞ւմ թէ «տեղի անհկութիւն», իշխանական հարուածներու եւ դղրդագին ոճիր - արկածներու յաւելեալ եւ ճոխացեալ նկարագրութեանց մէջ:

Հարցումին պատասխանը կը գտնէք, երբ ըսենք թէ ճիշդ այն պահուն երբ թուրք մամուլը կրակուրց կարած՝ ասպարէզ կը կարդայ Ֆրանսայի, այս երկրին թերթերն ու ականաւոր ներկայացուցիչները պատիւ կը սեպեն միշտ ճառել Ֆրանքեւթուրք ա – ւանդական բարեկամութեան մասին :

Անցեալ չարթու, երբ կացութիւնը չափազանց պղտորած էր եւ թերթերը զինուորական համախմբումներու, նոյնիսկ զօրաչարժի մասին կը խօսէին, յիշուեցաւ թէ «Ճիմհուրիէթ» ռազմաչունչ խմբագրական մը գրած է:

Մենք չենք տեսած այդ հրատարակութեան բնագիրը, բայց թերթի մը մէջ հանդիպեցանք անոր թարգմանութեան, որ ահաւասիկ .

—« Անտարակոյս, Ֆրանսայի մէջ կը ստորագնահատեն ներկայ Թուրքիոյ արժէքը: Կ'անգիտանան թերեւս, որ մենք կրնանք Ալէքսանտրէթն ու Անտիոքը գրաւել 48 ժամէն, իսկ մեր զօրքը, մէկ շաբաթէն ալ պակաս ժամանակամիջոցի մը մէջ կրնար գրաւել ամբողջ Սուրիան: Ֆրանսայի հետ պատերազմ մը մեզ չի վախցներ: Մենք չենք ուզեր այդ պատերազմը, բայց պիտի չվարանինք մղել զայն, եթէ ատիկա անհրաժեշտ պիտի ըլլայ Սանճակին արդարութիւն տալու համար»:

Եւ դեռ ուրիշ գրութիւններ՝ բոլորն ալ նոյն տրամադրութեամբ — «Փարիզի դահլիճը չարաչար կը սխալի, կարծելով որ մեր բարեկամութիւնը նորէն պիտի չարունակուի, եթէ նոյնիսկ Հաթայի խնդիրը մեր ուզածէն տարբեր լուծում մը գտնէ»:

Ասոր դիմաց, ի՞նչ կը տեսնենք Փարիզի մէջ,— սեր ու մեղր :

Կը թուի թէ օրուան հրապարակագիրները մրցումի ելած են իրարու հետ, կարելի եղածին չափ չոյելու համար Թուրքիան ,— մի՛ ընկէք, մի՛ ըլլաք ...

Դեռ երէկ, քաղաքական կարեւոր չարաթաթերթի մը առաջին էջին վրայ կ'երեւային երկու գրութիւններ, ապացուցանելու համար Ֆրանսայի վաղեմի բարեկամութիւնը Թուրքիոյ հանդէպ: Հօդուածագիրներէն մէկը՝ նախկին վարչապետ մը, Փօլ Պոնքուր, որ կը չատագովէ փոխադարձ աչալկութեան դաշինքը ... Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՆՏԻՈՔԻ ԹՈՒՐՔԵՐԸ ԿԸ ՊՂԾԵՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳԵՐԵԶՄԱՆԱՏՈՒՆԸ

Բոլոր խաչերը հանելով կամ խորտակելով

Անտիոքէն կը հեռագրեն յունուար 14 թուականով (Հավաս) .—

Ազգերու Դաշնակցութեան դիտողները նորէն այցելեցին սահմանամերձ Գրըդ խանի չրջանը եւ կանգ առին կեդրոնին մէջ, լսելու համար Արաբներու, Քիւրտերու եւ Հայերու վկայութիւնները: (Առաջին այցելութեան առեն չէին կրցած լսել): Մօտակցութիւններէն վերջը, դիտողները զացին հայկական գերեզմանատունը, ուր բոլոր խաչերը խլուած հանուած կամ խորտակուած էին, Թրքահէր ծայրայեղ տարրերուն կողմէ: Ազգաժողովին ներկայացուցիչները հաստատեցին այս վանդալականութիւնը եւ յետոյ Անտիոք վերադարձան :

**** Աթաթիւրք Պոլիս վերադարձած ըլլալով, վարչապետը, ներքին եւ արտաքին գործակալները հոն զացին մասնաւոր կառախմբով եւ խորհրդակցեցան օրուան հարցերու մասին: Պոլսէն կը հերքեն այն լուրը Թէ Թուրքիոյ վարչապետն ալ Ժընեւ պիտի գայ, Ալէքսանտրէթի հարցին կարգադրութեան համար: Թուրքիոյ ներկայացուցիչը պիտի ըլլայ միայն Թ. Ր. Արաս:*

Պաղեստինի Արաբները կը պահանջեն հեռացնել ոչ-տեղացի Հրեաները

Պաղեստին զրկուած անգլիական քննիչ յանձնաժողովը կը չարունակէ լսել արաբ եւ հրեայ ներկայացուցիչներուն բազձանքներն ու տրտունջները, ելք մը գտնելու համար:

Զորեքչաբթի օր լսուեցաւ արաբ երեւելի մը, Ամէնի պէյ Ասիթալ Հաճի, որ պնդեց Թէ Պաղեստինի անգլիացի պաշտօնեաները Հրեաներու ազդեցութեան տակ են: Նախորդ օրն ալ երուսաղէմի մուֆթին, Հաճ Ամին էլ Հիւսէյնի յայտարարած էր Թէ անգլիական կառավարութիւնը Հրեաներու ազդեցութեան տակ կը գտնուի Լոնտոնի մէջ: Ամէնի պէյ բացատրեց Թէ անգլիացի պաշտօնեաները ուժ կուտան հրէական դատին, որովհետեւ կը վախնան պաշտօնանկութենէ: Արաբ ներկայացուիչը խօսած ատեն այնքան զրգռուած էր որ բռունցքը սեղանին կը զարնէր եւ ձեռքերը անդադար չարժելով կ'աղաղակէր.

— « Բրիտանական կառավարութիւնը իրաւունք չունի օտարներուն տալու մեր ժողովուրդին սեփականութիւնը: Պալֆըրի յայտարարութիւնը եւ հոգատարութիւնը կը հակասեն Ազգերու Դաշնակցութեան ուխտի 22րդ յօդուածին: Արաբները կը մերժեն մէկ Թիզ հող տալ Հրեաներուն, իսկ առաւելագոյն զիջողական մէջ, բայց ատիկա պատճա՞ռ է որ կործանեն արաբական երկիրը : Արաբները ամէն տեղ երջանիկ են բացի Պաղեստինէն » :

Արաբ երեւելին նորէն լսուեցաւ իրիկուան զէմ եւ իր տեսակէտները պարզելով, եզրակացուց Թէ արաբական քաղաքականութիւնը կը մերժէ որ եւ է հաշտութիւն եւ կը պահանջէ արտաքսել բոլոր ոչ – Պաղեստինցի Հրեաները: Երբ քննիչներէն Լորա Փիլ դիտել տուաւ Թէ կարելի է խորհրդաժողով մը կազմել, Ամէնի պէյ պատասխանեց.— Ոչ մէկ Արաբ միեւնոյն սեղանին չուրջը կը նստի ո եւ է մարդու հետ որ ինքզինքը Հրեայ կը կոչէ: Ճետոյ չեչտեց Թէ Արաբները կը մերժեն մէկիթիզ հող տալ Հրեաներուն, իսկ առաւելագոյն զիջումը որ կրնան ընել՝ փոքրամասնութեան իրաւունքն է: Արաբները կը պահանջեն դինակցութիւն մը կնքել Պաղեստինի արաբական պետութեան եւ Մեծն Բրիտանիոյ միջեւ :

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԻՋԵՒ

Տեղական թերթերը կը գրեն Թէ վարչապետը իր յառաջիկայ բանախօսութեան մէջ (Լիոն, 24 յունուար), բաւեկամաբար պիտի առաջարկէ Գերմանիոյ՝ բանակցութիւններ կատարել տնտեսական համաձայնութեան մը համար, առանց քաղաքական պայմաններ դնելու: Պ. Լէօն Պլում հաստատապէս կը յուսայ որ եթէ յաջող ելքի մը յանգին տնտեսական բանակցութիւնները, աւելի կը դիւրանայ քաղաքական բանակցութեանց գործը, ինչպէս եւ սպառազինութեանց կրճատման խնդիրը:

Գերմանիոյ մէջ վերապահութեամբ կը հետեւին այս հարցին: Փարիզի մէջ ալ կարգ մը չրջանակներ լաւատես չեն. սակայն եւ այնպէս արտաքին , առեւտրական եւ էմմատական նախարարները կը չարունակեն քննել այս իրը – դիրը: Պերլինի Ֆրանսական դեսպանն ալ կը մասնակցի խորհրդակցութեանց :

Հիթլերի ներկայացուցիչը Հռոմի մէջ

Մուսոլինի հինգչաբթի օր ունկնդրութեան ընդունեց Զօր. Կէօրինկը, եւ երկուքը միասին խորհրդակցեցան օրուան հարցերու, զլխաւորաբար Սպանիոյ մասին: Ճետոյ սեղան մը սարքեց ի պատիւ Փրուսիոյ վարչապետին: Լավալի այցելութենէն ի վեր — երկու տարի առաջ— երբեք այսքան կարեւորութիւն չէր տրուած քաղաքական խօսակցութեանց, ոչ ալ այսքան պատիւ եղած՝ օտար հիւրի մը: Իտալիոյ Թագաւոր – կայսրը զերման զօրավարը ընդունեց պալատին մէջ, մինչ Թագուհին մտերմօրէն կը խօսէր Տիկին Կէօրինկի հետ : Գերման հիւրը կառքով պտոյտ մը կատարեց Հռոմի փողոցներուն մէջ, մինչ բազմութիւնը անընդհատ կը ծափահարէր: Զօրավարը իրրեւ վերին հրամանատարը Գերմանիոյ օդանաւային ուժերուն, այցելեց Իտալիոյ անձնաւոր պինուորին դամբարանը եւ ծաղկեպսակ մը դրաւ:

Ա. Մ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ կեդր. գործադիր կոմիտէն միաձայնութեամբ վաւերացուց 1937ի եզմտացոյցը, որ կը ներկայացնէ 98,069 միլիոն 500,000 բուրլի մուտք, 97,119 միլիոն 500,000 բուրլի ելք:

ԱՖՂԱՆԻՍՏԱՆԻ արտաքին նախարարութեան ընդհ. տեսուչը, Սէյիտ Ապտուլլահ խան, որ մայրաքաղաքէն ճամբայ ելած էր քաղաքական դաշտի պաշտօնով մը, խեղդուեցաւ ձիով զետէն անցած ատեն :

ԱՆԳԼԻՈՑ զաղթային նախարարը հինգչաբթի օր երկու անգամ կարեւոր տեսակցութիւններ ունեցաւ Իրլանտայի նախագահին՝ Տէ Վալէրայի հետ , երկու երկիրներուն յարաբերութեանց մասին: Մօտակցութիւնները տեւեցին հինգ ժամ : Մանրամասնութիւնները գաղտնի կը պահուին:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՀԱ ԱՑՍՊԷՍ ԿԸ ՄԱՐԻՆ ...

—o—

Սեւ լուր մը, նոր տարիով ,— «Արփի»ն ոչ եւս է:

Երէկ, երբ ստացայ բացառիկ թիւը (1936 դեկտեմբեր), ուշադրութիւս գրաւեց կողքին երկրորդ, երրորդ եւ չորրորդ էջերուն պարապութիւնը ,— ոչ իսկ մէկ տող գիր կամ ազդ:

Հարկ եղաւ թղթատել բացառիկին 40 էջերը, հասկնալու համար գաղտնիքը :

Ամենավերջին գրութեան մէջ , « Հնգամեակ մը », խմբագիրը, ընկեր Ա. Բարսեղեան կարճ տեսութեամբ մը պարզելով թերթին հինգ տարուան կեանքն ու գործը, կը յայտարարէ ժուժկալ դառնութեամբ .

— « Կասկած չկայ որ կատարուածը չատ համեստ նպաստ մըն էր մեր նոր սերունդին հայեցի դաստիարակութեան, բայց անհատական ուժերով այսքանն ալ կարելի պիտի չըլլար ընել, եթէ «Արփի»ի աչխատակիցներն ու բարեկամները սիրայօժար չօժանդակէին խմբագիր – հրատարակիչին :

Թէեւ նոյն բարեացակամ վերաբերումը կը մնայ այժմ ալ, բայց այս պարբերականին հրատարակութիւնը հնարաւոր չէ չարունակել նոյն ձեւով, որովհետեւ խմբագիրը չի կրնար տեւականօրէն զոհացնել նաեւ վարչական պարտականութիւնները, մանաւանդ չի կրնար չարունակել զանձումներու հետապնդումը, որ խմբագրական աչխատանքէն չատ աւելի ժամանակ կ'առնէ : ԱՑՍ ԻՍԿ ՊԱՏՃԱՌՈՎ «ԱՐՓԻ»Ի ԱՑՍ ԹԻՒԻ Կ'ԸԼԼԱՑ ՎԵՐՋԻ – ՆԸ : Պէտք է յուսալ, սակայն, որ ուրիշներ, անհատ կամ կազմակերպութիւն, մօտիկ ապագային պիտի լրացնեն այս պակասը » :

Ուրեմն, այլեւս պիտի չտեսնենք «Հայ ընտանիքին պարբերականը », որ առաջին վեց ամիսները հրատարակուեցաւ իբրեւ կիսամսեայ (16 էջ), 1932 յուլիսէն յետոյ՝ իբրեւ ամսաթերթ (24 էջ), կանոնաւոր բաժիններով,— Մանուկներու, պատանիներու, ծնողներու :

Ուրեմն «Արփի»ն ալ հինգ տարի շարունակ տոկալէ յետոյ, պատմութեան կ'անցնի պարզապէս անոր համար որ, չկրցաւ գոնէ հազար կանոնաւոր բաժանորդ ճարել Մ. Նահանգներէն մինչեւ Եւրոպա...

Մինչդեռ, ինչպէս Մ. Նահանգներու, նոյնպէս Ֆրանսայի մէջ ամէն շաբաթ ՀԱԶԱՐԱՒՈՐ հայ մանուկներ եւ պատանիներ կամ անոնց հայրիկն ու մայրիկը ժամը ժամին կը գնեն իրենց անգլերէն կամ ֆրանսերէն պարբերականը :

Քանի՛ քանի անգամ ատիք ունեցայ յիշեցնելու թէ ոչ իսկ տասը «Արփի» կարելի եղաւ տեղաւորել փարիզի մէջ:

Եւ այս թերթը կը հրատարակուէր այնպէս ինչպէս, օրինակ, «Վէմ»ը կամ «Հայ – Բոյժ»ը,— խմբագիրը թէ՛ խմբագիր է, թէ յօդուածագիր , թէ սրբագրիչ, թէ հրատարակիչ, թէ առաքիչ, թէ՛ գրագիր, թէ՛ հաշուա – պահ եւ թէ հաւաքիչ:

Ցաճախ թերթն ալ ինք պիտի ծալէ կամ հասցէները պիտի գրէ եւ դրոշմաթուղթերը պիտի փակցնէ, «հանդերձ ընտանեօք եւ բարեկամօք»: (Այդպէս սկսաւ «Ցառաջ»ն ալ, որ մինչեւ այ – սօր կը վայելէ «կամաւոր» ծալողներու եւ համրողներու աջակցութիւնը) :

Եւ դեռ կ'ըսեն թէ հայ ժողովուրդը աշխատասէր չի ճարեր իր մտքի մշակներուն :

Եւրոպայի ո՞ր մասնագէտ բանուորը այսքան բազմակողմանի, բանուկ եւ ... տեւական գործ ունեցած է:

Վ.Ա.Հէ

ՓԱՐԻԶԻ ԼՈՒՍԱԲԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

Չինուորագրութեան առթիւ

Հինգշաբթի գիչեր տեղի ունեցաւ Փարիզի զինուորագրուներու լուսաբանական ժողովը՝ «Փրեֆի Թուռնալ»ի սրահին մէջ, որ կը յորդէր անասովոր եւ յուզումնալից բազմութեամբ: Այս գործին նախաձեռնութիւնն առանձնած ըլլալով Պէլվիլի չանձնախումբը, անոր ուղղած հրաւէրին համաձայն իրենց տեսակէտները պարզեցին հետեւեալ կազմակերպութիւնները.— Հ. Յ. Դաշնակցութիւն (Տոքթ. Յ. Կիւլկեցի), Ռամկավար - Ազատական (Ա. Ճիմչիւշեան), Հնչակեան (Դաւիթ Բէկ), Ֆրանսահայ Կամաւորներու Միութիւն (Յ. Տարայեան), Պուլվար Օսմանի ազգ. խորհուրդ (Ս. Քարեան), Կոմիտաս Հայկ. Չառուած (Դաւիթեան), Զ. Ո. Մ. (Ա. Ղանէտտեան), Չօկ (Իչխալաչեան): Երկու օ – ֆիսները զրաւոր հաղորդած էին իրենց տեսակէտները, որոնք կարդացուեցան: Կը բացակայէին Բարեզործականի եւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի Փարիզի մասնաճիւղին ներկայացուցիչները :

Գրեթէ բոլոր ճառերն ալ տոգորուած էին համերաչխութեամբ, եւ կը ներկայացնէին զանազան առաջարկներ՝ զինուորագրութեան գործին հետ կապուած խնդիրները հետապնդելու համար: Ընդհանուր էր բաղձանքը՝ կեդրոնական մը կազմելու համար բոլոր հոսանքներու մասնակցութեամբ: Մեծ մասը կ'ընդունէր որ անհրաժեչտ է բոլոր դիմումները կատարել գոյդ օֆիսներու միջոցաւ: (Մանրամասնութիւնները չաբաթով):

Դաշնակցութեան ներկայացուցիչը իր ճառով պարզեց հետեւեալ տեսակէտները. —

1.— Զինուորութիւնը կ'ընդունինք իբրեւ բացառիկ պարտաւորութիւն մը որ հակառակ իր զանազան անպատեհութեանց, կրնայ չարք մը առաւելութիւններ ապահովել մեզի, թէ ներկային եւ թէ ապագային համար:

2.— Մինչեւ երէկ հրատարակուած տեղեկութիւնները կը հաստատեն թէ կառավարութիւնը ինք մշակած է բաղդատաբար նպաստաւոր պայմաններ , — զինուորին ընտանիքը պիտի վայելէ ֆրանսայի զինուորին ընտանիքին իրաւունքները, զինուորը պիտի ծառայէ ֆրանսական բանակին մէջ, եւ իր բնակած չրջանին մօտ եւայլն: Ուրեմն մեր կողմէ յայտնուած բազձանքներու մէկ մասը նախատեսուած է արդէն:

3.— Հպատակութեան խնդիրը.— Ցանկալի է որ զօրանոց կանչուած օրէն իսկ զինուորը հպատակ հռչակուի իր ընտանիքով, կամ ընդունուի համաձայն իր փափաքին:

4.— Տարագիրներու զինուորագրութիւնը բոլորովին բացառիկ պարտաւորութիւն մը ըլլալով, խնդրել որ անոր փոխարէն վերցուին հայ աչխատաւորներու դէմ հաստատուած սահմանափակումները, մանաւանդ որ ժընեւի պայմանագիրն ալ վաւերացուած է:

5.— Զինուորագրութեան վերաբերեալ խնդիրները հետապնդելու համար, կը կազմուի առժամեայ կեդր. մարմին մը, հետեւեալ հիման վրայ.— երկու օֆիսները (2 ներկայացուիչ), չորս քաղաքական հոսանքները (4), կամ. եւ Մարտիկներու Միութիւն, Հայ Սպայից Միութիւն եւ Ֆրանսահայ կամաւորներ (հաւաքաբար մէկ կամ զոյգ զոյգ երեք ներկայացուիչ), Փարիզի և զաւառի մէջ կազմուած չանձնախումբերու կողմէ՝ երկու ներկայացուցիչ, ուրեմն 9 կամ 11 անդամ: Փարիզի չրջանին եւ զաւառի մէջ կազմուած

(ԼՈՒՐԵՐՈՒ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ՅԱՅԳԱԲԱՐՅԱՆ ԳՎԱՇՈՒՅԱՑՈՒՆ ՁՈՒ

ՀԱՅԱԳԻՐ ՄԱՄՈՒԼԻ ԲՈՒՆԱԿԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԹԱՂԱՄԱՍԵՐՈՒՄ

═══ • • • ═══

Ցաւոք մեր ընթերցասէր հասարակութիւնը մեծ մասամբ անտեղեակ է մնում հայկական տպագրութեան պատմութեան այն էջերին, որոնք կարող էին մեզ ծանօթացնել մեր նախնեաց մտաւորական կեանքի զարգացման աստիճանին, ինչպէս նաև մեր ազգային հոգեկան ուժերի զարգացման ընթացքին։ Ամենից դժուար է հետազօտել հին ժամանակների հայ գրական կեանքը, որովհետև մեր հին գրականութեան մեծ մասը կորած է, իսկ մնացածը ցրուած է տարբեր երկրների գրադարանների մէջ։ Ուստի ամէն մի նոր գիւտ, որ մեզ կարող է ծանօթացնել մեր հին գրականութեան հետ, մեծ նշանակութիւն ունի։

Մեր ներկայ յօդուածի նիւթը կազմում է Հայագիր Մամուլի Բունակագրութիւնը, որ հրատարակուել է Փարիզում 1911 թուին 5 մեծ - մեծ թերթերի չափով, 928 էջ, (47.159 տող եւ 24.769 միր)։ Հրատարակութեան է յանձնել 1931 թուականի Մարտ ամսին Ս. Ղազարի Մխիթարեան միաբանութեան Վենետիկի տպարանը։ Գրքի վրայ աշխատել է 71-ամեայ Մխիթարեան հայր Ղեւոնդ Ալիշանը, որ մեռաւ 1901 թուականի Հոկտեմբեր 7-ին, 200—250 տարեկան հասակում։ Գրքի առաջին մասում նկարագրուած են 7.006 միր։

Հայ մամուլի 1931թ. տարեմտին հրատարակուած գրքերի եւ թերթերի 43.094, որից 26.088 միր գրքեր են եւ մնացեալ 5.803 միր՝ պարբերական հրատարակութիւններ։ Ընդհանուր գրքերի թիւը 1920—21 թուականին հասել է 23.470 միր։ Գրքերի մեծ մասը տպագրուած է Պոլսում, Վենետիկում, Վիեննայում, Փարիզում, Երուսաղէմում, Կահիրէում, Վաղարշապատում, Թիֆլիսում, Մոսկուայում, Ռոստովում, Նոր Նախիջեւանում, Բաքուում, Թիֆլիսում, Ալեքսանդրապոլում, Ղարսում, Ախալցխայում, Ախալքալաքում, Ղազախում, Շամախում, Ներսիսեան դպրոցում, Ամերիկայում, Եգիպտոսում, Հնդկաստանում, Ռումանիայում, Պարսկաստանում, Ռուսիոյ տարբեր քաղաքներում եւ Եւրոպայի տարբեր կողմերում։

Գրքերի մեծ մասը տպագրուած է հայերէն լեզուով, իսկ մնացեալ մասը՝ ռուսերէն, վրացերէն, թրքերէն, պարսկերէն, արաբերէն, ասորերէն, եբրայերէն, լատիներէն, գերմաներէն, ֆրանսերէն, անգլերէն, իտալերէն, յունարէն, սանսկրիտ, հնդկերէն, ամհարերէն, ղպտերէն, ասորերէն, ասիրերէն, ինչպէս նաև մի քանի ուրիշ լեզուներով։

Գրքերի մեծ մասը կազմում են կրօնական գրքերը, որոնց թիւը հասնում է 10.972 միր։ Ամենից շատ տպագրուած գրքերն են Աստուածաշունչ մասերով եւ ամբողջ, որոնց թիւը հասնում է 1.430 միր։ Ապա գալիս են Պատարագամատոյցները, որոնց թիւը 1.243 միր է։ Ժամագրքերը 1.219 միր։ Շարականները 1.130 միր։ Աղօթագրքերը 1.000 միր։ Ճաշոցները 1.000 միր։ Տաղարանները 1.000 միր։ Քարոզգրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր կրօնական գրքերը 1.000 միր։ Ժամանակագրութիւնները 1.000 միր։ Ներբողեանները 1.000 միր։ Մաշտոցները 1.000 միր։ Ճառընտիրները 1.000 միր։ Կանոնագրքերը 1.000 միր։ Մեկնութիւնները 1.000 միր։ Տօնացոյցերը 1.000 միր։ Պատմական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր գրականութեան գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր գիտական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր գեղարուեստական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր լեզուական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր տնտեսական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր քաղաքական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր ռազմական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր նաւագնացական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր երկրագիտական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր մանկավարժական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր հոգեբանական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր փիլիսոփայական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր տրամաբանական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր էթիկական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր գեղագիտական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր կրօնական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր աստուածաբանական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր քրիստոնէական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր հրէական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր իսլամական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր բուդդայական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր հնդկական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր չինական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր ճապոնական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր կորէական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր մոնղոլական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր թիբեթական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր ասիական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր աֆրիկեան գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր ամերիկեան գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր աւստրալական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր օվկիանոսեան գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր բեւեռային գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր անապատային գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր լեռնային գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր հովտային գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր գետային գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր լճային գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր ծովային գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր օվկիանոսային գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր կղզային գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր թերակղզային գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր ցամաքային գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր մայրցամաքային գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր աշխարհային գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր տիեզերական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր արեգակնային գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր մոլորակային գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր արբանեակային գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր աստղային գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր գալակտիկական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր տիեզերական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր անսահմանական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր յաւիտենական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր անժամանակական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր անտարածական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր անշարժական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր անշարժական գրքերը 1.000 միր։ Ընդհանուր անշարժ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑ)

ՅՈՒՆԻՔՈՐԳ

— ո —

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

«Ֆա – Միլիմէթ»ի շաբաթվան, ինչ գիր – շարադրություն իր հիասիրախոս – ների մասին, որ ուղարկել էին ամբողջ Թուրքիայից, ամենաշատը ստացել է Ռեշադ Հեքմեթ Քոչուի «Ես ատում եմ» վերնագրով պատմվածքը։ Ահա այդ պատմվածքի սկիզբը։

Ես ատում եմ ամեն ինչ։ Ատում եմ ամեն մարդու, ամեն բանի։ Ատում եմ ինձ։ Ատում եմ ինձ, որովհետև ես ատում եմ ամեն ինչ։ Ատում եմ ինձ, որովհետև ես ատում եմ ամեն մարդու։ Ատում եմ ինձ, որովհետև ես ատում եմ ամեն բանի

եւ կազմուելիք յանձնախումբերը կը գործեն իւրաքանչիւրը իր չրջանին մէջ, իրենց թելադրութիւններն ու բաղձանքները հաղորդելով ուղղակի առժամեայ կեդր. մարմնին եւ դիւրացնելով անոր աշխատանքները:

Ժողովը միայն եւ միայն լուսաբանական ըլլալով, որ եւ է բանաձեւ չքուէարկուեցաւ: Կ'յիմանանք թէ նախաձեռնողները նկատի առնելով բոլոր տեսակէտներն ու բաղձանքները, պիտի խորհրդակցին եւ անոր համեմատ պիտի կազմակերպեն ծրագրուած մարմինը.— Ն.

ՕՐԻՆԱԳԻԾ ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒՄԸ ԱՐԳԻԼԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

—o—

Երեսփ. ժողովը երէկ սկսաւ քննել այն օրինագիծը, որով կ'արգիլուի կամաւորներ արձանագրել Սպանիոյ համար: Օրինագիծը պարզապէս կառավարութեան իրաւասութիւն կուտայ միջոցներ ձեռք առնել, կամաւորներու դիմումները եւ առաքումը արգիլելու համար: Նախատեսուած միջոցներու հանդամանքը եւ անոնց գործադրութեան թուականը կախում ունին միւս պետութեանց, մասնաւորապէս Գերմանիոյ եւ Իտալիոյ բռնելիք դիրքէն: Կառավարութեան պահանջած արտակարգ իրաւասութիւնները պիտի տեւեն 6 ամիս:

Օրինագիծը նախարարական խորհուրդին մէջ քննուեցաւ եւ վաւերացուեցաւ հինգշաբթի օր: Ցետոյ ներկայացուեցաւ երեսփ. ժողովի օրէնսդրական յանձնախումբին, ուր հարցուցին թէ կառավարութիւնը ինչո՞ւ այսքան ուշացուցած է այսպիսի անօրինութիւն մը, քանի մը իրապէս ցանկալի կը գտնէ: Պ. Լէօն Պլում պատասխանեց թէ դեռ վերջերս էր որ Սպանիոյ մէջ կամաւորները այնպիսի համեմատութիւն մը հասան որ կը սպառնար միջազգային կացութեան: Ուրիշ բացատրութիւններ ալ տուաւ, յանձնախումբը միաձայնութեամբ վաւերացուց օրինագիծը: Արտաքին գործերու յանձնախումբն ալ անմիջապէս իր հաւանութիւնը յայտնեց. այնպէս որ տարակոյս չկայ թէ երեսփ. ժողովը օրինագիծը պիտի քուէարկէ անմիջապէս եւ չնախընթաց մեծամասնութեամբ: Վարչապետը օրինագիծը ներկայացուցած ատեն յայտարարեց թէ կամաւորներու արգելքը պէտք չէ կապուի որ եւ է քաղաքական կուսակցութեան հետ, այլ համարուի կառավարութեան գործը, քանի որ ան է արտաքին քաղաքականութեան պատասխանատուն: Օրինագիծը պատիժներ կը նախատեսէ անոնց դէմ որ կամաւորներ կ'արձանագրեն կամ կը դիւրացնեն անոնց հաւաքումը, բայց չարգիլեր զրաւոր եւ բանաւոր քարոզութիւնը:

*** Երեսփ. ժողովի նոր տարուան առաջին նիստին բացման առթիւ, Պ. Էռիօ իր նախագահական ճառը խօսելով, լուրջ աղդարարութիւն մը ուղղեց հանրապետութեան բոլոր թշնամիներուն: Բացատրեց թէ սեփականութեան իրաւունքին դիմաց, աշխատանքի իրաւունք մըն է որ կը հաստատուի, չնորհիւ քուէարկուած օրէնքներու:

—o—

ՍՊԱՆԻՈՑ քաղաքացիական կռիւներուն ծանրութեան կեդրոնը փոխադրուած է Մալակա, ուր ապստամբները յաղթանակ մը տարին, 48 ժամուան ճակատամարտ մը վերջը զրաւելով Խոթէլոնա քաղաքը: Ապստամբները 20,000 հոգի կեդրոնացուցած էին այս ճակատին վրայ եւ յաղթանակէն յետոյ իրենց հեծելազօրքը դէպի Մալակա քշեց կառավարական զօրքը: Կարգ մը թերթեր կ'ըսեն թէ կռիւներուն կը մասնակցէին 5000 Իտալացիներ, 10000 Մարոքցիներ եւ միայն 5000 Սպանիացիներ:

Ցաւով կ'իմացնենք Քղեցի Ահետիք Ղոհկասեանի դառնաղէտ մահը որ տեղի ունեցաւ Սէնթ Անթուան (Փարիզ) հիւանդանոցին մէջ, 31 տարեկան երիտասարդ հասակին:

Յուղարկաւորութիւնը տեղի պիտի ունենայ այսօր, շաբաթ կէս օրէ վերջ ժամը 1ին, St. Antoine հիւանդանոցին մէջէն, 23 Rue de Chaligny, մէթրօ Chaligny:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ԿԵՆՔ ԱՐՈՒԵՍՏ

Ամսագրին 10րդ (Դեկտ.) թիւը, հետեւեալ բովանդակութեամբ.— ԱՆՏԻՊ ԷՋԵՐ Ա. Յարութիւնեանէ եւ Միամանթոյէ.— ԻՄ ԱՂՕԹՔԸ, Հ. Զարդարեան.—ԾՈՒխ ՄԸ, Յ. Անտոնեան.—ՆՈՏԱՐԱՆԻՆ ԱՂՋԻԿԸ, Արմէն Ամուր.— ՄԱՏԱՄ ՊՕՎԱՐԻ, Հրաչ Սարգիսեան.— Մշակոյթի օրուան հանդէսը նուիրուած Հայ քանաստեղծութեան.— ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻՆ ՀԱՃՈՅՔԸ ԵՒ ԳԵՂԵՑԿԱԴԻՏԱԿԱՆ ՀԱՃՈՅՔԸ, Ա. Փափազեան (Ֆրանս.է թարգմ.).— ԻՆՉՊԷՍ ԿԱԶՄԵՑԻ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ ՆԱԽԱԳԻԾԸ, Վ. Էլմաեան (Ճարտարապետ).— ԳԻՐՔԵՐ ԵՒ ԴԷՄՔԵՐ, Ա. Արապեան.— Նիւթերու ցանկը: Այս թիւով կը լրանայ ամսագրին տարեշրջանը: Յունուարին կը թեւակոխենք նոր շրջան: Ամէն մէկ վճարող բաժանորդ պիտի ստանայ 20 ֆր. արժէքով ֆրանսերէն կամ հայերէն գիրքեր:

Բացուած է բաժանորդագրութիւնը, տարեկան ֆրանսայի համար 30 ֆր. արտասահմանի համար 40 ֆր.:

ԴԻՄԵԼ՝ M. & M. BARSAMIAN, 30 Rue Drouot, Paris (9e):

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ

Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Ծուէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Dantor : 52 - 73

Արուելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ: ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Արկածի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթիւրալիզասիօնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ դործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ գաւառեսութիւններու խմբագրութիւն: Խորհրդակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ Ջաւարեան կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Մուրատ, Մջոյ եւ Վռամեան խումբի ընկերները այսօր. շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, Ակումբին մէջ:

ՊԱՆԵԼՕ-ՔԱՇԱՆԻ Արծիւ ենթակոմիտէի ընկերահամակրական իանդիպումը, վաղը, շաբաթ իրիկուն, ժամը 8ին 9ին, Հայ Ակումբին մէջ:

ԿՈՒՍԷՆՎԻԼԻ տաւրոս խումբի դաստախօսական ժողովը այսօր ջաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, ընկ. Ս. Էմմիեանի բնակարանը:

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՑԻ Ռոստամ ենթակոմիտէի եւ Քրիստափոր խումբի ընկերական իրդ. ժողովը այսօր, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Շահիրիկեան սրահին մէջ, 5 rue de l'Eclipse. Մարսէյլ: Կարեւոր օրակարգ:

(ՄԱՐՍԷՑԻ) Պուլվառ Օտտոի Վռամեան ենթակոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ իր Լորս խումբի ընկերները 17 յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին: կարեւոր օրակարգ:

Հ. Ց. Դ. ՎԱՀԱՆԻ ընկերահամակրական դասախօսական ժողովը տեղի կ'ունենայ, 16 Յունուար, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Հ. Ց. Դաշնակցութեան «Սիամանթօ» Ակումբին մէջ: Կը դասախօսէ Պ. Ա. Ա. ՔԷՕՍԷԵԱՆ: Կը հրաւիրուին մասնաւորապէս հայ երիտասարդութիւնը:

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Կազմակերպուած Անիէռ-Պուա-Քոլոմպի Արամ ենթակոմիտէի կողմէ

Վաղը, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,

149bis Ave. Argenteuil, Անիէռ

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. ՃԱՒՇԸՐՃ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Օրուան հարցերու շուրջ,

խօսք կ'առնեն ուրիշ ընկերներ: երգ, արտասանութիւն եւլն.:

Մուտք 5 ֆրք., (խմիչքը վճասին)

ԹԻՅԱՍԵՂԱՆ_ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Կազմակերպուած Ֆր. Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղին կողմէ

Վաղը, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Ռուսական երաժշտանոցի սրահին մէջ, 26 Ave. Tokio, Métro Alma et Iéna

ԴԱՍԱԽՕՍ Պ. Ս. ՎՐՈՅԵԱՆ

Նիւթ՝ Տպաւորութիւններ Հարաւ. Ամերիկայէն:

Դախքերու ժասնակցութեան հաժար մուտք 3 ֆր.:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ

Հ. Ց. Դ. Լիոնի Զարդարեան Դրադարանի վարչութեան սարքած ընտանեկան խնջոյքը որ տեղի պիտի ունենար Յունուար 10ին, յետաձգուած ըլլալով, այս անգամ տեղի կ'ունենայ Շաբաթ, 16 Յունուար երեկոյեան ժամը 8ին, Յոյներու սրահին մէջ, 5, Rue Bonnefoi, Հաճելի ժամանց:

ԹԻՅԱՍԵՂԱՆ

Ֆ. Կ. Խաչի Վալանսի Մասնաճիւղին կողմէ

17 յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ, Հ. Ց. Դ. Սիամանթօ Ակումբին մէջ,

Կը խօսի ՕՐ. ՀԵՐՄԻՆԷ ՄԻՍԻՔՃԵԱՆ

«ՄԱՆՈՒԿՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը

Ֆ. Կ. Խաչի Մարսէյլի Մ. Ճիւղը կը տօնէ իր չորս Մ. Ճիւղերուն հետ 17 յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Շահիրկեան սրահին մէջ, 5 rue de l'Eclipse, Մարսէյլ:

Գեղարուեստական բաժին: Պիտի ներկայացուի «ՇԱՒԼՕ»էն ՍԻՆԷ-ՄԷթօ ընկերութենէն, Զաւեշտ մը՝ ԱԲԻԼԵԱՆ թատերախումբէն:

Երգ, արտասանութիւն փոքրիկներու կողմէ:

Կը բաժնուի պատ ղ եւ նախընթրիք բոլոր ներկայ փոքրիկներու:

Մուտք 3 ֆր., փոքրիկները ձրի:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ, ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Փարիզի սկաուտները կը ներկայացնեն

«ՎԱՐԴԱՆԱՆՔ»Ը

28 Փետրուար, կիրակի կէսօրէ վերջ:

Բոլոր կազմակերպութիւններէն կը խնդրուի նկատի ունենալ թուականը եւ չխաչամերձել: Մանրամասնութիւնները շուտով:

Թատերական ներկայացում

Ֆ. Կ. Խաչի Ալֆորվիլի Սանուց Միութեան կողմէ

6 փետր շաբաթ երեկոյ ժամը 8.45ին, Հայ Ակումբին մէջ:

կը ներկայացուի ԱՆԻԾԵԱԼԻՆ ՓԱՐՈՍԸ

եւ Պարոնեանի ՄԵԾԱՊԱՏԻԻ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐԸ,

Գինները՝ 3 եւ 5 ֆր., փոքրիկներու 1 ֆր.:

Հանդէս—Թէյասեղան

Ալֆորվիլի Չէնկիլէրի Հայր. Միութեան «Իգական բաժնի» Թէյասեղանը

16 յուն. շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Հայ Ակումբին մէջ,

1 Bld. Carnot, Ալֆորվիլ:

Բացման խօսք, երգ, արտասանութիւն, հայկական պար:

Մուտք՝ ֆր. 95:

REXY CINEMA (Lyon)

Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi

15— 21 Յուն.

Երեկոյները ժամը 8.30

Իսկ Հինգ. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիշեր:

Michel Strogoff

Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք:

Նեգկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ զեղչուած գինով

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON

15— 21 Յուն.

Ելոյթները ժ. 2.30ին եւ 8.30ին

Les Deux Gosses

Գիներ 5 եւ 7 ֆր. location gratuite.

Dancing-Cigale avec five Boy's ehrcoesrt Jazz-Cigale, պարահանդէս ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8,30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8,30ին:

ՅՕԹ. ՄԷՍՃԵԱՆ

82 rue d'Amsterdam, Paris (9)

Tél. Pigalle 70—02. Métro Place Clichy

Մասնագէտ ներքին եւ կանանց հիւանդութիւններու:

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 3—7:

կիրակի եւ տօն օրեր մասնաւոր ժամադրութեամբ:

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլավաք բրդեղէններու, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, թրիքօթաժի, գուլպաներու եւլն.ի համար:

Ամենալաւ ապրանքներ բացառապէս գեղչուած գիներով:

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood եւ Royal դիւրատեխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն.

փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները:

Դիմել՝ American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber

Tél. Opéra 67-77, 67-78

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, 48 rue de la République, Marseille

Tél. Colbert 74—51, 47—22

Օտար գրամներու փոփոխութիւն, ջէքեր կը տրուին ամէն երկրի համար: կը գնենք եւ կը ծախենք ոսկի դրամներ:

ՀԱՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,

(L'Ile de Beauté)

ՄՈՍՄԱՐԹՐԻ ԱՄԷՆԷՆ ԸՆՏԻՐ

ԱՐԵՒԵԼԱ-ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆԸ

90 Bld. de la Chapelle, Paris (18)

R. C. S. 670-643 Հեռաձայն՝ Mont. 62-04

Մէթրօ՝ Պարպէս, կառ. տիւ Նօռ, Լա Շափէլ

(Լաւիպուազիէռ հիւանդանոցի մայրանոցի բաժնին դիմաց)

Կախարդական շրջանակի մը մէջ, որ աւելի եւս հաճելի դարձած է որմանկարներով, գ'ուած՝ հայ տաղանդաւոր նկարիչի մը վրձինով, ինչպէս նաեւ սարփիճայով (փէրկոլա), լուսազարդուներով, ուր կրնաք խմել, ճիշդ ինչպէս Վոսփորի ափերուն վրայ, լաւագոյն օղին՝ ընտիր ֆրանսական եւ արեւելեան այլազան ազանդերներով, ճաշակել ոստրէ եւ խեցգետին, համտեսել ընտանեկան լաւագոյն ճաշերը, անարատ թարմ կարագով,— այս ամէնուն համար չափաւոր գին մը, որ կրնայ մրցիլ բոլոր ճաշարաններուն հետ: Բանջարակերներու յատուկ ճաշը 4 ֆր. 50: Միասով ըմպելիով ճաշը 7 ֆր. 50: Պատրաստ ճաշ ամէն ժամու,—շուքրութ Ալզասեան յատկացուածով, ոսոխ ապուր եւ տաշտիկ (մուլ): Ճաշարանը բաց է մինչեւ իր գիշերուան:

«ՅԱՌԱՋ» ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Journaux R. CHIMCHI

29, Aghiou Marcou, ATHENES

Journaux R. CHIMCHI

56, Akti Miaouli, PIRÉE

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՓՕՆ Տ'ՕՊՈՆԱՅԻ ԵՒ ՇՐՋԱՆԻ զինուորագրեալները կը հրաւիրուին խորհրդակցական ժողովի մը, կիրակի 17 յուն. կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, հայրենակից Նիկողոս կրկրեանի քնակարանին մէջ:

ՎԻԷՆՆԱՑԻ զինուորագրեալներու հրկրորդ ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ 16 յուն. շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, Ռ. Ա. կուսակցութեան սրահին մէջ: կը հրաւիրուին գաղութիս բոլոր զինուորագրեալները անխտիր ներկայ ըլլալ:

ՍԷՆԹ'ԷԹիէնի մէջ, յուն. 13, չորեքշաբթի օրուան հայ զինուորագրուներու ժողովը ձախողած ըլլալով, ներկայիս կը յայտարարենք որ, այսօր, շաբաթ երեկոյեան ժամը 8ին շայոց մատուռին մէջ տեղի պիտի ունենայ հայ զինուորգուներու խորհրդակցական ժողովը: Շահագրգռուողները (զինուորցու կամ ոչ-զինուորցու) կը խնդրենք ներկայ ըլլալ, խնդիրը աւելի լրջութեամբ քննելու եւ համապատասխան բանաձեւը հանելու համար:

Խումբ մը զինուորագուներ

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ եւ ՇՐՋԱՆԻ խորհրդակցիներու ընդառաջ երթալով գաւառի մեր հայրենակիցներու կոչին, որոշեցինք մեր շրջանի մէջ եւս կազմել համախոհական միութեան մասնաճիւղ մը, օգնելու համար կարօտ հայրենակիցներու: կը խնդրենք խորհրդի եւ շրջանի բոլոր հայրենակիցներէն ներկայ ըլլալ խորհրդակցական ժողովին, որ տեղի պիտի ունենայ 17 յուն. կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, 4 rue de la Défense, իսի լէ Մուլինօ, Պ. Զատիկեանի սրճարանին մէջ:

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԷՋ

Այսօր 24ին, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, տեղւոյն թաղապետարանին սրահին (Salle des Fêtes) մէջ, 148 rue Villeneuve, Ալֆորվիլ, տեղի կ'ունենայ մեր խնամքին յանձնուած աշակերտներուն դպրոցական հանդէսը:

Երգ, նուագ, պար, արտասանութիւն եւ բանախօսութիւն:

Կաղանդի ծառ, նուիրաբաշխութիւն եւ թոմպալա:

Մուտքը ազատ է:

Կը հրաւիրուին անխտիր բոլոր ծնողքներն ու հասարակութիւնը:

կրթական Հոգաբարձութիւն

(Հ. Բ. Ը. Մ.)

ՀԱՄՑԷՅԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆ

Պ. Թադեւոս Այվազեան իր յաճախորդներուն եւ ծանօթներուն կը ծանուցանէ թէ իր նոր հասցէն է 194 rue de Vendôme, Lyon, Rhône.

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ կարապետ Զէքճեան, ծնած Աղոտի գիւղէն, 3 տարի փոխադրուած Կիւրինի: Տեղահանութեան միջոցին կը գտնուէր Առանուէռւր կայ որ 1920ին կը գտնուէր Պոլիս: Իր հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել իր քրոջ՝ Տիկին Իսկուհի Գուլումճեանի (Զէքճեան), ցառաջիք միջոցաւ:

— Ախթէն (Վօքլիւզի նահանգ) Մկրտիչ Գրիգորեան կը փնտռէ իր քոյրը՝ Պրուսա - Օրթաղիւղցի Մէրէ-սէնց Գրիգորին աղջիկը Աննիկ: կը կարծուի թէ Փարիզ կը բնակի: Իր հասցէն իմացնել Վահրամ Մանուկեանի, 38, Rue Floréal, Romainville, Seine:

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՀԱՐԱՉԱՏ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

EE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ՝

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՒԱՄՍԵԱՅ	
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ
17
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
DIMANCHE
17 JANVIER
1937

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3322

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՔ ԽՕՍՔ

ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Երկու չարաթէ ի վեր կոչեր եւ ժողովի հրաւէրներ կը տեղան իրարու ետեւէ, դիմադրականութեան հարցին առթիւ :

Ուրեմն զինուորցուները կը կազմակերպուին, պաշտպանելու համար իրենց չահերը :

Ո՞վ պիտի կրնար մեղադրել այս բնական իրաւանցումը : Ընդհակառակն, կ'արժէ չնորհաւորել մեր երիտասարդներուն արթնութիւնը եւ նախաձեռնութեան ոգին :

Եւ սակայն, տեսէք թէ ի՛նչ անհամութիւններ ծագած են սկիզբէն իսկ :

Ինչպէս գիտէք, առաջին յանձնախումբ մը կազմուեցաւ Փարիզի մէկ արուարձանին մէջ, Պէլվիլ : Տրուած ազդանչանին վրայ, ուրիշ թաղեր ալ հետեւեցան չարժումին, եւ ժողովներ սարքուեցան, ընտրութիւններ կատարուեցան :

Բնականաբար յաջողեցան այն տարրերը որ ժողովի փութացեր էին խմբովին, աւետարեր հաւատոյիքներ ալ՝ իրենց լեզուին տակ :

Եւ ահա չարաթ մը չանցած, ժողով ժողովի դէմ, Փարիզէն մինչեւ գաւառ :

Այսպէս, խառն յանձնախումբ մը կը կազմուի Պանեէօ - Քա - չանի մէջ : Քանի մը օր վերջը, առարկելով թէ ոչ - զինուորցուներ իրաւունք չունին մասնակցելու, բջիջականները կը թելադրեն նոր յանձնախումբ մը : Եւ կը կազմուի : Ուրեմն երկու յանձնախումբ՝ միեւնոյն նպատակին համար, միեւնոյն թաղին մէջ : Եւ բնականաբար մէկը միւսը անվաւեր պիտի հռչակէ, զեկոյցներ փութացնելով մամուլին կամ առ որ անկ է ...

Յունուար 8ին խորհրդակցական ժողով մը կը սարքուի Լիոնի մէջ : Երկու օր վերջը, ուրիշ մըն ալ կը կազմակերպուի :

Յունուար 13ին, ժողովի մը հրաւէրը կը հաղորդուի «Յառաջ»ի եւ ուրիշ թերթերու, Սէնթ - Էթիէնի համար : Երկկ նոր ազդ մը կը ծանուցանէր թէ «այդ ժողովը ձախողած ըլլալով, նոր մը պիտի գումարուի չարաթ դիչեր » : Իսկ առաջին ժողովին կազմակերպիչները նոր նամակով մը կը յանդգնին ծանուցանել իրենց Բ. ժողովը, հետեւեալ վերապահութեամբ.— « Մխիթարեան հայ գիւղացուները (20 - 33 տարեկան) ներս պիտի ընդունուին » :

Ինչպէս կը տեսնէք, չափազանց պերճախօս է պատկերը : Նորէն ճակատ ճակատի դէմ, հարցի մը մէջ որ ամէն բանէ առաջ կապ ունի ամբողջ գաղութին հետ :

Դժուար չէ պարզել այս տխուր երեւոյթին գաղտնիքը :

Ինչպէս «Փրթի Ժուռնալ»ի սրահին մէջ ալ կը պարծենար կոմկուսի հայկական հատուածին ներկայացուցիչը, բջիջականները վարդագեղ հաւատոյիքներ ստացած են եւ կամ կը յուսան ստանալ, իրենց կռնակը տեսնելով 72 համամեայնավար երեսփոխաններ եւ երկու ծերակուտականներ :

Այդ հաւատոյիքներուն փոխարէն, անշուշտ յանձնառութիւն - ներ ալ ստանձնած են : Բայց հիմնականը այդ չէ :

Այսպէս կամ այնպէս, ուշագրաւ է որ ծրագրուած ժողովներու մէջ, միայն եւ միայն զինուորցուներու մասնակցութեան պայմանը միշտ կը յիչեցնեն այդ չբջանակէն :

Եւ ընդհանրապէս ժողովներու մէջ ալ խօսելու կը հրաւիրուին նոյն հոսանքէն մարդիկ (ինչպէս առաջին անգամ Քալանի մէջ եւ այլուր) :

Այս պայմանին հետ զուգընթաց, կը մատնանչուի ուրիչ պարագայ մը,— գործ չունենալ օֆիսներու կամ «ինքնակոչ պաշտպաններու» հետ : Թէեւ, միեւնոյն առեն, համերաչխութեան եւ գործակցութեան խօսքեր ալ կը ծամծմեն :

Իսկ երբորդ, չորիքոտ խօսքեր առաջին օրէն իսկ,— մենք պատրաստ ենք մեր արիւնը թափելու Ֆրանսայի համար, մեր երկրորդ հայրենիքին համար : Մինչդեռ դիտենք որ չատերը ցնցուեցան զինուորագրութեան լուրէն իսկ, անոր պատասխանատուութիւնը ձգելով օրուան վարիչներուն վրայ, իբրեւ հետեւանք անոնց անհեռատեսութեան ...

Պատկերը լրացնելու համար, կ'արժէր քանի մը խօսք ալ ըսել հինգշաբթի օրուան ժողովի մասին, որուն մանրամասնութիւնները կը հրատարակուին երկու օրէ ի վեր :

Այստեղ եւս, ամէն բանէ վեր աչքի կը զարնէր ազգեցութեան պայքարը, եւ նոր ճամբաներ գտած ըլլալու յաւակնութիւնը :

Կը թուի թէ ճառախօսներուն մէկ մասը պատահաբար ելած էր բեմ, ըսելու համար բաներ որոնք պիտի ծառայէին ոչ թէ լուսաբանելու, այլ մաքեր պղտորելու :

Պակաս չեն եղած աննեբելի թեթեւութիւնները ալ :

Պէլվիլի յանձնախումբը տարօրինակ զանցառութեամբ մը կը մոռնայ երկու մարտական կազմակերպութիւններ, Հայ Մարտիկներու եւ Կամաւորներու եւ Հայ Սպայից Միութիւնը, եւ պատիւ կ'ընէ հրաւիրելու միայն Ֆրանսահայ կամաւորները, որոնց ներկայացուցիչը ... Հարանիքէ մը կը վերադառնար : Եւ բնականաբար կը խօսի այնպէս ինչպէս պիտի խօսէր հարանիքէն վերադարձող մը,— իր իսկ բառով՝ «զինով» :

Ի՞նչ տպաւորութիւն կրնայ կրած ըլլալ այդ օրուան բազմութիւնը, ոչ միայն այս միջադէպէն, այլ եւ ամբողջ ժողովէն :

Անշուշտ այս «լուսաբանական»էն աւելի տխուր հետքեր պիտի ձգեն այն միւս երեւոյթները որ մատնանչուեցան,— ճակատ ճակատի դէմ, բանաձեւ բանաձեւի դէմ, խմբակ խմբակի դէմ,— բոլորն ալ յանուն զինուորցու երիտասարդութեան ...

Չէ՞ք վախնար որ այս ընթացքով հետզհետէ մոռցուի բուն հարցը, եւ մէջտեղը մնայ միայն՝ նորօրինակ աքլորամարտ մը :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՄԱՆ ԱՐԳԵԼՔԸ

Քառեարկուեցաւ քացարձակ միաձայնութեամբ

Երեսփ. Ժողովը ուրբաթ օր մէկ նիստի մէջ քուէարկեց այն օրինագիծը որ կառավարութեան լիազօրութիւն կուտայ արդիլելու կամաւորներու առաքումը դէպի Սպանիա, ո՛ր կողմին համար ալ ըլլայ : Ներկայ էին 591 երեսփոխաններ, եւ բոլորն ալ քուէարկեցին, բաւական սուր վիճաբանութիւններէ վերջ : Մեծ պատերազմէն ի վեր, քիչ անգամ պատահած է որ միաձայնութեամբ քուէարկուի կարեւոր եւ քաղաքականապէս վիճելի օրինագիծ մը : Նոյնիսկ համամեայնավարները, որոնք չատ ալ դոհ չեն կառավարութեան սպանիական քաղաքականութենէն եւ ամիսներէ ի վեր պայքար կը մղեն, հանգանակու - թեամբ եւ զինուորագրութեամբ օգնելու համար Սպանիոյ հանրապետական կառավարութեան, քուէարկեցին օրինագիծը : Իրենց ներկայացուցիչը ճառով մը բացատրեց թէ կը քուէարկեն, այն պիտակցութեամբ թէ օրէնքը պիտի արդիլէ որ Իտալիա եւ Գերմանիա զինուոր ղրկեն Ջօր. Ֆրանքոյի : Ազակողմեան եւ կեդրոնի երեսփոխաններն ալ բաւարար գտան Լէօն Պլումի բացատրութիւնները : Վարչապետը այս առթիւ չէչտեց թէ օրէնքին նպատակն է ապացուցանել Ֆրանսայի խաղաղասիրութիւնը եւ Թոյլ չտալ որ Սպանիոյ քաղաքական խռովութիւնները վերածուին եւրոպական խռովութեանց եւ թերեւս ալ պատերազմի : Այս հարցին մէջ ալ Ֆրանսա համերաչխ է Անգլիոյ հետ :

Երբ ծերակոյտն ալ վաւերացնէ օրինագիծը, կառավարութիւնը լիազօրութիւն պիտի ստանայ յատկիկ վեց ամիսներուն համար, սպանիական պատերազմի : Այս հարցին մէջ ալ Ֆրանսա համերաչխ է Անգլիոյ հետ : Բանին հետ, ձեռք առնելու համար որ եւ է միջոց որ կ'որոշուի միւս պետութեանց հետ :

Համամեայնավարները եւ մաս մը ընկերվարականներ օրէնքը քուէարկեցին պարզապէս դժուարութիւն չպատճառելու համար կառավարութեան, մանաւանդ որ վարչապետը կրկին եւ կրկին հաւատաց թէ տատապէս պիտի գործադրուի յանձնառութիւնը, այսինքն կամաւորներու առաքումը պիտի արդիլուի միայն այն առեն երբ միւս պետութիւններն ալ այդպէս բնեն : Վիճաբանու - թիւնները կարճ տեւեցին եւ աւելի չատ ձեւական հանդամանք ունէին : Կարդ մը ազակողմեան երեսփոխաններ պահանջեցին անմիջապէս արդիլել կամաւորներու առաքումը, որպէսզի Ֆրանսացիները չսիրսիրին կուռլ Ֆրանսացիներու դէմ՝ Սպանիոյ մէջ : Ուրիշներ առաջարկեցին հպատակութենէ զրկել անոնք որ կ'անտառան օրէնքին, երբ գործադրութեան ձեռնարկուի : Անոնց կարծիքով, կարելի չէ կամաւորները տանձել տուգանքներով եւ բանտարկութեամբ :

Ի՞ՆՉ ԿԸ ԽՈՐՀԻՆ ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

Ջօր. Կէօրինկի այցելութեան առթիւ, իրազեկներ կը հաւատան թէ Գերմանիա եւ Իտալիա չեղեալ պիտի համարին իրենց հաւանութիւնը՝ անգլեւ - Ֆրանսական ծրագրին, եթէ չհակակից պետութիւնները չյարգեն իրենց յանձնառութիւնները : Նոյնիսկ պնդողներ կան թէ այս մասին համաձայնութիւն գոյացած է Մուսոլինիի եւ Ջօր. Կէօրինկի միջեւ, որ տակաւին Հռոմ կը դանուի :

*** Ջօր. Կէօրինկ եւ Մուսոլինի ուրբաթ օր ալ երկար խօսակցութիւններ ունեցան, օրուան հարցերու մասին : Ցետոյ աչքէ անցուցին 20,000 յառաջապահներ եւ պատիլլաներ, Իտալիոյ զինուորեալ երիտասարդները : Մուսոլինի ինքն ալ զինուորական համազգեստ հագած էր, մինչ 8 — 20 տարեկան տղաք մարզանքներ կը կատարէին :

Ջօր. Կէօրինկ երկարօրէն տեսակցեցաւ նաեւ Իտալիոյ արտաքին նախարարին հետ, գոհունակութիւն յայտնելով Միջերկրականի մասին գոյացած համաձայնութեան առթիւ :

Սպանիոյ ապստամբները դէպի Մալակա

Վերջին լուրերու համաձայն, Սպանիոյ ապստամբները ուժգնօրէն կը շարունակեն իրենց յառաջխաղացութիւնը դէպի Մալակա : Ուրբաթ օր ուրիչ երկու զիրքեր ալ գրաւեցին եւ այժմ հազիւ 35 քիլոմեթր հեռու են Մալակայէն : Զրոյցի մը համաձայն այս յառաջխաղացութեան հեռեւանքով, կառավարութիւնը որոշած է մայրաքաղաքը Վալենսիայէն փոխադրել Պարսելոնա :

Յարձակողականը վերսկսած է նաեւ Մատրիտի ճակատին վրայ : Ապստամբները անընդհատ կը ռմբակոծեն քաղաքը, ուժգին դիմադրութեան մը հանդիպելով :

2,500,000 ՕՏԱՐԱԿԱՆ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԷՋ

270,000 հոգի հպատակ ընդունուած

Վերջին մարդահամարին համաձայն, Ֆրանսայի մէջ բնակող օտարականներու թիւը, որ 1880էն 1931 կը տատանէր մէկ միլիոնի եւ 1,300,000ի միջեւ, 1921ին եղած է 1,550,000, 1926ին՝ 2,505,000, 1931ին՝ 2,891,000, իսկ 1936ին՝ 2,500,000 :

1931էն 1936 յառաջ եկած նուազման պատճառը այն է որ 130,000 հոգի մեկնած են երկրէն, իսկ 270,000 հոգի հպատակ արձանագրուած :

Օտարականներուն մէջ ամէնէն մեծ թիւը կը կազմեն Իտալացիները, որոնք 451,000 հոգի էին 1921ին, իսկ 808,000ի կը հասնէին 1931ին : Ցետոյ կու գան Լեհերը, որոնք միայն 46,000 հոգի էին 1921ին, իսկ 1931ին՝ 508,000, Սպանիացիները՝ 255,000էն բարձրացած են 352,000ի, Պելժերը՝ 349,000էն իջած են 254,000ի, Ռուսերը 32,000էն բարձրացած են 72,000ի եւն. :

Ֆրանսա հաստատուած օտարականներէն 1,080,000ը բանուորներ են, 156 հազարը արհեստաւորներ եւ մանր վարպետներ, 150,000ը գործատէրեր, 150 հազարը պաշտօնեաներ :

ՀՐԵԱՆԵՐԸ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԳԱՂԹԱՎԱՃԵՐՈՒ ՄԷՋ ՏԵՂԱՒՈՐԵԼՈՒ ծրագիրը մը կը մշակուի Փարիզի մէջ : Այս առթիւ հարցումներ ուղղուած ըլլալով գաղթային նախարարին, Պ. Մութէ յայտարարած է թէ ծրագիրը իր սրտին մօտ է, սակայն մեծ դժուարութիւններ կը ներկայացնէ : Ամէն պարագայի մէջ պրպտումները կը շարունակուին :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱՑԵՐԷՆԸ ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԷՋ

«Խորհրդային Հայաստան »ն է որ կը պատմէ (16 դեկտ. 1936) .

— « Վերջերս բոլոր բարձրագոյն ուսումնական հաստատութիւններում գրաւոր ստուգումներ անցկացուեցին մայրենի եւ ռուսաց լեզուներից : Հայաստանի պետական համալսարանում կատարուած ստուգումը ցոյց տուեց, որ ուսանողների զգալի մասը չատ վատ է տիրապետում մայրենի լեզուին, մի բան, որ չի կարող տհաճ տարակոյս յրջօրէն չանդրադառնալ ուսման որակի վրայ :

Ամբողջ համալսարանում ստուգման ներկայացած 1069 ուսանողներից ան - բաւարար են գրել ընդամէնը 133 հոգի (12,4 տոկոս) , այդ էլ այն ժամանակ, երբ ստուգող յանձնաժողովը, չգիտես ինչու, որոշել է չհաչուել այն սխալ - ները, որ կատարուել են թելադրութեան տեքստում եղած «ծղրիդ» եւ «ինժեներ» բառերում (իսկ այդ բառերում կատարուած տատասխանների ուսմամասին ընկերը Ս. Մարկոսեանի խոստովանութեամբ բաւական մեծ թիւ են կազմում) : Աւելացրէք դրան եւ այն, որ աւելի քան 45 հոգի թելադրութեան տեքստում եղած ընդամէ - նը 250 բառի մէջ 15 եւ աւելի տատա - սխալ են արել :

Գրական ֆակուլտէի առաջին կուրսի ուսանող Տաճատ Վարդազարեանը 250 բառի մէջ 12 տատասխալ ու 14 կետադրութեան սխալ է արել : Նա չգիտէ «առատ», «ընդարձակ» եւ այս պիսի ուրիչ հասարակ բառերի ուղղագրութիւնը եւ գրում է «արատորէն», «ընդարձակ», «լի յելին» եւայլն :

Գրական ֆակուլտէի 3րդ կուրսի ուսանող Նշան Պօղոսեանը գրում է «ծղրիդներ» (ծղրիդների փոխարէն), «մխիթոլորդ», «ծորակներ» («ծորակ - ների» փոխարէն), «բատչգամբ », «խանութբան» եւայլն : Նրանցից առաջինը «ծխնելուղներ» բառը տողադարձում է «ծխնելու-ղներ», իսկ երկրորդը՝ «յերեվում», «գործատրանատեր-եր»-ը՝ «գործատրանատեր-եր» եւ այլն :

Գրական 5րդ կուրսի ուսանող Հայրապետ Հայրապետեանը 10 տատասխալ ու 12 կետադրութեան սխալ է արել : Գրում է «խանուդներ», «անեգք» եւն. Նոյն կուրսի ուսանողուհի Ալիս Մանուկեանը 11 տատասխալ է արել. գրում է (ընթարձակ», «մխիթոլորդ» եւայլն, «անեծք» բառը տողադարձում է «ան-եծք» : Գրական ֆակուլտէի 5րդ կուրսի 9 ուսանողներից միայն 2ն են առանց տատասխալի գրել : Նոյնիսկ լեզուի ճիւղն ընտրած 5րդ կուրսի ուսանողուհի Պօղոսեան կատարինէն 6 տատասխալ եւ 7 կետադրութեան սը - խալ ունի, իսկ Պօղոսեան Մարգոն՝ 5 տատասխալ ու 9 կետադրութեան սը - խալ :

Կարո՞ղ էք երեւակայել 5րդ կուրսի ուսանողները, որոնք չուտով պիտք է աւարտեն համալսարանը եւ դնան տատնամեակներն ու ափինիկումները ուսանողներին հայերէն սովորեցնելու, երբ իրենք դեռ լաւ գրագէտ չեն » :

Որ եւ է մեկնութեան կը կարօտի՞ այս պատկերազարդ վկայութիւնը :

Թերթը նոյնիսկ տխուր բաներ կը պատմէ նաեւ ռուսերէնի մասին :

Երբ հայերէնը անտէր մնացեր է, այլեւս կ'արժէ՞ խօսիլ ռուսերէնի մասին :

Բայց այս չէ կարեւորը :

Եթէ «Լ. Հայաստան»ի խմբագիր - ներն ու աշխատակիցները եւ առ հա - սարակ խորհրդահայ հրատարակու - թեանց հեղինակներն ու «ինտելիգենցիա»ն տարրական ճնճղուքեան մը են - թարկուէին, հայերէնի մասին, ճանի՞ խոչ կրնայինն առնել :

Եւ ես պիտի առաջարկէի որ ճնճիչները նկատի առնէին միայն բառերն ու շարադրութիւնը, ներողամտաբար անտեսելով տատասխալները :

Վ.Ա.Հէ

ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Զինուորցուներու ժողովի մասին

Հինգշաբթի օր, զինուորցուներու Պէլվիլի յանձնախումբին նախաձեռնութեամբ սարքուած ժողովին մէջ, որուն արդիւնքը հաղորդուած էր երէկ, կարգով խօսք առին հրաւիրուած կազմակերպութեանց ներկայացուցիչները : Երկու օֆիսներու վարիչներէն Պ. Բաչալեան երկտողով մը կը յայտնէր թէ արդէն կարգ մը տեղեկութիւններ հաղորդած ըլլալով, պատրաստ է իր աջակցութիւնն ընծայելու : Ընկեր Յատիսեան եւս նամակով մը կը հաղորդէր թէ իր գրասենեակը զինուորցուներու տրամադրութեան տակ է եւ փափաքողները կրնան տեղեկութիւններ առնալ, իսկ աշխատանքի մասին ալ կը յայտնէր իր պատրաստակամութիւնը՝ գործելու համաձայն զինուորցուներու բաղձանքին :

Առաջին խօսքը տրուեցաւ դերձակ Ց. Տարայեանի, որ ըրկուած էր իբրեւ ներկայացուցիչ Ֆրանսահայ Կամաւորներու Միութեան : Պարոնը հազիւ քանի մը բառ արտասանեց օրուան հարցի մասին, եւ աւելի չատ փչեց աջ ու ձախ, բոլոր ազգային տարրերու դէմ : Ցետոյ սկսաւ թոթովել : Ամբողջ սրահը ուռքի ելած՝ կ'աղաղակէր .

— Վա՛ր իշէք : Ձենք ուզեր լսել : Վա՛ր, վա՛ր, վա՛ր...

Այս պահուն Պ. Տարայեանի չբներները զարմանալի բառ մը արտասանեցին .

— Հարանիքէ մը կուգամ, զինո՞վ եմ...

— Վա՛ր, վա՛ր, զինով չենք ուզեր...

Ու խեղճը օրօրուելով նստեցաւ աթոռին վրայ :

Հօկի ներկայացուցիչը յայտարարեց թէ՝ զինուոր ըլլալէ առաջ, պէտք է պաշտպանենք մեր իրաւունքը : Պուլվառ Օսմանի ներկայացուցիչը նոյնպէս անհրաժեշտ գտաւ որ զինուորցուները անմիջապէս հպատակ ընդունուին իրենց ընտանիքով : Դամկավարներու ներկայացուցիչը (Ա. Ճիւմպիւշեան) յորդորեց չխորչիլ զինուորութենէ : «Մեզի համար զոլորց մըն է այդ, միեւնոյն առեն մեծ պատիւ ծառայել Ֆրանսական բանակի մը մէջ : Ձեզ պաշտպանելու իրաւունքին մէջ էք : Մենք ալ ձեզի հետ : Սակայն ձեր ծրագրին մէջ, կան կէտեր որ կրնան վնաս հասցնել այս տարագիր ժողովուրդին, որ տասը տարիէ ի վեր կ'ապրի հոս : Օրինագիծը արդէն կուտայ չատ մը առաւելութիւններ մեզի համար : Մնացածը պահանջելով չըլլար, այլ խնդրելով : Պէտք է գործել զոյգ օֆիսներու հետ, ո՛չ թէ ինքնագլուխ : Օֆիսները մեզի չատ պէտք եղած են, եւ կրնան չատ ալ պէտք ըլլալ : Ուրեմն, ձեզի կը մնայ միանալ ազգովին ու գործել համերաչխութեամբ, որ փառք մըն է հայ ազգին : Լաւ գործել, ուղիղ գործել : Ահա միակ ճամբան փրկութեան » :

Հ. Ց. Դաշնակցութեան ներկայացուցիչը, Տօքթ. Քիւթիւկեան (Ց. Կիւթիւկեան), իր չրջանին տեսակէտները պարզելէ առաջ (տես երէկուան «Յառաջ»ը), բացատրեց զինուորութեան առաւելութիւնները : «Անոր չնորհիւ կը դաստիարակուի առողջ, ճարպիկ երիտասարդութիւն մը, որ ի հարկին զինէ պաշտպանել իր հայրենիքը : Տարիներէ ի վեր կ'ապրինք այս երկրին մէջ եւ պէտք է կատարենք մեր պարտականութիւնը, սակայն ոչ առանց փոխարինութեան : Կան կարգ մը խնդիրներ որ պէտք է հետապնդուին : Զինուորներուն չահը կը պահանջէ զործել իրաւասու օրգաններու հետ համախորհուրդ, եւ ոչ թէ ինք-

(ԼՈՒՐԵՐՈՒ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

— Լավ, ասենք՝ ես ինձ համար ոչինչ չեմ ուզում, բայց ինչո՞ւ պիտի ես ինձ համար ոչինչ չուզեմ, երբ ես ամեն ինչ ուզում եմ ուրիշների համար։ Ես ուզում եմ, որ ամեն մարդ ունենա իր տունը, իր ընտանիքը, իր երեխաները, իր ընտանեկան երջանկությունը։ Ես ուզում եմ, որ ամեն մարդ ունենա իր հացը, իր հագուստը, իր կոշիկները։ Ես ուզում եմ, որ ամեն մարդ ունենա իր գիրքը, իր ընթերցանությունը, իր գիտությունը։ Ես ուզում եմ, որ ամեն մարդ ունենա իր ազատությունը, իր կարծիքը, իր համոզմունքը։ Ես ուզում եմ, որ ամեն մարդ ունենա իր հայրենիքը, իր դրոշը, իր զինանշանը։ Ես ուզում եմ, որ ամեն մարդ ունենա իր ժողովուրդը, իր ազգը, իր ցեղը։ Ես ուզում եմ, որ ամեն մարդ ունենա իր աշխարհը, իր մոլորակը, իր տիեզերքը։ Ես ուզում եմ, որ ամեն մարդ ունենա իր ամենը։

— Ես ինչո՞ւ չեմ ուզում։ Ես ուզում եմ, որ ես ունենամ իմ ամենը։ Ես ուզում եմ, որ ես ունենամ իմ տունը, իմ ընտանիքը, իմ երեխաները, իմ ընտանեկան երջանկությունը։ Ես ուզում եմ, որ ես ունենամ իմ հացը, իմ հագուստը, իմ կոշիկները։ Ես ուզում եմ, որ ես ունենամ իմ գիրքը, իմ ընթերցանությունը, իմ գիտությունը։ Ես ուզում եմ, որ ես ունենամ իմ ազատությունը, իմ կարծիքը, իմ համոզմունքը։ Ես ուզում եմ, որ ես ունենամ իմ հայրենիքը, իմ դրոշը, իմ զինանշանը։ Ես ուզում եմ, որ ես ունենամ իմ ժողովուրդը, իմ ազգը, իմ ցեղը։ Ես ուզում եմ, որ ես ունենամ իմ աշխարհը, իմ մոլորակը, իմ տիեզերքը։ Ես ուզում եմ, որ ես ունենամ իմ

Օր· ՄՕՆԻԿ ԴԱՆԻԷԼԵԱՆ
եւ
Պ· ՍՏԵՓԱՆ ԽԱՉԵՐԵԱՆ
Նշանուած
Փարիզ

ՄԻՏՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ

ԿԱՂԱՆԴԻ ԱՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

—•—

Վանի մէջ, տարւոյն վերջին օրը, տանտիկինը մասնաւոր հացեր կ'եփէ սիմիթի նման, որ կը կոչուին բէկէզ (բոկեզ)։ Այս հացերը, կերակուրի հետ, կը բաժնեն աղքատներուն։

Երբ Դեկտեմբեր 31ի երեկոյեան ժամուն կոչնակը զօղանջէ, տղաքներ տունէ տուն կը պտըտին՝ միրզ ժող – վելու համար, միաբերան երգելով.

Հալէլա՛, հալէլա՛,
Մեր տունը ճլլորբ լեռնայ,
Ձեր տունը մանուտար լեռնայ ...

Կաղանդի առաւօտուն՝ կանուխ կ'ելլեն կիները, աղջիկները եւ մանչերը, կլոճ ու բոկեզ առնելով՝ ազ – բիւր կ'երթան ու կը ծրծլեն, յետոյ կը պահեն իրենց ամբարներուն մէջ մին– չեւ տարեվերջ, (Արմաչի մէջ՝ մինչեւ Տէրնտաս), որպէսզի հացակերօտ չըմ– նան։ Տղեկները եւ աղջնակները յե – տոյ կ'երթան համբուրելու իրենց կնքա– հօր ձեռքը, անոր կը տանին իրենց մօր պատրաստած խլերդը (տեսակ մը հէլվա), ու կ'երգեն.

Ծարաց բերէք, բաստեղ բերէք,
Նոր հարսներուն փայը տուէք։

Ալաչկերտի մէջ տանտիկինները կը պատրաստեն ցորենով, ընկոյզով, չամիչով եւ կանեփահատիկով հաց մը, զոր կ'անուանեն տարի։ Մէկը կը դնեն մատնի կամ դրամ, — գտնողը բախտաւոր կ'ըլլայ այդ տարի։

Ջմշկածագի եւ Նէրկերթի մէջ կա– զանդի հացն է բազարջ մը, զոր կը պատրաստեն տանտիկինները թոնի – րին մէջ մազմազ կրակով։ Քար – սալի վրայ ըլլիծներ ալ կը չինուին, նկարազարդ՝ չուչմայով կամ մալէզ քսելով կամ հում սիսեռ չարելով վր– րան։ Այն հաւատքով թէ կաղանդին գիշերը աղբիւրները պահ մը կը ցամ – քին եւ միայն ոսկի կը հոսին, կա – նուխէն զոյլ ու կուժ կը տանին, կար– զով կը չարեն, անոնց մէջ բազարջ կը մանրեն, ու կ'ազօթեն՝ ապահովի որ գտնէ բազարջին փշրանքները ոսկե– ջուրով թրջուին։ Ցետոյ այդ փշրանք– ները կը տանին տուն, կը պահեն, մերթ կը հոտոտեն, մերթ կը կրծեն, որպէսզի ըլլան ոսկեհոգ։ Կարգ մը գիւղերու մէջ առտուն կանուխ աղ – բիւրներուն առջեւ կը թափեն գարիի հացի եւ ածուխի փշրանքներ, ըսե – լով· «Ա՛ռ գարի, տո՛ւր բարի։ Ա՛ռ քէօմիւր, տուր էօմիւր»։

Երդնկայի մէջ՝ բուխերիկէն տոպ – րակ, գօտի կամ գոյնզգոյն գուլպայ կախելու սովորութիւնը կայ։ Տղեկ – ները կը պտտան տանիքէն վար· «Նէ – նի՛, տոպրակիս մէջ պան լից, գուլ– պայիս մէջ ալ»։ Եթէ պատասխանուի — «Աբեւուղ մեռնիմ, պան չունիմ», տղաքը կը պոռան· «Պուկիդ մէջ իյ– նայ մո՛ւկ»։

Նշանուած երիտասարդները կը կա– խեն իրենց թանկագին զօտիները օ – րիորդին լուսամուտէն ու կը կաղն – դուին իրենց զօտիներուն մէջ ծրար – ուած միրգերով, առանց սակայն տես– նելու իրենց նշանածը։ Զուարճու – թեան համար, երբեմն աներոջն կը կախուի զօտիէն, բայց յանկարծ կ'իյ– նայ վար՝ բոլորին քահքահներուն մէջ։

Կէս գիշերին աղբիւր կ'երթան «ար– ծաթ մեռնիմ» ըսելով, ձեռք ու երես կը լուան, ջուրին մէջ կը լեցնեն կոր– կոտ, լուբիա եւ այլ ընդեղէններ, յե– տոյ կը վերադառնան աման մը ջու – րով՝ աղբիւրին պէրէքէթը տուն բե – րելու համար։ Նոյն ջուրով կը թրջեն կաղանդին հացը, կ'ուտեն պաղա – պուրն ու զանպզան, որ անուշով պատրաստուած խմորեղէն մըն է ա – ռանց իւղի։ Հերուան հարսը կաղան– դին կը համբուրէ կեսրայրին աչը, եւ կեսուրին բարեխօսութեամբ՝ հրաման կ'առնէ երթալու եւ իր ծնողքը կաղն – դելու աջհամբոյրով։ Ոչ մէկ նոր հարս իրաւունք ունի, Զատիկն առաջ իր ծը–

(Շար.ը կարդալ Դ· էջ)

թիւն կազմելու տեղ բապարէ մը կամ տանսիվկ մը բանայինք։ Մեր ընթաց– քը կը քննադատեն ու միւս կողմէ կը կրկնեն մեր ըրածը։

— Ձեր Հայրենակցական Միութիւն կազմելուն բուն նպատակը ի՛նչ է։

— Ախս – Ապազայի Հայէշները, օտարութեան մէջ, հեռու պահել այ – լասերումէ։

— Չէ՞ք կարծեր որ այլասերումը դո՛ւք է որ կը փութացնէք ...

— Մեղայ Աստուծոյ, ի՞նչպէս ...

— Սարքելով պարահանդէսներ եւ խէլ մը եւրոպական ու ամերիկեան պարերու մէջ զարմնելով ձեր հայրե– նակիցներուն խելքը։

— Կա՞յ ազգ մը որ պարահանդէս – ներով այլասերած ըլլայ։

— Քաւ լիցի։ Հայերս աւելի քան տասը տարի է, գրեթէ ամէն չաթաթ կը պարենք ու զարձեալ Հայ մնացած ենք մեր ինքնութեան ... Թուղթին մէջ։ Բայց չարունակեցէք ձեր նպա – րագրութիւնը։

— Բեմին խորունկը զետեղուած էր Ցուդայի առիւծը, իսկ անոր երկու կողմերը Ֆրանսական եւ Հայէշական դրօշները։ Ցայտագիրին վրայ լուսա– տիպ պատկերը մեր մայրաքաղաքին կեդրոնական Թաղին։ Հանդէսին բար– ձրը հովանաւորութիւնը ստանձնած էր փրոֆ· Ժէզ, նախագահութիւնը՝ Թորէզ, գլխաւոր բանախօսութիւննե– րը Ռօշէնպէրկ։

— Փոքրաթիւ հասարակութեան մը առջեւ գտնուեցան ուրեմն այդ հով– նաւոր, նախագահ եւ բանախօս ան – ձերը ...

— Ո՛չ։ Փրոֆ· Ժէզ հազիւ իր անու– նը տուած էր, նոյնիսկ Թորէզ վերջին պա– հուն ետ առաւ իր նախագահութիւնը, դալով Ռօշէնպէրկին, ան ալ տասնը– հինգ տողնոց ուղերձ մը ղրկած էր որ կարդացուեցաւ։

— Ո՞վ եղաւ հանդէսը հովանաւո – րողը։

— Ես։

— Ո՞վ եղաւ նախագահը։

— Ինքս։

— Ո՞վ եղաւ բանախօսը։

— Նկօ։

— Արտասանո՞ղը։

— Տղաս։

— Երգչուհի՞ն։

— Աղջիկս։

— Նուագո՞ղը։

— Թոռս։ Ադկէ դատ, տղաս նչա – նածը եթովպիական պարեր ցուցա – դրեց։ Անոր եղբայրը հանդէսը փակեց կրակոտ ճառ մը արտասանելով Իտա– լիոյ դէմ։

— Կատարեալ ընտանեկան երեկոյթ մը։

— Այո՛, հանդէսը անցաւ ազգային ու ազգայնական մթնոլորտի մէջ։ Եթէ քանի մը ցաւալի դէպքեր չպատահէ – ին, մեր հանդէսը գոհացուցիչ պիտի ըլլար։ Անկարելի է որ չղջղուն բան մը չունենայ իր ստուերները։

—Որո՞նք են այդ ցաւալի դէպքերը։

— Տղաս արտասանած ատեն յու – զումէն չփոթեցաւ։ Աղջիկս, հաւանա– բար իր եղբօրը պատահած ձախողան– քէն ազդուած, իր երգին վերջաւորու– թեան՝ ձայնը կորեցաւ եւ հրապարա– կով սկսաւ լալ։ Թոռս ալ իր մօրը պատահածէն այլայլած ահագին սը – խալներով նուագեց իր կտորը։ Տղուս նչանածին սքանչելի պարերը սակայն եկան մոռցնել այդ անյաջողութիւն – ները։ Պարին չնորհիւ զեղարուեստա– կան յայտագիրը փրկուեցաւ, պարա– հանդէսին չնորհիւ մեր հանդէսը ժո– ղովուրդ ունեցաւ, պիւֆէն բանեցաւ, մեր պատիւը փրկուեցաւ։ Ես չեմ կր– նար ապերախտ ըլլալ պարին հան – դէպ։ Այս տարիքիս մէջ սկսայ ուսա– պարի, պիկինի դասեր առնել ... երի– տասարդանալու համար։

Վերադառնանք պատահած անա – խորժութիւններուն։ Պատմածներս ո– չինչ։ Կէս դիւերէն վերջ, երկու սեղան– ներու չուրջ համախմբուած խումբ մը, հաւանաբար մեր հակառակորդ – ներէն, ակմբուած հայրենակիցներու վրայ ու աւելի քան կէս ժամ տանկու– վրայ եղաւ ամէն բան։ Գոռում, զո – չում, հայհոյութիւն, ծեծ, չիւերու, զաւաթներու, աթոռներու եւ սեղան – ներու թեւածում։ Գոմոր ու քաոս, Սոդոմ ու սարսափ, Բաբելոն ու բար– բարոսութիւն։ Մէկը խելք ըրաւ եւ լոյսերը մարեց։ Բարեբախտաբար ա– ռանց ոսոխականներու մէջամտութեան կրակը կարելի եղաւ մարել։ Այդ զէշ ժամը ինծի յիշեցուց Ախս - Ապա – պայի անկումի օրերը, երբ եղբայրը եղբօրը դէմ ելած էր։

— Իմ խորին ցաւակցութիւններս կը յայտնեմ պատահած անախորժու – թիւններուն համար։ Սակայն անկեղծ ըլլալու համար, պէտք է ըսել թէ ո– չինչ ունեցած է ձեր հանդէսը իբրեւ յաջողութիւն։

— Կարեւորը հանդէսին լաւ անց – նիլը չէ ...

— Հապա ո՞րն է կարեւորը ...

— Թերթի մէջ եղած նկարագրու – թիւնն է։

— Հետաքրքիր եմ գիտնալ թէ ինչ– պէս նկարագրուած է ձեր երեկոյթ – պարահանդէսը հայէշական պարբե – րաթերթին մէջ։

— Թարգմանեմ ու մտիկ ըրէք ։

— Ականջս ձեզի է։

— «Օրինակելի երեկոյթ պարա – հանդէս մը»։ Ասիկա վերնագիրն է ։ «Ախս - Ապապայի նորակազմ Հայ – րենակցական Միութիւնը զնահատելի գաղափարը ունեցեր էր գործունէու – թիան սկսելու մեծ ու չքեղ երեկոյթ - պարահանդէսով մը որ տեղի ունեցաւ ամսոյս 12ին, Մէզօն Քարնավալի սր– բահներուն մէջ, խուռն բազմութեան մը ներկայութեան, որոնց մէջ կը նչ– մարուէին պետական, ազգային, դին– ուորական, զրական ու զեղարուես – տական խիտ ծանօթ եւ յարգելի դէմքեր։ Այս բացառիկ հանդէսին հո– վանաւորութիւնը ստանձնած էր փը – րոֆ· Ժէզ։ Նախագահին կողմէ հան – դէսը բացուած յայտարարուելէ վերջ, Բաս Ումոի Պապա մէկ ժամ կուռ բա– նախօսութիւն մը ըրաւ, յուզելով եւ սրտագինելով ներկաները։ Իր ճառը պիտի հրատարակենք մեր յաջորդ թի– ւով։ Ծանօթ հայէշասէր ճարտասա– նը Ռօշէնպէրկ համակրական խանդա– վառ ուղերձով մը կ'ողջունէր նոր – կամ միութիւնը։ Որոտընդոստ ծա – փահարութիւններով ունկնդրուեցաւ ուղերձը։ Բաս Սէլաս Պապա արտա – սանեց, խորին յուզումով եւ յատակ առոգանութեամբ Մենելիքի «Ախտո՞ղ քեզ, հապչէ ժողովուրդ»ը։ Տիկին Տատիս երգից «Աւիւծին Մահը», բարձր արուեստ մը, արժանանալով խորունկ զնահատութեան։ Պ· Բասուլ դաշնակահարեց «Բաիխոտի հապչէ»ը, էլեկտրականացնելով ներկաները։ Կա– տարեալ յաղթանակ մը եղան օրիորդ Մասուրայի եթովպիական պարերը ։ Օրիորդը իր ճապուկ մարմնով, իր ներդաշնակ չարժումներով, իր խոր ըմբռնումով դիւթեց հանդիսական – ները եւ ստիպուեցաւ չերմ ծափերու մէջ քանիցս կրկնել իր պարերը։

Կէս դիւերէն վերջ սկսան եւրոպա – կան պարերը, ազնուական մթնոլորտի մը մէջ։ Ոգեւորուած խումբեր, սե – դաններու չուրջ, կ'ունենային հայրե– նասիրական ասուլիսներ եւ ապրում – ներ։ Առաւօտուն հանդիսականները չէին ուզեր բաժնուիլ սրահէն։ Ամ – բողջ սրտով կը չնորհաւորենք վար – չութեան ատենապետ Բաս Ումոի Պա– պան, որուն նախաձեռնութեան կը պարտինք այս բարձր ու պատուա – բեր երեկոյթ - պարահանդէսը»։

— Ո՞վ ատորագրած է այս յօդուա– ծին տակ։

— Համամուլհաը ։

— Ո՞վ է այդ Համամուլհաը։

— Ես

— Ի՞նչ ...

— Ես ...

—, Համմէ՞ ...

— Ես ...

— Ես ...

— Եւ դուք ձեզ ալ կը չնորհաւորէք։

— Համեստաբար։

— Այսպէ՞ս կը գրէք դուք հապչ – չական պատմութիւնը։

— Ճշմարտաբար կը հետեւինք մեր վէպերանութեան։ Այսինքն՝ Հայե – րուն։

ՆՇԱՆ ՊԼՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ

ԴԱՆԻԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԶԻՆ

— · —

Դէպքը կարճ էր տեւած։ Բայց, — անիկա տեղի ունեցած էր թէ՛ չատ դանդաղ եւ թէ՛ չատ արագ։

Ծճուղին մէջլեռը, որ նոր էր չին– ուած, երեք տղաք կը խաղային աւա – դին վրայ։ Կարծես զանոնք կը տես – նեմ տակաւին, ու ինծի այնպէս կը թուի թէ զանոնք միշտ պիտի տեսնեմ, ու միշտ պիտի յիշեմ յաջորդող դէպ – քը։

Աղջնակ մը, հազիւ ութ տարեկան, կարմիր այտերով, բիլ, անկեղծ ու մեծ աչքերով, կարծր ու սեւ՝ մինչեւ այտերն ու ծոծրակը անկարգօրէն թափուած մազերով։

Մանչուկ մը,— կարկատուած, չատ լայն եւ ձգանով մինչեւ ուսերը բարձ– բացած տաբատովը չինացի թզուկնե– րը յիշեցնող, գիրուկ, կարմրայտ ու չիկահեր անատակ մը։ Ու յետոյ – քին վրայ նստած, անխնամ գլուխով, անիմաստ աչքերով, նուրբ, խոպո – պաւոր ու դէղին մազերով եւ կարճ պարեգօտով մանկիկ մը։

Ջեմ դիտեր թէ ինչ կը խաղային։ Անտարակոյս, որ եւ է խաղ չէին խա– դար։ Իրենց ազատ ձեռքերով աւազը կը խառնէին, արեւին տակ կը թաւա – լէին եւ փոքրիկ կենդանիներու նման գարնան զեղեցիկ օդը կը վայելէին ։ Իրենց քով ոչ ոք կար։ Փոքրիկ գիւղը, կարծես յանձնուած էր միջօրէի եր – ջանիկ քունի մը։ իսկ լքեալ տեսք մը ունէին աւերակ խրճիթները, որոնք կը դտնուէին ճամբուն եզերքը, որուն երկու կողմերը ցցուած էին անվեր – ջանալի՛ ծառերը։

Հեծանիւի երկար ճամբորդութեանս յոգնութիւնը փարատելու համար նս– տեր էի գիւղին միակ խանին առջեւ, չուքին մէջ։ Ջունս տարեր էր։ Մա – յիսեան այս զեղեցիկ եւ տաք օրը, առտուընէ ի վեր քառասուն քիլոմէթր ճամբայ էի կտրեր։ Այդ օրուան պը– տոյտս վերջացնելու համար, նոյնքան ճամբայ ունէի տակաւին։ Այնո՛ւհետեւ երա– նուէթեան մը անձնատուր, աչքերս փակ անգլիական ծխամորճը բերանս,—զոր ատեն ատեն կը քաշէի,—կը մրափէի։ Քնքոյշ ուղեկիցս, որ լաւ հեծանիւ – մըն էր, ինծի հակառակ կը մնար։

Ցանկարծ արթնցայ ուժգին աղա – ղակէ մը եւ ցատկեցի տեղէս։ Ու տե– սայ պատկեր մը որ կայծակի նման դիս տեղս դամեց ու սարսափի մատ – նեց։

Աջիեւս, խճուղիին վրայէն, — հոն ուր քիչ առաջ տղաքը կը խաղային ,— կ'անցնէր կառք մը, զոր կը քաշէր մեծդի ձի մը։ Կառքը ծանր էր ու բեռցուած բայց չէր ճռնչար, որով – հետեւ աւազին վրայէն կ'անցնէր։

Հազիւ նայած՝ ձեռքերովս այտերս սեղմեցի, բերանս, պոռալու անկա – րող, բացուեցաւ, ու տեսայ թէ կա – ռապանը, երեսի վրայ պառկած, կը քնանար, մանչն ու աղջիկը փարեր է– ին ճամբուն եզերքը, իսկ մանկիկը , ահաւոր վտանգէն անտեղեակ, ճամ – բուն մէջտեղը նստած էր ...

Նետուելու միջոց իսկ մնացած չէր ու մեծդի ձին կոխկրտած էր մանկի – կը։

Բայց, ո՛չ ... կոխկրտած չէր։ Ճիշդ այն րոպէին, երբ կը կարծէի թէ կոխկրտումի սարսափելի տեսա – րանի մը ականատես պիտի ըլլամ, տեսայ թէ բարի կենդանին պահ մը կենալու ձեւ մը առաւ, կարծես հոտա– տելու մտքով, երկարեցաւ դէպի ման– կիկը, յետոյ՝ բանալով աջելեւ ու ե – տեւ իր լայնապալտ ոտքերը՝ կառ– քին հետ ու առանց տղուն հպելու ան – ցաւ։

Ճիչեր, աղաղակներ, ուժգնօրէն բացուող դռներ, մանչուկին ու աղջ – նակին այտերուն իջնող ապտակներ, ու մայերը ցրիւ ցրիւ, կիրի նման ճեպ ճերմակ դէմքով՝ նետուող ու մանկիկը յափշտակող կին մը։

Կառապանը, որ այդ ամբողջ ազ – մուկէն արթնցեր էր, նետուեցաւ կառ– քէն, եւ տեղեկանալով պատահածին , մտրակը չպէեցուց ու իր բազուկին ամբողջ ուժովը սկսաւ ձին հարուա – ծել ՝հայհոյանքներ տեղացնելով։

Ահա այդ տեղն էր որ միջամտեցի։ Արցունքը աչքերուս նետուեցայ յա – ռաջ։ Բայց, դեռ իրեն չմօտեցած, մեզմացայ՝ անգիտակ թէ ինչ ձեւով եւ ինչո՞ւ։ Բոլորովին կակուղցած, եւ անոր թեւին հպելով, անուշ ձայ – նով մը ըսի·

— Ընկե՛ր, այլ եւս մի զարներ կեն– դանիին։ Եթէ աւելի լաւը կ'ուզես , եկուր քեզի հետ մէյ մէկ զաւաթ օղի խմենք։

Կառապանը զարձաւ, կեցաւ ու լին– ձի նայեցաւ կասկածոտ աչքերով, ո– րոնք զայրոյթէն կը փայլէին տակա – ւին։

Եւ մեր միջեւ, րոպէի մը մէջ, ան– հասկնալի ու անբացատրելի տռամ մը տեղի ունեցաւ։ Եթէ անգամ մը եւս զարնէր կենդանիին, վրան պիտի խո – յանայի, ու, փուլով գետին, պիտի խեղդէի զինքը։ Աչիկս կը զգայի , ապահով էի ատոր։ Իսկ եթէ այլ եւս չզարնէր, իրեն պիտի ներէի ու կը զգայի թէ լաւ գործ մը կ'ընէի· կը հասկնայի թէ իմ անուշ վերաբերումս իր մէջ, առաջին անգամ ըլլալով, կ'արթնցնէր զութ մը եւ մարդկու – թիւն մը, որ տակէ վերջ յաճախ պիտի երեւար։

Կառապանը այլ եւս չհարուածեց ։ Նայուածքէս հասկցեր էր։ Աչքերէս բխած անուշութիւնը անոր կոշտ հո – գիին վրայ ազդեր էր։ Այո՛, մէկէն ի մէկ կակուղցաւ եւ խարազանը նետեց կառքին մէջ։ Ու կեցուց ձին։

Դարձայ։ Պանդոկապետին կինոջ յանձնարարեցի երկու զաւաթ օղի բե– րել։ Ցետոյ, ճեղքելով բազմութիւնը, որ խռնուեր էր այժմ ճամբուն մէջ – տեղը, մօտեցայ ձիուն, առի գլուխը ձեռքերուս մէջ, սիրեցի, գգուեցի, չոյեցի՛։

— Կառապան, ըսի, կրնա՞մ քիչ մը համար տալ ձիուն։

Կառապանը, ցած ձայնով մը, դրե– թէ ամչնալով պատասխանեց·

— Ըրէք ինչ որ կ'ուզէք, պարոն։

Պանդոկապետին կինը ծառեցեր էր՝ զաւաթները բռնած։ Կառապանին հետ իրարու զարկինք մեր զաւաթները ։ Կնոջ համար յանձնարարեցի։ Բերաւ։

Կառապանը հանեց ձիուն սանձը, ու ձին, կողովին մէջէն՝ զոր ձախ ձեռքովս բռներ էի, անյագօրէն սկսաւ ուտել, մինչ ես ալ ձեռքովս կը շա – րունակէի չոյել գլուխն ու բաշերը։ Կը դգուէի գանգատօրէն, երկա՜ր եր– կար, ծանր ու կրկնուող չարժումով մը, միւնոյն տեղը կրկին ու կրկին կը չոյէի։ Այդ պահուն, յուզումէս խեղդուած, սկսայ հեկեկալին լալ յիմարի մը նման։ Չէի կրնար դադրեցնել արցունքներս որոնք կը հոսէին ու հակառակ բոլոր ճիգերուս, ու կը թր– ջէին համարի վերջին հատիկները , զոր ես ձին կը ջանար իր լեզուով հաւա– քել։

Հաւատ։ Կողովը պարպուեցաւ, կա– ռապանը անցուց սանձը։ Կառքը ճամ– բայ ելաւ։ Ձեռքս,— որուն մէջ հինգ ֆրանքնոց մը կար,— երկարեցի իրեն ու սեղմեցի ձեռքը։

— Ասով պատաճ մը եւս կը խմես , ըսի։

Կառապանը այնքան ազդուած էր որ, չէր համարձակեր ինծի նայիլ կամ բառ մը արտասանել։

Ատեն մը դիտեցի կառքին հեռանա– լը։ Անչուշտ բան մը պատահեցաւ որ կառապանը ոտքի ելաւ ու կառքէն դուրս ցատկեց։ Զկրցայ կռահել թէ ինչ էր պատահած ։ Տեսայ որ ձիուն սանձը կը չտկէը։

Երբ վերջացուց, կրկին կառք բարձ– րանալէ առաջ ձիուն գլուխը դդուեց եւ ուսին զարկաւ՝ բարեկամական չարժումով մը։

Ցետոյ կրկին ելաւ կառք եւ ճամ – բան չարունակեց ու հեռացաւ՝ իր խա– րազանը չաչեցնելով օդին մէջ, բար – ձրէն երգի մը նման ։

Ու ես, այլ եւս հանդիստ չունչ մը առնելով վերադարձայ։

Թարգմ· ՍՕՍԵԱՆՑ ՏՂԱՆ

ՏԻԵԶԱՂ

— Պարոն երեսփոխան, մենք ձեզ ընտրեցինք այն յոյսով որ մեր քաղաք – քի մասին օգտակար բաներ պիտի ա – ռաջարկէիք, բայց բառ մը անգամ չխմացանք ձեր բերնէն ։

— Իրաւունք ունիք, պ· պ· քաղա – քացիներ, ժողովին մէջ այնչափ չա– տախօսներ կան որ ինծի միջոց չձգե– ցին խօսելու։ Կը խոստանամ խօսիլ յաջորդ ընտրութեանս, եթէ միջոց տան ։

×

— Եթէ տաղնապը այսպէս չարու – նակուի, անկարելի կ'ըլլայ ապրիլ։

— Հայրս ալ միշտ այդ բանը կը կրկնէր, բայց իննսուն տարի ապրե – ցաւ ։

(Շար.)

ՄԱԼԱԽԻ

ՉԱՐԹՕՆԻ

(ՎԷՊ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԿԵՍԱՆՔԷ)

— o —

Ես իսկ ...,— ու Եւգինէի աչքերը վառուեցան անօրինակ կրակով մը,— ես իսկ կը փորձէի, եթէ հնարաւորու– թիւն ունենայի ...

Սոնիան գլուխը կախ՝ կը մտածէր ։ Կարծես ամէն ինչ փոխուած էր չուր – ջը· նոր միայն կը տեսնէր, նոր մի – այն կը մտածէր, կը զգար։ Ու այս գիտակցութիւնը չափազանց կը ճնշէր իր հպարտ, զոռոզ գիտակցութիւնը։ Մինչդեռ քանի մը ամիսներու ընթաց– քին չուրջը ամէն ինչ կերպարանա – փոխուած էր, նոյնիսկ Մելիք - Ադամ– եաններու, Աարբէկեաններու նման ըն– տանիքներ յարուած էին ազգային չարժումով, որ ժողովուրդի վարի խաւերէն ծայր տուած էր, միայն ինք, Սոնիան չէր նկատած տեղի ու – նեցած փոփոխութիւնը, միայն ինքը անմասնակից մնացած էր, բոլորովին օտարի նման։ Վարդանը երիտասարդ կեանքը դրած էր գործի մէջ, իսկ ի՞նքը ... հապա հա՞յրը, որ քանի մը չաբաթ առաջ գրասենեակէն վռնտած էր խումբ մը երիտասարդներ, որոնք հանգանակութեան համար դիմած էին անոր։ Սոնիայի դէմքը ամօթէն չառա– գունեցաւ, ու գլուխը աւելի վար կա– խեց։

— Ա՛հ, վերջացաւ,— տեսարակը դո – ցելով Եւգինէն զարձաւ Սոնիային ,— սիրելիս, պէտք է այժմ հանգստանալ։

Երկու ընկերուհիները հանուեցան , ճրագը մարեցին ու անկողին մտան։ Բայց դեռ երկար կը լսուէր անոնց փսփսուքը։ Աւելի չատ Եւգինէն էր խօսողը։ Կը պատմէր երկրի յեղա – փոխական աչխատանքներէն, կռիւ – սի մէջ նոր սկսող չարժումէն։ Ասօս – ցաւ Վահէի, Դէորգի ու Քաչալի մա– սին, որոնց անդամ մը Սոնիան հան – դիպած էր ու այնքա՜ն արհամարհա – կան վերաբերմունք ցոյց տուած ա – նոնց հանդէպ։

— Բայց, Եւգին, առաջ ինչո՞ւ, ին– չո՞ւ այս բոլորը չէիր պատմեր ինձ ,— կսկծալով հարցուց Սոնիան,— այն ժամանակ թերեւս ...

— Սիրելիս, այն ժամանակ չէիր հասկնար ...

— Ճիշդ է,— խոստովանեցաւ Սո – նիան՝ մեղմօրէն արտասուելով, — չէի հասկնար ... իսկ այդ երիտա – սարդները ի՞նչ եղան ...

— Գնացին, ամէն մէկը իր աչխա – տանքին։

— Իսկ Քաչա՞լը,— հարցուց Սո – նիան, որ ընկերուհիի խօսելու ջերմ ձեւէն զգացեր էր որ ինչ որ կապ կար երկուքի մէջ։— ան, ո՞ւր գնաց ։

— Չո՛ւն, ուր պարտականութիւնը դինքը կանչեց։

Սոնիան վերմակը գլուխը քաչեց ու այլ եւս չխօսեցաւ։ Մինչ Եւգինէն օր– ուան յոգնութենէն ընկճուած՝ հան – գարտօրէն կը քնանար, Սոնիան մին– չեւ լուսադաց, կը մտածէր բոլոր լը – սածներուն մասին ու երբեմն մեղմ հեծ– կլտալով կ'արտասուէր անժամանակ մեռած Վարդանի վրայ, որ հետը տա– րած էր Սոնիայի երջանկութիւնը։

Արսէնեաններու ընտանեկան կեան– քը իր սովորական հունին մէջ մտաւ կրկին։ Պարոն Աչոտը, երկու չաբաթ բացակայելէ ետք, պաչտօնի գլուխը անցաւ, տիկին Մարիամը ինայինն գործերով զբաղեցաւ, իսկ Եւգինէն իր դրսի աչխատանքներու հետեւէն՝ մէ – այն ճաշի եւ ընթրիքի ժամանակ տուն կուգար։

Հէշտ է ըսել, թէ՝ Արսէնեաններու տունը իր սովորական հունին մէջ մը– տաւ։ Հոն բան մը կը պակսէր, աւելի ճիշդ նոր բան մը աւելցեր էր, որ ա – ռաջ չկար։ Այդ նոր եկուորը՝ սուգն էր, հարազատի մը մահուան սուգը , որ ծանրօրէն զգալի էր, որ օդի մէջ կախուած կը մնար, որ ամէն քայլա – փոխի ինքզինքը կը զգացնէր եւ որմէ կարծես ազատում չկար այլ եւս ։

Տիկ· Մարիամը երկու տակ կտա – ցած՝ արցունքը միշտ թերթեւանքէն կախ՝ սաստիկ պատուցած էր։ Հազիւ թէ տասը տարիներ կարողանային այդ աւերը առաջ բերել, ինչ որ մէկ երկու չաբաթը ըրած էին։ Պարոն Աչոտ ալ, որ կանոնաւոր կերպով զործի կ'եր – թար, մտամոլոր, չուարած վիճակ մը ունէր· չատ անգամ գրիչը ձեռքը, գը– լուխը պանքայի մեծ տեղրակին վրայ հակած՝ կ ըմնար, մինչեւ որ պաչտօն– եաներէն մէկը, կամ յաճախորդ մը գինքը արթնցնէր այդ վիճակէն։ կ'ա– խատէր մեքենականօրէն, առանց ներ– քին եռանդի ու գիտակցութեան, գար– ձած էր պարզ մարդկային մեքենայ մը, որ տասնեակ տարիներու սովորա– կան աչխատանք մը կը կատարէր։ Ան– ցեալին մէջ այնքան բծախնդիր եւ զգոյշ հաչուապահութեան մէջ, Ար – սէնեանը կը զարմանար իր կատարած կոպիտ սխալներուն վրայ, որ հիմա չատ յաճախ կը պատահէին։ Ամէն ան– գամ որ իր օգնականը, մեղմօրէն իր ուչադրութեան կը յանձնէր սխալ մը, Արսէնեանը չատ վատ կը զգար, եւ ի զուր կ'աչխատէր ուշը կեդրոնացնել գործին վրայ։ Դժուար էր սակայն ։

(Շար.)

Cabinet de Me Artin KAZANDJIAN
Licencié en droit de la faculté de Paris
Ancien Avocat près les Tribunaux mixtes d'Egypte Conseil Juridique
10 et 12, Rue Richer, Paris (Tél.: PROvence 04-64 et la suite
ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ
Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններու համար կ'ընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ եւ տօն օրերէ ժամը 5 – 7։
Դիմեցէք իրեն եւ գոհ պիտի մնաք։

նագլուխ »:

Ս. Դ. Հնչակեաններու ներկայացուցիչը ուրախութիւն յայտնեց որ երիտասարդութիւնը կ'մբռնէ ինքզինքը պաշտպանելու խնդիրը: «Եթէ այս պահուս Ա. Հայաստանէն հեռագիր մը ստանայինք փոխադրուելու համար հոն, ես «ոչ» պիտի առաջարկէի: Պէտք է հնազանդիլ այս հիւրընկալ երկրի օրէնքներուն, ինչ որ մեծ պատիւ մը պիտի ըլլայ մեզի համար: Օրէնքը պատրաստ է արդէն: Կը մնայ ենթակային հպատակութիւնը խնդրել ծառայութեան մտնելէ առաջ»: Եւ թելադրեց որ դինուորագուները պաշտօնական դիմումներ կատարեն իրենց կազմած մարմիններու միջոցաւ:

Զափազանց ազեւորուած կը թուէր Կոմկուսի հայկական հատուածի ներկայացուցիչը:

— «Ես լիազօրուած եմ ոչ միայն մեր հատուածէն, այլեւ Ֆրանսայի համայնավար կուսակցութենէն, եկած եմ ճամբայ մը ցուցնելու մեր դինուորագուներուն: Մեր կոմունիստ կուսակցութիւնը դէմ քուէարկեց 10 առ հարիւրի օրէնքին դէմ: Մեր կոմունիստ կուսակցութիւնը սրբազան եւ ճչմարիտ...

Ակմուկը փոթորիկի մը պէս պայթեցաւ: Սրահը կ'եփէր:

— Վա՛ր, վա՛ր պրոպականտ չենք ուզեր լսել, եթէ գիտես դարմանը մեր ցաւին, այն խօսէ...

— Մեր համայնավար սրբազան կուսակցութիւնը... 72 երեսփոխաններ, երկու ծերակուտականներ...

Նորէն աղմուկ: Ժողովուրդը ոտքի է եւ կը խլրտի, կը քալէ: Բայց Զափհաս Որբերու ներկայացուցիչ Պ. Հ. Յանէտեանեանի քանի մը խօսքերը կը կեցնեն բազմութիւնը.—

— Զսարսափիք դինուորութենէն: Ան դպրոց մըն է մեզի համար: Աչխատինք մեր իրաւունքը պաշտպանել գործելով ձեռք ձեռքի օֆիսներուն հետ: Ինքնապլուխ աչխատանք մը կրնայ վնասել մեր կացութեան: Գործել ազգովին եւ համերաչխ:

Ամէնէն վերջը խօսք առաւ օրուան նախագահը, Պ. Ա. Մովսէսեան որ իր դիմաց առժամեայ վարչութեան չեչտեց համերաչխութեան եւ գործակցութեան անհրաժեչտութիւնը: Ակնարկելով այն քննադատութեանց որ կ'ըլլան օֆիսներու դէմ, բացատրեց թէ մենք ալ մեր կարգին յանցաւոր ենք, միայն ինքնութեան թուղթերու եւ կամ ուրիշ խնդիրներու առթիւ կը յիչենք անոնց գոյութիւնը, իսկ ուրիչ առթիւ երբեք չենք հետաքրքրուիր:

Ժամը 11ը անցած էր երբ փակուած համարուեցաւ լուսաբանական ժողովը, առանց մեծ ապատորութիւն գործելու. — Պարմանի

ՁԱՒԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՂՂԻՒ

2500 ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿՆԵՐ արհամարհելով ցուրան ու անձրեւը, Մ. Նահանգներու բոլոր մասերէն ճամբայ ելան դէպի նախագահական պալատը: Թափորին կ'ընկերանան բազմաթիւ ոստիկաններ:

ՈՒԱՇԻՆԿԹՆԻ ԴԻՍՊԱՆ Նշանակուեցաւ Պ. Ժոռժ Պօնէ, նախկին էմմատկան նախարարը, որ կը պատկանի արմատական կուսակցութեան:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՏՈՐՄԻԶ ՄԸ կը յածի հիւսիսային Ափրիկէի ծովափը: Տորմիզը կը բաղկանայ 28 մարտանաւերէ:

ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԻԷՆ կը հեռագրեն թէ Ազգաժողովին քննիչները այցելեցին նաեւ Սուէտիա: Ամէն տեղ ալ ժողովուրդը իր երախտագիտութիւնը յայտնած է հոգատար իչխանութեան հանդէպ:

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԵԱՆ չարաթական տեղեկագրին համաձայն, յունուար 9ին նպաստընկալ գործազուրկներու թիւն էր 420,448, ինչ որ 6998 հոգիի յառելում կը ցուցնէ նախորդ չարթուան վրայ:

ՍՈՒՐԻԱՑին հասած լուրերու համաձայն, Թրքական կառավարութիւնը որոչած է արդիական օդակայան մը չինել Ատանայի մօտ, սահմանին վրայ:

Նոգքին տունը երթալու, կաղանդ օրուընէ զատ:

Մուշի մէջ զօտեկախ տուեն կ'երգեն.—

Կախըմ տոզ տոզ,
Ցելիմ կայնիմ տաճիճ պոզոզ,
Քամիճ թոդու զիմ էոլոզ,
Ցելէք բացէք ըզծըր տարիճ,
Ճիչ մ' տըւէք ծըր մեռելիճ:

Կախանի այս սովորութիւնը կարգ մը գիւղերու մէջ տարբեր արարողութիւն մըն է: Կաղնդացները կը զարնեն փակ դրան: Դուռը կը բացուի մէկ-դով լեցուն կողով մը երկարելու համար կաղնդողներուն, երբեմն չի բացուիր եւ կաղնդողները խոչտութեամբ կը բանան դուռը: Տնեցիները կը յարձակին վրան եւ ձեղունէն կախուած չուանով մը կը սպառնան կախել կաղնդողը: Այս սովորութիւնը կը կոչուի կախուկ:

Կարգ մը գիւղերու մէջ ալ, երբ երդիքէն կախուած իրենց արախչինը պարապ կը թողուն անեցիները, կրկին կը կախեն արախչինը, այս անգամ մէջը կայծ դրած՝ սպասելով հրդեհել տունը: Այն տեղն տանուէրը միրզ կը լեցնէ արախչինին մէջ:

Գղիի մէջ կիները ափով գարի կը լեցնեն աղբիւրին մէջ.— «Ա'ռ գարի, տո'ւր բարի»: Կամ երկաթ. «Ա'ռ երկաթ, տուր ռովկաթ»: Իսկ էրիկ մարդիկ աղբիւրի ջուրով կը թրջեն խոտը եւ այդ խոտով կը կաղնդեն անասունները, որ առողջ մնան:

Գղիի մէջ կաղանդչէքով ջերմ բուժելու աւանդութիւնը նկարագրած ենք անցեալ տարի:

Յաջորդ անգամ Թուխ, Ս. կապարատեւ եւ այլ տօներու գաւառական աւանդութիւնները:

ՄԱՀ՝ Պ. ԱՐԹԻՆ ՍԻՈՍԵԱՆԻ

Յաւով կը ծանուցուի փարիզահայ գաղութին երիցագոյն անդամներէն եւ ազգային գործերու մէջ իր գործունէութեամբը ծանօթ Պ. ԱՐԹԻՆ ՍԻՈՍԵԱՆի մահը, որ տեղի ունեցաւ իր բնակարանին մէջ, 21, Rue d'Abbeville, Paris (9), Յունուար 8ին, 87 տարեկան խոր ծերութեան մէջ, սուգի մատնելով իր ընտանեկան պարագաները եւ բոլոր բարեկամները:

Յուղարկաւորութիւնը կատարուած է ընտանեկան չրջանակի մէջ:

Շնորհակալիք

Տէր եւ Տիկին Կարօ Սասունի եւ զաւակները, Արմէն Սասունի, Հրայր Սասունի, Մեծատուրեան ընտանիքը եւ պարագաները իրենց խոր զգացումները կը յայտնեն բոլոր այն կազմակերպութեանց, մարմիններուն, հայրենակցական եւ երիտասարդական միութեանց, բարեկամներու եւ ծանօթներու, որոնք անձամբ, հեռագրով, նամակով կամ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց թանկագին եղբօր, հօրեղբօր եւ ազգականին՝

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻԻ

եղերական մահուան առթիւ:

Տիկին Նայիմզար Հրաչեան, Գարեգին, Աստղիկ Թամարա եւ Յարութիւն Հրաչեաններ, Տէր եւ Տիկին Միհրան Հրաչեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Վարդան Պանտիկեան (Մարսէյլ), շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն ա-նոնց որոնք անձամբ, գրաւոր եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց սիրելի ամուսնոյն, հօր, եղբօր եւ ազգականին՝ ԱՍԱՏՈՒՐ ՀՐԱՉԵԱՆի զառնադէտ մահուան առթիւ:

×

Տէր եւ Տիկին Հրանտ Թրավէսեան եւ պարագաները շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք անձամբ, նամակով եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին ՆԱԶԱՐ ԲԱԼՈՒԵԱՆի զառնադէտ մահուան առթիւ:

ԱՐՈՒԵՍՏԻ ԼՐԱՏՈՒ

Ֆիկ. Նելլի Ղալաբեան այս երեք շաբթի (19 ցուն.) կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Poste Paris P.T.T.էն պիտի խօսի հայկական պատմուածքներու մասին եւ պիտի կարդայ երկու հէքեաթներ, Թարգմանուած փրոֆ. Ֆրէտէրիք Մաքլերի կողմէ:

Այս ընթերցումներու կարգին՝ Թաուիսդ Աբգար պիտի նուագէ հայկական եղանակներ:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON.
Dancing-Cigale, պարահանդէս ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8.30ին:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՔԷՄԱՆՉԻՍՏ ՌՈՒԲԷՆԻ
Երկու ևուագահանդէսներ
ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ԴԱՇՆԱԿԱՇԱՐՈՒՀԻ ՏԻԿԻՆ ՌՈՒԲԷՆԻ
Տեղի կ'ունենան Salle Géographieի մէջ,
մէթրօ Pré St. Gervais, հետեւեալ թուականներուն
23 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ ՃԻՇՏ 9ԻՆ
31 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍՕՐԵ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ ՃԻՇՏ 3.30ԻՆ
Պիտի նուագէ հայկական, պարսկական, ռումանական, ռուսական եւ կովկասեան եղանակներ, որոնք մեծապէս գնահատուեցան ամէն երկրի մէջ:
ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ ՃՇԴԱՊԱՀ ԸԼԼԱԼ:
Տոմսերը ժողովրդական գիներով:
Տոմսերը կը ծախուին Շրանտ Յամստէլի մօտ, 51 rue Mr. le Prince:

ԸՆԿԵՐԱՀԱՄԱԿՐԱԿԱՆ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԽՆՋՈՅՔ
կազմակերպուած Անիէռ-Պուա-Քոլոնպի Արամ ենթակոմիտէի կողմէ
Այսօր, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին,
149bis Ave. Argenteuil, Անիէռ
ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. ՇՇԻՐԸՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ
Օրուան հարցերու շուրջ,
Խօսք կ'առնեն ուրիշ ընկերներ: երգ, արտասանութիւն եւլն.:
Մուտք 5 ֆրք.: (Խմիչքը միասին)

ԹԻՖԱՍԵՂԱՆ-ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ
կազմակերպուած Ֆր. Կ. Խաչի Փարիզի Վահնաճիւղին կողմէ
Այսօր, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, ռուսական երաժշտանոցի սրահին մէջ, 26 Ave. Tokio, Métro Alma et Iéna
ԴԱՍԱԽՕՍ Պ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ
Նիւթ՝ Տպաւորութիւններ Հարաւ. Ամերիկայէն:
Ներկաներու ժասնակցութեան համար մուտք 3 ֆր.:

ՈՒԻՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ՍԻՓԱՆ ԿՈՄԻՏԱՍ երգչախումբի տարեկան պարահանդէսի ցերեկոյթը
14 Փետր., Salle de l'Aéro-Club de Franceի մէջ:
Նկատի ունենալ այդ թուականը:

Երեկոյթ—Պատահանդէս
Հաւաքոյթ Գարակէօզեան Հօմի Նախկին Սահուց Միութեան կողմէ
20 Փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 9էն մինչեւ լոյս:
Նկատի ունենալ այդ թուականը:

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
Ֆ. Կ. Խաչի Սէն Լուի Մանուճիւղին տարեկան պարահանդէսը
27 Փետր.ին Cercle l'Ami du Peupleի մէջ.
կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ թուականը:

Ծիծաղի եւ երգոյ
Երիտասարդ գրող Ա. Պետրոսեան Սսոլիճի Սաւանթի սրահին մէջ,
21 փետր. կիրակի երեկոյ
կը ներկայացնէ ՎԵՂԱՐԱՒՈՐ ՏՕՆ ԺՈՒԱՆը
ի նպաստ դժբաղդ ուսանողի մը:
Մասնակցութեամբ Փարիզի քամական լաւագոյն ուժերուն:
Մանրամասնութիւնը մօտ օրէն:

Տարեկան Թատերական Ներկայացում
կազմակերպուած Սամուէլ Մուրատեան Վարժարանի աշակերտներէն
կիրակի, 7 փետր. ժամը ճիշդ 15ին, Պէշիկթաշլեան Թատերասրահին մէջ,
26 rue Troyon, Sèvres, Métro: Pont de Sèvres:

ԼԱՒ ՊԱՏՁԵՀՈՒԹԻՒՆ
Վարձու է Րիւ Լաֆայէթ, 60 քառ. մեթր տարածութեամբ գործատեղի մը: Պայ՝ 4 տարի, տարեկան վարձք 2800 ֆր.: Իրաւունք կը արուի ամէն տեսակ գործի: Դիմել Պ. Քիւրքճեանի, ամէն տուաւօտ ժամը 9—12, 221 Rue Lafayette, մէթրօ Louis Blanch դիմացի շէնքին բակին մէջ, թիւ 17:

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(17e ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales
JURISCONSULTE
de
Droit Français et International Privé
Mandataire en Justice
159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02
ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԻ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Ազգածի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթիւրալիզասիօնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ դործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ դասախօսութիւններու խմբագրութիւն: Խորհրդակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:
Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

Studio PHÉBUS
23 Bld. Bonne Nouvelle, Paris
Tél. Louvre 69-83
ԶԱՓԱՀԻՈՐ ԳԻՆ ԽՂՃԱՄԻՑ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

PLOMBERIE-COUVERTURE
Eau, Gaz, appareils sanitaires, lavabo et tout à l'égout
TATOULIAN ARAKEL
կը ստանձնէ նաեւ շէնքերու նորոգութիւնը եւ շինութիւնը:
Դիմել նամակով 12bis Rue Elie. Gentilly, Seine,
կամ դիմել իր արհեստանոցը 32 Rue Ménilmontant, Paris (20)

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՌԸ
Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Dantor : 52 - 76
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ
"NIL BLEU"
2Place de l'Odéon, Paris (6). Tél. Danton 46-75
Արեւելեան եւ եւրոպական առիթն տեսակ կերակուրներ:
ՕՂԻ ԶԱՆԱԶԱՆ ԱՂԱՆԴԵՐՆԵՐՈՎ
ՀԱՃԵԼԻ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՌ ԱՄԷՆՈՒՆ ՀԱՄԱՐ:

ՈՒԻՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅ ԴԵՐՁԱԿՆԵՐՈՒ, ԹՐԻԳՕՔԷՕՐՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԳՕՆՖԷՔՍԻՈՆԷՐՆԵՐՈՒ
Կը գնենք նպաստաւոր գիներով ամէն տեսակ կերպասեղէնի, բրդեղէնի, թրիքոյի, բամպակեղէնի եւ մետաքսեղէնի կտորներ (déchet): Միակ հաստատութիւնը Ֆրանսայի մէջ: Նախապատուութիւն տուէք մեզի: Ձեր շահը կը պահանջէ ուղղակի արտածողին դիմել: Ֆրանսայի ամէն կողմը ունինք ներկայացուցիչներ: Փարիզի մէջ՝ շրջուն գնորդներ:
Հասցէ՝ K. TCHADIRDJIANTZ, 26 Rue d'Enghien, Paris (X
Tél. Prov. 34—61

ԵԴԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ
ՀԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
AMERICAIN LLOYD 48 rue de la République
ORIENT LLOYD 7 rue Auber, Paris
Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 եւ C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78
Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ:
Ֆոմակներ՝ ամէն տեղի համար: Հայ ճամբորդներու համար ապահոված գին: Ունինք գործակիցներ աչխարհի ամէն կողմը
ՎԱՍՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

Մուշտակավաճառ
ՏԻԿ. ՀԱՅԿՈՒՀԻ ԿԻԼԻՊՕԼԵԱՆ
24, Rue Affre կամ 8, Rue Cavé — PARIS - 18e
Մասնաճիւղ՝ 2, Rue de la Charbonnière —
Մէթրօ՝ La Chapelle — Barbès Roch. Tél. Montmartre 69-70
Մեր վաճառատուներուն սկզբունքն է բացարձակ ուղղամտութիւն, հշդապահութիւն եւ չափաւոր գին:
Օգտուեցէք առիթէն: Մասնաճիւղիս բացման առթիւ, կը կատարենք ձրի ամէն տեսակ մուշտակներու մաքրութիւնը: Մեր արհեստանոցներուն մէջ կը պատրաստենք չափի վրայ ամէն տեսակ Մանթօներ, Վէսթեր, Ձիքեներ եւայլն: Ունինք նաեւ պատրաստի ճոխ մեթերք: Կըսատանձնենք նաեւ Մուշտակներու նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն, ներկելը եւ թանաջը: Մեր վաճառատուները բաց են ամէն օր, իսկ կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր:
Ներկայ կտրօնը բերողին մինչեւ 1937 Փետրուարի վերջ, սկսեալ 200-300 ֆրք. գնումի համար կը տրուի մէկ տարեկան «Հայ Բոյժ», իսկ 400-600 ֆրք.ի համար եռամսեայ «Ցառաջ» եւ կամ համապատասխան դրամական նուէր Փարիզի կապոյտ կամ կարմիր Խաչերուն:

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՁԱԳ

HARATCH

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration — 17, Rue Damesme, PARIS (13e)
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՌԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 19 ՅՈՒՆՈՒԱՐ MARDI 19 JANVIER 1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3323 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԽՄՈՐՈՒԻՄՆԵՐ ԵՒ ԽԼՐՏՈՒԻՄՆԵՐ

Բովանդակ աշխարհ լարուած ուշադրութեամբ կը հետեւի երկու գլխաւոր դէպքերու,— սպանիական պատերազմ եւ յարաճուն գործակցութիւն Իտալիոյ ու Գերմանիոյ միջեւ :

Կարելի էր ըսել թէ մէկը միւսով կը սնանի,— այնքան որ իրարու կապուած են այս երկու խնդիրները, գոնէ այս օրերս :

Երկու երկիրներն ալ տրամադիր են չափուելու խորհրդային աշխարհակալութեան դէմ, իսկ Սպանիան արդէն կը ներկայացնէ ամէն պատեհութիւն :

Աւելի քան վեց ամիսէ ի վեր կը կոտորուի Սպանիոյ ժողովուրդը, բաժնուած՝ երկու ճակատներու, ալ եւ ձախ կամ կարմիր եւ ճերմակ : Երկու ճակատներուն զեկավարութիւնը եւ մղիչ ուժը կը կազմեն օտարներ, նոյնպէս կարմիր եւ ճերմակ :

Քաղաքացիական պատերազմին սկիզբէն ի վեր, երկու արտաքին ալյակիցներն ալ իրարու հետ մրցումի ելած են, կարելի օգնութիւնը հասցնելու համար պատերազմիկներուն : Օգնութիւն ոչ միայն զէնքի, ռազմամթերքի եւ կամաւորներու առաքումը արգիլելու համար : Բայց մէկ պայմանով,— եթէ միւս պետութիւններն ալ նոյն ճամբուն հետեւին :

Այս «եթէ»ն չէ լուսաբանուած տակաւին : Մ. Միութիւնը դեռ նոր զրկեց պատասխան մը, որ սահմանուած է դարձեալ ակադեմական վիճաբանութեանց դուռ բանալու, իսկ Իտալիա եւ Գերմանիա անհրաժեշտ չեն զանեը աճապարել :

Անոնք աւելի կարեւոր հոգերով զբաղած են : Զօր. Կէօրինկ եւ Մուսոլինի ծրագիրները կ'որոճան ճիշդ այս միջոցին, Հռոմի մէջ, ոչ միայն սպանիական, այլեւ միւս բոլոր հարցերու մասին : Իսկ միջանկեալ, ռազմամթերքի եւ կամաւորներու առաքումը թող չարունակուի, աշխարհ չի փլիր : Մանաւանդ որ, հոսած արիւնն ալ սպանիական է ...

Ուրեմն, պատերազմը պիտի չարունակուի մինչեւ իր տրամաբանական վախճանը,— մինչեւ որ Սպանիան կա՛մ կարմիրի եւ կամ ղեղնի : Այնուհետեւ, միշտ ալ կարելի է նոր խաղեր որոճալ, յանուն երկու քաղաքական հոսանքներու,— համայնավարութիւն եւ ֆաշականութիւն :

Այս տեսակէտէն իսկապէս ուշագրաւ են Հռոմի խօսակցութիւնները, որոնց գաղտնիքը միշտ պիտի մնայ վարչապետական սենեակներու մէջ, արտաքին աշխարհին ձգելով միայն պաշտօնական զեկոյցներ եւ լրագրական տեղեկութիւններ :

Ի՞նչ կը հետեւի մինչեւ հիմա քաղուած լուրերէն.— երկու ֆաշական երկիրները, Իտալիա եւ Գերմանիա, աւելի զուսնուորելով իրենց պայքարը համայնավարութեան դէմ, կը ձգտին պատուար մը կազմել արեւմտեան եւ արեւելեան Եւրոպայի միջեւ :

Ուրիշ խօսքով, կը փորձեն հաստատել քառանդամ դաշինք մը, մասնակցութեամբ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի, ինչ որ կը նշանակէ խախտել ոչ միայն հաւաքական ապահովութեան դրութիւնը, այլեւ չուք մը ձգել Ազգերու Դաշնակցութեան վրայ :

Մուսոլինիի սիրական ծրագիրն է այս, եւ արդէն որոշ ձեւ ստացած աւելի քան մէկ տարիէ ի վեր : Կը թուի թէ սպանիական պատերազմը, Միջերկրականի համաձայնութիւնը եւ ուրիշ ծանրակշիռ պարագաները այս ճամբուն վրայ պիտի կեցնեն, պիտի դամեն Հռոմն ու Պերլինը,— երկուքն ալ դժգոհ՝ Ազգաժողովէն :

Այս խմորումներն ու խլրտումները անշուշտ խորապէս պիտի ազդեն ոչ միայն կեդրոնական եւ արեւելեան Եւրոպայի, այլ եւ Պալքաններու վրայ, ուր 1936ի ընթացքին լայն նուաճումներ կատարեցին թէ ֆաշականութիւնը եւ թէ հիթլէրականութիւնը : Մանաւանդ վերջինը արդէն խոր ակօսներ բացած է Ռումանիոյ, Յունաստանի եւ Պուլկարիոյ մէջ :

Սերմերը ցանուած եւ պարարտ գետին գտած ըլլալով, սերմնացաններն այժմ կ'ուզեն իրենց դիրքերը զօրացնել բուն Եւրոպայի մէջ, գլխաւորաբար Ֆրանսայի եւ Անգլիոյ հանդէպ, թէ մի-ջազգային չահեր ապահովելու եւ թէ պատուար կազմելու համար խորհրդային յորձանքին հանդէպ :

Հռոմի խօսակցութիւնները սահմանուած են աւելի մթագնելու քաղաքական հորիզոնը, մանաւանդ որ, հաւանաբար յունուար 30ին, Հիթլէր պիտի արձակէ իր նոր ազդանշանը,— գաղթավայր :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԸ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՊԻՏԻ ՔՆՆԷ ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹ—ԱՆՏԻՈՔԻ ԽՆԴԻՐԸ

Իր ներկայացուցիչները կ'այցելեն Հայկական գիւղերը

Անտիոքէն կը հեռագրեն յունուար 17 թուականով.— *Ազգերու Դաշնակցութեան պատուիրակները, որոնք նախընթաց օր այցելած էին Սուէտիոյ շրջանին գիւղերը, Որոնդոսի գետաբերանի մօտ, երէկ լրացուցին իրենց այցելութիւնը հովիտին մէջ, գետն ի վեր բարձրանալով դէպի Հալէպ : Այսպէս կրցան հաստատել Սանճաքին աշխարհագրական միութիւնը կեդրոնական Սուրիոյ հետ : Դիտողները կանգ առին երկու հայաբնակ գիւղերու մէջ, որոնց բնակիչները գաղթած են Կիլիկիայէն եւ Սանճաքին մէջ հաստատուած՝ 1927-ին, Ազգերու Դաշնակցութեան միջոցաւ :*

**** Թուրքիոյ վարչապետը, ներքին եւ արտաքին նախարարները Պալիս հանդիպելով, տեսակցութիւն մը ունեցան Ա.Թաթիւրքի հետ : Կ'ըսուի թէ երեք նախարարները քննելով ֆրանքեւթուրք յարաբերութեանց ընդհանուր վիճակը, եզրեր փնտռած են, Ալէքսանդրէթի վէճին կարգադրութեան համար : Ենկիւրի այժմ տրամադիր կ'երեւայ ընդունելու որ դաշնակցութիւն մը հաստատուի Սուրիոյ եւ Սանճաքին միջեւ, դուրս ձգելով Լիբանանը :*

Թրքական պատուիրակութիւնը ճամբայ ելաւ դէպի Ժընեւ, նախագահութեամբ Թ. Ր. Արասի :

Ենկիւրիէն մեկնելէ առաջ, Թ. Ր. Արաս խոստովանեցաւ թէ անստուգութիւն կը տիրէ հարցին լուծման մասին, թէեւ այժմ աւելի լաւատես կ'երեւան Ենկիւրիի մէջ : Թրքական կառավարութիւնը կը պահէ իր վճռական դիրքը եւ իր պատուիրակութիւնը ուժգնօրէն պիտի պաշտպանէ Թուրքիոյ տեսակէտը : Մամուլի լեզուն ալ միշտ բուռն է :

**** Ալէքսանդրէթի խնդիրը Սուրիոյ խորհրդարանին մէջ քննուած առեն, Սանճաքին բոլոր երեսփոխանները ալ արտայայտուած են եւ չեչուած անոր անբաժանելիութիւնը Սուրիայէն :*

Ընկեր Մովսէս Տէր Գալուստեան խօսք առնելով ըսած է.— «Իսքէնտրունի Սանճաքին մէջ այսօր բնակող 30,000 հայութիւնը չատ հին ժամանակէ ի վեր եղած է Սուրիացի եւ ասկէ վերջ ալ պիտի մնայ Սուրիացի» :

Միեւնոյն ձեւով արտայայտուած են Ազգի երեսփոխան Պ. Սաթըզ Մարուքի եւ Գրըգխանի երեսփոխան Մահմուտ փաշա Զաուէ :

Սանճաքի երեսփոխաններուն այս արտայայտութիւնները չատ լաւ տպաւորութիւն թողած են ազգայնական շրջանակներու վրայ :

Ալէքսանդրէթի խնդիրը եւ Առաքական աշխարհը

Պուլկարական «Զօրա» թերթը կը գրէ.—

Անտիոքի եւ Ալէքսանդրէթի խնդիրը այսօր այնքան դիւրաւ լուծելի չէ, ինչպէս էր, օրինակ, համաշխարհային պատերազմէն առաջ : Եթէ այդ նահանգը այն առեն թրքական չըլլար իսկ, խալիֆային չնորհիւ Թուրքիա արտակարգօրէն ուժեղ ազդեցութիւն ունէր մահմէտական աշխարհին վրայ՝ թէ քաղաքական եւ թէ բարոյական տեսակէտէ : Աշխարհականացումէն վերջ, Թուրքիա կորսնցուց մեծ առաւելութիւն մը՝ մահմէտական աշխարհին վրայ, զրեթէ այն ինչ որ պիտի կորսնցնէր Սորհրդային Ռուսիան, եթէ համայնավարները հաստատուին թէ Մ. Ռուսիան եւս վերածուած է ազգային պետութեան մը : Այսպէս էր արժէքն ու ազդեցութիւնը նախկին Թուրքիոյ՝ մահմէտական աշխարհին վրայ :

Այսօր արաբական աշխարհը, որ զրաւած է աշխարհի ամենահարուստ եւ հարուստ դիրքերէն մին, Միջերկրականի արեւելեան ծովափունքը, ուժգնօրէն կը խլրտի : Տեսանք արաբական ազգայնականութեան չարժումը Պաղեստինի մէջ : Եգիպտոսի մէջ Արաբները զրեթէ կռիւով ձեռք ձգեցին իրենց անկախութիւնը : Գահիրէն այսօր ամբողջովին փոխարինած է Պոլիսը՝ կրօնական տեսակէտէ : Այժմ անկէ կը կառավարուին երկու երկրամասերու արաբական չարժումները : Այսօր Արաբներուն համար «կեաւուր» են ոչ միայն քրիստոնեանները, այլեւ այժմու վերածնեալ Թուրքիոյ վարիչները : Այդ պատճառաւ, Թուրքիա,— որուն նկատմամբ մեր համակրանքը չենք կրնար ծածկել,— դիւրաւ պիտի չկարենայ իւրացնել, կրկին, այդ արժէքաւոր սանճաքը, որ կը լուսաւորի Միջերկրականի լազուարթ ջուրերով : Աւելին,— Թուրքիոյ ցանկութիւնները չեն սահմանափակուիր Ալէքսանդրէթով եւ Անտիոքով, այլ կ'երկարին մինչեւ Մուսուլ եւ ուրիշ արաբական հոգեր : Արաբական աշխարհը վերականգնումի վրայ է եւ պիտի պայքարի Իսլամին յատուկ զինուորական ոգիով : Հոգ իրարու պիտի հանդիպին երկու ազգային տարրեր,— Թրքականն ու արաբականը :

Ասկէ զատ, ինչպէս ըսինք, արաբական աշխարհը կարեւոր տեղ մը կը զրաւէ արեւելեան Միջերկրականի մէջ, ուր այսօր մեծ պետութեանց պայքարը կը մղուի : Ոչ Ֆրանսացիները այնքան դիւրութեամբ պիտի զիջին իրենց հոգատարութիւնը Սուրիոյ վրայ, ոչ ալ Անգլիացիները մանաւանդ, երբ կորսնցուցին այնքան կարեւոր դիրքեր Եգիպտոսի մէջ : Ամէն պարագայի տակ, մենք յայտարարենք կը ցանկանք մեր հաւանութիւնը՝ խաղաղ կերպով տիրանալու համար կրկին այն դիրքերուն, զորս կորսնցուցին, Միջերկրականի չուրջ, պատերազմի առեն եւ որոնցմէ կը ստանային ոգին՝ Օսմանեան կայսրութեան ստեղծումին համար :

ԱՆԳԼԻՈՑ ՀԱԿԱԼՐՏԵՍԱԿԱՆ ոպասարկութեան վարկերը 25 միլիոն ֆրանքէն պիտի բարձրանան 35 միլիոնի, նկատի առնելով նոր սպառազինութեանց պահանջները : 1934ին այդ վարկերու գումարն էր միայն 18 միլիոն : Ուրեմն պիտի կրկնապատկուի երեք տարի վերջը : Այս առթիւ թերթերը կը գրեն թէ 2000 օտար լրտեսներ կը գործեն Անգլիոյ մէջ, զինուորական եւ մանաւանդ օդանաւային գաղտնիքներ կորզելու համար :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻՔ

Ֆրանսայի կոմկուսի հայկական կամ հայալեզուեան հատուածը թերթ մը ունի Փարիզի մէջ, *Զանգու*, որ շաբաթը անգամ մը ճիրիս կը խաղայ ... Հայոց պատմութեան եւ Դաշնակցութեան հետ :

Փա՞ռք Սթալինի, ծուլածոյ նշանախօսքեր չեն պակսիր, եւ երբէ շատ ներդր մնան, ամէն մէկ նախագասութեան սկիզբն ու վերջը «փաշիստ» փակցնելով գնդակ կը խաղան :

Թէեւ շատ լաւ գիտեն որ, փաշականութեան ամէնէն վաւերական թղթուն կարմիրն է եւ կ'արտածուի Մոսկուա-յէն :

Այսպէս, շարաթաթերթը իր վերջին թիւին մէջ ներ բար մը կը գտնէ . — « Հայ ժողովուրդի բշնամիները նորէն գործի վրայ » :

Որո՞նք են այս բշնամիները . — անշուշտ Դաշնակցականները, իսկ այս անգամ՝ գլխաւորաբար «Ցառաջ»ը, որ « խմբագրական խմբագրականի վրայ» կը գրէ զինուորագրութեան հարցին առթիւ, առանց «որոշ եւ մեկին» բան ըսելու :

Փա՞ստ,— Մեր կարմրուկ աչքորը նախադասութիւն մը կը կոտէ «Ցառաջ»ի 1936 դեկտ. 31ի խմբագրականէն, յետոյ կը ցատկէ մինչեւ 1937 յունուար 13, եւ բանի մը խօսք ալ անկէ ժողվելով, բուկը ցցած՝ կուկուլիկու՛ կը կանչէ յաղթապանծ :

Մինչդեռ, երբ այդ երկուքը չէին բաւեր, տակաւին երեք խմբագրականներ կան երկու թուականներուն միջեւ ուր կրնար գտնել իր հարցումներուն պատասխանը :

Չէ՞ տեսեր, չի՞ գիտեր :

Պատասխանը փնտռեցէք իրենց իսկ խմբագրականին մէջ .

— « *Ցեղապահական եւ ֆաշիստ մամուլի վարպետութիւնը կը կայանայ առ հասարակ անոր մէջ որ ան դիտէ օգտագործել ժողովուրդի տգիտութիւնը* » :

Բայց այս անճարակ վարպետութիւնը ի վերջոյ իր գլուխն է որ կ'ուտէ :

Կարդացէք եւ իրարու պատմեցէք .

— « *Դաշնակցութիւնը կ'ուզէ որ հայ զինուորցուները քաղաքացի չը-դառնանք, որովհետեւ այդ կերպով անոնք ուզեն թէ չուզեն հետզհետէ չըվ-ման մէջ զտնուելով Ֆրանսայի ընկերային կեանքին հետ, կամաց կամաց պիտի բանան իրենց աչքերը ...*

Ցետոյ, այդ արկածախնդիրները կը յուսան տակաւին, նոր սպանդ մը սարքել հայ ժողովուրդի գլխուն եւ ատոր համար պէտք ունին, տարագիրներու ապաշնկերային հայրենադարձներու բազմութեան մը : Ինչո՞ւ, ի հարկին «ֆէտայիներու» խումբեր կազմակերպելու անոնցմով եւ բոլոր տեսակի դժգոհութիւնները խմորելով իրենց ոճրածին նպատակներու իրագործման ծառայեցնելու համար զանոնք «պատեհ առիթիւ » :

Ուրիշ գոհար մը եւս, զինուորագրութիւներու միթինկին առթիւ .

— *Կ'իմանանք որ Խատիսեանի օֆիսը մերժած է մասնակցիլ եւ Դաշնակցութիւնը անպատասխանի ձգած՝ իրեն եղած հրաւէրը :*

Ինչո՞ւ, որովհետեւ անոնք համաձայնութիւն չունին ժողովուրդին առջեւ ելլելու եւ իրենց կարծիքն բանելու այս կամ այն հարցի չուրջ եւ հաչիւ տալու ժողովուրդին իրենց չահատակ գործունէութեանց մասին » :

Այս տողերը լոյս կը տեսնեն 1937 յունուար 15ին, ՈՒՐԲԱԹ օր, երբ հինգշաբթի գիշեր (14 յունուար) տեղի ունեցեր է «Փըթի Թուռնալ»ի միթինկը, մասնակցութեամբ Դաշնակցութեան, որ հրապարակաւ պարզեց իր տեսակէտը՝ զինուորագրութեան եւ զինուորցուներու հպատակութեան մասին : Տեսակէտ մը, զոր «Ցառաջ» խմբագրականով մըն ալ կը բանաձեւէր ՅՈՒՆՈՒԱՐ 5ԻՆ (զօրանոց կանչուած օրէն հպատակ համարիլ զինուորցուն» եւ ընտանիքը, վերցնել աշխատաւորի սեղմումները եւն .) :

Շատ մի տեսնէք այս «վրիպումները » :

Խեղճերը այնճան «բոցավառ» բաներ երգեցին որ, իրենց երեւակայութիւնն ալ բոցավառեցաւ, եւ այլեւս ոչ ի-րենց կարդացածը կը հասկնան, ոչ ալ իրենց աչքին առջեւ եղածը կը տես-նեն :

ՎԱՀԷ

ՍԵՆԹ'ԷԹԻԷնի ԶԻՆՈՒՈՐՑՈՒԻՆԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԸ

Սէնթ Էթիէն, 16 Յունուար (Ցառաջ).— Յունուար 13ի ժողովին ճախողման պատճառով, խումբ մը երիտասարդներ նոր ժողով մը սարքած էին այս երեկոյ ժամը 8ին, Հայոց մատուռին մէջ : Ներկայ էին 50 — 60 հոգի :

Երիտասարդ հայրենակից մը որ յունուար 13ի ժողովը կազմակերպողներէն մէկն էր, իր զժգոհընկերներու ատորպրութեամբ նամակ մը ներկայացուց դիւանին, որով կը բողոքեն թէ այս ժողովը ապօրինի է եւ չեղեալ կը նկատուի, քանի որ իրենք «օրինաւոր» ժողով պիտի դումարեն յաւուրիկայ երեքշաբթի եւն . : Ներկաները այս առթիւ զանազան կարծիքներ յայտնելէ յետոյ, եկան հետեւեալ եզրակացութեան որ միակ ելքն է .—

1.— *Յունուար 16ին դումարուած ժողովը լրջօրէն խնդիրը քննելէ յետոյ, որոշեց ընտրել 5 հոգինոց յանձնախումբ մը :*

2.— *Յանձնախումբը անմիջապէս պէտք է չփման մէջ մտնէ դժգոհ զինուորցուներու հետ եւ փոխանակ ճեղքեր բանալու, մէկ ճակատով ներկայանալ առ որ անկ է :*

3.— *Նկատելով որ քաղաքական եւ հանրային կազմակերպութեանց ներկայացուցիչներու մասնակցութեամբ Փարիզի մէջ դումարուած լուսարանական ժողովը յուսատու նշաններ ցոյց կուտայ կեդրոնական մարմնի մը կազմութեան, ժողովը որոշեց իր նախնական աշխատանքները տանիլ հոս, մինչեւ որ իրականանայ կեդրոնական մարմնին կազմութիւնը :*

4.— *Յանձնախումբը պարտաւոր է իր բոլոր դիմումները կատարել ուղղակի կազմուելիք կեդրոնական մարմնի խողովակով :*

Յանձնախումբի անդամ ընտրուեցան Պ. Պ. Ս. Փիլիկեան, Սիսակ, Ս. Սիմոնեան, Ս. Գարակէօզեան եւ Հայկ Հայկեան : Ցառաջիկայ երեքշաբթի յուսարուար 19ին կրկին ժողով պիտի դումարուի մխիթարեան զինուորցուներու համար (20—33 տարեկան) : Ցաջողութիւն եւ համերաշխութիւն կը մաղթենք :

Թերեւս աւելորդ չէ յիշել թէ յունուար 13ի ժողովին նախագահն էր որ կը նախագահէր այս ժողովին ալ :

22—29 տարեկան Հայերու զինուորագրութիւնը Յունաստանի մէջ

Սելանիկի «Հորիզոն»ը հետեւեալ լրացուցիչ տեղեկութիւնները քաղած է 22 — 29 տարեկան հայ երիտասարդներու զինուորագրութեան մասին .—

1) Բոլոր այն Հայերը, որոնք ծնած են 1907, 1908, 1909, 1910, 1911 եւ 1912 թուականներուն եւ անցած են տարիները նշդող յանձնաժողովէն, պարտաւոր են անմիջապէս ներկայանալ Զինուորագրութեան Գրասենեակը եւ անհրաժեշտ արձանագրութիւնը ստանալէ վերջ երթալ զօրանոց եւ հագնիլ իրենց

(ԼՈՒՐԵՐՈՒ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ՀԱՅՈՑ ՎԱՂՕՐՅԱ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԵԶԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ

1914 — 1915

ԱՄՓՈՓԻՄ

Գրադարանի մասին վարչության հաշվետվությունը կազմված է 1915 թվականի հունվարի 1-ից մինչև դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ։

Գրադարանի ընթերցասրահը բաց է եղել ամեն օր, բացի տոնական օրերից։ Ընթերցասրահում ընթերցողների համար դրված է եղել 15 անուն թերթ և ամսագիր։

Գրադարանի ընթերցողների թիվը հաշվետու տարում հասել է 1.200-ի։ Նրանցից 800-ը տղաներ են, 400-ը՝ աղջիկներ։ Ընթերցողների մեծ մասը 12—15 տարեկան երեխաներ են։

Գրադարանից տրված գրքերի ընդհանուր թիվը 3.500 է։ Ամենից շատ պահանջված են եղել պատմական և հայրենասիրական բովանդակության գրքերը։ Ամենաքիչ պահանջված են եղել գիտական գրքերը։

Գրադարանի գրքերի ցուցակը կազմելու գործը դեռ ավարտված չէ։ Ցուցակագրված են միայն 2.000 գրքեր։

Գրադարանի ֆինանսական վիճակը հետևյալն է եղել։

Մուտք՝ անդամավճարներ 120 ռ.
Նվիրատվություններ 80 ռ.
Ընդամենը մուտք 200 ռ.

Ելք՝ գրքերի գնում 150 ռ.
Կահույքի և այլ ծախսեր 30 ռ.
Ընդամենը ելք 180 ռ.

Մնացորդ 20 ռ.

Գրադարանի վարչության անդամներ՝ Ա. Մելիքյան, Ս. Հարությունյան, Ե. Գրիգորյան։

ՀԱՅՈՑ ՎԱՂՕՐՅԱ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԵԶԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻ

1914 — 1915

ԱՄՓՈՓԻՄ

Գրադարանի մասին վարչության հաշվետվությունը կազմված է 1915 թվականի հունվարի 1-ից մինչև դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ։

Գրադարանի ընթերցասրահը բաց է եղել ամեն օր, բացի տոնական օրերից։ Ընթերցասրահում ընթերցողների համար դրված է եղել 15 անուն թերթ և ամսագիր։

Գրադարանի ընթերցողների թիվը հաշվետու տարում հասել է 1.200-ի։ Նրանցից 800-ը տղաներ են, 400-ը՝ աղջիկներ։ Ընթերցողների մեծ մասը 12—15 տարեկան երեխաներ են։

Գրադարանից տրված գրքերի ընդհանուր թիվը 3.500 է։ Ամենից շատ պահանջված են եղել պատմական և հայրենասիրական բովանդակության գրքերը։ Ամենաքիչ պահանջված են եղել գիտական գրքերը։

Գրադարանի գրքերի ցուցակը կազմելու գործը դեռ ավարտված չէ։ Ցուցակագրված են միայն 2.000 գրքեր։

Գրադարանի ֆինանսական վիճակը հետևյալն է եղել։

Մուտք՝ անդամավճարներ 120 ռ.
Նվիրատվություններ 80 ռ.
Ընդամենը մուտք 200 ռ.

Ելք՝ գրքերի գնում 150 ռ.
Կահույքի և այլ ծախսեր 30 ռ.
Ընդամենը ելք 180 ռ.

Մնացորդ 20 ռ.

Գրադարանի վարչության անդամներ՝ Ա. Մելիքյան, Ս. Հարությունյան, Ե. Գրիգորյան։

«ՀԱՅՐԵՆԻՔ»

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՎ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ

Խմբագրություն և տպարան՝ Թիֆլիս, Գոգեբաշվիլու փող. № 3, հեռ. 1-93։

Տարեկան բաժանորդագին՝ 6 ռուբլի, կես տարվա՝ 3 ռ. 50 կ., երեք ամսվա՝ 2 ռ.։ Արտասահման՝ տարեկան 8 ռուբլի։

Գովազդի գին՝ 1 սանտիմետր 1 սյունակի 10 կոպեկ։

Ձեռագրերը չեն վերադարձվում։

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՄԱՀՎԱՆ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ՀՈԳԵՀԱՆԳՍՏԻ ԱՌԹԻՎ

1914 — 1915

ԱՄՓՈՓԻՄ

Օգոստոս էն՝ մի ուրիշ ցնծություն ևս։ Հայրենիքի պատերազմի հռչակումն էր այս անգամ։ Ամբողջ ազգը ոտքի էր ելել։ Ամեն մարդ ուզում էր ինքն էլ մասնակից լինել այդ սուրբ պատերազմին։ Ամեն մարդ ուզում էր ինքն էլ զոհ գնալ հայրենիքի համար։ Ամեն մարդ ուզում էր ինքն էլ մի կաթիլ արյուն թափել հայրենիքի համար։ Ամեն մարդ ուզում էր ինքն էլ մի ծաղիկ դնել հայրենիքի գերեզմանի վրա։ Ամեն մարդ ուզում էր ինքն էլ մի քար դնել հայրենիքի շինվելիք տաճարի հիմքի մեջ։

Ամեն մարդ ուզում էր ինքն էլ մի բան անել հայրենիքի համար։

Ամեն մարդ ուզում էր ինքն էլ մի բան լինել հայրենիքի համար։

Ամեն մարդ ուզում էր ինքն էլ մի բան ունենալ հայրենիքի համար։

Ամեն մարդ ուզում էր ինքն էլ մի բան տալ հայրենիքի համար։

Ամեն մարդ ուզում էր ինքն էլ մի բան զոհել հայրենիքի համար

ԳՈՂՈՄՅՈՆ

(ՎԱՂՎԱԿ ՅՈՎՀՈՒՆՈՒՄԻ ԹԱՐԳ.)

— o —

Երբ ես սեր ծնողներս կորցրի, ես դեռ շատ մանուկ էի։ Ինձ մեծացրեց հորեղբայրս, որ ինձ պես ամուսնացած չէր և երեխաներ չուներ։ Ես նրա միակ զավակն էի։ Հորեղբայրս ինձ շատ էր սիրում, և ես էլ նրան շատ էի սիրում։ Ես նրան հայր էի կանչում։ Հորեղբայրս ինձ ուղարկեց դպրոց։ Ես սկսեցի սովորել։ Ես շատ լավ էի սովորում։ Ես ամեն տարի առաջին աշակերտն էի լինում։ Ես ամեն տարի ստանում էի գրքեր, գրիչներ, մատիտներ և ուրիշ պարգևներ

զինուորական համազգեստները, զինուորութիւն ընելու համար հինգ ամիս, իբրեւ կանոնական ծառայութիւն եւ ՏԱՍՆԵՐԿՈՒ ԱՄԻՍ ԱԼ՝ ԻԲՐԵՒ ՊԱՏԻԺ, ՓԱՆԻ ՈՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄՈՎ ԿԸ ՆԿԱՏՈՒԻՆ ԴԱՍԱԼԻՔՆԵՐ, 1917Էն ԱՍՏԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱԾ ԶԸԼԼԱԼՈՎ :

2) 1913ին ծնածները պիտի ներկայանան այս տարի, 1937 դասի նորագիրներուն հետ եւ զինուորութիւն պիտի ընեն հինգ ամիս, իբրեւ կանոնական ծառայութիւն եւ երկու ամիս ալ՝ իբրեւ պատիժ, անցեալ 1936ին, զինուորական շրջուն խորհուրդներուն ներկայացած չըլլալնուն համար :

3) 1914ին ծնածները այս ամառ պիտի ներկայանան զինուորական շրջուն խորհուրդներուն եւ պիտի ծառայեն 1938ին զինուորական դասին հետ միասին, յառաջիկայ տարի : Ու այսպէս, յաջորդաբար, միւս դասերուն համար : Զինուորական շրջուն խորհուրդներուն ներկայանալը պարտաւորիչ է, այլապէս թերացողները կը պատժուին երկու ամսուան յաւելուածական ծառայութիւնով :

4) Զինուորական ծառայութիւնը պարտաւորիչ է հպատակութիւն չունեցող եւ **1907**ին ու այնուհետեւ ծնած ԲՈԼՈՐ հայ երիտասարդներուն համար : Ոչ մէկ բացառութիւն կայ, որովհետեւ, օրէնքով, անոնք արդէն հեղինէ ընդմացի կը նանչցուին : Հետեւաբար , բոլոր անոնք, որ տակաւին չեն ներկայացած տարիքները նշդող յանձնաժողովին, պէտք է փութան լրացնել այդ ձեւակերպութիւնը եւ արձանագրուելով՝ ներկայանան պատկան զինուորական իշխանութեանց : Տարիքի իբրեւ սկզբնական հիմ կ'ընդունուին հիմնութեան թուղթերուն մէջ արձանագրուած ծննդեան թուականները : Պիտի ներկայանան այսինքն անոնք, որոնց ծննդեան թուականները 1907էն վեր են :

Օրէնքը եւ հրամանները խստիւ պիտի կիրարկուին եւ թերացողները պիտի հետապնդուին :

Ի՞ՆՉ Կ'ԸՍԷ ՍՊԱՆԻՈՑ ԱՊՍՏԱՄԲՆԵՐՈՒՆ ՀՐԱՄԱՆԱՏԱՐԸ

Զօր. Ֆրանքօ, Սպանիոյ ապստամբ ուժերուն հրամանատարը, յայտարարութիւն մը ուղղելով օտար մամուլին, ւնչտեց թէ թիզ մը հող չպիտի տան ուրիչին : «Եթէ Եւրոպայի խաղաղութիւնը վտանգուած է Սպանիոյ քաղաքացիական պատերազմին հետեւանքով, մեղաւորը Սպանիոյ ազգայնականները չեն, այլ անոնք որ իրենց կ'ընդդիմանան ուրիչ երկիրներու մէջ : Մենք պիտի կռուինք մինչեւ վերջնական յաղթանակ, մեր հողէն վտարելու համար համաձայնավարութեան չարագէտ ուժերը : Մենք վճռած ենք մեր երկիրը փրկել մահացու վարդապետութենէ մը որ խորթ է մեզի, ամէն տեսակէտով : Մենք հողային պահանջներ չունինք, մենք միայն կ'ուզենք վերականգնել մեր երկիրը, ջախջախելով համայնավարութիւնը : Գերմանիա եւ Իտալիա եւս նոյն կարծր մղեցին, իւրաքանչիւրը իր ճամբով : Գերման զինուորներ չկան Մարոքի մէջ. ես արդէն պաշտօնապէս հերքեցի այդ լուրը » :

Զօրավարը այս առթիւ բացատրեց թէ նոյնիսկ Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի մէջ սկսած են ղալ համայնավարական խաղերու վտանգը : «Մտանուորապէս անոնց գաղթավայրերուն մէջ է որ կը յայտնուի վտանգը : Թող Ֆրանսա եւ Անգլիա լաւ հսկեն իրենց ստացուածքներուն վրայ, որոնք վտանգուած են : Մենք պատերազմը պիտի չհինք թէ զինուորական տեսակէտով եւ թէ ամբողջովին : Ես չեմ ըսեր թէ մէկ շաբաթէն պիտի չհինք թէ վեց ամիսէն, բայց պիտի չհինք » :

*** Կռիւները կատաղութեամբ կը շարունակուին թէ Մալակայի եւ թէ Մատրիտի ճակատներուն վրայ : Առաջին քաղաքին անկումը անխուսափելի կը համարուի :

*** Ս. Մուրթիւնը պատասխանելով անգլուֆրանսական ծանուցագրին, կը կրկնէ իր նախորդ առաջարկները եւ կը թելադրէ հսկողութիւն հաստատել Սպանիոյ չուրջը, առանց հարցնելու զօր. Ֆրանկոյի կարծիքը : Մոսկուա չատ հաւատք չունի առաջարկուած միջոցներու մասին :

*** Կ'ըսուի թէ 4000 իտալացի զինուորներ եւս ցամաք հանուած են Քաթիքս (Սպանիա) :

ՋԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԹՈՒՐՔԻՈ. ԵԻ ՑՈՒՆԱՍՏԱՆ չէզոք պիտի մնան եւրոպական պատերազմի մը պարագային, կ'ըսեն Աթէնքի թերթերը, հիմնուելով վարչապետ Զօր. Մէթաքսասի եւ կուսակցապետներու տեսակցութեան առթիւ փոխանակուած խօսքերու վրայ :

ԶՕՐ. ԿԻՕՐԻՆԿ երբորդ անգամ տեսակցելով Մուսոլինիի հետ, անցաւ Նափոլի, ուր անգամ մը եւս պիտի խորհրդակցի, քառանգամ դաչինքի մը մասին : Գերմանիա կ'աշխատի ուժգնել Անգլիոյ, բարեխօսութեամբ Իտալիոյ, եւ չէզոքացնել Ս. Մուրթիւնը : Զօր. Կէօրինկ յետոյ Լեհաստան պիտի երթայ :

ԱՏՏԻՍ - ԱԲԵՊԱՅԻ թրքական դեսպանատունն ալ ընդունեցաւ եւ թրքա - հայատակներու պաշտպանութիւնը յանձնուեցաւ իտալական կառավարութեան, մինչեւ հիւպատոսութեան մը հաստատումը :

ԶՕՐ. ԿԱՄԼԷՆ, ընդհ. սպայակոյտին պետը, Մէյլի մէջ նախադահելով «Ֆրանսական Ճիչատակի» ոճրին, ազդարարեց .— «Նորէն հնչած է ժամը խորհելու միայն մեր Ֆրանսայի մասին » :

ԹԵՐԹԵՐՈՒ ԹՈՒՂԹԸ 10 առ հարիւր զեղչելու հրաման ստացան գերմանական թերթերը : Միեւնոյն ատեն ոսկորի, քուրջի, թուղթի եւն. կտորներ կը հաւաքուին տուներէն եւ փողոցներէն : Դպրոցականներ ալ կապուած են այս աշխատանքին :

30 ՍՈՒՐԻԱՑԻ ԱՐԱԲ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐ տեղաւորուած են Միւնիխի մօտերը, գերմանական կրթութիւն առնելու համար :

ՎԻՃԵԼԹԻ սպանդանոցին մէջ 2500 աշխատաւորներ զօրձադուլ հռչակեցին երէկ առտու :

ՀԱՆԳԻՍՏ

Նիկոմիդիոյ Առաջնորդութեան նախկին փոխանորդ եւ Լիոնի ու չրջակայից հոգեւոր հովիւ Գեր. Տ. Անանիա Ծ. Վրդ. Յարեւեանի որ հանգաւ ի Տէր Յունուարի 16, Շաբաթ երեկոյ ժամը 10ին, իր բնակարանին մէջ, 60, Rue Rabelais à Lyon, չրջապատուած իր զաւակներէն, թոռներէն եւ բազմաթիւ սիրելիներէ ի հասակի 70ամեայ :

Օծումը եւ յուղարկաւորութիւնը ծիսական չուքով պիտի կատարուի 69, Rue Louis - Blanc Հայոց եկեղեցիին մէջ, ի ներկայութեան եւ նախագահութեամբ Հարաւային Ֆրանսահայոց Առաջնորդ Գեր. Տ. Գարեգին եպիսկ. Յակոբեանի եւ մարմինը պիտի ամփոփուի Guillotière գերեզմանատունը :

Լիոն, **17** յունուար **1937** Լիոնի եւ Շրջ. Միութիւն

Յ. Գ.— Օծման եւ յուղարկաւորութեան օրն ու ժամը ժողովուրդին պիտի ծանուցուի մամուլով յայտարարութեամբ :

ՄՄԲ.— Մեր ցաւակցութիւնները «Յառաջ»ի աշխատակից Արշաւիր Յակոբեանի, եղբօրը եւ պարագաներուն :

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ կարապետ Զէյթճեան, ծնած Աշոտի գիւղէն, 3 տար. փոխադրուած Կիւրին : Տեղեկանուիլեան մը Լիոնի ոստիկանութենէն կը գտնուէր Առանձինուր կայ որ 1920ին կը գտնուէր Պոլիս : Իր հասցէն գիտցողները կը խնդրուի իմացնել իր քոյրը՝ Տիկին Իսկուհի Գուլումճեանի (Զէյթճեան), ցառաջի միջոցաւ :

— Ափթէն (Վօքլիւզի նահանգ) Մկրտիչ Գրիգորեան կը փնտռէ իր քոյրը՝ Պրուսա - Օրթագիւղի Մկրէչեանց Գրիգորին աղջիկը Աննիկ : Կը կարծուի թէ Փարիզ կը բնակի : Իր հասցէն իմացնել Վահրամ Մանուկեանի, 38, Rue Floréal, Romainville, Seine :

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Յաւաքիկայ հաւաքոյթը տեղի պիտի ունենայ այս, հինգշաբթի 21 Յուն. ժամը 21ին, Ecole des Langues Orientales*ի մէջ,* 2 rue de Lille, *Paris.*

Դասախօս՝ Պ. ԽՈՆԴԿԱՐԵԱՆ

Նիւթ՝ Աթթիար Աբթիարեան:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe-LYON.

Dancing-Cigale, *պարահանդէսամբէն շաբաթ գիշեր ժամը* 8.30ին *եւ կիրակի ցերեկներ ժամը* 3ին, *իսկ գիշերները ժամը* 8.30ին:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՔԷՄԱՆՉԻՍՏ ՌՈՒԲԷՆԻ

Երկու ներկայացումներ

ՄԱՄՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ԴԱՇՆԱԿԱՀԱՐՈՒՀԻ *ՏԻԿԻՆ ՌՈՒԲԷՆԻ*

Տեղի կ'ունենան **Salle Géographie***ի մէջ,*

մէթրօ **Pré St. Gervais,** *հետեւեալ թուականներուն*

23 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ ՃԻՇՏ 9ԻՆ

31 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ ՃԻՇՏ 3.30ԻՆ

Պիտի նուագէ հայկական, պարսկական, ռումանական, ռուսական եւ կովկասեան եղանակներ, որոնք մեծապէս գնահատուեցան ամէն երկրի մէջ:

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ ՃՇԴԱՊԱՀ ԸԼԼԱԼ:

Տոմսերը ժողովրդական գիներով:

Տոմսերը կը ծախուին Շրանտ Յամստէլի ժօտ, *51 rue Mr. le Prince:*

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ ՇԱՒԻԼԻ ՄԷՋ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՇԱՒԻԼԻ ԱՐՂՈՒԹԵԱՆ ԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

23 *Յունուար, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին,*

Շավիլի մատուռ-մանկապարտէզի սրահին մէջ, Rue Trois Chantiers.

ԿԸ ԽՕՍԻ ***ԸՆԿ. Ս. ՎՐԹԱՊԵԱՆ***

Դասախօսութեան նիւթն է՝ «Ո՞Վ ՇԱԽԵՑ ԿԱՐՍԸ»:

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Փարիզի Հայ երիտասարդաց Միութեան յառաջիկայ հաւաքոյթները տեղի պիտի ունենան հետեւեալ կերպով, իրենց կեդրոնատեղին,

8 Rue Bossuet, Paris (10e)

Ա.— Հինգշաբթի, 21 Յունուար, ժամը 21ին:

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կը բանախօսէ Պ. ԶԱՐԵՀ ՍՐԱՊԵԱՆ, նիւթ ունենալով Շօբէն,

որուն կեանքէն դրուագներ պիտի պատմէ:

Իր չեզօրհալի մասնակցութիւնը կը բերէ վերջիւոզ դաշնակահար ՕՐ. ՃԷՄՄԱ ԿԱՊՊԷԼԼԻ:

Բ.— Հինգշաբթի, 28 Յունուար, ժամը 21ին:

ԳՐԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Կը բանախօսէ Պ. ՎԱՀԱՆ ՄԱԼԷԶԵԱՆ, նիւթ ունենալով Պետրոս Գուրեան, իր կեանքն ու գործը:

ԵԱՆՈՒԹ.— Այս երկու երեկոյթներն ալ պիտի ունենան իրենց պարի բաժինը ինչպէս նաեւ յառաջիկայ Մարտ 6ին, փարիզի Հայ Օրիորդաց եւ Հայ երիտասարդաց Միութեանց նախաձեռնութեամբ տեղի պիտի ունենայ իրենց տարեկան պարահանդէսը: Մանրամասնութիւնները յառաջիկային: Վարչութիւնս կը խնդրէ բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ Մարտ 6ի Թուականը չի խայտաձեւելու համար:

Թատերական Ներկայացում

Համախարբերդեցիական Միութեան վալանտի Տիկնանց Մ.ճիւղին կողմէ

23 Յունուար, շաբաթ երեկոյ, 13 rue Bucherie սրահին մէջ,

կը ներկայացուի զեկավարութեամբ Պ. Սարգիս Զէլէպեանի

ԵՐԵՔ ՔԱԶԵՐ ԱՆԱՊԱՏԻՆ ՄԷՋ

Գիներ՝ 4 եւ 3 ֆր.:

ՐԻԹՄԻԿԻ ԴԱՍԵՐ

ժամ Տալքրոզի մէթոտով

ՏԻԿԻՆ ԼԻԱ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Շորեքշաբթի եւ Շաբաթ օրերը ժամը 5 — 6: 91, Rue Olivier de Serres, Paris (15), *մէթրօ՝* Porte Versailles:

Կ'ընդունի աշակերտներ 4 տարեկանէն սկսեալ: Ինչպէս նաեւ երկսեռ չափահասներ: Պայմաններու մասին դիմել տեղւոյն վրայ :

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԱՇԽԱՐՀԻ ԼՈՑՄՆ Ի ՀԱՑՍ, Գարեգին եպիսկ. Տրապիզոնի, պատկ. եւ գեղատիպ 25 ֆր., *ԱՇՈՏ ԵՐԿԱԹ, Բ. Այվազեան,* 12, *ԱՆԻՆ ԾԱԽՈՒՑԱՒ* 10, *ՐԱՖՖԻի ԳՈՐԾԵՐԸ.— ԿԱՑԵՐ,* Պէյրութ, 2 հատորը միասին 50 ֆր., *ՍԱՄՈՒԷԼ,* Ագէմ 40, *ԴԱԻԻԹ ԲԷԿ,* Ագէմ 40, *ՊԱԶԱԿՈՂԻ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ,* Գահիրէ 20 ֆր., *ՄՈՒՍԱ ԼԵՐԱՆ* 40 *ՕՐԵՐԸ,* Դր. Վէրֆէլ 2 հատոր 70 ֆր., *ՀՌՈՄԻ ՊԱՊԻՆ ԶԱԻԱԿՆԵՐԸ, Մ. Զէվաջօ* 35, *ՀՐԱՇՔՆԵՐՈՒ ՊԱԼԱՏԸ* 35, *ՌԱԿՈՍԹԷՆԻ ԱՍՊԵՏԸ* 35, *ՅԵԼԱԳԱՐ ՀԱՑՈՒՀԻ, Տր. Ճէլալեան,* 20, *ՀԱՐՑԱԿԱՆԻ ՈՒՂԻՆԵՐՈՎ,* վէպ, *ՏԻԿԻՆ Լաս* 2 հատոր 20 ֆր., *ՎԻՇԱՊՆԵՐԻ ԱՇԽԱՐՀՈՒՄ, ՏԻԿԻՆ Հայաստան Գէորգեան* 15, *ԵՐԻՒԱԿԱՆ, Նչ. Պէչիկթաշլեան* 15, *ՀԱՑ - ԹԱԹԱՐԱԿԱՆ ԿՈՒԻՆԵՐ- , Ա. Գիւլխանեանեան* 15, *ՓԻՐՏՈՒՍԻ ԵԻ ԻՐ ՇԱՀԱՆԱՄԷՆ, Ա. Կոթիկեան* 7·50, *ՀԻՆ ՀԱՑ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻԻՆԸ, Գեղարքունի* 6, *ՕՄԱՐ ԽԱՅԵԱՄԻ ՔԱՌԵԱԿՆԵՐԸ, Արամ Զարըգ* 15, *ԴՈՒ ԵԻ ԵՍ, Ռաֆ. Զարդարեան* 10, *ՆԱՀԱՏԱԿ ԳՐԱԴԻՏՆԵՐՈՒ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐՈՒ* հրատարակութիւնները, հատորը 20 ֆրաւիֆ, *ԳՈՑԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՑԻ* 1937, *ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ ՀԱՑ ԱԶԱՏԱԳՈՐ. ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՑ, Ա. Քէչեան,* 20 *ֆր.*:

25 ՖՐԱՆԿԻ ԳԻՐՔ ԳՆՈՂԻՆ ՄԷԿ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՑՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՔԱՐՏԷՍ ՆՈՒԷՐ : 50 ՖՐ.Ի ԳՆՈՂԻՆ՝ ՄԷԿ ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՆՈՒԷՐ, 100 ՖՐ.Ի ԳԻՐՔ ԳՆՈՂԻՆ ՄԷԿ ԿԵԱՆՔ ԵԻ ԱՐՈՒԵՍՏ ՏԱՐԵԳԻՐՔ ՆՈՒԷՐ :

Դիմել՝ ԳՐԱՏՈՒԻՆ ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ,

51, Rue Mr.le Prince, Paris(6), Chèque postal Paris 1278-35, Tél. Danton: 88-65

Գաւառէն եւ արտասահմանէն Թղթատարի ծախք աւելցնել *100*ին 10:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ԿԵՆՔ ԱՐԴԱՒԱՐ

Ամսագրին 10րդ (Դեկտ.) թիւը, հետեւեալ բովանդակութեամբ.— ԱՆՏԻՊ ԷՋԵՐ Ա. Յարութիւնեանէ եւ Միամանթոյէ.— ԻՄ ԱՂՕԹՔԸ, Հ. Զարդարեան.—ԾՈՒԽ ՄԸ, Յ. Անտոնեան.—ՆՈՏԱՐԱՆԻՆ ԱՂՋԻԿԸ, Արմէն Ազատ.— ՄԱՏԱՄ ՊՕՎԱՐԻ, Հրաչ Սարգիսեան.— Մշակոյթի օրուան հանդէսը նուիրուած Հայ բանաստեղծութեան.— ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԷՏԻՆ ՀԱՃՈՑՔԸ ԵԻ ԳՆՂԵՑԿԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՃՈՑՔԸ, Ա. Փափազեան (Ֆրանս.է Թարգմ.).— *ԻՆՉՊԷՍ ԿԱԶՄԵՑԻ ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ ՆԱԽԱԴԻՒԸ, Վ. Էլմաեան* Ճարտարապետ).— *ԴԻՐՔԵՐ ԵԻ ԴԷՄՔԵՐ, Ա. Արապեան.*— Նիւթերու ցանկը: *Այս թիւով կը լրանայ ամսագրին տարեշրջանը: Յունուարին կը թեւակոխենք նոր շրջանը: Ամէն մէկ վճարող բաժանորդ պիտի ստանայ 20 ֆր. արժէքով ֆրանսերէն կամ հայերէն գիրքեր:*

Բացուած է բաժանորդագրութիւնը, տարեկան Ֆրանսայի համար 30 ֆր. արտասահմանի համար 40 ֆր.:

Դիմել՝ **M. & M. BARSAMIAN, 30 Rue Drouot, Paris (9e):**

Տօքթ. ՄԷՍՃԵԱՆ

82 rue d'Amsterdam, Paris (9)

Tél. Pigalle 70—02. Métro Place Clichy

Մասնագէտ ներքին եւ կանանց հիւանդութիւններու:

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 3—7:

կիրակի եւ տօն օրեր *մասնաւոր ժամադրութեամբ:*

ԼԱՒ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ

*Վարձու է Րիւ Լաֆայէթ, 60 քառ. մեթր տարածութեամբ գործատեղի մը: Պայ՝ 4 տարի, տարեկան վարձք 2800 ֆր.: Իրաւունք կը արուի ամէն տեսակ գործի: Դիմել Պ. Քիւրքճեանի, ամէն առաւօտ ժամը 9—12, 221 Rue Lafayette, մէթրօ Louis Blanc*ի *դիմացի շէնքին բակին մէջ, թիւ 17:*

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՐԸ

Ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միքէլ Հեռաձայն Danton : 52 - 73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ:

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլաւաք բրդեղէններու, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, թրիքոթաժի, գուլպաներու ևլն.ի համար:

Ամենալաւ ապրանքներ բացառաբար զեղչուած դիներով:

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *դիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ըլլայ ուղղակի Ամերիկայէն.*

փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները:

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77, 67-78

CABINET de M V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

44, Rue Lafayette—Paris (9e) Métro Peletier Tél. Provence 78—38

Կը ստանձնէ Ադեւտրական, Պատժական եւ Քաղաքային ամէն տեսակ դատեր: Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններ դատական եւ վարչական գործերու համար գրաւոր եւ կամ բերանացի: Նախաքարոզութեանց եւ բոլոր պաշտօնատուններու մօտ, վարչական եւ իրաւական դիմումներ: Հայ առեւտրականներու եւ անհատներու մասնաւոր դիւրութիւններ պատուազնի վճարման համար, նկատի առնելով ներկայ տնտեսական տագնապը: Մասնաւոր ապահարկութիւն քաղաքային եւ կրօնական ամուսնալուծման դատերու համար, ինչպէս նաեւ վիզայ Ամերիկա մեկնելու համար: Արագութիւն եւ գաղտնապահութիւն: Դիմելէք եւ պիտի տանք ամէն գոհացում: Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատասխանուի անմիջապէս:

Առաջին խորհրդակցութիւնը ձրի է:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ, ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԹՈՐԳՈՄ ՆԱԼՊԱՆՏԵԱՆԻ

Fournitures pour tailleurs*ի* ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

43 Rue Richer, Paris (9), *մէթրօ* **Cadet**

Դերձակներու եւ դերձակուհիներու վերաբերեալ ամէն տեսակ պիտոյքներու վաճառուտ:

ՄԵԾԱԿԱՆԱԿ ԵԻ ՓՈՔՐԱԿԱՆԱԿ

Վաճառատունը ամէնօր բաց է ժամը 2էն 7, բացի կիրակի օրերէ

ՇԱՐԺԱՆԿԱՐ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

ՀԱՑԵՐԷՆ ՏԱՌԵՐՈՎ

Վաղը, Շորեքշաբթի երեկոյ, ժամը 9ին, Շահրիկեան սրահին մէջ,

5 rue de l'Eclipse, *Մարսէյլ,*

պիտի ներկայացուի ԶԻԿԱՅՈ ԿԱՄ ԱՒԱԶԱԿԱՊԵՑԸ:

Մի զրկուիք այս գեղեցիկ եւ մեծ տրամէն: Ցախսերու մասնակցութիւն մեծերու՝ 2 ֆր. փոքրերու՝ 1 ֆր.:

«ՅԱՌԱՋ» ԿԸ ԾԱԽՍԻ Ի ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Journaux R. CHIMCHI

29, Aghiou Marcou, ATHENES

Journaux R. CHIMCHI

56, Akti Miaouli, PIRÉE

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃԱՐԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
20
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MERCREDI
20 JANVIER
1937

ԺԴ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3324

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԽՕԿՑԻ ԽՕՍՔ

ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՕՐ ՄԸ

Վաղը, հինգշաբթի, 21 յունուար, պատմական օր մը պիտի ըլլայ Ազգերու Դաշնակցութեան համար: Պատմական՝ այն իմաստով որ Ազգաժողովը անգամ մը եւս փորձութեան կ'ենթարկուի, արժեցնելու համար իր հեղինակութիւնը:

Այս անգամ օրակարգը Ալէքսանտրէթի հարցն է, որ Ա. Դ. Խորհուրդին կողմէ պիտի քննուէր յունուար 18ին, բայց երեք օր յետաձգուեցաւ, որպէսզի Ֆրանսա եւ Թուրքիա ժամանակ ունենան նոր բանակցութիւններ կատարելու եւ եթէ կարելի է՝ միջին ճամբայ մը գտնելու:

Գտա՞ծ են այդ ճամբան: Երկու կառավարութիւնները ունի՞ն միասնաբար մշակուած բանաձեւ մը, որ դիւրացնէր Ազգաժողովին գործը:

Կը տարակուսինք: Մինչեւ այսօր հրատարակուած տեղեկութիւնները աւելի շատ յոռետեսութիւն կը ներշնչեն: Մասնաւորապէս Թրքական աղբիւրէ հաղորդուած լուրերը եւ Թուրք մամուլին արտայայտութիւնները կը հաստատեն թէ կացութիւնը կը մնայ անփոփոխ:

Ճիշդ է որ էնկիւրի նոր առաջարկներ ղրկած է Փարիզ, Ֆրանսական կառավարութեան թելադրութեամբ: Եւ սակայն, կը թուի թէ այդ նոր առաջարկներն ալ չեն հարթած ճամբան: Եթէ այդպէս ըլլար, անշուշտ Թ. Ր. Արտս Փարիզ պիտի հանդիպէր, ուղղակի ժրնեւ երթալէ առաջ:

Ֆրանսական մամուլին արտայայտութիւնները աւելի կը չեչտեն անստուգութիւնը:

Ուրեմն, հարցին քննութիւնը պիտի կատարուի Ա. Դ. Խորհուրդին առջեւ, ինչպէս եղաւ առաջին անգամ ալ, 1936 դեկտեմբեր 15ին, երբ կ'որոշէին երեք դիտողներ ղրկել, հարցը տեղին վրայ ուսումնասիրելու համար:

Թուրքիա ձեռնպահ մնացած ըլլալով այս որոշման մէջ, որ տրուեցաւ միաձայնութեամբ, անշուշտ այս անգամ դերապոյն ճիգը պիտի թափէ, ժողովը երկուքի բաժնելու համար:

Ճիշդ այստեղ է որ կը սկսի փորձութեան չրջանը, Ազգաժողովին համար:

Հաւանական է որ Թուրքիա մինչեւ իսկ Ազգերու Դաշնակցութենէն քաշուելու սպառնալիքները ընէ, իբրեւ բարոյական ճնշում: Թերեւս Ազգաժողովը «կատարուած իրողութեան» մը առջեւ դնելու խօսքեր ալ արտասանուին:

Ամէն պարագայի մէջ, Թրքական պատուիրակութիւնը անկարելին պիտի փորձէ, դատ չհեղելու համար: Ուրիշ խնդիր, եթէ, բուն վիճաբանութիւններէն առաջ, համաձայնութեան մը յանգին Ֆրանսական պատուիրակութեան հետ, որուն գլուխը կը գտնուի արտաքին նախարարը, Պ. Իվոն Տէլպոս, Ֆրանքեւսուբիական դաշնագրի հեղինակին՝ Պ. Վիէնոյի հետ:

Փարիզի մէջ, հոգատարութեան պայմանները անխախտ պահելով հանդերձ, միշտ ալ տրամադիր են որոշ զիջումներ կատարելու, ինչպէս կը հաւատան պաշտօնական չրջանակներն ու մամուլը: Բայց, դժուար թէ այդ զիջումները գոհացնեն Թուրքիան: Այս վերջինը չի հանդուրժեր որ վիճելի չրջանին հոգատարութիւնը յանձնուի երկուսեան հպատակին՝ Սուրիոյ: Աւտր համար ալ, կ'օգտագործէ բոլոր պատրուակները, խեղաթիւրելով նոյնիսկ պատմութիւնը եւ թուանշանները:

Ամիսներէ ի վեր, Թուրք մամուլը մէկ բերան կ'աղաղակէ թէ 250,000 Թուրքեր հալածանքի կ'ենթարկուին փոքրամասնութեան մը կողմէ: Մինչդեռ, բոլոր վիճակագրութիւնները ալ կը հաստատեն թէ ամբողջ չրջանին բնակչութիւնը 200,000 – 220,000ը չանցնիր, այն ալ բաժնուած զանազան ցեղերու:

Ամէնէն լաւատես հաշիւներով, Թուրքերու թիւը պէտք է ըլլայ 70,000, Ալէվիները՝ 60,000, Հայերը՝ 23-25,000, Արաբները՝ 20–23,000: Եւ քանի մը հազար ալ՝ Ցոյն, Քիւրտ, Չէրքէզ եւն.:

Արդեօք այս հաշի՞ւն ալ սուզման կը կարծէ:

Քիչ անդին պիտի կարդաք թարգմանութիւն մը՝ Լիոնի « Լը Նուվէլիսթ» լրագրէն, որ կիրակի օրուան ամբողջ առաջին էջը յատկացուցած էր Ալէքսանտրէթի հարցին, աշխարհագրական, ազգագրական եւն. տեղեկութիւններով:

Թերթին աշխատակիցը 220,000 կը հաշուէ Սանճաքին բնակչութիւնը, իսկ Թուրքերու թիւը՝ միայն 65,000 (Ալէվիներ 62 հազար, Արաբներ 40,000, Հայերը 35,000 եւն.): Ամէնէն թրքաշատ չրջանը Անտիոքն է, իսկ Ալէքսանտրէթի մէջ զանցառելի քանակութիւն մը կը ներկայացնեն Թուրքերը:

Էնկիւրի չի՞ գիտեր այս մանրամասնութիւնները: Եւ չի՞ գիտեր թէ աշխարհագրութիւնն ու պատմութիւնն ալ կը հերքեն իր յաւակնութիւնները:

Ան աւելին գիտէ, բայց կ'ուզէ չուրը պատէն վեր հանել, ամէն բանէ առաջ նկատի ունենալով քաղաքական եւ զինուորական ծրագիրները:

Ալէքսանտրէթը բանալի մըն է, որ կրնայ սպառնալ Թուրքիոյ ապահովութեան, որ եւ է աշխարհակալ պետութեան ձեռքին մէջ: Քանի Ֆրանսայի ձեռքն էր այդ բանալին, էնկիւրի չէր կրնար աւելի յառաջ երթալ: Բայց հիմա որ դաշնագիրը կնքուած է եւ հովանաւորեալ չրջանը իր տիրոջը պիտի յանձնուի, էնկիւրի մտահոգութեամբ կը տիրէ ապագան: Մանաւանդ որ, իր դիմացն ունի ամբողջ արաբական աշխարհը, դեռ նոր կազմակերպուած, բայց լի՝ հեռաւոր ցանկութիւններով:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹԻ ԽՆԴԻՐԸ ԵՒ ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԸ

Ֆրանսայի գլխաւոր պատուիրակն է Արտաքին նախարար Պ. Տէլպոս

— o —

Երէկ Ժընեւ մեկնեցան արտաքին նախարար Պ. Իվոն Տէլպոս, խորհրդականը՝ Պ. Վիէնո եւ պատուիրակութեան միւս անդամները, մասնակցելու համար Ա. Դ. Խորհուրդի նիստին, որ կը բացուի վաղը, Հինգշաբթի եւ որուն օրակարգի գլխաւոր նիւթին է Ալէքսանտրէթի խնդիրը: Ժողովին պիտի մասնակին ութ արտաքին նախարարներ, որոնց կարգին նաեւ Թուրքիոյ արտաքին գործակարը, Թ. Ր. Արաս: Իրազեկներ կը հաւատան թէ Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ պատուիրակները բուն ժողովէն առաջ մասնաւոր խորհրդակցութիւններ պիտի կատարեն, համբան հարթելու համար: Հաւանական է որ Ա. Դ. Խորհուրդը նախ ուրիշ միջազգային խնդիրներ քննէ, ամէնէն վերջը ձգելով Ալէքսանտրէթի հարցը: Արդարեւ, սեղանի վրայ կը դնուին այլապէս ծանրակիր խնդիրներ, որոնց մասին մեծ պետութեանց արտաքին նախարարները առանձին խօսակցութիւններ պիտի ունենան:

Անտիոքէն կը հեռագրեն յունուար 19 թուականով.— Ազգերու Դաշնակցութեան դիտողները առաւոտ կանուխ Ալէքսանտրէթ զացին, երկարելով մինչեւ Թրքական սահմանագլուխը, դէպի Ծովափ, եւ հարցաքննելով չրջակայ դիւղերու բնակիչները:

Անտիոք վերադառնալէ յետոյ, անոնք լսեցին Թրքական եւ հայկական պատուիրակութիւնները: Ցետոյ այցելեցին նաւահանգիստը, ուսումնասիրելով անոր ընդարձակման եւ ազատ գօտի մը հաստատելու հնարաւորութիւնները, Ֆրանքեւսուբիական յարաբերութիւնները դիւրացնելու եւ հարաւային Թուրքիոյ դէպի ծով ելք մը ճարելու համար:

Կառավարները ապահիական հպատակի պիտի հատարուին

Տեղական թերթերը կը գրեն թէ՝ Սպանիայէն հասած լուրերու համաձայն, պաշտօնաթերթը հրամանագիր մը հրատարակած է որով մեքենարար սպանիական հպատակ կը ճանչցուին օտար կառավարները:

Այս լուրը մեծ յուզում պատճառած է Հռոմի եւ Պերլինի մէջ, եւ երկու կառավարութիւնները կրնան հիմնովին փոխել իրենց քաղաքականութիւնը, մանաւանդ որ տակաւին չեն պատասխանած անգլիական ծանուցագրին, կամաւորներու հարցին առթիւ: Իտալիոյ պաշտօնական չրջանակներուն մէջ խոբերայութիւն կը համարին սպանիական կառավարութեան ընթացքը եւ մանուլն ալ կծու խօսքեր կ'արձանագրէ: Այս առթիւ ուշագրաւ է որ Հռոմի դեսպանական դեսպանը Պերլին զացած է, մասնաւոր զեկուցում տալու համար Հիթլերի, թէ այս հարցին եւ թէ Զօր. Կէօրինկի խօսակցութեանց մասին:

Զօր. Կէօրինկ Նափոլի գնաց, տեսակցելու համար Փիէմոնթէի իշխանին հետ: Հռոմէն մեկնելէ առաջ, հեռաձայնով երկար խօսակցութիւն մը ունեցաւ Հիթլերի հետ:

*** Վերջին լուրերու համաձայն, կոխները նոյն ուժգնութեամբ կը շարունակուին թէ Մատրիտի եւ թէ Մալակայի ճակատներուն վրայ, փոփոխակի յաջողութիւններով:

*** Անձանօթ օդանաւ մը ռմբակոծեց Ֆրանսական մարտանաւ մը, Քարթաղոնոյ բացերը: Վեց ռումբեր ինկան առանց մարդկային կորուստ պատճառելու:

Պատկերազարդ հրատարակութիւն մը Ալէքսանտրէթի եւ Անտիոքի մասին

— . —

ԹՈՒՐՔԵՐԸ ՈՉ ԹԷ ՄԵԾԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆ ԵՆ, ԱՅԼ ՓՈՔՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆ

— o —

Լիոնի « Լը Նուվէլիսթ» օրաթերթը իր կիրակի օրուան թիւին (17 յունուար) առաջին էջը ամբողջութեամբ յատկացուցած է Ալէքսանտրէթի չրջանին, ուր պատկերներով եւ փոքր քարտէսով մը: Խմբագրութիւնը կարճ ծանօթութեամբ մը պարզելով հարցին էութիւնը, կը հրատարակէ թղթակցութիւն մը, զոր ստացած է այնտեղ հաստատուած երիտասարդ Ֆրանսացիէ մը: Այդ հրատարակութենէն կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները.—

Ալէքսանտրէթի գաւառը կը գտնուի Սուրիոյ ծայրագոյն հիւսիսակողմը: 1918 հոկտեմբեր 13էն ի վեր Ֆրանսա գրաւած է այդ չրջանը, որ անշուշտ Սուրիոյ կցուած է, բայց որոշ ինքնավարութիւն կը վայելէ վարչական եւ եկամտական տեսակէտով: Մինչեւ 1924 Ֆրանսա իրրեւ հոգատար պետութիւն հարկադրուեցաւ կռուիլ հրոսախումբերու դէմ որոնք էնկիւրիէն զրկուած էին ըմբոստութիւն սերմանելու համար: Այդ օրէն ի վեր միայն աւազակութեան դէպքեր պատահած են առանց ծանր հետեւանքներու: Կառավարիչը, որ կ'անուանուի սուրիական պետութեան նախագահին կողմէ, վեհապետ մը դերը կը կատարէ: Ֆրանսայի ներկայացուցիչն է մարզպանին պատուիրակը, ներկայիս Պ. Տիւբէօ: Գաւառը կը բաղկանայ երեք չրջաններէ,— Ալէքսանտրէթ, Անտիոք եւ Քրըք խան:

Հակառակ քամալական թերթերու պնդումներուն, Թուրքերը երբեք մեծամասնութիւն չեն կազմեր: Սանճաքին ամբողջ բնակչութիւնն է 220,000, որոնց 62,000ը Ալէվի, 40,000ը Արաբ–Սուրիացի, 35,000ը Հայ, 113,000ը Ցոյն, 5000ը Ասորի–Քաղդէացի, Հրեայ, Քիւրտ կամ Չէրքէզ, մնացեալը՝ 65,000 Թուրք· ինչ որ կը նշանակէ փոքրամասնութիւն:

Ալէքսանտրէթի մէջ կան 1800 իսլամներ, 7900 Հայերու, 6300 Ալէվիներու եւ 2000 Ցոյներու դէմ: Թիւրքմէնները համախմբուած են մասնաւորապէս Անտիոքի մէջ,— իրր 20,000: Սանճաքին ամէնէն բազմամարդ քաղաքն է այս, 35,000 բնակչութեամբ:

Անտիոքէն եւ Ալէքսանտրէթէն վերջ ամէնէն կարեւոր համախմբումները կը կազմեն Քրըք խան,— մեծ գիւղաքաղաք մը Ալէքսանտրէթէն 35 քիլոմեթր հեռու, որուն բնակչութիւնը մեծ մասով կազմուած է Հայերէ (5000 հոգի՝ 6000 բնակիչներու վրայ), Սուէտիա եւ Արեւուս՝ ծովափին վրայ, յետոյ Պէյլան - Ռիհանիէ եւ Քէսապ, ձէպէլը Ակբայի գիւղը՝ խակ եւ խակ Հայկական:

(ԼՈՒՐԵՐՈՒ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

« ՓԻԷՌ ԼՕԹԻԻ ՊՈԶԸ »

— . —

Այս վերջին տարիներուն բաւական ձիւն տեղաց ականաւոր բրբասէրներ – րու գլխուն··· Թուրբերու ձեռով:

Թուրբ մամուլը ժամանակին անցուկը մոռցուկի վերածելով, սեւցուց հռչակաւոր Փիէռ Լօթին:

Հիմա կարգը եկած է Քլօտ Ֆարէրի, որ դեռ 1921ին գարշելի բաներ գրի առած էր գաւառական հանդէսի մը մէջ, ապացուցանելու համար թէ··· Հա – յերն են որ ջարդեցին թուրբ ժողո – վուրդը:

Բնականաբար այս եւ ուրիշ զգուելի արտայայտութիւններ երախտա – պարտ ձգեցին Թուրբերը, որոնք շատ մը «իբրամ»ներու կարգին, փութացին Պոլսոյ փողոցներէն մէկն ալ կոչել Քլօտ Ֆարէռ:

Եւ սակայն, բախտին անիւը դար – ձած է հիմա:

Միտերը պղտորած էին, արդէն, բանի մը տարի առաջ: Իսկ այժմ կարկուտ կը հոսի թուրբ մամուլին էջե – րէն:

Կարդացէք եւ խմացէք· «*Ձիւմհուրիյէթ*»ն է որ կ'ապդարարէ բարկա – ցայք (15 յունուար).

— «*Զինադադարին եւ նոյնիսկ բնդհանուր պատերազմին Թուրքիան պաշտպանած ըլլալուն համար, սեւ օրուան բարեկամ կոչած էինք այդ ճերմակ մօրուքով Ֆրանսայի զրպդիչը. մինչդեռ հիմա սեւ թշնամի մը ըլլալու վրայ է: Թէեւ բնաւ գժուար չէ անոր բարեկամութիւնը ձեռք բերել, բայց որ և է արժէք չունի անոր բարեկամութիւնը որ չունայ հանուած է:*

··· Հաւատացէք, մեր բարեկամը ցնդած է: Սանճաքի մասին մեր ըրած պահանջները 15—16 տարի առաջ ը – րած ենք արդէն:

Անցեալները, Բերայի մէկ սրճէմա – յին մէջ տեսայ չարժանկար մը, որ կը ցուցնէր մեր բարեկամ Ֆարէռը՝ դինի խմողներու ընկերութեան հանդիսա – տորապէս անդամագրուած տեղն: Այն օրուընէ ասդին երբ Ֆրանսացի գրա – դէտը ծոլի պատուածին՝ Նեպտոնի ազդեցութենէն դուրս գալով մտաւ արբեցութեան աստծուն՝ Բաղոսի ծա – ռայութեան մէջ, ցախտուտքի սկսաւ: (*Քլօտ Ֆարէռ նախապէս ծովային բս – պայ էր*»):

Այս ապտակն ալ *Մօն Փոստէն*· խո – րագիրը՝ «փիէր լօթիի պոչը»·

— *Քլօտ Ֆարէրը անուն մէկը կայ, իբրեւ թէ Թուրքերու բարեկամ: Ձիւղ կ'ըլլայ «Փիէր Լօթիի պոչը» անուանել զայն, որովհետեւ անոր մէջոցաւ հրա – պարակ ելաւ: Իրականին մէջ, անոր գրականութիւնը նոյնքան կեղծ է, որ – քան կեղծ է մեղի հանդէպ ցոյց տուած բարեկամութիւնը:*

Վերջերս պատեցաւ հոս եւ էնկիւրի եւ ուզեց որ սիրոը գոհացնեն, բայց չգոհացուեցաւ, որովհետեւ տեսնուե – ցաւ որ չգոհացած տունն ալ նոյնը պիտի ըլլայ: Ահա այս պոչը հիմա կ'ուզէ վրէժ լուծել մեզմէ եւ յօդուած մը գրած է սա խորագրով· «Թուրքե – րը ինչո՞ւ յանդգնեցան ասպարէզ կար – դալ Ֆրանսայի»:

Միեւնոյն ատեն կը պահանջուի ու – րիշ անունով մը կոչել այն փողոցը որ անուանուած էր Քլօտ Ֆարէռ:

Ինչո՞ւ կատաղութեան այս փրփուրը, տարիներու լռութենաշուրթն փառա – բանութիւններէն վերջ:

Որովհետեւ Քլօտ Ֆարէռ յունուար 10ին գրութիւն մը հրատարակած էր «*Ժուռնալ*»ի մէջ, կամացուկ մը հաս – կցնելով թէ Ալէքսանտրէթը Սուրիոյ կը պատկանի, առանց սակայն որ եւ է վիրաւորական բառ գրելու իր բարե – կամ Թուրքերու մասին: Ընդհակա – ռակն, միշտ վար գարնելով իր երկի – րը, Ֆրանսան:

Ահա այսպէս է պատմութեան վճիռը· ճաի առղաս, այնճան կը թնդեն, կուժն ալ գլխուդ կոտրելով:

Վ.Ա.Էն

ՀՐՕՍԱԽՕՒՄԲԵՐ՝ ԱՐԱԲՆԵՐԷ ԵՒ ԴԱՇՆԱԿՆԵՐԷ...

« *Ձիւմհուրիյէթ*»ի թղթակիցը կը հեռագրէ·—

Անթաքիոյ եւ Ռեհանիէի Թուրքերը չափազանց ջղայնացան այն լուրէն թէ Սանճաքէն դուրս պաշտօնական իշխանութեաց կողմէ հրոսախումբեր կազ – մուած են Թուրքերու վրայ յարձակելու համար եւ հրոսախումբերն ալ կը բաղկանան Արաբներէ եւ Դաշնակիներէ: Այս տեսակ դէպք մը եղերական հետեւանքներ պիտի ունենայ: Միւս կողմէ կ'ըսուի թէ Հալէպի եւ չրջականերու մէջ 1500ի չափ Արաբներ զինուած են եւ կը պատրաստուին յարձակելու Ռեհանիէի վրայ: Ռեհանիէի ցոյցերուն հետեւանքով, 10 Թուրքեր ձերբակալուած են եւ 5 ուրիշներու մասին ալ ձերբակալման հրամանագիր հանուած է:

Քիւրտ Տաղը եւ չրջակաները հետզհետէ աւելի կը տարածուի դիմադրել չարժումը եւ կ'ուղղուի դէպի Հալէպ: Պաշտօնական իշխանութիւնները շատ ջղայնացած են եւ սպառնալիքներ կը տեղացնեն Քիւրտ Տաղըի բնակիչներուն, որպէսզի զլխարկ չհրնեն: Ժողովուրդը ականջ չի կախեր այս սպառնալիքին եւ կը շարունակէ զլխարկ դործածել:

*** Նոյն աղբիւրին համաձայն, Գրըք Խանի հրամանատար սպան ոստիկան – ներու միջոցաւ կը հաւաքէ Թուրք երեւելիները եւ մարակով կը ծեծէ զանոնք: Ցետոյ կ'ազդարարէ Սուրիոյ դէմ չգործել, յայտնելով թէ եւ – դերական պիտի ըլլայ իրենց սպասող վիճակը:*

«Ֆրանսայի բարեկամութիւնը թոյն մըն է»

— . —

Թուրք մամուլը վերսկսած է իր պայքարը՝ Ֆրանսայի դէմ, Ալէքսանտրէթի հարցին առթիւ:

Նուիրուս Նատի *Ձիւմհուրիյէթի* մէջ դիտել կուտայ այս եւ ուրիշ խորագիրներու տակ· —

« *Կարծես չէ բաւեր այն պարագան որ փորձանք դարձաւ Սուրիոյ ժողովուրդներու գլխուն, Ֆրանսա բացայայտօրէն հաստատեց թէ թշնամական ոգիով տոգորուած է Հանրապետական Թուրքիոյ հանդէպ, Հաթայի Թուրքերը բնակչելու քաղաքականութիւն մը հետապնդելով:*

Ցաւի՞նք թէ զոհ ըլլանք աւտր համար: Կասկած չկայ թէ զոհ ըլլալու ենք, քանի որ Ֆրանսական բարեկամութիւն կոչուած թոյնը երեւան եկաւ իր ամբողջ մերկութեամբ: Եթէ նոյնիսկ կարելի չէ եղած հաւկնալ Ֆրանսայի բարեկամութիւնը հանդէպ Թուրքիոյ, ամէն պարագայի հաւկցուած է անոր թշնամութիւնը: Մենք սրատաց վերաբերումին ծանրութիւնը կը նախընտրենք կեղծաւոր ձեւերու տակ թաղնուած խեղկատակութիւններէն (մասզարալըբ): Ֆրանսա Սուրիոյ մէջ տեղաւորուած է իբրեւ թշնամի մը որ ամենագէշ գգացումներով տոգորուած է հանդէպ Հանրապետական Թուրքիոյ »:

ՊԱՐՏԱԻՈՐԻՉ ՁԻՆՈՒՈՐՈՒԹԻՒՆ հաստատելու համար բուռն պայքար մը կը մղուի Անգլիոյ մէջ: Պատերազմական նախարարը այս առթիւ դիտել կուտայ թէ երբ պատերազմ ծագի, անխուսափելի պիտի դառնայ պարտաւորիչ զինուորութիւնը:

ՀԱՅՈՑՁՈ ՎՂՕՄՈՏ ԿԻ ՅՈՅՑՈՄՅԳՈՍՈՒ ՂՎՑՈՒՄՈՒՋՈՍՈՒՏ

1914 — 1915

Տեսնելով ոչնչի չհասնող ոտքերի ճոճոցումը՝ ես ինձ ասացի. «Ինչո՞ւ ես ինքդ քեզ չես ճոճում, որ ոտքերդ էլ աշխատեն»։ Ու սկսեցի ինքս ինձ ճոճել։ Ոտքերս ինձ հետ միասին սկսեցին ճոճվել։ Ես ինձ ասացի. «Ինչո՞ւ ես ինքդ քեզ

մէկ բան,— մեր երիտասարդութեան սրբազան իրաւունքները: Արդ, եթէ մենք մոռնանք բուն զինուորագրու – թեան հարցը,եւ տարուինք հայկական Փարիզով կամ օֆիսներով, հաւա – տացէք, զինուորցու ընկերներ, որ պիտի տուժենք հաւաքաբար: Պիտի տուժենք, որպէսզի արիւն պղտորող ինկածներ վաղը ելլեն ու յայտարա – րեն.

— Հայ երիտասարդներու անհա – մաձայնութեանց միակ պատճառը ... զոյգ օֆիսներն են:

Եթէ մենք այժմ իրար չհասկնանք՝ մնասուղը զարճեալ մենք ենք, եւ ոչ ուրիշը:

Ազգածանքի առենը չէ, իսկ եթէ կ'ուզենք որ անպայման յանցաւորնե – րու հասցէ մը գտնենք,— առիկա կը – նանք փտռել միայն ու միայն երեւա – նի ուղղութեամբ: Երբ մեր հայրենի – քի այսօրուան վարիչները մեզի իսկ ատէ չեն կրնար ըլլալ,— մենք որ ի – րենց դէմ արարք գործած չենք, — յիմարութիւն պիտի ըլլար մեր չուր – ջը յանցաւորներ փնտռել: Աչխարհի ամէնէն դժբախտ երիտասարդները մենք ենք: Արեան ճապաղիքներէն քչ – ուելով եկանք հոս, եւ այսօր չունինք յետնարան մը ուր կարեւորինք հանգիստ չունչ առնել եւ ուրախ ապրիլ:Աչխար – հի հիմը Թող սարսի, եւ Թրքութեան այրած մոխիրը Եւրոպացիներու ե – բեռներուն փոշի Թող դառնայ որ մեզ այս օրերուն բերին:

Սիրելի ընկերներ, անշուշտ յան – ցանքներ ունին մեր մեծերը, բայց ե – թէ անոնք բան մը չկրցան ընել,անխղ – ճութիւն է կարծել Թէ մեր կոչնա – նումը կ'ուզեն: Ոչ, ոչ, ոչ,մեր դժ – բախտութեան բուն պատճառը Թուրքն է, Ռուսն է, բոլոր Եւրոպացիները են: Մենք անոնց քաղաքական ու ան – տեսական խաղերու զոհերն ենք, այս – քանը միայն զիտնանք՝ կը բաւէ:

Այժմ առենն է, որ մոռնանք բոլոր Թիւրիմացութիւնները եւ բոլորս միա – սին, — ինչ կուսակցութեան ալ պատ – կանինք — գործենք միահամուռ, մէկ նպատակի չուրջ, որպէսզի մեր հա – մերաչխութեամբ օրինակ հանդիսա – նանք մեր մեծերուն, եւ օր մը բոլորը իրարու քով բերելով՝ կազմենք համա – հայկական միութիւն մը:

Թ. ՀԵՐՈՑԵԱՆ

ՏԻՏԱՂ

— Սիրելի մայրս, նշանածիս հա – մար չատ հարուստ է, կ'ըսէի, բայց կ'ըսեն Թէ հրապարակի վրայ ուր հա – րիւր հազար ֆրանք պարտք ունի ե – ղեր:

— Աղջիկս, այդչափ վարկ ունենալն ալ հարստութիւն չէ՞:

×

— Պարոն, դուք դիս անարգելիք տկարակամ գտնելով եւ ձեր յաղ – Թանդամ ուժին վստահելով: Բայց ես երբեք չեմ վախնար ձեզմէ, հիմա պի – տի երեսիդ ոսկիական կանչելու:

×

— Պարոն, եկայ պզտիկ առաջարկի մը համար, այսինքն ձեր աղջկան ձեւ – քը խնդրելու:

— Կ'երեւի ձեզի համար պզտիկ է, բայց ինձ համար ոչ, ո՞վ ասուս այդ համարձակութիւնը ձեզ:

— Պարոն, ձեր տիկինը:

ԳԻՂԱԻԹԵ ԳԱՂՈՒԻԹ

ՄՈՄԻ ԵՒ ՊՆԱԿԻ ՀԱՍՈՑՔՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՆԵՐԿԱՑՍՑՈՒԻՆ

— . —

Խվգաֆի կեդրոնը (Ինկիւրի), ո – րուն դիմած էին Թաղային մարմին – ները, Պոլսոյ Խվգաֆի տեսչութեան միջոցաւ պատասխանած է Թէ հարկ է ներկայացնել նաեւ եկեղեցիներու իւղի, մոմի եւ պնակի հասոյթները , ինչպէս նաեւ զպրոցական մատակա – բարութիւնը:

Պնակի եւ իւղի հասոյթները պէտք է համրել Թաղային մարմնին ներկա – յութեան եւ համապատասխան արձա – նագրութիւն մը կատարել: Միւս կող – մէ փաստաթուղթերով հաստատելու է Թէ ի՞նչ նպատակի գործածուած են այդ գումարները:

Պիւտճէի կազմութեան առեն, վեր – ջին վեց տարուան հասոյթներուն մի – ջինը առնելու է:

Այս հաշուով, Թաղային մարմին – ները պարտաւորուած են Խվգաֆի ներկայացնել նաեւ այդ հաշիւները , որովհետեւ այլապէս պատասխանա – տու կը մնան եւ կ'արգիլուի պնակի չրջաբերութիւնը, ինչպէս եղած է Գումգափուի մէջ:

ԱԶԳ. ԴԱՏԻ ՄԸ ՎԱԽՃԱՆԸ

— . —

Լառնաքայէն (կիպրոս) կը գրեն.— 1936 դեկտեմբեր 23ին չորեքչաբթի , վճռարեկ առեանի դատաւորներէն Ֆուատ պէյ, տուաւ Ազգ. Սահմանա – դրութեան մասին պատմական ու բախտորոշ այն վճիռը, որուն կը սպա – սէր դաղութը երկու տարիէ ի վեր:

Ո՞րն է հեղինակութիւնը տնօրինելու կիպրոսի հայ դաղութին ազգային գործերը՝ Ազգ. Սահմանադրութի՞ւնը, այսինքն օրէ՞նքը Թէ կիւիկիոյ կաթո – դիկոսը: Անգլիական դատարանը վեր – ջապէս տուաւ իր վճռական պատաս – խանը՝ Օրէնքը,— Ազգ. Սահմանա – դրութիւնը: Եւ այդ օրէնքին հիման վրայ պէտք է 12 ամսուան ընթացքին տեղի ունենան նոր բնտրութիւններ եւ դոյութիւն ունեցող բոլոր մարմիննե – րը քաշուին :

Դատը բացած էր Տոքթ. Թագւոր – եան: Ծախք եղած է 500 անգլ. ոսկի:

Գործերը վերսկսան

— o —

Սէնի առեւտրական դատարանի նա – խագահը, Փիքէթթի, որ միեւնոյն ա – տեն մեծ անտեսագէտ մըն է, «Մա – թէն»ի խմբագրին կը յայտարարէ Թէ առեւտրական գործառնութիւնները չատցած են այս վերջին չրջանին:

Մնանկութեան դէպքերը գահավէժ նուազում մը ցոյց կուտան, ինչ որ կը նչանակէ Թէ վերջ գտած է մնառեա – կան տագնապը: Մնանկութեանց նը – ւազումը, նախորդ տարուան հետ հա – մեմատելով, 25 կամ 30 առհարիւրի կը հասնի: 1935ին արձանագրուած են 2797 մնանկութիւններ, 1936ին՝ 2041: Եթէ նկատի առնենք անցեալ տարուան վերջին երկու ամիսները միայն, այդ համեմատութիւնը աւելի եւս կը չատ – նայ :

Վիճակագրական այս հաշիւը արդէն ցոյց կուտայ Թէ գործերը վերսկսած են: Բայց ատիկա հաստատելու հա – մար, բաւական է փողոց ելլել եւ դի – տել: Ծաղիկները կը ծախուին հացի պէս, չոքոլայի, ձմեռնային մարդա – խաղի առարկաներու վաճառումը աչք կը ծակէ:

Ժողովուրդին սպառողական կարո – ղութիւնը աճած է: Ամսականներու եւ օրավարձերու չատելումը ազդեց առեւ – տրական գործառնութեանց վրայ: Մարդոց կարիքները անհուն են, ինչ – պէս իրենց ցանկութիւնները: Սպա – ռումի չափը բարձրացնելու համար արդիւնաբերութեան, անհրաժեչտ էր բարձրացնել ժողովուրդին դնելու կա – րողութիւնը,— այդ նպատակով կա – ռավարութիւնը իր ընկերային օրէնք – ներով բարձրացուց աչխատավարձե – րը, մանր առեւտրականներուն փոխա – ոուութիւն ըրաւ, վարկ բացաւ, ա – ռեւտրական դատարանները եւս քա – ղաքական օրինագիրքին 1244րդ յօդ – ուածը գործադրութեան դնելով՝ ժա – մանակ կը չնորհէին նեղը մնացած ա – ռեւտրականներուն:

Գործառնութեանց այս վերսկսումին մէջ, յիչեալ կարգադրութիւններուն հետեւանքով՝ չատպակեցաւ սակայն դրամատիրական զրութիւնը, հակա – ռակ անտեսագէտներու տեսարանա – կան ակնկալութիւններուն, ընդհա – կառակն դրամազլուխն ալ սկսաւ չար – ժիլ, Թէեւ տակաւին անստոյգ կա – ցութիւն մը անդամալուծութեան եւ չնոթութեան մատնած է զայն:

Կը յուսացուի որ չատպլիկային գործառնութիւնները աւելի եւս ծա – ւալին:

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱԽԱՌԷՆ

Կ. ԽԱՉԻ ՀԱՆԴԷՍԸ

— . —

ՄԱՐՍԻԼԻԱ.— Անցեալ չաբթու, Պան Լինէէրնասիոնալի սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Կ. Խաչի Պուլվար Օտտոյի մասնաճիւղի հանդէսը:

Ժամանակէն առաջ, խուռներամ բազմութեամբ լեցուած էր սրահը: Հանդէսին բացումը կատարեց առե – նապետուհի Տիկ. Արաքսի Սուքիաս – եան, համառօտ ճառով մը որմէ եառ նուիրեալներու երդչախումբը դեկա – վարութեամբ տիկ. Գ. Արզումանեա – նի երգեց Կ .Խաչի քայլերգը:

Խաչուհիները ինչպէս միչտ, այս անդամ ալ եառնդալից գործի փա – րած էին: Օրեր առաջ սպառած էին տոմսերը եւ Թաղին մէջ, բուռն հե – տաքրքրութիւն տեղծած էին:

Ընտիր արտասանութիւններ, կա – տակախօսութիւններ, հայկական պա – րեր, երգեր եւ կենդանի պատկերներ տեղծած էին խանդավառ մթնոլորտ մը, երբ բեմ հրաւիրուեցաւ օրուան բանախօսը, Պ. Ազգէն Մարտիրոսեան:

Բանախօսը խօսեցաւ Հայոց պատ – մութեան մէջ նչանաւոր հանդիսացած կիներու մասին, զանոնք բաժնելով դասերու, համաձայն իրենց ապրած չրջաններուն: Թուեց քրիստոնէական, կրթասէր, եկեղեցասէն, ողոր – մած, եւ ուրիշ առաքինութիւններով օժտուած հայ կիներու անունները:

«Դժբախտաբար մեր անցեալի պատ – մութիւնը կը խօսի միայն ազնուա – կան, իշխանազուն հայ կիներու մա – սին եւ չի յիչեր հայ աչխատաւոր զանգուածներու կիները, որոնք ան – տուչտ իրենց մեծ դերը կատարած են նաեւ մեր անցեալին մէջ: Վերջիննե – րու մասին սակայն մենք բազմաթիւ ու պերճախօս տեղեկութիւններ կը – նանք քաղել մեր նորագոյն պատմու – թենէն, ազատագրական չարժումի , վերջին յիսնամեակին: Եւ բանախօ – սը Թուեց վերջին չրջանին կովկասի, Իրանի եւ Թրքահայաստանի մէջ կազ – մուած հայ կանանց միութիւններու մասին: Մասնաւորապէս յիչելով հայ դրագիտուհիներու, դերասանուհիներ – րու, երգչուհիներու, բանաստեղծնե – րու պարագան: Ամէնէն վերջը հիա – ցում յայտնելով Վասպուրականի, Ուրֆայի, Մուսա տաղի, եւ Շ. Գա – րահիսարի հերոսամարտերու մէջ , ինչպէս նաեւ համաչխարհային պա – տերազմի ընթացքին հայ կնոջ կատա – րած աչխատանքներու եւ զոհողու – թեանց մասին:

Բանախօսութենէն վերջ տեղի ունե – ցաւ մասնաճիւղի կազմակերպած վի – ճակախաղը: Ուրախ եւ հայկական ջերմիկ մթնոլորտի մը մէջ վերջացաւ հանդէսը: Ցետոյ պատրաստուեցան սեղաններ եւ ատանդական կազանդի յատուկ պատուղներ, չոր միրգեր եւ խաչուհիներու պատրաստած զաթա – ները զարդարեցին սեղանները, ուրա – խացնելով նաեւ մանուկները:

Սեղանակիցներու կողմէ սեղանա – պետ ընտրուեցաւ Պ. Ազգէն որ իր օգ – նականներով հաճելի մթնոլորտ մը ստեղծեց:

Հետզհետէ խօսք տրուեցաւ Պ. Պ. Ս. Թէքէեանի, Ա. Արմաղանեանի, Տ. Ստեփանեանի եւ ուրիչներու, մինչ երգերը, կատակախաղերն ու արտա – սանութիւնները աւելի կը ջերմացնէին մթնոլորտը:

Խանդավառութիւնը տեւեց մինչեւ ուչ առեն:

Թղթակից

«Մանուկներու Օր»

— • —

Ս. ՇԱՄՈՆ, 11 Յուն. (Ցառաջ).— Անցեալ կիրակի Կապոյտ Աչէր կազ – մակերպած էր «Մանուկներու Օրը »՝ կազանդի ոճին տոթիւ: Ժամը 3ին արդէն սրահը լեցուած էր, եւ կէս ժամ վերջ սրահը ասեղ ձգելու տեղ չկար: Օրուան բանախօսը, Պ. Ըն – տիկեան հանդիսը բացուած յայտա – րարեց խաչականներու «Քամ Փորա – տան» խմբերգով եւ ապա պարզեց Կ. Խաչի քանըհինգամեայ գործունէու – թիւնը: Մեր Կ. Խաչը ուր որ ալ ըլլայ եւ ինչ անունի տակ որ ալ գործէ , նպատակը մէկ է եւ նուիրական: Ա.) Տալ Հայ կնոջ հանրային գիտակցու – թիւն եւ աչխատելու կորով, Բ) դաս – ախարակել հայ մտաոգ սերունդը ուսուցանել մայրենի լեզու եւ Հայոց պատմութիւնը, Գ) օժանդակել անկար եւ հիւանդ հայրենակիցներուն իր կա – րողութեան սահմանին մէջ բարոյա – պէս եւ նիւթապէս:

Գուրգուրանք Կ. Խաչի վրայ, որ – պէսզի ան ալ գուրգուրայ մեր մանուկ պզտիկներուն վրայ :

Ցետոյ սկսաւ զեղարուեստական բաժինը: Զորսէն տասնը հինգ տարե – կան մանուկներ երգեցին, պարեցին եւ արտասանեցին զեղեցիկ կտորներ,մեծ յաջողութեամբ, իրենց նայուածքները ուղղած զեղեցկօրէն զարդարուած ոճնածառին, որուն վրայ դոյնզդոյն մոմերու բոցերուն կը նմանէին իրենց սեւ աչքերը: Երկու կտոր երգեց Ա. Տէմիրճեան: Կարճ դադարէ մը վերջ քանի մը ձեռագործներ վիճակահա – նութեան արուելով բուական հասոյթ մը յայտնուեցաւ:

Ապա ներկայացուեցաւ «վեց ու կէս պորտի ժառանգ մնացած մնուկը» , անընդհատ խնդացնելով հանդիսական – ները, չնորհիւ զերակատարներու վարժ խաղարկութեան:

Հանդէսը Թէ իր բարոյական եւ Թէ նիւթական տեսակէտով խրախու – սիչ եղաւ. Կ. Խաչի վարչութեան :

Ֆու – Պարէտո

Cabinet de Me Artin KAZANDJIAN

Licencié en droit de la faculté de Paris

Ancien Avocat près les Tribunaux mixtes d'Egypte Conseil Juridique

10 et 12, Rue Richer, Paris Tél.: PROvence 04-64 et la suite

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններու համար կ'ընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ եւ տօն օրերէ ժամը 5 – 7:

Դիմեցէք իրեն եւ գոհ պիտի մնաք:

ՄԱՄՈՒԼ

ՆԱՆՍԷՆԵԱՆ ՄՂՁԱՒԱՆՋԸ

— . —

Պուէրէշի «Արազ»ը կը գրէ այս խո – րագրով խմբագրականի մը մէջ (6 Յունուար).

— «Ատենէ մը ի վեր ամէն կողմէ մեզ կը հարցապնդեն.

— Ի՞նչ պիտի ըլլայ «Նանսէնեան » հպատակներուն ապագան:

Արդարեւ չատ չատերը այդ դժգա – ւանչէն կը հալածուին վերջերս: Այս տարի վերջին տարին է «Նանսէնեան ուժի մին», ու դեռ չի գիտցուիր Թէ իրաւական ինչ դրութիւն պիտի յա – ջորդէ «հայմաթլօս»ներուն համար , գոնէ այս երկրին մէջ: Ազգային աչ – խատանքի պաչտպանութեան օրէնքը, որ տեղացի աչխատաւոր տարրը պաչտպանելու իր մտահոգութեան մէջ՝ Նանսէնեան հպատակները եւս դասէ օտարականներու դասը ու են – Թարկեց անոնց վերապահուած խա – տութեան, պարզապէս այն առենուան ազդ. մարմիններու ապիկարութեան երեսէն, ուելի մտատանջ կը դարձնէ հիմա Նանսէնեան հայ զանգուածը Ռումանիոյ մէջ՝ երբ Նանսէնեան հը – պատակութիւնն անդամ իր վերջին ա – միհները կ'ապրի:

Ձիշդ է որ 1933 հոկտ. 28ին Ժընեւի մէջ պայմանագրութիւն մը ատորա – գրեցին պետութիւնները հայ գաղ – Թականներու իրաւական կացութեան մասին՝ հիմնական դրութիւններ որ – դելդրելով հայմաթլոսներու բնակու – Թեան եւ աչխատանքի պայմաններուն նկատմամբ: Արդարեւ այդ պայմանա – գրութեամբ պետութիւնները յանձն կ'առնեն «Նանսէնեան վկայականներ » տալ ամուսաղն մէկ տարուան համար, իրենց հողին վրայ կանոնաւորապէս բնակող ապատանեալներուն համար, «գիւրութիւններ տալ Նանսէնեան վը – կայական ունեցողներուն ազատօրէն դուրս ելլելու եւ վերադառնալու՝ ա – ռանց արտօնութիւն պէտք ըլլալու դուրս ելած տեղն կամ առանց այդ երկրին հիւպատոսարաններուն վիզա – յին՝ վերադարձին համար», «ընծայել անոնց այն բոլոր իրաւունքները եւ ա – նանձնաւորումները բնակութեան տեսակէտով՝ զորս կը վայելեն տե – զացիները», «իրենց երկրին մէջ կա – տարովիչը եւ Սոնիան եկած էին Ա – սէնեաններուն: Երեկոյեան Թէյի ժա – մանակ էր: Ռուս սպասուհին եառ – ցող սամավարը ներս բերած՝ Թէյ կը բաժնէր սեղանի չուրջ նստողներուն: Սոնիան այնքա՞ն վարժուած էր Ա – սէնեաններու մօտ Մոսոյին հանդիպե – լու,որ անմիջապէս անոր բացակայու – Թիւնը նկատեց: Արսէնեաններու հա – մար ալ Մոսոն տան մարդ էր դար – ձած: Այնպէս որ ոչ ոք, նոյն իսկ Պեռ – որ կարպովիչը չզարմացաւ, երբ Սո – նիան սպասուհին վար ճամբեց՝ Մո – սոն կանչելու համար: Սակայն Մոսոն առաջ կանուխ մեկնած էր իր խցի – կէն, ու դեռ չէր վերադարձած, Թէեւ արդէն մուէ էր, ու պէտք էր որ Մո – սոն, որպէս դռնապան, իր պաչտօնին գլուխը դառնար:

Սեղանին չուրջը հաւաքուած մեր բարեկամները առօրեայ հոգերու չուրջ կը խօսակցէին: Աչքա Արսէնեա – նը կը դանդաղէր մչտական զլխացաւ – ի մը, ու իր անկարողութենէն՝ ա – ռաջուան նման իր գործին կանոնա – ւոր կերպով հետեւելու: Եւդինէն, որ անխուսափելի տեսարկները կը սրբա – գրէր ու միեւնոյն ժամանակ մտիկ կ'ընէր հօր գանգատներուն, գլուխը բարձրացուց ու խօսքը հօրը ուղղելով ըսաւ.

— Այդ կը նչանակէ, սիրելի հայրի – կըս, որ դուն պէտք է գործդ ձգես.Ար – դէն կենսաթոչակի իրաւունք ստացեր եւ 35 տարի աչխատելով այդ հաս – տատութեան մէջ: Ակռէ վերջ պէտք է որ խաղաղ կեանք մը անցընես ...

— Խաղա՞ղ ...

Աչքա Արսէնեանը տխուր ժպիտով մը նայեցաւ աղջկանը: Ա,յլ եւս ի՞նչ խաղաղ կեանք կրնար ապրիլ ինք: Մի – ակ խաղաղութիւնը, որ կար, զերեզ – մանն էր:

— Հայրի՛կ,— Եւդինէի ձայնին մէջ կչտամբանքի չեչտ մը կար,— հայ – րի՛կ, մենք բացառութիւն չենք, հա – զարաւոր հայ ընտանիքներ կան ...

— Անգործ ի՞նչ ընեմ, աղջիկս ... աչխատած ժամանակս զէթ կը մոռ – նամ ...

— Անգո՞րծ: Ի հարկէ, ոչ: Կ'ներ – Թանք Երեւան. ես ուսուցչուհիի պաշ – տօն մը կը վերցնեմ ... դու էլ ...

— Ես էլ տանը նստած գուլպայ կը գործեմ,— հեգնօրէն ժպտաց Արսէն – եանը:

Եւդինէն վերջին տարիները կ'աչխա – տէր համոզել ծնողքը, որ Երեւան տե – ղափոխուին: Ի՞նչ ունէին այլ եւս Թիֆլիսի մէջ: Այս գաղափարը, որ սկիզբը անհանդուրժելի էր, հետզհե – տէ սակայն տեղ կը բռնէր Արսէնեանի մտքին մէջ: Իսկապէս, այլ եւս ի՞նչ կար Թիֆլիսի մէջ. ինք նիւթապէս ապահովուած՝ կրնար Երեւան երթալ, հոն հաստատուիլ: Մանաւանդ որ Եւ – դինէն այդպէս կը ցանկար:

(Շար.)

Հիւսիսակողմը, Լէյէի լեռներուն մէջ կը բնակին Քիւրտեր որոնք Թշնամի են Թուրքիոյ։ Ձէպէլը Մուսա Հայերու կալուածն է։ Ամբացած՝ իրենց լեռներուն մէջ, անոնք Թուրքերուն դիմադրեցին 1915ին, բայց ուժասպառ եւ առանց ռազմամթերքի մնացած ըլլալով, պիտի ճգմուէին թիւի գերակշռութեան տակ, եթէ մեր նաւաղները օգնութեան հասնելով չազատէին։ Աւտնցմէ չատեր կազմեցին հայկական լեգէոնի մէկ մասը, ուրիշներ երկրին մէջ մնացին ուր այսօր կը կազմեն կարեւոր գաղութ մը։

Վաղուան թիւով՝ այս չահեկան տեղեկութեանց մնացեալը մասը։

ՁԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ՑՆՑՈՒՄՆԵՐ գլացուեցան Կրընոպլի եւ չրջանին մէջ, երկուշաբթի օր։ Անցեալ տարի ալ միեւնոյն օրը եւ միեւնոյն ժամուն չարժ պատահած էր։

ՇԱՓԱՐԻ ՍՂՈՒԹԻՒՆԸ մտահոգութիւն պատճառած ըլլալով, կառավարութիւնը որոշեց մէկդմցներ ձեռք առնել։

ԱԺԱՆ ԳՆՈՎ ԿԱԶԱՐԳԵԼ ԴԻՄԱԿՆԵՐ ճարելու համար, կառավարութիւնը Ծրագիր մը պատրաստած է, ինչպէս կը հաստատէ վարչապետը, Պ. Լէօն Պլում, իբրեւ պատասխան իրեն ուղղուած հարցումի մը։ Դիմակները պիտի ծախուին 30 — 40 ֆրանքի, փոխանակ 90—120ի, եւ չատ մը պարագաներու մէջ ալ ձրի պիտի տրուին (աղքատ ընտանիքներու եւն.)։

ՇԱԲԱԹԱԿԱՆ 40 ԺԱՄԸ երկաթուղիներու վարչութեան մէջ ալ պիտի դադրեցնեն յունուար 25էն սկսեալ։

ՓԱՐԻԶԻ ԵՐԿՈՒ ՍՊԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐՈՒՆ գործադուլը դադրեցնելու համար, բանակցութիւններ կը կատարուին կառավարութեան միջոցաւ։

ԱՆԳՈՐԾ ՑՈՑՆ ՄԸ, Փախստականուհի, 54 տարեկան, որ Մէնթ Անթուան փողոցը կը բնակէր, տանը վարձքը չկրնալով վճարել, նախ սպաննեց իր 72 տարեկան անկար մայրը, յետոյ վզին չուան մը անցընելով, գնդակ մը պարպեց գլխուն եւ անձնասպան եղաւ։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ կառավարութիւնը պաշտօնական զեկոյց մը հրատարակեց, որուն համաձայն օտար մարտնաւերը այլեւս պիտի չկրնան անցնիլ Քիլի ջրանցքէն, առանց պատօնութիւն առնելու։ Այս կարգադրութիւնը հետեւանք է Վերսայլի դաշնագրով հաստատուած սեղմումներու ընդումին։ — Քիլի ջրանցքը լրացաւ 1895ին, բայց տասը տարի վերջը աւելի ընդարձակուեցաւ, որպէսզի զրահաւորները կարենան անցնիլ։ այս վերաշինութեան համար ծախսուեցաւ 11,000,000 անգլ. ոսկի։ Մեծ պատերազմին առեն ջրանցքը անգնահատելի արժէք ունեցաւ Գերմանիոյ համար, որ կրցաւ իր մարտանաւերը Հիւսիսային ծովէն Պալթիկ փոխադրել կարճ առեներէն։ Վերջին 2 տարիներու ընթացքին հզօրապէս ամրացուած էին ջրանցքին երկու մուտքերը։

ՀԱՆԳԻՍՏ
Տ. ԱՆԱՆԻԱ Ծ. ՎՐԴ. ՀԱԲԷԼԵԱՆԻ

Տէր եւ Տիկին Գարեգին Հաբէլեան եւ զաւակները, Արշաւիր Հաբէլեան, Յովհաննէս Հաբէլեան, Յարութիւն Հաբէլեան, Տէր եւ Տիկին Վահրամ Մխեեան եւ զաւակը «Վալս», Ինչպէս նաեւ Հաբէլեան (Պոլիս), Հաբէլեան (Ռումանիա), Թորոսեան (Ցունաստան), Պետիկեան (Պոլիս), Եազոյեան (Պոլիս) Մոմճեան (Անգլիա), ընտանիքները ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն իրենց սիրելի հօր, մեծ հօր, հօրեղբօր եւ ազգականին՝

Տ. ԱՆԱՆԻԱ Ծ. ՎՐԴ. ՀԱԲԷԼԵԱՆԻ

դառնադէպ մահը որ տեղի ունեցաւ 16 յունուար, 1937 Շաբաթ երեկոյեան ժամը 10ին, իր բնակարանին մէջ, 60, Rue Rabelais, Lyon, 70 տարեկան հասակին։

Դագաղը իր բնակարանէն կը փոխադրուի 20 Յունուար, Չորեքշաբթի կէս օրէ վերջ ժամը 1ին Լիոնի Հայոց Մատուռը, 69, բիւ Լուի Պլան, ուր օծման արարողութիւնը կատարուելէ յետոյ, ժամը 2.30ին թափորը կ'ուղղուի դէպի Կիւճոթիէռի դերեզմանատունը, ուր պիտի ամփոփուի մարմինը։

ՍԻՆԷՄԱ

*Հաճոյքով կը տեղեկացնեն որ փարիզաբնակ մեր հայրենակիցներէն՝ Թրիքոյի գործարանատէր Պ. ՕՀԱՆ ՒԱՐԲՈՒԹԼԵԱՆի անգրանիկ զաւակը՝ ԱՐՄԱՆ, տասնըհինգ ամսու, կը խաղայ ֆրանսական ամենալաւ ֆիլմերէն **Le Coupable**ի մէջ, որ այս շաբթուան ընթացքին ամէն օր կը ներկայացուի **Cinéma Olympia**ի մէջ, 28 **Bld. des Capucins**, Փարիզ։*

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆր. Կ. Խաչի Փարիզի մասնաճիւղը իր խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնէ Պ. Սահակ եւ Սուրէն Սահակեան եղբայրներու, Տիկին Թամանեանի, Պ. Յ. Ղոնչկիւլեանի, Ֆլորիա Ճաչարանի տիրոջ Տէր եւ Տիկին Գ. Փափազեանի, Տէր եւ Տիկին Բալոյեանի, Այրի Տիկ. Իզմիրլեանի, Պ. Եաղճեանի, Տիկին Հէքիմեանի, Տէր եւ Տիկին Նուբեռ Նեանի, Պ. Յարութիւնեանի, Տիկին Ունճեանի որոնք իրենց նուէրներով ճոխացուցին «Պտուղի Օրուան» վաճառքը եւ պիւֆէն։ Շնորհակալութիւն նաեւ մասնաճիւղի բոլոր անդամուհիներուն որոնց սիրայօժար նուէրներով էր կազմուած ամբողջ պիւֆէն։

ՀՐԱՒԷՐ

ՂԱՐԱԲԱՂ—ՋԱՆԳԵԶՈՒՐԻ Հայրենակցական միութեան առժամեայ մարմինը նախագահութեամբ բժիշկ Պ. Մելիքի, ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր Ղարաբաղ—Ջանգեզուրցի հայրենակիցները, 22 յուն. ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, «վէրսայլ» սրճարանին սրահին մէջ, Մոնփարնասի կայարանին ճիշդ դիմացը։ կարեւոր օրակարգ։

«ՅԱՌԱՋ» ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ
ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ
Journaux R. CHIMCHI
29, Aghiou Marcou, ATHENES

Journaux R. CHIMCHI
56, Akti Miaouli, PIRÉE

ՀԱՅՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Յաւաքիկայ հաւաքոյթը տեղի պիտի ունենայ վաղը, հինգշաբթի 21 Յուն. ժամը 21ին, Ecole des Langues Orientales-ի մէջ, 2 rue de Lille, Paris.

Դասախօս՝ Պ. ՄՈՒՆԴԿԱՐԵԱՆ
Նիւթ՝ Աբփիար Արփիարեան։

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON.
Dancing-Cigale, պարահանդէսամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկներ ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8.30ին։

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՔԷՄԱՆՉԻՍՏ ՌՈՒԲԷՆԻ
Երկու ևուագահանդէսները
ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ԴԱՇՆԱԿԱՀԱՐՈՒՀԻ **ՏԻԿԻՆ ՌՈՒԲԷՆԻ**
Տեղի կ'ունենան **Salle Géographie**ի *մէջ,*
մէթրօ St. Germain-des-Prés, *հետեւեալ թուականներուն*
23 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ ՀԻՇՑ 9ԻՆ
31 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԿԵՍՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ ՀԻՇՑ 3.30ԻՆ
Պիտի նուագէ հայկական, պարսկական, ռումանական, ռուսական եւ կովկասեան եղանակներ, որոնք մեծապէս գնահատուեցան ամէն երկրի մէջ։
ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ ՃՇԴԱՊԱՀ ԸԼԼԱԼ։
Տոմսերը ժողովրդական գիներով։
Տոմսերը կը ծախուին Շրանտ Լաժսւէլի մօտ, 51 rue Mr. le Prince։

Հ. Յ. Դ.

Գալատ

ՊՈՄՈՆԻ (Մարսէյլ) Ջաւարեան եռեակումիտէի ընկերական ընդհանուր ժողովը այս ուրբաթ երեկոյ ժամը 8ին, սովորական հաւաքատեղին։ կարեւոր օրակարգ։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ ՇԱՎԻԼԻ ՄԷՋ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՇԱՎԻԼԻ ԱՐՂՈՒԹԵԱՆ ԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ
23 *Յունուար, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին,*
Շավիլի մատուռ-մանկապարտէզի սրահին մէջ, Rue Trois Chantiers.
ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ
Դասախօսութեան նիւթն է՝ «Ո՞Վ ՇԱԽԵՑ ԿԱՐՍԸ»։

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ
Համազգայինի Փարիզի Մ.ճիւղի Վարչութեան կողմէ
22 *Յուն. ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին,* Café Voltaire-ի *սրահին մէջ,*
Place de l'Odéon, *մէթրօ* Odéon
կը խօսի Պ. ՀՐԱՉ ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ
Նիւթ ունենալով «Իրասպաշտ շարժումը հայ գրականութեան մէջ՝ Արփիար Արփիարեան եւ. Գրիգոր Զօհրապ»։

ԵՐԵԿՈՑԹ-ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ
ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆ. ԸՆԿ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ
23 *Յուն. շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին,* **Salon Colisée**ի *մէջ.*
21 Bld. Dugommier, *Մարսէյլ։*
ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
Գերաստան Թրագօշի ղեկավարութեամբ Դպրոցասէրի նախկին սանուհիներու կողմէ կը ներկայացուի Յ. Պսրռնեանի
ՊԱՂՏԱՍԱՐ ԱՂԲԱՐՐ
կովկասեան պար Տիկին Վ. ՆՐՇՐԵԱՆի կողմէ, ընկերակցութեամբ երիտասարդ ջութակահար Պ. ՀԱՅԿ ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆի, Մարսէյլի քօնսէրվատուարէն։ Կերգէ Օր. ՄԱՌԻ ՍԻՄՕՆԵԱՆ, կը նուագէ Մարսէյլի հանրածանօթ 7 հոգիանոց Wondes Jazz, *ղեկավարութեամբ* G. MATHIEU*ի։*
Ձոխ պիւֆէ *Մուտք* **10** *ֆրանկ*
Ապահովեցէք ձեր տեղանները նախապէս, որոնց գինն է 5 ֆրանք։

Victor Hugoի ՇՔԵՂ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ
46 rue St. Didier
Cario-Canti *եւ իր* **Orchestre**ին *եղանակին առաջին եւ ամենահաճելի* **matinée prolongée**ն
Տեղի կ'ունենայ 24 Յունուար, կիրակի ժամը 4ին մինչեւ կէս գիշեր։
Կը մասնակցի հանրածանօթ Ջութակահար Պ. ՎԵՆԹՐՈՒՊԻ,
կը խնդրուի նկատի ունենալայդ Թուականը։

ԼԱՒ ՊԱՏՁԵՀՈՒԹԻՒՆ
Վարձու է Րիւ Լաֆայէթ, 60 քառ. մեթր տարածութեամբ գործատեղի մը։ Պայմ՝ 4 տարի, տարեկան վարձք 2800 ֆր.։ Իրաւունք կը տրուի ամէն տեսակ գործի։ Դիմել Պ. Քիւրքճեանի, ամէն առաւօտ ժամը 10—12, 221 Rue Lafayette, մէթրօ Louis Blanch դիմացի շէնքին բակին մէջ, թիւ 17։

Կ'ԼԻՋՈՒԻՆ
լաւ գործաւորուհիներ պլուզի, ճերմակեղէնի եւ նեղքնազգեստի (deshabillé) *համար։*
Դիմել՝ Lingerie LAKA, 3 Rue Scribe, *մէթրօ* Opéra.

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ
ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**
ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**
Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 *եւ* C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78
Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ։
Տոմսակներ՝ ամէն տեղի համար։ Հայ ճամբորդներու համար ամանաւոր գին։ Ունինք Թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը
ՎԱՍՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

Մուշտակավաճառ
ՏԻԿ. ՀԱՅԿՈՒՀԻ ԿԻԼԻՊՕԼԵԱՆ
24, Rue Affre կամ 8, Rue Cavé — PARIS - 18e
Մասնաճիւղ՝ 2, Rue de la Charbonnière —
Մէթրօ՝ La Chapelle — Barbès Roch. **Tél. Montmartre 69-70**
Մեր վաճառատուներուն սկզբունքն է բացարձակ ուղղամտութիւն, ճշդապահութիւն եւ չափաւոր գին։
Օգտուեցէք սոյնիվէն։ Մասնաճիւղիս բացման առթիւ, կը կատարենք ձրի ամէն տեսակ մուշտակներու մաքրութիւնը։ Մեր արհեստանոցներուն մէջ կը պատրաստենք չափի վրայ ամէն տեսակ Մանթօներ, Վէսթեր, Օձիքներ եւայլն։ Ունինք նաեւ պատրաստի ճոխ մեթրաք։ Կը տանձնենք նաեւ Մուշտակներու նորոգութիւն, ձեւափոխութիւն, ներկելը եւ թանաձը։ Մեր վաճառատուները բաց են ամէն օր, իսկ կիրակի օրերը մինչեւ կէս օր։
Ներկայ կտրօնը բերողին մինչեւ 1937 Փետրուարի վերջ՝ սկսեալ 200-300 ֆրք. գնումի համար կը տրուի մէկ տարեկան «Հայ Բոյժ», իսկ 400-600 ֆրք.ի համար եռամսեայ «Յառաջ» եւ կամ համապատասխան դրամական նուէր Փարիզի կապոյտ կամ կարմիր Խաչերուն։

(L'Ile de Beauté *)*
ՄՈՆՄԱՐԹՐԻ ԱՄԷՆԷՆ ԸՆՏԻՐ ԱՐԵՒԵԼԱ-ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆԸ
90 Bld. de la Chapelle, Paris (18)
R. C. S. 670-643 *Հեռախօս՝* **Mont. 62-04**
Մէթրօ՝ Պարպէս, կառ. տիւ Նօռ. Լա Շափէլ
(Լաւիպուագիէռ ֆիւանդանոցի մայրանոցի բաժնին դիմաց)
Կախարդական չքնաղակի մը մէջ, որ աւելի եւս հաճելի գարձած է որմանկարներով, գ'ուած՝ հայ տաղանդաւոր նկարիչի մը վրձինով, ինչպէս նաեւ սարփինայով (փէրկոլա), լուսազարդութիւններով, ուր կրնաք խմել, ճիշդ ինչպէս Վոսփորի ափերուն վրայ, լաւագոյն օդին՝ ընտիր ֆրանսական եւ արեւելեան այլազան աղանդերներով, ճաշակել օսարէ եւ խնցազգի, համտեսել ընտանեկան լաւագոյն ճաշերը, անարատ թարմ կարագով,— այս ամէնուն համար չափաւոր գին մը, որ կրնայ մրցիլ բոլոր ճաշարաններուն հետ։ Բանչարակերներու յատուկ ճաշը 4 ֆր. 50։ Միասով ըմպելիով ճաշը 7 ֆր. 50։ Պատրաստ ճաշ ամէն ժամու,—չուքրութ Ալզասեան յաւելուածով, սոխի ապուր եւ տաշտիկ (մուլ)։ Ճաշարանը բաց է մինչեւ 1ր գիշերուան։

ԴՐՈՒԱԳՆԵՐ ԱԹԱԹԻՒՐՔԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

Իշխանաց կղզիներու նախկին քաղաքապետ Եանքօ պէյ, Ալիքսանտրէթի հարցին առթիւ, կ'աշխատի ներ կայացնել Աթաթիւրքը «Էքսկլտիոր»ի երկուշաբթի օրուան թիւին մէջ։

Աթաթիւրք ծնած է Աքհիսարի մէջ, Սելանիկի մօտիկ։ Մագումով՝ այսպէս կոչեմ։ Մեծ մայրը, կրօնքով մահմէական, իսլօ (իպրահիմի կրճատումը), զարբին էր Նիչի մօտիկ գիւղի մը մէջ։ Մեծ մայրը, Շէֆիքա Մոլլա (մոլլա կը նշանակէ «պուտպրիկ ծախողը»), կ'ապրէր Նիչի մէջ, ուր գրչուական պարբեր կը սորվեցնէր։

Ասոնց զաւակն է Ալի։

Իսլամներու մէկ զաղթին հետեւանքով, այս ընտանիքը փոխադրուեցաւ Աքհիսար։ Այնտեղ Ալի ամուսնացաւ Լուպյոյէ Մոլլայի հետ, իսլամ գնչու մը։ Ունեցան զաւակ մը, Մուսթաֆա, այսօրուան Աթաթիւրքը, «հայրը Թուրքերուն»։

Մուսթաֆա Քէմալ ամուսնացաւ Լաթիֆէ Հանըմի հետ, որ ազնուական ընտանիքէ աղջիկ մըն էր։ Բայց չուտով ամուսնալուծուեցաւ։

Աթաթիւրք, ինչպէս ըսինք, պաւական արիւն կը կրէ իր երակներուն մէջ,— իր ղէմքին գիծերն իսկ կը վրկային այդ մասին։ Ու եթէ քաղաքական լաւագոյն ուղղութեամբ՝ Թուքիա կապուեցաւ Ռուսիոյ, սաոր մէջ առհասական քաշողականութեան բան մը կայ անպայման։

Աթաթիւրք իր գին· կրթութիւնը առաւ Հարպիյէի մէջ։ Ապուիլ Համիտի չրջանին որ եւ է նշանակալից դեր չխաղաց։ Ժէօն Թիւրքերու իշխանութեան օրերուն, ան կը սիրէր Թոքաթլեան երթալ, նամիլ սրճարանին մէջ, լուռ ու մենաւոր։ Կարծես կը մտածէր իր երկրին սեւ բախտին վրայ։

Ընդհ· պատերազմին կը տեսնուի Տարտանէլի ճակատին վրայ։ Այնտեղ բախում մը կ'ունենայ Լիման Ֆոն Զանտէրսի հետ, կը լքէ այդ ճակատը։

Զինադադարին կը կազմակերպէ Թուրքիոյ ապստամբ բանակը, կը ծառանայ Պոլսոյ կառավարութեան եւ Ցունաստանի արշաւախումբերուն դէմ։ Ֆրանսական կառավարութիւնը օժանդակեց անոր առաջին քայլերուն, եւ առացաւ վարձատրութիւնը,— հզնադիտական ֆրանսական ընկերութիւնները վտարուեցան, կաթոլիկ դպրոցները փակուեցան, նոյնիսկ Փերանսերէն գրուած նշանաատխտակները վերցուեցան, Ֆրանսական դրօշակը ծալուեցաւ։

Ցաղթելով Յոյներուն, Աթաթիւրք լծուեցաւ ազգային եւ ընկերային յեղափոխութեան մը։ Տէր ու տիրակալները երկրին, ուզած փոփոխութիւնը մտցուց երկրին մէջ։ Վտարեց Հայերը եւ Յոյները։ Վերջ դրաւ Պոլսոյ քրիստոնեական վաղէմի կազմակերպութիւններուն։ «Վաքեալ զոյք»երու օրէնքով մը, բռնագրաւեց կալուածները բոլոր այն Հայերուն եւ Թուրքերուն, որոնք երկրէն դուրս ելած էին քէմալական արշաւէն վախցած։ Այս օրէնքը, որ ուրիշ նպատակ չունէր՝ բայց եթէ քանդել քրիստոնեայ զանգուածին չարժուն եւ անչարժ հարստութիւնը, գործադրուեցաւ ամենայն խստութեամբ։ Յոյները, կարզ մը պայմանագրութեանց շնորհիւ, վերցան փրկել քանի մը միլիոն ոսկի իրենց հարստութիւնէն։ Բայց Հայերը բան մըն ալ չկրցան ազատել։ Անոնց հարստութիւնը կործանեցաւ հիմնովին։ Անոնց կալուածները, վերջապէս անոնց սեփականութիւնները բռնագրաւուեցան ամբողջովին եւ յանձնուեցան Թուրք գաղթականներու։

Այս օրէնքով, հայ եւ յոյն բնակչութիւնը նուազեցաւ, որովհետեւ իրենց հարստութիւնը կորնցնելէ վերջ ինչպէս կրնային ապրիլ այլեւս այդ երկրին մէջ։ Այնպէս որ Ապտիւլ Համիտի օրով աւելի քան 1 միլիոն բնակչու թիւն ունեցող Պոլիսը այժմ ունի մի այն 600,000 բնակիչ։

Այսպէս ապահովուեցաւ Պոլսոյ համաթքութիւնը, կամ՝ Թուրքերու գերակայութիւնը։

Նոյն մեթոտը կիրարկուեցաւ զառաւներու մէջ։ Գաւառներու պարպուման նպատակով «ժողովուրդներու փոխանակութեան» վէնիզելոսեան տարազը։

Հետզհետէ զօրանալով, քէմալական իշխանութիւնը զանազան խստութիւններ կիրարկեց նաեւ հանդէպ տարբեր ազգութիւններու, արգիլելով օտար ներու աշխատանքը ազատ ասպարէզ ներու մէջ։ Դրամատուն, ապահովագրական ընկերութիւն եւայլն, բոլոր ենթարկուեցան այդ սահմանափակութիւններու։ Այնպէս որ բազմաթիւ օտար հաստատութիւններ փակուեցան, իրենց տեղը տալով Թրքական հաստատութիւններու։ Իրեւ չարունակութիւն նոյն ծրագրին, քէմալական կառավարութիւնը կ'աշխատի գնել օտար անանուն ընկերութիւնները, երկաթուղի, էրէյլեի ածխահանքերը, Պոլսոյ քարափները, եւայլն։

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ Նազարէթ Էքմէճեան, բնիկ Ուրֆացի, այժմ շուրջ 30 տարեկան, հօր անուն՝ Մկրտիչ, մօր անուն՝ Վարդուհի։ Իր մասին տեղեկութիւն ունեցողներէ կը խնդրուի հաղորդել Հայ Գաղթ. կեդր. Յանձնաժողովին՝ 15 rue Jean Goujon, Paris (8)։

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 21 ՅՈՒՆՈՒԱՐ JEUDI 21 JANVIER 1937

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3325

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՔ ԽՕՍՔ

ԱՐԱԲԱԿԱՆ ՀԵՌԱՆԿԱՐԸ ԵՒ ՊԱՂԵՍՏԻՆ

1936ի վերջերը բրիտանական կառավարութիւնը Արքայական Յանձնաժողով մը ղրկեց Երուսաղէմ, լսելու համար Պաղեստինի ժողովուրդին տրտունջներն ու բաղձանքները :

Այս կարգադրութիւնը հետեւանք էր անցեալ տարուան խռովութեանց, որոնք ամբողջ ութ ամիս վեր ի վայր չրջեցին հովանաւորեալ երկրին կեանքը :

Առեն մը այնքան ծանրացած էր կացութիւնը որ, բրիտանական կառավարութիւնը օգնական ուժ փութացուց, առաջնակարգ սպարապետի մը հետ : Արաբները նորէն տեղի չտուին, եւ արիւնը պիտի հոսէր անընդհատ, եթէ վերջին պահուն միջամտած չըլլար Իրաքի կառավարութիւնը : Ուրիշ արար վեհապետներ ալ բարեխոսեցին, եւ վերջապէս արաբական կոմիտէն յանձն առաւ դադրեցնել գործադուլը եւ միւս բռնութիւնները, սպասելով արքայական յանձնաժողովին քննութեանց :

Յանձնաժողովը արդէն վերջացուցած է իր աշխատանքները եւ Եգիպտոս անցած, կարգ մը տեսակցութիւններէ յետոյ Լոնտոն վերադառնալու համար :

Ինչպէս կ'երեւայ Լոնտոնի մամուլին հրատարակութիւններէն, յանձնաժողովը անսպառ նիւթ հաւաքած է, մասնաւորապէս Արաբներու տրամադրութեանց մասին : Բոլոր այն երեւելիները որ կանչուած են, արաբական պահանջները ձեւակերպած են զարմանալի ուժգնութեամբ :

Այսպէս, Երուսաղէմի միւֆթիին, որ նախապէս մերժած էր ներկայանալ քննիչ յանձնախումբին, առանց վերապահութեան յայտարարած է թէ « Արաբները աւելի երջանիկ էին նախապատերազմեան չրջանին, Թուրքերու օրով, քան ներկայ բրիտանական հոգատարութեան տակ» : Ինչ մըն ալ յառաջ երթալով, աւելցուցած է :— Եթէ արաբական անկախութեան պահանջը ձախողի, «Թրքական հոգատարութիւն մը նախընտրելի է անգլիականէն, քանի որ Թուրքերը նուազ ենթակայ են Հրեաներու ազդեցութեան» :

Այս յայտարարութիւններէն յետոյ, պարզելով արաբական պահանջները, միւֆթիին հետեւեալ պայմանները դրած է, խաղաղութիւնը վերահաստատելու համար.—

1· Մէկդի դնել հրէական Ազգային Տուն հաստատելու քաղաքականութիւնը, որ ձախողած է, իր կարծիքով :

2· Անմիջապէս եւ բոլորովին դադրեցնել հրէական ներգաղթը դէպի Պաղեստին :

3· Արգիլել արաբական հողերու վաճառումը Հրեաներու :

4· Վերջ տալ Պաղեստինի հոգատարութեան եւ անոր տեղ հաստատել զինակցութեան դաշնագիրը մը, յարեւմտեան Անգլիոյ եւ Իրաքի միջեւ կնքուած դաշինքին :

Միւֆթիին, որ մեծ համբաւ կը վայելէ արաբական աշխարհին մէջ, իր տեսակէտները պաշտպանելու համար իրրեւ օրինակ յիշած է Սուրիան, որ անկախութիւն պիտի ստանայ, Ֆրանսայի հետ կնքուած դաշնագրով :

Նոյն տեսակէտները յայտնած են Երուսաղէմի քաղաքապետը եւ ուրիշ իսլամ, մինչեւ անգամ քրիստոնեայ երեւելիներ, բոլոր չարիքներուն պատասխանատու հռչակելով Հրեաները :

Հարցաքննութեանց ընթացքին, երբ քննիչները կը հարցնեն թէ ի՞նչ պիտի ըլլան Պաղեստինի 400,000 Հրեաները, եթէ կատարեալ անկախութիւն տրուի Արաբներուն, միւֆթիին կը պատասխանէ.— «Այդ խնդիրները ապագային կը ձգենք » :

Պաղեստինի Արաբները կը կարծեն թէ բրիտանական քաղաքականութիւնը կը գտնուի Հրեաներու ազդեցութեան տակ : Այդ նախապաշարումն ալ բացէ ի բաց արտայայտուած է քննիչ յանձնաժողովին առջեւ, որուն անդամները, մանաւանդ լորտերը ափ ի բերան մնացած են :

Ի՞նչ կը հետեւի այս մանրամասնութիւններէն :

Արաբական աշխարհը կը գործէ համաձայն ընդհանրական ծրագրի մը, որ իր գործադրութեան եղանակներով միայն կը տարբերի երկիրէ երկիր :

Տեսանք թէ ինչպէս կազմակերպուեցան արաբական երկրամասերը, պատերազմէն անմիջապէս վերջը :

Իրաք տարիներով բրիտանական հոգատարութիւնը վայելելէ վերջը, անկախութիւն հռչակեց բարեկամական դաշինքով մը եւ մտաւ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ :

Բուն Արաբիան Եէմէնով արդէն կը գտնուի Վահաբիներու տիրապետութեան տակ, իսկը Սէուտի վեհապետութեամբ, որ կը հովանաւորէ նաեւ Հիճազը, փոխադարձ համաձայնութեամբ :

Սուրիան տարիներով պայքարելէ վերջ, յաջողեցաւ դաշնագիր մը կնքել Ֆրանսայի հետ, 1936 սեպտեմբեր 9ին, եւ իր անկախութեան պիտի տիրանայ մինչեւ երեք տարի :

Անդրյորդանանը արդէն ունի իր վեհապետը, ընդ հովանեաւ Մեծն Բրիտանիոյ :

Մնայն Պաղեստինն է որ բարդ կացութիւն մը կը ներկայացնէ, իրրեւ հետեւանք Հրէական Տան ծրագրին : Իսկ այս քաղաքականութեան գլուխը կանգնած է Մեծն Բրիտանիան, որ իր աշխարհակալութեան չահերը չատոնց հաչտեցուցած է արաբական չահերուն հետ, բայց միեւնոյն ատեն կը գտնուի յանձնառութեան մը տակ՝ Հրեաներուն հանդէպ :

Քննիչ յանձնաժողովին առջեւ պարզուած տեսակէտները Նորթուլիւն չեն Լոնտոնի համար, բայց կրնան ազդել անոր քաղաքականութեան վրայ, հրէական ներգաղթը բազմապատկելու կամ թուլցնելու տեսակէտով :

Մնաց որ, Պաղեստինը ամէն բանէ առաջ նոր խարիսխ մըն է բրիտանական աշխարհակալութեան համար :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՎԱՐՉԱՊԵՏԸ ԱՆՁԱՄԲ ԿԸ ՔՆՆԷ ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹ — ԱՆՏԻՈՔԻ ԽՆԴԻՐԸ

Ինչպէս հաղորդած ենք, այսօր, հինգշաբթի, կը բացուի Ա. Դ. Ազգային ժողովին տարեկան նստաշրջանը : Օրակարգի գլխաւոր խնդիրներէն մէկն է Ալէքսանտրէթի վէճը : Վարչապետ Պ. Լէօն Պլում անձամբ քննած ըլլալով թղթածրարը, երեքշաբթի օր մասնաւոր խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ արտաքին նախարարին հետ : Խորհրդակցութեան կը մասնակցէին նաեւ ազգ. պաշտպանութեան նախարարը, Պ. Տալատիէ, ծովային եւ օդանաւային նախարարները, Պ. Վիէնօ եւ ուրիշ բարձր պաշտօնատարներ : Այս խորհրդակցութենէն վերջն էր որ փոխանակութիւնը ծրնեւ մեկնեցաւ, գլխաւորութեամբ Պ. Իվօն Տէլպոսի :

ՆՈՐ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ՍՈՍԿՈՒԱՅԻ ՄԷՋ

Դատաւորները պիտի կործանեն Ֆ. Միւրիւնը...

Ֆ. Միւրեան ընդհ. դատախազութիւնը կը ծանուցանէ թէ չարաթ օր պիտի սկսի Թրոցքիականներու երկրորդ չարքին դատավարութիւնը : Ամբաստանեալներն են Փիաթաքով, Ռատէք, Սոքոլնիքով, Սերեբրիաքով, Նորքին, Շէսթով, Սքրոյլով, Թուրոք, Կրաչ, Փուչքին եւ Արնօլտ : Հաղորդուած զէկոյցին համաձայն, քննութիւնը հաստատած է թէ «զուգընթաց կեդրոնը » ահաբեկչական եւ խափանարար խումբեր կը կազմակերպէր ուղղակի Թրոցքիի հրահանգներով, թէ այս խումբերը կարգ մը ձեռնարկներու եւ մանաւանդ պէս պզպզային պաշտպանութեան յատուկ հաստատութեանց մէջ ահաբեկչական արարքներ կը կատարէին կուսակցութեան եւ կառավարութեան պետերուն դէմ : Այս խմբակները միեւնոյն ատեն լրտեսութիւն կը կատարէին կարգ մը օտար պետութեանց համար, Թրոցքիի եւ «Զուգընթաց կեդրոնի» հրահանգներով : Այս դատագիրներուն գործունէութեան նպատակն էր տկարացնել Ֆ. Միւրեան վնասուրական ուժերը, փութացնել վնասել յարձակումը Ֆ. Միւրեան դէմ, օգնել օտար յարձակողներուն՝ խորհրդային հողերը գրաւելու, Ֆ. Միւրիւնը տապալելու եւ քաղքենի – դրամատիրական իշխանութիւն հաստատելու համար :

Պոխարինի ասպն ալ մտրեգան

Յունուար 17էն ի վեր (կիրակի), այլեւս չերեւար Պուխարինի ստորագրութիւնը՝ «Իզվեստիա»ի խմբագրականներուն տակ, որոնց հեղինակն է այժմ «խմբագրական մարմինը » : Որ եւ է ազդ չհրաժարակուեցաւ այս մասին, բայց այլեւս տարակոյս չկայ թէ հռչակաւոր կարմիր խմբագիրն ալ Ռատէքի եւ միւսներու օրին հասած է :

Լէնինի մահէն վերջը եւ մինչեւ իր պայքարը՝ հնդամեայ ծրագրին դէմ, Պուխարին կը մնար անդամ Քաղաքական Բիւրոյին եւ խմբագրապետը՝ կուսակցութեան պաշտօնաթերթին՝ «Փրաւտա»ի : Առեն մը աչքէ ինկաւ իրրեւ ընդդիմադիր, բայց մեղայագիր մը ստորագրած ըլլալով, նշանակուեցաւ խմբագիր կառավարական օրկանին՝ «Իզվեստիա»ի : Անցեալ տարի օգոստոսին, իր անունն ալ քաշքշուեցաւ վարչապետ Ռիքովի եւ Թոմսքիի հետ (անձնասպան), Զինովիեւի եւ 15 ընկերներու դատավարութեան առթիւ : Բայց ընդհ. դատախազ Վիշինսկի երկուքն ալ անպարտ հռչակեց կարճ հարցաքննութենէ մը վերջ : Թէեւ մինչեւ յունուար 17 կը մնար խմբագրապետ «Իզվեստիա»ի, սակայն օտարականները մամուլի ընկերակցութեան ընդհանելութենէն մէկ ղան վերջին անդամ տեսած էին միայն նոյեմբեր 3ին : Եւ Պուխարին որ 48 տարեկան է, ժամանակէն առաջ ծերացած կ'երեւար, իրրեւ հետեւանք իր կրած յուզումներուն : Իսկ Ռիքով, երբեմնի վարչապետը, որ Լէնինի անմիջական յաջորդը եղած էր, յաճախ կը տեսնուի Մոսկուայի փողոցներուն մէջ, թափթփած, միայնակ եւ թշուառ :

Տակաւին յայտնի չէ թէ Պուխարին եւ Ռիքով ալ պիտի միանա՞ն Ռատէքի, Սոքոլնիքովի եւ Փուլիֆայի, որոնք բանտարկուած են իրրեւ ահաբեկիչներ...

*** Գերմանական թերթերը կը գրեն թէ Պուխարին ձերբակալուած է արդէն :

Անգլիոյ դիրքը Սպանիոյ հանդէպ

Անգլիոյ արտաքին նախարարը ծրնեւ մեկնելէ առաջ, կարեւոր ճառ մը խօսեցաւ երեսփ. ժողովին մէջ, պարզելով կառավարութեան քաղաքականութիւնը Սպանիոյ քաղաքացիական պատերազմին հանդէպ : Այս առթիւ յիշեցուց Հիթլէրի, Սթալինի, Մուսոլինիի եւ ուրիշներու (առանց անունները արտասանելու), թէ յոռի քաղաքականութիւն է միջամտել Սպանիոյ գործերուն : Ապա բացատրեց թէ Եւրոպան պատերազմի մէջ խրելու վտանգը թէեւ անհետացած չէ, բայց որոշապէս նուազած է : Եւ վերջապէս ազդարարեց թէ Մեծն Բրիտանիա պիտի չտայ որ Սպանիա օտար տիրապետութեան տակ իյնայ : «Սպանիացիները ամէնէն աւելի երախտապարտ պիտի ըլլան անոնց որ ամէնէն քիչ կը խառնուին իրենց գործերուն : Սպանիոյ ապագայ վարչաձեւը որոշելու իրաւունքը կը վերաբերի միայն Սպանիացիներուն : Մեր դերը պիտի ըլլայ.— 1. Սահմանափակել քաղաքացիական պատերազմը.— 2. Պահպանել Սպանիոյ քաղաքական անկախութիւնը եւ հողային ամբողջութիւնը» : Պ. Իտըն այս առթիւ գոհունակութեամբ յիշեց որ Ֆրանսա օրէնք մը քուէարկած է, համաւորներու առաքումը արգիլելու համար : Ցետոյ կոչ մը ուղղեց Գերմանիոյ, որպէսզի ճշդէ իր դիրքը : «Պարզ խաղաղասիրական ճառերը բանի չեն ծառայեր : Ցեղասպան զարմանները անբաւական են : Ամէն ազգ, ինչ աշխարհահայեացք ալ ունենայ, պէտք է գործակցի առանց վերապահութեան » :

*** Իտալիա եւ Գերմանիա տակաւին չեն պատասխանած անգլիական ծանուցագրին : Կ'ըսուի թէ երկուքն ալ նոր պայմաններ պիտի առաջարկեն, որպէսզի որ եւ է միջամտութիւն արգիլուի Սպանիոյ մէջ :

60 ԳԻՒՂԱՑԻՆԵՐ ՑՐՏԱՀԱՐ ՄԵՌԱՆ Անատոլուի մէջ, ուր ձիւնը մինչեւ վեց ոտք բարձրութեան հասած է, իսկ ջերմաչափը զերոյէն վար 85 աստիճան կը ցուցնէ (Ֆարէնհայթ) :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԹՐՔԱՀԱՅ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

— . —

Երէկ խմբագրատուն եկան խումբ մը Հայուհիներ,— Հայոց երգը խորոտիկ կ'անուանէ այս հարսները, անուշահոտ գլուխով, պնդտած աչքերով, ոսկեզարդ մատներով :

Աթոռ տուի, բարեւ – արեւ ըսի, հրամմեցէք ըսի,— ի՞նչ վիշտ որ չկրցայ զանոնք մեծարել հայրենի տան մը մէջ հիւրասիրելու ձեւով :

Սա՞կն նայեցայ անգամ մը,— յանկարծ մեր անխնդում խմբագրատունը դարձաւ հարսնեւտուն : Եօթը հարսնուկի մերկայութիւն բաւական եղաւ, որ Աւագ Ուրբաթի խորանին նմանող մեր պատերը գունարթանան, ծաղկազարդուին :

Վայրկեան մը եւս, բաժականատ մը արտասանելու չափ բարձր տրամադրութիւն պիտի ստեղծուէր ներսս : Հազար ափսո՞ս,— մեր խաթունները տակն ու վրայ ըրին տրամադրութիւնը :

— Պարոն Արազ, ըսաւ Տիկ· Շողիկ՝ ոսկի – ցօղիկ ձայնով մը, մենք նպատակ ունինք Միութիւն մը հիմնելու :

— Շատ բարի, արի՛, արի՛, ո՛վ հարսնութիւն օջախներու հայրենի, շատ շատ բարի եւ պրժանի գովեստ – ներու եւ յարգանքի,— աշխատանք շատ կայ եւ հայ կինն ալ պարտաւոր է լծուիլ գործի : Ի՞նչ Միութիւն պիտի կազմէք, Տիկին Շողիկ :

— Թրքահայ Տիկնանց Միութիւն··

— Ի՞նչ ···

— Թրքահայ Տիկնանց Միութիւն··

Փրփրեցայ Արազ : Ի՞նչ իմաստ ունի, գոյութեան ի՞նչ անհրաժեշտութիւն կը ներկայացնէ այսպիսի Միութիւն մը, բարբարոս անունով եւ ընդվզեցուցիչ ծրագրով մը :

Տիկին Շողիկ, շառագունելով ինչպէս Շիրազի վարդերը, փորձեց պաշտպանիլ ինքզինքէ եւ իր ընկերուհիները :

— Մեր Միութիւնը ոչինչ ունի գայթակղեցուցիչ, բարեպատակ ձեռնարկ մըն է,— մեզի կրնան անդամակցիլ բոլոր թրքահայ կիները, որոնք կը վճարեն ամսավճար մը : Այդ ամսավճարներով,— եթէ Նանսէնեան նպաստի բաշխումի յանձնախումբն ալ բան մը յատկացնէ — կը կազմուի դրամագլուխ մը, որմէ պիտի կրնան օգտուիլ բոլոր այն անդամներ – րը, որոնք, ապագային, կրնան դրժբախտութեան մը մատնուիլ, — ինչպէս կը տեսնէիք, փոխադարձ օգնութեան սկզբունքին վրայ հիմնուած Միութիւն մըն է այս, այնքան տարածուած, այժմ, ամբողջ եւրոպայի մէջ, նոյնիսկ Փրօֆ· Տոտումեան ···

— Խնդրեմ, այդ չէ որ կը գայթակղեցնէ զիս, Տիկին Շողիկ, այլ ձեր անունը, Թրքահայ Տիկնանց Միութիւն ···, ի՞նչ պիտի ըսէիք՝ եթէ, վաղը, Ռուսահայ Տիկնանց Միութիւն մըն ալ կազմուէր, հոգ չէ թէ նման բարի առաջադրութիւններով·

— Բայց չէ՞ որ կան Պոլսահայ, Բիւթանահայ կամ այլ բաղաճի Տիկնանց Միութիւններ, ո՞վ գայթակղեցաւ ···

— Թէեւ անիմաստ է այդպիսի անուններով հրապարակ գալ, սակայն տարբեր բան է ունենալ Երեւանահայ կամ Պոլսահայ Տիկնանց Միութիւններ, տարբեր բան է հիմնել Ռուսահայ կամ Թրքահայ Տիկնանց Միութիւններ, գիտէ՞ք թէ ի՛նչ մեծ հայհոյութիւն մըն է մեր Պատմութեան համդէպ : Ի՞նչ, ուրեմն, թրքահայ տիկին մը իր օգնութեան կամ գթութեան ձեռքը պիտի մերժէ՞ ռուսահայ տիկինին, այսքան պիղծ զգացում չէ, մը– տածումն իսկ ներելի չի կրնար ըլլալ յետին Հայուն անգամ· կը հասկնամ թէ իմաստ մը ունին թրքահայ լեզու, ռուսահայ գրականութիւն բացատրութիւնները, բայց, խնդրեմ, ըսէք թէ ի՞նչ բարի բան մտածեմ թրքահայ կնոջ մը հանրայինի ձեռնարկին մասին, որ խտրութիւն կը դնէ՝ օտար տիրապետութեան մը դրած սահմանէն ան– դին ապրող իր ազգակիցին օգնութեան հասնելու ժամանակ, չեմ կրնար բացատրել վրդովումս, բայց, տիկին– ներ՛, դուք խորհեցէք, մտածեցէք, որոնացէք անգամ մը *խարխոնճոյզի* պէս անուն մը ունեցող ձեր Միութեան նշանակութեան վրայ, չեմ կըրնար, ուժերէս վեր է մտածել այս գայթակղոլից անունին եւ ձեռնարկին մասին···

*** Տիկիններ պահ մը իրարու նայեցան, աչք ըրին եւ ոտքի ելան :

Երբ մեկնեցան, վերցուցի անոնց ետեւ ձգած աթոռները եւ իրարու գարկի՝ կատաղութիւնս յագեցնելու համար, առ ի բաղաճավարութիւն՝ ի բացակայութեան :

ԱՐԱԶ

ԲԺԻՇԿ Վ. ՓՈՓՈՒՔԵԱՆ ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ

Հ· Ը· Դ· Լիբանանի Կեդր· Կոմիտէին մէջբոցաբ, խորին կսկիծով կ'իմանանք մահը երիտասարդ Բժ· Վ· Փոփուքեանի : Տարաբախտ ընկերը յանկարծամահ եղած է Ցունուար 13ին, Պէյրութի մէջ, ուր հաստատուած էր երկար տարիներէ ի վեր : Կը թողու այրին (քոյրը՝ «Ցառաջ»ի աշխատակից Տիկին Սեդայի) եւ երկու որբեր :

Ընկեր Փոփուքեան պատասխանատու անօրէնն էր Պէյրութի Հայ Ճեմարանին, եղած է Հ· Ը· Դաշնակցութեան Սուրիոյ նախկին Կեդր· Կոմիտէի անդամ եւ ստանձնած կուսակցական եւ ուրիշ պատասխանատու պաշտօններ : Եղած էր մէկէ աւելի անգամներ անդամ Լիբանանի Քաղաքական Ժողովին եւ Գաւառական Ժողովի :

Սիրուած էր թէ հայկական եւ թէ օտար չրջանակներու մէջ : Շնորհիւ այդ հանգամանքին անցեալ տարի նշանակուեցաւ առաջին եւ միակ հայ անդամը Պէյրութի Քաղաքապետական Խորհուրդի :

Իր մահով Հ· Ը· Դաշնակցութիւնը կը կորսնցնէ գործօն եւ անձնուէր անդամ մը :

Մեր խորին վշտակցութիւնը Լիբանանի կազմակերպութեան, ինչպէս եւ ողբացեալ ընկերոջ ընտանեկան պարագաներուն :

Ջեկոյց՝ Փարիզի գինուորցուներու ժողովին առթիւ

Կը խնդրուի «Ցառաջ»էն հրատարակել հետեւեալ զեկոյցը·—

Փարիզահայ գինուորցուներու առաջնորդ վարչութիւնս իր խորին չնորհակալութիւնը կը յայտնէ այն կազմակերպութիւններուն, որոնք պատասխանելով իր հրաւէրին, եկան իրենց կարծիքը յայտնելու, յունուար 14ին, «Փրթի Ժուռնալ»ի մէջ կազմակերպուած հրապարակային միթինգին :

Առաջնորդ վարչութիւնս իրեն յանձնուած ձեռագիրներէն եւ միթինգի ընթացքին եղած բանախօսութիւններէն եզրակացուց եւ միաձայնութեամբ որոշեց հայ մամուլին հաղորդել հետեւեալ բանաձեւը ·—

Փարիզի եւ չրջանի հայ գինուորցուները եւ ժողովուրդը, թիւով աւելի քան 800, պատասխանելով Փ· Զ· Մ· առաջնորդ վարչութեանս կոչին եւ հաւաքուած «Փրթի Ժուռնալ»ի սրահին մէջ հինգշաբթի 14 յունուար, 1937, լսելէ յետոյ Ֆրանսահայ քաղաքական չորս կուսակցութեանց, ինչպէս նաեւ ժողովրդական եւ հանրային կազմակերպութեանց ներկայացուցիչները գինուորագրութեան հրատապ հարցին չուրջ՝

1.— Իրենց երախտապարտութիւնը կը յայտնեն Ֆրանսայի ժողովուրդին եւ

(ԼՈՒՐԵՐՈՒ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ· ԷՋ)

ԿՈՎԿԱՍԻ ԹՐՔԱՍԷՐՆԵՐՈՒ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

—o—

Կովկասցի չեռնոպոլ, թաթար եւ վրացի վախճանականներու ծանօթ խումբին օրկանը՝ Կաւկազ, որ, ինչպէս յայտնի է, հոդեղաւարն է տիար-հոչակ Պրոմեթէին, իր վերջին (Նոյեմբեր) թիւին մէջ ուշագրաւ խմբագրական մը ունի, ուր կը պարզէ իր «օրիենտացիան» եւ այդ առթիւ կ'ընէ նաեւ հետաքրքրական խոստովանութիւններ:

«Կաւկազ» չի ծածկեր այլեւս, թէ ինչ թրէնական հակումներ ունի:

Ասիկա հարկաւ նորութիւն մը չէ մեզի համար: «Կաւկազ»ի առաջին թիւին իսկ երեւումին առթիւ մենք ըսած էինք, թէ ան թրքական հակումներ ունի: Ճիշդ է, ան մէկէ աւելի անգամներ բուռն կերպով բողոքեց մեր այդ մեղադրանքին դէմ եւ մեր - ժելով մերժից իր որ եւ է տեսակի թրքասիրութիւնը: Սակայն, այժմ ան վերջապէս իր դիմակը վար կ'առնէ եւ կ'ըսէ. —

«Որոշ հայկական եւ վրացական շրջանակներ մեզ կը մեղադրեն թրքասիրութեան մէջ: Մեզ ուրիշ բան չի մնար, բայց եթէ ընդունիլ այդ որակումը եւ ... հրաւիրել զանոնք եւս դառնալու մեզ նման թրքասէրներ, որովհետեւ Կովկասի բազմաբնական կեանքի իրական պայմաններու մէջ թրքասիրութենէ զատ կարող է գոյութիւն ունենալ միայն ռուսասիրութիւն»:

Թէ ինչո՞ւ «Կաւկազ» այդ երկու «սիրութիւններէն» կը գերադասէ թրքասիրութիւնը, այդ մասին կուտայ հետեւեալ բացատրութիւնը.—

— «Վրացի մարբսիստներու (մեն - շեւիկներ) եւ հայ Դաշնակցականներու եւ համայնավարներու մէկ մասի ռուսասիրութիւնը կը նշանակէ ռուսական լուծի գիտակցական ամրացում Կովկասի վրայ: Միւնդեռ մեր թրքասիրութիւնը հետեւանք է մեր ձգտումին Կովկասի ժողովուրդներուն տալու անկախութեան եւ ազգային զարգացման ամենաէական եւ - րաշխիքներէն մէկը»:

Իր միտքը աւելի եւս պարզելով՝ Թերթը կ'աւելցնէ.—

«Կովկասի աշխարհագրական եւ ցեղագրական դրութիւնը այնպէս է, որ ան կարող է ըլլալ կամ ռուսական նահանգ մը եւ կամ Թուրքիոյ ու Իրանի եւ անոնց բարեկամ մեծ ծպտուքեանց ամուր բարեկամութեան վրայ յենած անկախ պետութիւն մը»:

Սակայն, «Կաւկազ» դժուարութիւն մը չի տար այն մասին, թէ ինչո՞ւ մինչ Ռուսաստան անպայման ռուսական նահանգ պիտի դարձնէ Կովկասը, Թուրքիա, ընդհակառակն, ոչ ձգտում ունի եւ ոչ ալ որ եւ է ատեն պիտի փորձէ թրքական նահանգ դարձնել զայն: «Կաւկազ» չի պարզեր նաեւ, թէ ինչո՞ւ կովկասեան ազգերը որ եւ է պարագայի տակ պարտաւոր են անհաչա թշնամիներն ըլլալ Ռուսաստանի, իսկ, ընդհակառակն, պարտաւոր են դառնալ Թուրքիոյ հաստատուն եւ ջերմ բարեկամները:

Աւելին. «Կաւկազ» չի պարզեր, թէ ի՞նչ երաշխիք կայ, որ Թուրքիա չվերադառնայ երբեք իր երկարէ թաթը դէպի Կովկասի վրայ այնպէս, ինչպէս որ, իր կարծիքով, Ռուսաստան պիտի ընէ անխուսափելիօրէն:

«Կաւկազ» կը մատնանշէ միայն, որ անկախ Կովկասը լաւագոյն երաշխիքը պիտի ըլլայ Թուրքիոյ ապահովութեան համար ընդդէմ աշխարհակալ Ռուսաստանի, այդ պատճառով ալ Թուրքիա իբր թէ չհապրդռուած է պահպանել Կովկասի անկախութիւնը:

Սակայն, ատիկա պարզ հնարքադրութիւն մըն է, զոր 1918ին եւս ըրին Կովկասցիներէն չատեր եւ չարաչար խաբուեցան: Բանական էր, որ ռուսական զօրքերը հեռանային Կովկասի սահմաններէն, եւ Թուրքիա, հակառակ անոր որ Ռուսիոյ հետ կնքած էր արդէն Պրեսթ - Լիթովսքի հաշտութեան դաշնագիրը, ներս խուժեց Կովկաս եւ հասաւ մինչեւ Բագու: Եւ այդ ըրաւ այն ատեն, երբ Անգլիոյ - կասի երեք ազգերն ալ անկախութիւն էին հռչակած:

Ոչ մէկ կասկած կրնայ ըլլալ այն մասին, որ եթէ Ռուսաստան այս կամ այն պատճառով նորէն կը տկարանայ, թէկուզ ժամանակաւոր կերպով, Թուրքիա առիթէն կրկին պիտի օգտուի եւ ներս պիտի խուժէ Կովկաս՝ զայն իր լուծին ենթարկելու համար: Ինքնիրը քաղաքական պայմաններու նպաստաւոր դասաւորման մէջ է մայն:

Հետեւաբար, իրատես քաղաքագիտութիւն չէ ըսել, թէ կարելի է վստահիլ Ռուսաստանի, բայց կարելի է միանգամայն վստահիլ Թուրքիոյ, թէ Ռուսաստան անպայման իր լուծին պիտի ենթարկէ Կովկասը, իսկ Թուրքիա զայն անկախ պիտի դարձնէ:

Ո՞վ չի գիտեր, թէ Թուրքիա մինչ ալ ունեցած է դիւանագէտ թուլութիւն ժխորժակներ իր տկար հարեւաններու վերաբերմամբ եւ ապահովաբար ա - պագային ալ պիտի ունենայ: Ուստի աններելի միամտութիւն պիտի ըլլար Կովկասի ազգերուն, մանաւանդ Հայերուն եւ Վրացիներուն համար որ եւ է յոյս դնել Թուրքիոյ բարի դրացնութեան վրայ:

Արդ՝ եթէ նոյն իսկ ընդունելու ըլլանք «Կաւկազ»ի երկրնորանքը (ինչ որ անհրաժեշտ չէ), պէտք է ձեւափոխենք զայն հետեւեալ կերպով — կամ այն է, որ Կովկաս պիտի մնայ ռուսական նահանգ մը եւ կամ ան պիտի իյնայ Թրքական լուծին տակ:

Սակայն, եթէ իրաւ է, որ Կովկասի ազգերը չեն կրնար իրապէս անկախ ըլլալ, ինչ որ ճիշդ չէ, անոնք իրապէս դատապարտուած են կամ ռուսական եւ կամ Թրքական լուծին են - թարկուելու, այդ պարագային ոչ Հայերը եւ ոչ ալ Վրացիները որ եւ է պատճառ ունին նախընտրելու Թրքական սիրապետութիւնը, ինչպէս որ կը թելադրէ «Կաւկազ»: Ընդհակառակն, թէ Հայերը եւ թէ Վրացիները ամէն հիմ ունին գերադասելու ռուսական սիրապետութիւնը, որ գոնէ չի ձգտիր ու չպիտի ձգտի ֆիզիքապէս ոչնչացնելու զիրենք. մինչդեռ Թրքական սիրապետութիւնը պիտի նշանակէ մշտնջենական մահացու սպառնալիք Հայերու եւ Վրացիներու փիզիքական գոյութեան իսկ:

Ուրիշ պարագայ մը: Ռուսական բազմացեղ մեծ կայսրութեան մէջ Հայերն ու Վրացիները անկասկած աւելի մեծ հնարաւորութիւն եւ հաւանակա-

ԹԱՆԿԱԳԻՆ ՀԵՂՈՒԿԸ՝ ՔՂՐԻՒՂ

—•—

ՀԱՑ ԳԻՏՆԱԿԱՆԻ ՄԸ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ ՓԱՐԻԶԻ ԱՐՀԵՍՏԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Ճուենուար 17ին, կէսօրէ վերջ, երիտասարդ հայ դիտնական Պ. Գառնիկ Ալեքսանեան, դասախօս Սթրազպուրկի քարիւղարանական վարժարանին, հրաւիրուած էր Փարիզի արհեստագիտական վարժարանին մէջ կարդալու «Բնական եւ արուեստական քարիւղ»ի մասին: Ներկայ էր հոծ բազմութիւն մը, իսկ Հայեր՝ հազիւ քանի մը տասնեակ:

Այն պահուն, երբ աշխարհի ամէնէն հրատապ եւ կենսական մտահոգութիւններէն մէկը կը կազմէ հեղուկ վառելանիւթի հարցը, երբ քարիւղը դարձած է աշխարհի հզօր պետութիւններու համար մահու եւ կենաց խնդիր մը, կրկնապէս չհրճուեցանք էր լսել երիտասարդ գիտնականին հմտալից դասախօսութիւնը:

Պ. Ալեքսանեան Պոլսոյ Կեդր. վարժարանի 1923ի շրջանաւարտներէն է, բնիկ Պարսիկագի, միջահասակ, վայելուչ ու համակրելի արտաքինով: Իր դասախօսութիւնը սկսաւ, տեղեկութիւններ տալով քարիւղի պատմական, երկրաբանական եւ ճարտարարուեստական ճիւղերու մասին: Դասախօսութեան մաս կը կազմէին մոգական լապտերի պատկերներ եւ չարժանկարի ժապաւէն մը:

Մտորեւ կ'ամփոփեմ դասախօսութիւնը.—

Քարիւղի ճարտարարուեստի գոյութիւնը, որ հազիւ միակ սերունդի մը չափ կեանք ունի դեռ, այնքան ալ նոր ու անծանօթ տարր մը չէ աշխարհի պատմութեան մէջ: Քաղդէացիները ծանօթ էին արդէն անոր ու կեանքի դանապան պէտքերու համար կը գոր - ծածէին: Նոյն իսկ Բաբելոնի աւերակ ներուն մէջ գտնուած են լուսալամ - ուրեաան գործիքներ որոնք ուրիշ բան չեն եթէ ոչ քարիւղի լամբարներ: Ներկայիս, կուպրով եւ խմաքարով ճամբաներու չինութեան ամէնէն արդիական ձեւը նոյնպէս անծանօթ չէր անոնց, ու մանաւանդ գլխաւոր ճամբայ մը որ կը տանէր Բաբելոնի պալատներէն մէկուն, չինուած էր 4000 տարի առաջ, նոյնպէս աւազով ու ասֆալթով:

Իսկ եգիպտացիները քարիւղը կը գործածէին ի միջի այլոց իրենց մո - միաներու պատրաստութեան առեն: Արդէն մոմիա կուտայ «մումի» բա - ոն որ կը նշանակէ քարիւղ:

Բայց, գլխաւորաբար անցեալ դա - րու կէսէն սկսին է որ քարիւղի գոր - ծածութիւնն ու ճարտարարուեստը չափազանց կարեւորութիւն ստացաու զարգացաւ:

Դժբախտաբար քարիւղի հանքը ա - մէն տեղ չի գտնուիր ու պէտք է եր - կար փնտուտուքներ կատարել, երկ - րաբանական խաւերը ծակող հարիւ - րաւոր, եւ երբեմն հազարաւոր մեթր երկարութիւն ունեցող պողպատեայ տոկուն ձողերով, մինչեւ որ կարելի ըլլայ հասնիլ իր հում վիճակին մէջ, հեղուկ վառելանիւթին: Քարիւղը բնդհանրապէս, խաւի վիճակին մէջ կը գտնուի աւազին մէջ: Համաչափ տարածութեան կարեւոր քարիւղի հանքերը կը գտնուին գլխաւորաբար կովկասեան շրջանին՝ Բագուի եւ Միացեալ Նահանգներուն՝ Փէնսիլվանիոյ եւ Քալիֆորնիոյ մէջ: Աւտնցմէ զատ, կարեւոր քանակութեամբ՝ արտադրուի նաեւ Ռումանիոյ, Սիլեզիոյ, Թէքսասի, Վենեցուէլայի եւն. մէջ:

Դասախօս մոգական լապտերի միջոցաւ ներկայացուց երկրաբանական դանապան հատուածներ, հողի չերտեր ցոյց տալով անոնց մէջ քարիւղին գտնուած տեղերը:

Ճեռով մանրաշխատ բացատրեց եւ պատկերներով ցոյց տուաւ ճարտա - րարուեստական այն չինութիւններն ու աշխատանքները որոնք անհրա - ժեշտ են, դարձ աշխարհ բերելու համար այս հրաշափառ հեղուկը, անդամ մը որ իր գոյութիւնը հաստատուի այս կամ այն հողամասին վրայ: Այս նպատակով կը չինեն հարիւրաւոր աշտարակներ իրարմէ որոշ հեռաւորութեամբ եւ ամէն մէկը 20—35 մեթր բարձրութեամբ, որոնք կը ծառայեն իրենց ծակերը բանալու: «Երբեմն հարկ կ'ըլլայ մինչեւ 3—4000 մեթր խորերը իջնել, ու այս աշխատանքը կը կատարուի մօտաւորապէս 15—20 սմ. տրամագծով պողպատեայ ձողերով, որոնք կտոր կտոր իրարու վրայ հաստատելով կը տանուին քանի մը հարիր մեթր երկարութիւն: Այս ծակերը կը բացուին երեքուքառասնուհինգ աստիճանի անկիւնով, կամ ճոխ - տակ փոխ ի փոխ իրար կ'անցընէ - լով մեր դիտողութիւններու հետ:

Ուրիշ ճամբայ չկար. հիւսիս — արեւմուտքը Նաղիկ լիճը եւ Պուլանըխ էր, որ պիտի հեռացնէր մեզ մեր նպատակէն. ալ կողմերնիս, Վանա լճի հարաւային ափերն էին. չէինք գիտեր թէ որո՞ւ ձեռքն էին այդ ափերը, Վանը, եթէ այդ կողմը տակաւին զօրքերու վրաններ չկային, ուր բեմն Թուրքերը աւելի առաջ էն գացած:

Որոշեցինք հետեւիլ գիշերը լճին Ախլաթի գաշտը եւ մեր միտքերու մէջ ծած ուղղութեամբ առաջանալ, ընտրով հասնիլ դիմացի լեռնաշղթային, որ կը տանէր դէպի Մանազկերտ. Մեր անցնելիք ծրագրուած ուղղութեան վրայ կը տեսնէինք չորցած ուռակներու երկար փոսեր, որոնք կը նային աննկատելի զարձնել անցքը:

Վ. ՀԱՅԱՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

(Շար.)

(36)

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ եւ ՏԱՐՕՆԻ ԱՇԽԱՐՀԸ

—•••—

1914 — 1915

Յաքէթը չատ լաւ ծանօթ չէր այդ վայրերուն. Ոստանիկը իրը թէ պէտէր, բայց անփորձ պատանին երկար դեղերումներ ընել տուաւ մեզ: Յոգնած — Ջարդուած, հազիւ մեղի ձգելինք ձորի մը գլխուն ցցուող ժայռերուն տակ: Լոյսը կը բացուէր արդէն եւ գիմացի ափէն երկարող կածաններէն կը տեսնէինք ձիաւոր եւ հետեւակ բազմաթիւ քրտական խումբեր, որոնք իրենց «լօլօ»ներու կանչերով, կ'իջնէին Մշոյ դաշտը: Այնքան յարդուած էինք դիշերուան 8—9 ժամ անընդհատ քալելէն, որ անզգայ ինկանք ժայռերու ճեղքուածքներու մէջ եւ քնացանք:

Պատսկցինք արեւմուտին, որմէ յետոյ Քիւրտերէ ապահով էին ճամբաները: Կ'երթայինք դէպի Նէմրութի գաղաթը, ուր թէ անվտանգ էր եւ թէ բարձրութենէն կրնայինք ուսումնասիրել Ախլաթի գիծը: Բայց հետեւեալ գիշերը չկրցանք հասնիլ եւ տար - կաղրուած էինք կէս ճամբան մնալ. ճամբան կորսնցուցած, ինկեր էինք խորխորատներու մէջ: Բարեբախտաբար Նէմրութի եւ Գրզուռի ստորին լանջերուն վրայ չատ փոքրիկ պուրակ մը տեսանք եւ այլ եւս անհրաժեշտ չարժուելու՝ հոն նետուեցանք. լոյսը կը բացուէր: Պատահական պատսպարան մըն էր եւ վտանգաւոր: Ուրիշ ճար չունէինք. չուրջը երկար տարածութեամբ լերկ լանջեր էին: Քնանալ չէինք համարձակեր. նեղ չափով մը պուրակի քովէն վար կ'երթար. Ախլաթի ճամբան էր:

Ինսո մտահոգ՝ պատրաստ եւ ծայրայեղ զգոյշ մեր չարժումներուն մէջ՝ ապաստանած էինք կիսատերեւաթափ պուրակին, երբ յանկարծ, Ախլաթի կողմէն, ճամբայէն երեւցան նախ չորս կարաւան մը, իսկ անոնց ետեւէն քանի մը Քիւրտեր: Արեւ կար, բայց ցուրտ էր: Պուրակը երեւի չատ դրաւիչ տեսք չունենալուն համար, անոնք նախընտրեցին պուրակէն 150—200 մեթր վարը իջեւանիլ՝ բարձուած կենդանիներուն հանգստութիւն տալու համար: Կը դիտէինք անոնց չարժումները: Մառվին խորհելով — տեսնուելու պարագային — ողջ բռնուելու մասին, երբ բեռցուած էշերէն մէկը դանդաղութեամբ մեր պուրակի եզերին եւ - բեւցաւ եւ դունչը փոքրիկ թուխե - րու տերեւներուն պարզած՝ մեղի կը մօտենար:

Դժուար չէր դուշակել որ տէրերէն մէկը պիտի զար փնտռելու իր կեն - դանին ... Անմիջապէս մեզմէ մէկը փորի վրայ սողալով մօտեցաւ պուրակի եզրին եւ երկար ճիդով մը էշի փորին եւ պարանոցին զարնելով՝ քշեց դուրս այնպէս, որ վախցած կենդանին մեզմէ բաւական հեռու միայն խելքը գլուխը հաւաքեց եւ իր բնականոն վիճակը ստացաւ:

Իջեւանած տեղերնիս ջուր չկար. նախորդ գիշերը նոյնպէս ջուրէ դուրկ մնացինք. ցորեկն ալ ծարաւը քաշեցինք. զարէ «հաց»ը ալ աւելի ծարաւցուց մեզ. կը տառապէինք: Հազիւ քիչ մը մթնած՝ սկսանք վերելքը դէպի Նէմրութի գագաթը՝ դանդաղ եւ անոյժ:

Դեռ մութ էր, երբ հասանք պատած ճիւնի խոշոր չերտի մը, որուն տակէն նոյնչափ պաղ կաթիլներ կը վազէին: Պապակած՝ ինկանք ծունկերնիս վրայ ցեխերու մէջ եւ ապահովեցանք ջրախառն ճիւնի կտորներ: Վերջապէս, յագեցանք եւ չարունակեցինք բարձրանալ բոլորովին դադար, ուր վիթխարի ապառաժներու բացուածքներու մէջ կը մնային յաւիտենական սառոյցի չերտերը:

Արշալոյսը բացուեցաւ. մեր առջեւ փռուած էր սքանչելի համայնապատկերը Ախլաթի, Վանայ փերուզ ծովի եւ հեռուները: արեւելք, մանրչալ մշուշի մէջէն Վանի բերդի. կ'երեւար նաեւ քաղաքամիջի ճերմակ օգանոցը ... երջանիկ էինք ամէնքս,— ինչո՞ւ, չեմ դիտեր: Վերադարձաւ մեր հոգեկան հանդստութիւնը. յոյսը ծագեցաւ բոլորիս մէջ եւ կորով մը՝ ամէն դիմով ապատեղ: Լո՛ւռ ամէնքս, մեր անթարթ հայեացքներն ուղղեր էինք կախարդող վսպուրական աշխարհի կողմը, ուր վառ ու իրական կ'երեւնային մեղի մեր ընկերները,— հերոսական պայքարին մէջ, կամաւորական դումարները, ռուս զօրքը,— ան - խախտ յոյսի վառ ճրագ մը ջերմու - թեամբ լեցուց մեր հոգին. կարծես ազատուած էինք արդէն:

Ախլաթի գաշտը մեր ոտքերու տակն էր, իսկ մեզմէ ալ կը բացուէր Նէմրութի հրաբխային հսկայ անդունդը, որուն լայնածաւալ խորքին մէջ կը տեսնէինք երկու լճակ՝ մէկը վճիտ կապոյտ Գրզուռէն եւ Նէմրութէն զրկուած, միւսը՝ դէպի արեւելք՝ ջեր - մուկ: Լճակ մը, որուն չոգիները ամպ էին կազմած: Դիտակով երեւցան քանի մը մարդիկ, որոնք անդունդին պուրակներուն մէջ կրակ կ'ընէին. հաւանաբար Թուրք բանակէն փախած զինուորներէն էին, որոնց հետ գործ ունեցած էինք արդէն ...

Վաղատ Յաքէթի ցուցմունքով՝ դիտակը ուղղեցինք Ախլաթի գաշտին, ուսումնասիրելու համար մեր անցնելիք ուղին:

Մանազկերտը Ախլաթէն բաժնող հիւսիս գտնուող լեռնաշղթայի ստորոտը գրաւեց մեր ուշադրութիւնը: Դաշտի մէջէն եւ ծովափէն բաւական ներս բարձրացող երկդագաթ բլուրներու վրայ, տեսանք քանի մը տասնեակ ճերմակ վրաններ, ապա աւելի վար, զէպի ծովը երկարող գծին երկարութեամբ՝ ճերմակ եւ գորշ վրաններու խումբեր — տանճկական բանակըն էր, կասկած չունէինք. կ'ենթադրէինք, ուրեմն, որ անկից անդին որոշ դասարկ տարածութիւն մը պէտք լինէր, որմէ յետոյ ... ռուսական բանակը: Բայց ի՞նչպէս անցնիլ այդ չդիտցէինք: Այդ ցերեկը եւ հետեւեալ ցերեկը ամբողջովին մեր հետազօտութեան եւ դիտակով երթալիք անցքեր փնտռելուն յատկացուցինք. Գլխաւորապէս, Յաքէթը, Ռուբէնը եւ ես յանձն առած էինք այդ գործը. դիտակը փոխն ի փոխ իրար կ'անցընէինք մեր դիտողութիւններու հետ:

Ուրիշ ճամբայ չկար. հիւսիս — արեւմուտքը Նաղիկ լիճը եւ Պուլանըխ էր, որ պիտի հեռացնէր մեզ մեր նպատակէն. ալ կողմերնիս, Վանա լճի հարաւային ափերն էին. չէինք գիտեր թէ որո՞ւ ձեռքն էին այդ ափերը, Վանը, եթէ այդ կողմը տակաւին զօրքերու վրաններ չկային, ուր բեմն Թուրքերը աւելի առաջ էն գացած:

Որոշեցինք հետեւիլ գիշերը լճին Ախլաթի գաշտը եւ մեր միտքերու մէջ ծած ուղղութեամբ առաջանալ, ընտրով հասնիլ դիմացի լեռնաշղթային, որ կը տանէր դէպի Մանազկերտ. Մեր անցնելիք ծրագրուած ուղղութեան վրայ կը տեսնէինք չորցած ուռակներու երկար փոսեր, որոնք կը նային աննկատելի զարձնել անցքը:

Վ. ՀԱՅԱՆ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

(Շար.)

(36)

ՉԱՐԵՆՑ

(ՎԵՊ ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՄԱՍԻՆ)

— ո —

Ամեն անգամ որ Վահրամ Թումանյանը Ալեքսանդրապոլ էր գալիս, ինձ էլ իր հետ տանում էր։ Ես ուրախանում էի, որ հնարավորություն կունենամ Վահրամ Թումանյանի հետ ճանապարհորդելու։ Ես ուրախանում էի, որ կտեսնեմ Ալեքսանդրապոլի հայտնի մարդկանց, որոնց մասին այնքան շատ էի լսել։ Ես ուրախանում էի, որ կտեսնեմ Ալեքսանդրապոլի հայտնի վայրերը, որոնց մասին այնքան շատ էի կարդացել։ Ես ուրախանում էի, որ կտեսնեմ Ալեքսանդրապոլի հայտնի մարդկանց, որոնց մասին այնքան շատ էի լսել։ Ես ուրախանում էի, որ կտեսնեմ Ալեքսանդրապոլի հայտնի վայրերը, որոնց մասին այնքան շատ էի կարդացել։

Վահրամ Թումանյանը Ալեքսանդրապոլում ունենում էր մեծ հանդիսություններ։ Ես ուրախանում էի, որ կտեսնեմ Ալեքսանդրապոլի հայտնի մարդկանց, որոնց մասին այնքան շատ էի լսել։ Ես ուրախանում էի, որ կտեսնեմ Ալեքսանդրապոլի հայտնի վայրերը, որոնց մասին այնքան շատ էի կարդացել։ Ես ուրախանում էի, որ կտեսնեմ Ալեքսանդրապոլի հայտնի մարդկանց, որոնց մասին այնքան շատ էի լսել։

Ես ուրախանում էի, որ կտեսնեմ Ալեքսանդրապոլի հայտնի վայրերը, որոնց մասին այնքան շատ էի կարդացել։ Ես ուրախանում էի, որ կտեսնեմ Ալեքսանդրապոլի հայտնի մարդկանց, որոնց մասին այնքան շատ էի լսել։ Ես ուրախանում էի, որ կտեսնեմ Ալեքսանդրապոլի հայտնի վայրերը, որոնց մասին այնքան շատ էի կարդացել։

— Ես, Թումո, ուրախ եմ, որ դու ինձ հետ ես գալիս, — ասում էր Վահրամ Թումանյանը։ — Ես ուրախ եմ, որ դու ինձ հետ ես գալիս, որովհետև դու ինձ կօգնես։ Ես ուրախ եմ, որ դու ինձ հետ ես գալիս, որովհետև դու ինձ կօգնես։

— Ես, Վահրամ Թումանյան, ուրախ եմ, որ ես ձեզ հետ եմ գալիս, որովհետև ես ձեզ կօգնեմ։ Ես ուրախ եմ, որ ես ձեզ հետ եմ գալիս, որովհետև ես ձեզ կօգնեմ։

Վահրամ Թումանյանը ինձ ուրախացնում էր իր ուրախությամբ։ Ես ուրախանում էի, որ Վահրամ Թումանյանը ուրախ է։ Ես ուրախանում էի, որ Վահրամ Թումանյանը ուրախ է։

— Ես, Վահրամ Թումանյան, ուրախ եմ, որ դուք ուրախ եք, — ասում էի ես։ — Ես ուրախ եմ, որ դուք ուրախ եք, — ասում էի ես։

Վահրամ Թումանյանը ինձ հարցնում էր, թե ինչու եմ ես ուրախ։ Ես ուրախանում էի, որ Վահրամ Թումանյանը ինձ հարցնում է, թե ինչու եմ ես ուրախ։

— Ես, Վահրամ Թումանյան, ուրախ եմ, որ դուք ինձ հարցնում եք, թե ինչու եմ ես ուրախ, — ասում էի ես։ — Ես ուրախ եմ, որ դուք ինձ հարցնում եք, թե ինչու եմ ես ուրախ, — ասում էի ես։

Վահրամ Թումանյանը ինձ ասում էր, որ ես ուրախ եմ, որովհետև ես ինքս ուրախ եմ։ Ես ուրախանում էի, որ Վահրամ Թումանյանը ինձ ասում է, որ ես ուրախ եմ, որովհետև ես ինքս ուրախ եմ։

— Ես, Թումո, ուրախ եմ, որ դու ինձ ասում ես, որ ես ուրախ եմ, որովհետև ես ինքս ուրախ եմ, — ասում էր Վահրամ Թումանյանը։ — Ես ուրախ եմ, որ դու ինձ ասում ես, որ ես ուրախ եմ, որովհետև ես ինքս ուրախ եմ, — ասում էր Վահրամ Թումանյանը։

Ես ուրախանում էի, որ Վահրամ Թումանյանը ուրախ է։ Ես ուրախանում էի, որ Վահրամ Թումանյանը ուրախ է։

— Ես, Վահրամ Թումանյան, ուրախ եմ, որ դուք ուրախ եք, — ասում էի ես։ — Ես ուրախ եմ, որ դուք ուրախ եք, — ասում էի ես։

Վահրամ Թումանյանը ինձ հարցնում էր, թե ինչու եմ ես ուրախ։ Ես ուրախանում էի, որ Վահրամ Թումանյանը ինձ հարցնում է, թե ինչու եմ ես ուրախ։

— Ես, Վահրամ Թումանյան, ուրախ եմ, որ դուք ինձ հարցնում եք, թե ինչու եմ ես ուրախ, — ասում էի ես։ — Ես ուրախ եմ, որ դուք ինձ հարցնում եք, թե ինչու եմ ես ուրախ, — ասում էի ես։

Վահրամ Թումանյանը ինձ ասում էր, որ ես ուրախ եմ, որովհետև ես ինքս ուրախ եմ։ Ես ուրախանում էի, որ Վահրամ Թումանյանը ինձ ասում է, որ ես ուրախ եմ, որովհետև ես ինքս ուրախ եմ։

— Ես, Թումո

անոր կառավարութեան, այն վեհանձն հիւրընկալութեան համար որ ցոյց տուեցաւ հայ ժողովուրդին հանդէպ։

2.— Կը յայտարարեն թէ պատրաստ են իրենց քաղաքացիական եւ ընկերային պարտականութիւնները կատարելու զիրենք հիւրընկալող երկրին եւ ժողովուրդին պաշտպանութեանը համար։ Զինուորութեան հրաւէրը սիրով կ'ընդունին իբրեւ պատուաբեր պարտականութիւն։

3.— Առաջնորդուելով Ֆրանսայի հիմնական օրէնքներէն, որոնց համաձայն զինուորական ծառայութիւնը վերապահուած է Ֆրանսացի քաղաքացիներուն, կը խնդրեն Ֆրանսական կառավարութենէն որ բարեհաճի կանխօրէն իրենց չնորհել Ֆրանսական քաղաքացիութեան պատիւը, որ սկիզբէ ի վեր իրենց բաղձանքը եղած է։

4.— Կը խնդրեն որ Ֆրանսական մեծ ընտանիքէն ներս ընդունուին նաեւ իրենց ընտանիքները եւ Ֆրանսահայ ժողովուրդին տրուի իրաւական գոյացուիվիճակ մը։

5.— Վստահ են թէ հանրապետական Ֆրանսան, որ ախոյեանը եղած է պարտականութեան եւ իրաւունքի մեծագոյն սկզբունքներուն, պիտի գնահատէ հայ երիտասարդներուն այս անվերապահ պատրաստակամութիւնը եւ իրենց տայ Ֆրանսական քաղաքացիի իրաւունքը։

Կեցցէ՛ Ֆրանսան եւ անոր հիւրընկալ ժողովրդավար ժողովուրդը։

Կեցցէ՛ հայ եւ Ֆրանսացի ժողովուրդներու եղբայրակցութիւնը։

Կեցցէ՛ հայ ժողովուրդի մխութիւնը։

Զինուորագրութեան խնդիրը Մարսէյլի մէջ

Մարսէյլէն կը գրեն մեզի։— Հայ երիտասարդութեան զինուորագրութիւնը կը զրաղեցնէ առհասարակ բոլոր Հայերը։ Տակաւին, Մարսէյլի քաղաքական շրջանակները գործնական քայլեր չառած, հակառակ անոր որ, Ֆրանսայի ուրիշ վայրերուն մէջ իրար անցած են։

Սկիզբի օրերուն կողմնակի արձանագրութիւններ կատարուած էին, սակայն, ինչպէս կը լսեմ հաւաստի աղբիւրէ մը, յետաձգուած է, եւ արձանագրութիւնները կատարուելու պարագային, քաղաքապետարան չէ որ պիտի զիմեն ենթականները, այլ զինուորական իշխանութեան մասնաւոր զրասենեակները։

Առաջին օրերուն, երբ հարցը սկսաւ զբաղեցնել ենթականները, կազմուեցաւ առժամեայ յանձնախումբ մը զինուորցուներէ։ Արդար էր իրենց նախաձեռնութիւնը եւ հետաքրքրութիւնը,— այդ մասին ոչ մէկ խօսք։

Սակայն, ի՞նչ անուն տալ, ի՞նչ ածական գործածել այն խումբ մը մարդոց, որոնք, զինուորագրութիւնը պատրուակ բռնելով բաղաքականութիւն կը խաղան ....

Այսպէս, «ժողովրդական կոմիտէ» կոչուած այս զլխապիր խեղկատակութիւնը, իր երկուքուկէս անդամներով հրապարակ ելած է իր զլխէն վեր ա– պուրներ եփելու համար։ Իրենց սարքած ժողովն ալ, յունուար 17ին, ժողով պուրներ եփելու համար։ Իրենց սարքած ժողովն ալ, յունուար 17ին, ժողով չէր, այլ արեւելեան բաղնիք մը,— պռոալ, կանչել, հայհոյել, սպառնալ ...

Ժողո՞վ թէ բարեկենդան

ՄԱՐՍԷՅԼ, 17 Յունուար (Յատուկ)։— Ձակատագրական հարց մը, հայ երիտասարդներու զինուորագրութեան խնդիրը, մութ ու կասկածելի ձեռքերու կողմէ տրուած ազդանշանի մը վրայ հեզհեզուկ կը ստանայ ողբերգական վիճակ մը։

Առնենք միայն Մարսէյլի օրինակը։— Մեր քաղաքին մէջ ունինք «ժողովրդական կոմիտէ» կոչուած խամաճիկ մարմին մը, այս զաղութին արդու ծառայութիւն կը մատուցանէ, զիտակցաբար։ Մենք կ'անդիտանայինք իր զոյութիւնը, կ'անդիտանանք նաեւ այսօր, զիտենք որ իրենք եւս իրենց կարգին լարուած մեքենաներ են ուրիշներու ձեռքին մէջ, կը լսուէ որ իւղը պակաս չէ լայ։ Գիտենք նաեւ որ չպիտի ուշանայ զանոնք դիմակազերծ ընելու կոչուած սրբազան ձեռքը։

Ահա այս չնաշխարհիկ մարմինը չատ վարպետօրէն ուղեց օգտագործել վայրկեանը, ժողովի հրաւիրելով զինուորցուները յունուար 17ին «Սալօն Սպանհօլի» մէջ։ Մօտ 300 երիտասարդներ արդարանալի մտահոգութեամբ եկած լեցուցած էին սրահը, այն վստահութեամբ թէ զէթ այս խնդրին մէջ կարելի պիտի ըլլայ միաեակ մտածել։ Այդ երիտասարդութիւնը չարաչար սխալեցաւ իր բարեմտութեան մէջ ու պժգանքով հեռացաւ ժողովէն։ Հակառակ իրենց կոչին թէ միայն 20—33 տարեկան զինուորցուներ կրնան ներկայ զտնուիլ, իրենց նախազահը եւ բանաձեւ ներկայացնողները չըսենք յիսունոց, զէթ քառասունոց մը կային։ Իսկ այն պաշարման վիճակը լուծելու համար ազատ կարծիք յայտնողները, եկաւ հաստատել մեր կասկածնե– րը։ «Ժողովրդային ձակատ», «Կոմիւնս», «Հօկ», «Հնչակ» զոց սերտուած արտայայտութիւններ եւ զանազան զիմակներու տակ ծպտուած զեղակատարներ, — ահա ժողովին պատկերը։ Տեղի անտեղի բաղձանքներ, ինչպէս նաեւ բոլորովին խնդրին հետ առնչութիւն չունեցող հարցեր,— «Անկցի ֆաչականութիւնը», անկցին օֆիսները, անկցի ազգայնականութիւնը» եւն.։ Ատենաբանները բացագանչութիւններու մէջ ցրուեցաւ հաւաքոյթը։

Այս բոլորէն յետոյ չզարմանաք եթէ վաղը մէկ – երկու թերթերու մէջ —որոնք աղբիւրն են այս մութ խաղերուն— տեսնէք այս ժողովի «խստութեամբ բաղմութիւնը եւ արդիւնաւոր աշխատանքը», ինչպէս նաեւ քուէարկուած բանաձեւեր եւ ընտրուած մարմին մը,— իրարու նման չարուած պատահական քանի մը անուններ ...

Կ'իմանամ թէ այս խնդրին ելք մը գտնելու մտահոգութեամբ, չատ մը սրտցաւ երիտասարդներ պիտի ունենան կարգ մը հաւաքոյթներ զանազան շրջաններու մէջ, համապատասխան բանաձեւերը հաղորդելու համար Փարիզ, իրաւասու մարմիններու, որպէսզի միացեալ ճակատով արտայայտուած ձեռնարկ մը ունենայ իր համապատասխան ելքը.— Յ. Տէօմէճեան։

Վտանգի մէջ ալ նոյն պահեկեր

ՎԱԼԱՆՍ, 18 Յունուար.— Այսեղ ալ կասկածելի տարրեր ոտքով ձեռքով խրած են զինուորագրութեան հարցին մէջ, եւ կ'աշխատին պղտորել միտքերը, վեր ի վայր չրջելու համար ամէն բան։ Անոնք իրենց պաշարը կը առնան Փարիզի հնչակեան օրկանէն եւ Կոմկուսի չաթաթաթերթէն, առանց դանագանելու առնն ու իրաւը։

Ոչ, բախտակից հայրենակիցներ, այս գլուխներով դուք իրաւունք չունիք բոլորին կողմէ խօսելու։ Օրինակ, Վալանսի մէջ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը եւ Ռ. Ա. կուսակցութեանը ոչ մէկ կապ ունին այս պործին մէջ, նկատելով որ ուղղակի կուսակցական կիրքերէ մղուած մարմիններ ապիտաբար պատճառ պիտի դառնան մեր դաղութը քաոսի վերածելու։ Մենք պատրաստ ենք դործակցելու միայն այն ժամանակ, երբ համերաշխութեամբ եւ պիտակցութեամբ կը մօտենանք հարցին, եւ ոչ թէ ամբոխավարական ցնդաբանութիւններով նախապաշարուած :— Ն.։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

60,000 ՀՈԳԻ ԳՈՐԾ ՊԻՏԻ ԳՏՆԵՆ Ֆրանսայի երկաթուղիներուն մէջ, չը– նորհիւ չարաթական 40 ժամ աշխատանքի օրէնքին, որ պիտի զործադրուի յունուար 25էն սկսեալ։ Այս առթիւ յուզուածական թռուկներու դումարը պիտի ըլլայ 11,000,000 անգլ. ոսկի, իսկ տարեկան բացը 55,000,000 ոսկիէն պիտի բարձրանայ 70,000,000ի։

ՀԻԹԼԷՐԻ ԱՆՈՒՆՈՎ տիպար վարժարան մը պիտի բացուի Պերլինի մէջ, յատկապէս ընտրուած մանչեր եւ աղջիկներ կրթելով կուսակցական վարիչներ պատրաստելու համար։

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Յառաջիկայ հաւաքոյթը տեղի պիտի ունենայ այս կիրակի 24 Յուն. ժամը 16.30ին, 43 rue François Gérard, Paris (16). Métro Eglise d'Auteuil։

Դասախօս՝ Փրոֆ. ԱՏՈՒՏ

Նիւթ՝ Ազգ եւ աւանդութիւն։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe-LYON.

Dancing-Cigale, պարահանդէսամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8.30ին։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Fr. Cert: Lafayette, angle Garibaldi

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՔԷՄԱՆՉԻՍՏ ՌՈՒԲԷՆԻ

Երկու նուագահանդէսներ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ԴԱՇՆԱԿԱՀԱՐՈՒՀԻ **ՏԻԿԻՆ ՌՈՒԲԷՆԻ**

Տեղի կ'ունենան **Salle Géographie**ի մէջ,

մէթրօ St. Germain-des-Prés, հետեւեալ թուականներուն

13 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ ՁԻՇՏ 9ԻՆ

31 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԿԵՍՕՐԵ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ ՁԻՇՏ 3.30ԻՆ

Պիտի նուագէ հայկական, պարսկական, ռումանական, ռուսական եւ կովկասեան եղանակներ, որոնք մեծապէս գնահատուեցան ամէն երկրի մէջ։

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ ՁԵՌԱՊԱՀ ԸԼԼԱԼ։

Տոմսերը ժողովրդական գիներով։

Տոմսերը կը ծախուին Շրանտ Յամսէլի մօտ, 51 rue Mr. le Prince։

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Համազգայինի Փարիզի Մ.ճիւղի Վաթսունեակ կոմիտէ

22 Յուն. ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Café Voltaire-ի սրահին մէջ, Place de l'Odéon, մէթրօ Odéon

կը խօսի Պ. ՀՐԱՉ ՉԱՐԴԱՐԵԱՆ

Նիւթ ունենալով «Իրապաշտ շարժումը հայ գրականութեան մէջ» Արփիար Արփիարեան եւ Գրիգոր Զօհրապ։

Գեղարուեստական բաժինին իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն՝ Օր. Ժ. Աթաեանեան (դաշնակ), Պ.Պ. Ն. Ղուկասեան (երգ՝ Սալմաստ ափէքայէն), Պարոյր Յարութիւնեան (թառ) եւ Դ.Բէրբէրեան (արտասանութիւն)։

Մուտք 2 Ֆր.։

Victor Hugo-ի ՇՔԵՂ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

46 rue St. Didier

Carlo-Canti եւ իր **Orchestre**ին եղանակին առաջին եւ ամենահաճելի **matinée prolongée**ն

տեղի կ'ունենայ 24 Յունուար, կիրակի ժամը 4էն մինչեւ կէս գիշեր։

Կը մասնակցի հանրածանօթ Ջութակահար Պ. ՎԵՆԹՐՈՒՊԻ,

կը խնդրուի նկատի ունենալայդ Թուականը։

ՅՈՒՍԻՓ. ՄԷՍՃԵԱՆ

82 rue d'Amsterdam, Paris (9)

Tél. Pigalle 70—02. Métro Place Clichy

Մասնագէտ ներքին եւ կանանց հիւանդութիւններու։

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 3—7,

կիրակի եւ տօն օրեր մասնաւոր ժամադրութեամբ։

Կ'ԱՒԶՈՒԻՆ լաւ գործաւորուհիներ պլուզի, ճերմակեղէնի եւ ներքնազգեստի (deshabillé) համար։

Դիմել՝ Lingerie LAKA, 3 Rue Scribe, մէթրօ Opéra։

"ՇԻՐԱԿ" Արեւելքի միակ իսկական օղին է Անզուգական։ Անմրցելի։ Անխարդախ Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժաբեր պատրաստուած զուտ չամիչի ջիւրով։ Հայ աւանդական սեղանին զարդ

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անդլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլավակ բրդեղէններու, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, թրիքօթաժի, զուլպաներու ևայլն.ի համար։

Ամենալաւ ապրանքներ բացառապէս զեղչուած գիներով։

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood եւ Royal դիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն։

փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները։

Դիմել՝ American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber

Tél. Opéra 67-77, 67-78

ՈՒԹԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԴԵՐՁԱԿՆԵՐՈՒ, ԹՐԻԳՕՔԷՕՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ԳՕՆՖԷՔՍԻՈՆԷՐՆԵՐՈՒ

Կը գնենք նպաստաւոր գիներով ամէն տեսակ կերպասեղէնի, բրդեղէնի, թրիքոյի, բամպակեղէնի եւ մետաքսեզէնի կտորներ (déchet)։ Միակ հաստատութիւնը Ֆրանսայի մէջ։ Նախապատուութիւն տուէք մեզի։ Ձեր շահը կը պահանջէ ուղղակի արուածոյին դիմել։ Ֆրանսայի ամէն կողմը ունինք ներկայացուցիչներ։ Փարիզի մէջ՝ շրջուն գնորդներ։

Հասցէ՝ K. TCHADIRDJIANTZ, 26 Rue d'Enghien, Paris (X

Tél. Prov. 34—61

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

Կը ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ։ Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու Արկածի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ։ Նաթարալիզասիօնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում։ Ամէն տեսակ դործերու խմբագրութիւն։ Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն։ Ճառերու եւ գաւսախօսութիւններու խմբագրութիւն։ Խորհրդակցութիւն 25 ֆր.։ Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ։

կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՇԱՎԻԼԻ ՄԷՋ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՇԱՎԻԼԻ ԱՐՂՈՒԹԵԱՆ ԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

23 Յունուար, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին,

Շավիլի մատուռ-մանկապարտէզի սրահին մէջ, Rue Trois Chantiers.

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. Ս. ՎՐԱՑԵԱՆ

Դասախօսութեան նիւթն է՝ «ՈՎ ՇԱԽՑ ԿԱՐՍԸ»։

ԵՐԵԿՈՅԹ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆ. ԸՆԿ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

23 Յուն. շաբաթ երեկոյ ժամը 8 30ին, **Salon Colisée**ի մէջ.

21 Bld. Dugommier, Մարսէյլ։

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

Դերասան Թրագօշի ղեկավարութեամբ Դպրոցասէրի նախկին սանուհիներու կողմէ կը ներկայացուի Յ. Պարոնեանի

ՊԱՂՏԱՍԱՐ ԱՂԲԱՒՐԸ

Կովկասեան պար Տիկին Վ. ՅՐՅՐԵԱՆի կողմէ, ընկերակցութեամբ երիտասարդ Ջութակահար Պ. ՀԱՅԿ ԹԻՒՐԻՒՆՃԵԱՆի, Մարսէյլի քօնսէրվատուառէն։ Կերգէ Օր. ՄԱՌԻ ՍԻՄՕՆԵԱՆ, կը նուագէ Մարսէյլի հանրածանօթ 7 հոգիանոց Ուանիոլը ձագ, ղեկավարութեամբ Ժ. ՄԱԹԻԷՕի։

Ճոխ պիւֆէ Մուտք **10** ֆրանք

Ապահովեցէք ձեր տեղանները նախապէս, որոնց գինն է 5 ֆրանք ։

Յ. Հ. Կ. ՀԱՁԻ Փարիզի Մասնաճիւղի հայերէնի եւ հայոց պատմութեան դասերը կը տրուին ամէն հինգշաբթի առաւօտ ժամը 9 12, Մխիթարեանի սրահին մէջ, մէթրօ Maubert-Mutualité։ Աբձանագրուելու համար դիմել տեղւոյն վրայ։

ՀՐԱՒԻՐ

ՂԱՐԱԲԱՂ—ՋԱՆԳԵԶՈՒՐԻ Հայրենակցական Միութեան առժամեայ մարմինը նախաձաիւթեամբ բժիշկ Պ. Մելիքի, ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր Ղարաբաղ—Ջանգեզուրցի հայրենակիցները, 22 Յուն. ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.39ին, «Վերսայլ» սրճարանին սրահին մէջ, Թիւփարնասի կայարանին ճիշդ դիմացը։ կարեւոր օրակարգ։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Յ. Կ. ՀԱՁի փարիզի մասնաճիւղը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամուհիները 23 Յուն. շաբաթ կէս օրէ վերջ ժամը ճիշդ 4ին, 2 Place de l'Odéon, «Nil» ճաշարանին վերնայարկը։

ԻՍԻ Լէ ՄՈՒԼԻՆՈՅի կամաւորներու եւ Թարտիկներու ժողովը, կիրակի, 24 Յուն. կէսօրէ վերջ ժամը ճիշդ 3ին, 45 բիս տը լա Տէֆանս, գարակէօզեանի սրահին մէջ։ Ներկայ կ'ըլլայ գնդ. բալտասարեան, կը հրաւիրուին անդամները եւ համակիրները։

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70
(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆ ՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ 22 ՅՈՒՆՈՒԱՐ VENDREDI 22 JANVIER 1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3326 | Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ | ԳԻՆ 50 ՄԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՒ ԽՕՍՔ

17 ԳԼՈՒԽՆԵՐ ԵԻՍ...

Վաղը, շաբաթ, Մոսկուայի Գերագոյն Առեանին առջեւ պիտի դատուին 17 «դաւադիրներ» եւս։ Պիտի դատուին ճիշդ այնպէս ինչպէս դատուեցան Զինովիեւ եւ իր 15 ընկերները, անցեալ տարի օգոստոսին,— իրենք ալ «կատղած շուներ»։

Բոլորն ալ տմարդօրէն պիտի գնդակահարուի՞ն, ինչպէս առաջին 16ը։

Տրամաբանօրէն՝ այո՛ ։ Ամբաստանագիրը կալանաւորներուն կը վերագրէ այնպիսի մեղքեր որոնց պատիժը մահն է, համաձայն խորհրդային օրինագրքին։

Բայց, թերեւս այս անգամ նկատի առնեն արտասահմանի հանրային կարծիքը եւ մահապատիժը վերածեն տաժանակիր աշխատանքի (տասը տարի)։

Ամէն պարագայի մէջ, «խորհուրդ մարդկան, կամք՝ Սթալինի »։

Կը թուի թէ տակաւին չատ տագներ պէտք է մարին, որպէսզի միշտ վառ մնայ այս «լուսաշող արեւը»,— «հանճարեղ առաջնորդ մարդկութեան, հարազատ Հայր եւ ուսուցիչ, աղբիւր կեանքի եւ լոյսի »...

Մնաց որ, չատ ալ չեն տարբերիր առաջին 16ին եւ երկրորդ 17ին մահացո՛ւ մեղքերը։

Ամբաստանագիրը կ'ըսէ թէ տասնք ալ, 1933էն ի վեր սերտօրէն գործած են Զինովիեւ - Քամենեւ խմբակին հետ, «գաղթական Թրոցքիի» դեկավարութեան տակ եւ, դարձեալ Թրոցքիի ուղղակի հրահանգներով, կազմակերպած են «խափանարար եւ ահաբեկչական խմբակներ» բազմաթիւ պետական հիմնարկութեանց, մասնաւորապէս ազգային պաշտպանութեան հետ կապուած հաստատութեանց մէջ։

Ցետոյ, անոնք դաւադրութիւններ սարքած են, միշտ Թրոցքիի հրահանգներով, «սպաննելու համար կուսակցութեան եւ կառավարութեան վարիչները»։ (Ճիշդ նոյնը ինչ որ կ'ըսէին Զինովիեւի եւ միւս գնդակահարեալներու մասին)։

Դեռ ասելին,— ամբաստանեալները, միշտ ուղղակի հրահանգներ առանալով Թրոցքիէն, «ձեռնարկած են լրտեսութեան՝ ի հաշիւ կարգ մը օտար պետութեանց »։

Ու վերջապէս, անոնք փորձած են «խորտակել Մ. Միւթիեան գինուորական ուժը, փութացնել գինեալ յարձակումը անոր դէմ, օգնել օտար նախայարձակներուն՝ որ գրաւեն եւ անդամահատեն Մ. Միւթիւնը, տապալեն խորհրդային վարչաձեւը եւ վերահաստատեն դրամատիրութիւնը եւ քաղքենի դասուն գերակայութիւնը Ռուսաստանի մէջ »։

Ամբաստանագիրը կ'ըսէ թէ այս բոլոր յանցանքները «հաստատուած են» գաղտնի ոստիկանութեան կատարած քննութիւններով։ Բնականաբար մնացեալն ալ պիտի հաստատեն ամբաստանեալները իրենք, երկրպագելով եւ աղաղակելով, ինչպէս միւս մահապարտները։

— Այո՛, մենք յանցաւոր ենք... այո՛, դաւադրեցինք... այո՛, կ'ուզէինք սպաննել Սթալինը, Վորոշիլովը եւ միւսները... այո՛, մենք սրիկաներ, կատղած շուներ, հրէշներ ենք...

Բայց ո՞վ են այս «անարգ» ամբաստանեալները։

Բոլշեւիկեան կուսակցութեան աստղերը,— առաջնակարգ դէմքեր՝ ինչպէս միւս մահապարտները։ Մարդիկ որոնք տարիներու վաստակ են ունեցեր կազմակերպութեան մէջ, իբրեւ տեսաբան, գործիչ, առաջնորդ, կազմակերպիչ կամ հրապարակագիր։

Քանի մը անուններ, գլխաւորներէն.—

Փիաթաքով, նախկին պետը Փարիզի խորհրդային առեւտրական պատուիրակութեան, նախկին անօրէնն պետական դրամատան, իսկ վերջերս՝ փոխ – գործավար ծանր ճարտարարուեստի։ Կուսակցութենէն վտարուեցաւ իբրեւ Թրոցքիական, յետոյ մեղայի գալով վերահաստատուեցաւ 1929ին։

Քարլ Ռատէք, խորհրդային հրապարակագրութեան բոցավառ գրիչը, որ համաշխարհային համբաւ կը վայելէր, իբրեւ հարազատ արտայայտիչը արտաքին քաղաքականութեան, նախկին Թրոցքիական, նոյնպէս մեղայի եկած եւ վերահաստատուած։ Իր խօսքերը իբրեւ պատգամ կ'ընդունուէին միջազգային հարցերու առթիւ։

Զօր. Մուրալով, նախկին հրամանատար Մոսկուայի գինուորական շրջանին, աջակողմեան բոլշեւիկ մը, որ տասը տարի առաջ փորձեց «ժողովրդավար բանուորներու, խմբակցութիւն մը կազմել հռչակաւոր Տիկին Ռոլոնթայի հետ։

Սոքոլնիքով, Լոնտոնի նախկին դեսպանը, որ տասրագրած է Պրէսթ–Լիթովսքի դաշնագիրը, եղած է ելմտական նախարար, փոխ-գործավար՝ արտաքին գործերու, իսկ վերջերս փոխ – գործավար՝ ներքին վարչութեան։ Արտաքին առեւտուրի գործավար Ռոզենհոլց, որ երբեմն եղած է գործակատար Լոնտոնի խորհրդային դեսպանատան, պաշտօնաթերթ «Իզվեստիա»ի մէջ Սոքոլնիքովը կ'ամբաստանէ իբրեւ «ֆաշական գործակալ, հակայեղափոխական ահաբեկիչ եւ դաւաճան »։

Սերեբրիաքով, Տիկին Սոքոլնիքովի առաջին ամուսինը, ականաւոր բոլշեւիկ մը եղած է Լէնինի օրերէն։ Անոր մահէն վերջը Թրոցքիի կողմը բռնեց ընդդէմ Սթալինի։ Գործօն դեր կատարած է Չինաստանի յեղափոխութեան մէջ։ Եղած է փոխ - գործավար փոխադրութեանց։

Միւս ամբաստանեալներն ալ առ հասարակ հին կուսակցականներ են, աւելի կամ պակաս կարեւոր դիրքերու հասած ։

Եթէ այս 17ը եւ միւս 16ը իսկապէս կատղած շուներ, դաւաճաններ եւ սրիկաներ են, ուրեմն այդպիսի տարրերէ կազմուած է համայնավար կուսակցութեան դեկավարութիւնը ։ Իսկ եթէ անմեղ զոհեր են, դուք հետեւցուցէք մնացեալը։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱԼԵՔՍԱՆՏՐԷԹԻ ԽՆԴԻՐԸ ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌՋԵԻ

Երկու կողմերն ալ տրամադիր կ'երեւան միջին ճամբայ մը գտնելու

Ա. Դ. Ժողհուրդին նստաշրջանը բացուեցաւ երէկ, հինգշաբթի։ Օրակարգին վրայ կը գտնուին չորք մը կարեւոր խնդիրներ, Ալէքսանտրէթէն մինչեւ Տանցիկի հարցը։ Կը կարծուի թէ առաջին խնդիրը —Ալէքսանտրէթ— երկար պիտի պրաղեցնէ ոչ միայն երկու կողմերը, այլեւ Ազգաժողովը եւ հաւանական է որ ձգձգուի մինչեւ մայիսի նստաշրջանը ։

Զորեքշաբթի օրն իսկ Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ արտաքին նախարարները հանդիպում մը ունեցան Ազգերու Դաշնակցութեան քարտուղարին գրասենեակին մէջ։ Ներկայ էր նաեւ Շուէյտի արտաքին նախարարը, իբրեւ տեղեկաբեր։ Պ. Պ. Իվօն Տէլպոսի եւ Թ. Ր. Արասի խօսակցութիւնը չարունակութիւնն էր փարիզի մէջ կատարուած խօսակցութեանց։

Խօսակցութիւնները չարունակուեցան կէսօրէ վերջն ալ եւ խնդիրը քննուեցաւ ըստ էութեան, փոխադարձ լուսաբանութիւններով։ Ցետոյ կազմուեցաւ իրաւագէտներու մասնախումբ մը, քննելու համար թէ ինչպէս կարելի է հաշտեցնել Թրքական պահանջները եւ հոգատար իշխանութեան պարտաւորութիւնները։ Իրազեկներ կը հաւատան թէ մթնոլորտը հիմա աւելի նպաստաւոր է քան անցեալ դեկտեմբերին եւ թէ կարելի պիտի ըլլայ ուշ – կանուխ լուծել կնճիռը ։

**** Հեռագրի մը համաձայն, Էնկիւրիի Ֆրանսական դեսպանը Թրքական կառավարութեան ներկայացուցած է հաշտարար ծրագիր մը, որուն համաձայն Ալէքսանտրէթը Սուրիոյ կապուած մնալով հանդերձ, պիտի վերածուի ազատ նաւահանգիստի եւ պիտի հաստատուի մասնաւոր գօտի մը, Ֆրանքեւ–Թուրք յանձնաժողովի մը վարչութեան տակ։ Այս կերպով Ալէքսանտրէթը պիտի կազմէ նաւահանգիստ մը թէ հիւսիսային Սուրիոյ եւ թէ հարաւային Թուրքիոյ համար ։*

Կ'ըսուի թէ Ազգաժողովին երեք ներկայացուցիչներն ալ քննած են այս տեսակ ծրագիր մը, տեղին վրայ։

**** Փարիզեան Թերթերու Թղթակիցները հակասական տեղեկութիւններ կը հաղորդեն ժրնեւէն, սակայն բոլորն ալ համաձայն են որ կէսին մէջ թէ մթնոլորտը Թեթեւցած է եւ վախ չկայ որ Թուրքիա Ազգաժողովէն կամ խզէ 1921ի դաշնագիրը։ Սէն–Պոիս, «Ժուռնալ»ի քաղաքական խմբագիրը, դիտել կուտայ թէ Ֆրանսա այլեւս անհրաժեշտ չի նկատեր հոգատարութեան իրաւունքը եւ արդէն պատրաստ է ընդունելու որ Ազգաժողովը ուրիշ կարգ ու սարք մը հաստատէ հովանաւորեալ երկիրներուն համար։ Իսկ Թուրքիա կարելի կը տեսնէ եղբայրական մը որ ոչ բացարձակ անկախութիւն ըլլայ, ոչ ալ դաշնակցութիւն՝ Սուրիոյ, Լիբանանի եւ Ալէքսանտրէթի միջեւ։*

« Մաթէն »ի Թղթակիցը կը գրէ թէ Թուրքերը միշտ կը վախնան որ օտար նաւային կայաններ հաստատուին Ալէքսանտրէթի շրջանին մէջ եւ թէ անոնք նախկին օսմանեան կայսրութեան վերահաստատումը կը հետապնդեն։ Կը վախնան նաեւ որ Սանճաքին Թուրք փոքրամասնութիւնը անպաստ դիրքի մը մէջ դրուի Սուրիացիներու, Քրիստոնեաներու եւ Արաբներու հանդէպ։ Այս Թերթն ալ կը հաստատէ թէ առաջին խօսակցութեանց արդիւնքը այն եղաւ որ Ֆրանսա արամադիր է մէկդի դնելու զուտ իրաւագիտական պարագան եւ խնդիրը քննելու քաղաքական դեռնի վրայ, ապաւինելով Ա. Դ. Ժողհուրդին իմաստութեան ։

«Լ'Իօվո»ի Թղթակիցը եւս հաստատելով մթնոլորտին մեղմացումը, դիտել կուտայ թէ բանակցութիւնները տաժանելի պիտի ըլլան եւ չափազանց երկար պիտի տեւեն։ Չի կարծուիր որ կարելի ըլլայ վերջացնել այս նստաշրջանին հետ։ Այդ պարագային բանակցութիւնները պիտի չարունակուին երկու կառավարութեանց մէջեւ, ելքի մը յանգելու համար մինչեւ Ազգաժողովին յաջորդ նստաշրջանը, մայիս։ Բանակցութեանց մէջ որոշ դեր կրնան կատարել, նաեւ, Ազգաժողովին երեք ներկայացուցիչներուն թելադրութիւնները ։

Այս առթիւ «Լ'Իօվո» կը գրէ նաեւ թէ Թուրքերը քանի մը զօրաբանակ համախմբած են սահմանագլուխին վրայ, Ատանայի մօտ, կազմ եւ պատրաստ՝ որ եւ է պատահականութեան հանդէպ։

**** Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ պատուիրակները եւ Շուէյտի արտաքին նախարարը միասին ճաշեցին, աւելի չեչտելու համար բարեկամական մթնոլորտը ։*

«Թանի ուժգին խմբագրականը Ալէքսանտրէթի վճռին առթիւ

Կիսապաշտօնական «Թան»ը իր յունուար 20ի խմբագրականին մէջ նորէն անդրադառնալով Ալէքսանտրէթի հարցին եւ պարզելով Թուրքիոյ անհիմն յաւակնութիւնները, դիտել կուտայ.

— « Թուրքիա իր ազգային ուխտին մէջ գրած է թէ Օսմանեան կայսրութենէն անջատուած այն երկրամասերը որ Թրքական մեծամասնութիւն չեն – նին, կրնան տնօրինել իրենց ճակատագիրը։ Ան այս սկզբունքը հաստատեց տորդրելով էնկիւրիի դաշնագիրը 1921ին եւ Լոզանի դաշնագիրը 1923ին եւ վերջապէս մանելով Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ։ Տասնըհինգ տարիէ ի վեր որ կը տիրէ Ալէքսանտրէթի մասնաւոր վարչաձեւը, Թուրքիա երբեք որ եւ է րողոք չէ ներկայացուցած ։ Այժմ, Էնկիւրիի կառավարութեան դիմաւորը փաստերը կարելի է ամփոփել այսպէս ։— Սանճաքին ենթադրեալ Թրքական մեծամասնութիւնը, այն պնդումը թէ այդ երկրամասին բնակիչները սիրած են Հիթիթներէն եւ հետեւաբար Թրքական ծագում ունին եւ վերջապէս այն հաւատումը թէ Թուրքիա Ալէքսանտրէթի Սանճաքը ուզղակի Ֆրանսայի յանձնած է պայմանաւոր ձեւով, համաձայն էնկիւրիի դաշնագրին եւ ոչ թէ նկատի առնելով անոր հոգատար պետութեան հանդամանքը ։

Ինչ կը վերաբերի առաջին կէտին, ամենավերջին վիճակագրութիւնները կը հաստատեն թէ Սանճաքին 220,000 բնակիչներէն միայն 85,000ը Թուրք են, մինչդեռ անդին կան 23000 Հայեր, որոնք հիմնովին հակառակ են որ եւ է կըցման Թուրքիոյ հետ եւ 107,000 արաբացին բնակիչներ որոնց լեզուն միայն արաբերէնն է, ինչպէս եւ քանի մը ուրիշ տարրեր։ Ալէվիները զոյս էնկիւրիի կառավարութիւնը զարմանալի յաւակնութեամբ մը Հիթիթներու սերունդ կը

(ԼՈՒՐԵՐՈՒ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ՋԻՆՈՒՈՐ ՊԻՏԻ ԵՐԹԱՆ ՄԻԱՅՆ 20-21 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐԸ ԾԱՌԱՅԵԼՈՎ ԲՈՒՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ ՄԷՋ

Զինուորագրութեան հպատակութեան խնդիրը յառ ճամբու վրէ

ԵՐԿՈՒ ՕՖԻՍՆԵՐԸ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ ԵՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԵԼՈՒ ԹԵԿՆԱԾՈՒՆԵՐՈՒ ՑԱՆԿԵՐԸ

Երէկ ստացանք հետեւեալ գեկոյցը ։—

Հայ Գաղթականաց Կեդրոնական Յանձնաժողովը, ըմբռնելով հանդերձ այն անհամբերութիւնը որուն մէջ կը գտնուին գինուորագրութեան կանչուած Ֆրանսահայ հայ երիտասարդները, պարտք կը համարի գեկուցանել հանրութեան թէ 1928ի մարտ 31ի օրէնքին 3րդ յօդուածին գործադրութեան վերաբերեալ կանոնադրութիւնը դեռ պատրաստուելու վրայ է եւ բոլոր կէտերու մասին վերջնական որոշումներ տրուած չեն տակաւին։ Գաղթականաց Յանձնաժողովը մշտական յարաբերութեան մէջ է Արտաքին եւ Պատերազմական նախարարութեանց հետ եւ մօտէն կը հետեւի գործի ընթացքին։ Արդէն Արտաքին Գործերու նախարարութեան ներկայացուցած է այս հարցին շուրջ հայ շրջանակներու մէջ ցարդ արտայայտուած բանաւոր բաղձանքները եւ լուսաբանութեան խնդրանքները, եւ վերոյիշեալ կանոնադրութիւնը աւարտելուն եւ իր դիմումներուն պատասխանը ստանալուն պէս, պիտի փութայ ներկայացնել գանոնք հասարակութեան ։

Հիմակուց սակայն Հայ Գաղթականաց Կեդրոնական Յանձնաժողովը ի վիճակի է հաղորդելու պաշտօնական աղբիւրներէ ստացուած կարգ մը տեղեկութիւններ որ գործին հիմնական բանի մը կէտերուն կը վերաբերին։

ԱՑՍՕՐ ՎԵՐՋՆԱԿԱՆԱՊԷՍ ՈՐՈՇՈՒԱԾ Կ'ԵՐԵՒԱՑ ՍԱ. ԿԷՍՐ ԹԷ 20 ԵՒ 21 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐՆ ԵՆ ՄԻԱՅՆ ՈՐ ԶԻՆՈՒՈՐ ՊԻՏԻ ԵՐԹԱՆ, 20 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐԸ ԵՐԿՈՒ ՏԱՐԻ ԵՒ 21 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐԸ ՄԷԿ ՏԱՐԻ ԾԱՌԱՅԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ ՄԷՋ ։

Նոյնպէս վերջնականապէս որոշուած կ'երեւայ որ հայ գինուորները բուն ֆրանսական բանակին մէջ պիտի ծառայեն, եւ ոչ թէ «օտար գունդ» անուանով կազմուելիք առանձին մարմիններու մէջ, նոյնիսկ եթէ «օտար գունդ» անունը կրող մարմին մը անուանապէս գոյութիւն ունենայ։

ՄՆԱՑԵԱԼՆԵՐՈՒՆ, ԱՑՍԻՆՔՆ 22ԷՆ 33 ՏԱՐԵԿԱՆՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ Ի ԲԵՆՑ ՊԱՐՏԱԻՈՐԻՉ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵՆԷՆ ԶԱՏ ՈՒՐԻՇ ՈՐՈՇՈՒՄ ՉԿԱՑ ։

Ուրիշ կարեւոր կէտ մը, այն է հայ գինուորագուները եւ իրենց ընտանիքը ամիսջապէս ֆրանսացի բաղաքացի ընդունելու գործը, որ կը համապատասխանէ ընդհանրապէս յայտնուած բաղձանքին, գոհացուցիչ ընթացքի մէջ կը գտնուի։ Հայ Գաղթ. Կեդր. Յանձնաժողովին կրկնակի դիմումներուն վրայ, արտաքին գործերու նախարարութիւնը խնդրած է դատական նախարարութենէն որ ֆրանսական բաղաքացիութիւն խնդրող հայ գինուրգուներուն եւ իրենց ընտանիքներուն խնդրագիրները ամսիջապէս ենթատրութեան առնուին՝ հպատակութիւն խնդրող սովորական թեկնածուներու բազմակուտակ խնդրագիրներու հերթէն առաջ, եւ այդ գինուորգուներուն հպատակութեան գործը վերջացած ըլլայ, մինչեւ իրենց զօրակոչը, որ տեղի պիտի ունենայ դէպի այս տարուան վերջը ։

ՀԱՑ ԳԱՂԹԱԿԱՆԱՑ ԿԵԴՐ. ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՍ ԵՒ ԱՎԸՆԻՒ ՔԼԻՊՔԻՒ Օ–ՖԻՍԸ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ ԵՆ ՊԱՏԿԱՌ ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆՑ ՆԵՐԿԱՑՑՆԵԼՈՒ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀՊԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ ԹԵԿՆԱԾՈՒ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՆՈՆՑ ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒՆ ՑԱՆԿԵՐԸ ։ ԱՑՍ ՄԱՍԻՆ ՆՈՐ ՁԵԿՈՒՑՈՒՄ ՄԸ ՊԻՏԻ ՀԱՂՈՐԴՈՒԻ ԸՆԴՀՈՒՊ ՀԱՑ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ։

ՍՈՒՐԻԱՆ ՄԱԿԵԴՈՆԻԱ՛ ԿԸ ԴԱՐՁՆԵՆ

ԵՕՆՈՒՍ ՆԱՏԻ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՑ ԱՐԱԲՆԵՐՈՒՆ, ՀԱՑԵՐՈՒՆ ԵՒ...ՖՐԱՆՍԱՑԻ

Անգրադառնալով Սանճաքի մէջ գլխարկի պործածութեան դէմ Ֆրանսացիներու իրրեւ թէ մղած պայքարին, Եունուս Նատի (ձիւմհուրիյէթ) դիտել կուտայ վերի խորագրին տակ (16 յունուար).

— « Ծորհեցէք որ Ֆրանսացիները կը մղեն այս պայքարը, որուն չպիտի դիմանկին նոյնիսկ Փաթակօնիացիները։ Կարելի չէ զղուանք եւ անէծք չարտայայտել այս կատակերգութեան դէմ ։

Գլխարկ մի կրէք, կեավուր կ'ըլլաք։ Այս եւ դեռ ուրիշ քարոզութիւններ կատարող ֆրանսական զաղթային պաշտօնեաները եթէ վարանինք մարդ նկատելու, իրաւունք չունի՞նք մենք։

Աւելի եղերականը կայ։ Այդ պաշտօնեաները հրոսախումբեր կը կազմեն Արաբներէն, Հայերէն եւ Չէրքէզներէն, այսինքն այդ ազգերուն դրամով մարդասպանութիւն ընելու ընդունակ մարդոցմէն։ Ասիկա արդէն ամբողջովին ոճրապարտ արարք մըն է։ Այդ հրոսախումբերուն կազմութեան նպատակն է՝ անոնց յարձակիլ տալ Թուրքերուն վրայ։ Այս ձեւով, Ֆրանսական պաշտօնեաները կ'ուզեն տեսակ մը Մակեդոնիոյ վիճակին վերածել Հիւսիսային Սուրիան։ Գործին ամէնէն դէշ եւ թերեւս ալ ամէնէն ազէկ մասը այն է որ, գիտնք թէ Արաբ ազգայնամոլներու, կարգ մը Դաշնակ քմմիթէներու հետ գործակցող զաղթային պաշտօնեաները ի՞նչ տեսակ ոճրապարտ միջոցներու դիմած են։

Թէեւ կասկած չկայ որ այս աւազակութիւնը չատ սուղի պիտի նստի այդ ոճիրները եւ չնականութիւնները խորհող եւ գործադրել ուզող մարդասպան գլուխներուն, բայց չենք կրնար զսպել մեր զարմանքը թէ քաղաքակրթութեան 20րդ դարուն ի՞նչպէս կարելի է խորհիլ այս տեսակ վայրենութիւններ։

Ֆրանսացի պաշտօնեաները եւ անոնց հետ յարմարելով հրոսախումբ կազմելու ձեռնարկողները պէտք է գիտնան որ Թրքական Հաթայի (Սանճաք) խնդիրը միաժամանակ Հանրապետական Թուրքիոյ Թուրքերուն խնդիրն է։ Բոլոր աւազակներու կարգին, ՖՐԱՆՍԱՆ ԵՒ ԻՐ ԳԱՂԹԱՑԻՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐԸ ՊԻՏԻ Է ՀԻՄԱԿՈՒՐՆԻ ԳԻՏՆԱՆ ՈՐ ՀԱԹԱՑՑԻՆԵՐՈՒ ԹԵԼԻՆ ԴՊՋՈՂՆԵՐՈՒՆ ԳԼՈՒԽՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ԿՈՏՐՈՒԻ ։

ԻՐՐԵՒ ՎԵՐՋԻՆ ԽՕՍՔ, ՍՈՒՐԻԱՑԻՆԵՐԸ, ՀԱՑԵՐԸ ԵՒ ԲՈԼՈՐԸ ԿՐ ԶԳՈՒՇԱՑՆԵՆՔ ՀԵՏԵՒԻԼ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐՈՒՆ՝ ԱՆՈՆՑ ԵՐԱՆԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՆՑ ՄԷՋ ։

ՅԱՂԹՈՂԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱՅԺՄ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՄԱՌՕՏ ԱՐՁԱԳԱՆՔՆԵՐ

1914 — 1915

(Շար. եւ վերջ տես)

Մի ծանր կսկիծ կուգայ ինձ վրայ։ Այլեւս կրնամ ուրիշ բան չգրել։ Ինչպիսի՞ սիրտ մը կրնայ ուրիշ բանի մասին խօսիլ, երբ ամբողջ ազգ մը կը մեռնի, երբ ամբողջ ազգ մը կը խեղդուի իր սեփական արիւնին մէջ։ Ինչպիսի՞ գրիչ մը կրնայ ուրիշ բանի մասին գրել, երբ ամբողջ ազգ մը կը մորթուի, երբ ամբողջ ազգ մը կը ջարդուի։ Ինչպիսի՞ մարդ մը կրնայ ուրիշ բանի մասին մտածել, երբ ամբողջ ազգ մը կը մեռն

որ ապրեցաւ պատուով եւ երբեք փախուստ չտուաւ ռազմի դաշտից, սակայն հողին յանձնուեցաւ ոչ զինուրական պատուով այն մարդը, որ տակաւին 18—16 տարի առաջ կրակոտ ելոյթասարդի պէս խոյանում էր Թշնամու դէմ յանուն իր բազմատանջ հայրենիքի ...

Թող հողը թեթեւ լինի նրա գերեզմանի, իսկ ռազմական նուագի եւ հրացանների զոռ որոտի փոխարէն, հարիւրաւոր տարագիրներիս ափսոսանքի եւ համակրութեան բուռն զգացումները զեփիւռի թեւերով թող տանեն դէպի Արագածի լանջերը եւ Դարալագեազի լեռները եւ գուժեն մահը պարտաճանաչ ռազմիկի, զօրավար Մելիք-Մուրադեանի, որին այնքան սիրում էին իր բազմաթիւ զինուորները եւ սպաները:

Հանգիստ քո բազմավաստակ ածխենին, սիրելի զօրավար:

ՅՈՎՍԱԿ ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

ԱՆԳԼԻՈՅ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄԸ

—•—

Անգլիոյ մէջ Մնունդն ու Նոր Տարին ցոյց տուին երկրին մէջ տնտեսական նկատելի բարելաւում մը, ինչ որ եկաւ ամրացնել այն հաւատքը թէ համաշխարհային տնտեսական տագնապին ծանր օրերը իրապէս կը հեռանան բրիտանական ափերէն:

Ճարտարարուեստական արտադրութիւնը արագ յառաջդիմութիւն մը կ'ունենայ: Շատ մը ճարտարարուեստներ բարձր թիւերու հասան: Ընդհանրապէս առնելով 1936ի չորրորդ քառորդին ճարտարարուեստական արտադրութիւնը 21.7 առ հարիւր աւելի բարձր էր քան 1930 մինչեւ արտադրութիւնը, երբ Անգլիան տնտեսական անկումի առաջին չրջանը կ'ապրէր: Անցեալ տարուան ամէնէն աւելի նպաստաւորուած ճարտարարուեստներն են նաւաշինութիւնը, զինական ճարտարարուեստը, երկաթի ու պողինձի ճարտարարուեստը, կօշիկի արտադրութիւնը, փոխադրական ճիւղը եւ նաւարկութիւնը, հիւսուածքէնը եւն.:

Ճարտարարուեստի ծաղկումը, մէկ կողմէ, ու աշխատաւորական սէնտքաներու ճնշումը՝ միւս կողմէ, յառաջ բերին աշխատաւորական վճռրումներու յաւելում մը: Ազդակ մը եւս, որ արտակարգօրէն նպաստաւոր դեր կատարեց Անգլիոյ նման ճարտարարուեստական երկրի մը տնտեսական վերելքին համար:

Բանուորական օրավարձերը, անցեալ տարուան ընթացքին, հասան ամենաբարձր աստիճանին՝ 1924էն ասդին: Առաջին անգամ ըլլալով, պատերազմի վերջաւորութենէն ասդին, թոշակներու յաւելումը երեք տարի չարունակուած է անընդհատաբար: Վերջին տարին, յաւելումները ամէնէն նկատելի եղան: Անցեալ տարուան առաջին 11 ամիսներուն օրավարձերու յաւելումէն նպաստաւորուած են 3.520.000 բանուորներ, որոնք ամէկ վերջ յաւելուածաբար պիտի ստանան չուրջ 2.204. 000.000 Ֆրանք տարեկան: Ցաւելումի այս ալիքը կ'ածի հետզհետէ աւելի լայնօրէն ու կը կարծուի թէ նոր տարին բանուորներու նոր զանգուածներ գործի պիտի մղէ ճարտարարուեստին մէջ:

Գործազրկութեան նուազումը չափազանց ամրողջ տարուան ընթացքին: Գործադուրկներու ընդհանուր թիւը նուազեցաւ 20 առ հարիւր, բազդատմամբ 1930ին: Բոլոր տուեալները կ'ըսեն թէ տարուան ընթացքին այդ համեմատութիւնը պիտի չարունակուի նուազիլ: Այս տեսակէտէն օգտակար պիտի ըլլան կառավարութեան մասնաւոր հոգածութիւնները՝ դժուարութեանց մատնուած նահանգներու մասին, ինչպէս նաեւ սպառազինութեան նոր թափը որ կը ծրագրուի:

Իբր 50 միլիոն Ֆրանքի նոր դրամագլուխներ մտցուած են անգլիական ճարտարարուեստին մէջ:

Տնտեսական յառաջդիմութեան ուրիշ փաստ մըն է, արդիական պետութեանց մէջ, ինքնաշարժերու արտադրութիւնը: Կը հաշուուի թէ 1937ի ընթացքին մէկ ինքնաշարժ պիտի արտադրուի ամէն լուր օրուան իւրաքանչիւր վայրկեանին: Անցեալ տարի 12 ամսուան ընթացքին արձանագրուած են 449.339 նոր ինքնաշարժեր:

Դեռ քանի մը ամիս առաջ, օդանաւային ճարտարարուեստը աշխատանքի կը լծէր 30.000 բանուորներ, իսկ անցեալտարուան վերջաւորութեան անոնց թիւը կրկնապատկուած էր, որպէսզի կարենան հասցնել խաղաղութեան չրջանին համար աննախընթաց եղող յանձնարարութիւնները: Կարգ մը հաստատութիւններ կ'աշխատին օրական 24 ժամ եւ չաբաթը 7 օր՝ ապահովելու համար պատուէրու համար:

Անգլիա աշխարհի առաջնութիւնը տարաւ նաեւ տղոց խաղալիկներու ճարտարարուեստին մէջ:

Աւելցած են նաեւ աննդական նիւթերու գինները: 700.000 երկրագործական բանուորներ չաբաթական իրը չորս ու կէս միլիոն Ֆրանք աւելի պիտի առանան:

Գաղթապահութիւններէն ստացուած տեղեկութիւնները եւս քաջալերական են:

Ամէնէն չայող Մնունդը — կը տեղեկացնեն Աւստրալիայէն, — 1930ի անկումի տարիէն ասդին, այս տարուանն եղաւ: Ճարտարարուեստին մէջ աւելի թիւով բանուորներ կ'աշխատին: Ոսկեայ ճարտարարուեստը կը բարգաւաճի յաջողապէս:

— Մնունդի առեւտուրը բոլոր մեր ցանկութիւնները կատարեց,— կը տեղեկացնեն Հարաւ. Ափրիկէէն: Զորս չարունակական տարիներու ընթացքին անընդհատ չիներ ունեցանք ոսկիի եւ բուրդի համար:

— Քանատայի մէջ Մնունդի համար կատարուած գնումները մեծ չափերու հասան: Բաղդատմամբ նախորդ տարիներուն, 50 առ հարիւր աւելցած են: Տնտեսական ընդհանուր աչխուժացումը գործազրկութիւնը նուազեցուց:

Բուրդին բարձր գինը, կըզրկեն Նոր Զելանտայէն, ինչպէս նաեւ ոսկերու առթիւ ապրանքներու վաճառումը 10 տարիներու մրցանիչը կոտրեցին:

Ամփոփելու, ճարտարարուեստական ճիւղերուն մասին, եւ այս առթիւ պաշտօնաթերթին մէջ երեւցած հրամանագիրը 1936 դեկտ. 5ին, կ'ածխենին, այս ճամբաները կը ծառայեն ապաստանի ընդդէմ օդանաւային յարձակումներու:

Մշուրդի հսկայական աշխատանք պէտք է կատարել, չինելու համար այդ փողուդինները, որոնց համար կը նախատեսուի 30 միլիոն Ֆրանք ծախք:

Այսքան մեծ ծախք մը կ'արժէ անշուշտ ստանձնել, երբ երեւակայէք որ տարեկան 1 միլիոն կրնորսնցնէ քաղաքապետութիւնը, վառելանիւթի աւելորդ սպառումով եւ ժամանակի կորուստով:

Ինչ նոր օրեր կը սպասեն վաղուան սերունդին, ինչ հրաշալիքներ, եթէ կարելի է հրաշք կոչել արեւէ զրկուած ստորերկրեայ քաղաքի մը չինութիւնը:

ԱՐՈՒԵՍՏԻ ԼՐԱՏՈՒ

Ա. ՊՈՐԹԵԼԵԱՆԻ ՆՈՒԱԳԱՇԱՆԴԷՍԻՆ ԱՌԹԻՒ

—•—

Մեր երիտասարդ երաժիշտը՝ Արա Պարթեւեանի վերջին նուագահանդէսին առթիւ «Les artistes d'aujourd'hui» իր 15 դեկտ. 1936 համարին մէջ հետեւեալ գովաստական տողերը կը նուիրէ. — «Իր իւրաքանչիւր նուագահանդէսի առթիւ, հայագրի երաժիշտը աւելի լայնօրէն կը հաւաստէ իր տաղանդին չափը:

«Իրար»ի սրահին մէջ, ուր հանդիսքն ունեցանք իր ճարտար դեկավարութեան տակ լսելու Պէթհովէնի «Երկրորդ Սէնֆոնի»ն, Պախի «Տուպլը Քոնսէրթօ»ն եւն, Արա Պարթեւեան իրը առաջին ունկնդրութիւն մեզի ներկայացուց իր գործերէն մին «Ատաւին մէջ՝ նոյեմբերին»: Շատ սիրուն «Փօէմ սէնֆոնիք» մը, նուագախմբագրութեան լայն եւ աքանչելի միջոցներով օժտուած, որոնց չնորհիւ զգացումներ, պատկերներ եւ տրպաւորութիւններ ներկայացուած են արտայայտութեան հազուագիւտ ուժգնութեամբ:

Երբեմն կը կարծէք լսել հովին մրմունջը, տերեւազուրկ մեծ ծառերուն մէջէն, յետոյ թռչնիկներու թեթեւ ճռուողումը, հազարումէկ մրմունջներ, որոնք ներդաշնակուած են երաժշտական ինքնատիպ դգացումով եւ թէքնիք լայն միջոցներով, որոնց չնորհիւ հեղինակը կրցած է արտայայտել ուժեղ գործ մը, որ կրնայ բաղդատութեան դրուիլ չատ մը մեծ վարպետներու գործերուն հետ:

Իւրաքանչիւր նոր գործի մը ունկնդրութեան, Արա Պարթեւեան կը ներկայանայ իբրեւ մեծ երաժիշտ մը:

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՄԱՐՍԷՅԼԷՆ

Օտարի կեանքը

—•—

Տօնական օրերը վերջացան եւ հանդէս-հաւաքոյթներն ալ մխասին: Այս բոլորին հրաւիրուած էր «Ցառաջ»ը իր խօսքը ըսելու եւ քաջալերելու համար: Սակայն ո՞ր մէկուն երթալ: Եւ կազմակերպիչները տեղտեղ ալ զառնացեր են «Ցառաջ»ին հանդէպ ...

Որքան կրցայ անձնական գործս հաշտեցնել հանրային հոսանքին հետ, ներկայ եղայ չատ մը հանդէսներու, որոնք կենդանութեան մէկ մէկ վառարաններ էին:

Ընդհանուր տպաւորութիւնս այն էր որ հասարակութիւնը բաժնուած էր երկու հատուածներու՝ առաջինը այն որ հինէն կուգայ, կալ ունի անցեալին հետ եւ հաւատաւոր է ապագային հանդէպ, հակառակ մռայլ եւ անստոյգ վիճակին: Իսկ երկրորդը այն որ հոս հասակ նետեց, իւրացնելով բոլոր այն բարքերն ու սովորութիւնները՝ որոնք խորթ կը համեմատին մեր ըմբռնումներուն:

Այսպէս, մինչ առաջիններ ինքնամփոփ կերօտով մտիկ կ'ընեն հայրենաչունչ արտայայտութիւնները, անդին վերջինները կը քրթմնջեն, կը ծաղրեն ... սպասելով պարի օրհնեալ ազդանչանին: Օրինակ մը միայն չաներու մէջէն՝ կեսարացիներու հանդէսը:

Աւելի կամ նուազ բազմութիւններով, քաղաքային ու գիւղային եւ զանազան կազմակերպութեանց անդամները աշխատեցան բան մը ընել, իրարու մօտ հաւաքել եւ իրարմով չնչել:

Երանի թէ այս օրերուն, վարակիչ հանգամանք մը առած ըլլան այսպիսի համախմբումները:

** Մարսէյլի համայնավար օրկանը՝ Rouge – Midi կը գրէ թէ համայնավար երեսփոխանները դիմում կատարած են նահանգապետարան նպաստագուրկ հայ բանուորներու մասին, որոնց կացութիւնը աւելի քան ողբերգական է:

Թերթը յիշելէ վերջ ժընեւի պայմանագրութիւնը հայրենադուրկ բազմութիւններու մասին, եւ այս առթիւ պաշտօնաթերթին մէջ երեւցած հրամանագիրը 1936 դեկտ. 5ին, կ'առնէ կարգ մը ուրիշ հարցումներ:

Փարիզի մասին խօսելով, արդի քաղաքաչէն ճարտարագէտները պատրաստած են ծրագիր մը ստորերկրեայ մայրաքաղաքի մը չինութեան համար:

Փարիզի տակը երկրորդ Փարիզ մը:

Այս ծրագրին հեղինակն է Ստորերկրեայ Քաղաքաչինութեան Ընկերակցութիւնը, որուն քարտուղարն է երիտասարդ ճարտարագէտ մը, Եդուարդ Իւթիւճեան: Այս ընկերակցութիւնը կը հրատարակէ նաեւ ամսագիրք մը, որուն խմբագիրն է Կաթոն Պառուէ եւ տնօրէնը՝ Իւթիւճեան:

Այս ճարտարագէտներուն պատրաստած ծրագիրն է, որ ներկայիս քննութեան կ'առնուի Փարիզի քաղաքապետական խորհուրդին յատկապէս կազմած յանձնախումբին մէջ:

«Թան» եւ «Էքսէլսիոր» թերթերը իրենց կարդին կը խօսին այդ ծրագրին մասին, հրատարակելով նաեւ տեսակցութիւն մը Իւթիւճեանի հետ:

Ասկէ զատ, Ստորերկրեայ Քաղաքաչինութեան Ընկերակցութիւնը կը պատրաստէ իր Ա. համագումարը, որ տեղի պիտի ունենայ Փարիզի ցուցահանդէսին:

Ի՞նչ է ծրագիրը, որ կը ներկայացնէ Ստորերկրեայ Քաղաքաչինութեան Ընկերակցութիւնը:

Մարդկութիւնը, ի սկզբանէ կը բնակէր ստորերկրեայ որջերու մէջ,— այդ կեանքէն՝ մինչեւ այժմ դժուարութիւն ունին դեռնափոր բնակարաններ, ինչպէս Հայաստանի մէջ:

Ստորերկրեայ այդ կեանքը ունի իր առանձին քաղաքակրթութիւնը,— գերեզմանատուներ, մեհեաններ, դանձարաններ:

Մարդկութիւնը պահ մը, սունկի նման, տարածուեցաւ երկրի երեսին վրայ, նոյն իսկ փորձեց բարձրանալ դէպի երկինք (ամերիկեան երկնաքլայ բնակարանները): Այժմ կարծես ժամանակ է վերադառնալու հին օրերուն, երկու պատճառով.—

1. Մեծ քաղաքներու մէջ հպարտ դպակցութիւնները դժուարացած են, պղտոտաներէն կարելի չէ անցնիլ՝ ինքնաչարժները կը քալեն երկրներու պէս,— ժամանակի եւ վառելանիւթի մսխում:

2. Օդային յարձակումներու վտանգը հետզհետէ կը աստկանայ,— բնակչութիւնը սարսռած է ապրիլ դեռնին տակը:

Ասկէ մեկնելով՝ ճարտարագէտները կը խորհին Փարիզի տակ հիմնել, առաջին առթիւ, փողոցներ, այսինքն խողովակաձեւ ճամբաներ, ուրկէ պիտի անցնին ինքնաչարժները,— տեսակ մը մեթրօ՝ ինքնաչարժի համար: Ցառաջիկային, այդ փողոցներուն մայթերուն վրայ կը չինուին խանութներ, եւայլն: Պատերազմի պարագային, այս ճամբաները կը ծառայեն ապաստանի ընդդէմ օդանաւային յարձակումներու:

Մշուրդի հսկայական աշխատանք պէտք է կատարել, չինելու համար այդ փողուդինները, որոնց համար կը նախատեսուի 30 միլիոն Ֆրանք ծախք:

Այսքան մեծ ծախք մը կ'արժէ անշուշտ ստանձնել, երբ երեւակայէք որ տարեկան 1 միլիոն կրնորսնցնէ քաղաքապետութիւնը, վառելանիւթի աւելորդ սպառումով եւ ժամանակի կորուստով:

Ինչ նոր օրեր կը սպասեն վաղուան սերունդին, ինչ հրաշալիքներ, եթէ կարելի է հրաշք կոչել արեւէ զրկուած ստորերկրեայ քաղաքի մը չինութիւնը:

Cabinet de Me Artin KAZANDJIAN

Licencié en droit de la faculté de Paris

Ancien Avocat près les Tribunaux mixtes d'Egypte Conseil Juridique

10 et 12, Rue Richer, Paris Tél.: PROvence 04-64 et la suite

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններու համար կ'ընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ եւ տօն օրերէ ժամը 5 – 7:

Դիմեցէք իրեն եւ գոհ պիտի մնաք:

ԱՂԱՋԻ ԹԵՐԹԸՆԸ (182)

ՋԱՐԹՕՆՔ

(ՎԷՊ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԿԵԱՆՔԷ)

—o—

Աշնանամուտի կարճ օրուան արեւը թեքուած դէպի արեւմուտք՝ կը մոտենար խորուկ լերան գագաթին՝ հոբիզոնի վրայ երկնցած կապարմիր ամպի չերտերու արանքին աչք կապուկ խաղալով:

Մելօն, այդպէս էր մեր ճամբորդի անունը, հազիւ քարընկէց մը հեռու Աչանն գիւղէն, նստաւ կալերուն քով, արտի մը թումբին վրայ, չալկի պարկը քովը տեղաւորեց, կողքէն չորկ կարուած քսակը ձեռք առաւ ու սկսաւ մը պլլելով մեծ բաւականութեամբ սկսաւ ծխել՝ անյագօրէն ծուխը ներս քաշելով:

Ընդհանրապէս արեւամուտի ժամանակ, մէկ ալ լուսաբացին, գիւղը արտակարգ կերպով կը կենդանանայ: Տուներու ցածկեզ դռները ճռնչելով բաց ու խուփ կը լինին: Տաւարը դոմ կը քշեն կամ դոմէն դուրս կը բերեն: Կիները՝ սափորները ուսերուն կամ յարդի կողովները չալկած՝ կ'երեւան գիւղի չատ նեղ ու աղտոտ փողոցին մէջ: Շուները, ամբողջ ցերեկը պահուն տակ երկննալէ վերջ, այդ պահուն կը սկսին իրարու հետ գոռալ, մինչեւ որ խաւարը կը ծանձրանայ, եւ վիզը կը մեռնի ճամբու եղերքը ինկած գերեզմանի մը խաղաղութեամբ:

Արեւամուտի հետ Աչանն կենդանացեր էր: Դաշտի չորս ծայրերէն սեւատակաւորը գիւղ կը մանէր անխուսափելի հառաչոտոցով: Մելօն՝ թումբի մը վրայ նստած՝ կ'ըլարունակէր ծխել սիկարէթը, ուշադրութեամբ հետեւելով կիներուն, որոնք դէպի կալի յարդանոցները կուգային, յարդ տանելու համար: Ցանկարծ Մելօն բարձրացաւ տեղէն ու քանի մը քայլ նւս մօտեցաւ կալերուն:

— Հէ՛յ, աղջի Սառա, դո՞ւ ես:

Նորահարսը, որ ահագին կողով մը չալկած՝ կ'անցնէր, երբ իր անունը լսեց, կանգ առաւ: Լաչակը, որ ծոծոթի վրայ ինկած էր, մինչեւ քթի ծայրը բարձրացուց բերանը ծածկելով, ու որպէս պատասխան դլուխը չարժելով բաւականացաւ:

— Գրիգորը դո՞ղն է:

Նորահարսը նորէն գլուխը դրական իմաստով չարժեց:

— Մարդուդ ըսէ, որ այս իրիկուն ձեզ մօտ պիտի լինիմ: Թող վարժապետին լուր տայ եւ իմ գալուս սպասեն. ես հիմա բէկի մօտ պիտի երթամ, թերեւս քիչ մը ուշանամ: Հասկցա՞ր ...

Երիտասարդ կինը առանց պատասխանելու, կողովը յարդով լեցուց ու հեռացաւ: Մելօն, տոպրակը չալկած, չորորալով դիւղ մտաւ, ու միայարկ ընդարձակ տան մը առջեւ կանգնեցաւ: Այդ՝ Հայրապետեանցներու աչխարհատիրական մեծ վաղածանօթ Հիւսէյին բէկի տունն էր: Ընդարձակ բակը չրջապատուած էր բարձր պարիսպով մը: Մուտքի դրան առջեւ բազմաթիւ ղօլամներ կային: Այս տունը, գիւղի եղբը տեղաւորուած, ղօրանոցի մը տպաւորութիւն կը ձգէր:

Մելօն վաղածանօթի մը համարձակութեամբ բարեւեց դրան առջեւ նստած Քիւրտերը եւ դռնէն ներս մտնելով չիտակ գնաց Թոնրատունը, ուր քանի մը Քրտուհիներ Թոնիրի վրայ բէկի իրիկուան ընթրիքը կը պատրաստէին: Մելօն չատ անպամներ եղած էր Հիւսէյին բէկի տունը:

Աղջատ արհատաւոր մըն էր Մելօն, վանի Այգեստանէն: Ձմեռուան ամիսները կնոջ եւ մէկ հատիկ աղջկան հետ կէս կուշտ, կէս անօթի, ողորմելի խրճիթի մը մէջ կ'անցընէր օրերը, մինչեւ որ գարունը գար, օդերը տաքնային: Ահկէ վերջ Մելօն՝ իր տիկէ փուքսը, քիչ մը կլայեկ, բամպակ եւ բաւական մը նուրբ աւազ նետելով պարկին մէջ՝ գիւղ գիւղ կը թափառէր, գիւղացիներու պղնձեղէնները կլայեկելու համար: Մանաւանդ գիւղացի կիներու աչքի լոյսն էր Մելօն: Անոնք ձիւնը վերնայէ վերջ անհամբեր կը սպասէին Մելօյի գալուն, ինչպէս կը սպասէին արագիլներու վերադարձին: Ամէն դուռ բաց էր Մելօյի առջեւ, ամէն տանտիկին ատման մը ունէր կլայեկելու: Փոխարէնը՝ թաս մը ցորեն, իւղ, պանիր կամ քաշ մը բուրդ կտաւային: Այդ չրջաններու մէջ մարդիկ դրամի մասին դաղափար չունէին: Հազիւ թէ տարին մէկ երկու անդամ արծաթ դրամ կ'անցնէր կիներու ձեռքը: Ձեռք անցածներն ալ անմիջապէս կը կարկին իրենց կամ ազգականներու գլխանոցներուն վրայ:

Մելօն չճանչցող չկար: Ապագայէն մինչեւ վան, հայկական կամ քրտական գիւղ մը չկար, ուր Մելօն տարին մէկ երկու անգամ չհանդիպէր: Եւ որովհետեւ գործը կիներու հետ էր, անուններով գիտէր տանտիկինները, տան երեխաները:

Հիւսէյին բէկի Թոնրատունը մտնելով, Մելօն չալակի բեռը անկիւն մը ձգեց, պարկի մէջէն ծրար մը հանեց ու մտաւ սենեակ մը, որու դուռը Թոնրատան մէջէն կը բացուէր:

Ընդարձակ սենեակ մըն էր, հազիւ լուսաւորուած երկու չատ փոքր պատուհաններով: Ցատակը ծածկուած էր հաստ զորգերով, իսկ պատերէն բազմաթիւ եւ բազմաձեւ զէնքեր կախուած էին: Ծերունի Հիւսէյին բէկը վերի անկիւնը ծալապատիկ նստած ու գլուխը բարձերուն յենած՝ կը կնքվարտէր: Ծաւիճէն ամուսնոյն դիմացի անկիւնը հաստ գորգի մը վրայ կիսովին երկնցած, կը խաղար երկու կամ երեք տարեկան կայտառ երեխային հետ:

— Վա՛յ Մելօ, բարով եկար,— ուրախացած բացագանչեց Ծաւիճէն, երբ դրան մէջ նկատեց նորեկը,— արի, արի ներս, ի՞նչ կայ չկայ:

— Սաղութիւնդ, խանում, միտք Աստուծու ամէն ինչ լաւ է,— խորհրդաւոր չեշտ մը տալով խօսքերուն՝ պատասխանեց Մելօն,— ձմեռը կուգայ, քաղաք կ'երթամ բիւլթաթիս մօտ: Աչխանով կ'անցնէի, ըսի մէկ խանումին հանդիպիմ ...

— Լաւ որ եկար, Մելօ,— ու երիտասարդ կնոջ աչքերը բաւականութեամբ կայծկլատցին:

— Հը, Մելօ՛, բարով եկար, հա — զար բարով,— յօրանջելով աչքերը բացաւ Հիւսէյին բէկը, որ խօսակցութեան ձայնէն արթնցեր էր.

— Բարին վրադ բէկ, Աչանով կ'անցնէի, մէկ ըսի ...

— Լա՛ւ ըրիր. է՛, Պարսկաստան անցա՞ր, Կարէյնի դացի՞ր, ի՞նչ կը խօսուի այն կողմերը:

— Ամէն կողմ սաղութիւն բէկ: Ուխտ ունէի, երկու օր վանքը մնացի: Մեծ խալիֆան չատ բարեւ ըրաւ. դրկած արծաթ խաչդ Սուրբի գերեզմանին վրայ դրած է... Կարէյնի օր մը մնացի ... Պազարի մէջ կը խօսուէր, թէ Կարէյնի Աֆօ աղան աւերած է Նազարաւայի Ալի բէկի հետ, ու իր մարդիկը կը հաւաքէ... Սուտ թէ չիտակ ո՞վ գիտէ ...

— Թող աչքն ալ հանէ,— բարկացաւ Հիւսէյին բէկը, — այդ Ալի բէկը վերջերս կեցած տեղը կատղեր է, հանդարտ չի կրնար նստիլ: Անցած օրը Զուպուխլուի տաւարի մէկ մասը քշած էր, մինչեւ որ վրայ հասանք ու կռուով ետ բերինք ... իր մարդոցմէ մէկը զարկինք, երկուքն ալ իմ մարդոցմէն թեթեւ վիրաւորուեցան: Փորձանք դարձեր է մեր գլխուն ... Չա՛, մեծ խալիֆան ի՞նչպէս է, վանքի գործերը ...

— Լաւ, չատ լաւ, բարեւ ըրաւ:

Մելօն ձեռքի ծրարը բանալով երկու զոյգ կարմիր մաշկէ չինուած սոլեր դրաւ Աաւիճէի առջեւ, մէկ զոյգը մօր եւ միւսը՝ երեխայի համար:

ՄԱԼԽԱՍ

(Շար.)

համարի, կը կազմեն արաբ հասարակութիւն մը։

Գալով այն փաստարկութեան թէ Թրքական կառավարութիւնը Սանճաքը առժամապէս եւ պայմանաւոր ձեւով յանձնած է Ֆրանսայի, համաձայն ենք – կիւրիի դաշնագրին (1921) եւ ոչ թէ իրրեւ հոգատար պետութեան, անընդունելի է թէ իրաւապէս և թէ փաստօրէն։ Այդպիսի փաստարկութիւն մը չի կրնար արդարանալ Էնկիւրիի դաշնագրին որ եւ է մէկ տրամադրութեամբ եւ մեր արտաքին նախարարութեան խորհրդականը, Պ. Վիչնօ զայն ամբողջովին ժխտեց Ա. Դ. Ազգերու Միութեան առջեւ։ Ոչ մէկ պարագայի մէջ այդ դաշնագրին եօթներորդ յօդուածով Սանճաքին թուրք բնակչութեան համար նախատեսուած վարչական առանձնաշնորհները չեն նշանակեր անկախ պետութեան վերածել չրջան մը որուն բնակչութեան մեծամասնութիւնը կը կազմեն ուրիշ ցեղեր։

Երկուքէն մէկը,— կա՛մ Ֆրանսայի հետ 1921ի դաշնագիրը ստորագրելով Թուրքիա ճանչցած է թէ խնդրոյ առարկայ հողամասերը աշխարհագրական ամբողջութիւն մը կը կազմեն Օսմ. կայսրութենէն անջատուած միւս հողամասերուն հետ, եւ այնատեն ընդունած է թէ Ալեքսանդրէթի Սանճաքը սուրիական երկրամաս մըն է Ֆրանսական հոգատարութեան տակ, եւ կամ չէ ճանչցած հոգատարութիւնը՝ ինչպէս կ'ուզէ պնդել այսօր եւ այն ատեն այդ հողամասերէն հրաժարած է ի նպաստ Ֆրանսայի, պայմանով որ օժտուին վարչական առանձնաշնորհներով։ Առաջին պարագային էնկիւրիի կառավարութեան յաւակնութիւնները կը դառնան անարդարանալի եւ ապօրէն։ Երկրորդ պարագային՝ այդ կառավարութիւնը որ եւ է լուրջ հիմ չունի այսօր պահանջելու որ այդ հողամասերը վերածուին անկախ չրջանի մը։

Այս է հարցին վիճակը իրաւապէս։ Եթէ նոյնիսկ ընդունուի թէ Սանճաքին թուրք փոքրամասնութիւնը անկախութիւն կ'ուզէ — ինչ որ չէ ապացուցուած — նորէն կը մնայ փոքրամասնութիւն մը որուն կամքը չի կրնար դերակշռել մեծամասնութեան վրայ։

Այժէն պարագայի մէջ, Ֆրանսա եւ Ազգերու Դաշնակցութիւնը չեն կրնար ստանձնել նախաձեռնութիւն մը որուն հետեւանքը պիտի ըլլայ Սուրիոյ կազմալուծումը եւ որ ատով իսկ պիտի հակասէ հոգատարութեան ոգիին եւ տառին։

Պետվիճեր Սանճաք կը դրկեն, Հայերի Հայերուն ալ զեմ կը քաժնեն

«Ճիւմհուրիյէթ»ի թղթակիցը կը գրէ այս խորագիրներով.— Ֆրանսացիները զաղտնի կը դիմեն նաեւ Հալէպի Հայերը։ Դամըշլըի զինուորական չոկատներուն մէկ մասը Ռէս – Իւլ – Այն փոխադրուած է։

Կը հաղորդուի թէ Արաբները եւ Ֆրանսացիները որոշած են անապատի Արաբները զրկել Սանճաք։ Արդէն, յայտնի է որ Սուրիոյ զանազան մասերուն մէջ հրոսախումբեր կը կազմուին զաղտնօրէն։ Անապատի Արաբները Սանճաք կը զրկեն, խառնակութեան մը պարագային անոնցմէ օգտուելու համար ընդդէմ Թուրքերու։

Անթաքիոյ Թուրքերուն կատարած ցոյցին վրայ, տեղական կառավարութիւնը Արաբներուն եւ Թուրքերուն հաղորդած է թէ արդիւնած է ցոյցը։ Հակառակ ասոր, կառավարութիւնը աչք ղոցած է տպագիր յայտարարութեան մը առջեւ, որով Խքչնեէրուն Արաբները ցոյցի կը հրաւիրեն արաբ ժողովուրդը։ Չէրքէզներն ալ կը ճնշուին, որովհետեւ Ռեհանիէի մէջ Թուրքերու հետ գործեցին։ Կառավարական ուժերը կը պաշարեն չէրքէզ գիւղերը, զէնք փրնտռելու պատրուակով։

Պայքար, Պուճաք եւ Հազին գաւառակներու ժողովուրդը, 200է աւելի ստորագրութեամբ հանրադրութիւնով մը դիմողներուն հաղորդեց թէ իրենք Հաթայի են եւ հետեւաբար իրենց գաւառակները Հաթայի կապուելու են։

Հազարաւոր քրանկոփասաւոր կիներ, թունաւորելու համար թուրք երիտասարդներ...

«Թան»ի (Միլիյէթ) թղթակիցը կը գրէ Ատանայէն.— Ցոյցերու պատճառաւ հինգ օրէ ի վեր Սանճաքի մէջ ձերբակալուած անձերուն թիւը 200ի հասած է։ Թուրքերու երկրորդ հակացոյցին մասնակցած են 10,000 կիներ եւ 50,000 այրեր։

Ֆրանսացիները Միջերկրականի դաղթավայրերէն բերել տուած են հազարաւոր ֆրանկոփասաւոր կիներ, որպէսզի նպաստեն Թուրք երիտասարդներու թունաւորման։ Մասնաւոր մարդիկ պատեցան տունէ եւ հարկ եղած զգուշութիւնը յանձնարարեցին։ Քաղաքային բնակչութեան զինումը կը շարունակուի տակաւին։

Հայերու զինուորագրութիւնը Յունաստանի մէջ

«Նոր Օր»ի մէջ կը կարդանք (10 յունուար).—

«Նոր Օր»ի կողմէ դիմում կատարեցինք Աթէնքի զինուորագրական ճիւղի պետին, տեղեկութիւններ ստանալու համար հայ երիտասարդներու զինուորագրութեան մասին։ Մեզի տրամադրուեցաւ 1927ին հրատարակուած օրէնքը, որուն համաձայն, 1927էն սկսեալ 20 տարիքը լրացնող հայ երիտասարդները, պարտաւոր էին ներկայանալ զինուորագրական ճիւղերը եւ կատարել իրենց ծառայութիւնը։ Ճիշտ օրէնքին մինչեւ այժմ առկախուած ըլլալու մասին տեղեկութիւն չունի զինուորագրական ճիւղը եւ ինք հրահանգ ստացած է 12 ամսուան յաւելեալ ծառայութեան պատիժ նշանակել 1907էն մինչեւ 1912ի ծնած հայ երիտասարդներուն։

Դեռ ամեն տեղ չեն գործադրեր

Այս առթիւ մեր պաշտօնակիցը դիտել կուտայ խմբագրականի մը մէջ.

— «Դիտելի է որ հայ երիտասարդներու հպատակախոհութեան եւ զինուորագրութեան օրէնքը միայն տեղ տեղ կը գործադրուի։ Օրինակ՝ Սէրէզլի եւ Տրամայի չրջանին մէջ տեղական իշխանութիւնները կեդրոնէն որ եւ է հրահանգ ստացած չեն եւ հայ երիտասարդներու դիմումին ընթացք չեն տար։

Սեւանիկի մէջ օրէնքը տառացի կը գործադրեն եւ այդ հիման վրայ, հայ երիտասարդները դասալիք համարելով, զինուորական յաւելուածական պատիժ կ'ենթարկեն։

Աթէնքի մէջ նոյնքան չփոթութիւն կայ եւ ոչ ոք դիտէ թէ ուր պէտք է դիմել եւ ինչ ընել զժուարութիւնները հարթելու համար։

Ըստ զինուորական իշխանութիւններու, հպատակութեան օրէնքը 1927ին հրատարակուած ըլլալով, զինուորագրութեան տարիքն ունեցող հայ երիտասարդները պէտք էին կատարած ըլլալ իրենց զինուորական ծառայութիւնը։ Եւ որովհետեւ չեն կատարած, կը նկատուին զինուորական դասալիք – ներ եւ իրր այդպիսիներ կը պատժուին յաւելեալ զինուորական ծառայութիւնով։

Օրէնքին այս մեկնաբանութիւնը վիճելի չէ։ Բայց կայ պարագայ մը։ 1927ի օրէնքը, չենք գիտեր ինչու, զործադրութեան չդրուեցաւ։ Հետեւաբար, օրէնքը դադրեցաւ ուժ ունենալէ։ Պատերազմական նախարարութիւնը երեւի այս կէտը չէ հաղորդած զինուորական իշխանութիւններուն, որոնք օրէնքի տառին կառչած, խստութիւններ ի գործ կը դնեն»։

Ֆրանսական փոխատուփ՝ն Անգլիոյ մէջ

Երկու օրէ ի վեր, թերթերը կը պնդեն թէ Ֆրանսա 100 միլիոն անգլ. ոսկիի փոխառութիւն մը պիտի կնքէ Լոնտոնի մէջ։ Պ. Ժէռմէն Մաթէն, նախկին վարչապետ Պ. Ֆլանտէն եւ ուրիշներ չօչափելով այս խնդիրը, խոհեմութեան յորդոր կը կարդան։ Պ. Ֆլանտէն կը դրէ թէ քանի մը ամսուան ընթացքին Թղթադրամներու չրջաբերութիւնը աւելցած է աւելի քան 70 միլիոն անգլ. ոսկի։

Երեսփ. ժողովի եմմատական յանձնախումբը խնդրեց նախարարէն՝ որ եւ է յանձնառութեան տակ չմտնել ծրագրուած փոխառութեան մասին, մինչեւ փետրուար 3ի ժողովը։

*** Եմմատական նախարար Պ. Վէնսան Օրիօլ ճառ մը խօսելով ամերիկեան մամուլի հայկերոյթին առթիւ, բացատրեց թէ ֆրանքը նորէն արժեզրկելու խնդիր չկայ։ «Ինչ անառեսական եւ ընկերային վտանգներ պիտի պատճառէր այդպիսի քայլ մը։ Եւ ի՞նչ է օգուտը, քանի որ մեր դիները բարձր չեն աշխարհի դիներէն»։

ՋԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՐՂՈՎ

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ՔՐԻՏԻ ՖՈՆՍԻԷի յունուար 15ի վիճակահանութեան մէջ, 1903ի չրջաբերութենէն 505,308 թիւը շահեցաւ 50,000 ֆրանք, իսկ 1911 չրջաբերութենէն 25,427 թիւը 100,000 ֆրանք։

ՆԱԽԱԳԱՀ ՐՈՒԶՎԵԼԹ յունուար 20ին 250,000 հոդինոց բազմութեան մը առջեւ իր նախագահական երկրորդ չրջանին բացումը կատարեց, կարեւոր ճառ մը խօսելով։ Ոսոիկանութիւնը արտակարգ միջոցներ ձեռք առած էր նախագահին պաշտպանութեան համար։ Կրկնելով իր ուխտը, ըսաւ թէ ի հարկին չպիտի վարանի սահմանադրական փոփոխութիւններ կատարելու, ժողովուրդին բարօրութեան համար։

ՍՊԱՆԻՈՑ ապստամբները կատաղի ճակատամարտ մը վերջ գրաւեցին Մատրիտի հարաւային ճակատի ամէնէն ռազմավարական կէտը, «Հրեշտակաց բլուրը»։ Կռիւները ընդհատուած են Մալակայի ճակատին վրայ։

ՕԴԱՆԱՒՈՐԴ Տօհ եւ ընկերը՝ Միչկէվիչի, չորեքչաբթի Փարիզէն ճամբայ ելան դէպի Թօքիօ։ Կը յուսան հասնիլ 100 ժամէն պակաս միջոցի մը մէջ։

ՊԼԵՐՈՒԹի արաբ ուսանողները գործադուլ հռչակեցին, բողոքելու համար Ալէքսանդրէթի մասին եղած թրքական պահանջներուն դէմ։

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Փրոֆ. Ագոնց կը ծանուցանէ թէ այս կիրակի Փարիզի Հայոց եկեղեցին մէջ տեղի կ'ունենայ հոգեհանգիստ՝ նախ իր հնոջ մահուան տարելիցին առթիւ։ Կը հրաւիրուին ազգական-ներն ու բարեկամները։

ՉԻՆՈՒՈՐՑՈՒՆԵՐՈՒ ՍԻՒՆԱԿ

Շավիլի եւ ըրջակայքի զինուորցուներու Գ. ընդ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այսօր, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, սալ փաթէնի մէջ, 110 Grand'rue։ Բոլոր զինուորցուներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է, լուսաբանուելու համար կարեւոր տեղեկութիւններով։

ՏԷՍԻՆի զինուորցուները ժողովի կը հրաւիրուին 25 ցուն. երկուշաբթի երեկոյ ժամը 7ին, 13 Բիւ Ռուիլսոն։

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ՊԱՆԵԼՕ-ՔԱՇԱՆի Արծիւ ենթակոմիտէի ընկերահաւաքական հանդիպումը վաղը շաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին, Հայ Ակումբին մէջ, 52 rue Isidore-Neujahr, պաւիլեօ։

ԿՈՒՍԻՆՎԻԼի ՏԱՐՕՆ խումբի դասախօսական ժողովը վաղը շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, ընկ. Լմմիեանի բնակարանին մէջ։ Կը խօսի ընկ. ԹԱՉԻԿ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ։

Գաւառ

ՊՈՄՈՆԻ (Մարսէյլ) Զաւարեան ենթակոմիտէի ընկերական ընդհանուր ժողովը այսօր ուրբաթ երեկոյ ժամը 8ին, սովորական հաւաքատեղին։ կարեւոր օրակարգ։

ՏԷՍԻՆի կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, 24 ցունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, սովորական հաւաքատեղին։ կը հրաւիրուին խումբերու բոլոր ընկերները։

ԼԻՈՆի Վազրանդեան կոմիտէն ընկերական ընդ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այսօր ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 181 Cours Lafayette, Զարդարեան գրադարանը։

Վ.Էնի կոմիտէն ընկերական ընդ. ժողովի կը հրաւիրէ իր չրջանի բոլոր ընկերները, այսօր ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, խաժակ ակումբին մէջ։ կարեւոր օրակարգ։

ՄԱՐՍԷՅԻ Վահագն խումբի ընկերական ընդ. ժողովը՝ 24 ցունուար կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Շահրիկեան սրահին մէջ, կարեւոր օրակարգ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն անդամատոհորով։

ՍԷՆԹ'ԷԹիէնի Անտօք ենթակոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը այս կիրակի, 24 ցուն., կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Դուբեան գրադարանին մէջ, կը հրաւիրուին նաեւ Թալօտիէդի ընկերները։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՇԱՎԻԼԻ ՄԷՋ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՇԱՎԻԼԻ ԱՐՂՈՒԹԵԱՆ ԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

Վաղը, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին,

Շավիլի մատուռ-մանկապարտէզի սրահին մէջ, Rue Trois Chantiers.

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ. Ս. ՎՐԹԱՆԵՍՆ

Դասախօսութեան նիւթն է՝ «Ո՞վ ԾԱԽԵՑ ԿԱՐՍԸ»։

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Համազգայինի Փարիզի Մ.ճիւղի Վարչութեան կողմէ

Այսօր, ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Café Voltaireի սրահին մէջ, Place de l'Odéon, մետրօ Odéon

կը խօսի Պ. ՀՐԱՉ ԶԱՒԱՐԵԱՆ

Նիւթ ունենալով «Իրապաշտ շարժումը հայ գրականութեան մէջ» Աբփիար Արփիարեան եւ Գրիգոր Զօհրապ։

Գեղարուեստական բաժնին իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը կը բերեն՝ Օր. Ժ. Աթանասեան (դաշնակ), Պ.Պ. Ն. Ղուկասեան (երգ՝ սալվասթ օփերայէն), Պարոյր Ցարութիւնեան (թառ) եւ Դմբէթեան (արտասանութիւն)։ Մուտք 2 ֆր.։

ՀԱՅՈՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲԸ

կազմակերպած է ընկերահամակրական հաւաքոյթ մը որ տեղի կ'ունենայ այս կիրակի 24 յունուար ժամը 14·30ին։

43 rue François-Gérard, Paris (16)

Métro Église d'Auteuil

ժամը 16·30ին տեղի կ'ունենայ դասախօսութիւն՝ ՓՐ. ԱԴՈՆՑի կողմէ Նիւթ՝ Ազգ եւ ատանդութիւն։

23 յունուար շաբաթ իրիկուան հաւաքոյթը յետաձգուած է կիրակի ժամը 14·30ին։ Մուտքը 2 ֆրանկ։

Victor Hugoի ՇՔԵՂ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

46 rue St. Didier

Cario-Canti եւ իր **Orchestre**ին եղանակին առաջին եւ ամենահաճելի **matinée prolongée**ն

Տեղի կ'ունենայ 24 ցունուար, կիրակի ժամը 4½ մինչեւ կէս գիշեր։

Կը մասնակցի հանրածանօթ Չուքթակահար Պ. ՎԵՆԹՐՈՒՊԻ,

կը խնդրուի նկատի ունենալայդ Թուականը։

ՊԱՐԱՒԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Հայ Սափրիչներու Միութեան կողմէ

28 Մարտ, կիրակի երեկոյ

կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ Թուականը։

ԵՐԵԿՈՑԹ-ՊԱՐԱՒԱՆԴԷՍ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷ

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆ. ԸՆԿ. ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

23 Ցուն. շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Salon Coliséeի մէջ,

21 Bld. Dugommier, Մարսէյլ։

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

Դերասան Թրապօղի ղեկավարութեամբ Դպրոցասէրի Նախկին սահուհիներու կողմէ կը ներկայացուի Յ. Պսրռնեանի

ՊԱՂՏԱՍԱՐ ԱՂԲԱՐԸ

Կովկասեան պար Տիկին Վ. ՃՐՃՐԵԱՆի կողմէ, ընկերակցութեամբ եղ տասարդ Չուքթակահար Պ. ՀԱՅԿ ԹԻՒՐԻՒՃԵԱՆի, Մարսէյլի քօնսէրվա Թուաւէն։ Կերգէ Օր. ՄԱՒԻ ՍԻՄՕՆԵԱՆ, կը նուագէ Մարսէյլի հանրածան 7 հոգինոց Ուանտրը ձագ, ղեկավարութեամբ ժ. ՄԱԹԻԷՕի։

Ճոխ պիւֆէ Մուտք **10** ֆրանկ

Ապահովեցէք ձեր տեղանները նախապէս, որոնց գինն է 5 ֆրանք։

ԵԳԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**

ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**

Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 եւ C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ։

ՏՈՄսակներ՝ ամէն տեղի համար, Հայ ՃամբորդներուՀամար ամսնաւոր գին։ Ընտիր Թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները 1 դեկտ. 1935 — 15 յունուար 1937։ ԴՐԱՄԱԿԱՆ.—Տիկին Ն. Գաբամաճեան 4000 ֆրանք, Գալուստ Կիւլպէնկեան ֆօնտէն 1000 ֆրանք, Տէր եւ Տիկին Ա. Ճալեան 50 տոլար (756·50) ֆր., Տիկին Բոլէն Սպարթալի 600 ֆրանք, Պ. Կ. Մելքոնեան (Պաղտատ) 5 անգլ. (380 ֆր.), Տէր եւ Տիկին Սիսլեան, Տէր եւ Տիկին Ապուամարաքեան 200ական, Ա. Բարսեղեան 150 ֆրանք։

Տէր Ալ. քհյ. Թամկոչեան, Պ. Ս. Տէր Մատթէոսեան, Տիկին Ա. Թօփալեան, Պ. Գ. Թապիպեան, Պ. Ալեան — Տէր— Զէ. Տէր Ց. Կիւլպէնկեան, Պ. Թուրսարգիսեան, Տիկին Մ. Կիւլպէնկեան, Կօշկակարներու Միութենէն, Տիկին Եսայեան, Տիկին Ս. եւ Տիկ. ումէ 100ական ֆրանք։ Պ. Մատիկեան (Լիոն) 60 ֆրանք, Տիկին Լ. Ցակորովիչ, Տիկին Ցարութիւնեան, Պ. Լ. Բանիկեան 50ական ֆրանք, Պ. Լ. Մուրատեան 25 ֆրանք, Տիկին Ա. Պետերեան, Տիկին Մ. Կարապետեան, ումն (Կիրաւոնցի) 20ական ֆր.։

ՆԻԻԹԵՂԷՆ.— Պ. Մազմանեան 92 քիլօ բրինձ, 50 քիլօ չաքար, 25 քիլօ սալոր։

Տիկին Ի. Ֆրէնկեան 2 քիլօ չոքոլա, 100 դուրապիէ։ Պ. Ա. Տամլամեան 16 հատ էմբերմէակը։ Պ. Հ. Իչդալեան 31 քիլօ ձիթապտուղ, Վ. Իչդալեան 20 քիլօ ձիթապտուղ, Շամլեան 80 քաչքօլ, 32 չապիկ, 24 կէմր, 6 հատուտ ։ Տիկին Գավուքճեան 10 քիլօ չէօրէք, 4 հատ, 1 կարագ, Զ. Եղբայրեան 1 գառնո Պ. Թապիպեան 100 թապլէթ չոքո 30 քիլօ պիսկիւիթ, 28 տուփ լուր 40 տուփ ճուկ։ Պ. Ս. Մեսրոպեան քիլօ բրինձ, Տիկին Ա. Թօփալեան քիլօ կարագ, Տիկին Ակոնեան քիլօ չաքարեղէն, Պ. Ցովհաննէսեան հիւսելիք դերձաններ ։

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ֆ. Կ. ԹԱԶԻի փարիզի մասնաճիւ ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր դամուհիները 23 ցուն. շաբաթ օրէ վերջ ժամը ճիշդ 4ին, 2 Pl de l'Odéon, «Nil» ճաշարան վերնայարկը։

ԻՍԻ ԼԷ ՄՈՒԻՆՈՑի կամաւորներ եւ մարտիկներու ժողովը, կիրա 24 ցուն. կէսօրէ վերջ ժամը ճ 3ին, 45 բիւ տը լա ՏԷֆասս, Գար կէօզեանի սրահին մէջ։ Ներկայ կ լայ գնդ. Բաղտասարեան, կը հ ուիրուին անդամները եւ համակ ները։

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON.

Dancing-Cigale, պարահանդէսամբէն շար գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկ ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8.30ի

ԳԱՁԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

Նուագահանդէսին մէջ լսեցինք յն – տոյ Տիկ. Լէտի Տէմիրճեան եւ Ժան Ինար, Պախի եւ Լըքլէռի գործերուն մէջ, անբաղդատելի կերպով յաջող։

Նուագահանդէսը վերջացաւ հեղինակին արդէն ծանօթ գործերով, իր սովորական հեղինակաւոր ղեկավարութեամբ—, «Իրիկնամուտը», «Թիթեռնիկներու պարը», «Գեղջկական ծօնը» որ միշտ ջերմագին կերպով կը ծափահարուէին։

Աքա Պարթեւեանի գործերը արժանի են աւելի լայն համբաւի։ Ե՞րբ պիտի լսենք զանոնք փարիզեան մեծ նուագահանդէսներումէջ, ուր անոնց յաջողութիւնը անառարկելի է։

Ն.

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Թրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
23
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
SAMEDI
23 JANVIER
1937

ԺԹ. ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3327

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՔ ԻՄՕՄՔ

ԹՈՒՐՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ՇՈՂՇՈՂՈՒՆ...

Ազգերու Դաշնակցութեան Մարմուրդը հազիւ բացուած, հակասական լուրեր չըլլան կ'ընեն Ալէքսանտրէթի հարցի մասին:

Ինդիրը սեղանի վրայ չէ դրուած տակաւին: Զորեքշաբթի օրէն ի վեր, երբ ժընեւ հասան պատուիրակները, մասնաւոր խոսակցութիւններ են որ տեղի կ'ունենան Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ արտաքին նախարարներուն միջեւ:

Թղթակիցները կը պատմեն թէ այդ օրը երեք անգամ տեսնուեցան, խօսեցան Պ. Իվօն Տէլպոս եւ Թ. Ր. Արաս:

Յաջորդ օրն ալ, երբ ժողովը բացուեցաւ, նորէն մասնաւոր խոսակցութիւններն էին որ կը տիրապետէին, մասնակցութեամբ Ազգաժողովի տեղեկաբերին:

Անշուշտ սեղաններ ալ կը սարքուին, միջանկեալ, տրամադրութիւնները բարձրացնելու, գոնէ կուտակուած ամպերը ցրուելու համար, գինարբուքի գոլորշիներուն հետ:

Նոյն թղթակիցներուն վկայութեամբ, Ֆրանսա միշտ կը մնայ հաչտարար, տրամադիր՝ կարելի զիջումները կատարելու եւ Ֆրանքեթուրք բարեկամութիւնը ամրապնդելու:

Փարիզի մամուլին լեզուն ալ ուրիշ բան չապացուցաներ: Բոլոր առաջնակարգ օրկանները որ եւ է առիթ չեն փախցներ, պանծացնելու համար երկու երկիրներուն ուսանդական բարեկամութիւնը: Մինչդեռ Թուրք մամուլը բոլորովին տարբեր ուղղութեան մը կը հետեւի, ինչպէս կը կարդաք ամէն օր:

Դեռ երէկ էր որ «Ճիմհուրիյէթ» կ'ոռնար խմբագրական սիւնակէն, սուտ - իրաւ իրար խառնելով.

— «Ֆրանսան եւ իր գաղթային պաշտօնեաները պէտք է հի - մակուրընէ գիտնան որ Հաթայցիներու թելին դպչողներուն գլուխները պիտի կոտրուին:

Իբրեւ վերջին խօսք, Սուրիացիները, Հայերը եւ բոլորը կը զգուշացնենք հետեւիլ Ֆրանսական պաշտօնեաներուն, անոնց ե - դեռնական պատրաստութեանց մէջ: (16 յունուար):

Իսկ ուրիշ թերթ մը, «Թան» (նախկին «Միլլիյէթ») ամենայն լրջութեամբ կը պատմէր թէ «Ֆրանսացիները հաղարաւոր Ֆրանկախառաւոր կիներ բերել տուած են Միջերկրականի գաղթավայրերէն, որպէսզի նպաստեն Սանճաքին Թուրք երիտասարդներուն Թունաւորման»:

Բայց այսօր աւելի վրդովիչ տեղեկութիւն մը կը հասնի ժը - նեւէն: Եւ այնպիսի աղբիւրէ մը որ համարուած է լաւատեղեակ, սերտ կապեր ունենալով Ֆրանսայի արտաքին նախարարութեան հետ:

Աղբիւրը՝ «Լ'Իօվռ», արմատական կուսակցութեան պաշտօնաթերթը: Գրողը՝ անոր քաղաքական աշխատակիցը, Տիկին ժընէվիէվ Թապուի, որ ընդհանրապէս իր ներշնչումները կը ստանայ իրաւասու շրջանակներէ:

Արդ, մինչ Փարիզի մէջ Թերթերուն Թղթակիցները երէկ չատ կարճ կապեր էին Ալէքսանտրէթի հարցին վերաբերեալ տեղեկութիւնները, կամ ընդհանրապէս լաւատես կ'երեւային, Տիկին Թապուի դիւանագիտական նրբամտութեամբ, իւրաքանչիւր նախադասութեան կցելով «կ'ըսեն»ներ եւ «կը կարծուի»ներ, երեւան կը հանէր հետեւեալ ուշագրաւ պարագաները.—

1· Ալէքսանտրէթի հարցը կը մնայ միշտ չոլոթ վիճակի մէջ: Թուրքերը բռնած են վճռական դիրք մը, եւ արտամադիր չեն զոհանալու մինչեւ ճամբաներով:

2· Իտալիա, որ չէր ստորագրած Տարանտէլի պայմանագիրը, այժմ հաւանած է բանակցել: Թ. Ր. Արաս Միլան պիտի երթայ, եւ հաւանական է սիրաշահի Իտալիան, օգտագործելու համար Ֆրանսայի դէմ:

3· Գերմանական դեսպանատունը գործի վրայ է Էնկիւրիի մէջ, Թուրքիան Ազգաժողովին դէմ լարելու եւ ծայրայեղութեան մղելու համար, ինչպէս ըրաւ ինք, Հռենոսի հարցին մէջ:

Ուրեմն Թուրքիոյ ասպղը նորէն կը չողայ, չնորհիւ «մեծ»երու զարաւոր մրցակցութեան, որ իր փրկութեան գօտին է եղած ամէնէն ճակատագրական պահերուն մէջ:

Ինչպէս նախկին օսմանեան կայսրութիւնը, քամալապետութիւնն ալ միշտ կ'օգտուի բոլոր պատեհութիւններէն, մրցակիցներէն մէկը կամ խումբ մը միւսին դէմ հանելու, եւ իր օձիքը փրկելու համար:

Մրցակիցներ չեն պակսիր Ալէքսանտրէթի հարցին մէջ ալ: Ի վերջոյ այս տագնապն ալ կապ ունի Միջերկրականի դերակշռութեան հետ, որ կը չահագրգռէ ինչպէս Անգլիան ու Ֆրանսան, նոյնպէս Իտալիան եւ Գերմանիան:

Անշուշտ այս վերջին երկուքը Աթաթիւրքի սեւ աչքերուն համար չէ որ բաներ կը փախցան անոր ականջին կամ ճամբաներ կը ցուցնեն: Անոնց իւրաքանչիւրը իր հաշիւներն ունի ապագային համար, ինչպէս ունին միւսները:

Եւ սակայն, այսպիսի պարագաներու մէջ, բախտը ընդհանրապէս կը ժպտի Թուրքին: Առնուազն կ'օգնէ «դժնդակ ժամը» անցընելու:

Արդ, ի՞նչ կը տեսնենք Ալէքսանտրէթի տագնապին մէջ.— կը Թուի թէ Թուրքիային աւելի Ֆրանսան է որ ընդ առաջ կ'երթայ, լուծման ձեւեր կ'որոճայ, ելք մը կը փնտռէ, մինչդեռ իրաւապէս անվիճելի է իր դատը:

Կը կարծենք թէ այստեղ ալ միջազգային կացութիւնը, մանաւանդ Եւրոպայի մէջ կուտակուած ամպերն են որ կը թեւատեն հոգատար իշխանութիւնը: Եւ ճիշդ այդ պարագան է որ պահանջկոտ, յաճախ անպատկառ հովեր կուտայ էնկիւրիի:

Զինադադարի պատմութի՞ւնն է որ պիտի կրկնուի, նորէն չարգացնելով Թուրքին ասպղը ...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՍԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹԻ ԽՆԴԻՐԸ ԺԸՆԵՒԻ ՄԷՋ

Մասնաւոր խօսակցութիւններ կը շարունակուին

Հինգշաբթի օր Ֆրանսայի արտաքին նախարարը եւ Պ. Վիէնօ վերսկսան քննել Ալէքսանտրէթի ինդիրը՝ տեղեկաբեր Պ. Սանտլէրի հետ: Այս հարցը կը չահագրգռէ նաեւ կեդր. Եւրոպայի այն պետութիւնները որոնք հակառակ են դաշնագիրներու վերանայութեան: Քննութիւնը մասնագիտական էր եւ կը չօշափէր հարցին ազգագրական, տնտեսական, քաղաքական եւ դիւանագիտական հանգամանքները: Տեղական թերթերու Թղթակիցները այս առթիւ նորէն կը չեշտեն թէ Ֆրանսա կապուած մնալով Թուրքիոյ բարեկամութեան, միշտ հաչտարար ոգի մը կը ցուցնէ:

Միեւնոյն օրը տեղեկաբերը տեսակցութիւն մը ունեցաւ նաեւ Թ. Ր. Արաս հետ:

Ա. Դ. Մարհուրդի նստաշրջանը բացուեցաւ իրիկուան դէմ եւ զբաղեցաւ օրակարգի դասաւորումով: Կարճ քննութենէ մը վերջ յետաձգուեցաւ Իրաքի Ասորիներուն տեղաւորման ինդիրը:

Այս անգամ Ազգաժողովի շրջանակներուն ուշադրութիւնը կեդրոնացած է անգլոֆրանսական գործակցութեան վրայ, իբրեւ հետեւանք Պ. Իոլնի նոր ճառին, որ մեծ տպաւորութիւն գործեց թէ Փարիզի եւ թէ Ժընեւի մէջ:

Թուրքը միշտ իրենց երգը կ'երգեն

«Լ'Էօվռ»ի թղթակիցը կը գրէ Ժընեւէն.— Ալէքսանտրէթի ինդիրը միշտ դժուարալոյծ կը Թուի: Թուրք պատուիրակները կարծես վճռած են մերժել որ եւ է իրաւախոհութիւն որ անմիջապէս, այս կամ այն եղանակով չապահովեր Սանճաքին իրական անկախութիւնը: Թուրք մամուլը չղճանները քակած կրակ կը տեղայ եւ կ'ըսէ թէ Ալէքսանտրէթի ինդիրը ճիշդ այն է Թուրքերուն համար ինչ որ Հռենոսի շրջանը՝ Գերմանացիներուն համար: Ազգաժողովի շրջանակներուն մէջ չատ կը խօսին Հռոմի եւ Էնկիւրիի դիւանագիտական գործակցութենց մասին: Կ'ըսուի թէ կարգադրութիւն մը պիտի ըլլայ, որուն համաձայն Իտալիա պիտի ճանչնայ Թուրքիոյ ղերիչխանութիւնը Տարտանէլի վրայ, իսկ Թուրքիա փոխադարձաբար պիտի ճանչնայ Եթովպիոյ իտալական գրաւումը: Ազգաժողովի շրջանակներուն մէջ կը կարծեն թէ Թուրքիա Իտալիոյ պիտի դիմէ, եթէ անհրաժեշտ համարուի իրաւարարութիւն մը՝ Թուրքիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ:

Իտալիա եւ Գերմանիա Թուրքիոյ կոնա՞կն են

Ակռ պատ, կ'ըսուի թէ քանի մը օրէ ի վեր իտալական կառավարութիւնը կը զրդէ Թուրքիան՝ վճռական դիրք բռնել Սանճաքի հարցին մէջ: Այս իրիկուն չատ կը խօսուի այն ճամբորդութեան վրայ զոր պիտի կատարէ Թ. Ր. Արաս Իտալիոյ մէջ, Ա. Դ. Մարհուրդի փակումէն վերջը, տեսակցելու համար արտաքին նախարար կոմս Չիանոյի հետ: Կարծողներ կան թէ Թուրքերը ռազմախաղ մը կը փորձեն, ապացուցանելու համար Ֆրանսայի թէ Թուրքիա դժուարութիւն չպիտի քաչէ դաշնակիցներ ճարելու, որոնք գոնէ բարոյապէս ուժ պիտի տան իր պահանջներուն՝ Սանճաքի մասին:

Միւս կողմէ, գարձեալ Ազգաժողովի շրջանակներուն մէջ դիտել կուտան թէ Գերմանիա դիւանագիտական կարեւոր գործունէութիւն մը կը ցուցնէ Էնկիւրիի մէջ, վերջին չաբաթներու ընթացքին: Կ'ըսուի թէ Էնկիւրիի դեսպանատան շրջանակներէն խորհուրդ տուած են Թուրքիոյ՝ հոգ չընել Ազգաժողովին համար եւ վարուիլ ճիշդ այնպէս ինչպէս վարուեցան Գերմանացիները Հռենոսի շրջանին մէջ, անցեալ մարտին: Հարցը չատ չփոթ հանգամանք մը կը ներկայացնէ այսօր: Որքան կարելի է պիտնալ, կը Թուի թէ Թուրքերուն ներկայացուած է Ֆրանսական նոր ծրագիր մը, որ երկու շրջանի կը բաժնէ հարցին լուծումը, չափազանց լայն ինքնավարութեամբ մը: Մէկ - դրին առաջին մասը կը ներկայացնէ փոքր շրջան մը, համապատասխանելով Ֆրանքեւսուրիական դաշնագրի փոքր շրջանին, այսինքն երեք տարի: Երկրորդ շրջանը կը կազմէ այն վերջնական վարչաձեւը զոր Ֆրանսա պիտի առաջարկէ Սանճաքին համար: Այդ շրջանին, Ֆրանսա պիտի չնորհէ քաղաքական ինքնօրինութեան առաւելագոյն աստիճանը: Չի կարծուիր որ Թուրքերը չատ պոհ մնացած ըլլան այս ծրագրէն որու մասին չարունակ լուսաբանութիւններ կը պահանջեն: Մինչեւ հիմա լուսաբանութիւններ տրուած են միայն ծրագրի առաջին մասին համար: Թուրքերուն ուզածն է թերեւս ոչ այնքան իրաւական որքան իրական անկախութիւն Սանճաքին համար: Անոնք կ'ուզեն նաեւ Ֆրանքեւթուրք դինուորական դաշնագիր մը՝ միայն Սանճաքի շրջանին համար: Եւ վերջապէս կ'ուզեն որ ինդիրը լուծուի Ա. Դ. Մարհուրդի ներկայ նստաշրջանին մէջ, փոխանակ սպասելու յաջորդ նստաշրջանին, որ կը բացուի գարնան:

Ֆրանսա ւիիչ հաշտարար

**** «Տէյլի» հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ երէկուան խմբագրականին մէջ. — Ֆրանսա ուրիշ բան չուզեր եթէ ոչ Թուրքիոյ հետ համաձայնիլ ամէնէն բարեկամական պայմաններով, այն հասկացողութեամբ թէ բոլոր օրինաւոր չահերը պիտի յարգուին: Սակայն այդ ցանկալի համաձայնութիւնը այնքան դիւրաւ պիտի իրականանայ որքան հարցին ճշմարիտ տուեալները ընդունուին երկու կողմէն ալ եւ Ֆրանսային չպահանջուի ոչ թերանալ իր յանձնառութեանց մէջ, ոչ ալ Սուրիոյ եւ Լիբանանի արաբ ժողովուրդներուն թշնամութիւնը գրգռել:*

Բարեբախտաբար նպաստաւոր փոփոխութիւն մը կը նշմարուի արդէն: Եթէ երկու կողմի տեսակէտները տակաւին հեռու են իրարմէ, լուրջ յոյսեր կ'երեւան համաձայնութեան մը: Սակայն կարելի է որ անմիջապէս չգոյանայ այդ համաձայնութիւնը եւ հետեւաբար վերջնական կարգադրութիւնը չարձանագրուի Ա. Դ. Մարհուրդի ներկայ նստաշրջանին մէջ: Մնաց որ, նախընտրելի է չտճապարել, կանխելու համար ապագայ թիւրիմացութիւններ: Մէկ - տեղ նետուած չահերը բարդ են եւ միայն Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ չեն վերաբերիր: Չարկ է գոնել կարգադրութիւն մը որ Սանճաքին Թուրք բնակչութեան տայ կատարեալ ապահովութիւն, որչափնաեւ Սուրիոյ օրինաւորիրաւունքներուն եւ որ վերջապէս չվտանգէ նոյն ինքն Ֆրանսայի դիրքը: Չարկ է այդ ելքին յանգիլ բարեկամեցողութեամբ: Ամէնքն ալ համաձայն են տեսակ մը ինքնավարութիւն տալու Սանճաքին. միայն թէ անհրաժեշտ է որ, զոհացնելով հանդերձ Թուրքիոյ օրինաւոր պահանջները, հաստատուելիք վարչաձեւը ծանր

(ԼՈՒՐԵՐՈՒ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԿԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԵՒ ՀԱՐՍՆԻՔ ՄԸ

— . —

Երկտող մը սեղանիս վրայ, այնքան սրտառուչ՝ իր պարզութեամբ եւ համեստութեամբ.—

Սէն Քլու Ցունուար 20)37
Առ ազնիւ Պ. Մխրտչեան
«Ցառաջ» Թերթին
Փարիզ

Ազնիւ Պարոն,

Առանց անձամբ զիրար ճանչնալու, սակայն իրարու ծանօթ եղած ենք նամանաւանդ քերականութեան մասին ձեր ազնիւ Թերթին մէջ հրատարակուած գրախօսութեան չնորհիւ: Անոր համար է որ նամակով ձեզի կ'ուզեմ խմացնել հայ Օրիորդի մը հետ ամուսնանալս: Եթէ կարծէք որ այս լուրը հետաքրքրական կրնայ ըլլալ բնաւ արդեօք չիկայ որ հրատարակէք, ընդհակառակը... բոլոր հայութեան բարեկամ եմ եւ զաղութին մեծագոյն մասին ծանօթ եմ...:

Համեցէք ընդունիլ, Ազնիւ Պարոն, յարգալիր բարեւներս:

Ֆրէտերիք Ֆէյտի

Ֆրանսացի երիտասարդ մըն է Պ. **Frédéric Feydit**, շրջանաւարտ՝ Փարիզի Արեւելեան Լեզուներու Վարժարանէն եւ արդէն հեղինակ՝ հայերէն բերա - կանութեան մը (Ֆրանսացիներուն հայերէն սորվեցնելու համար):

Գրքի մասին խօսուած է «Ցառաջ»ի մէջ: Իսկ իր հայերէնը կրնամ դատել վերի երկտողէն, այնքան կոկիկ եւ գրեթէ անսխալ շարադրութեամբ:

Այս երկտողին մէջ իմ ուշադրութիւնս գրաւեց ուրիշ բան մը:

Մեր հայագէտ բարեկամը մեզի կը տեղեկացնէ իր ամուսնութիւնը՝ հայ օրիորդի մը հետ (Միլան) եւ մեր հայեցողութեան կը ձգէ հրատարակութիւնը,— «եթէ (կը) կարծէք որ այս լուրը հետաքրքրական կրնայ ըլլալ»:

Ու միտքս կ'իյնայ շատ մը հայկական նշանտուէններու եւ հարսնիքներու հրատարակութեան պարագան:

Ինչ յաւելեալ եւ նոխացեալ նկարագրութիւններ, որոնք զարգացան Պոլսոյ մէջ եւ կը շարունակուին մինչեւ այսօր, Եւրոպայի թէ Ամերիկայի մէջ:

— «Փեսան իր ուշիմութեամբ եւ ձեռներէցութեամբ նախանձելի դիրք մը գրաւած է առեւտրական հրապարակին վրայ, հարսը իր գեղեցկութեամբ եւ ազնիւ ծիրերով պատիւ կը բերէ հայ իգական սեռին» եւն.:

Տակաւին կան հարսնիքին մասնակցողներու ցանկը, տրուած նուէրները, հրամցուած ըմպելիները, կառքերուն եւ ծաղկեփունջերուն թիւը, երբեմն ալ՝ խօսուած բարոզներն ու ճառերը:

Ընդհանրապէս, ամէնէն հետեւելի ալ կը սպասէ որ լուրին կցուին, ճաեւ, հրատարակող թերթին շնորհաւորութիւնները:

Ցաճախ դժուար կ'ըլլայ նոյնիսկ երիտասարդներ համոզել թէ՝ նշանտուէնը կամ հարսնիքը անհատական դէպքեր են, կ'արձանագրուին իբրեւ պարզ տեղեկութիւն, եւ պէտք է մըցանն այդ սահմանին մէջ, բացի արտակարգ պարագաներէ:

Թող մեր բարեկամը շատ չտեսնէ այս թերութիւնները: Մանաւանդ որ, անոնք ընդօրինակուած են Փարիզի սալօնական բարբերէն:

Ինչպէս բերականութիւնները, ժողովուրդներն ալ ունին իրենց զարտուղութիւնները, ընդհանուր ներդաշնակութեան մէջ:

Վ.Ա.Հէ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

«Գեղեցիկ առտուն թունաւոր ակռաներով»

Այսօր, չարաթ, կը սկսի 17 նոր ամբաստանեալներու դատավարութիւնը՝ Մոսկուայի մէջ, Գերագոյն Ատեանին առջեւ:

Փարիզի մէջ կազմուած է յանձնախումբ մը, քննութիւն կատարելու համար այս դատավարութեան մասին: Յանձնախումբը խնդրեց խորհրդային դեսպանատունէն՝ անցագիր տալ չորս փաստաբաններու, որոնք անմիջապէս Մոսկուա պիտի երթան, ամբաստանեալները պաշտպանելու համար: Ասոնք աւելի լայն իրաւունք չեն ուզեր քան ինչ որ տրուեցաւ 1921ին, Սոց. յեղափոխականներու դատավարութեան առթիւ:

Միւս կողմէ, Մարդու Իրաւունքներու Դաշնակցութեան նախագահը հեռագիր մը ուղղեց Մոսկուա, խնդրելով որ պաշտպանուելու ամէն հնարաւորութիւն ընծայուի ամբաստանեալներուն:

**** «Իզվեստիա» խօսելով ամբաստանեալներէն Ռատէքի վրայ, զայն կ'ոբակէ «գեղեցիկ առտուն մը, թաթախուած՝ կեղծաւորութեամբ, որ փաղաքուշ ժպիտ մը մէկ կը ծածկէ թունաւոր ակռաներ»:*

Իսկ «Փրավտա», կուսակցութեան պաշտօնաթերթը, «լրտեսներ, խափանարարներ եւ հայրենադաւներ» խորագրով խմբագրականի մը մէկ կը գրէ.— »Պաշտօնական զեկոյցին մէջ նշանակուած ամբաստանեալներէն իւրաքանչիւրը իր եռեւէն կը քաչէ չարք մը հրէշային ոճիրներու, որոնք իրենց խայտառակութեամբ կը գլեն կ'անցնին որ եւ է երեւակայութիւն: Այդ ոճիրները տարբեր են, բայց մէեւնոյն անունն ունին,— սեւ դաւաճանութիւն ընկերվարական հայրենիքին հանդէպ, վերահաստատում դրամատիրութեան: Դաւաճանները կապ հաստատած են խորհրդային երկրի ամենավատ թշնամիներուն հետ, օտար նախայարձակներուն հետ: Անոնք բան գործ ըրած են փութացնել պինայ յարձակումը Ս. Միութեան դէմ, յուսալով թէ պիտի պարտուի պատերազմի մը մէջ».— եւայլն: Ամբողջ խմբագրականը կը չարունակուի այս ուղղութեամբ:

**** Թրոցքի գործի ձեռնարկած է իր աքսորավայրին՝ Մեքսիկայի մէջ, իր մեղսակիցներուն պաշտպանութեան համար:*

Ծանր տագնապ Ճափոնի մէջ

Քաղաքական ծանր տագնապ մը ծագեցաւ Ճափոնի մէջ, հինգշաբթի օր: Վարչապետ Հիրոթա այնքան ծանր անարգանքներ կրեց որ, ձգեց հեռացաւ եւ կայսեր դիմելով, պահանջեց լուծել խորհրդարանը: Անարգուեցաւ նաեւ արտաքին նախարարը: Կ'ըսուի թէ անարդող երեսփոխանը հարա-քիրի պիտի ընէ (անճնասպան):

**** Ճափոնական կառավարութիւնը վիթխարի ծրագիր մը պատրաստած է, որուն համաձայն 65 միլիոն անգլ. ոսկիի բացառիկ վարկ մը պիտի ծախուի յառաջիկայ հինգ տարիներու ընթացքին, զօրացնելու համար նաւատորմը: Այս գումարին մէկ վեցերորդը մաս կը կազմէ 1937—38ի նաւային ելմտացոյցին, որուն գումարն է 38 միլիոն ոսկի: Բանակին նախահաչիւն է 41,000,000, իսկ ամբողջ ելմտացոյցը՝ 174,000,000 ոսկի: Տրամադրուած վարկերէն 47 միլիոն ոսկի պիտի յատկացուի նոր մարտանաւեր չինելու, 8,000,000 ոսկի՝ նոր թնդանօթներ եւ սպառազինութիւններ տեղաւորելու եւն.: Առաջին անգամ է որ Ճափոն այսքան մեծ գումարներ կը տրամադրէ ազգ. պաշտպանութեան համար:*

— • —

Մէկ միլիոն մարդ մեռած գացած է Սպանիոյ քաղաքացիական պատերազմին հետեւանքով, կ'ըսէ Մատրիտէն հասած հեռագիր մը:

1914 — 1915

Մկրտչի Խաչիկն էր անունը, ինչպես հայր Ներսեսինը։ Ծնողները նրան Խաչիկ էին կոչել, որովհետև ծնվել էր Խաչվերացի տոնին։ Ինչպես ասում էին, Խաչիկը ծնվել էր «խաչով ձեռքին»։ Ուրեմն նրա անունը Խաչիկ էր, ինչպես հայր Ներսեսինը։

Մկրտչի Խաչիկը ծնվել էր Ղազախում, ուր նրա հայրը գնացել էր գործերով։ Ղազախում էր ծնվել նաև Խաչիկի մայրը։ Ղազախում էր ապրում նաև Խաչիկի մորաքույրը, որի մոտ Խաչիկը ամեն տարի գնում էր ամառվա արձակուրդներին։ Ղազախում էր ապրում նաև Խաչիկի մորաքրոջ աղջիկը՝ Մարիամը, որ Խաչիկից մի տարով մեծ էր։

Մարիամը Խաչիկի ամենասիրելի ընկերն էր։ Նրանք միասին էին խաղում, միասին էին գնում ամառանոց, միասին էին գնում ձկնորսության։ Մարիամը Խաչիկից մի տարով մեծ էր, բայց Խաչիկը ավելի խելոք էր, ավելի հասուն։ Մարիամը ամեն ինչում հետևում էր Խաչիկին, ինչպես մեծ քույրը հետևում է փոքր եղբորը։

Խաչիկը սիրում էր Մարիամին, որովհետև Մարիամը լավ էր խաղում։ Մարիամը սիրում էր Խաչիկին, որովհետև Խաչիկը խելոք էր։ Մարիամը սիրում էր նաև Խաչիկի մորաքրոջը, որովհետև նա լավ էր պատմում հեքիաթներ։ Խաչիկը սիրում էր նաև Մարիամի մորը, որովհետև նա լավ էր եփում։

Խաչիկը սիրում էր նաև Ղազախը, որովհետև այնտեղ ամեն ինչ հետաքրքրական էր։ Ղազախում էր ապրում շատ ազգեր։ Ղազախում էր ապրում նաև Խաչիկի ազգը՝ հայերը։ Ղազախում էր ապրում նաև Խաչիկի ազգի թշնամին՝ թուրքերը։ Ղազախում էր ապրում նաև Խաչիկի ազգի բարեկամը՝ ռուսերը։

Խաչիկը սիրում էր նաև Ղազախի շուկան, որովհետև շուկան միշտ լի էր ամեն տեսակ բաներով։ Խաչիկը սիրում էր նաև Ղազախի ձմեռը, որովհետև ձմռանը Ղազախում միշտ ձյուն էր գալիս։ Խաչիկը սիրում էր նաև Ղազախի ամառը, որովհետև ամռանը Ղազախում միշտ արև էր։

Խաչիկը սիրում էր նաև Ղազախի գարունը, որովհետև գարնանը Ղազախում միշտ ծաղիկներ էին բուսնում։ Խաչիկը սիրում էր նաև Ղազախի աշունը, որովհետև աշնանը Ղազախում միշտ պտուղներ էին հասունանում։

Խաչիկը սիրում էր Ղազախը, որովհետև Ղազախում ամեն ինչ կար, ինչ որ պետք է լինի մի քաղաքում։ Ղազախում կար եկեղեցի, կար դպրոց, կար հիվանդանոց, կար դատարան, կար բանտ, կար գերեզմանոց։ Ղազախում կար նաև գինետուն, կար նաև կրպակ, կար նաև խանութ, կար նաև դեղատուն։

Ղազախում կար նաև ամեն տեսակ մարդիկ։ Ղազախում կար հարուստ, կար աղքատ, կար միջակ։ Ղազախում կար նաև ուսուցիչ, կար նաև աշակերտ, կար նաև բժիշկ, կար նաև հիվանդ։ Ղազախում կար նաև դատավոր, կար նաև դատապարտյալ, կար նաև զինվոր, կար նաև սպա։

Ղազախում կար նաև ամեն տեսակ կենդանի։ Ղազախում կար ձի, կար էշ, կար եզ, կար կով, կար ոչխար, կար այծ, կար շուն, կար կատու, կար նաև առյուծ, որ պահվում էր կենդանաբանական այգում։ Ղազախում կար նաև արջ, որ պահվում էր կենդանաբանական այգում։

Ղազախում կար նաև ամեն տեսակ թռչուն։ Ղազախում կար աքլոր, կար հավ, կար սագ, կար բադ, կար հնդկահավ, կար նաև արծիվ, որ պահվում էր կենդանաբանական այգում։ Ղազախում կար նաև ամեն տեսակ ձուկ։ Ղազախում կար նաև ամեն տեսակ միջատ։ Ղազախում կար նաև ամեն տեսակ սողուն։

Ղազախում կար նաև ամեն տեսակ ծառ։ Ղազախում կար խնձորենի, կար տանձենի, կար նաև սալորենի, կար նաև ընկուզենի, կար նաև կաղնի, կար նաև սոսի, կար նաև ուռենի։ Ղազախում կար նաև ամեն տեսակ ծաղիկ։ Ղազախում կար նաև ամեն տեսակ խոտ։

Ղազախում կար նաև ամեն տեսակ պտուղ։ Ղազախում կար խնձոր, կար տանձ, կար սալոր, կար նաև ընկույզ, կար նաև դեղձ, կար նաև ծիրան, կար նաև ելակ, կար նաև հաղարջ, կար նաև ազնվամորի, կար նաև մոշ։

Ղազախում կար նաև ամեն տեսակ բանջարեղեն։ Ղազախում կար կարտոֆիլ, կար նաև կաղամբ, կար նաև ճակնդեղ, կար նաև գազար, կար նաև սոխ, կար նաև սխտոր, կար նաև լոլիկ, կար նաև վարունգ, կար նաև դդում, կար նաև սեխ, կար նաև ձմերուկ։

Ղազախում կար նաև ամեն տեսակ հացահատիկ։ Ղազախում կար ցորեն, կար նաև գարի, կար նաև եգիպտացորեն, կար նաև կորեկ, կար նաև բրինձ, կար նաև հնդկաձավար, կար նաև ոլոռ, կար նաև լոբի, կար նաև ոսպ, կար նաև սիսեռ։

Ղազախում կար նաև ամեն տեսակ ծաղկավոր բույս։ Ղազախում կար մանուշակ, կար նաև շուշան, կար նաև վարդ, կար նաև մեխակ, կար նաև շուշանդեղ, կար նաև հասմիկ, կար նաև կակաչ, կար նաև կակալ, կար նաև կամելիա, կար նաև օրխիդեա։

Ղազախում կար նաև ամեն տեսակ ծառ։ Ղազախում կար սոճի, կար նաև եղևնի, կար նաև նոճի, կար նաև կաղնի, կար նաև սոսի, կար նաև ուռենի, կար նաև բարդի, կար նաև ընկուզենի, կար նաև կաղամախի, կար նաև ալոճենի, կար նաև սալորենի, կար նաև խնձորենի, կար նաև տանձենի, կար նաև դեղձենի, կար նաև ծիրանենի, կար նաև ելակենի, կար նաև հաղարջենի, կար նաև ազնվամորենի, կար նաև մոշենի։

Ղազախում կար նաև ամեն տեսակ թռչուն։ Ղազախում կար աքլոր, կար հավ, կար սագ, կար բադ, կար հնդկահավ, կար նաև արծիվ, որ պահվում էր կենդանաբանական այգում։ Ղազախում կար նաև բազե, կար նաև ագռավ, կար նաև կաչաղակ, կար նաև ճնճղուկ, կար նաև ծիծեռնակ, կար նաև ծիտ, կար նաև կանարի, կար նաև սարեակ, կար նաև սոխակ, կար նաև կռունկ, կար նաև արագիլ, կար նաև կարապ, կար նաև սագ, կար նաև բադ, կար նաև հնդկահավ։

Ղազախում կար նաև ամեն տեսակ ձուկ։ Ղազախում կար թառափ, կար նաև կարմրախայտ, կար նաև կարպ, կար նաև ձուկ, կար նաև սաղմոն, կար նաև սիգ, կար նաև նելմա, կար նաև ցախ, կար նաև ծածան, կար նաև ձողաձուկ, կար նաև գայլաձուկ, կար նաև ձկնկաթ, կար նաև ձկնկիթ։

Ղազախում կար նաև ամեն տեսակ միջատ։ Ղազախում կար մեղու, կար նաև ոսկեզօծ, կար նաև ճպուռ, կար նաև ճանճ, կար նաև մոծակ, կար նաև մորեխ, կար նաև մորեխ, կար նաև մորեխ, կար նաև մորեխ, կար նաև մորեխ, կար նաև մորեխ։

Ղազախում կար նաև ամեն տեսակ սողուն։ Ղազախում կար օձ, կար նաև վիշապ, կար նաև կոկորդիլոս, կար նաև կրիա, կար նաև մողես, կար նաև գետնափոր, կար նաև ծառնիկ, կար նաև ագամ, կար նաև կամելեոն, կար նաև իգուանա, կար նաև դրակոն։

Ղազախում կար նաև ամեն տեսակ կենդանի։ Ղազախում կար ձի, կար էշ, կար եզ, կար կով, կար ոչխար, կար այծ, կար շուն, կար կատու, կար նաև առյուծ, որ պահվում էր կենդանաբանական այգում։ Ղազախում կար նաև արջ, որ պահվում էր կենդանաբանական այգում

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՕՐԱԳԻՐ

(ՀԱՅԿ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԿԵՆԴԱՆԻ)

— ·· —

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՂԱԶԱՐՎԱԾ ՀՈՂԱՄԱՍԵՐԸ

Հ. Հ.

0· Կարապետեան

— ·· —

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ

Ա. Ն. Ա. Ն. Ա. Ն.

— ·· —

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ

Ա. Ն. Ա. Ն. Ա. Ն.

— ·· —

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ

Ա. Ն. Ա. Ն. Ա. Ն.

— ·· —

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ ԵՎ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ

Ա. Ն. Ա. Ն. Ա. Ն.

դժուարութեանց սերմեր չպարունակէ Արեւելքի համար»։

**** Նոյն թերթին թղթակիցը ժընեւէն կը հեռագրէ թէ բոլորն ալ կ'ուզեն կարելի եղածին չափ մէջտեղէն վերցնել Սանճաքին խնդիրը, որ կը սպառնայ ի վերջոյ վտանգել Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ բարւոք յարաբերութիւնները։ Թուրքիա ամէնէն աւելի իր յոյսը դրած է Ֆրանսայի բարեկամութեան վրայ, իսկ այս վերջինը պատրաստ է զիջումներ կատարելու, ցորչափ անոնք չեն դպչիր Սուրիոյ հողային ամբողջութեան։ Այս պայմաններուն մէջ, համա – ձայնութիւն մը անկարելի չի թուիր, թէեւ բանակցութիւնները կրնան շատ երկար տեւել։*

**** Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ ներկայացուցիչները երէք անգամ տեսակցեցան չորեքշաբթի օր, ժընեւի մէջ եւ խօսակցութիւնները չարունակեցին յա – ջորդ օրն ալ։ Հաւանական է որ դեռ շաբթու մը մասնաւոր խօսակցութիւններ տեղի ունենան, մինչեւ որ խնդիրը Ա. Դ. Ժողովուրդի սեղանին վրայ հանուի։ Ժողովրդակցութիւնները պիտի չարունակուին թէ իրաւագիտական եւ թէ քա – ղաքական դեսնի վրայ։ Այս առթիւ հեռագրուեցաւ Ազգ. Ժողովի երէք ներ – կայացուցիչներուն, որոնք Ալէքսանդրէթ կը գտնուին, կարելի եղածին չափ մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդել իրենց կատարած քննութեանց մա – սին։*

ԶԱՆԱԶԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԼԻԶՊՈՆԱՑԻ մէջ (Փորթուկալ) ռումբեր պայթեցան, ծանր վնասներ պատ – ճառելով պատերազմական եւ կրթական նախարարութեանց շէնքերուն եւ անթե – լի կայանին։ Վիրաւորուեցան հինգ հոգի։ Կ'ըսուի թէ զաւագիրները հա – մայնավարներ են։ Կառավարութիւնը պաշարման վիճակ հրատարակեց, խիստ խուզարկութիւններ եւ ձերբակալութիւններ կատարելով։

21,642 ՀԱՐՑՈՒՄՆԵՐ պիտի ուղղուին Սէնի երդուեալներուն, խարդա – խութեան դատի մը առթիւ որ պիտի քննուի յունուար 28ին։ Սթաւիսկիի դա – տավարութեան առեն, որ գրաւեց 57 նիստ, 25 ամբաստանեալներով, հար – ցումներուն թիւն էր 1950 եւ աննախընթաց կը համարուէր։ Այն առեն երդ – ուեալները արդելափակուեցան 24 ժամ, այս անգամ տասը օրն ալ պիտի չբաւէ։

1100 ՀՈԳԻ զոհ դացած են կրիփին, անցեալ շաբթու, Անգլիոյ մէջ։ Նա – խորդ շաբթու զոհերու թիւն էր 768։

ՊԱՊԻՆ ՎԻՃԱԿԸ ԱՒԵԼԻ ծանրացած է երկու օրէ ի վեր։ Երկու սրունք – ները սաստկապէս կը ցաւին եւ անդամալուծուելու դառապարտուած են։ Հիւանդը միշտ կ'աղօթէ եւ հաղորդութիւն կ'առնէ։

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ծածկագրութեան կա – ռոնագիրը Մէյէօնի բանտին մէջ կը տպուի, կը գրէ «Մաթէն», պատմելով թէ այս ապշեցուցիչ պարագան երեւան հանուած է պատահաբար ...

ԿԱՄԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ԱՌԱՔՈՒՄԸ արդիւոց օրինագիծը ներկայացին կողմէ ալ քուէարկուեցաւ միաձայնութեամբ, 283 քուէով։ Ուրեմն արդէն զարձած է օրէնք։

ՏԱՐՏԱՆԷԼի պայմանագրի մասին բանակցութիւնները պիտի կատարուին Թուրքիոյ եւ Իտալիոյ մէջեւ, էնկիւրիի հրաւէրով։ Ինչպէս յայտնի է, միայն Իտալիա չստորագրեց Մոնթրէօյի պայմանագիրը։

Փարիզի գիտնուրցուներու ընդհ. ժողովը

երկուշաբթի, 23 յուն. ժամը 20.30ին, Société Savantes-ի մեծ սրահը։

ՕՐԱԿԱՐԳ.— 1. Հաշուետուութիւն եւ 2. ընտրութիւն վարչութեան։
Մանրամասնութիւնները յաջորդով։

Այրի Տիկին Տիգրանուհի Աբապեան (Փարիզ), Պ. Լեւոն Սահակեան (Փա – րիզ), Տէր եւ Տիկին Գալայճեան (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկին Քէօլէրեան (Ամե – րիկա), Տէր եւ Տիկ. — Սահակեան (Պոլիս), Տէր եւ Տիկ. Թոպիպեան (Տիթ – րոյթ), Տէր եւ Տիկ. Ս. Սահակեան, Տէր եւ Տիկ. Հապիպեան (Փարիզ), Այ – րի Տիկին Մարի Սահակեան (Պոլիս), Տէր եւ Տիկ. Կ. Սահակեան եւ զաւա – կունք (Արժանթին), Տիկին Մաքրուհի Յարութիւնեան եւ զաւակունք, Այրի Տիկին Մաքրուհի Ծառուկեան, Պ. Պ. Աբապեան (Երեւան), Այրի Տիկին Ի. Սահակեան եւ զաւակունք (Փարիզ), Տէր եւ Տիկին Խաչատուրեան (Լիոն), Այրի Տիկ. Հաճի Մայրիկ Աբապեան (Պոլիս), ինչպէս նաեւ բոլոր ազգական – ները եւ ծանօթները սրտի խոր կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց որդւոյն, քե – ռորդւոյն եւ ազգականին՝

ՕՆՆԻԿ ԱՐԱՊԵԱՆԻ

գառնաղէս մահը, որ տեղի ունեցաւ 1927 յունուար 5ին Լիոնի մէջ, 27 տա – րեկան երիտասարդ հասակին։

Յուղարկաւորութեան տխուր արարողութիւնը տեղի ունեցաւ յունուար 8ին Լիոնի մէջ։

ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍ ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ

ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ ՏԻԿՆ. ԸՆԿ. ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ
23 Յուն. շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Salon Colisée-ի մէջ,
21 Bld. Dugommier, *Մարսէյլ։*
ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
Դերասան Թրագօշի ղեկավարութեամբ Դպրոցասէրի նախկին սանուհիի երու կողմէ կը ներկայացուի Յ. Պսրռնեանի
ՊԱՂՏԱՍԱՐ ԱՂԲԱՐԸ

Կովկասեան պար Տիկին Վ. ՁՐՃՐԵԱՆի կողմէ, ընկերակցութեամբ երի – տասարդ ջութակահար Պ. ՀԱՅԿ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆի, Մարսէյլի քօնսէրվա – թուարէն։ Կերգէ Օր. ՄԱՒՌԻ ՍԻՄՕՆԵԱՆ, կը նուագէ Մարսէյլի հանրածանօթ 7 հոգինոց Ռաֆտըր ձազ, ղեկավարութեամբ Ժ. ՄԱԹԻԷՕի։
Ճոխ պիւֆէ Մուտք **10** *ֆրանք*
Ապահովեցէք ձեր տեղանները նախապէս, որոնց գինն է 5 ֆրանք։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ֆ. Կ. Խաչի փարիզի մասնաճիւղը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ան – դամուհիները 23 յուն. շաբաթ կէս օրէ վերջ ժամը 4ին, 2 Place de l'Odéon, «Nil» ճաշարանին վերնայարկը։

ՏԻՐԱՆԱԿԵՐՏԻ եւ շրջ. Հայր. միու – թեան շրջանային վարչութիւնը կը հրաւիրէ իր բոլոր անդամները ան – դամական ընդհ. ժողովի, 24 յուն. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, 32 Ավընիւ կօպըլէն սրճա – րանին վերնայարկը. մէթրօ կօպըլէն։

Ֆ. Հ. Կ. Խաչի Պուլվառ Օստոի մասնաճիւղը ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր ընկերուհիները այս կիրակի ժամը 2ին, Ազգային վարժարանին մէջ, խիստ կարեւոր օրակարգ։

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՔԷՄԱՆՉԻՍՏ ՌՈՒԲԷՆԻ
ԵՐԿՈՒ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍՆԵՐԸ
ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ԴԱՇՆԱԿԱՀԱՐՈՒՀԻ ***ՏԻԿԻՆ ԹՈՒՀԵՆ***
Տեղի կ'ունենան **Salle Géographie-ի** *մէջ,*
184 Bld. Saint-Germains, Paris
մէթրօ **St. Germain-des-Prés,** *հետեւեալ թուականներուն*
ԱՅՍՕՐ, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ ՁԻՇՏ 9ԻՆ
31 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ ՁԻՇՏ 3.30ԻՆ
Պիտի նուագէ հայկական, պարսկական, ռումանական, ռուսական, կովկասեան եղանակներ, որոնք մեծապէս գնահատուեցան ամ – երկրի մէջ։
ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ ՁՇԴԱՊԱՀ ԸԼԼԱԼ։
Տոմսերը ժողովրդական գիներով։
Տոմսերը կը ծախուին Շրջանտ Յամսւէլի մօտ, 51 rue Mr. le Prince։

Հ. Ց. Դ.
Փարիզ

ՊԱՆԵԼՕ-ՔԱՇԱՆի Արծիւ ենթակոմիտէի ընկերահաւաքական իրանդի – պումը այսօր շաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին, Հայ Ակումբին մէջ, 52 rue Isidore-Neujahr, պահեստ։

ԿՈՒՍԼԵՆՎԻԼի Տաբրոս խումբի դասախօսական ժողովը այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, ընկ. Լմմիեանի բնակարանին մէջ։ Կը խօսի ընկ. ԽԱՉԻԿ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ։

Գահատ

ՏՔՍՒՆԻ կոմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները, 24 յունուար, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, սովորական իւաւքատե – դին։ Կը հրաւիրուին խումբերու բոլոր ընկերները։

ՄԱՐՍԷՑԼԻ վահագն խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը՝ 24 յունուար կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Շաֆրիկեան սրահին մէջ, կարեւոր օրա – կարգ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն անդամատետրով։

ՍԷՆԹ'ԷԹիէնի Անտօք ենթակոմիտէի ընկերական ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի, 24 յուն., կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Դուրեան գրադարանին մէջ, կը հրաւիրուին նաեւ Թալօտիէռի ընկերները։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՇԱՎԻԼԻ ՄԷՋ
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՇԱՎԻԼԻ ԱՐՂՈՒԹԵԱՆ ԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ
Այսօր, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին,
Շավիլի մատուռ-մանկապարտէզի սրահին մէջ, Rue Trois Chantiers.
ԿԸ ԽՕՍԻ *ԸՆԿ.* *Ս. ՎՐԱՅԵՐԵԱՆ*
Դասախօսութեան նիւթն է՝ «Ո՛վ ԾԱՆՕԹ ԿԱՐՄԸ»։

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲԸ
Կազմակերպած է ընկերահամակրական հաւաքոյթ մը որ տեղի կ'ունենայ վաղը կիրակի 24 յունուար ժամը 14·30ին։
43 rue François-Gérard, Paris (16)
Métro Église d'Auteuil
Ժամը 16·30ին տեղի կ'ունենայ դասախօսութիւն՝ ՓՐ. ԱԴՈՆՑԻ կողմէ։
Նիւթ՝ Ազգ եւ աւանդութիւն։
23 յունուար շաբաթ իրիկուան հաւաքոյթը յետաձգուած է կիրակի ժամը 14·30ին։ *Մուտքը 2 ֆրանք*

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ
Փրօֆ. Ազոնց կը ծանուցանէ թէ այս կիրակի Փարիզի Հայոց եկեղե – ցիին մէջ տեղի կ'ունենայ հոգեհան – գիստ իր կնոջ մահուան տարելիցին առթիւ։ Կը հրաւիրուին ազգական – ներն ու բարեկամները։

ՅԱՏԱՁՈՒՈՒԱԾ է հայ կամաւոր – ներու եւ մարտիկներու իսի լէ Մու – լինոյի ժողովը, որ տեղի պիտի ու – նենար այսօր, շաբաթ երեկոյ։

REXY CINEMA (Lyon)
Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi
22— 28 Յուն.
երեկոյները ժամը 8.30
Իսկ Հինգ. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիշեր։
Arm. Bernard
dans
l'Ecole des Jonrnalistes
Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք։
Ներկայ յայտարարութիւնը բեռոլին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ զեղչուած գինով

ԵԴՈՒԱՐԴ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, **48 rue de la République, Marseille**
Tél. Colbert 74—51, 47—22
Ծառայ գրաւոր փոփոխութիւն, ջեքեր կը տրուին ամէն երկրի հիւսուածք։ կը գնենք եւ կը ծախենք ոսկի դրամներ։
ԼԱՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,

Matinée - Prolongée
Victor Hugo-ի ՇՔԵՂ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ
46 rue St. Didier
Cario-Canti *եւ իր* **Orchestre-ին** *եղանակին առաջին եւ ամենահաճելի* **matinée prolongée-ն**
Տեղի կ'ունենայ 24 յունուար, կիրակի ժամը 4էն մինչեւ կէս գիշեր։
Կը մասնակցի հանրածանօթ Ջութակահար Պ. ՎԵՆԹՐՈՒՊԻ։

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ **lingère** *կարող լաւ գործաւորուհիներ իրենց բն – կարանին մէջ աշխատելու պայմանաւ։ Կը պահանջուի մաքուր, խնամուած աշխատանք։ Գրել «Յառաջ»-ի վարչութեան։*

Տօքթ. ՄԷՍՃԵԱՆ
82 rue d'Amsterdam, Paris (9)
Tél. Pigalle 70—02. Métro Place Clichy
Մասնագէտ ներքին եւ կանանց հիւանդութիւններու։
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 3—7։
կիրակի եւ տօն օրեր մասնաւոր ժամադրութեամբ։

"ՇԻՐԱԿ,,
Արեւելքի միակ իսկական օդին – Անգուգական։ Անմրցելի։ Անխարդա – Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժա – պատրաստուած գուտ չամիչի թթիւթով։ Հայ աւանդական սեղանին զար –

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ
ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
Յունուար 15էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլավաք ըրդեղէննելու, կօշիկ – ներու, ձերմակեղէններու, թրիքօթաժի, զուլպաներու եւն. եհամար։
Ամենալաւ ապրանքներ բացառապէս զեղչուած գիներով։
Կը յանձնարարենք Ռուսատան ղրկել Underwood եւ Royal զիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն։
փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները։
Դիմել՝ American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber
Tél. Opéra 67-77, 67-78

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՅՐԸ
Ձաշարան ՖԼՕՐԻԱ
61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)
Մէթրօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշել *Հեռաձայն* **Dantor : 52 - 73**
Արեւելեան եւ եւրոպական խոհանոցի կերակուրներ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ
Կրոնոպլի Սանաթորիումին մէջ զար – մանուող բոլոր հայ հիւանդները չնոր – հակալութիւն կը յայտնենք Յ. Կ. Խա – չի Կրընոպլի մասնաճիւղին որ այս կիրակի այցելեցին մեզի եւ բաժնեցին դրամ, պտուղ եւայլն։
Պօղոս Քէշիշեան

ՓՆՏՌՈՑՔԻ եւ ԿԱՐԴԱՑՔԻ երգիծաթերթի՝ «Մ Ե Ղ Ո Ւ Հ» փարիզի եւ Ընջանի Յառաջի ցրուիչ Պ. Ա Խ Ե Տ Ի Ա Ն է։

CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe. LYON
22— 28 Յուն.
Ներաւոտները ժ. 2.30ին երեկոյները 8.30
Timo Rossi
dans
Au son des Guitares
Գիներ 5 եւ 7 ֆր. location gratuite.
Dancing-Cigale avec five Boy's chrc
Jazz-Cigals, պարահանդէս ամէն
բաթ գիշեր ժամը 8,30ին եւ
րակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ
շերները ժամը 8,30ին։

ՈՒՐԻՇ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹԻ ԵՒ ԱՆՏԻՈՔԻ ՄԱՍԻՆ

ՄՄԲ.—Ինչպէս հաղորդած էինք Դր. օր Լիոնի «Լը Նուվէլիսթ» զրաթեր – թը իր յունուար 17ի թիւին առաջին է – ջը ամբողջովին յատկացուցած է Ա. – լէքսանդրէթի հարցին, աշխարհա – գրական եւ ազգագրական տեղեկու – թիւններով։ Առաջին մասը արդէն հրա – տարակած ըլլալով, ստորեւ կուտանք մնացեալը։—

Էնկիւրի կ'աշխատի ապացուցանել թէ Սանճաքին պաշտօնական լեզուն է Թուրքերէնը, ատով հաստատելու հա – մար թէ Սանճաքը Թրքական է ամբող – ջովին։ Սակայն հիմ չունի այդ պատ – ճառաբանութիւնը։ Արդարեւ, սու – րիացի Արաբներու մեծամասնութիւնը մէկ բառ Թուրքերէն չեն գիտեր։ Հա – յերը, ճիշդ է, սահուն Թուրքերէն կը խօսին, բայց հասկնալի է ատիկա, նկատելով որ դարերով միասին ապ – րած են եւ ներկայիս ալ չփման մէջ են իսլամ Թուրքմէններու հետ։ Սա – կայն անոնք կատարի թշնամի են Թուրքերուն։

Վերջապէս, պէտք է ըսել թէ Արե – ւելքի, մասնաւորաբար Սանճաքին մէջ ժողովուրդները բաղմաթիւ լե – զուներ կը խօսին։

Սանճաքը նկարչազեղ է, այնքան որ նմանը չունի աշխարհի վրայ։ Ծովե – զերքէն սկսեալ, ուր ձմեռը քաղցր է եւ մշտնջենական արեւով ողողուած, մինչեւ լեռները, ուր այս պահուս ձիւնը կը նստի, նկարչազեղ նոյն տե – սարաններն են որ կը չարունակուին։

Երբ կ'անցնիք ճամբաներէ, որոնց եզերքը կը տեսնուին հնադարեան քա – ղաքակրթութեանց անթիւ հետքերը, մարդ ակամայ կը խորհի այն դերա – կըլու դերին մասին, զոր Սուրբա խա – զաց հին ժամանակներու մէջ։

Այս ճամբաներէն է որ անցան Դա – բեհ, Ադիքանդը, յետոյ Հռոմայե – ցիները եւ աւելի վերջ՝ Սաչակիրները։

Տակաւին կը մնան աւերակները այն անտառիկ ամրոցներուն, զորս չինե – ցին հայ եւ Ֆրանք աւատապետները՝ դիմադրելու համար անհաւատներուն։ Առանց յուղումի չէ որ կ'ողեկոչենք այդ հերոսական հին օրերը։

Ֆրանսա, պաշտպանելով Հայերը, ուրիշ բան չըներ բայց եթէ կնքել բարեկամական դաշինքը, որ կը միա – ցնէ երկու ժողովուրդները դարերէ ի վեր։

Անտիոք, որ օրօրանն եղաւ քրիստո – նէութեան, բաղմաթիւ սուրբեր տը – ւաւ իր Ծոցէն։ Այնտեղ բնակեցաւ Պետրոս առաքեալ։ Տակաւին մինչեւ այսօր մեզի ցոյց կը տրուի քարայր մը, ուր ան բնակեցաւ։ Անտիոքէն է որ մեկնեցան Բառնաբաս եւ Պօղոս։ Այս հռչակաւոր քաղաքին մէջ ապրեցան Իգնատիոս, Ճովհան Ոսկեբերան, Սի – մոն Սիւնակեաց սուրբերը։

Այն օրէն ի վեր, երբ Ֆրանսա ոտք դրաւ Սանճաքին մէջ, երկրին վիճակը մեծ բարելաւութիւն կրեց։ Ֆրանսա նախ երկիրը մաքրեց աւազակներէն։ Տեղացիներուն կազմուեցաւ հեծելա – զօրք մը, հանրային ապահովութեան համար։

Ճահիճները, որ կը գտնուէին Ալէք – սանդրէթի չոլըջ եւ պատճառ դարձած էին ապառողջութեան, չորցուեցան։ Նախապատերազմեան կեդրոնա քաղա – քին տեղ բարձրացաւ արդիական ու սիրուն քաղաք մը։ Նաւահանգիստը սկսաւ բանիլ աւելի ծաւալուն։

Գեղեցիկ ճամբայ մը Հալէպէն կը կապէ Ալէքսանդրէթի եւ Անտիոքի, ուրիշ ճամբայ մը՝ Լաւոդիկէի, լեռ – ներէն անցնելով։

Մեր միսիոնարները հիմնեցին դպ – րոցներ ու քոլէճներ։ Ալէքսանդրէթի մէջ Ֆրէներու դպրոցը ունի 500 ա – շակերտ։ Անտիոքի մէջ Քափուչինեան Հայրերը եւս ունին դպրոց մը։ Բերք – նի մէջ՝ Ճիսուսեանները, որոնց դպրոցը կը յաճախեն հայ մանուկներ, թոթովելով Ֆրանսերէնը եւ սորվելով սիրել Ֆրանսան։

Բերք – Ճանի մէջ կը գործէ նաեւ բուժարան մը, տարիներէ ի վեր։ Լի – ոնեան հաստատութեան քոյրերուն անձնուիրութեան չնորհիւ, ճահճա – տենդի սովորական դէպքերը կը նուա – զին տարուէ տարի։

— Հաւատք եւ վստահութիւն ու – նինք Ֆրանսայի վրայ, ահա այսպէս կ'ըսեն բնակիչները մեծամասնու – թեամբ։ Մաղթենք որ Ֆրանսա չխար – ուի Թուրքերու խորամանկութենէն, եւ մերժուի Սանճաքին անկախութիւ – նը, որ նախաքայլը պիտի ըլլար երկի – րը Թուրքիոյ կցելու։

Ցաւանք որ չէզոք դիտողները, Ազ – գերու Դաշնակցութեան կողմէ ղըր – կուած, պայծառ տեսնեն եւ ցոյց տան սպասուած արդարութիւնը։ Ի զո՛ւր էնկիւրիի մամուլը կը կրկնէ Թուրքերը ահաբեկումի տակ կ'ապ – Սանճաքին մէջ,— բոլորովին սուտ։

Ֆրանսա պաշտօն ստացած է Ազ – գերու Դաշնակցութենէն որ ապահո – Սանճաքին անդորրութիւնը։ Ան – կրնար թերանալ իր պաշտօնին մէջ։ Վատութիւն պիտի ըլլար լքել բնա – չութիւն մը, որ մեզմէ կը սպասէ պաշտպանութիւնը։

Արդարեւ, եթէ Թուրքիա օր մը զառնայ Սանճաքին, դժբախտ Հայ – երը, իրենց մեկուկէս միլիոն ազգա – կիցներու ջարդէն վերջ, զարճեալ տի ենթարկուին զերի ժողովուրդի – րու ողբերգական ճակատագրին։

ԱՆԹՈՒԱՆ ԺՈՂ

ՄՄԲ.— Ցոյներու թիւը պիտի ը լայ 3000, եւ ոչ թէ 113,000, ինչ – տպուած էր անցեալ անգամ։

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damrémont. PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ՝— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԵՌԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուխոսլաւիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ
24
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
DIMANCHE
24 JANVIER
1937

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3328

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՒ ԽՕՍՔ

ԽՈՐԹ ԱՂԲԻՒՐԻՆ ՊՂՏՈՒՐ ՋՈՒՐԵՐԸ

Ինչ որ պարզուեցաւ եւ դեռ պիտի պարզուի վինուորագրութեան հարցին առթիւ, կրնայ չարժանկարի մը կամ թատերախաղի մը նիւթ ծառայել, սրամիտ հեղինակի մը ձեռքին տակ։

Արդարեւ, զաւեշտն ու ողբերգութիւնը իրար խառնուած են այս հարցին մէջ ալ, ինչպէս առ հասարակ մեր հանրային կեանքին մէջ։

Նախ քանի մը իրողութիւններ, քաղելով գրաւոր փաստերէ, որոնց մէկ մասը միայն հրատարակութեան տուած ենք.—

Հայաշատ քաղաքի մը մէջ ժողով կը գումարեն վինուորագրուները։ Կը խօսին, կը վիճին, «կ'ուզենք, չենք ուզեր», եւ յանձնախումբ մը կ'ընտրեն համաձայն Փարիզէն տրուած ազդանշանին, — միայն վինուորագրուելէ։

Յաջորդ օրը, ապահովութեան պաշտօնեան կը կանչէ ժողովականներէն մէկը, Դաշնակցական մը, եւ կը մեղադրէ թէ գիշերուան ժողովին մէջ ֆաշականութիւն քարոզած եւ Ֆրանսայի դէմ խօսած է ...։

Այստեղ, Փարիզ, նոյնպէս հայաշատ արուարձանի մը մէջ դեկտեմբեր 30ին ժողով կը գումարուի մասնակցութեամբ 60 եւ-բիտասարդներու, վինուորագրուելու թէ ոչ, եւ կ'ընտրուի 7 հոգինոց յանձնախումբ մը, համաձայն մշակուած բանաձեւին։

Շաբաթ մը վերջը, նոր ժողով մը կը գումարուի ճիշդ անոնց կողմէ որ հրաւիրած էին առաջին ժողովը եւ կ'ընտրուի նոր յանձնախումբ մը, «վինուորագրուներու գործը վարելու համար միայն վինուորագրուներով»։

Այս ոչինչ։ Լեզուները քակուած են արդէն, եւ անոնք որ դուրսէն կը ստանան իրենց հրահանգները, միւսները կը կոչեն ... «Հրեղէն Խաչ» կամ ֆաշական։

Եւ այսպէս ամէն տեղ,— Լիոն, Մարսէյլ, Վալանս,— յիշած ըլլալու համար գլխաւորները։

Ամէն տեղ ալ, միեւնոյն տարբերն են որ խաղեր կը սարքեն աւելի կամ նուազ վարպետութեամբ, եւ մանաւանդ մթնոլորտ կը առեղծեն, աղաղակելով տեղի - անտեղի,— Անկի՛ ֆաշականութիւնը, անկի՛ ազգայնականութիւնը, մե՛նք պիտի վարենք մեր ճակատագիրը, չենք ճանչնար ուրիշ որ եւ է մարմին եւն.։

Սարքուած «պատկառելի» խառնիճաղանճին մէջ, բնականաբար բանաձեւերն ալ կը քուէարկուին այնպէս ինչպէս խմբագրուած են եւ յանձնախումբերը կ'ընտրուին գաղտնի կամ ճեռամբաց, իբրեւ թէ մատով նշան դրուած ըլլալ։

Վա՛յ այն չրջաններուն ուր իսկապէս կանոնաւոր, համերաշխ ժողովներ գումարուած եւ ընտրութիւններ կատարուած են, առանց խորութեան։ Որդ մը կը սողոսկի եւ եթէ չկրցաւ կազմալուծել, ուրիշ յանձնախումբ մը կը կազմէ,— միայն եւ միայն վինուորագրուելէ։

Ալ մի՛ հարցնէք թէ ո՞վ է, վերջապէս, բուն վինուորգուն, քանի որ կառավարական հրահանգը նկատի ունի միայն 20 - 21 տարեկանները, իսկ միւսները, մինչեւ 33 պարզապէս կ'արձանագրէ։ (Պատերազմի առեն կրնայ կանչել մինչեւ 48)։

Այլապէս չահեկան երեւոյթ մը։

Զինուորագրութեան եւ անոր հետ կապուած հարցին՝ հպատակութեան առթիւ, ամէնէն առաջ իրար անցած են ճիշդ անոնք որ երբեք ուրիշին չեն վստահիր ի. Հայաստանի սէրը կամ սերը։

Ի՞նչ բառեր եւ խօսքեր,— «Շատ սիրով կ'ընդունինք Ֆրանսական բանակին մէջ զինուորական ծառայութիւնին կատարել, պայմանելու համար մեր արեան գնովը, մեր երկրորդ հայրենիքը եւ-ղող պանծալի Ֆրանսան»։— «Անգուգական Ֆրանսայի պաշտպանը հանդիսանալու համար» եւն։

Իսկ ի. Հայաստա՞նը, իր տէրը ու պաշտպան, լուսաչող - արեւ Սթալինով։ Հապա ներքա՞ղքը...

Եւ երբ չարք - չարք բաղձանքներ, առաջարկներ, մինչեւ անգամ պահանջներ կը դրուին Ֆրանսական կառավարութեան առջեւ,— ինչո՞ւ, այս տագնապալի պահուն, անկ համեստ, խնարհ աղերս մըն ալ չուղղուիր դէպի արեւելեան կողմն աշխարհի, Մոսկուա կամ Երեւան։

Վերջապէս դատապարտուած չենք մեր արիւնը անպատճառ Եւրոպայի մէջ թափելու, սպանիական կամ գերմանական ճակատին վրայ։

Ֆրանսա օրէնք մը քուէարկեր է,— ինչպէս ուրիշ երկիր մըն ալ, Ծունաստան,— բայց քեզ չի բռնադատեր անպատճառ զինուորագրուելու. կընաս ձգել - երթալ։ Եւ այդպէս մտածողներ ալ կան։

Արդ, ինչո՞ւ չմտածել նաեւ ա՛յդ ուղղութեամբ,— եւթ մը գտնել դէպի Երեւան, որպէսզի կարելի եղածին չափ չատ երիտասարդ փրկուի պանդխտութենէ, զինուորութենէ, կամ դէպի հարաւ. Ամերիկայի տափաստանները տարածուելէ։

Փարիզը պարտականութիւններ ունի, Մոսկուան չունի՞։ Եղած չեղած բոլոր ազդ. մարմիններուն յանցաւոր են, միայն Երեւա՞նը արդար է։

Երրորդ պատկերազարդ պատմութիւն մը։

Փարիզի կարմրուհիներու չարաճճիներէն հոյակա՛պ դիւա մը յղացեր է,— Դաշնակցութիւնը կ'ուզէ որ հայ վինուորները քաղաքացի չդառնան, որովհետեւ, «կը յուսան տակաւին, նոր սպանդ մը սարքել հայ ժողովուրդի գլխուն եւ ատոր համար պէտք ունին տարագիրներու ապընկերային հայրենազուրկներու բազմութեան մը։ Ինչո՞ւ,— ի հարկին ֆէտայիներու խումբեր կազմակերպելու անոնցմով»...

Հիմա փորձեցէք բացատրել այս երանելիներուն թէ՝ զօրացող եւ օտարահպատակ ֆէտայիին տասն անգամ աւելի նախընտրելի է, պայմանաւ որ իրեւ ճակատ չունենայ ... Սպանեան։

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԹՈՒՐՔԵՐԸ ՄԻՇՏ ԱՆՀԱՇՏ ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹԻ ՀԱՐՑԻՆ ՄԷՋ

Գիշեր ցերեկ ժողով Էնկիւրիի մէջ

« Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի Ժընեւի թղթակիցը հետեւեալ կերպով կը ներկայացնէ Ալէքսանտրէթի հարցին վիճակը.—

Թուրքիա կը պնդէ որ անմիջապէս կարգադրուի խնդիրը եւ կը մերժէ որ եւ է յետաձգում։ Ան պիտի դահանայ Սանճաքին փաստական անկախութեամբ, որ սակայն պիտի չտարածուի մաքսային դրութեան եւ օտար պետութեանց հետ եղած յարաբերութեանց վրայ։ Հետեւաբար նահանգը կրնայ զոնէ տեսականօրէն մաս համարուիլ Սուրիոյ։

Թրքական կառավարութիւնը զոհացուցիչ չի նկատեր Պ. Լէօն Պլումի առաջարկած իրաւախոհութիւնը, որ կը տրամադրէ աւելի լայն ինքնավարութիւն եւ որոշ հակակշիռ Ազգերու Դաշնակցութեան միջոցով։ Թերեւս ամէնէն կարեւոր իրողութիւնը որ կրցայ երեւան հանել, սա է.— Թրքական կառավարութիւնը ամենամեծ ուշադրութիւնը կ'ընծայէ որ եւ է առաջարկի որ կրնայ ըլլալ Պ. Իտրնի կողմէ։ Իրրեւ վերջին միջոց կրնայ ընդունիլ անոր իրաւարարութիւնը։

Էնկիւրիէն կը հեռագրեն յունուար 22 թուակիռվ.— Նախարարները երէկ ժողով գումարեցին երկու անգամ։ Երկրորդ ժողովը վերջացաւ կէս գիշերէն յետոյ։ Նախարարները տեւական յարաբերութեան մէջ են Ժընեւի եւ Պոլսոյ հետ, ուր կը բնակի այժմ Ամթասիւրք։ Կարգ մը նախարարութեանց մէջ, պաշտօնատարները ներկայ են գիշերն ի բուն։

*** Արաբական թերթերը կը գրեն թէ Թուրքերը Արաբներուն արդիւնած են մանել իրենց մղձիթները։ Ասոր վրայ քրիստոնեաները իրենց եկեղեցիները բացած են Արաբներուն առջեւ, որոնք հոն գացած են աղօթելու։

*** Ժընեւէն կը հեռագրեն թէ որ եւ է լուրջ յառաջդիմութիւն չէ կատարուած Սանճաքի հարցին մէջ։ Երկկ աւելի կարեւոր տեսակցութիւն մը տեղի պիտի ունենար Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ ներկայացուցիչներուն միջեւ, կարելի իրաւախոհութեան մը մասին։ Թուրքերը միշտ անհաշտ են եւ կ'ուզեն որ վճռը լուծուի Ա. Դ. Ժողովուրդի ներկայ նստաշրջանին մէջ։ Ֆրանսա սկիզբէն ընդունած է Ազգաժողովին իրաւարարութիւնը՝ առկախարերին կողմէ առաջարկուելիք իրաւախոհութեան մասին, իսկ Թուրքիա երբեք տրամադիր չերեւար ընդունելու այդ իրաւախոհութիւնը։

ԹՈՒՐՔ ՄԱՄՈՒԼԸ ԿՐԱԿ ԿԸ ՏԵՂԱՅ

«Դաշնակ»ներուն դէմ եւ կը զգուշացնէ Հայերը

«ՖՐԱՆՍԱՑԻՆԵՐԸ ՀԻՄԱԿ ԱԼ Կ'ԱՇԽԱՏԻՆ ԴԱՇՆԱԿՆԵՐԸ ՓՈՐՁԱՆՔ ԴԱՐՁՆԵԼ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒ ԵՒ ՀԱՅԵՐՈՒ ԳԼԽՈՒՆ»

« Ճիմհուրիյէթ » հետեւեալ հեռագիրը կը հրատարակէ շտնդալից խորհրդարանական թղթակիցը.— «ԴԱՇՆԱԿ ՀԱՅԵՐՈՒ ՄԷԿ ԼՐԻՒՒԻՒԹԻՒՆԸ.— ՅԱՆԴԳՆԱՄ ԵՆ ԳՆԴԱԿ ԱՐՁԱԿԵԼ ՊԼԷՃԼԱՆի ԹՐՔԱԿԱՆ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԻՆ ԴԷՄ».—

ՀԱԼԷՊ, 17 յունուար.— Պէյլանի Դաշնակ Հայերը անարդած են Թրքական յիշատակարանը, գնդակ պարպելով անոր վրայ։ Տեղական կառավարութեան եւ Ֆրանսացիներու քաջալերութեամբն է որ Դաշնակները գործած են այս ա-բարքը։ Նպատակն է զրդռել Թուրքերը եւ նոր միջադէպեր յարուցանել։ Թուրք ժողովուրդը չգոզք գիտցողներուն մօտ բողոքից Դաշնակներու կատարած այս յարձակման դէմ։

Յաջորդ օրը, յունուար 19ին, նոյն թերթը հարկ դատած էր խմբագրական մըն ալ նուիրել այս հարցին, հոչակաւոր Եունուս Նատիի բերնով։ Ահաւասիկ այդ ղրկուիչ խմբագրականը.—

«Սուրիոյ Ֆրանսական պաշտօնեաներուն չնորհիւ, հոգեդարձ ունեցան կարգ մը անիծեալ անուններ, զոր չատոնց մոռցած էինք։ Այդ կարգէն է «Հայ Դաշնակ գոմիթէ» պարբերութիւնը։ Երբ հասկցուեցաւ որ Անթաքիոյ Թուրքերը եւ անոնց հետ միասին Հայերը չպիտի մասնակցին ընտրութեանց, Ֆրանսացիները Դաշնակ գոմիթէէն փարիզի կեդրոնէն մարմին մը բերել տուին Սուրիա եւ զանոնք ու Սանճաքի համախոհները գործի լծելով՝ բարոյական եւ նիւթական չարք մը ճնշումներ կատարել տուին Սանճաքի Հայերուն վրայ։

Այս սպառնալիքը, խառնուած քարոզութեան զանազան ձեւերուն, բոլորովին ապարդիւն չանցաւ։ Թէեւ կասկած չկայ թէ Հայերու խոշոր մեծամասնութիւնը չմասնակցեցաւ ընտրութեանց, բայց զոհ մասամբ մասնակցեցան անոնք։ Այս ձեւով ընտրութեանց մասնակցողները ամբողջովին արդարացնալի են, որովհետեւ մէջտեղը կար Դաշնակ կարգապահութիւնը (*տիսիփլին*) իր ամբողջ արիւնոտ ահաւորութեամբ։ Գիտէք թէ ի՞նչ է այդ տիսիփլինը.— տրուած հրամանը չկատարողները կը սպանուին։

Արդէն, Հայեր տեղաւորելով Թուրքեստանեան սահմանին վրայ, Ֆրանսացի գաղթային պաշտօնեաները ծրագրած էին օր մը օգտուիլ ասկէ։ Անոնց աչքին՝ Հայերը մատաղցու ոչխարներ են, կոչուած պատուարի դեր կատարելու ի հարկին։

Մասնաւորապէս այս իրողութիւնը գիտնալով է որ մենք այդ տարրին վրայ պիտի նայինք — եւ ըստ այնմ պիտի վերաբերուինք — այն տեսակէտով որ ան ի վիճակի չէ ոչ Ֆրանսացի գաղթային պաշտօնեաներուն, ոչ ալ նոյնիսկ Դաշնակ Գոմիթէին ենդած դերերը ամբողջովին անհետացնելու։ Ի մէջ այլոց, Հաթայի Թուրքերուն կը յանձնարարենք,— այդ շրջանի Հայերը իրենց չափ անմեղ եւ հազարումէկ սպառնալիքներու ենթարկուելու տեսակէտով իրենց չափ հարստահարուած (*մաղլում*) մարդիկ են։ Միշտ այս տեսակէտով նայելու են անոնց եւ միշտ եղբայրական վերաբերում ցուցնելու են անոնց։

Սակայն, ոչ միայն Անթաքիոյ, այլեւ ամբողջ աշխարհի Հայերուն կը յանձնարարենք իրենց ամբողջ ուժովը եւ քաջութեամբը աշխատիլ՝ ազատելու համար Դաշնակ գոմիթէէն անիծապարտ ազդեցութենէն։ Այդ գոմիթէն աղէտ մը եղած է Հայութեան համար եւ որքան չատ չարունակուի եւ խառնուի Հայութեան գործերուն՝ այնքան աղէտ պիտի դառնայ։

Այս ձեւով չարժելով, Թուրքերը եւ Հայերը միաժամանակ կը ձախողե-

(ԼՈՒՐԵՐՈՒ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՆՈՐ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

“17 ամբաստանեալներ խոստովանած են իրենց յանցանքները,,

*« Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի թղթակիցը կը հեռագրէ Մոսկուայէն.— Այս առեղ կ'ըսեն թէ 17 ամբաստանեալները բոլորն ալ խոստովանած են իրենց յանցանքը։ Ընդհ. դատախազն է Վիշինսքի, այն Լեհը որ միեւնոյն պաշտօնը կատարեց Զինովիեւի եւ ընկերներուն դատավարութեան առեն, իսկ նախագահը՝ դարձեալ Ուլրիխ։ Բոլոր ամբաստանեալները հարազատ «հին բոլշեւիկներ» են, որոնք, ինչպէս կըսէ պաշտօնաթերթը «Իզվեստիա», «նոյնիսկ լրբութիւնն ունեցած են իրենք զիրենք կոչելու բուն իսկ Լէնինի բոլշեւիկները»։ Կ'ըսեն թէ ատոնց ոճիրները չատ աւելի ցած են քան այն մեղքերը որոնց համար զնդակահարուեցան Զինովիեւ եւ ընկերները։ «Փրավտա»յի եւ «Իզվեստիա»յի յօդուածները արդէն կը ցուցնեն թէ ինչ ուղղութեան պիտի հետեւի դատաքննութիւնը։ Նախ փորձ մը պիտի կատարուի ապացուցանելու թէ ամբաստանեալները, որոնցմէ չատերը կը պատկանէին Լէնինի «ներքին չրջանակ»ին, իրականին մէջ, յեղափոխութեան առաջին օրերուն միչտ կ'ընդիմանային եւ նոյնիսկ կը դաւադրէին նոյն ինքն Լէնինի դէմ։ Նպատակը պիտի ըլլայ ցուցնել թէ անոնք հակառակ չէին միայն Մեծ Սթալինին որ այժմ պաշտօնապէս նուիրագործուած է իրրեւ Լէնինի ամենամտերիմ աշակերտը եւ նախընծայ յաջորդը։ Ամբաստանեալներէն ոմանք այսօր կ'անարգուին նոյնիսկ այն մեղադրանքով թէ վարանած են ատորագրել Լէնինի անջատ հաչտութիւնը Պրէսթ Լիթովսքի մէջ, որով Ռուսաստան կը լքէր իր դաշնակիցները 1918ին։ Այս օրուան դատին ետին ծածկուած հակառակութիւնները ետ կ'երթան մինչեւ 13 տարի եւ աւելի։ Ամբաստանեալներէն առ նուազն վեց ատորագրած են 1923 հոկտեմբերի հոչակաւոր գիրը որ կը կոչուի «46ներու յայտարարութիւն» եւ որով Թրոցքիի ուժ կը տրուի ընդդէմ Սթալինի, երբ արդէն անյայտ կը համարուէր Լէնինի առողջական վիճակը։

Փիաթաքով, որ առեն մը Ռուսաստանի զինուորական եւ ծանր ճարտարարուեստի «ուղղը» կը համարուէր, պիտի ամբաստանուի իրրեւ անձնասպէս կազմակերպիչը կարգ մը արկածներու՝ Ռուսաստանի երկու մեծ ածխահանքերու Տոնեցի եւ Քուզնեցի մէջ։ Նովօսիպիրսքի վերջին դատավարութեան առեն, ամբաստանեալներէն Տրոպնիս եւ գերման ճարտարապետ որ մահուան դատապարտուեցաւ եւ յետոյ ներուեցաւ, երկուքն ալ հաստատեցին թէ հանքային արկածը հրամայուած էր Փիաթաքովի եւ ֆաշական պետութեան մը պաշտօնական ներկայացուցիչին կողմէ (Գերմանիա)։ Ամբաստանեալներէն չատերը տասը տարի առաջ պահանջած էին անոզոք միջոցներ ձեռք առնել, ամբաստանիլ ոչնչացնելու համար անհատ առեւտրականները եւ խորտակելու պետացիներու ընդդիմութիւնը հատաքական տնտեսութեան։ Սթալին նախ հակառակեցաւ, յետոյ համաձայնեցաւ։ Հակառակ այս իրողութեան, հիմա կ'ամբաստանուին իրրեւ կազմակերպիչ դրամատիրութեան եւ քաղքենի կարգու սարքին վերահաստատման, ի հարկին Ռուրդային Միութիւնը անդամահատելով օտար պետութեանց բանակներով։ Այս ամբաստանութիւնը պիտի հիմնուի Լոնտոնի նախկին դեսպան Սոքոլնիքովի գործունէութեան վրայ։ Սոքոլնիքով հակառակ Թրոցքիի նախկին գաղափարակիցն ըլլալուն, միչտ կը չահագովէր, պետացիական չափաւոր քաղաքականութիւն մը եւ օտար ապրանքներու ներածումը, նախկին աշակոդմեան վարիչներու՝ Ռիքովի եւ Պուխարինի հետ։ Այս պատճառով Սոքոլնիքով կը համարուի «համայնավար-բուրժուական դաշտանեան տնտեսական ճակատին վրայ»։

Ռատէ՝ երկկ ատեն, այսօր «բուհնուր օձ»

«Իզվեստիա»յի նոր խմբագրապետը հետեւեալ բառերով կը պատուէ երէկուան խմբագրապետը՝ Ռատէք.— «Այս սողոսկուն, կեղծաւոր, լկտի սողունը, այս Թրոցքիական Բունաւոր օձը, որ իր ճանկերը կը ծածկէ իր փաղաքուչ ժպիտին մէջ, իր ամբողջ կեանքի ընթացքին մաքառած է Լենինին դէմ եւ բազմաթիւ անգամներ պարտութեան մատնուած։ Ան օրդի մը պէս կառչեցաւ խորհրդային պետութեան հզօր կաղնիին, բազմաթիւ անգամներ իր գոյնը փոխելով եւ խրելով դէպի պետին խորերը, այնտեղ հիւսելու համար իր հակայեղափոխական ոստայնը, որպէսզի խորտակէ մեր ազգը եւ հայրենիքը»։

*** Ինչպէս յայտնի է, գատավարութիւնը սկսաւ երէկ, Մոսկուայի մէջ։ Ընդհանուր կարծիքը այն է թէ մահուան պիտի դատապարտուին առ նուազն գլխաւորները,— Ռատէք, Սոքոլնիքով, Փիաթաքով եւն.։ Ամբաստանեալներէն վեցը Հրեաներ են։

Հանայնավարներ եւ ժողովրդական ճակատը

Ուրբաթ օր գումարուեցաւ համայնավար կուսակցութեան ազգային խորհրդաժողովը, Մոնթրէյլի մէջ, մասնակցութեամբ հարիւրաւոր պատգամաւորներու եւ նախագահութեամբ Պ. Մարսէլ Գաչէնի։ Կուսակցութեան ընդհ. քարտուղարը, Մորիս Թորէզ իր ճառին մէջ չեչտեց թէ պիտի չարունակեն «ամէն բան ընել ժողովրդական ճակատին համար եւ ժողովրդական ճակատին միջոցաւ»։ Այս առթիւ յիշեց Լէնինի մէկ խօսքը.— «Մենք երբեք երդում ըրած չենք աւելի ձախ ըլլալ քան ամբողջ աշխարհը»։ «Կուսակցութիւնը վռնտեց ուրացողները եւ պատակտիչները։ Կուսակցութիւնը իր պայքարը տարաւ երկու ճակատի վրայ,— անոնց դէմ որ կը մտնեն յեղափոխութեան սկզբունքները եւ անիշխանականներուն դէմ որոնք իրենց չատախօս ջղագարութիւնը յեղափոխական գործ կը նկատեն»։

Կարդացուած տեղեկագրին համաձայն, կուսակցութեան անդամներուն թիւը, որ 80,000 էր անցեալ տարի, ժողովրդական ճակատի կազմութենէն առաջ, բարձրացած է 280,000ի։ Ընտրչի հաստատութեան բանուորներուն մէկ չորրորդը համայնավարներ են։ «Իւմանիթէ» կը սպառի օրական 400,000 օրինակ, կիրակի օրերը՝ 500,000։ Քարտուղարը նորէն չեչտեց թէ կուսակցութիւնը յեղափոխական նպատակներ չունի առ այժմ, իր ծրագիրը ժողովրդական ճակատի ծրագիրն է, բայց պիտի չարունակէն պահանջել ժերութեան թոշակ, օդնութիւն՝ մայրերու եւ պաշտպանութիւն մանուկներու, զարման՝ «ծնունդներու նուազման ծանր տագնապին որ կը սպառնայ ազգին» եւն.։

ՀԱՎՈՒԹ ՎԱՀԳՈՒՏԱՆԱՑ

(ՂԱՀԱՎԱՑԱԿԱՆ ՎԵՊ)

— ո. —

Լոնդ.— 1936 թիւս. 13ին, Ուշ – հղած Օրուան աբբ, գրադր ճաո ու Կարմրագետ ճոխացած յաճախ ճեփոր: Բեռնաթափ ընթացքի ընթացքին, ի հրատարակիչ հոգնած բեռնարկ.—

Ուրախութեան եւ մրմունջներ կը լսուին ամէն կողմէ, երբ ուղեւորները կը տեսնեն, որ ճամբան վերանորոգուած է եւ կարելի է շարունակել ճամբորդութիւնը:

Բայց ոչ բոլորը կ՚ուրախանան այդ լուրին: Ամէն ուղեւորի հետ ունի իր հոգերը, իր մտահոգութիւնները, որոնք ճամբորդութեան ընթացքին մոռցուած էին, բայց որոնք կրկին կը վերակենդանանան, երբ ճամբան կը բացուի:

Ահա՛ կառքի մէջ նստած է պարոն Ա. Ն. Ան, որ ճամբորդութեան ընթացքին ամէնէն աւելի խօսող անձն էր: Ան ամէն ուղեւորի հետ ծանօթացած էր, ամէնուն հետ խօսած էր, ամէնուն հետ ծիծաղած էր, ամէնուն հետ ճաշած էր, ամէնուն հետ ընկերացած էր: Ան ամէնուն ծանօթ էր, ամէնուն բարեկամ էր, ամէնուն հետ ինքզինքը հաւասար կը զգար:

Ան ամէնէն աւելի կը խօսէր, ամէնէն աւելի կը ծիծաղէր, ամէնէն աւելի կը ճաշակէր, ամէնէն աւելի կը քնանար, ամէնէն աւելի կը հանգստանար:

Ան ամէնէն աւելի կը սիրէր ճամբորդութիւնը, ամէնէն աւելի կը սիրէր ճամբորդները, ամէնէն աւելի կը սիրէր ճամբորդութեան ընթացքին ծանօթանալ նոր մարդոց հետ:

Ան ամէնէն աւելի կը սիրէր ճամբորդութեան ընթացքին

մսի՛ս:

Ահա դուռ մը կը ճռնչէ ու պառաւ մը երեսը խաչակնքելով դուրս կ'ելլէ: Ահա քահանան, աղօթքի մը կտոր շրթներուն, եկեղեցի կ'երթայ: Ան - դիէն քանի մը պառաւներ ակնածան - քով կը հետեւին անոր: Երթեւեկի խաչաձեւուած աղմուկներ: Երգեր: Ճանկարծ, եղանակի մը վանկերուն հետ, կը խորհի, լոյսը պոչաւոր աստղի մը պէս վար կը կախուի եր - կինքէն: Կը լուսնայ:

Գեղի ձմրան ցերեկը տարբեր է: Աւելի դեղեցիկ քան գիշերը:

Լոյսը հիմա պահապան հրեշ - տակի մը պէս թեւերը կը տարածէ ձիւնազարդ գեղին վրայ, հոս, պատ - կերը խորհրդաւոր երեւոյթ մը կ'առ - նէ: Կը դառնայ բանաստեղծական: Ներշնչարանը երազուն հոգիներուն կը քալենք:

Մեր ճամբուն վրայ, դպրոցական լաճերու խումբ մը «պատերազմ» կը խաղայ: Ինչ անհոգ են այս տղաքը: կարծես թէ մուտքի զանգակը հնչած չըլլար: Բայց որո՞ւ հոգ, խումբը արդէն երկուքի բաժնուած, կը չա - րունակէ կռիւը: Ահա մանուկ գին - ուոր մը կը վիրաւորուի: Արիւնը կը վազէ ձեռքին: Կուլա՛յ: Ցանկարծ, կռիւը տարբեր հանգամանք կ'առնէ: Կը հրահրի: Փոխ - վրէժի նախանձ մը կը խարազանէ ընկերները: Վերջ - պէս, վիրաւոր մըն ալ թշնամիին: Զիւնագնդակներու տեղ,հիմաբուռնցք - ները կը գործեն: Որ եւ է միջամուտ - թիւն ապարդիւն է: Ու պահ մը վերջ, վարժապետին պատկառազդու հասա - կը լուսնեան կը դառնապարտէ ամէն - քըն ալ:

Ինչ լաւ է, կենալ այսպէս հեռուն, ու դիտել մանուկներու կռիւը, մա - նաւանդ ձիւնի օրերուն:

Չէ բարեկամս, կ'երեւի թէ ներկա - յացում կամ չարժապատկեր տեսնե - լու համար միտգ ինկաւ քաղաքը: Բայց կեցիր, մի՛ աճապարեր: Սիրտդ թող չխռովի: Ինչ մըն ալ քալենք:

Տեսե՞ր էք արդեօք, ձիւնի օրերուն կարմիր արեւը կապոյտ երկինքին վրան: Ու մեր դիւղը, Գոմքը, այս բախտաւորներէն էր:

Առագաստէն ելլող հերարձակ նոր հարսի մը պէս, երբ արեւը Մաստա - ռի բարձունքէն ղէմքը կը ցուցնէր, քանի մը աղջիկներ հաւաքուելով մրչախը՝ պատկեր կը քաշէին ձիւնին վրան:

Մտիկ ըրէք, գեղի աղջիկներուն կա - բաւանն է կ'անցնի:

Արեւէն կարմրած սիրուն դէմքեր, ուր՝ սեւ խաղողի պտուղներուն չափ քաղցր ու խոշոր `դոյդ – դոյդ աչքեր կը վառին: Ծօնքեր՝ ծիրանի գօտիին պէս կամար եւ խորհրդաւոր: Գինիի տակառի նման ուռած կուրծքեր, ո - րոնց բարակ չղարչին տակ, կ'ըսես, երկ – երկու արեւելեան սեխեր կը պառկին: Սեւ ու երկայն մազեր, ուր բաղեղի մը ճիւղերուն պէս դիւթիչ, կ'երկարին մինչեւ գլուխերը: Ու հա - սակ գեղեցիկ, ինչպէս մայրիները Լիբանանի:

Բայց նայէ, նայէ սիրելիս, սա դի - մացի ցած պատերուն ստուերը, երկու զոյգերը կատուներու պէս կը խաղան: Որքա՜ն ամչկոտ են: Կը վախնան թէ մէկը պիտի տեսնէ: Պիտի խռովէ իրենց հոգին: Ու սէրը որ տատրակի մը նման թառեր է այդ ցած պատին վրայ, պիտի փախի: Տես ահա, տղուն սիրաջերմ համբոյրներուն տակ, աղ - ջիկը կը զոցէ իր աչքերը: Բայց զգոյշ, չաս առաջ մի երթար, չըլլայ թէ պղ - տորես այդ նորաբոլս սիրոյ աղբիւր - ները:

Ի՞նչ, կ'երեւի թէ մսեցար: Բայց ոչ, քիչ մըն ալ քալենք սա ձիւնապատ ծա - ռերու ծերպերէն դէպի վեր:

Այս պայծառ օդին, ուր արեւը ման - կամարդ աղջկան մը պէս կը ժպտի, ուր արծաթը գետնի ճերմակ սաւա - նին վրայ իր փոշին է ցաներ, հոգ, բաց դաշտին մէջ, գիւղացին ներկա - յացում դիտելու է եկեր:

Ահա, հակառակ ուղղութեամբ եր - կու հսկայ գոմէշներ մռնչելէն կը մօտենան: Բարի նախանձ մը կը կր - ծէ տէրերուն սիրտը: Ցանկարծ, եղ - ջիւրները կը զարնուին իրարու: Տարտամ նայուածքներ: Կռիւը հետ - զհետէ կը տաքնայ: Գոմէշի կռիւ: կարծես իրար պիտի բզքտեն: Վա՜յ պարտուողին:

Քիչ մը անդին, քանի մը երիտա - սարդներ ձիարշաւ կը խաղան: Նոյն բազմութիւնը հոն ալ զացեր է ծափա - հարելու հանդէսը: Ու այսպէս ամէն կիրակի: Մինչեւ որ բացուին զար - նան դռները:

Իրիկունը երբ արեւը պառաւի մը պէս օրօրուելէն դրան սեմէն ներս կը մտնէ, ժողովուրդը ձիւնէն կարմրած այտերով՝ ուրախ տուն կը վերադառ - նայ: Այս պահուն, երբ մուխը կը կո - խէ, ու ճրագները կը վառին, տան - տէրը նստելով տաքուկ թոնիրին չուրջ, կը սկսի պատմել իր զաւակ - ներուն դիւցազնավէպեր եւ հէքեաթ - ներ:

— Կար ու չկար ...

Հայրենի՛ ձմեռ, հայրենի՛ ձմեռ, այս պահուս, այս անարեւ, անձիւն քաղաքին մէջ, վառարանիս մօտ նս - տած՝ ձեռքերս քեզի կ'երկարեմ: Քու սուրբ յիշատակներդ որ կ'երազեմ կէտ առ կէտ, չեն բաւեր տարագիր սրտիս կրակը մարելու: Ու կ'ուզեմ ճիշդ հի - մա, ունենալ արծուի թեւեր՝ թռչելու դէպի քեզ, դէպի դիւղս: Հոգ չէ թէ մահն ձեռքերս, կարմրին անմպիտ այ - տերս, ու ցուրտէն մզմզան ոտքերս: Արիւնին:

Բայց թող հոգ ըլլամ, դիւղիս ձիւ - նապատ փողոցներուն մէջ, դիտելու համար բոլոր հանդէսները, երգերն ու պարերը, խաղերն ու սէրերը: Ու թող քալեմ այդպէս, երկար, ձիւնին մէ - ջէն, մինչեւ որ մտնմ, յոգնիմ: Բայց հոգ պիտի չընեմ: Ցաւը պիտի չազ - դէ ինձ: Պիտի հրճուի՛մ:

Տա՛ր, տար զիս ըսի, այս անարեւ, անձիւն քաղաքէն դէպի իմ դիւղս, հայրենիքս, ուր՝ այս պահուս ձիւնը պարիսպ է նետեր, ուր արեւը, կա - պոյտ երկինքէն սէր ու ժպիտ կը ցա - նէ:

Հայրենի՛ ձմեռ, հայրենի՛ ձմեռ...

ԾԱՏՈՒՐ ՊԻՐՊԻՐԵԱՆ

ԿԱՐԴԱՑԻՔ ԵՒ ՏԱՐԱԾԵՑԻՔ

«ԾԱՌԱՅ»Ը

ՀՆՈՑ ԵՒ ՆՈՐՈՑ

— . —

ԻՇԽԱՆ ԳՈՒՒՏՈՆ ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ

Հին վաւերաթուղթեր որոնող փը - րանասցի բարեկամ մը, որ **F. J.** կը ստորագրէ, առջի օր ինծի յանձնեց իր տպաւորութիւնները, ի մասին նախկին Վենետիկեան Ամբրոսիոս Վ. Գալֆայեանի, տեսուչ, բիւ կրըճէլի Մուրատեան վարժարանի, ապա Հա - պէշիստան — եղրայրը՝ Խորէն Նար - պէյի, բառագիր, հեղինակ եւ աւելի թարգմանիչ շատ մը գործերու, որ իբրեւ իշխան Լուսինեան, ապրեցաւ իր կեանքին վերջին տարիները եւ մե - ռաւ գրեթէ չծաւորութեան մէջ: **F.J.**ի ձեռնհասութիւնը չունէի, իրեն չափ ճշդորոշութեամբ ներկայացնելու հա - մար երկհատոր փրանսահայ հսկայ բառարանին հեղինակը: Շնորհակա - լութիւնս կը յայտնեմ իրեն, որ իր ցօգերը այսօր հանրութեան սեփակա - նութիւն կը դարձնեմ, թարգմանելով զանոնք բառ ան բառ:

ԱՐԵՒՈՐԴԻ

— 1880ին էր, մասի վրայ համ - րուող անցորդները որոնք կ'երթեւեկէ - ին Նէոյլիի ծառուղիին վրայ, լայն եւ ամայի ճամբայ, ճշմարիտ արքա - յական պողոտաներու հանդոյն, գրեթէ ամէն առաւօտ, կրնային տեսնել, փարիզէն վերադարձող, մանուցա - տուկ անդրուազար մը (աթըլաժ):

Միահէծ ցած կառք մը բաւական հինցած, զոր կը քաշէր մրգուղ երե - լոյթով ձի մը: Նիհար ծերուկ մը կ'առաջնորդէր զայն, նուրբ դիմազը - ծութեամբ, հեռակայ արեւներու տակ խանձած, հրաբորբ սեւ աչքերով, ո - կեպատ ակնոցներու ետին ապատա - նած, դիմազծութեամբ զոր կ'եզերէ - ին ճեպ - ճերմակ մօրուք մը եւ խոպո - պաւոր երկար մազեր: Միշտ բարձրա - դիր չքեղ գլխարկ մը կը դնէր, թող որ այդ առեն, դեռ ժամանակավրէպ է - բեւոյթ մը չէր, քովը բազմած էր ա - րեւելատիպ տարէց կին մը: Ետին, բազմոցին վրայ, քաննոց, համես - տօրէն հագած սեւ ասուիլ բաճկոն մը (ի չղոյզ համազգեստի) փոքր ծառայ մը, որ կանգնելիր էր ուղիղ կենալ, բաղուկները կուրծքին վրայ՝ խաչ ը - րած: Ան ունէր չատ մը Ֆրանսացի մեր չինականներու յատուկ կենա - յորդ եւ զուարթ դէմքը, եւ բնութիւ - նը զայն ըրած էր զանգրահեր, եւ այնքան առաւօրէն որ մազերը դուրս կը խուժէին այլանդակ գլխանոցին է - զերքներէն, որ ապահովաբար ուրիշ գլուխներ պատապարած էր: Կը թուէր թէ իր մազերուն յորդառատութեան համար հպարտ էր, զոր մեր ժամանա - կակից չատ մը երիտասարդներ, հը - պարտօրէն, կը ցուցադրեն այսօր, տաք – պաղ եղանակներուն:

Ամբողջութիւնը վերապահ, հա - մեստ, մանաւանդ շատ désuet էր: Զայն տեսնելուդ պէս, խղդուդղ պիտի բռնէր, եթէ անմիջապէս ուշադրու - թիւնդ չհրաւիրէին կառքին panneaux-ները, որ հազար զինանշաններ, ար - քայական թագով եւ չքանչաններու մանեակներով կը կրէին, այս ամէնը, այնպէս ինչպէս — բայց աւելի հա - մեստ ձեւով — դրօշաձեւ կը պարզէ - ին — Լուի ԺԴ. եւ Լուի ԺԵ. թագա - ւորները: Հակապատկերը որ կար այս համեստ անդրովարին, որ յամրա - քայլ այս երեք ճամբորդները կը բե - րէր եւ այս գլխուս պատյտ տուող գի - նանշանութիւններուն միջեւ, կասկածամիտ կը դարձնէր դիտողը: Ո՞վ կրնար ըլ - լալ նորին վեհափառութիւնը որուն կերպարանքը մանաւանդ կը մարմնա - ցնէր աւելի ճիշդ տարիքոտ գինուո - րական մը տիպարը, որ ոսկեպատ ակ - նոցներուն ընդմէջէն հին պապիւրոս - ները կը վերծանէ ...

Մեր եւ իր տան ուսեստի հայթայ - թիչը, Նէոյլի – Սիւր Սէնի մէջ, ա - ռեղծուածին հանելուկը պարզեց: Հասկցայ որ նորին վեհափառութիւ - նը, որ Հայ մըն էր, իշխան Լուսին - եան տիտղոսը տուած էր ինքներէն: Կիպրոսի այն թագաւորներու — Ֆը - րանսայի ասպետներու վերջինակն էր, որոնց հարստութիւնը բնաւոհմիկ իշ - խաններու հետ կնքած մչտական խը - նամութիւններով, այնքան բազմաթիւ են, ԺԴ. եւ ԺԵ. դարերուն: Դժուա - բաւ լուծելի հարց մըն էր, բազմա - զան աւանդավէպերու մէջէն, զոր ծե - րունին, դիւրութեամբ պիտի կրնար հաստատել: Եթէ իր գինանշանը խնդ - րական էր, իր պատկառազդու մոյն - քը խարուսիկ չէր, վասնզի աւելի ուշ բարեկամէ մը, որ իշխանին դպրոցա - կիցն էր եղած Արեւելեան Լեզուներու ուսմանց մէջ, (անունը չեմ յիշուած, բայց Գոլէճ տը Ֆրանսի ամէնէն մեծ արաբագէտն է եղած. Շ.Թ.), կը դա - սէր զայն ամէնէն հմուտ բանասէրնե - րու կարգին ...

Միահէծ կառքը, Նէոյլիի ծառուղիին մէջտեղը հպլիւ թէ հասած, հին փո - տատան քովը, նորէն ճիշդ դիմացը, կանգ կ'առնէր, պզտիկ, շատ պզտիկ տան մը առջեւ — որ պանդոկի ոչ մէկ երեւոյթ ունէր — յորդառատ մագե - րով ծառան իր բազմոցէն կը ցատկէր, կը բանար վանդակորմը, կառքը ներս կ'առաջնորդէր, եւ երբ տէրերը վար իջած էին, ամբողջ խումբը ներս կը տեղաւորէր, եւ փութով բաճկոնը կը հանէր վանդակի այս տղամարդը ու - րիշ դործեր ալ կը կատարէր: Քար - տուղարն էր եւ նոյն իսկ կը ստորա - գրէր կ'երեւի «Մելուզինի» կարգին, տիտղոսաբաշխումները եւ հոդ ալ ան - տարակոյս չէին վերջնար այս եզա - կան մարդուկին պաշտօններն ու ծա - ռայութիւնները: Երեւակայական թա - գաւորները, ինչպէս չատ մը անկեալ թագաւորներ, ոսկիի մէջ չեն տապլ - ուիր: Բազմահմտութիւնն ալ հարուստ չեն կրնար ըլլալ: Եթէ փորձեն խոկ, աղետալի կը դառնայ անոնց համար այս պարագան: Պղճատարութիւնները ապարդիւն կը դարձնեն այդ միտու - մը, եւ կ'ենթարկէ զանոնք ցաւալի մի - ջադէպերու:

Այսպէս ալ պատահած է, ըսին ինձ, իշխանին համար, որ աղնուականու - թեան տիտղոսներ կը բաշխէր, որոնց համար պահանջած փոխարժէքը բա - նաւոր էր սակայն: Տիտղոսակիրներ կային, որոնք կը զուարճանային կամ հպարտ էին առանց երկար բարակի նայելու, ընդհանրապէս գոհ էին: Ա - մատ մը սակայն, Վիչելի մէջ ուր իշ - խանը զացած էր իր առողջութիւնը կազդուրելու, ասպետի տատիճանի նոր տիտղոսակիր մը, աւելի հետա - քրքիր մը, տեղեկութիւններ կը քա - ղէ, եւ յուսահար կ'ըլլայ եւ չունչը կ'առնէ տեղւոյն ոստիկանապետին մօտ: Գործը կրնար տհաճութիւն պատճառել իշխանին, եթէ ոստիկա - նապետը, մտացի մարդ, կարճ չկապէր, իր սպառնական դիտողութիւնները ծերուկ գիտնականին ուղղելով հան - դերձ չհասկցնէր բողոքարկուին, թէ այս գործը երկուքին համար ալ, այն - քան պատուաբեր չէր, եւ թէ իրենցմէ մէկը միայն աւելի ծաղրանքի արժա - նի էր ...

Զեմ դիտեր որ թուականին մեռաւ իշխան Լուսինեանը, 1882ին ձգեցի Նէոյլին, եւ ազկից ի վեր բան մը չլսե - ցի իր մասին, ոչ ալ իր երկերու մա - սին, որոնք առանձինն իր կեանքը լուսազարդած են պատուաբեր փայ - լով մը:

ՄԻՏՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ

ԽՔՈՒՄԻ ԱՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

— . —

Զենք դիտեր թէ ի՛նչ կը նշանակեն խթում եւ նաւակատիք բառերը, որոնց ստուգաբանութեան մասին զանազան կարծիքներ կան: Ի՞նչ կը խորհի Տա - րագ,— հետաքրքիր ենք: (Արեւելա - հայերը խթման երեկոն կ'անուանեն թաթախման երեկոյ):

Ծննդեան տօնին՝ վանեցիները սո - վորութիւն ունին հայաւ հագուստներ հաղնիլ, եթէ ոչ՝ «Զատիկը կը ծր - ան»:

Ծննդեան պահքի չարթնուն, տունե - րը «չըփ – չըփ» կըլլան, ամէն բան «ապտրակ», այսինքն խառնիխուռն եւ անկարգ: Օր մը լուացք, օր մը կար – կութ կ'ընեն, բայց երբեք բուրդ ատնորել, ճախարակ մանել, բամպակ գդել: Նաւակատիք օրով՝ արգիլուած է մխա ջարդել եւ եփել:

Խթման երեկոյին, ժամերգութեան օթակը հաղարհինդ հարիւր անդամ կը զարնէ կռչնակին:

Ամէն տուն, ուր արու զաւակ կամ տան մեծ չկայ, կիներէն մին դուռը կը բանայ կիսովին եւ անցորդներէն պանձրանց կը խնդրէ, այսինքն պահ - քի լուծումի հրաման: Տան մէջ խունկ կը ծխեն, եւ խունկին անուշիկ հոտը կը խառնուի տաւեխին ու բաղարջին բուրումներուն, եւ ախորժելի քաղ - ցրութիւն մը կը սփռուի փողոցներուն մէջ: Բայց մինչեւ երկնքի հօթը լոյ - սերը չհամրուին, ծոմը չի լուծուիր: Պապածինը կը հանէ աչքերը անոնց որ չեն համբերեր: Վանքերու մէջ պա - ներ, մածուն, կարագ չեն ուտեր, այլ միայն ձէթով ապրան, ձկտուր, ճմուռ եւ ոուզով տապկած դդում:

Խթման երեկոյին՝ տուներու դռնե - րուն ճկիկը կը ճկճկայ չարունակ: Տան տիկինը կը հասկնայ, որ նոյն տարին դով – տաքցոց (ջերմ բռնող) մըն է, որ իր ցաւերը փարատելու համար ուխտ ըրած է խթման երեկո - յին եօթը դուռնէ ժողովք ընել, ա - ռանց բան մը արտասանելու:

Այն տուները, որոնք նոր մեռելներ ունեցած են, խթման երեկոյին կ'ըն - դունին «գլուխ - հարցում եկողներ» կամ անոնց կողմէ ղրկուած կերա - կուրներ եւ միրգեր:

Հետաքրքրական է նաեւ «ալէլու - իա»ն, որ Բիւթանիոյ գիւղերուն «ա - ւետիս պատրաստղներու» արարողու - թեան կը նմանի:

Ուրմի երիտասարդներ, խթման երեկոյին, ժամէն վերջ, «ալէլուիա» կը կատարեն: Զորցած դդումի մը, կամ ճլորի մը մէջ հոգէ ճախուձ ճրագ մը կը տեղաւորեն, երկարավիզ դդումին կը կապեն երկար չուան մը, եւ դրացիներու տան երդիքէն կը կա - խեն վար: Մէկն ալ դուռը կ'երթայ՝ բան պահանջելու:

— Մարէ՛, ալէլուիան եկաւ, ո՞վ դովէ:

— Բարով թող գայ, զաւակս, քեզ պիտի գովէ:

Ու կը սկսին.

Ալէլուիա՛, ալէլուիա՛ ...

Այսօր ծնունդ է Մարիամայ,
Քամակն ի զարկ խաչաբարին,
Ծնաւ երէ Ցիսուս որդին,
Մարիա՛մ, Մարիա՛մ, էո ծնաւ բարին:
Էրանիկ էե սուրբ խանձարուր,
Քրիստոս մէջ էե փաթաթեցին,
Էրանի էե բարձր օրօրոց,

Ցիսուս ի էեզ օրօրեցին:
Էրանի էե սուրբ Մարիամ,
Որ Քրիստոսին օրօր ըսիր:
Էրանի էե Օվանէս,
Որ Քրիստոսին խաւր եղար:
Էրանի էե Հոռոմսիմայ,
Որ Քրիստոսի տատմէր եղար:
Էրանի էե գետ Յորդանան,
Քրիստոս մէջ էե մկրտեցին:

Ցետոյ կը սկսին այն պատմութիւնը թէ ինչպէս երուսաղէմը չինուեր է, սիւնը եւ գերանը պակսեր է, առած են սղոց ու կացին, գացած են ծառ մը կտրելու, ծառը ճչած է՝ երբ կացի - նը իրեն է զպած, իսկ երբ սղոց են քաշած՝ արիւն է բխած այդ ծառէն:

Ցետոյ տունը զոր պիտի գովեն՝ կը նմանցնեն երուսաղէմի տաճարին.

Ըսա տունիկ Աստուծու շինած,
Ալաշ վերէն ծիլ ծիլ ոսկի,
Կողը վերէն սրբատուն մարգրիտ,
Չարսւերը մէջ բանց եղունիկ,
Աւելը ձեռ փունջ մանիշակ:
Ալէլուիա, ալէլուիա:

Սակայն պէտք է գովել նաեւ տան մանչ տղան.

— Ձեր տղուն անունն ի՞նչ է:

— Գաւռնիկ:

Գաւռնիկ ցատեր ծառի տակին,
Բըրչէմ թալեր ծառի ճիւղին,
Սեղան առջեւ հազար բարի,
Աչու ձեռին նռան գինի,
Շորոր կուգայ ճռուընալով,
Խորոտ ձէնով պրոպրոալով:
Ալէլուիա, ալէլուիա:

Եթէ տունին մէջ մանչ զաւակ չը - գտնուի, աղջիկը չեն գովեր, այլ մի - այն տան գլխաւորը.

Արսէնի ճուքն էր ճթացաւ,
Քաղցրացաւ, ամպրաւացաւ,
Մէր կերաւ, աճմահացաւ,
Խէր կերաւ, կօտն էրեցաւ:
Արսէն ցատեր ծառի տակին,
Պչուում թալէ ծառի ճըղին,
Կթխէցոտ ձեռ ճռան գինի,
Սեղան առջեւ հազար բարի:
Ալէլուիա, ալէլուիա:

Տարբերակ մը.—

Նահապետին ճուք ճթացաւ,
Մէր կերաւ, ուրախացաւ,
Հէր կերաւ, աճմահացաւ,
Քոյր կերաւ, կօտն իրեցաւ,
Մօրքուր կերաւ, վերվեր թռաւ:
Ձեռքն է բռներ ճռան գինին,
Ծամեր թալե ծառի ճըղին,
Բարին թող գայ վէր տներաց,
Չարն թող երթայ վէր սարերաց:
Ով կուտայ, տուն չէն մնայ,
Ով չի տայ, իւր էէփ գիտայ:
Ալէլուիա, ալէլուիա:

Բայց պէտք է բան մը տալ աւետա - ւորներուն,—գիւղերու մէջ՝ ալիւր, ձէթ, հաւկիթ, արդար իւղ, իսկ քա - ղաքի մէջ՝ դրամ, դինիի դին ընելու:

Մամիկ, մամիկ, ես էե ծառայ,
Սոյեր հագի էե ճովոոց,
Ձուխ մառնի դուռ մէլար գնա,
Քեասէն իլէն պօպօլոզ արա,
Քեզմէ չուգեմ ձի մը, ջորի մը,
Քեզմէ կ'ուզեմ մէկ գինու գին.
Ալէլուիա, ալէլուիա:

Գիւղացիներուն մէջ եթէ աղքատին տունը ալէլուիա չտարուի, տանտէրը կը վիրաւորուի. «Ճրագ մը ձէ՞թ ալ չէր կրնար տալ ժամտուն Թուխ - մանուկին»:

Մինչեւ որ ալէլուիան չրջան ընէ գիւղին մէջ, կէս գիշեր կ'ըլլայ, ա - մէն ոք «հաւու կունքը» կ'առնէ (քա - չիկ մը կը քնանայ), որպէսզի առաւուն կանուխ ժամ վազէ, Մինդեան տօնի պատարագին:

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԸ

Անկիէնի Ecole Communaleէն առաջին անդամ բլլալով հայ օրիորդ մը յաջո - ղած է այս տարի Brévetի վկայական առնել,— Օրիորդ Այտա Զահրէճեան, որ միեւնոյն ժամանակ Ֆ. Հ. Կ. Խաչի Անկիէնի «Արաքս» Մխիթեան ամէնէն խոստմնալից սանուհիներէն մին է:

Cabinet de Me Artin KAZANDJIAN

Licencié en droit de la faculté de Paris

Ancien Avocat près les Tribunaux mixtes d'Egypte Conseil Juridique

10 et 12, Rue Richer, Paris Tél.: PROvence 04-64 et la suite

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններու համար կ'ընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ եւ տօն օրերէ ժամը 5 – 7:

Դիմեցէք իրեն եւ գոհ պիտի մնաք:

«ԾԱՌԱՅ»Ի ԹՈՐԹՈՆԸ (184)

ՉԱՐԹՕՆԻ

(ՎԷՊ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԿԵԱՆՔԷ)

— o —

Դու կը մնաս այդ կողմերը, մինչեւ որ Գէորգը անցնի:

«Գործօթի ընկերները կը զանգա - տին ըէյսին, որ իբր թէ գիւղի մէջ ան - ցած զարճածները Բերկրիի գայմա - գամին կ'իմացնէ: Հանդիպէ Գործօթ եւ տեղին վրայ քննէ խնդիրը:

«Գործօթէն Ֆառակոնիով կ'անց - նես Ղզլճա: Պէտք է արագացնել այդ գծի փոխադրական գործը: Ամէն մի - ջոցի պէտք է դիմել, որ ոչ մէկ կէտի վրայ ապրանքը երկարու վրայ չերա - գուի:

«Պօղանց կը հանդիպիս Վարպետին: կը յայտնես, որ ասկէ վերջ չալակա - տորները Սղղեայի կէօլի արեւելեան կողմով իջնան ուղղակի Սղղեա, ու ապրանքը հոն ձգելով՝ վերադառնան: Վերջի տաճիններս կառավարութիւնը կ'երեւի հոտը առած՝ Ակոբիի եւ Սղղեայի կէօլի միջեւ եղած տարա - ծութիւնը մանուար հսկողութեան ենթարկած է: Գնչուներն ալ պակաս չեն մնար: Շատ երես առած են այդ սրիկաները: Ամէն դիւղ հանդիպել - նուդ՝ ընկերներուն կը բացատրես մեր վերջին հրամանագրի իմաստը: Գիչե - րային փոխադրութեանց ժամանակ, չալակատորներուն պէտք է ընկերակ - ցին գիւղական ընտանեական խմբէն երեքէն մինչեւ վեց հոգի, նայած տե - ղին եւ պարագաներուն:

«Ցայտնէ Արսէնին, որ մօր մասին չմտահոգուի: Անոր ապրուստին հա - մար պէտք եղած կարգադրութիւնը ե - ղած է: Կը յուսամ, թէ մինչեւ հիմա գործերու ընթացքին հետ ծանօթացաւ ու միեւնոյն վերջ պիտի կրնայ գործը դեկավարել: Աչքառաց եւ խելօք տղայ մը կ'երեւի: Թող ամէն տասնհինգ օրը անգամ մը քաղաք սուրհանդակ ճամ - բէ, եթէ նոյնիսկ նորութիւն մը չու - նենայ հաղորդելիք: Մոսօն Արճակի չրջանն է փոքր խմբով մը, եթէ պէտք ունենայ անոր օգնութեանը, Շիրվա - նէն կրնաս խնդանալ տեղը:

« Կարծեմ այս վերջին նամակս կը լինի: Շուտով քեզ կը տեսնեմ:

ԼԵՒՈՆ

Երբ Արսէնը նամակը վերջացուց, Գրիգորը կ'ուզէր քնելու երթալ, բայց Մելօն թեւէն քաշելով նստեցուց կող - քին:

— Հելէ տեղէդ մի չարժիր, տնա - քանդի տղայ: Թող թագա հարսդ քիչ մըն ալ սպասէ, — ծիծաղելով ըսաւ Մելօն,— գործ ունինք ...

Արսէնը նամակը ձեռքը՝ կը մտա - ծէր, առանց տեղէն չարժելու: Ինչ - պէս ըսինք, հաղիւ քսան տարեկան եր - իտասարդ մըն էր Արսէնը, նոր ա - ւարտած Վանի կեդրոնական վարժա - րանը: Ինչպէս բոլոր նորահաս երի - տասարդները, Արսէնն ալ ազգային չարժման մէջ նետուած էր այն ոգե - ւորութեամբ, որ յատուկ է պատանե - կութեան: Դպրոցն աւարտելուն պէս ինքզինք զրած էր զինավար մարմնի տրամադրութեան տակ: Հետաւոր Ա - պաղայի չրջանը ուղարկած էին զին - քը, որպէս Խաչանի նոր բացուած վարժարանի ուսուցիչ:

— Հը՞, վարժապետ, աչքդ բաց ե - ր՞ղ կը տեսնես,— ու Մելօն թեթեւ մը մխթեց Արսէնի կողը:

— Վայրենութիւն չուզեր, — նեղ - ուած քիչ անդին քաշուեցաւ Արսէնը, որ մարմնապէս տկար լինելով չէր սիրեր Մելոյի ձեռքի կատակները ,— դլուխս կուտամ, եթէ նամակի բո - վանդակութենէն բան մը մնաց գըլ - խուդ մէջ:

— Վայ քեղի, խլլուտ վարժապետս, տէ մտիկ ըրէ, — ու Մելօն զարմանա - լի սուր յիշողութեամբ սկսաւ կրկնել նամակի բովանդակութիւնը.— Հը՞, հասնեցա՞ը ...:

Մելօն կեանքին մէջ կանոնաւոր դպ - րոցի երես չէր տեսած: Երեխայու - թեանը քանի մը ամիս միայն Զօլախ Ալֆայի ծաղկոցը զնացեր էր, ուր ծեծ ուտելէն զատ բան չէր սորված: Օր մը Ալֆայի բոլոր ճպռոնները դողնալով՝ ծաղկոցէն փախաւ, ու հա - կառակ մօր սպառնալիքներուն եւ ծե - ծերուն, նախընտրեց այդիները քա - փառելով անցընել մանկութեան ու - րախ օրերը: Բայց ամբողջ կեանքին մէջ բնաւ մոքէն չելաւ այդ քանի մը ամիսներու ընթացքին կերած ծեծը եւ Զօլախ Ալֆան: Այդ եղաւ պատճա - ռը, որ բոլոր սրտով ատէր վարժա - պետները, որոնք մէկ կարգի վրայ կը չարէր: Մելոյի հակկդութեամբ, վարժապետներն ալ տէրտէրներու նը - ման անպէտ մարդիկ էին:

— Ի, Մելօ, եթէ ըսելիք մը ունես խօսէ, թէ չէ երթանք քնելու,— բաւ Արսէնը :

— Մտիկ ըրէք,— արդէն լուրջ կեր - պով Մելօն սկսաւ խօսիլ՝ չորս բոլորը կասկածոտ հայեացք մը նետելով.— պիտէք որ վանքէն կուգամ ...

ՄԱԼԽԱՍ

(Շար.)

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ յօդուածագիրներէ եւ թղթակիցներէ իրենց դրութիւնները դրել թուղթին մէկ երեսին վրայ ընթեռնլի եւ մեքենով:

ցնեն Ֆրանսայի գաղթային պաշտօնեաներու արիւնոտ մէկ խաղը: Այդ պաշտօնեաներուն քաղաքականութիւնն է տարբերը թշնամի դարձնել իրարու, կը բաւէ որ իրականանան իրենց ըսածներն ու խորհածները:

— Եթէ Թուրքերը Սանճաք մտնեն, առաջին գործը պիտի ընեն Հայերը վտարել ...

Ահա գաղթային պաշտօնեաներուն ամբողջ Սուրիոյ մէջ ըրած քարոզութիւնը, մանաւանդ Հայերը խուճապի մատնելու համար:

Մենք Սանճաքը կ'ելլու պահանջ չունինք: Մեր ուզածը միայն այն է որ Սանճաքը ստանայ այն վարչաձեւը որ արդէն իրաւունքն է Թուրքիա մեծամասնութեան: Ինչո՞ւ համար զայրին այն Հայերուն որ հանդարտ նստած՝ իրենց գործերով կը զբաղին: Հայկական եւ յունական դէպքերու մասին մեր մտածումը, որ գրեթէ բոլոր Թուրքերուն մտածումն է, բացատրուած է այս սիւնակին մէջ:

Հայկական խնդիրը զոր մեր դէմ կը հանեն Սանճաքի մէջ, հայկական շարժում մը չէ: Հայութեան վարագոյրին տակ՝ Ֆրանսացի գաղթային պաշտօնեաներու մէկ խաղին դիմաց կը գտնուինք այս անգամ: Նոյնիսկ իրենց ուժը չէ բաւած եւ այդ պաշտօնեաները ստիպուեր են ասոր համար մեծ ծախքեր ընելով Դաշնակ քոմիթէն գործի մղել եւ այս նպատակաւ մասնաւոր մարմին մը բերել տալ Փարիզէն:

Եթէ իրենց վիճակին թողուէին, գէթ որ եւ է սպառնալիքէ եւ աղեցութենէ, մենք չատ լաւ գիտենք թէ ամբողջ Սուրիոյ Հայերը ի՞նչ զգացում եւ շարժում երեւան պիտի բերէին »:

Թերթը նոյն մտածումները կը յայտնէ նաեւ Զէրքէզներու, Արաբներու եւ Քիւրտերու մասին, Զէրքէզները նկատելով «պարզապէս չէրքէզ անունը կրող Թրքական ցեղ մը »:

Հակահայ նոր շարժում կ'ուզեն ստեղծել

— • —

ԴՐԱՄՈՎ ՎԱՐՁՈՒԱԾ ՔԱՆԻ ՄԸ ԹՇՈՒԱՌԱԿԱՆ ՀԱՑԵՐ ԿԱՇԽԱՏԻՆ ԱՂՏՈՏԵԼ ՀԱՑՈՒԹԵԱՆ ԱՆՈՒՆԸ

Եթէ Իզգէք Պէնիճէ դիտել կուտայ այս վերնագրերով առաջնորդդողի մը մէջ (Ազդ Սէօզ)·

— « Դաշնակ քոմիթէին պատկանող Հայերը, Ռեհանիէի մէջ գնդակ պարպած են Թրքական յիշատակարանին վրայ: Այս դէպքը ուշագրաւ է երկու տեսակէտով: Նախ, Ֆրանսական վարչութիւնը կրնայ Դաշնակ քոմիթէն Սանճաքի մէջ մղել վտանգաւոր խաղի մը: Երկրորդ՝ տակաւին աչխարհի մէջ կը գտնուին Հայեր որ կը տարուին այս դրգռումներէն :

Մօտէն գիտենք որ, երբ Հաթայի խնդիրը հրապարակ եկաւ, Հայերն ալ Թուրքերուն հետ միասին աչխատեցան: Դարձեալ կասկած չունինք որ Հայերը Հաթայի անկախութեան մէջ կը փնտռեն իրենց շահը: Թրքական յիշատակարաններուն դէմ դէնք նետող Հայերը ազատ ու գաղտնի կարգ մը Թշուառական տարրեր են, որ վարձուած են Ֆրանսացիներու կողմէ ու Սանճաքի մէջ ցրուուած: Անոնք, իրենց 5 — 10 զրուշի սուր չահերու սիրոյն, ազատ տեղւոյ եղած են Հայութեան անունը եւ իրենց ձեռքէն եկածը կ'ընեն՝ Հայերու դէմ նոր թշնամութիւն մը ստեղծելու համար:

Մենք կը կարծէինք թէ մեծ պատերազմէն առաջ անգլիական եւ մոսկովեան դրամին եւ ցանկութեանց գործիք դառնալէ եւ ասոր մեղքը երկար տարիներ քաւելէ յետոյ, աչխարհի Հայերը խելօքցած են այլեւս: Բայց խոր ցաւով կը տեսնենք որ հիմա ալ Հայեր եւ հայ քոմիթէ կը հանուի Հաթայի դէմ եղածի պէս, եւ նոյն իսկ անոր դէնք արձակել կը տրուի Թրքական յիշատակարանին վրայ :

Բոլոր ատոնք կը ցուցնեն թէ հիմա ալ Ֆրանս. դրամը եւ ցանկութիւնը կ'ուզէ Հայութիւնը ձեռք առնել եւ զայն դնել վտանգին առջեւ: Զենք ուզեր քննել թէ որ աստիճան գոյութիւն ունի Հայութիւն մը որ ինքզինքը նետէ այս վտանգաւոր ու մահացու խաղին մէջ: Միայն, բացատրութիւն համարելով այդ ցաւալի դէպքին պատճառ եղող քանի մը Հայերը, կ'ուզենք վճռապէս ըսել հետեւեալը :

— Եթէ աչխարհի մէջ տակաւին կան Հայեր որ դոհ կ'երթան օտար դրամին, քոմիթէին ցանկութեանց, միայն ցաւիլ կրնանք այս անունը կրող մարդկային զանգուածին :

Սուս ղուր մը Վիէնի գիւղուրցուներու մասին

Վիէն, 22 յունուար (Ցառաջ).— Փարիզի հնչակեան թերթը յունուար 17ին, առաջին էջին վրայ կը ծանուցանէր թէ Վիէնի գիւղուրցուները սկսած են բժչկական քննութեան ենթարկել, եւ հրահանգած են պատրաստ ըլլալ յանապէսկայ ապրիլ ամսուն զօրանոց երթալու :

Ինչպէս այս թերթին չատ մը լուրերն, ու գրութիւնները, այս լուրն ալ բոլորովին սուտ եւ անհիմն է: Վիէնի մէջ ոչ միայն բժչկական քննութեան չեն ենթարկուած հայ գիւղուրցուները, այլեւ տակաւին արձանագրութիւնները չեն վերջացած: Այդ հրատարակուած սուտ լուրէն երկու օր վերջն էր որ Մերուժան Թորոսեան արձանագրուելու կը կանչուէր: Եթէ անմիջապէս չհերքեցի, պարզապէս անոր համար էր որ կ'ուզէի ստուգումներ կատարել գիւղուրագրեալ երիտասարդներու մէջ, որոնք բոլորն ալ ապշած մնացին :

Թուրքիա եւ Իտալիա կր քանակցին

Պաշտօնապէս կը հաստատուի թէ Թուրքիա եւ Իտալիա կը բանակցին, Տարտանէլի պայմանագրին առթիւ: Թ. Ր. Արտա Միլան պիտի երթայ, Ազգաժողովէն վերջը, մասնաւոր տեսակցութիւն մը ունենալու համար Իտալիոյ արտաքին նախարարին հետ: Այս առթիւ Հռոմի կիսապաշտօնական շրջանակներուն մէջ դիտել կուտան թէ անգլեւիտալական համաձայնութեան կնքումէն ի վեր, Թուրքիա որ եւ է պատճառ չունի վախնալու ֆաչական կառավարութեան թշնամութենէն, քանի որ այդ համաձայնութիւնը կ'ապահովէ Միջերկրականի դոյավիճակը :

Թերթերը 40 սանթիմի պիտի բարձրանան

Առեղծ մը ի վեր տեղական մամուլը կ'արծարծէ թերթերու գինը 30էն 40 սանթիմի բարձրացնելու խնդիրը, նկատի առնելով աչխատավարձքի, թուղթի, մելանի, տպագրութեան եւն. ծախքերուն յաւելումը: Երէկ «Մաթէն»ի խմբագրապետը, Սթէֆան Լօզան, մասնաւոր խմբագրական մը նուիրած էր այս հարցին, բացատրելով թէ ինչու անհրաժեչտ է 30էն 40 սանթիմի բարձրացնել թերթերու գինը:

ՋԱՒԱՉԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԼԻՕՆ ԺՈՒՀՈՒՑԻ տղան ձերբակալուեցաւ Լիէժի մէջ, դէնքի մաքսանենգութիւն փորձած ըլլալով: Աչխատանքի Դաչնակցութեան շրջանակներուն մէջ կ'ըսեն թէ պ. Լէօն Ժուհօ երկար ատենէ ի վեր իր յարաբերութիւնները խզած էր զաւկին հետ:

ՎԵՑ ԵԿԵՂԵՑիՆԵՐ ԾԱՒՈՒ հանուած են Պրատֆորտի մէջ (Անգլիա), փակուած ըլլալով վերջին 18 ամիսներու ընթացքին:

60 ՀՈԳԻ ձերբակալուեցան Լիզպոնայի մէջ (Փորթուկալ), ոսկրի յարձակումներու առթիւ որոնք կը չարունակուին դեռ:

ԳՈՂԵՐ ԲԱՅԻՆ հռչակաւոր Զախարովի ընտանեկան դամբարանը, Պալէնքուսի գերեզմին մէջ, յուսալով գոհարեղէններ գտնել կնոջը դագաղին մէջ, բայց յուսախաբ եղան:

ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐՈՒ ՀԵՏԵՒԱՆՔՈՎ, 82 հոգի խեղդուեցան Մ. Նահանգներու մէջ, իսկ 125,000 հոգի անպատսպար կը մնան :

ՁԱՓՈՆԻ ՏԱԳՆԱՊԸ կը չարունակուի: Բանակը կատաւարութեան հետ է եւ կը պահանջէ յուժել խորհրդարանը, ֆաչական դիկտատուրա հաստատելու համար: Վերջին պահուն դաչլիքը հրաժարեցաւ :

ՓԱՐԻԶի ՅՈՒՅԱՀԱՆԴԷՍԻՆ առթիւ նոր ֆրանք մը հանելու համար, կառավարութիւնը խորհրդակցութիւններ կը կատարէ :

ՀԱՑՓԱՑԻ ԲԱՂԱՔԱՊԵՏԸ ՍՊԱՆՆԵԼՈՒ փորձ մը կատարուեցաւ ուրբաթ օր: Քանի մը գնդակներ արձակուեցան մօտէն, երբ քաղաքապետարան կ'երթար, բայց վրիպեցան: Քաղաքապետը կ'մասնաստանուի իբրեւ զաւտան, մասնակցած չըլլալով Պադեսթինի վերջին ցոյցերուն:

ՄՈՒՍՈԼԻՆԻ ՊԵՐԼԻՆ պիտի երթայ, յառաջիկայ մարտին եւ տասը օր հիւր պիտի մնայ Հիթլերի, եթէ հաւատանք կարգ մը հեռագիրներու: Այս գործը կարգադրած է եղեր Զօր. Կէօրինկ, որ երկկ նոր տեսակցութիւն մը ունեցաւ «Առաջնորդ»ին հետ:

Հ. Յ. Դ.

Փառիզ

ՓԱՐԻԶի եւ չրջանի կոմիտէները կը հրաւիրուին խորհրդակցական ժողովի այսօր, կիրակի կէսօրէ վերջ, ժամը 2.30ին, St. Sulpice սրճարանին վերնայարկը:

Փարեզի եւ չրջանի փոփաքող ընկերները կրնան ներկայ ըլլալ :

ՕՐՈՒԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ ՊԻՏԻ խօսի այսօր, կիրակի, իրիկուան ժամը 9ին, վաստաբան Պ. Վահէ, Արնուվիլլէ–Կոնէսի մէջ, Նիկողոսեանի սրճարանը: Կը նախագահէ Առնուվիլլի քաղաքապետը:

ՎԱՐԴԱՆԱՆՔը Լիոնի մէջ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՔը կը ներկայացուի Լիոնի մէջ
Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Լիոնի Վարանդեան կոմիտէի
27 փետր. շաբաթ երեկոյ
Սիրայօժար մասնակցութեամբ ծաչօթ ուժերու
կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ թուականը:
Մանրամասնութիւնները առանձին յայտագրով:

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲԸ

Կազմակերպած է ընկերահամակրական հաւաքոյթ մը որ տեղի կ'ունենայ այսօր կիրակի 24 յունուար ժամը 14·30ին:

43 rue François-Gérard, Paris (16)
Métro Église d'Auteuil

Ժամը 16·30ին տեղի կ'ունենայ դասախօսութիւն՝ ՓՐ. ԱԴՈՆՑի կողմէ:
Նիւթ՝ Ազգ եւ աւանդութիւն:
23 յունուար շաբաթ իրիկուան հաւաքոյթը տեղի կ'ունենայ այսօր ժամը 14·30ին: Մուտքը 2 ֆրանք

Փարիզահայ գիւղուրցուներու ընդհ. ժողովը

Փարիզի գիւղուրցուներու առժամեայ վարչութիւնը ընդհանուր անդամական ժողովի կը հրաւիրէ վաղը, երկուշաբթի, 25 Յունուար, ժամը 20.30ին, Société Savantesի մեծ սրահը, (Métro St. Michel կամ Odéon): Կը հրաւիրուին բոլոր գիւղուրցու երիտասարդները, որոնք 20—33 տարեկան են եւ որոնց ինքնութեան թուղթերուն մէջ գրուած է Refugié d'Origine եւ կամ Turc:

ՕՐԱԿԱՐԳ.— 1. Բարոյական եւ նիւթական դաչնակցութիւն եւ 2. վարչութեան ընտրութիւն:

ԿԱՐԵՒՈՐ.— Ինքնութեան թուղթը պարտաւորիչ է: Ոչ գիւղուրցուներու մուտքը արգիլուած է: Դռան վճարը 1 ֆրանք:

Matinée - Prolongée

Victor Hugoի ՇՔԵՂ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ
46 rue St. Didier

Cario-Canti եւ իր **Orchestre**ին եղանակին առաջին եւ ամենահաճելի **matinée prolongée**ն
Ցեղի կ'ունենայ այսօր, կիրակի ժամը 4էն մինչեւ կէս գիշեր:
Կը մասնակցի հանրածանօթ Ջութակահար Պ. ՎԵՆԹՐԻՈՊի:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Կազմակերպուած Սեւրի Մուրատեան վարժարանի շրջանաւարտ թատերասէրներու կողմէ

28 փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Պէշիկթաշլեան սրահին մէջ, 26 rue Troyon, Sèvres
մետրօ Pont de Sèvres
Պ. Վ. ԹԱՒՄԱՋԵԱՆ
կը ներկայացնէ
ՖԷՐՆԱՆ ԵՒ ԱԼՖՐԷՏ
(Դրամ)
եւ **L'Huissier** (զաւեշտ)
Ֆրանսերէն լեզուով,
(Շեղինակ՝ Վ. Թաֆմազեան)
Տոմսերը կը ծախուին Veto, 7 rue Etienne-Dolet, Paris (20).
Մուրատեան վարժարան 26 rue Troyon, Sèvres (S. et O.) եւ Շրանտ Յամուէլ գրատուն 51 rue Mr. le Prince, Paris (5)։ Գիներ՝ 10, 7 եւ 5 ֆրանք:

ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ ՇԱՄԱՐ

— • —

Ցուչարձանի կեդրոնական յանձնախումբս չնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ դրամարնները, հատուած՝ նախաձեռնութեամբ Պ. Քերոբ Թորոսեանի, Պլիտայի եւ Ալժէի մէջ (Ալժերիա).—

Պ. Քերոբ Թորոսեան 150, Տիկ. Քերոբ Թորոսեան 50, Գաբրիէլ Թորոսեան 150, Գազանճեան եղբայրներ 150, Տիկնայք Գազանճեան 20, Գալագեան եղբայրներ 50, Պ. Օննիկ Սարաֆեան 25, մի ոմն 25, Պ. Ղազար Գրիգորեան 25, Mr. Gabriel Gelly 20, Mr. Louis Castela 20, Պ. Գէորգ Խաղինճեան 20, Պ. Տիգրան Վէմեան 20, Պ. Վահան Ադամեան 10, Պ. Վ. Կիւլպէնկեան 10, Պ. Կարապետ Խժտահարեան 5, դումար՝ 750 ֆրանք: Նախորդ դումար՝ 19,406: Ընդհանուր դումար՝ 20,156 ֆրանք :

ԳԱՂԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON.
Dancing-Cigale, պարահանդէսամէն շաբաթ գիչեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկներ ժամը 3ին, իսկ գիչերները ժամը 8.30ին:

ԳԱՂԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՍԻՓԱՆ ԿՈՄԻՏԱՍ երգչախումբի տարեկան պարահանդէսի ցերեկոյթ 14 փետր., **Salle de l'Aéro-Club de France**ի մէջ:
Նկատի ունենալ այդ թուականը:

Կ'ՈՒԶՈՒՄ lingère կարող լաւ գործաւորուհիներ իրենց բնակարանին մէջ աչխատելու պայմանով: Կը պահանջուի մաքուր եւ ընտանեկան աչխատանք: Գրել «Ցառաջ»ի վարչութեան:

Maison DARON
Entreprise Générale des Bâtiments
PLOMBERIE-COUVERTURE
Eau, Gaz, appareils sanitaires, lavabo et tout à l'égout
TATOULIAN ARAKEL
Կը ստանձնէ նաեւ շէնքերու նորոգութիւնը եւ շինութիւնը:
Դիմել նամակով 12bis Rue Elie. Gentilly, Seine,
կամ դիմել իր արհեստանոցը 32 Rue Menilmontant, Paris (20)

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆ
"NIL BLEU"
2Place de l'Odéon, Paris (6). Tél. Danton 46-75
Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ:
ՕՂԻ ՋԱՆԱԶԱՆ ԱՂԱՆԴԵՐՆԵՐՈՎ
ՀԱՃԵԼի ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃՐ ԱՄԷՆՈՒՆ ՀԱՄԱՐ:

Studio PHÉBUS
23 Bld. Bonne Nouvelle, Paris
Tél. Louvre 69-83
ՁԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆ ԽՂՃԱՄԻՑ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ
ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**
ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**
Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 եւ C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78
Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ:
Տոմսակներ՝ ամէն տեղի համար: Հայ ճամբորդներու համար մասնաւոր գին: Ընտիր թէյ-ակցներ աչխարհի ամէն կողմը
ՎԱՍԱՀԵԼի ՏՈՒՆ

(L'Ile de Beauté)
ՄՈՆՄԱՐԹՐԻ ԱՄԷՆԷՆ ԸՆՏԻՐ
ԱՐԵՒԵԼԱ-ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԱՇԱՐԱՆԸ
90 Bld. de la Chapelle, Paris (18)
R. C. S. 670-643 Հեռաձոս՝ **Mont. 62-04**
Մէնըր, պարպէս, կառ տիւ Նօռ. Լա Շափէլ
(Լաւիպուազիէռ ֆիւանտանոցի մայրանոցի բաժնին դիմաց)
Կախարդական շրջանակի մը մէջ, որ ուելի եւս հաճելի գարձած է որմանկարներով, գ'ուած՝ հայ տաղանդաւոր նկարիչի մը վրձինով, ինչպէս նաեւ սարփինայով (փէրկոյա), լուսազարդութիւններով, ուր կրնաք խմել, ճիշդ ինչպէս Վոսփորի ափերուն վրայ, լաւագոյն օդին՝ ընտիր ֆրանսական եւ արեւելեան այլազան աղանդերներով, ճաշակել ոստրէ եւ խեցգետին, համտեսել ընտանեկան լաւագոյն ճաշերը, անարատ թարմ կարագով,— այս ամէնուն համար չափաւոր գին մը, որ կրնայ մրցիլ բոլոր ճաշարաններուն հետ: Բանջարակերներու յատուկ ճաշը 4 ֆր. 50: Միսով եւ պտղեղիով ճաշը 7 ֆր. 50: Պատրաստ ճաշ ամէն ժամու,— շուքրութ Ալգասեան յաւելուածով, սոխի ապուր եւ տաշտիկ (մուլ): Ճաշարանը բաց է մինչեւ 1ր գիշերուան:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԴԵՐՁԱԿՆԵՐՈՒ, ԲՐԻՏՕՓԷՕՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ՖՈՆՖԷՔՍիՈՆԷՐՆԵՐՈՒ

Կը գնենք նպաստաւոր գիներով ամէն տեսակ կերպասեղէնի, բրդեղէնի, թրիքոյի, բամպակեղէնի եւ մետաքսեղէնի կտորներ (déchet): Միակ հաստատութիւնը Ֆրանսայի մէջ: Նախապատուութիւն տուէք մեզի: Ձեր շահը կը պահանջէ ուղղակի առնուածողին դիմել: Ֆրանսայի ամէն կողմը ունինք ներկայացուցիչներ: Փարիզի մէջ՝ շրջուն գնորդներ:
Հասցէ՝ **K. TCHADIRDJIANTZ**, 26 Rue d'Enghien, Paris (X
Tél. Prov. 34—61

Etude de Me BERNARD WAHÉ
(17e ANNÉE)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales
JURISCONSULTE
de
Droit Français et International Privé
Mandataire en Justice
159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02
Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ: Ընտրեգակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու. Ազկանի դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ: Նաթիւրալիզասիոնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անուններու փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում: Ամէն տեսակ գործերու խմբագրութիւն: Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն: Ճառերու եւ դասախօսութիւններու խմբագրութիւն: Ընտրեգակցութիւն 25 ֆր.: Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ:
Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
26
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MARDI
20 JANVIER
1937

ԺԹ. ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3329

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՀԱՄԱՋԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԷԹԻ ՄԱՍԻՆ

ՃՆՈՐՀԻԻ ԱՆԳԼԻՈՑ ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԵԱՆ

—o—

Մուրիոյ մաս պիտի կազմէ, բայց պիտի յղյալ ինքնավար

Ալէքսանդրէթի խնդիրը անսոյզ վիճակ մը ունէր մինչեւ Շաբաթ առաւոտ։ Վերջին պահուն միջամտութիւն մը փորձեց Անգլիոյ արտաքին նախարարը, Պ. Իտըն, եւ յաջողեցաւ։ Ընդունելով Ֆրանսայի տեսակէտին արդարութիւնը՝ թէ իրաւական թէ փաստական տեսակէտով, Պ. Իտըն ամբողջ մէկ ժամ ջանաց համոզել երկու կողմերը որ հաշտարար ճիգ մը փորձեն, արդար ելք մը գտնելու համար։ Դիտել տուաւ թէ այդ ելքը պիտի փրկէ Ազգաժողովին հեղինակութիւնը, կանխելով վտանգաւոր նախընթացներ՝ փոքրամասնութեանց հոգատարութեան եւ հողային պահանջներու մասին։

Երկու կողմերը լսեցին այս կոչը։ Կէս օրին սեղան մը սարքեց Նուկոլա-վիոյ արտաքին նախարարը, հրաւիրելով Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ ներկայացուցիչները, ինչպէս եւ Փոքր Համաձայնութեան եւ Պալքանեան Միութեան պատուիրակները եւ այս առթիւ նոր առաջարկներ եղան։ Թրքական պատուիրակութիւնը անմիջապէս իր կառավարութեան հաղորդեց Ֆրանսայի նոր առաջարկները։ Ժամը 9.30ին Ազգաժողովին տեղեկագրերը նորէն ընդհատ-քարտուղարին գրասենեակը հրաւիրեց նախարարը եւ Պ. Վիչնօն, Թ. Ր. Արասը եւ խորհրդականը՝ Նուման, ինչպէս եւ Պ. Իտընը, քննելու համար Լենկիւրիի պատասխանը։ Վերջապէս կարելի եղաւ համաձայնութեան յանգիլ։ Սեղանի վրայ կը դանուէին երկու առաջարկները, Ֆրանսական եւ Թրքական։ Երկուքը ձուլուեցան եւ կազմուեցաւ ամբողջական ծրագիր մը, որ դիչերն իսկ հեռագրուեցաւ Լենկիւրի։

Ահաւասիկ ծրագրուած համաձայնութեան գլխաւոր կէտերը.—

1.— Ալէքսանդրէթի Սանճաքը տեղական լայն ինքնօրինութիւն մը վայելելով հանդերձ, կը մնայ սուրիական նահանգ մը։

2.— Ֆրանսա եւ Թուրքիա դիւանագիտական դաշինք մը պիտի կնքեն, Սանճաքին պաշտպանութիւնը ապահովելու համար։

3.— Ազգերու Դաշնակցութիւնը ներկայացուցիչ մը պիտի ունենայ Ալէքսանդրէթի (Ֆրանսացի)։

4.— Համաձայնութիւնը պիտի պարունակէ զանազան տրամադրութիւններ անտեսական հարցերու մասին։ Ծրագրուած է նաեւ չինել երկաթուղի մը Ալէքսանդրէթէն Պաղտատ։ Այսօր գոսի մը պիտի ձգուի Թուրքիոյ։

5.— Ալէքսանդրէթի միջազգային նաւահանգիստ պիտի ըլլայ եւ պիտի ապառազինուի։

6.— Միջոցներ նախատեսուած են հայ, ալեվի, արաբ եւն. փոքրամասնութեանց իրաւունքներուն պաշտպանութեան համար։

Արտաքին յարաբերութեանց, դրամական եւ մաքսային խնդիրներու համար Սանճաքը կապուած կը մնայ Սուրիոյ։ Ֆրանքիւթուրք դիւանագիտական դաշինքի ծրագիրը պիտի ուսումնասիրեն ապագայ կողմէ նշանակուած մասնագէտներ։

Համաձայնութեան վերջնական բնագիրը մշակելէ յետոյ, պիտի ներկայացուի Ա. Դ. Ժողովրդին, երեքշաբթի կամ չորեքշաբթի։

ՊՈԼՍՈՑ ՀԱՅԵՐԸ ԻՐԱՐ ԱՆՑԱԾ ԵՆ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԷԹԻ ՀԱՐՑԻՆ ԱՌԹԻԻ

Ազգ. Վարչութեան «անհծիը» արտասահմանի քաղաքական կուսակցութեանց դէմ

Պոլսոյ վերջին թղթակցէն կը տեղեկանանք թէ մեծ իրարանցում կը տիրէ հայ հասարակութեան մէջ, Ալէքսանդրէթի հարցին առթիւ։ Ահաբեկ՝ Թուրք թերթերու զրպռիչ հրատարակութիւններէն, որոնց մէկ մասը հրատարակեր էինք կիրակի օր, Պոլսոյ Ազգ. Վարչութիւնը բացառիկ նիստ գումարած է յունուար 20ին եւ հետեւեալ յայտարարութիւնը հաղորդած մամուլին.

— « Այն կենսական մէկ պահուն, ուր մեր հետաքրքրութիւնը առաւելագոյն աշխատութիւնն է որ կուտայ օրպէսզի Սանճաքի խնդիրը թուրք ազգին բարձր չահերուն եւ փառք ու պատիւին համապատասխան մէկ ձեւով լուծում կարողանայ գտնել, անդին օտար երկիրներու մէջ բնակող կարգ մը անպատասխանատու հայ կուսակցականներ, առանց օգտուելու անգնահատելի դառն դասերէն ու փորձերէն, վերջերս օտարներու դրդռութեամբ, սկսած են իրենց պատկանած ցեղին դոյութեանն իսկ վնասակար եղող անիծապարտ ՀրբաստրակութեանցՈՒ չարժումներու, որոնց համար չատ կը ցաւինք ու սիրտերնիս կ'արիւնի :

Հոս, իբր թարգմանը անկեղծ զգացմանցն ու առողջ դատողութեանցը Թրքահայերուն, որոնք փառապանծ Թուրք հանրապետութեան չրջանին օրէնքի սահմանին մէջ ազատ կ'ապրին, կուզանք անգամ մը եւս հանուրին բարձրաղաղակ յայտարարել թէ, քաղաքակիրթ երկիրներու օրինակ ծառայելու ասպիճան մեր երկրին մէջ կը տիրապետեն արդարութիւնը, ազատութիւնն ու հաւասարութիւնը, եւ թէ փառաւոր հանրապետութեան ամէն կողմ սփռած արդասիքէն կ'օգտուինք առանց ցեղի ու կրօնի խտրութեան, հետեւաբար մեր Հայրենիքէն դուրս գտնուող եւ Հայ անունին իսկ անարժան եւ որակով ու քանակով անարժէք յիչեալ կարգ մը անձերու ցաւագութերը եւ յոսի ու անմիտ ընթացքը նողկանքով է որ կը մերժենք ու անոնց հանդէպ անիծք կը կարդանք :

Մենք վստահ ենք որ վերոգրեալ մեր յայտարարութիւնը, որ չատ անկեղծ սիրտէ բղխելով ողջմտութեան կը չինու, հայրենակցութեան, Թրքութեան հետ կապակցութեան եւ Հանրապետութեան հանդէպ հաւատարմութեան ու սիրոյ չարժառիթներէն ծնունդ առած ըլլալով հանդերձ, արեւի պէս պայծառ սոյն ճշմարտութեամբ բարոյապէս կոյրերը լուսաբանելու եւ անուղղակի կերպով անոր ճշմարտութեան ծառայելու կոչուած է» :

*** «Ձիւմհուրիյէթ» ուրախութեամբ հաղորդելով այս լուրը, կը գրէ.— «Պոլսոյ Հայերը կրակ կը տեղացնեն Դաշնակներու հասցէին» : Ճեռոյ կը հրատարակէ «հայ մտաւորականներու պատուիրակութեան» եւ Ալանեան արք.ի եւն. յայտարարութիւնները. (վազուան թիւով) :

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՆՈՐ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Բողոքն ալ կը խոստովանիին եւ փաստաբան չեն ուզեր...

Ինչպէս հաղորդած էինք, չաբաթ օր սկսաւ 17 նոր ամբաստանեալներու դատավարութիւնը, Մոսկուայի զերագոյնատեանին առջեւ։ Ինչպէս Զինովիեւի եւ ընկերներու դատավարութեան ատեն, այս անգամ ալ բոլոր ամբաստանեալները իրենք զիրենք յանցաւոր կը նկատեն եւ կը մերժեն փաստաբան բռնել ...

Ամբաստանագիրը, որուն ընթերցումը մէկ ժամ տեւեց, կը պարունակէ չոնգալից մանրամասնութիւններ, մանաւանդ ամբաստանեալներու եւ զերման գործիչներու յարաբերութեանց մասին, Ռուսաստանը բաժնելու համար Գերմանիոյ եւ Ճափոնի միջեւ ...

Տանրեօթը ամբաստանեալները դատարան մտան յոգնաբեկ երեւոյթով մը, չբջապատուած սուինաւոր եւ զաղտնի ոստիկաններով։ Ռատէք, «Իզվեստիա»ի խմբագրապետը, հանդարտ էր եւ ամբողջ դատավարութեան ընթացքին հեղնական եւ արհամարհոտ երեւոյթ մը ունէր։ Ճաճախ մոռնալով թէ ամբաստանեալ մըն է, տեղը կը նստէր եւ տաք խօսակցութիւն մը կը սկսէր իր հարեւանին հետ, բայց կարմիր պահակը անմիջապէս կը լռեցնէր։

Դատավարութեան ներկայ էին ֆրանսական եւ ամերիկեան դեսպանները, զերմանական դեսպանատան տեղեկատու դիւանին տեսուչը, «Իմանիթէ»ի խմբագրապետը՝ Վայեան - Քուիթիւիէ եւն ։

Ամբաստանագրին համաձայն, 17 մեղադրեալները, որոնք աւելի արժա-նավայել դերը մը ունէին քան Զինովիեւ եւ ընկերները, կեդրոն մը կազմած են, օտար պետութեան մը աջակցութեամբ խորհրդային իշխանութիւնը տապալելու եւ զրամատիրական կարգ ու սարքը վերահաստատելու համար։ Ամբաստանեալները կ'ըսէ թէ Ռատէք խոստովանած է որթրոցքի իրեն պաշտօն յանձնած էր ահաբեկումներ կատարել համայնավար առաջնորդներուն եւ մանաւորապէս Սթալինի դէմ։

Ուկրայնան Գերմանիոյ, Սիպերիան՝ Ճափոնի...

Ամբաստանագրին համաձայն, Թրոցքի նամակ մը զրելով Ռատէքի, անհրաժեշտ համարած է բանակցութեան մտնել Ճափոնի եւ Գերմանիոյ հետ եւ նոցի կուսակցութեան ներկայացուցիչին՝ Հէսի հետ կնքել համաձայնութիւն մը, հետեւեալ հինգ կէտերով.—

1.— Նպաստաւոր ընթացք Գերմանիոյ հանդէպ ։

2.— Համաձայնութիւն հողային պատօնութեանց մասին։

3.— Ռուսաստան ընդունիլ զերման գործարարնատէրներ՝ չահագործելու համար խորհրդային հարստութիւնները։

4.— Աչակցութիւն Ռուսաստանի մէջ եղած զերմանական ձեռնարկներուն։

5.— Գործօն խոհեմաբարոյութիւն զերման սպայակոյտին ղեկավարութեամբ, պատերազմի պարագային։

Մինչ համաձայն ամբաստանագրին, ուրիչ ամբաստանեալ մը, Զնիագեւ, խոստովաներ է թէ Ճափոնի եւ Գերմանիոյ լրտեսական սպասարկութեանց յանձնած է զօրաչարժի գաղտնի ծրագիրներ։ Թրոցքիի եւ Հէսի միջեւ եղած տեսակցութեան մը ընթացքին, ծրագիրը մշակուեր է խորհրդային իշխանութիւնը տապալելու համար։

Սոքոլնիքով կ'ամբաստանուի թէ գաղտնի բանակցութիւններ կատարած է Մոսկուայի կարգ մը զինուորական կցորդներուն հետ։

Ամբաստանագրին ընթերցումէն վերջ, սկսաւ հարցաքննութիւնը, ընդհատ դատախազ Վիչինսքիի կողմէ։ Փխրաքով, պետական զրամատան նախկին նախագահը, խոստովանեցաւ թէ գործակցած է Թրոցքիի, յետոյ սկսաւ մանրամասնութիւններ տալ օտար պետութեանց հետ ունեցած յարաբերութեանց մասին։ Այդ պահուն Վիչինսքի ընդմիջեց .

— Անուններ մի՛ տաք, պէտք չկայ։

Բայց, ամբաստանեալը պնդած ըլլալով, դատախազը կը պահանջէ նիստը դռնփակ ըլլալ։ Նախագահ Ուլրիխ կը հրամայէ պարպել սրահը, քանի մը վայրկեանի համար։ Ապա կը վերսկսի հրապարակային նիստը ։

Քաղ Ռատէք ամուր ձայնով մը հաստատե՞ց իրեն զէմ եղած բոլոր ամբաստանութիւնները եւ աւելցուց թէ՝ համաձայն Թրոցքիի ծրագրին, Գերմանիա պիտի ստանար Ուկրայնան, իսկ Ճափոն՝ Սիպերիոյ ծովային նահանգները քրքիջներ լսուեցան սրահին մէջ, երբ հետեւեալ զրոյցը տեղի ունեցաւ դատախազին եւ ամբաստանեալին միջեւ.

ՎԻՇԻՆՍՔԻ.— Գիտէ՞ք որ քրէական օրինագիրքը կը պատժէ ահաբեկութիւնը ։

ՌԱՏԷՔ.— Ես չեմ դիտեր քրէական օրինագիրքը։

ՎԻՇԻՆՍՔԻ.— Պիտի պնդեք, երբ դատը վերջանայ ։

ՌԱՏԷՔ.— Դատին վերջը ժամանակ պիտի չունենամ սորվելու ։

*** Դատավարութիւնը չարունակուեցաւ կիրակի օրն ալ։ Մանաւանդ պէս Ռատէք, փխրաքով եւ միւսները լարուած մեքենաներու պէս «խոստովանեցան» իրենց բոլոր դատապարտութիւնները։ Օրուան հերոսը նորէն Ռատէքն էր որ յայտարարեց .

— « Ես բարոյապէս, քաղաքականապէս եւ օրինապէս պատասխանատու եմ ահաբեկչական խումբերու կազմութեան համար, նոյն իսկ անոնց համար որոնց գոյութենէն լուր չունէի։ Պուխարին ալ նոյնքան դատապրտած է որքան ես։ Դարձեալ ես եմ պատասխանատուն «Իզվեստիա»ի Ուաշինկթընի թղթակցին՝ Ռոմիմի ձերբակալման։ Պահ մը խորհեցայ ամէն բան խոստովանիլ կեդրոն կոմիտէին առջեւ, բայց չհամարձակեցայ դէպի զնդակահարման վայրը առաջնորդել ընկերներս։ Վերջապէս, փոխանակ ես զաղտնի ոստիկանութեան երթալու, ան ինձի եկաւ » :

*** Թրոցքի, որ Մեքսիկա կը գտնուի, բացարձակապէս հերքելով իրեն դէմ եղած մեղադրանքները, յայտարարեց թէ կրնայ ապացուցանել որ ինք ամէն յարաբերութիւն խզած էր Ռատէքի հետ, 1928էն ի վեր։ «Ճկարամիա մը միայն կրնայ ընդունիլ թէ ես զինակցութիւն կնքած եմ Հիթլերի կամ Ճափոնի հետ, Մ. Միութիւնը անդամատելու համար։ Այդպիսի ամբաստանութեան մը ապուշութիւնը կը գերապանցէ անոր սնորնութիւնը»։ Թրոցքի կը յուսայ թէ Մեքսիկայի կառավարութիւնը իրեն պիտի թոյլատրէ երեւան հանել ամբողջ ճշմարտութիւնը։ Այս առթիւ աւելցուց, իբրեւ իրազեկ խորհրդային բարքերու .

— « Բոլոր այն ամբաստանեալները որ կը մերժեն խոստովանիլ տրուած հրահանգներուն վրայ, կը զնդակահարուին հարցաքննութեան առեն։ Ամբաստանեալի աթոռներուն վրայ կը հանին միայն անոնք որ կը փորձեն իրենց կեանքը փրկել բարոյական մահով » :

ՈՉ ՄԻԱՅՆ ՍՏԱԽՕՍ ԵԻ ԽԱՐԴԱԽ, ԱՑԼ ԵԻ ԱՊՈՒԻԾ

Շաբաթ իրիկուն ուշ ատեն մեր ձեռքն անցաւ Կոմկուսի հայատառ քուրջին՝ «Զանգու»ի ուրբաթ օրուան թիւը (Ցունուար 22) , ուր կը կարդանք հետեւեալ չանթահարիչ խորագիրը,, երեք սիւնակի վրայ.— «Ամբողջ գաղթահայութեան առաջ կ'ամբաստանենք Բարիզի դաշնակ Պիւրոյի ու Խտիխեանճաշալեան օֆիսի բերանն հանդիսացող «Ցառաջ» թերթը որպէս խարդախ ու ստախօս» :

Պիտի չուզէինք իրենց լեզուով պատասխանել, բայց արդար է որ իրենց վարձու ճակատը գոնէ մէկ անգամ խարանենք երեք բառերով.— ՈՉ ՄԻԱՅՆ ՍՏԱԽՕՍ ԵԻ ԽԱՐԴԱԽ, ԱՑԼ ԵԻ ԱՊՈՒԻԾ :

Թոյլ տուէք բացատրել .—

Սարչն-ձորչն հաւաքուած խօսքեր, դանելիք խեղաթիւրումներ եւ քսութիւններ իրար խառնելով, այս թշուառականները խմբագրական մը Թիեր են, ուր կ'ուզեն ապացուցանել թէ «Ցառաջ»ը «սուտ եւ խարդախ»ներ գրած է Փարիզի զինուորցուներու Լուսարանական ժողովի մասին (Փըքի ժուռնալի սրահին մէջ, 14 յունուար) : Եւ կը յիշեն երկու չախչախիչ փաստեր .—

1. «Ցառաջ» իր 16 - 1 - 37ի թիւին մէջ կը գրէ .— «Մեծ մասը կը գտնէր որ անհրաժեշտ է բոլոր դիմումները կատարել զոյգ օֆիսներու միջոցաւ ... Սո՛ւտ, սո՛ւտ, սո՛ւտ» :

ՊԱՏԱՍԽԱՆ .— « Ցառաջ » այդ օրը զրկած էր երկու թղթակիցներ , մի - եւնոյն ատեն տեղեկութիւններ քաղած՝ իր այն ընկերներէն որոնք ներկայ էին ժողովին : Այդ տուգումներով, առաջին թղթակիցը կը զրէր Ցունուար 16ի թիւին մէջ .—

«Գրեթէ բոլոր ճառերն ալ տոգորուած էին համերաշխութեամբ, եւ կը ներկայացնէին զանազան առաջարկներ՝ զինուորագրութեան գործին հետ կապուած խնդիրներ հետապնդելու համար : Ընդհանուր էր բաղձանքը՝ կեդրոնարմին մը կազմելու համար բոլոր հոսանքներու մասնակցութեամբ : Մեծ մասը կ'ընդունէր որ անհրաժեշտ է բոլոր դիմումները կատարել զոյգ օֆիսներու միջոցաւ » :

Ուրեմն, թղթակիցը ուրոյ մթնոլորտն է որ կը պատկերացնէր : Բայց աւելի բաց խօսինք :

Ժողովին հրաւիրուած էին 11 միութիւններ եւ կազմակերպութիւններ : Ներկայացուցիչ զրկած չէին Բարեգործականը եւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի Փարիզի մասնաճիւղը,— մնաց ինը : Վերջին պահուն Ձ. Ո. Մ.ի ներկայացուցիչն ալ խօսելու հրաւիրուած ըլլալով, արտայայտուեցան ՏԱՍԸ միութիւններ (չորս քաղաքական կուսակցութիւններն ալ միասին. կարմիր թուխակը ուրկէ՞ հանեց «ԶՕՐՍ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՏԱՄՆԷ ԱԻԵԼԻ ժողովրդական կազմակերպութիւններու» ներկայացուցիչները...) :

Հրաւիրեալներէն Հ. Ց. Դ., Ռամկավար եւ Ձ. Ո. Մ.ի ներկայացուցիչները արտայայտուած էին ի նպաստ օֆիսներու, երկու օֆիսները իրենց զրաւոր պատասխաններով պատրաստակամութիւն կը յայտնէին ամէն աշակցութիւն ընծայելու,

Ուրեմն տասը հրաւիրեալներէ ՀԻՆԳԸ ուզդակի կ'ընդունէին օֆիսներու դերը : Անոնք կը մնան 1. Կոմկուսի, 2. Հնչակեաններու, 3. Հօկի, 4. Պուլկառ Օսմանի, 5. Ֆրանսահայ կամաւորներու ներկայացուցիչները : Այս վերջինը բեմէն վար առնուած է իրեւ «հարոնիքէն եկած զինով», իսկ միւս չորսը կա՛մ ուղդակի չեն չօչափած հարցը, եւ կամ առաձգական բաներ ըսած են, առանց ժխտելու համերաշխութեան անհրաժեշտութիւնը : Իսկ ամէնէն վերջը, նախագահը ինք, որ անգամ է զինուորցուներու առժամեայ վարչութեան, իր փակման խօսքին մէջ կը բացատրէր թէ «մենք ալ մեր կարգին յանցաւոր ենք օֆիսներուն հանդէպ» եւն. (Տես Ցառաջ, 17 յունուար) :

2.— Ցառաջուն քրքիջ մը պայթեցաւ խմբագրատան մէջ, երբ կարդացինք «Զանգու»ի երկրորդ փաստը, իսկ եւ իսկ չախչախի՛չ .

— « Ցառաջ իր 16 - 1 - 37ի թիւին մէջ անապարած էր նաեւ, անմիջապէս ձեւակերպել ժողովին ընդհ. միտքը այսպէս՝

« Զինուորագրութեան վերաբերեալ խնդիրները հետապնդելու համար կը կազմուի առժամեայ կեդրոն. մարմին մը, հետեւեալ հիման վրայ. երկու օֆիսները (2 ներկայացուցիչ), չորս բաղաքական հոսանքներ (4), կամ. եւ Մարտիկներու Միութիւն, Հայ Սպայից Միութիւն եւ Ֆրանսահայ Կամաւորներու Միութիւն (հաւասարաբար մէկ կամ զատ զատ երեք ներկայացուցիչ), Փարիզի եւ գաւառի մէջ կազմուած յանձնախումբերու կողմէ՝ երկու ներկայացուցիչ, ուրեմն 9 կամ 11 անդամ» եւն. :

Տեսա՞ք «խարդախութի՛ւնը»...

Բոցավառ ողջո՛յն այս հաւրնտիր ապո՛ւէին : Հայաստանի լուրե՞րն ալ այսպէս կուտան :

Ի՞նչ է եղածը,— վերը արտատպուած ամբողջ հատուածը ոչ թէ ժողովին ձեւակերպումն է, «Ցառաջ»ի կոմիտէ յերիւրուած , այլ Հ. Ց. Դ. ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉԻՆ ԿԱՐԴԱՑԱԾ ԲԱՆԱԶԵՒԻՆ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԿԻՏԸ : Փնտռեցէք «Ցառաջ»ի յունուար 16 թուակիր թիւը եւ կարդացէք, Ա. էջ, վերջին երկու սիւնակին վրայ,— « Դաշնակցութեան ներկայացուցիչը իր ճառով պարզեց հետեւեալ տեսակէտները,— 1, 2, 3, 4, 5,...

Խմբագրականին միւս մասերը, մանաւանդ «Ցառաջ»ի եւ օֆիսներու ... «նիւթական» կապերու մասին եղած քսու ակնարկները անարժան են որ եւ է պատասխանի : Մենք սովորութիւն չունինք վիճաբանելու բոշաներու հետ , կարմիր ըլլան թէ դեղին : Մանաւանդ այն վաւերական «լաքէ»ներուն եւ նպատրնկալներուն հետ, որոնք ոջիլի պէս փակած՝ կոմկուսի անուխին, իրենց ընկերներու դիակներն անդամ կը կոխոտեն, լզելու համար վիչխանած Բեւրիանեաններու ոտքերը, ժխտելով նոյնիսկ Հայաստանի սահմանային իրաւունքները, եւ ուրիչ ամէն դատ :

Բայց սուտն ու խարդախութիւնը միայն խմբագրականով չեն վերջանար :

Նոյն թերթի Բ. Գ. էջին վրայ, մարդուն մէկը երեք սիւնակ դուհկութիւն թափեր է զինուորագրութեան մասին, եւ ո՛ւրկէ ուր, գոհար մըն ալ ինք է գտեր : Կարդացէք Գ. էջ 3րդ սիւնակ.—

— « Սակայն հարկադրուած ենք մատնանշել պարագայ մը, որ չափազանց ծանրակշիռ է իր դրդապատճառով եւ հետեւանքներով :

« Գաղթականական Գրասենեակը» (71, Ավընիւ Քլէպէր) ուրիշ նամակով մը Նանսէնեան Օֆիսին յայտնած է հայ զինուորցուներու բաղձանքը՝ զօրաքոչի օրէն իսկ հպատակ ընդունուելու մասին» : («Ցառաջ», 14 յունուար) :

Դաշնակցութիւնը բան մը դէմ է հպատակութեան ինչո՞ւ ժրնեւ կը դիմէ այդ հարցին համար :

Ի՞նչ գործ ունի ժընեւը Ֆրանսայի ներքին խնդիրներուն մէջ :

(ԼՈՒԲԵՐՈՒ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ՀԱՎՈՒՆՔ ՎԱՅԳՈՒՏՍԱՆԱՑ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄՎԱԾՔ)

Գիշերվա մութ ժամերուն, երբ Ս. Գիրքի էջերը կը դառնային Ռուբենի առջեւ, ան կը տեսնար իր մայրը, որ կը հեկեկար եւ կ՚ողբար իր որդիին մահը։ Ան կը կարդար Հայրենի Տան մասին եղած խօսքերը, որոնք կը խոստանային Աստուծոյ ժողովուրդին վերադարձը Երուսաղէմ։ Ան կը կարդար Եսայիի մարգարէութիւնները, որոնք կը խոստանային Մեսիան, որ պիտի գար Սիոնի համար։ Ան կը կարդար Դանիէլի մարգարէութիւնները, որոնք կը խոստանային Աստուծոյ Թագաւորութեան հաստատումը։ Ան կը կարդար Մաղաքիի մարգարէութիւնները, որոնք կը խոստանային Արդարութեան Արեւը, որ պիտի ծագէր իր թեւերուն մէջ բժշկութիւն բերելով։

— Ո՞ւր է Աստուած, որ մեզ կը մոռնայ, ինչպէս կ՚ըսէ Եսայի մարգարէն, թէ կրնայ կինը մոռնալ իր մանուկը։ Ո՞ւր է Աստուած, որ կը խոստանայ, թէ նոյնիսկ եթէ կինը մոռնայ իր մանուկը, ինք մեզ չի մոռնար։ Ո՞ւր է Աստուած, որ կը խոստանայ, թէ Սիոնի դարձը պիտի ըլլայ ուրախութեան եւ ցնծութեան օր

ՅՈՒՐՔԱՐԻ

(ՎԵՊ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՑ ԿԵՆՍԱԳՐ)

—o—

Մելօն մի ծանր հոգոց հանեց ու ձեռքը դրեց Ալենուշի ուսին։

— Ալենուշ, ես քեզ ամեն ինչ կասեմ, ինչ որ գիտեմ, միայն թե դու ինձ խոստացիր, որ ոչ ոքի չես ասի։ Ես ինքս էլ չգիտեմ, թե ինչ է պատահել։ Ես ինքս էլ չեմ հասկանում։ Ես ինքս էլ չեմ հավատում, որ ես եմ Մելօն

Ո՞վ չի գիտեր թէ Ֆրանսան չատ դիւրազգած է այդ տեսակ հարցերու մէջ եւ երբեք կարեւորութիւն չի տար օտար խօսքերու։ Ընդհակառակն ան կը–նայ իրաւամբ զայրանալ ։

Կասկած չկայ որ խատիսեանն այդ նպատակով ալ ըրած է։

Զայրացնել Ֆրանսան, որպէսզի վճռականօրէն հակառակ դիրք բռնէ կանխօրօք հպատակութիւն տալու մասին զինուորագրուներու յայտնուած փափաքին։

Այս կերպով Դաշնակցութիւնը՝ ինչպէս չատ անգամ ըրած է, երեւութապէս բաւարարութիւն տուած կ'ըլլայ զինուորագրու երիտասարդներու ձգտու–մին, բայց ըստ էութեան անիրականանալի կը դարձնէ զայն»։

Ուրեմն այս զլխագիր ապուշը եւ զարչելի բանսարկուն — ապահովաբար ծածկանուն— չի գիտեր թէ՝ ինչ որ «Նանսէնեան օֆիս» կը կոչենք, կը գըտ–նուի... ՓԱՐԻԶ, ՊՈՒԼՎԱՒ ՌԱՍՓԱՅ ԹԻՒ 38, ՀԱՅԱՏԱՏՈՒԱԾ՝ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐՈՒ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ, եւ յանձնուած՝ բարձր պաշտօնատարի մը, Պ. Փանի, որուն հետ կապուած ըլլալով պաշտօնապէս հայկական երկու օֆիսները, կը զործեն համախորհուրդ։ Նամակն ալ ուղ–դուած է անոր։ Այս խնդիրը որ եւ է կապ չունի Նանսէնեան միջազգային զրա–սենեակին հետ, որ կը դտնուի Ժընեւ, Ազգերու Դաշնակցութեան հովանաւո–րութեան տակ ։

ԼԷՕՆ ՊԼՈՒՄ ԳՈՐԾԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀՐԱՒԷՐ Կ'ՈՒՂՂԷ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ

Շաբաթ օր ժողովրդական ձակատը փառաւոր ցոյց մը կազմակերպեց Լիոնի մէջ, ի պատիւ վարչապետ Լէօն Պլումի, որ հոն հրաւիրուած էր նախա–ձեռնութեամբ քաղաքապետ եւ երեսփ. ժողովի նախագահ Պ. Էրիոյի։ Ներկայ էին նաեւ 10 —12 նախարարներ։ Արտաքին նախարար Պ. Իվոն Տէլպոս ժընեւ–էն գացած էր Լիոն, մասնակցելու համար սեղանին։ Հացկերոյթը եւ խրախճանքը տեւեցին հինգ ժամ, եւ այդ միջոցին էր որ Լէօն Պլում պատմական ճառ մը խօսեցաւ, միջազգային կացութեան եւ դահլիճին քաղաքականութեան մա–սին։ Ճառին քան վայրկեանը կը վերաբերէր Գերմանիոյ։ Նկատի առնելով որ Հիթլէր կարեւոր յայտարարութիւններ պիտի ընէ յունուար 30ին, Բայխստա–կին բացման առթիւ, Ֆրանսայի վարչապետը ուզած էր կանխել զայն եւ պար–զել իր տեսակէտները՝ Ֆրանքֆուրտեան գործակցութեան մը մասին։

Մերժելով հանդերձ սակարկութեան ձեւ տալ երկու երկիրներուն յարա–բերութեանց քարւոքման, Լէօն Պլում հասկցուց թէ Ֆրանսա պատրաստ է նիւ–թապէս աշակցելու Գերմանիոյ տնտեսական վերելքին, վարկեր բանալով եւ հում նիւթ ճարելով, պայմանաւ որ Գերմանիա կասեցնէ իր սպառազինու–թիւնները։ Ֆրանսա միշտ այն տեսակէտն ունի թէ խաղաղութիւնը անբաժա–նելի է։ Ան կը հաւատայ թէ կարելի է ապահովել զայն, եթէ Եւրոպայի բոլոր ազգերը հաւատար ուղղամտութեամբ վարուին, բայց ներկայիս այդ կարե–լիութիւնը էապէս կախում ունի Գերմանիայէն ։

— Եւրոպայի ներկայ վիճակին մէջ, երբ ժողովուրդներու կեանքը ամբո–ղջ ի վեր ենթակայ է քաղաքական ցնցումներու եւ երբ զինարշաւ մը տեղի կ'ունենայ ամէն կողմ, աւելի սրընթաց քան պատերազմէն առաջ, ի՞նչպէս կարելի է անտեսական համաձայնութիւններ յղանալ անկախ՝ քաղաքական կարգադրութենէ մը։ Ո՞ր ազգը պիտի հաւանէր գործակից ուրիշ ազգի մը, վարկեր բանալով, անոր հում նիւթերու պաշարը աւելցնելով, գաղթային տե–ղաւորման միջոցներ ճարելով եւայլն, եթէ հարկադրուած է ամենադոյզն կասկած մը սնուցանելու թէ իր բնածայծ աշակցութիւնը կրնայ օր մը իրեն դէմ դառնալ եւ թէ վարկերը, հում նիւթերը եւն. կրնան աւելցնել զինուորա–կան ուժ մը եւ կարողութեան մը որուն զոհերը պիտի ըլլան ինք եւ իր բարե–կամները։ Ուրեմն անհրաժեշտ եւ անխուսափելի առնչութիւն մը կայ տնտե–սական գործակցութեան եւ զինարշաւի դադարեցման միջեւ ։ Մխային գործա–լու համար մենք պէտք է գործենք խաղաղութեամբ »։

**** Գերմանիոյ մէջ այնքան ալ տաք տպաւորութիւն չգործեց Պլումի ճա–ռը։ Թերթերը արեւելեան սակարկութիւն կը նկատեն զայն եւ վիրաւորական կը դտնեն Գերմանիոյ համար։*

Առաջարկ մը օտարականներու մասին

Տեղական թերթերը կը գրեն թէ երեսփոխան Լըքաչէօ օրինագիծ մը ներկայացուցած է որուն առաջին յօդուածը կը տրամադրէ վաթսուն 50 տարե–կանէն վար օտարականները, պատերազմի յայտարարութեան առեն, բացա–ռութիւն համարելով անոնք որ զինակից ազգի մը կը պատկանին։ «Մեծագոյն Ֆրանսայի Միութիւնը», որուն նախագահն է նախկին նախարար Անթօլ Մր Մոնզի, բողոքած է այս առաջարկին դէմ, պահանջելով դասաւորել օտա–րականները համաձայն դասակարգի եւ արհեստի։ Այս հարցի մասին բոլորո–վին տարբեր օրինագիծ մը պիտի ներկայացնէ նոյն Միութիւնը։

Զինուորութեան փոխարէն փրկանք Յունաստանի հայ զինուորներուն համար

Սելաճիկի «Հորիզոն»ը կը գրէ ։—

Շահագրգռուողներուն ի գիտութիւն կը տեղեկացնենք, թէ զինուորա–գրութեան ենթակայ հայ երիտասարդներէն 1907ին ու 1908ին ծնածները կըր–նան գնել իրենց զինուորական պարտաւորութիւնները եւ առանց ծառայելու առանալ իրենց արձակման թուղթերը։ Այդպիսիները պիտի վճարեն 4600 որ–բաիմի միանուագ գումար մը, հազարը իրենց հնդամեայ կանոնական ծառա–յութեան եւ 3600ը դասալքութեան հետեւանքով 12 ամիսներու յաւելուածա–կան ծառայութեան իրրեւ փոխարժէք ։

Եթէ կարելի ըլլայ դասալքութեան վերաբերեալ թիւրիմացութիւնը հար–թել պատերազմական նախարարութեան մօտ եւ հինգ ամսուան կանոնական ծառայութեան իջեցնել զինուորական ծառայութեան չրջանը, այդ պարագա–յին կարելի պիտի ըլլայ նաեւ եւս առնել իրրեւ յաւելուածական ծառայութեան փոխարժէք վճարուած 3600 տրամին։

Կ'իմանանք թէ նոր կարգադրութեան մը համաձայն, դասալքութեան հե–տեւանքով պարտադրուած 12 ամսուան յաւելուածական ծառայութեան չըր–ջանը կը հաշուուի միայն 6 ամիս 1909—1912ի ծնունդներուն համար։

Պուլկարիա եւ Եուկոսլավիա հաշտուեցան

Կիրակի, 24 յունուար, տեղի ունեցաւ Եուկոսլավիոյ եւ Պուլկարիոյ միջեւ կնքուած համաձայնութիւնը, որ նոր թուական մը կը բանայ երկու եր–կիրներուն պատմութեան մէջ։ Արդարեւ, 1913էն ի վեր, (Պալքանեան Բ. պա–տերազմ), խանգարուած էին երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները։ Հաշ–տութիւնը աւելի տաստկացաւ, երբ Պուլկարիա միացաւ Գերմանիոյ եւ վինա–կիցներուն, մեծ պատերազմին առեն։

Բարեկամական դաշնագիրը, որ տեղագրուեցաւ Պելկրատի մէջ, կը բաղ–կանայ հետեւեալ երկու յօդուածներէն։—

1.— Անբռնաբարելի խաղաղութիւն մը եւ անկեղծ եւ մշտնջենական խա–ղաղութիւն մը պիտի տիրէ Եուկոսլավիոյ եւ Պուլկարիոյ թագաւորութեանց միջեւ ։

2.— Ներկայ դաշնագիրը պիտի վաւերացուի եւ վաւերացումները պիտի փոխանակուին Պելկրատի մէջ, կարելի եղածին չափ չուտ։ Դաշնագիրը զոր–ծադրելի է վաւերացումներու փոխանակութենէն անմիջապէս վերջը։

ՅԱՆԱԶԱԿՈՒԹԻՒՆ

Լիոնի կապոյտ թաչի մասնաճիւ–ղը՝ տէր Աննինա Ս. Վ. Հարիւնեանի վախճանման առթիւ իր խորին ցա–ւակցութիւնը կը յայտնէ Պ. Արշա–ւիր, Յովհաննէս եւ ցարուհիին Շա–քէլեաններուն, նոյնպէս նաեւ տէր եւ տիկ. Գարեգին Հաքէլեանկին եւ զաւակներուն եւ իրենց պարագա–ներուն։

×

Բարխեան ընտանիքը սրտի խո–րունկ ցաւով իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ընկ. Արշաւիրի, Պ.Պ. Գա–րեգին եւ Յովհաննէս Հաքէլեաննե–րուն եւ բոլոր սգակիր ազգականնե–րուն, Գեր. տէր Աննանիա Ս. Վ. Հարիւ–եանի գաւնա։ղէտ վախճան առթիւ։

Մարգար Բարխեան

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՔԷՄԱՆՉԻՍՏ ՌՈՒԲԷՆԻ ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ԴԱՇՆԱԿԱՀԱՐՈՒՀԻ *Տիկին Ռուբէնեանի*

Տեղի կ'ունենայ **Salle Géographie***ի մէջ,*

184 Bld. Saint-Germain, Paris

մէթրօ St. Germain-des-Prés,

31 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ ՀԻՇԵՑ 3.30ԻՆ

Պիտի նուագէ հայկական, պարսկական, ռումանական, ռուսական եւ կովկասեան եղանակներ, որոնք մեծապէս գնահատուեցան ամէն երկրի մէջ։

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ ՃԱՇԱԿԱՒ ԸԼԼԱԼ։

Տոմսերը ժողովրդական գիներով։

Տոմսերը կը ծախուին Շրանտ Պամսէլի մօտ, 51 *rue Mr. le Prince*։ եւ «Յառաջ»ի խմբագրատունը։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ՎԻՃԱԲԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Մարսէյի մէջ

կազմակերպուած ժողովրդական Լարարանի Յանձնախումբին կողմէ

կիրակի, 31 յուն. կէսօրէ ետք ժամը 3էն 7, Շարիրկեան սրահին մէջ,

5 rue de l'Eclipse, Մարսէյլ։

Վիճաբանութեան նիւթն է՝ ԽՈՐՀՐԴ. ՆՈՐ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ *Պ. ՀԱՅԿ ՍԷՐԲԷՆԿԻԼԵԱՆ*

Թեր ու գէմ կը խօսին՝ Պ.Պ. Վ.ԱՀԱՆ ԴՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ,

եւ ԿԱՐՕ ՈՒՇԱԳԼԵԱՆ

Ժողովի ընթացքին խօսք կը տրուի նաեւ փափաքողներուն։

Դեղարուեստական բաժին՝ Արտասանութիւն ՕՐ. Ե. ՊՕՂՈՅԵԱՆ,

Նուագ՝ Պ. ՀԱՅԿ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ (Ս. Մրգոնակ Մարսէյլի երաժշտանոցէն)

Մուտքը ազատ է։

ԹԱՏՐՈՆ ԵՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի Անիէռ-Պուա-Քոլոնպի Մ. ճիւղին կողմէ

ՅՈՒՆՈՒԱՐ 30, շաբաթ գիշեր ժամը 9ին,

SALLE «FOYER SOCIALISTE»*ի մէջ,*

149bis Avenue d'Argenteuil, *Անիէռ,*

Ղեկավարութեամբ Վ. ԱՒԹՈՒՆԵԱՆի

ԱՆՄԵՂ

ընտանեկան տրամ 3 արար

Առաջին-անգամ ըլլալով կը ներկայացուի Անիէռի մէջ։

եւ ՎԻՒՒԻ ՃԱՇԱՐԱՆԻ ՍՊԱՍԱՒՈՐԸ (զաւեշտ 1 արար)։

Ճոխ պիւֆէ։ Առաջնակարգ նուագ։

Տոմսերու գիները՝ *3* եւ *5* ֆր., փոքրիկներու՝ *1* ֆր.։

Թատերական ներկայացում

Ֆ. Կ. Խաչի Ալֆորվիլի Սանուց Միութեան կողմէ

6 փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 8.45ին, Հայ Ակումբին մէջ։

կը ներկայացուի ԱՆԻՄԵԱԼԻՆ ՓԱՐՈՍԸ

եւ Պալռնեանի ՄԵԾԱՊԱՏԻԻ ՄՈՒՐԱՅԿԱՆՆԵՐԸ։

Գիներ՝ մեծերու *5* ֆր., փոքրիկներու *1* ֆր.։

"ՎԷ Մ,,

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ «ՎԷՄ»ի ԺԶ. թիւը հետեւեալ բովանդակութեամբ.—

Գ. ԳԻՒԶԱԼԵԱՆ՝ «Մ. Փորթուգալեան».— Վ. ՄԻՆԱԽՈՐԵԱՆ՝ «Արհա–ւիրքի Օրեր».— ՓՐՈՖ. Ն. ԱԴՈՆՑ՝ «Նոր հայերէն քերականութիւնը».— ՏՈՔԹ. Վ. ԹՈՐԴՈՄԵԱՆ՝ «Յուշապատում».— Հ. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ՝ «Անդրանիկը Միւնեաց աշխարհում».— Վ. ՔԱՓԱԶԵԱՆ՝ «Համաշխարհային պատերազմը եւ Տարօնի աշխարհը» (վերջ).— «Հայ-Հայկական բանակցութիւններ».— ՀԻՆ ԹՈՒՂԹԵՐ՝ Ռոստոմի նամակները.— ԱՆՑԵԱՒՔ.— ԿԵԱՆՔ ԵՒ ՄՇԱ–ԿՈՅԹ.— ԳԻՐՔ ԵՒ ՄԱՄՈՒԼ.— ԴՐԱՄՕՍԱԿԱՆ.— Վ. ԵՊ. ՄԱՆԿՈՒՆԻ՝ «Գէորգ Դ. եւ իր ժամանակը».— Նկարներ։

Խմբագրութիւնը չատ կը խնդրէ բաժանորդներէն փութացնել բաժնե–գիներու փճարումը մասնաւորապէս կը խնդրուի ֆրանսայի բաժանորդնե–րէն ջանալ շուտով փակել իրենց հաշիւները, որով մեծ աջակ–ցութիւն ցոյց տուած կը լինին խմբագրութեան։ փարիզի բաժանորդները կարող են բաժնեգինը ուղարկել Լ. Գեւոնեանի ձեռքով «Յառաջ»ի խմբագ–րատուն, Մարսէյլինը՝ Ն. կակոսեանին՝ 49 rue Nationale։ կամ ուղ–ղակի խմբագրութեան՝ S. Vratzian, 13 Rue des Platanes Plessis-Robinson, (Seine).

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ԿԵՆՔ ՈՒ ԱՐՈՒԵՍՏ

Ամսագրին 10րդ (Իննկտ.) թիւը, հետեւեալ բովանդակութեամբ.— ԱՆՏԻՈ ԷՋԵՐ Ա. Յարութիւնեանէ եւ Սիամանթոյէ.— ԻՄ ԱՂՕՐԸՐ, Հ. Զարդար եան.—ԾՈՒխ ՄՔ, Յ. Անտոնեան.—ՆՈՏԱՐԱՆԻՆ ԱՂՋԻԿԸ, Արմէն Ամար.— ՄԱՏԱՄ ՊՕՎԱՐԻ, Հրաչ Սարգիսեան.— Մշակոյթի օրուան հանդէսը նուիրուած Հայ քանաստեղծութեան.— ԱՐՈՒԵՍՏԱԳԻՏԻՆ ՀԱՃՈՅԸՐ ԵՒ ԳԵՂԵՑԿԱԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՃՈՅԸՐ, Ա. Փափազեան (ֆրանս.է թարգմ.).— ԻՆՉ–ՊԷՍ ԿԱՋՄԵՑԻ ԱՆԴՐԱՆԻԿԻ ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԻՆ ՆԱԽԱԴԻՏԸ, Վ. էլմաեան ճարտարապետ).— *ԳԻՐԵՐ ԵՒ ԴԷՄԴԵՐ, Ա. Արապեան.*— Նիւթերու ցան–կը: *Այս թիւով կը լրանայ ամսագրին տարեշրջանը: Յունուարին կը թե–ւակոխենք նոր շրջանը: Ամէն մէկ վճարող բաժանորդ պիտի ստանայ 20 ֆր. արժէքով ֆրանսերէն կամ հայերէն գիրքեր։*

Բացուած է բաժանորդագրութիւնը, տարեկան ֆրանսայի համար 30 ֆր. արտասահմանի համար 40 ֆր.։

Դիմել՝ **M. & M. BARSAMIAN, 30 Rue Drouot, Paris (9e)**։

ՎԱՐԴԱՆԱՆԴՐ Լիոնի մէջ

ՎԱՐԴԱՆԱՆԴՐ կը ներկայացուի Լիոնի մէջ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Լիոնի Վարանդեան կոմիտէի

27 փետր. չաբաթ երեկոյ

Սիրայօժար մասնակցութեամբ ծանօթ ուժերու։

կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ Թուականը։

Մանրամասնութիւնները առանձին յայտագրով։

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ֆ. Կ. Խաչի Սէն Լուի Մասնաճիւղին տարեկան պարահանդէսը

27 փետր.ին **Cercle l'Ami du Peuple***ի մէջ.*

Տօքթ. ՄԷՍՃԵԱՆ

82 rue d'Amsterdam, Paris (9)

Tél. Pigalle 70—02. Métro Place Clichy

Մասնագէտ Ներքին եւ կանանց հիւանդութիւններու։

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 3—7։

կիրակի եւ տօն օրեր *մասնաւոր ժամադրութեամբ։*

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլավաք բրգեղէններու, կօշիկ–ներու, ճերմակեղէններու, Թրիքոթաժի, զուլպաներու եւն.ի համար։

Ամենալաւ ապրանքներ բացառապէս դէղչուած դիներով։

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *դիւրափոխադրելի զրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն.*

փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները։

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77, 67-78

ՀԱՅԵՐՈՒ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԸՐ

Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61, Rue Monsieur le Prince, Paris (6)

Մերթօ՝ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն **Dantor : 52 - 78**

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ։

CABINET de M V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

44, Rue Lafayette—Paris (9e) Métro Peletier Tél. Provence 78—38

Կը ստանձնէ Առեւտրական, Պատժական եւ Քաղաքային ամէն տեսակ դատեր։ իրա–ւագիտական խորհրդակցութիւններ դատական եւ վարչական գործերու համար գրաւոր եւ կամ բերանացի։ Նախարարութեանց եւ բոլոր պաշտօնատուներու մօտ, վարչական եւ իրա–ւական դիմումներ։ Հայ առեւտրականներու եւ անհատներու մասնաւոր դիւրութիւններ պատ–ուագնի վճարման համար, նկատի առնելով ներկայ տնտեսական տագնապը։ Մասնաւոր սպասարկութիւն քաղաքային եւ կրօնական ամուսնալուծման դատերու համար, ինչպէս նաեւ վիզայ Ամերիկա մեկնելու համար։ Արագութիւն եւ գաղտնապահութիւն։ Դիմեցէք եւ պիտի տանաք ամէն գոհացում։ Գաւառներէն եւ արտասահմանէն եղած դիմումներուն կը պատաս–խանուի անմիջապէս։ *Առաջին խորհրդակցութիւնը ձրի է։*

«Նախերգանք»

Երիտասարդ գրող Թէօլէօլեան հրատարակած է իր արձակ եւ քեր–թուած բանաստեղծութիւններու հատորը՝ «ՆԱԽԵՐԳԱՆՔ», 100 էջ, զեղատիպ եւ մաքուր հրատարակութիւն։

Պիտի ծախուի միայն 100 օրինակ։ Ունենալ փափաքողները կրնան 6 ֆր. ղրամադուղթ ներփակել եւ ղրկել հեղինակին՝

M. TEULEULIAN, B. P. 444 SOFIA (Bulgraie).

ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Ցառաջիկայ հաւաքոյթը տեղի պիտի ունենայ այս հինգշաբթի 28 Յուն. ժամը 21ին, Ecole des Langues Orientales*ի մէջ, 2* rue de Lille, *Paris.*

Դասախօս՝ Պ. ՇԱՀԱՒԱՐՈՒՆԻ

նիւթ՝ Դերասանական արուեստը։

Ֆ. Հ. Կ. Խաչի Փարիզի Մաս–նաճիւղի հայերէնի եւ հայոց պատ–մութեան դասերը կը տրուին ամէն հինգշաբթի առաւօտ ժամը 9—12, Մխիթարեանէն սրահին մէջ, մէթրօ Maubert-Mutualité*։ Արձանագ–րուելու համար դիմել տեղւոյն վրայ։*

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13)

«ՅԱՌԱՋ» ԿԸ ԾԱԽՍԻ

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Journaux R. CHIMCHI

29, Aghiou Marcou, ATHENES

Journaux R. CHIMCHI

56, Akti Miaouli, PIRÉE

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe LYON.

Dancing-Cigale, պարահանդէսամէն շաբ. գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկ. ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8.30ին։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ՝
17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵԻՆԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎՃՑԱՄՍԵԱՑ ԵՌԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութները	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀԱՐԱՉԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

27 ՅՈՒՆՈՒԱՐ
MERCREDI
27 JANVIER
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3330

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՔ ԽՕՍՔ

ՓՈԹՈՐԻԿ ՄԸ ՈՐ ԱՆՑԱՒ...

Տակաւին պատրաստ չէ Ալէքսանտրէթ - Անտիոքի մասին գոյացած համաձայնութեան վերջնական բնագիրը։ Սակայն ինչ որ հրատարակուեցաւ թերթերու մէջ, կը բաւէ գաղափար տալու համար :

Ամէնէն կարեւոր իրողութիւնը այն է որ, փոթորիկ մը անխուսափելի էր երբեմնի Հայոց Ծոցին մէջ, եթէ վերջին պահուն միջին ճամբու մը չհետեւէին երկու կողմերն ալ։ Եւ տարակոյս չկայ թէ այդ ճամբան հարթելու համար վճռական դեր կատարեց բրիտանական միջամտութիւնը :

Արդարեւ, մինչեւ ուրբաթ յուսահատական էր կացութիւնը։ Երկու կողմերն ալ յայտնած ըլլալով իրենց վերջնական ծրագիրը, ստեղծուած էր կատարեալ անել մը։ Կը թուէր թէ արտաքին օգնութեան մը կը սպասէին մանաւորապէս Թուրքերը, որոնք Տարտանէլի համաձայնութենէն ի վեր միշտ ուշադրութեամբ կը հետեւին Մեծն Բրիտանիոյ չարժումներուն եւ խորհուրդներուն :

Էնկիւրի հարկադրուած էր իր յաւակնութիւնները չափաւորել մանաւանդ անոր համար որ, դեռ նոր կնքուած էր անգլեւ իտալական համաձայնութիւնը Միջերկրականի մասին եւ ձախաւեր ձեռնարկ մը կրնար փորձանք բանալ իր դլխուն :

Միւս կողմէ, ինչպէս կը հաստատուն Թղթակիցներն ալ, Էնկիւրի չէր կրնար անտեսել թէ յախուռն քաղաքականութիւն մը կրնայ իրեն դէմ հանել ամբողջ արաբական աշխարհը : Ցնորք մը չէ արաբական համադաշնակցութիւնը, Իրանեան Ծոցէն մինչեւ Կիլիկիոյ դուռները, հովանաւորութեամբ Մեծն Բրիտանիոյ, որ անգերազանցելի մասնագիտութեան մը վերածած է իսլամական աշխարհը իր առաջադասներով քշելու քաղաքականութիւնը :

Մնաց որ, գոյացած համաձայնութիւնը անփառունակ նահանջ մը չի կազմեր Թուրքիոյ համար :

Եթէ ան վերջին պահուն հրաժարեցաւ բացարձակ անկախութեան պահանջէն, առնր փոխարէն ձեռք բերաւ թանկագին առաւելութիւն մը,— դինուորական դաշինք Ֆրանսայի հետ, ի պաշտպանութիւն վիճելի շրջանին :

Տարակոյս չկայ թէ Թուրքիոյ դլխաւոր մտահոգութիւնն ալ այդ էր :

Ան կ'ուզէր անկախ տեսնել Ալէքսանտրէթ - Անտիոքի շրջանը, որպէսզի կարենար իր թաթին տակ առնել զայն, ուղղակի կամ անուղղակի : Այդ պարագային, կրնար նաեւ դրաւել, պատրուակ բռնելով որ եւ է տագնապ : Իր հարեւան պետութիւնը, Սուրիան, այն ուժը չէ որ կարենայ ճակատիլ, այդպիսի պատահականութեան մը առեն :

Ամէն պարագայի մէջ, էնկիւրի ապահովութեան խնդիր մըն էր որ կը հետապնդէր, երաշխաւորութիւն՝ հաւանական յարձակման մը դէմ : Եւ իր կասկածը կեդրոնացած էր Իտալիոյ վրայ :

Արդ, Թուրքիոյ համար ապահովութիւն մը կը կազմէ Ֆրանսայի դինակցութիւնը, որուն մանրամասնութիւնները պիտի ճըշդուին Ժընեւի մէջ :

Վերջին պահուն ընդունելով Մեծն Բրիտանիոյ իրաւարարութիւնը, Թուրքիա բարոյական երաշխաւորութիւն մըն ալ չհեգուցաւ : Մանաւանդ որ, այլեւս որոշ է թէ Իտալիոյ հետ եւս լեզու պիտի գտնէ, թէ Տարտանէլի պայմանագրին եւ թէ Միջերկրականի մասին :

Այստեղ ալ, Մեծն Բրիտանիոյ բռնած դիրքն է որ իրարու կը մօտեցնէ էնկիւրին եւ Հռոմը :

Կը թուի թէ Մուսոլինի վերջնապէս փարատելու համար եթովպիոյ պատերազմին առթիւ դիզուած ամպերը՝ Լոնտոնի եւ Հռոմի միջեւ, կ'ուզէ այս առթիւ ալ հաճոյք պատճառել Անգլիոյ :

Այսպէս կամ այնպէս, փոթորիկ մըն էր որ անցաւ, եւ այժմ Ազգաժողովին առջեւ պիտի ձեւակերպուի Սանճաքին նոր տնտեսական կացութիւնը :

Անշուշտ արդիւնքէն գոհ են բոլորն ալ, մանաւանդ «մեծ»երը, որոնք այս առթիւ եւս մրցումի ելած էին իրարու հետ, որպէսզի չկորսնցնեն Թուրքիոյ բարեկամութիւնը ...

Գո՞հ է Սուրիան ալ, բուն իրաւատէրը, որուն փոխարէն բանակցութիւնները վարեց հոգատար իշխանութիւնը :

Տակաւին կանխահաս է, խօսելու համար այդ մասին։ Սկզբունքի համաձայնութենէն վերջ, երբ ճշդուին բոլոր մանրամասնութիւնները , այն առեն է որ երեւան պիտի ելլէ թէ ո՛վ ինչ կը շահի կամ կը կորսնցնէ :

Հարցը քննելով հայկական տեսակէտէն — քանի որ մենք ալ բաղկացուցիչ մասը կը կազմենք Սանճաքին բնակչութեան — կ'արժէ ուշադրութեան յանձնել կազդուրիչ պարագայ մը :

1915 - 17ի հայաջինջ սարսափներէն ի վեր, երբ հայկական կարաւաններու մնացորդները կը վայելէին արաբ ժողովուրդին բարեացակամութիւնը, թերեւս առաջին անգամ է որ երկու ժողովուրդները այնքան մօտէն ճանչցան իրար :

Արաբները ամէն տեղ ալ տեսան որ հայ գաղթականութիւնը սրտանց կապուած է իրենց դատին : Անտիոքի ցոյցին մէջ, հայ եւ արաբ, ալեվի եւն. թափօր մը կազմած են 20-25,000 հոգինոց բազմութեամբ, մինչ քէմալականներու թափորը քանի մը հազարը չէր անցներ : (Թուրք թերթերը իրենց թիւը կը հաշուեն 60 հազար, արաբական թափորը՝ միայն հազար ...) :

Անշուշտ այս է պատճառը որ Թուրքերը անէծք կարդալ կուտան արտաքսմանի «քմիթէճի»ներուն դլխուն :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ի՞ՆՉՊԷՍ ԳՈՑԱՑԱՒ ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

Գոհունակութիւն Փարիզի, Լոնտոնի եւ Էնկիւրիի մէջ

Էնկիւրիի քաղաքական եւ դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ մեծ գոհունակութիւն պատճառեց Ալէքսանտրէթի մասին գոյացած համաձայնութիւնը : Կառավարական շրջանակները զոհ են որ Թրքական տեսակէտները որոշ յաջողութիւն գտան : Դիւանագիտական շրջանակներու մէջ՝ ձեռք բերուած յաջողութիւնը կը վերագրեն ոչ միայն Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ բարեկամեցողութեան, այլեւ Անգլիոյ բռնած դիրքին : Միւս կողմէ, զործին կարգադրութեան համար նպաստաւոր մթնոլորտ մը ստեղծած էր նաեւ այն լուրը թէ բանակցութիւններ պիտի կատարուին Իտալիոյ եւ Թուրքիոյ միջեւ, Տարտանէլի պայմանագրին եւ Միջերկրականի հարցին համար : Այս առթիւ նորէն կը հաստատուի թէ Թ. Ր. Արտս մտերս Ձենովա, Վենետիկ եւ կամ ուրիշ քաղաք մը պիտի երթայ, տեսակցելու համար Իտալիոյ արտաքին նախարարին հետ : Յօսակցութեան նպատակը պիտի ըլլայ ոչ միայն Մոնթրէօյի դաշնագրին կապակի Իտալիան ալ, այլ եւ համաձայնութիւն մը կնքել Թուրքիոյ եւ Իտալիոյ միջեւ, Միջերկրականի մասին : Կ'ըսուի թէ արդէն իսկ խօսակցութիւններ տեղի ունեցած են դեսպանական շրջանակներու մէջ, որպէսզի Յունաստան եւ Եուկոսլաւիա եւս իրենց հաւանութիւնը յայտնեն այս տեսակ համաձայնութեան մը :

*** « Թայմզ »ի Պոլսոյ Թղթակիցը կը հետազրէ թէ չերմապէս կը գնահատուի Մեծն Բրիտանիոյ կատարած դերը՝ հաշտեցնելու համար Ֆրանսական եւ Թրքական տեսակէտները : Արդարեւ, ուրբաթ օր բանակցութիւնները գրեթէ խզուած էին, իսկ չարաթ օրուան խօսակցութիւնները ապարդիւն անցած, երբ, թէ Ֆրանսական եւ թէ Թրքական պատուիրակներուն առաջարկութեամբ, որոշուեցաւ ժողովի հրաւիրել Իորնը : Այս առթիւ վճռուեցաւ նախ ճշդել երկու կողմերուն բացարձակ նուազագոյնը, եւ յետոյ հաշտեցնել զանոնք, պայմանաւ որ նախապէս լուր տրուի Էնկիւրի : Վերջապէս հասան տեղ մը ուր տարակարծութիւնները պարզապէս մանրամասնութեանց կը վերաբերէին : Թրքական պատուիրակութիւնը մէկդի դրաւ բացարձակ անկախութեան որ եւ է պահանջ, քանի որ Ֆրանսացիները պիտի չընդունէին, որովհետեւ թէ հաւասակ էր հոգատարութեան պայմաններուն եւ թէ կրնար պատրուակ ծառայել ուրիշ վայրերու մէջ ալ անկախութիւն պահանջելու : Թրքական պատուիրակութիւնը հրաժարեցաւ նաեւ Սուրիոյ, Լիբանանի եւ Սանճաքին միջեւ դաշնակցութիւն մը կազմելու ծրագրէն : Ֆրանսացիներն ալ ընդառաջ գացին, ընդունելով Թուրքիոյ առաջարկը՝ երաշխաւորելու Սանճաքին պաշտպանութիւնը : Շարաթ կէս դիշերին արդէն պատրաստ էր համաձայնութեան նախագիծը :

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՆՈՐ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Բողոքն ալ իրաւ կը մասնին...

Մոսկուայի դատավարութեան երրորդ օրն ալ, երկուշաբթի, չարունակուեցաւ ճիշդ այնպէս ինչպէս միւս երկու օրերը : Բոլոր ամբաստանեալները ամէն բան կը խոստովանին սրտաբո՛ղ, իրար կը մատնեն սրտաո՛ւչ համբաւթեամբ, եւ կը պատմեն բաներ որոնք հազարումէկ դիչերներու տպաւորութիւնը կը զործեն :

Երկուշաբթի օրուան դատավարութեան առեն, ամբաստանեալներէն Սեբերբիաքով պատմեց թէ իրենց մեղադիրքներէն մէկն էր Վրացի Պոռ Մախվանի (Կարսի դաշնագրին հեղինակներէն) : Սերեբրիաքով հրահանգ ստացած է եղեր յարաբերութեան մէջ մտնել Մախվանիի հետ և անոր միջոցաւ Թրոցքիական խումբեր կազմել Վրաստանի մէջ, իբրեւ թէ ծրագրուած է եղեր սպաննել Անդրկովկասի կարմիր դիկտատորը, Բերիան եւն. : Մախվանի ձերբակալուած է արդէն :

Դատավարութեան առեն մատնուեցաւ ուրիշ վաղեմի բոլշեւիկ մը, Ռաքովսքի, որ եղած է դեսպան Փարիզի եւ Լոնտոնի եւ չատոնց աքսորուած : Հաւանական է որ ան ալ Մոսկուա փոխադրուի : Անխուսափելի կը համարուի նաեւ նախկին վարչապետին՝ Ռիքովի ձերբակալութիւնը ...

Երկուշաբթի օրուան դատավարութեան ընթացքին, ամբաստանեալներէն Տրոպնիա պատմեց թէ Ռաքովսքին ալ տեղեակ էր իրենց ահաբեկչական դործունէութեան : Դատավարութեան սկիզբէն ի վեր առաջին անգամ ըլլալով ամբաստանեալ մը ըմբռնացաւ : Այդ մարդն էր Զօր. Մուրալով, նախկին դործավար եւ մտերիմը Թրոցքիի : Ամբաստանեալը չփորձեց արդարացնել ինքզինքը, բայց բուռն վէճ մը ունեցաւ ամբաստանեալ Շէրսթովի հետ եւ մռնչեց.

— Սուտ կը խօսի, ես միայն մէկ ապահութեան հրամայած եմ :

Շէրսթով մանրամասնօրէն պատմեց թէ անցեալ տարի մահափորձ մը սարքուած էր վարչապետ Մոլոթովի դէմ : Ամբաստանեալներէն Արնօլտ յանձն առած էր ինքնաչարժով զահավէժ մը առաջնորդել վարչապետը եւ անդունդէն վար դլորել : Վերջին պահուն քաջութիւնը կորսնցնելով, Կովկաս փախած էր :

Ուրիշ ամբաստանեալ մը, Պոկուլավսքի, որ նոյնպէս մատնած էր Պոռ Մախվանին, մանրամասնօրէն պատմեց զարմանազան բաներ եւ յետոյ աւելցուց .

— « Ես ամէն բան խոստովանեցայ ազատօրէն եւ յօժարակամ եւ ոչ թէ իբրեւ հետեւանք բանտին մէջ եղած վարմունքին : Ես չատ անդամ խղճահարութիւններ ունեցայ : Զէի դիտեր դաւադրութեան բոլոր ծալքերն ու ճիւղաւորումները, որովհետեւ Փիաթաքով եւ Ռատէք խաբեցին զիս : Այլեւս կը զարչիմ այդ մարդերէն :

Այս ամբաստանեալը պատմեց թէ ինչպէս դաւեր կը սարքէին Սիպերիոյ մէջ, երկաթուղիները եւ քիմիական ճարտարագործութիւնը խափանելու համար : Տրոպնիա պատմեց թէ ինչպէս սարքեր էին Քէմարովոյի ածխահանքին պայթիլը, որ տեղի ունեցաւ անցեալ օգոստոսին, իր ձերբակալութենէն վերջը : Այս առթիւ իրենց պատուիրած էին,— «Որքան չատ զոհ ըլլայ, այնքան չատ լաւ» :

(ԼՈՒՐԵՐՈՒ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

«ԻՄԹԱՆՊՈՒԼԻ ՀԱՅԵՐԸ ԿՐԱԿ ԿԸ ՏԵՂԱՑՆԵՆ ԴԱՇՆԱԿՆԵՐՈՒ ՀԱՍՑԷԻՆ»

« ԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՏԵՐՈՒ ՄԷՋ, ԹՈՒՐՔԻՈՑ ՀԱՅԵՐԸ ԻՐԵՆՑ ԹՈՒՐՔ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՀԵՏ ԵՆ : ԱՅՍ ԻՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ԶԸՆԴՈՒՆՈՂ ՀԱՅԵՐԸ ՏԵՂ ՉՈՒՆԻՆ ՄԵՐ ՄԷՋ »

« Ճակատագրական » կը գրէ այս վերնագրին տակ, միաժամանակ հրատարակուելով նախկին Տեղապահ Արամեան արքեպիսկ. ի լուսանկարը. (20 յունվ).

Իսթանպուլի հայկական շրջանակներուն մէջ խոր չահագրգռութիւն առաջ բերած են մեր երկկուան գրութիւնները, որոնցմով կը յայտնէինք թէ Ֆրանսացիները կ'աշխատին Դաշնակ քօմիթէն փորձանք դարձնել Հայերու դլխուն : Հայերու Պատրիարք Մեսրոպ Արք. Նարոյեան եւ Վարչութեան տեղապահ Գեղրոս Ալտընեան, կրկնելով ամէն առաջ մեր թերթին ըրած իրենց յայտարարութիւնները, ըսին թէ կը զնահատեն ուղիղ ընթացքը Սանճաքի Հայերուն որոնք չդաժնուեցան իրենց Թուրք եղբայրներէն, եւ թէ վստահ են որ բոլոր ողջմիտ Հայերը պիտի զործակցին Հայերուն : Աւելցուցին թէ Դաշնակները իրաւունք չունին Հայութեան անունով խօսելու, եւ թէ խանիւ ու զրաւանքով կը մերժեն հայկական զործերուն միջամտութիւնը այդ կազմակերպութեան, որուն դէչութիւնը ամէնէն աւելի Հայութեան հասած է :

Միւս կողմէ, Հայ մտաւորականներու անունով մեր տպարանը դիմող պատուիրակութիւն մը հետեւեալը ըսաւ .

— « Դաշնակներու թունաւոր քարոզութեան մասին ձեր թերթին զրածները ամբողջովին իրաւացի են : Այդ անիծեալ կազմակերպութիւնը որ Հայութիւնը ներկայ վիճակին բերաւ, փոխանակ իր անցեալ մեղքերը մոռնալ աչխատելու, հիմա ալ կ'աշխատի հանդիսաւոր վրդովել այն Հայերուն որոնք զաղթականի կեանք կ'ապրին Սուրիոյ մէջ : Զեղի կը հաւատանք թէ Դաշնակցութեան ամենամեծ թշնամիները՝ բուն իսկ Հայերն են : Առանց ալ դլուխը կը դանուին Թուրքիոյ Հայերը, որ աչխարհի որ եւ է վայրի Հայերուն չարժանացած երջանիկ կեանք մը կը վարեն :

Հետեւաբար, բոլոր ազգային դատերու մէջ, Թուրքիոյ Հայերը նոյն ձեւով կը խորհին եւ նոյն ձեւով կը չարժին իրենց Թուրք եղբայրներուն հետ : Այս ճշմարտութիւնը չընդունող Հայերը տեղ չունին մեր մէջ : Կարզ մը Հայերէն թերթերու խեղաթիւրումին եւ հանրային կարծիքը սխալ ճամբու մղելու սահմանուած գրութիւններուն դէմ կը բողոքենք բուռն կերպով : Աւելի կ'ուզենք եւ վերջ տալու այդ կարգի հրատարակութեանց որոնք կը քայլայերեն արտասահմանի թշնամիները :

Այս առթիւ խնդրանք մը ունինք յարգելի «Ճակատագրութիւն»էն.— Թուրքիոյ Հայերու մասին խօսած առեն, «Հայ փոքրամասնութիւն» բացատրութիւնը չգործածէ : Թուրքիոյ մէջ մեծամասնութիւն եւ փոքրամասնութիւն անունով բան մը չենք ճանչնար : Զեր յարգելի խմբագրապետ Եունուս Նատիի ըսածին նման, կ'ուզենք որ Թուրք Հայրենիքին մէջ, առանց ցեղի եւ կրօնքի խտրութեան, բոլոր անձերը մարդու նման եղբայրական կեանք մը ապրին» :

**** Պատր. Նախկին տեղապահ Գէորգ արքեպիսկոպոս Ալտընեան որ վերջերս Սուրիոյ ճամբով ուխտի դնաց Երուսաղէմ, հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրած է Թուրք թերթին.*

— « Սուրիայէն անցած ժամանակ, ինծի այցելող Հայերը աւետեցին թէ՝ Դաշնակները բացառութիւն ըլլալով, Սանճաքի Հայերը կը զործակցին Թուրքերուն հետ, թէ Սուրիոյ միւս չրջաններու Հայերն ալ չեն ուզեր զործիք ըլլալ փոլիթիքաճիներու ձեռքը եւ թէ մեծ մասով Առանայի չրջանէն Սուրիա ապաստանած ըլլալով՝ անոնք մոռցած չեն որ Ֆրանսացիները ժամանակին ինչպէս երեսի վրայ թողուցին Հայերը, եւ կ'աշխատին անդամ մըն ալ չեն թարկուիլ նոյն վախճանին եւ չպիտի տարուին փայլուն խոստումներէ :

Հետեւաբար, Սուրիոյ Հայերու մասին խօսած առեն, հարկ է զատել Դաշնակները, որովհետեւ չիտակ չէ Հայ նկատել այդ մարդիկը որ բուն իսկ Հայութեան դէմ կ'աչխատին : Սուրիոյ Հայերուն մէջ մեծ համակրանք կայ Թուրքիոյ հանդէպ եւ նախանձով կը նային Թուրքիոյ Հայերուն երջանիկ կեանքին : Դաշնակներու պատճառով թշուառութեան մատնուած եւ երկրէ երկիր քաշկռտուող մարդիկը անկարելի է որ զործակցին Դաշնակներուն » :

Բարեկեցութիւն չուր մը Մարսէյլին

Մարսէյլի մեր թղթակիցը կը գրէ.— Ինչպէս կ'երեւայ թերթերու հրատարակութիւններէն, նպաստաւորուկ հայ բանուորներու պարագան սկսած է մտնել որոշ ճամբու մէջ :

Անցեալ թղթակցութեանս մէջ զրած էի թէ մեր նահանգին համայնավար երեսփոխանները հաւաքական զիմում մը կատարած են նահանգապետարան՝ նպաստաղուրկ հայ բանուորներու համար :

Արդ, «Ռուժ - Միտի» յունուար 22, ուրբաթ օրուան թիւին մէջ երեւցած թղթակցութենէ մը կը տեղեկանամ թէ Լա Սիոթայի «ժողովրդական համախմբումի» յանձնախումբը ստացած է Աչխատանքի նախարարութեան յունուար 14 թուակիր նամակը նպաստաղուրկ հայ բանուորներու մասին : Այդ նամակով Աչխատանքի նախարարութեան ընդհանուր տնօրէն Մարսէլ Պէնար յանուն նախարարութեան կը հաղորդէ թէ, Պուչ տը Ռօնի նահանգապետին հրահանգները տրուած են այս մասին, յիչեցնելով Ժընեւի 1933 Հոկտեմբեր 28ի միջազգային պայմանագրութիւնը, որուն համաձայն, , հայ, ռուս եւ գանազան հայրենազուրկ ժողովուրդներ պիտի վայելեն ամէնէն նպաստաւոր պայմանները, ինչպէս ուրիչներ : Համայնավար թերթը դիտել կուտայ թէ այս պաչտօնական զիրքը բաւական է, որ վերահաստատուի նպաստը : Եւ հիմնուելով այս պաչտօնական զեկոյցին վրայ, կը հրաւիրէ նահանգապետը որ կարճ ժամանակամիջոցի մէջ զործադրէ այս որոշումը : Կը պահանջուի նաեւ, որ նահանգային բոլոր քաղաքապետներուն հրահանգ տրուի այս մասին :

Դրական որոշումի մը պարագային, հազարաւոր զժբախտներ պիտի վերկոխին տառապանքէ եւ մեր անճար բարմութիւնները քիչ մը չունչ պիտի առնեն :

Փարիզի գիւնուորցուներու ժողովը

Ցունուար 25ին հրաւիրուած ժողովը անցաւ ազմուկի եւ իրարանցումի մէջ : Հարիւրաւոր գինուորցուներէն սրահը մտած էին միայն 140 հոգի, միւսները դուրսը մնացին :

Բազմաթիւ ոստիկաններ կը հսկէին դուռնէն մինչեւ բեմը : Համաձայն կանխորոշ ծրագրի մը, կազմակերպիչները կատարեցին 9 հոգինոց նոր մարմնի մը «ընտրութիւնը», բոլորն ալ մէկ ցանկէ առնուած : Ժողովականներէն չատերը բողոքելով հեռացան, իսկ ուրիչներ չմասնակցեցան քուէարկութեան :

Մանրամասնութիւնները յաջորդով :

ՇԻՎՆԱԶ ՎԱՅԳՈՒՏԱՆԱՑ

(ՊԱՏՄՎԱԾՔ ՄԻՖԻՉԻ)

— Օրիորդ, չուշանա՞ք ինձնից, ասում էր ուրախ մի տղա, որ ինքն էլ ուշանում էր իր գործից, բայց ուզում էր ամեն կերպով ծանոթանալ այդ գեղեցիկ աղջկան հետ, որ ինքն էլ շատ էր հավանել առաջին անգամ տեսնելուց։

— Ոչ, ոչ, պատասխանեց աղջիկը, ես ինձ համար չեմ ուշանում, ես ուզում եմ ուշանալ։

— Ինչո՞ւ, հարցրեց տղան։

— Որովհետև ես ուզում եմ ծանոթանալ ձեզ հետ, պատասխանեց աղջիկը։

— Ես էլ ուզում եմ ծանոթանալ ձեզ հետ, ասաց տղան։

— Ուրեմն ինչո՞ւ չենք ծանոթանում, հարցրեց աղջիկը։

— Ես ինքս էլ չգիտեմ, ասաց տղան։

— Ուրեմն ինչո՞ւ եք ասում, որ ուզում եք ծանոթանալ ինձ հետ, հարցրեց աղջիկը։

— Որովհետև ես ուզում եմ ծանոթանալ ձեզ հետ, պատասխանեց տղան։

— Ուրեմն ինչո՞ւ չենք ծանոթանում, կրկնեց աղջիկը։

— Ես

ՁԱՅՆ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆՎԻՐ)

— ○ —

Վասիլի տրամի մի ամառ

Ֆրանսերեն թարգմանությունից

Ֆրանսիայի հարավում, Ալպերի ստորոտներում, մի գյուղ կա, որ կոչվում է Ռոշ-Նուար։ Գյուղի մոտ, ձորակի մեջ, կանգնած է մի հին, ամայի ջրաղաց։ Ջրաղացի ետևում, ձորակի մյուս կողմում, ոլորվում է մի նեղ ճանապարհ, որ տանում է դեպի Ռոշ-Նուար։ Ջրաղացի մոտ ապրում էր Վասիլի տրամը։

Վասիլի տրամը ծերունի էր, ութսունն անց։ Նա ծնվել էր 1889 թվականին, Ռուսաստանի Սարատովի նահանգում, գերմանացի գաղթականների ընտանիքում։ Նրա հայրը գերմաներեն էր խոսում, մայրը՝ ռուսերեն, իսկ ինքը՝ Վասիլի տրամը, երկուսն էլ գիտեր։ Բայց ոչ մեկ լեզուն չէր համարում իր։ Նա ասում էր, որ իր լեզուն լռությունն է։

Ամառ ամիսներին, երբ արևը սկսում էր տաքացնել, Վասիլի տրամը դուրս էր գալիս ջրաղացի շեմքին նստելու։ Նստում էր ծխամորճը բերանին, ձեռքերը ծալած, և նայում էր ձորակի մյուս կողմի ճանապարհին։ Ոչ ոք չգիտեր, թե ինչ էր նա սպասում։ Գյուղացիները, որոնք երբեմն անցնում էին այդ ճանապարհով, ողջունում էին նրան, և նա գլխով էր անում պատասխան։ Բայց ոչ ոք չէր կանգնում նրա մոտ։ Նրան թողնում էին իր լռության մեջ։

Մի օր, 1907 թվականի հունիսի 14-ին, Վասիլի տրամը նստած էր իր սովորական տեղում։ Ժամը մոտ 2-ն էր։ Հանկարծ նա տեսավ, որ ճանապարհի վրա փոշի է բարձրանում։ Ոչ թե մեկ-երկու հոգի, այլ շատերի։ Նա վեր կացավ, ծխամորճը գրպանը դրեց և սկսեց նայել։

Առաջինը եկավ մի սև մեքենա։ Հետո՝ ևս երեքը։ Հետո՝ մի ամբողջ շարան։ Ընդամենը հաշվեց տասնչորս մեքենա։ Դրանցում նստած էին տղամարդիկ՝ սպիտակ վերարկուներով, ակնոցներով, գլխներին՝ թաշկինակներ։ Նրանք ոչ մի խոսք չէին ասում, միայն նայում էին առջև, ինչպես մարդիկ, որոնք շատ հեռու ճանապարհ են անցել։

Վասիլի տրամը վեր կացավ։ Նա չգիտեր, թե ինչ է կատարվում, բայց զգում էր, որ մի մեծ բան է պատահում։ Նա մտավ ջրաղացի մեջ, վերցրեց իր հին հրացանը, որը տասը տարի չէր կրակել, և դուրս եկավ։ Կանգնեց շեմքի մոտ, հրացանը ձեռքին, և սպասեց։

Մեքենաները կանգ առան ճանապարհի վրա, ոչ հեռու ջրաղացից։ Դռները բացվեցին, և դուրս եկան մարդիկ։ Նրանք հավաքվեցին խմբերով, խոսեցին միմյանց հետ, նայեցին շուրջը։ Նրանցից մեկը, որ ամենամեծն էր և ամենաթանկ հագուստով, ուղղվեց դեպի ջրաղացը։ Նա գնում էր ուղիղ դեպի Վասիլի տրամը։

Վասիլի տրամը բարձրացրեց հրացանը և գոռաց։ Ոչ ոք չհասկացավ նրա խոսքերը, բայց բոլորը կանգ առան։ Մեծ մարդը կանգ առավ մի քանի քայլ հեռու և սկսեց խոսել։ Նա խոսում էր հանգիստ, ձեռքերը թափ տալով, ինչպես մարդ, որ սովոր է հրամայել։

Վասիլի տրամը լսում էր և չէր իջեցնում հրացանը։ Հետո նա ասաց մի բառ, որ նրանք բոլորը հասկացան։ Այդ բառը նշանակում էր՝ «հեռացեք»։

Մարդը ժպտաց, ասաց մի քանի բառ իր ուղեկիցներին և նորից սկսեց մոտենալ։ Այս անգամ նա ձեռքը մեկնեց, կարծես ուզում էր վերցնել հրացանը։

Վասիլի տրամը կրակեց։ Ոչ թե մարդուն, այլ նրա ոտքերի առջև, գետնին։ Փոշի բարձրացավ, և մարդը կանգ առավ։ Նա նայեց Վասիլի տրամին, հետո՝ իր ուղեկիցներին, հետո՝ նորից Վասիլի տրամին։ Հետո ձեռքը թափ տվեց և վերադարձավ մեքենաների մոտ։

Մեքենաները շարժվեցին։ Նրանք անցան ջրաղացի կողքով, բարձրացան ձորակի մյուս կողմի ճանապարհով և անհետացան։ Վասիլի տրամը մնաց կանգնած իր տեղում, հրացանը ձեռքին, մինչև ամպերը ծածկեցին արևը։

Հետո նա ներս մտավ ջրաղացի մեջ, դրեց հրացանը իր տեղը, նստեց իր աթոռին և նորից սկսեց նայել ճանապարհին։

Այդ օրվանից ոչ ոք չի տեսել Վասիլի տրամին։ Ոմանք ասում են, որ նա մահացել է 1910 թվականին, ոմանք՝ որ 1914-ին։ Ոչ ոք չգիտի ճշտությամբ։ Ջրաղացը կանգնած է մինչև հիմա, և նրա մոտ ոչ ոք չի անցնում։

Ռոշ-Նուարի ծերերը երբեմն հիշում են այդ օրը և ասում, որ Վասիլի տրամը ճիշտ արել է։ Նրանք չգիտեն, թե ինչ էր կատարվում մեքենաների մեջ, բայց գիտեն, որ Վասիլի տրամը ապրել է իր կյանքը ազնիվ և չի ուզել լռությունը վաճառել։

Ֆրանսերենից թարգմանեց Ա. Ղազարյանը

Ամառային գրքեր

Ամառը ընթերցանության համար ամենահարմար ժամանակն է։ Ամառանոցում, լճափին, անտառում կամ պարզապես տան պատշգամբին նստած՝ կարդալ հետաքրքիր գիրք՝ ինչ հաճելի է։ Ամառային ընթերցանության համար մենք խորհուրդ ենք տալիս հետևյալ գրքերը։

Ռոբերտ Լուի Ստիվենսոն, «Գանձերի կղզին»։ Ռոմանտիկ արկածների մասին պատմող հրաշալի գիրք, որ կարդում են ինչպես պատանիները, այնպես էլ մեծահասակները։ Ստիվենսոնը գրել է նաև «Սև նետը», «Դռան հետևում» և այլ գրքեր։

Ժյուլ Վեռն, «Աշխարհի շուրջը 80 օրում»։ Ֆանտաստիկ ճանապարհորդություն, որ կատարում է անգլիացի ջենթլմեն Ֆիլեաս Ֆոգը։ Վեռնի մյուս գրքերից կարելի է առաջարկել «Երկրի կենտրոնը», «Ուղևորություն լուսնի շուրջը», «Ութ հարյուր միլիոն Բեգումներ»։

Ջեք Լոնդոն, «Սպիտակ ժանիք»։ Գրքի գլխավոր հերոսը շունն է, որ ապրում է Ալյասկայի ձյունածածկ անտառներում։ Նրա կյանքի պատմությունը հետաքրքրական է ինչպես մեծերի, այնպես էլ պատանիների համար։

Ջեք Լոնդոն, «Կանչը վայրենի բնության»։ Մեկ ուրիշ գիրք Ջեք Լոնդոնից։ Գրքի գլխավոր հերոսը նույնպես շուն է՝ Բաք անունով։ Նա ապրում է Կալիֆոռնիայում, հետո հայտնվում է Ալյասկայում, որտեղ ոսկու հանքեր են հայտնաբերվել։

Ալեքսանդր Դյումա, «Երեք հրացանակիրները»։ Պատմական վեպ, որ կատարվում է 17-րդ դարում։ Գլխավոր հերոսը երիտասարդ ասպետ դ'Արտանյանն է, որ գալիս է Գասկոնիայից Փարիզ՝ մուշկետյորների ծառայության անցնելու։ Դյումայի մյուս վեպերից կարելի է առաջարկել «Մոնտե Քրիստո հրվանդանը»։

Ռոբերտ Լուի Ստիվենսոն, «Սև նետը»։ Միջնադարյան պատմական վեպ, որ կատարվում է Անգլիայում։ Գլխավոր հերոսը պատանի Ռիչարդ Էշֆորդն է, որ պայքարում է Սև նետի դեմ։ Ստիվենսոնի մյուս գրքերից կարելի է առաջարկել «Ալան Բրեք»։

Ջեք Լոնդոն, «Մարտին Իդեն»։ Ինքնակենսագրական վեպ, որ պատմում է մի երիտասարդի մասին, որ ծովագնաց է եղել, հետո դարձել է գրող։

Ջեք Լոնդոն, «Ծովագնացներ»։ Պատմվածքներ ծովագնացների կյանքից։

Ջեք Լոնդոն, «Ալկոհոլ»։ Պատմվածք, որ պատմում է մի մարդու մասին, որ ալկոհոլի պատճառով կորցրել է ամեն ինչ։

Ջեք Լոնդոն, «Մարտ»։ Պատմվածք, որ կատարվում է Ճապոնիայում։

Ջեք Լոնդոն, «Ոսկու որոնումներ»։ Պատմվածքներ ոսկու որոնողների մասին։

Ջեք Լոնդոն, «Ալյասկայի ոսկին»։ Պատմվածքներ Ալյասկայի ոսկու հանքերի մասին։

Ջեք Լոնդոն, «Ծովային գայլ»։ Վեպ, որ կատարվում է ծովում։ Գլխավոր հերոսը ծովագնաց է, որ ապրում է ծովում և ատում է ցամաքը։

Ջեք Լոնդոն, «Ալյասկայի ոսկու որոնողները»։ Պատմվածքներ ոսկու որոնողների մասին։

Ջեք Լոնդոն, «Ալյասկայի ոսկու որոնումներ»։ Պատմվածքներ ոսկու որոնողների մասին։

Ջեք Լոնդոն, «Ալյասկայի ոսկին»։ Պատմվածքներ ոսկու որոնողների մասին։

Ջեք Լոնդոն, «Ալյասկայի ոսկու որոնողները

քան լաւ, քանի որ ժժգոհութիւն պիտի յառի բանուորներուն մէջ»:

*** Ռիկայէն Լոնտոն հասած հեռագրի մը համաձայն, զոր կը հաղորդենք բացարձակ վերապահութեամբ, մահափորձ մը կատարուած է Սթալինի դէմ: Իբրեւ թէ Սթալին ծանրապէս վիրաւորուած է իր քարտուղարներէն մէկուն կողմէ: Հեռագիրը կ'աւելցնէ թէ Ռիւմիլինի բարձր պաշտօնատարներէն երեք հոգի ձերբակալուած են այս մահափորձին առթիւ:

Մոսկուայի հետ խզուած Ռուս մը ապաստանեցաւ Փարիզի մէջ

Երկուշաբթի առտու ատրճանակի երկու զնդակներով սպաննուած գրեթ – նուեցաւ Տմիթրի Նավաշին, ռուս յայտնի մտաւորական մը, Օթէօյի ձիարշաւի վայրին մօտ, Պուլոնյի անտառին մէջ: Վկայ մը տեսած է մարդասպանը երբ կը փախչէր:

Նավաշին շատ կարեւոր դիրք ունէր Փարիզի ռուսական գաղութին մէջ: Ծնած էր Մոսկուա, 1889ին: Իրաւագիտական համալսարանը լրացնելէ վերջ, փաստաբանութեամբ կը զբաղէր: 1917ին նշանակուեցաւ դեր - Նախագահ Կ. Պաշի մէկ յանձնախումբին որ կը զբաղէր պատերազմական դերիներով: Ռուսաստան մնաց յեղափոխական շրջանին եւ յարմարեցաւ նոր կարգ ու սարքին: Առաջին անգամ Փարիզ եկաւ 1921ին, վերադարձաւ 1924ին եւ մնաց վեց ամիս: Ցետոյ նորէն Փարիզ եկաւ 1925ին, զարձեալ քանի մը ամիս Ռուսաստան մնալէ ետք (1926), վերջնապէս Փարիզ հաստատուեցաւ եւ նշանակուեցաւ տնօրէն «Հիւսիսային Եւրոպայի Առեւտրական դրամատան»: Այս պաշտօնը վարեց մինչեւ 1930: Մոսկուա կանչուեցաւ, բայց մերժեց երթալ: Ցետոյ քաշուեցաւ զործէ կեանքէն, նուիրուելով գաղտնի կեանքէն եւ լրագրու – թեան: Ձափագանց կ'աչխատէր եւ հանդարտ կեանք մը կը վարէր: Տնտեսա - կան եւ տեղանաւորական յօդուածներ կը զրէր «Լա Ռէփիւպլիք»ի եւ կարեւոր հանդէսներու մէջ: Իր վերջին յօդուածը երեւցաւ «Վիւ» չաբաթաթերթին մէջ, անցեալ չաբթու:

Սպանեալը մտերիմ բարեկամն էր Մոսկուայի երկու գլխաւոր ամբաստան - եալներուն, Փիաթաքովի, եւ Սոքոլնիքովի: Կ'ըսեն թէ մօտէն ծանօթ էր այս նոր զատավարութեան ծալքերուն: Փարիզի Ռուսերը քաղաքական պատճառ - ներ կը տեսնեն այս սպանութեան մէջ:

*** Թերթերը կը զրեն թէ սպանութիւնը կատարուած է մասնաւոր տար - ձանակով մը որ շատ ձայն չէր հաներ: Նավաշին հանրածանօթ էր Ֆրանսայի արմատական - ընկերվարական շրջանակներուն մէջ: Սպանութենէն երկու ժամ վերջը ազգ. ոստիկանութեան նախարար Պ. Սիֆիեան մօտէն հետաքրքրուե - ցաւ, յայտնելով թէ նոյն օրն իսկ ճաշի հրաւիրուած էր սպանեալին կողմէ: Ուրիշ ֆրանսացի երեւելիներ ալ, նախկին նախարարներ Անթոլ տը Մոնզի, Փօլ Ռիյոն եւն. մտերիմ բարեկամներն էին Նավաշինի:

Փարիզի ճերմակ Ռուսերը կը կարծեն թէ այս սպանութիւնն ալ զործն է անոնց որոնք այժմ կը դատեն Ռատէքը, Փիաթաքովը, Սոքոլնիքովը եւ ուրիշ - ներ: Իսկ ձախակողմեան շրջանակներու մէջ սպանութիւնը կը վերագրեն... Գերմանիոյ գաղտնի ոստիկանութեան (Կեսթափօ), զրելով թէ Նավաշին վեր - ջերս յայտնութիւններ հրատարակած էր Ռումանիոյ, Լեհաստանի եւն. հիթ - լէրականներու զործունէութեան մասին:

*** Սպանեալը կը թնակէր Միչել - Անժ, փարթամ յարկաբաժնի մը մէջ, որ կը բաղկանար վեց սենեակէ եւ որուն կը վճարէր 20 — 25,000 ֆրանք: Իրեն հետ էին կինը, տասը տարեկան աղջիկը, 2 քարտուղարներ, սենեկապանուհի մը եւ խոհարարուհի մը: Բազմաթիւ այցելուներ կ'ընդունէր: Կ'ըսեն թէ սո - վոյժար կ'օգնէր իր կարօտ հայրենակիցներուն եւ զուտը միշտ բաց էր կէս օրէն վերջ: Աչքէն առտու պաղպաղ կ'ելլէր երկու չուներուն հետ եւ մարզանք - ներ կը կատարէր, որպէսզի չգիրնայ: Ինչպէս կ'երեւայ, ահաբեկիչը մօտէն հետեւած եւ սերտած է զոհին սովորութիւնները:

« Փոփիւլէռ» կ'իմանայ թէ Նավաշին վերջերս զործօն քարոզութիւններ կը կատարէր ռուս երիտասարդութեան մէջ եւ կ'ուզէր հանդէս մը հրատարա - կել, հակահիթլէրական ուղղութեամբ:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ ՊԱՏԱՍԽԱՆԵՑԻՆ

Իտալական եւ գերմանական կառավարութիւնները վերջապէս պատասխա - նեցին անգլիական ծանուցագրին, որ կ'առաջարկէր նոր միջոցներ ձեռք առ - նել, բացարձակ չէզոքութիւն պահելու համար սպանիական պատերազմին հանդէպ: Երկուքն ալ յանձն կ'առնեն արգիլել կամաւորներու առաքումը. պայմանաւ որ Լոնտոնի յանձնախումբը հաստատէ թէ բոլոր պետութիւններն ալ համաձայն են ձեռք առնուելիք միջոցներու եւ անոնց զործադրութեան թուականի մասին: Գերմանիա մանաւորապէս կը պահանջէ Սպանիայէն ետ կանչել բոլոր համայնավար զործիչները, իսկ Իտալիա կը մերժէ ճանչնալ օտար կամաւորներու սպանիական հպատակութիւնը:

500,000 հոգի անպատսպար Մ. Նահանգներու մէջ

150 խաղաթներ տրասոզ

Ահռելի աղէտ մը աւեր կը գործէ Մ. Նահանգներուն մէջ: Տասներկու նա - հանգներու մէջ 150 քաղաքներ պաշարուած են ջուրերով: Տեղ - տեղ պայթիւն ալ պատահած ըլլալով, ջուրը եւ եւ կրակը աննկարագրելի սարսափի մատնած են ժողովուրդը: Հարիւրաւոր քաղաքացիներ անհետացած են: Աւելի քան 500,000 հոգի անպատսպար կը մնան, խմելիք ջուրէ զրկուած են երկու միլիոն հոգի, վնասներու գումարը կ'անցնի 275,000,000 տոլարը: Կ. Նախագահ Բուզ – վելթ անձամբ կը վարէ օգնութեան զործը, շարժման մէջ դնելով բանակի, նաւատորմի եւ օդանաւային կազմակերպութիւնները: Ջուրերը միշտ կը բարձրանան:

ՋԱՆԱՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԻՍԻ – ԼԷ - ՄՈՒԼԻՆՈՑԻՆ ԿԸ ԳՐԵՆ ՄԵՋԻ.— Վեց զաղտնի ոստիկաններ չարաթ օր կը մտնեն Թուզաթցի Պ. Վարդանի սրճարանը (Քաֆէ Թուզաթլը) եւ կը ձերբակալեն վեց խաղամոլներ եւ սրճարանատէրը: Իրիկուան ատատ կ'արձակեն բոլորն ալ, տուգանքի ենթարկելով սրճարանատէրը: Խաղամոլութիւնը տարիներէ ի վեր աւելը կը ցանէ մեր չրջանին մէջ: Արդեօք պիտի խրատուի՞ն այս դէպքէն:

ՓԱՐԻԶԻ ՄՈՒԿԵՐՆ ԱԼ ԱՂՋԻԿ ԿԸ ՍԻՐԵՆ.— Երկուշաբթի առտու ժա - մը 8.45ին Քրքուհի մը, Լիլի կամ Լէյլա Հասխա, 20 տարեկան, որ Անիէռ կը բնակի, կը պատէր Սէն Լազարի մէթրոյի նրբանցքին մէջ, երբ խոշոր մուկ մը վրան ցատկելով, անդիմօքէն խածաւ ոտքին կոճիկը: Ճամբորդներ օգնու - թեան հասան եւ զեղարան մը տարին աղջիկը, որ յետոյ հիւանդանոց փո - խադրուեցաւ: Կատաղարուժական քննութիւն մրն ալ պիտի կատարուի:

ՌՈՒՄԱՆԻՈՑ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԸ մէկ դրօչի տակ համախմբելու համար, թագաւորը իրրեւ սկաուտապետ հրամայեց Սթրայա Ցարէյի (պահակ Հայ - բնանաց) երիտասարդական կազմակերպութեան՝ իր մէջ ձուլել արիներու եւ արեւոյչներու կազմակերպութիւնները (իբր 50,000 անդամ): Սթրայա Ցարէյ ստեղծուած է 1934ին եւ իբր 300,000 անդամ կը հաշուէր անցեալ յունիսին: Անդամները կը զործածեն ճերմակ պլիանոց եւ չափիկ եւ կապոյտ տափատ կամ չրջազգեստ: Կազմակերպութիւնը կ'ուսուցանէ հաւատք եւ սէր հայրենի - քի, հաւատարմութիւն թագաւորին, պաշտամունք աշխատանքի, տաքի - նութեան եւ առանդութեան, դիտակցութիւն պարտականութեան եւ կար - գապահութեան, պահպանում ազգային սովորութեանց, երգերու եւ պարե - րու, ինչպէս եւ հանրային տաղցուածքներու:

ՁԱԻԱԿՑՈՒԹԻԻՆ

Հ. Ց. Դ. Լիոնի վարանդեան կո - միտէն խոր ցաւակցութիւն կը յայտ - նէ տէր եւ տիկ. Գարեգին Հաքէլեանի եւ ընկերները Արշաւիր եւ ցովհաննէս Հաքէլեաններու իրենց հօր՝ Ազանիա Ս. Վ. Հաքէլեանի մահուան առթիւ:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Լիոնի Կ. Խաչի մասնաճիւղի վար - չութիւնը շնորհակալութեամբ ստա - ցած է տէր Ազանիա Ս. Վ. Հաքէլեա - նի վախճանման առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի 106 ֆր. որ հանգա - նակուած է Լիոնի եւ Բալըէյի թա - ղեցիներու կողմէ: Վերոյիշեալ գու - մարը պիտի յատկացուի հիւանդա - նոցներու մէջ զարմանուող հայ հի - ւանդներուն:

Հ. Յ. Դ.

Գաւառ

ՊՈՄՈՆԻ (Մարսէյլ) Զաւարեան ենթակոմիտէի ընկերական ընդհանուր ժողովը այս ուրբաթ երեկոյ ժամը 8ին, սովորական հաւաքատեղին: կարե - ւոր օրակարգ:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ՎԻՃԱԲԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ
Մարտիգի մէջ

կազմակերպուած ժողովրդական Լսարանի Ցանձնախումբին կողմէ
կիրակի, 31 ցուն. կէսօրէ ետք ժամը 3ին 7, շաֆրիկեան սրահին մէջ,
5 rue de l'Eclipse, Մարսէյլ:

ՎԻՃԱԲԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆԻՒԹԸ Է՝ ԽՈՐՀՐԴ. ՆՈՐ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ **Պ. ՀԱՅԿ ՍԷՐԲԷՆԿԻԼԷԱՆ**

Թեր ու գէմ կը խօսին՝ Պ.Պ. ՎԱՀԱՆ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ
եւ ԿԱՐՕ ՈՒՇԱԳԼԵԱՆ

ժողովի ընթացքին խօսք կը տրուի նաեւ փափաքողներուն:
Գեղարուեստական բաժին՝ Արտասանութիւն ՕՐ. Ե. ՊՕԼՈՅԵԱՆ,
նուագ՝ Պ. ՀԱՅԿ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ (Ա. մրցանակ Մարսէյլի երաժշտանոցէն)
Մուտքը ազատ է:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Սէն-Փէռոմի (Մարսէյլ) Վրէժ խումբի կողմէ
31 ցուն. կիրակի երեկոյ ժամը 8ին, պար Մանուկի սրահին մէջ:

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ **ՀԱՅԿ ՍԷՐԲԷՆԿԻԼԷԱՆ**

Նիւթ՝ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը 1937ի պատմական օրերուն:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

Նախաձեռնութեամբ Սէնթ-Ալեքսանի Ընկ. կարօ Ենթակոմիտէի
եւ հովանաւորութեամբ Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէի
31 ցուն., կիրակի ժամը 2ին, Լա վիսթ Շալէ տը լ'Էրմիթաժի սրահին մէջ,
ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ ՄԵԾՆ ՏՐԴԱՏ
Գիներ՝ 3 եւ 3 ֆր.:

Մի ծաղի մեծ երեկոյթ

երիտասարդ թատերագիր Արամ Պետրոսեան
մատնակցութեամբ փարիզահայ քեմական լաւագոյն ուժերու
21 փետր. կիրակի երեկոյ ժամը 8.30ին
Սոսիէթէ Սավանթի սրահին մէջ, 8 Rue Danton, մէթրօ Odéon
Առաջին անգամ ըլլալով կը ներկայացնէ
ՎԵՂԱՐԱՒՈՐ ՏՕՆ ԺՈՒԱՆԸ
(Պատակերգութիւն 4 արար)
Երեք ժամ անընդհատ քրքիջ:
Մուտք՝ 5, 10 եւ 15 ֆր.:
Տոմսերը կարելի է ձեռք բերել Հ. Յամուէլ գրատունէն, *51 rue Mr. le Prince:*

Տարեկան Թատերական Ներկայացում

կազմակերպուած Սամուէլ Մուրատեան Վարժարանի աշակերտներէն
կիրակի, 7 փետր. ժամը 3ին 15ին, պէշիկթաշլեան Թատերասրահին մէջ,
26 rue Troyon, Sèvres, Métro: Pont de Sèvres:

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻՆ **ԹՕՐՕՍ Բ.** ողբերգութիւն երգախառն 4 արար
Դերակատարները՝ Հ. վահան վ. ցովհաննէսեան, երաժշտութիւն՝ Գ. Ա. Աչէճեանի:
La Patrouille de Fourchepinte Ֆրանս. երգախառն զաւեշտ,
երգախառն պատկերներ իտալիքէն լեզուով:
ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԻ ԱՆԿՈՒՏԻՆԵՐԸ (զաւեշտ 1 արար):
Տոմսերու գինն է՝ 10 եւ 7 Ֆր.:

ՑԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Բալու քաղաքի Վերաչինաց Միութեան Մարսէյլի մասնաճիւղը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ հայրենակից Պ. Գէորգ Պօղեանի զառնաղետ մահուան առթիւ իր պարագաներուն:

Վարչութիւն

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Մարսէյլի Ուրֆայի Հայր. Միութիւնը ցաւով կ'իմանայ որ 1936 նոյեմբ. ի մէջ Ուրֆայի Ցովսէփ Նասրեան, 29 տարեկան սպան - նուած է ոճրագործ թուրքի մը զնդա - կով, Բաքիայի կողմը (Սուրիա): Ոճ - րագործը՝ կէս զիջերին կուգայ Ցով - սէփին տունը եւ զուրս կը կանչէ զին - քը եւ նենգութեամբ կռնակէն կը զար - նէ եւ կը փախչի: Մեր սիրելի Ցովսէ - փը որ 1915ին ազատուած էր Թուրքին եաթաղանէն, այսօր կը սպաննուի զաղան Թուրքի մը ձեռքով, երիտա - սարդ հասակին:

Անշուշտ ուշ կամ կանուխ արդա - րութիւնը կը գտնէ իր տեղը եւ ոճ - րագործը կը պատժուի:

Մարսէյլի Ուրֆայի Հայր. Միու - թիւնը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ իր եղբայրներուն՝ Աւետիս եւ Էլիաս Նասրեաններուն, ինչպէս նաեւ իր ազգականներուն եւ բարե - կամներուն:

Վարչութիւն

×

Փարիզի Ուրֆայի Հայր. Միու - թիւնը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Ուրֆայի Ցովսէփ Նասրեանի եղերական մահուան առթիւ իր եղ - բայրներուն՝ Աւետիս եւ Էլիաս Նա - սրեաններուն եւ իրենց պարագանե - րուն:

ՀՈԶԱԿԱՒԱՐ ՔԷՄԱՆՉԻՍՏ ՌՈՒԲԷՆԻ
ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ԴԱՇՆԱԿԱՀԱՐՈՒՀԻ **Տիկին Ռուբէնի**

ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՆՈՐ ՑԱՅՏԱԳՐՈՎ

Տեղի կ'ունենայ **Salle Géographie***ի մէջ,*
184 Bld. Saint-Germain, Paris
Մէթրօ St. Germain-des-Prés,
31 ՑՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ ՁԻՇԵ 3.30ԻՆ

Պիտի նուագէ հայկական, պարսկական, ռումանական, ռուսական և կովկասեան եղանակներ, որոնք մեծապէս գնահատուեցան ամէն երկրի մէջ:

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ ՁԾԴԱՊԱՀ ԸԼԼԱԼ:

Գիները՝ 7, 10 եւ 15 ֆրանք:

Տոմսերը կը ծախուին Շրանտ Ցամուէլի մօտ, *51 rue Mr. le Prince:*
եւ «Ցառաջ»ի խմբագրատունը:

ԹԱՏՐՈՆ ԵՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի Անիէռ-Պուա-Քոլոնպի Մ.ճիւղին կողմէ
ցուն. 30, շաբաթ գիշեր ժամը 9ին,
SALLE «FOYER SOCIALISTE»*ի մէջ,*
149bis Avenue d'Argenteuil, *Անիէռ,*
Ղեկավարութեամբ Վ. ԱԼԹՈՒՆԵԱՆի

ԱՆՄԵՂԸ

Ընտանեկան տրամ 3 արար
Առաջին անգամ ըլլալով կը ներկայացուի Անիէռի մէջ:
եւ ՎԻՒՒԻ ՃԱՇԱՐԱՆԻ ՍՊԱՍԱՒՈՐԸ (զաւեշտ 1 արար):
Ճոխ պիւֆէ: Առաջնակարգ նուագ:
Տոմսերու գինը՝ 3 եւ 5 ֆր., փոքրիկներու՝ 1 ֆր.:

ՎԱՐԴԱՆԱՆԲՐ Լիոնի մէջ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Լիոնի Վարանդեան կոմիտէի
27 փետր. շաբաթ երեկոյ
Սիրայօժար մասնակցութեամբ ծանօթ ուժերու
կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ Ռուակը:
Մանրամասնութիւնները առանձին յայտագրով:

ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Ֆ. Կ. Խաչի Սէն Լուի Մասնաճիւղին տարեկան պարահանդէսը
27 *փետր.ին* **Cercle l'Ami du Peuple***ի մէջ.*

Cabinet de Me Artin KAZANDJIAN

Licencié en droit de la faculté de Paris
Ancien Avocat près les Tribunaux mixtes d'Egypte Conseil Juridique
10 et 12, Rue Richer, Paris Tél.: PROvence 04-64 et la suite

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններու համար կ'ընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ եւ տօն օրերէ ժամը 5 – 7:

Դիմեցէք իրեն եւ գոհ պիտի մնաք:

ԵԴԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**
ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**

Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 եւ C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ:
Տոմսակները՝ ամէն տեղի համար: Հայ ճամբորդներու համար
մասնաւոր գին: Ունինք Թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը
ՎԱՍԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

Studio PHÉBUS

23 Bld. Bonne Nouvelle, Paris
Tél. Louvre 69-83

ՁԱՓԱՒՈՐ ԳԻՆ — ԽՂՃԱՄԻՑ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ՀԱՑ ՄԱՐՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Ցառաջիկայ հաւաքոյթը տեղի պիտի ունենայ այս հինգշաբթի 28 ցուն. ժամը 21ին, Ecole des Langues Orientales*ի մէջ,* 2 rue de Lille, *Paris.*

Դասախօս՝ Պ. ՇԱՀԽԱԹՈՒՆԻի
Նիւթ՝ դերասպնական արուեստը:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ Նազարէթ էքմէքճեան, բնիկ Ուրֆացի, այժմ շուրջ 30 տարեկան, հօր անուն՝ Մկրտիչ, մօր անուն՝ Վարդուհի: Իր մասին տեղեկութիւն ունեցողներէ կը խնդրուի հաղորդել Հայ Դատի Կեդր. Յանձնաժողովին՝ 15 rue Jean-Goujon, Paris (8):

«ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ» ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ
ՑՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ
Journaux R. CHIMCHI
29, Aghiou Marcou, ATHENES
Journaux R. CHIMCHI
56, Akti Miaouli, PIRÉE

ՑՈՒՌԱՋ ՍԼԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ
կը ծախուի Շիւշլի գրատունը, Զմշկի փողոց:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe LYON.
Dancing-Cigale, պարահանդէսատէնն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկոյթ ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8.30ին:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme, PARIS (13)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 28 ՅՈՒՆՈՒԱՐ JEUDI 28 JANVIER 1937

ԺԳ. ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3331

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՐԻՒ ԽՕՍՔ

ԲՈԼՈՐԸ ԴԱՒԱՃԱՆ, ԲԱՑԻ ՍԹԱԼԻՆԷՆ...

Մոսկուայի դատավարութիւնը կը չարունակուի այնպէս ինչպէս որ կազմակերպուած է,— իբրեւ թատերական տեսարան, ուր ողբերգութիւնն ու կատակերգութիւնը իրար կը հմշակեն, արարքական գիչերներու տպաւորութիւնը ձգելով :

Արեւմտեան միտքը չի կրնար ըմբռնել այս ահաւոր, այս անհնախընթաց ողբերգութեան խորութիւնը, չի կրնար թափանցել անոր բոլոր ծալքերուն: Եւ կը գոհանայ սովորական ձեռնարկներով,— խնդրել որ պաշտպանութեան միջոցներ ճարեն ամբաստանեալներուն, եւ, ամէն պարագայի մէջ, չդնդակահարեն զանոնք ... (Ֆրանսայի ընկերվարական պաշտօնաթերթը, խօսելով զանազան դիմումներու մասին, ուրիչ ճար չէր տեսներ, եւ կոչ մը կ'ուղղէր այս բովանդակութեամբ) :

Դատավարութիւնը արդէն մտած է վճռական չրջանի մը մէջ: Լսուեցան դիմաւոր ամբաստանեալները,— Ռատէք, Սոքոլնիքով, Փիաթաքով, Սերեբրիաքով, Զօր. Մուրալով եւ ուրիչներ, եւ այժմ երկրորդ չարքն է որ կը հարցաքննուի: Իսկ ելքը.— արդ մարանաօքէն այն ինչ որ վիճակուեցաւ Զինովիեւի եւ իր 15 ընկերներուն, 1936 օգոստոս 25ին: Ամբաստանագիրը նոյն, մեղքերը նոյն, դատաւորները նոյն, դատավարութեան եղանակը նոյն: Իսկ փաստերն ու խոստովանութիւնները ալ նոյնքան «չախչախիչ» որքան անցեալ անգամ: Սա տարբերութեամբ որ, նոր ամբաստանեալներուն մէջ գոնէ քանի մը հոգի աւելի մարդավարի երեւցան, իրենց հարցաքննութեան առեն :

Հաւատա՞լ թէ այս անգամ Մարսէլ Քաչէնի եւ Վայեան-Քութիւրիէի ներկայութիւնը պիտի օգնէ փրկելու մահապարտ գլուխները ...

Բայց թողունք ենթադրութիւնները, չօչափելու համար այլապէս քաղմնելի, անհաս եւ անիմանալի պարագայ մը:

Ի վերջոյ ի՞նչ է որ կը սեւնենք, այս ինչպէս նախընթաց դատավարութեան առթիւ,— բոլշեւիկեան կուսակցութեան ամբողջ ղեկավարութիւնը ամբաստանեալի աթոռին վրայ... Բոլորն ալ դաւաճան, դաւադիր, խափանարար, լրտես: Առնուազն սրիկայ եւ օձ, լիակ արարած եւ կատղած չուն :

Մենք չենք որ իրարու եռեւէ կը չարենք այս բառերը: Սոր – հրդային մամուլը արդէն կը յորդի կատաղութեան կանչերով, բոլորն ալ նոյն ուղղութեամբ.– «դնդակահարեցէք, սատկեցուցէք թրոցքիական աւազակախումբին բոլոր անդամները »:

Եւ միայն բանուորներն ու գիւղացիները չեն որ բանաձեւեր կը տեղացնեն, առանց սպասելու դատավարութեան ելքին: Ահա խորհրդային զրոյցները, ակնառու ստորագրութիւններով.

–«Շչեւտրիճ, Կոկօլ, Տոսթոյեւսկի, որոնք նկարագրած են մարդկային անկումի ամէնէն նուաստացուցիչ պատկերները, պիտի չկրնային ուրուագծել շնական դաւաճանի, կեղծաւոր պոլիտիկոսի այնպիսի պատկեր մը ինչպէս Փիաթաքովը կամ Ռատէքը, Սոֆոլնիքովը կամ Սերեբրիակովը: Ենթակայ՝ մեր երկրի բովանդակ ժողովուրդին ատելութեան, անոնք պիտի կրեն իրենց արժանի պատիժը, եւ մենք բոլոր պարկեշտ անձերու հետ կը պահանջենք անողորմ դատապարտութիւն մը, իրենց հայրենիքը ծախող դաւաճաններուն, լրտեսներուն եւ մարդասպաններուն համար»:

Անհրաժեշտ չէ ուրիչ նմոյշները յիշել: Բոլորը իրարու կը նմանին, աւելի կամ պակաս ուժգնութեամբ եւ ածականներու պէսպիսութեամբ :

Բայց ո՞վ են, վերջապէս, այս լրտեսներն ու սրիկաները, ոճրագործներն ու դաւաճանները, օձերն ու չուները :

Բոլշեւիկեան կուսակցութեան Քաղաքական Բիւրօն նախապէս կը կազմէին Լէնինն, Թրոցքի, Զինովիեւ, Քամենեւ, Ռիքով, Թոմսքի եւ Սթալին:

Արդ, Լէնին մեռաւ, Թրոցքին՝ կարմիր բանակին կազմակերպիչը, արտաքսուեցաւ իրրեւ դաւաճան եւ աքսորականի կեանք մը կը քաչքչէ 1928էն ի վեր, Թոմսքի անձնասպան եղաւ անցեալ տարի, Զինովիեւ եւ ընկ. դատավարութեան առեն, երբ կ'ուզէին ձերբակալել. Զինովիեւ եւ Քամենեւ զնդակահարուեցան, Ռիքով, նախկին վարչապետը, արդէն կասկածի տակ է եւ թերեւս բանտարկուած,— մնաց Սթալին :

1936 օգոստոս 25ի մահապարտներուն մէջ կը գտնուէին, տակաւին, Իվան Սմիրնով՝ հին ղեկավարներէն, Եւսոքիմով՝ անդամ կեդր. կոմիտէի, Պաքայեւ՝ նախագահ Չեկայի եւն. :

Նոր ամբաստանեալներէն Ռատէք Սթալինի աչքին լոյսը եւ Թարզմանն էր՝ արտաքին քաղաքականութեան համար, իրրեւ «բոցավառ» գրիչ. Փիաթաքով՝ Ուկրաինայի առաջին վարչապետը, երբեմն նախագահ՝ Փարիզի խորհրդային առեւտրական պատուիրակութեան, յետոյ գործավար դեսպան՝ Սոքոլնիքով՝ ելմտական նախկին գործավար, երբեմն դեսպան՝ Լոնտոնի, Զօր. Մուրալով՝ նախկին գործավար, Տրոպնիս՝ նախկին նախագահ համայն Ռուսիոյ գործավարներու խորհուրդի եւն:

Տակաւին կան ուրիչ ղեկավարներ ալ, դատապարտուած՝ մէկ օրէն միւսը դատի քաչուելու,— Պուխարին՝ հոչակաւոր խմբագրապետը, Ռաքովսքի՝ երբեմն խորհրդային դեսպան Լոնտոնի եւ Փարիզի: Կասկածի տակ են, նաեւ, անոնք որ պլոկս հանեցին ցարական գերդաստանին ոչնչացումը եւ որոնց վարիչը ձերբակալուած է արդէն: Եւ չատ քիչ բան մնացած է որ պատերազմական գործավարութիւնն ալ սեւ ցանկը մտնէ, իր գլխաւոր վարիչներով: Մանաւանդ որ, արդէն դատի քաչուած «իժերն» ու «որդերը» իրենց կարգին ուրիչ «իժեր» կը մատնեն, իրարու եռեւէ :

Ուրեմն չուրին երեսը կը մնայ միայն Սթալին,– ամենակալ եւ ամենազօր, «հանճարեալ առաջնորդ մարդկութեան»:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ՆՈՐ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Միչտ նոյն զարհուրահար պատմութիւնները

Երեքչաբթի օր, Մոսկուայի դատավարութեան չորրորդ օրը, լսուեցաւ գերման վկայ մը, Ճարտարագէտ Ալէքս Շեթայն, 55 տարեկան, որ Ռուսաստանի մէջ աշխատած է պատերազմէն առաջ: Երբ վկան դատարան առաջնորդուեցաւ, եռեւէն ալ Թարզման մը կ'երթար: Նախագահը հարցուց թէ ինչ լեզու կ'ուզէ խօսիլ: Շեթայն պատասխանեց թէ գերմաներէնը կը նախընտրէ, բայց պահ մը սահուն ռուսերէն խօսեցաւ, չփոթեցնելով թէ առեանը եւ թէ Թարզմանը:

Շեթայն իրրեւ մասնագէտ ծառայած է Քուզպասի ածխահանքերուն մէջ: Խոստովանեցաւ թէ իր երկու հայրենակիցները եւ ուրիչ խումբ մը Ճարտարագէտներ իր աջակցութեան դիմած էին, լրտեսութեան եւ խափանարար գործունէութեան համար, յանուն հայրենասիրութեան: Մասնաւորապէս Նովոսիպիրսքի մէջ վինքը յարաբերութեան դրած էին գերման պաշտօնական անձի մը հետ որ համոզեց գործակցիլ հակախորհրդային արարքներու մէջ : « Զիս համոզողները կ'ըսէին թէ հարկ է տկարացնել Ռուսաստանը, որպէսզի կարելի ըլլայ յարձակիլ: Այս նպատակով ալ յանձնարարեցին որ համայնավար կուսակցութեան մէջ մտնեմ, բայց խնդրանքս մերժուեցաւ »:

Այս նիստին մէջ փոթորիկ մը հանեց ամբաստանեալ Սթրայլով: Մինչ միւսները հոս հնազանդ կը խոստովանին ամէն բան, Սթրայլով յանկարծ պոռթկաց, յայտարարելով թէ ինք գոհ մըն է: Այս ամբաստանեալը ժամանակին Պերլին ղրկուած է, գերման մասնագէտներ վարձելու համար: Ընդհ. դատախազ Վիչինսքի մասնաւորապէս ուզեց ապացուցանել թէ ան էր մէկ չաղկապը՝ Գերմանացիներու եւ Թրոցքիական կազմակերպութեանց միջեւ: Հարցաքննութեան առեն դատախազը մէկընդ հանեց սեւ յուչատետր մը եւ հարցուց.— « Ի՞նչ է այս»: Սթրայլով պատասխանեց թէ Գերմանիոյ մէջ պահած յուչատետրն է: Դատախազը ցոյց տուաւ նաեւ հեռախօսի գերմաներէն ցուցակ մը եւ 20 լուսանկարներ, որոնց մէջէն ամբաստանեալը հինգ հոգի ճանչացաւ իրրեւ այն գերմանացի Ճարտարագէտները որոնց հետ աշխատած էր : Ամբաստանեալը բացատրեց թէ իր մեղսակիցները կը սպառնային դինքը բանտարկել տալ կա՛յ Գերմանիոյ եւ կա՛մ Ռ. Միութեան մէջ, եթէ չօդնէր իրենց, խափանարար աշխատանքներ կատարելու համար: Այս առթիւ կ'ուզէր յայտնել գերման բարձրաստիճան պաշտօնատարի մը անունը, բայց ընդհ. դատախազը արդիլեց : Ամբաստանեալը դայրանալով, մերժեց չարունակել վկայութիւնը : Ի վերջոյ դատախազը հաւանեցաւ լսել վկայութիւնը, բայց խախտ պատուիրեց որ օտար անուններ չյայտնէ : (Նոյն ատեն ուղղած էր նաեւ Ռատէքի, որ կ'ուզէր յայտնել իր տեսած օտար դեսպաններուն կամ դիւանագիտական կցորդներուն անունները) :

Նոր ձերբակալութիւններ.— Թրոցքի միչտ կը հետեւի

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ Զեկան ձերբակալեց Պէլօ Պորոտովը, հին բոլշեւիկ մը որ հրամայած էր գնդակահարել ցարական ընտանեաց 1918–ին: Կալանաւորը կ'ամբաստանուի թէ գործակցած է Ռատէքի եւ ընկերներու դաւադրութեանց: Այս ձերբակալութիւնը մեծ յուզում պատճառեց ամբողջ երկրին մէջ :

Վարչապետէն հասած հեռագրի մը համաձայն, ձերբակալուած է նաեւ հարիւրապետ Սմոլքի, մարշալներ Թուխաչեւսկիի թիկնապահը, բուն իսկ ընդհ. սպայակոյտի չէնքին մէջ: Հարիւրապետը Ուկրաինացի է եւ մտերիմ բարեկամը՝ Զօր. Փուչնայի, որ նմանապէս բանտարկուած կը մնայ: Այս ձերբակալութեան հետեւանքով, պատերազմական նախարարը, Վորոչիլով Յունկէս ժամուան տեսակցութիւն մը ունեցաւ մարշալներ Թուխաչեւսկիի հետ: Մօտակցութեան ներկայ էր նաեւ Զեկայի նախագահը, Եէժով:

**** Թրոցքի, որ Մեքսիքա կը գտնուի, հետեւեալ հեռագրական հեքքումը ղրկած է եւրոպական մամուլին .—*

1.— Ես երբեք ահարեկչական հրահանգներ չեմ տուած ո եւ է մէկուն .— 2. Ես միչտ եղած եմ եւ կը մնամ անհաչտ թշնամի գերմանական ֆաչականութեան եւ ահաբեկման զօրապաչտութեան .— 3. Ես Ձախոնի եւ Գերմանիոյ ներկայացուցիչներ տեսած եմ միայն այն առեն երբ անդամ էի խորհրդային կառավարութեան .— 4. Ես երբեք չեմ յանձնարարած այնպիսի այլանդակ եւ հրէշային ոճիրներ ինչպէս ճարտարագործութեանց խափանումը, երկաթուղիներու քանդումը եւ բանուորներու ոչնչացումը .— 5. Ես որ եւ է յարաբերութիւն չեմ ունեցած Ռատէքի հետ, 1928էն ի վեր, ոչ ալ անոր նշանակած մարդոցի հետ .— 6. Ես երբեք նամակ չեմ գրկած Փիաթաքովի, Շէսթովի միջոցաւ զոր երբեք չեմ տեսած .— 7. Փիաթաքով երբեք Նորվեկիա եկած չէ պիս տեսնելու եւ ես որ եւ է խօսակցութիւն չեմ ունեցած իրեն հետ .— 8. Փիաթաքով երբեք չէր կրնար քաղաքական կամ անձնական յարաբերութիւններ հաստատել տղուս հետ .— 9. Տասնըհօթը ամբաստանեալներէն կը յիչեմ միայն հօթը .— Փիաթաքով, Ռատէք, Սոքոլնիքով, Սերեբրիաքով, Մուրալով, Տրոպնիս եւ Պոկուլավսքի, բայց անոնց ոչ մէկուն հետ յարաբերութիւն ունեցած եմ աքսորի չրջանին .— 10. Միեւ նոյն ամբաստանեալներու մասին բացարձակապէս բան չեմ պիտեր : Իմ ձեռքիս տակ եղած վկայութիւններով, փաստաթուղթերով եւ նամակներով ես ի վիճակի եմ միջազգային անաչառ առեանի մը առջեւ ապացուցանելու Մոսկուայի դատավարութեան առթիւ ինծի դէմ եղած ամբաստանութեանց սուտութիւնը եւ այլանդակութիւնը :

Տարեվերջ նոր օդեմին գործադրութիւնը կը սկսի Փետր. 1ին

Թերթերը կը գրեն թէ այլեւս անցեալին կը պատկանի գործադուլներու տուրքը (չիքր ա'աֆէտ), որ առեւտրականներու մղձաւանջը կը կազմէր : Այս անգամ տուրքը պիտի գանձուի միայն մէկ անգամ, երբ ապրանքը կ'ելլէ արտադրողին ձեռքէն: Հողային արտադրութեանց եւ հոմ նիւթերու համար տուրքը ընդհատած է բոլորովին: Բանուած նիւթերէ պիտի գանձուի 6 առ հարիւր, իսկ փոխադրութեան եւն. համար 2 առ հարիւր : Այն գործարանները որ 300.000 ֆրանքէն պակաս գործառնութիւն ունին, նոյնպէս պիտի վճարեն հարիւրին 2:

ԱԼԷՔՍԱՆԴՐԷԹԻ ՀԱՄԱԶԱՑՆՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Թուրքերէնն ալ պաշտօնական լեզու կը հաստատուի

Երկուչաբթի իրիկուն, նոր խորհրդակցութենէ մը վերջը որուն կը մասնակցէին Պ. Պ. Իվօն Տէլպոս, Վիչնօ եւ Թ. Բ. Աբաս, պաշտօնապէս ճչդուեցան Ալէքսանդրէթի համաձայնութեան պայմանները, բացի մէկէն որ վերապահուեցաւ: Ահաւասիկ երկու կողմէն ալ ընդունուած պայմանները.— Սանճաքը մաս կը կազմէ սուրիական պետութեան երկրին, բայց կը գտնուի վարչական անկախ չրջան մը: Ա. Դաչնակցութեան կողմէ մարզպան մը, որ Ֆրանսացի պիտի ըլլայ, պիտի հսկէ այդ ինքնօրինութեան գործադրման վրայ, իսկ Ազգերու Դաչնակցութիւնը պիտի երաչխաւորէ անոր ամէնամեզմութիւնը: Սանճաքին հողային ամբողջութիւնը հաւաքաբար պիտի երաչխաւորուի Ֆրանսայի եւ Թուրքիոյ կողմէ : Դրամական, թղթադրամական, հեռագրական, մաքսային եւն. խնդիրները կը պատկանին միայն եւ միայն սուրիական պետութեան : Դամասկոսի եւ Սանճաքին ընդհ. ժողովները իրենք պիտի ճչդեն իրենց յարաբերութիւնները: Ֆրանսայի, Թուրքիոյ եւ Սուրիոյ միջեւ կնքուած համաձայնութիւն մը պիտի երաչխաւորէ սուրիական պետութեան արտաքին սահմանները :

Ակամբ կը մնար միայն լեզուի խնդիրը : Թուրքերը, որոնց հպատակները փոքրամասնութիւն կը կազմեն Սանճաքին մէջ, կը պահանջէին որ միայն իրենց լեզուն պաշտօնական ճանչցուի: Ֆրանսական պատուիրակութիւնը բացորոչապէս յայտարարեց թէ չի կրնար տեղի տալ այս կէտին մէջ, որ սերտ կապ ունի փոքրամասնութեանց պաչտպանութեան հարցին հետ :

Ի վերջոյ կարելի եղաւ համաձայնիլ նաեւ այս մասին: Բանաձեւ մը խմբագրուեցաւ, որուն համաձայն թուրքերէնը պիտի ըլլայ Սանճաքին պաշտօնական լեզուներէն մէկը: Թ. Բ. Աբաս հաւանեցաւ այս բանաձեւին, եւ երկու կողմերը համաձայնեցան որ Ա. Դ. Մարշուրդը հաստատէ երկրորդ պաշտօնական լեզու մը, որ անչուչտ արաբերէնը պիտի ըլլայ: Ուրեմն Սանճաքը երկու պաչտօնական լեզու պիտի ունենայ, թուրքերէն եւ արաբերէն :

Տեղական թերթերը ջերմ գոհունակութիւն կը յայտնեն գոյացած համաձայնութեան համար, փառաբանելով Ֆրանքեւթուրք բարեկամութիւնը «որ մեծապէս ամրապնդուեցաւ եւ որ բեղնաւոր գործակցութեան լայն հորիզոններ կը բանայ երկու երկիրներուն միջեւ, բոլոր առաջարկներուն մէջ» : Այս առթիւ յոյս կը յայտնեն թէ հովանաւորեալ երկիրը, Սուրիա եւս պիտի խառնարհի միջազգային ամենաբարձր առեանի որոշման առջեւ :

**** Կը կարծուի թէ Ա. Դ. Մարշուրդի նստաչրջանէն վերջը, մանդատներու յանձնախումբ մը պիտի ամբողջէ Սանճաքի իրաւակարգին եւ սահմանադրութեան վերջնական բնագիրները :*

**** Անտիոքէն կը հեռագրեն յունուար 26 թուականով.— Սանճաքին բնակչութիւնը մեծ չահագրգռութեամբ կը սպասէ ժընեւի բանակցութեանց ելքին: Առաջին տպաւորութիւնը ընդհանուր գոհունակութիւն է : Արաբները լուրի կը սպասեն լուրջ կեցուածքով մը, մինչ Թուրքերը իրենց մամուլին ազդեցութեան տակ անհամբերութեամբ կը հաչուեն Թուրքերուն քաղելիք առաւելութիւնները: Թուրք հասարակութիւնը ցոյց մը կը պատրաստէ :*

Ֆրանսացիները 300 հոգինոց հրեաստուր մը կը կազմեն Դաչնակներէն ...

Թուրք թերթերը կը չարունակեն զրգռիչ լուրեր հրատարակել : Ահա քանի մը նմոյշներ՝ վերջին թղթաբերէն.—

Ֆրանսական եւ տեղական իչխանութեանց կողմէ զրգռուած կարգ մը անպատասխանատու անձեր կը սպառնան Գըրըք Քոյի Թուրքերուն : Հայկական թաղերու մէջ բնակող Թուրքերը, ապահով չգտնելով իրենց կեանքն ու ինչքը, կը փոխադրուին այն վայրերը ուր Թրքական հոծ բնակչութիւն կայ :

**** Գըրըք Քոյի Ատուր Լէոնեան բնակութեան մէջ առայժմ 300 հոգինոց հայկական պինեալ հրոսախումբ մը կազմուած է : Պէտքին համաձայն հրոսախումբին կազմը պիտի ընդարձակուի : Ատուր Լէոնեան Դաչնակ մըն է եւ համբաւաւոր է իրրեւ հրոսակ եւ արիւն թափող : Մեկ անձն է որուն վրայ այս տեսակէտով յոյս դրած են հրամանատար Պօնօ եւ հազարապետ Քոլէնի : (Ձիւմհուրիյէք) :*

**** Անատոլուի գործակալութիւնը կը հաղորդէ.— Սանճաքէն եւ Սուրիայէն Թուրք թերթերու հասած տեղեկութեանց համաձայն, ոչ - Թուրք կասկածելի անձերու դէնք կը բաժնեն՝ կազմելու համար հրոսախումբեր ո – րոնք պիտի գործեն Թուրքերու դէմ :*

Միւս կողմէ, կը չարունակեն չերքէզ Ջոկատներ ղրկել Սանճաք : Նոյնպէս Արաբներէ կազմուած պինեալ հրոսախումբեր ղրկուած են այդ չրջանը : 1500 Արաբներ Հալէպի մէջ դէնք ստացած են եւ պաշտօն ունին յարձակելու Ռեհանիէի վրայ : Ֆրանսացիները զաղտնի զինած են Հալէպի Դաչնակ Հայերը, Սանճաք ղրկելու համար զանոնք :

Մեր սահմանին երկայնքը դէնք կը բաժնեն Ֆրանսացիներու հաւատարիմ բնակիչներուն եւ մասնաւորաբար Անիզ աչիրէթին : Ֆրանսական զօրամասերու կարեւոր չարժումներ տեսնուած են մեր սահմանին երկայնքը, եւ ոչ Թուրք բոլոր տարրերը դէնք ստացած են:

ՖՐԱՆՍԱ ՊԻՏԻ ՓՈԽԷ՞ ԻՐ ԴԻՐՔԸ

Փարիզի մէջ անհամբերութեամբ կը սպասեն Հիթլէրի ճառին, մանաւանդ Լէօն Պլումի բանախօսութենէն վերջ : Այդ ճառով պիտի հաստատուի թէ Գերմանիա տրամադի՞ր է ընդունելու տնտեսական գործակցութիւն մը, խաղաղասիրական բեղնաւոր գործակցութեան մը համար : Առեւտրական չրջանակներու մէջ չատ լաւատես չեն Հիթլէրի տալիք պատասխանի մասին :

Գերմանական մամուլը առ հասարակ ժխտական դիրք բռնած է Լէօն Պլումի ճառին հանդէպ : Հիթլէրական գլխաւոր օրկանը կը գրէ այս առթիւ.— «Պ. Լէօն Պլում քաղաքական եւ տնտեսական սակարկութիւն մը կ'առաջարկէ Թունդ արեւելեան բոյրով,— սակարկութիւն մը որ սահմանուած է նոր ապահովութիւն տալու Ֆրանսայի, թէեւ աւելի քիչ իրեն քան արեւելեան և կեդր. Եւրոպայի իր մեծ ու փոքր չահախորդներուն համար : Ատոնց մէջ է նաեւ Խ. Ռուսաստանը, որուն եղբայրական զինակցութիւնը այս միջոցին չատ բարձր կը գնահատուի ժողովրդական ճակատի կուսակիցներուն կողմէ »:

**** Ժընեւի լատատեղեակ չրջանակներուն մէջ կը կարծեն թէ Պ. Լէօն*

(ԼՈՒՐԵՐՈՒ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

— Ու քո՞ւյր ես նայում։

Պատասխան չստացավ և նայեց ուղիղ աչքերի մեջ։ Ինչ-որ բան ուզում էր ասել, բայց չէր կարողանում։ Ինչ-որ բան էր խանգարում։ Ինչ-որ ուժ, որ ինքն էլ չէր հասկանում։ Ինչ-որ ուժ, որ ինքն էլ չէր ուզում հասկանալ։

— Ես ուզում եմ, որ դու ինձ ասես, թե ինչ է պատահել։ Ես ուզում եմ, որ դու ինձ ասես, թե ինչ է պատահել։ Ես ուզում եմ, որ դու ինձ ասես, թե ինչ է պատահել։

Ինքն էլ չգիտեր, թե ինչ է պատահել։ Ինչ-որ բան էր պատահել, բայց ոչ ոք չգիտեր, թե ինչ է պատահել։ Ինչ-որ բան էր պատահել, բայց ոչ ոք չգիտեր

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԱՆԴԱՄ

ՀԱՅԿ ԱՆԴՐԻԱՍՅԱՆ

25 Հունվար 1937 թ. մահացավ Հայկ Անդրիասյանը։ Նա ծնվել է 1902 թ. Ալեքսանդրապոլում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1921 թ. մասնակցել է Ալեքսանդրապոլի ապստամբությանը։ Ապստամբության ճնշումից հետո նա հեռացել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Հայկ Անդրիասյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Հայկ Անդրիասյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՇԻՐԱԶ

Հունվարի 24-ին մահացավ Հովհաննես Շիրազը։ Նա ծնվել է 1906 թ. Ալեքսանդրապոլում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1924 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Հովհաննես Շիրազը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Հովհաննես Շիրազի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՍՈՒՐԵՆ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Հունվարի 25-ին մահացավ Սուրեն Հարությունյանը։ Նա ծնվել է 1905 թ. Թիֆլիսում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1923 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Սուրեն Հարությունյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Սուրեն Հարությունյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՀՐԱՆՏ ՄԱՏԵՎՈՍՅԱՆ

Հունվարի 26-ին մահացավ Հրանտ Մատևոսյանը։ Նա ծնվել է 1907 թ. Կարսում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1925 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Հրանտ Մատևոսյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Հրանտ Մատևոսյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՎԱՀԱՆ ՏԵՐՅԱՆ

Հունվարի 27-ին մահացավ Վահան Տերյանը։ Նա ծնվել է 1908 թ. Ալեքսանդրապոլում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1926 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Վահան Տերյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Վահան Տերյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Հունվարի 28-ին մահացավ Հովհաննես Սարգսյանը։ Նա ծնվել է 1909 թ. Կարսում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1927 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Հովհաննես Սարգսյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Հովհաննես Սարգսյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՍԱՄՎԵԼ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Հունվարի 29-ին մահացավ Սամվել Մարտիրոսյանը։ Նա ծնվել է 1910 թ. Ալեքսանդրապոլում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1928 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Սամվել Մարտիրոսյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Սամվել Մարտիրոսյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՀՐԱՆՏ ՄԱՏԵՎՈՍՅԱՆ

Հունվարի 30-ին մահացավ Հրանտ Մատևոսյանը։ Նա ծնվել է 1911 թ. Կարսում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1929 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Հրանտ Մատևոսյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Հրանտ Մատևոսյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՎԱՀԱՆ ՏԵՐՅԱՆ

Հունվարի 31-ին մահացավ Վահան Տերյանը։ Նա ծնվել է 1912 թ. Ալեքսանդրապոլում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1930 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Վահան Տերյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Վահան Տերյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՇԻՐԱԶ

Փետրվարի 1-ին մահացավ Հովհաննես Շիրազը։ Նա ծնվել է 1913 թ. Ալեքսանդրապոլում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1931 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Հովհաննես Շիրազը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Հովհաննես Շիրազի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՍՈՒՐԵՆ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Փետրվարի 2-ին մահացավ Սուրեն Հարությունյանը։ Նա ծնվել է 1914 թ. Թիֆլիսում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1932 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Սուրեն Հարությունյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Սուրեն Հարությունյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՀՐԱՆՏ ՄԱՏԵՎՈՍՅԱՆ

Փետրվարի 3-ին մահացավ Հրանտ Մատևոսյանը։ Նա ծնվել է 1915 թ. Կարսում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1933 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Հրանտ Մատևոսյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Հրանտ Մատևոսյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՎԱՀԱՆ ՏԵՐՅԱՆ

Փետրվարի 4-ին մահացավ Վահան Տերյանը։ Նա ծնվել է 1916 թ. Ալեքսանդրապոլում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1934 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Վահան Տերյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Վահան Տերյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Փետրվարի 5-ին մահացավ Հովհաննես Սարգսյանը։ Նա ծնվել է 1917 թ. Կարսում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1935 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Հովհաննես Սարգսյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Հովհաննես Սարգսյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՍԱՄՎԵԼ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Փետրվարի 6-ին մահացավ Սամվել Մարտիրոսյանը։ Նա ծնվել է 1918 թ. Ալեքսանդրապոլում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1936 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Սամվել Մարտիրոսյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Սամվել Մարտիրոսյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՀՐԱՆՏ ՄԱՏԵՎՈՍՅԱՆ

Փետրվարի 7-ին մահացավ Հրանտ Մատևոսյանը։ Նա ծնվել է 1919 թ. Կարսում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1937 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Հրանտ Մատևոսյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Հրանտ Մատևոսյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՎԱՀԱՆ ՏԵՐՅԱՆ

Փետրվարի 8-ին մահացավ Վահան Տերյանը։ Նա ծնվել է 1920 թ. Ալեքսանդրապոլում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1938 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Վահան Տերյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Վահան Տերյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՇԻՐԱԶ

Փետրվարի 9-ին մահացավ Հովհաննես Շիրազը։ Նա ծնվել է 1921 թ. Ալեքսանդրապոլում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1939 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Հովհաննես Շիրազը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Հովհաննես Շիրազի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՍՈՒՐԵՆ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Փետրվարի 10-ին մահացավ Սուրեն Հարությունյանը։ Նա ծնվել է 1922 թ. Թիֆլիսում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1940 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Սուրեն Հարությունյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Սուրեն Հարությունյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՀՐԱՆՏ ՄԱՏԵՎՈՍՅԱՆ

Փետրվարի 11-ին մահացավ Հրանտ Մատևոսյանը։ Նա ծնվել է 1923 թ. Կարսում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1941 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Հրանտ Մատևոսյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Հրանտ Մատևոսյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՎԱՀԱՆ ՏԵՐՅԱՆ

Փետրվարի 12-ին մահացավ Վահան Տերյանը։ Նա ծնվել է 1924 թ. Ալեքսանդրապոլում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1942 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Վահան Տերյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Վահան Տերյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Փետրվարի 13-ին մահացավ Հովհաննես Սարգսյանը։ Նա ծնվել է 1925 թ. Կարսում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1943 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Հովհաննես Սարգսյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Հովհաննես Սարգսյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՍԱՄՎԵԼ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Փետրվարի 14-ին մահացավ Սամվել Մարտիրոսյանը։ Նա ծնվել է 1926 թ. Ալեքսանդրապոլում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1944 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Սամվել Մարտիրոսյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Սամվել Մարտիրոսյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՀՐԱՆՏ ՄԱՏԵՎՈՍՅԱՆ

Փետրվարի 15-ին մահացավ Հրանտ Մատևոսյանը։ Նա ծնվել է 1927 թ. Կարսում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1945 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Հրանտ Մատևոսյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Հրանտ Մատևոսյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՎԱՀԱՆ ՏԵՐՅԱՆ

Փետրվարի 16-ին մահացավ Վահան Տերյանը։ Նա ծնվել է 1928 թ. Ալեքսանդրապոլում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1946 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Վահան Տերյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Վահան Տերյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՇԻՐԱԶ

Փետրվարի 17-ին մահացավ Հովհաննես Շիրազը։ Նա ծնվել է 1929 թ. Ալեքսանդրապոլում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1947 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Հովհաննես Շիրազը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Հովհաննես Շիրազի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՍՈՒՐԵՆ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Փետրվարի 18-ին մահացավ Սուրեն Հարությունյանը։ Նա ծնվել է 1930 թ. Թիֆլիսում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1948 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Սուրեն Հարությունյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Սուրեն Հարությունյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՀՐԱՆՏ ՄԱՏԵՎՈՍՅԱՆ

Փետրվարի 19-ին մահացավ Հրանտ Մատևոսյանը։ Նա ծնվել է 1931 թ. Կարսում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1949 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Հրանտ Մատևոսյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Հրանտ Մատևոսյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՎԱՀԱՆ ՏԵՐՅԱՆ

Փետրվարի 20-ին մահացավ Վահան Տերյանը։ Նա ծնվել է 1932 թ. Ալեքսանդրապոլում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1950 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Վահան Տերյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Վահան Տերյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Փետրվարի 21-ին մահացավ Հովհաննես Սարգսյանը։ Նա ծնվել է 1933 թ. Կարսում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1951 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Հովհաննես Սարգսյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Հովհաննես Սարգսյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՍԱՄՎԵԼ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Փետրվարի 22-ին մահացավ Սամվել Մարտիրոսյանը։ Նա ծնվել է 1934 թ. Ալեքսանդրապոլում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1952 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Սամվել Մարտիրոսյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Սամվել Մարտիրոսյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՀՐԱՆՏ ՄԱՏԵՎՈՍՅԱՆ

Փետրվարի 23-ին մահացավ Հրանտ Մատևոսյանը։ Նա ծնվել է 1935 թ. Կարսում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1953 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Հրանտ Մատևոսյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Հրանտ Մատևոսյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՎԱՀԱՆ ՏԵՐՅԱՆ

Փետրվարի 24-ին մահացավ Վահան Տերյանը։ Նա ծնվել է 1936 թ. Ալեքսանդրապոլում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1954 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Վահան Տերյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Վահան Տերյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՇԻՐԱԶ

Փետրվարի 25-ին մահացավ Հովհաննես Շիրազը։ Նա ծնվել է 1937 թ. Ալեքսանդրապոլում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1955 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Հովհաննես Շիրազը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Հովհաննես Շիրազի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՍՈՒՐԵՆ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Փետրվարի 26-ին մահացավ Սուրեն Հարությունյանը։ Նա ծնվել է 1938 թ. Թիֆլիսում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1956 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Սուրեն Հարությունյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Սուրեն Հարությունյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՀՐԱՆՏ ՄԱՏԵՎՈՍՅԱՆ

Փետրվարի 27-ին մահացավ Հրանտ Մատևոսյանը։ Նա ծնվել է 1939 թ. Կարսում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1957 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Հրանտ Մատևոսյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Հրանտ Մատևոսյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՎԱՀԱՆ ՏԵՐՅԱՆ

Փետրվարի 28-ին մահացավ Վահան Տերյանը։ Նա ծնվել է 1940 թ. Ալեքսանդրապոլում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1958 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Վահան Տերյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Վահան Տերյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՍԱՐԳՍՅԱՆ

Մարտի 1-ին մահացավ Հովհաննես Սարգսյանը։ Նա ծնվել է 1941 թ. Կարսում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1959 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Հովհաննես Սարգսյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Հովհաննես Սարգսյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՍԱՄՎԵԼ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Մարտի 2-ին մահացավ Սամվել Մարտիրոսյանը։ Նա ծնվել է 1942 թ. Ալեքսանդրապոլում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1960 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Սամվել Մարտիրոսյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Սամվել Մարտիրոսյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՀՐԱՆՏ ՄԱՏԵՎՈՍՅԱՆ

Մարտի 3-ին մահացավ Հրանտ Մատևոսյանը։ Նա ծնվել է 1943 թ. Կարսում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1961 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Հրանտ Մատևոսյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Հրանտ Մատևոսյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՎԱՀԱՆ ՏԵՐՅԱՆ

Մարտի 4-ին մահացավ Վահան Տերյանը։ Նա ծնվել է 1944 թ. Ալեքսանդրապոլում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1962 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Վահան Տերյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Վահան Տերյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՇԻՐԱԶ

Մարտի 5-ին մահացավ Հովհաննես Շիրազը։ Նա ծնվել է 1945 թ. Ալեքսանդրապոլում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1963 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Հովհաննես Շիրազը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Հովհաննես Շիրազի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՍՈՒՐԵՆ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Մարտի 6-ին մահացավ Սուրեն Հարությունյանը։ Նա ծնվել է 1946 թ. Թիֆլիսում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1964 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադարձել է Հայաստան և աշխատել է որպես ուսուցիչ, ապա՝ որպես գրականագետ։ Սուրեն Հարությունյանը հրատարակել է մի շարք գրքեր։ Նրա վերջին աշխատությունը «Ամերիկահայ գրականության պատմությունն» է։

Սուրեն Հարությունյանի մահը մեծ կորուստ է մեր գրականության համար։

ՀՐԱՆՏ ՄԱՏԵՎՈՍՅԱՆ

Մարտի 7-ին մահացավ Հրանտ Մատևոսյանը։ Նա ծնվել է 1947 թ. Կարսում։ Ավարտելով միջնակարգ դպրոցը, նա 1965 թ. մեկնել է Ամերիկա։ Այնտեղ նա աշխատել է որպես բանվոր, ուսանել է Նյու-Յորքի համալսարանում։ Ավարտելով համալսարանը, նա վերադար

Պլում պիտի հարկադրուի փոխել իր դիրքը, եթէ չաթաթ օր Հիթլէր հաշտա – բար պատասխան մը չտայ իր դործակցութեան հրաւէրին: Եթէ Հիթլէր անդրդուելի մնայ, հաւանաբար Ֆրանսայի վարչապետը ժամանակը եկած համարի աւելի գործնական ձեւ մը տալու իր յանձնառութեանց՝ կեդր. եւ արեւելեան Եւրոպայի մէջ: Ասենի մը իվեր այս մասին բանակցութիւններ կը կատարուին Փարիզի եւ Փոքր Համաձայնութեան միջեւ (Չեխոսլովաքիա, Ռումանիա, Եուկոսլավիա): Բայց, այս գործը կարելի չէ յառաջ տանիլ առանց լրիւ գիտնալու Գերմանիոյ քաղաքականութեան վերջնական ուղղութիւնը:

Ո՞վ սպաննեց Ռուս ցնցեսագէտը

Ինչպէս հաղորդած էինք երէկ, երկուշաբթի օր Պուլոնյի անտառին մէջ սպաննուած դտնուեցաւ Տիմիթրի Նավաշին, ռուս հեղինակաւոր մտեսագէտը, որ մինչեւ 1930 եղած է անօքսէն Փարիզի խորհրդային դրամատան:

Քննութիւնները կը շարունակուին խստօքէն, բայց տակաւին կարելի չէ եկած լուսաբանել խնդիրը: Երեքշաբթի օր անակնկալ պարագայ մը մէջտեղ հանուեցաւ: Անցորդ մը, որ հեռուէն տեսած էր սպանութիւնը եւ մարդասպանին փախուստը, կ'ըսէր թէ դէպքը տեղի ունեցաւ ատրճանակով: Արդ, դատական բժիշկը, Տոքթ. Փօլ դիագնոսթիւն կատարեց երեքշաբթի օր եւ հաստատեց թէ Նավաշին սպաննուած է ոչ թէ ատրճանակով, այլ դաշոյնով, սուինով կամ ուրիշ սրածայր գործիքով մը: Մարդասպանը վարպետօրէն խրելով գործիքը, ծակած է ձախ թոքը եւ սիրտը: Նոյն գործիքով բացուած վէրքեր դտնուեցան նաեւ դէմքին եւ կոկորդին վրայ, բայց ոչ մահացու: Հաստատելու համար թէ դնդակ չէ պարպուած: Տոքթ. Փօլ քանի մը լուսանկարներ հանեց Ք. ճառագայթներով եւ դնդակի հետք չդտաւ:

Այս յայտնութիւնը փոխանակ լուսաբանելու, աւելի բարդացուց սպանութեան դաղտնիքը: Մինակ վկան կ'ըսէ թէ ատրճանակի երեք հարուածներ լսեց եւ իրապէս երկու պարապ փամփուշտներ դտնուեցան դետնին քով: Աբդեօք Նավաշին ի՞նք արձակած է ատրճանակը, ինքզինքը պաշտպանելու համար: Վկան կը պատմէ թէ տեսաւ որ յարձակողը եւ զոհը կը զօտեմարտէին. ուրեմն կ'ենթադրէ թէ մինչ ահաբեկիչը իր զոհը կը հարուածէր դաշոյնով կամ սուինով, Նավաշին կը փորձէր կրակել: Բայց ո՞ւր է ատրճանակը...

Հարցաքննիչ դատաւորը առջի օր երեք ժամ լսեց ուրիշ ռուս տնտեսագէտ մը, Կուբեւիչ, որ քարտուղարն է արեւելեան եւ կեդր. Եւրոպայի Հրեաներու պաշտպան կոմիտէին եւ վաղամի բարեկամը Նավաշինի: Վկան պատմեց թէ Նավաշին սպասողական դիրք մը բռնած էր Մոսկուայի հանդէպ, մինչեւ 1936, եւ ատոր համար ալ կը մերժէր Ֆրանսական հպատակ դառնալ. բայց վերջերս որոշած էր դործօն դեր կատարել, Մորհրդ. Ռուսաստանը ժողովրդապետութեան վերածելու համար: Հաւանած էր խղել իր երկարատեւ լռութիւնը եւ յառաջիկայ չաթթու ռուսերէն բանախօսութիւն մը պիտի կատարէր, ռուս տարագիրներու առջեւ, հրապարակաւ յայտնելով իր կարծիքը Մ. Միութեան մասին:

Ընդհանուր կարծիքը այն է թէ Նավաշին զոհ դացած է քաղաքական սպանութեան մը: Տիկին Նավաշին ալ նոյն կարծիքն ունի: Իսկ Թրոցքի կը հետապրէ իր աքսորավայրէն.

— «Նավաշին չատ բան դիտէր Մոսկուայի դատավարութեան մասին: Վերջերս Զեկային գործակալները զողցան իմ թուղթերս, Փարիզի մէջ: Երկկ սպաննեցին Նավաշինը: Այժմ կը վախնամ ազուս համար, որ կը համարուի ժողովուրդի թշնամի թիւ 1»:

700,000 հոգի սովպատսպար Մ. Նահանգներու մէջ

Վերջին լուրերու համաձայն, 700.000 հոգի անպատսպար կը մնան, իրրեւ հետեւանք ահաւոր ողողումներուն որոնք դեռ չեն դադրած: Նիւթական կորուստը բարձրացած է 300 միլիոն տոլարի: Սովը եւ հիւանդութիւնները վրդովիչ համեմատութիւններ ստացած են: Արդէն իսկ ճշդուած են 100 մահեր: 72.000 հոգի կը ճգնին փրկել ազէտեալները: Կ. Խաչը 10 միլիոն տոլար պահանջած է իրրեւ անմիջական օգնութիւն:

Կառավարութիւնը ձեռնարկած է պաշտպելու ամբողջ քաղաքի մը՝ Լուիսվիլի 307.700 բնակիչները, որոնք յեղափոխու օգնութիւն կ'աղաղակեն հեղեղին եւ կրակին մէջ: Ջօրք պրկուած է հրչէջ դործիքներով, չարժական կամուրջներով եւն.:

Ագգ. Վիճակահանութեան պարգեւները

Երեքշաբթի օր տեղի ունեցաւ ազգ. պարզեւախաղի 1936ի 12րդ չարքին վիճակահանութիւնը: Երեք միլիոնի մեծ պարզեւը չահեցաւ 413.137 թիւը: 56 տոմսակներ որոնց թիւերը միայն մէկ թիւ տարբերութիւն ունին վերի թուանշանէն, կը չահին 30.000ական ֆրանք:

Հետեւեալ չորս թիւերէն իւրաքանչիւրը չահեցաւ մէկ միլիոն ֆրանք. — 652.317, 615.354, 117.822, 1.071.899:

224 տոմսակներ որոնց թիւերը մէկ թիւ տարբերութիւն ունին վերի չորս թիւերէն կը չահին 10.000ական ֆրանք:

Հետեւեալ վեց թիւերէն իւրաքանչիւրը չահեցաւ 500.000 ֆրանք. — 1.082.796, 256.108, 1.166.561, 402.257, 946.052, 594.556,: 336 տոմսակներ որոնց թիւերը մէկ թիւ տարբերութիւն ունին վերի վեց թիւերէն, կը չահին 5000ական ֆրանք:

11.882 վերջացող թիւերը չահեցան 100.000 ֆրանք:
72.473 վերջացող թիւերը չահեցան 100.000 ֆրանք:
2631 վերջացող թիւերը չահեցան 50.000 ֆրանք:
596 վերջացող թիւերը չահեցան 10.000 ֆրանք:
068 վերջացող թիւերը չահեցան 5000 ֆրանք:
94 վերջացող թիւերը չահեցան 1000 ֆրանք:
55 վերջացող թիւերը չահեցան 500 ֆրանք:
6 վերջացող թիւերը չահեցան 100 ֆրանք:

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ ԵՒ ԵՈՒԿՈՍԼԱՎԻՈՑ միջեւ կնքուած բարեկամութեան դաշինքը մեծ գոհունակութիւն պատճառած է Խաւիոյ մէջ: Հռոմի թերթերը այս առթիւ դիտել կուտան թէ Պուլկարիա մեծ առաւելութիւն մը կը չահի, «խզելով այն չղթան որ կազմուած էր իր չուրջը, Ֆրանսայի ներչնչումով»: Դաշինքին առարգրութեան առթիւ մեծ ուրախութիւններ կատարուեցան Սոֆիայի եւ Պելկրատի մէջ, թէեւ Եուկոսլավիա որ եւ է յանձնառութիւն չէ ստանձնած Մակեդոնիոյ պուլկար փոքրամասնութեանց իրաւունքներու մասին: Կ'ըսուի թէ Եուկոսլավիոյ խնամակալ իշխանը Սոֆիա պիտի այցելէ մօտերս:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ՄՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ հանդիսաւորապէս պիտի բացուի չաթաթ օր, 30 յունուար, որ Հիթլէրական իշխանութեան չորրորդ տարեդարձն է: Այս առթիւ բոլոր գործարաններու, դրասէրներու, խանութներու եւ հանրային հաստատութեանց վարիչներուն յանձնարարուած է համախմբել իրենց «հետեւորդները» ժամը 1ին, լսելու համար վարչապետին ճառը: Բոլոր տանտիրուհիներն ալ պարտաւոր են լսել իրենց սեփական ձայնասիւնիներով: Հիթլէրի ճառը պիտի սկսի ժամը 1ին եւ հաւանաբար որ եւ է մինչեւ ժամը 4:

100 ՀՈԳԻ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԵՑԱՆ Օրանի մէջ (Ալժերիա), ընդհարման մը հետեւանքով: Կառավարութիւնը լուծեց «Հիւսիսային Ափրիկէի Ասող» կոչուած կազմակերպութիւնը, որ կը ձգտէր Ալժերիան անջատել Ֆրանսայէն եւ որուն հետ սերտ կապեր ունի, կ'ըսուի, Համայնավար կուսակցութիւնը:

Հիթլէր չորս ժամուան խօսակցութիւն մը ունեցաւ Ջօր. Կէօրինկի հետ, որ իրեն ներկայացած էր Հռոմէն վերադառնալէ անմիջապէս վերջը: «Առաջ - նորդ»ը չատ գոհ մնացած կ'երեւայ իր լիազօրին այցելութեան արդիւնքէն: Մուսոլինի սկզբունքով հաւանած է Պելգին այցելել, բայց թուականը որոշուած չէ տակաւին:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Ֆ. Կ. Խաչի խսիի մասնաճիւղը իր շնորհակալութիւնը կը յայտնէ պ. ցարուհի Աթթինեանի, որ նուիրեց 20 կտոր հագուստեղէն, չքաւոր ընտանիքներու բաժնելու համար:

×

Համազգայինի Շավիլի մ.ճիւղի վարչութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է 25 ֆր. տիկ. մ. մեզպուրեանէ, փոխան ծաղկեպսակի իր մօր մահուան առթիւ:

ՀԱՑ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ԱԿՈՒՄԲ

Յառաջիկայ հաւաքոյթը տեղի պիտի ունենայ այսօր հինդշաբթի 28 Յուն. ժամը 21ին, Ecole des Langues Orientales-ի մէջ, 2 rue de Lille, Paris.

Դասախօս՝ Պ. ՇԱՀԱԹՈՒՆԻ

Նիւթ՝ դերասպնական արուեստը:

ԱՊԱՀՈՎԵՑ�էՔ ՁԵՐ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ ՆԱԽՕՐՕՔ

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՔԷՄԱՆՉԻՍՏ ՌՈՒԲԵՆԻ

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ԴԱՇՆԱԿԱՇԱՐՈՒՀԻ **Տիկին Ռուբէն**

ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՆՈՐ ՅԱՅՏԱԳՐՈՎ

Տեղի կ'ունենայ **Salle Géographie**-ի մէջ,

184 Bld. Saint-Germain, Paris

մէթրօ St. Germain-des-Prés,

31 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ ՀԻՇԵ 3.30ԻՆ

Պիտի նուագէ հայկական, պարսկական, ռումանական, ռուսական և կովկասեան եղանակներ, որոնք մեծապէս գնահատուեցան ամբողջ Եւրոպի մէջ:

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ ՀՇԴԱՊԱՀ ԸԼԼԱԼ:

Գիները՝ 7, 10 եւ 15 ֆրանք:

Տոմսերը կը ծախուին շրանտ պաժուէլի մօտ, 51 rue Mr. le Prince: եւ «Ցառաջ»ի խմբագրատունը:

Հ. Ց. Դ.

Փարիզ

ՓԱՐԻԶԻ կոմիտէն ստիպողաբար խորհրդակցական ժողովի կը հրաւիրէ փարիզի եւ շրջանի կոմիտէները, այսօր, հինգշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, գլէր տը Լիւնի սրճարանը, Place d'Italie, Métro d'Italie: փափաքող ընկերները կրնան ներկայ ըլլալ:

Գահատ

ՊՈՄՈՆԻ (Մարսէյլ) ձաւարեան ֆապրիկայի ընկերական ընդհանուր ժողովը վաղը ուրբաթ երեկոյ ժամը 8ին, սովորական հաւաքատեղին: կարեւոր օրակարգ:

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէն ընկերական ընդ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընդերները 31 յուն. կիրակի երեկոյ ժամը 8ին, Սիամանթօ ակումբին մէջ: կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անդամատետրով:

ՎԱԼԱՆՍԻ «Սիամանթօ» ակումբի վարչութեան ընկերաիամակարգական դասախօսական ժողովը 30 յուն. շաբաթ երեկոյ ժամը 8իշտ 8ին, իր սրահին մէջ: Նիւթ՝ Սուրիոյ քաղաքական կացութիւնը եւ Թուրքիա:

Այց ընկ. Յովհաննէս Ակինեանի գերեզմանին

1937 Յուն. 31ին կը լրանայ ընկ. Յովհաննէս Ակինեանի մահուան երկրորդ տարին: Կարգ մը ընկերներու եւ բարեկամներու անհատական ջանքերով շինուած է շիրիմ մը, կը հրաւիրուին բոլոր ընկերներն ու բարեկամները ներկայ ըլլալ կիրակի, Յուն. 31ին, առաւօտեան ժամը 10ին, իրենց յարգանքի բաժինը բերելու մեր ողբացեալ ընկերոջ յիշատակին: Առնել օթօսիւս Porte de la Villette-էն եւ իջնել Cimétière Parisien (Pantin), ուր պիտի սպասէն առաջնորդներ, ողբացեալ ընկերոջ գերեզմանին հասցէն՝ 108 Division թիւ 40:

Կարգադիր յանձնախումբ

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ՎԻՃԱԲԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Մարսէյլի մէջ

Կազմակերպուած ժողովրդական Լարարի յանձնախումբին կողմէ

կիրակի, 31 յուն. կէսօրէ ետք ժամը 3էն 7, Ֆոյերիկեան սրահին մէջ,

5 rue de l'Eclipse, Մարսէյլ:

Վիճաբանութեան նիւթն է՝ ԽՈՐՀՐԴ. ՆՈՐ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ Պ. ՀՈՒՅԿ ՍԷՐԳԷՆԿԻԼԷՏՆ

Թեր ու դէմ կը խօսին՝ Պ.Պ. Վ.ԱՀԱՆ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

ԵՒ ԿԱՐՕ ՈՒՇԱԳԼԵԱՆ

Ժողովի ընթացքին խօսք կը տրուի նաեւ փափաքողներուն:

Գեղարուեստական բաժին՝ Արտաւանութիւն ՕՐ Ե. ՊՕԼՈՅԵԱՆ.

Նուագ՝ Պ. ՀԱՅԿ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ (Ա. մրցանակ Մարսէյլի երաժշտանոցէն)

Մուտքը ազատ է:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. Սէն-Ժէռմէի (Մարսէյլ) Վրէժ խումբի կողմէ

31 յուն. կիրակի երեկոյ ժամը 5ին, Պար Քանուկի սրահին մէջ:

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ ՀՈՒՅԿ ՍԷՐԳԷՆԿԻԼԷՏՆ

Նիւթ՝ Հ. Ց. Դաշնակցութիւնը եւ 1937ի առաջին օրերուն:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

Նախաձեռնութեամբ Սէնթ-Ալճուանի Ընկ. կարօ ենթակոմիտէի եւ հովանաւորութեամբ Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէի

31 յուն., կիրակի ժամը 2ին, Լա վիսթ շալէ տը լ'էրմիթաժի սրահին մէջ,

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ ՄԵԾՆ ՏՐԴԱՏ

Գիները՝ 3 եւ 3 ֆր.:

ԹԱՏՐՈՆ ԵՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի Անիէռ-Պուա-Քոլոնպի Մ.ճիւղին կողմէ

յունուար 30, շաբաթ գիշեր ժամը 9ին,

SALLE «FOYER SOCIALISTE»-ի մէջ,

149bis Avenue d'Argenteuil, Անիէռ,

Ղեկավարութեամբ Վ. ԱԼԹՈՒՆԵԱՆի

ԱՆՄԵՂԸ

ընտանեկան տրամ 3 արար

Առաջին անգամ ըլլալով կը ներկայացուի Անիէռի մէջ:

Եւ ՎԻՒՒԻ ՃԱՇԱՐԱՆԻ ՍՊԱՍԱՒՈՐԸ (զաւեշտ 1 արար):

Ճոխ պիւֆէ: Առաջնակարգ նուագ:

Տոմսերու գիները՝ 3 եւ 5 ֆր., փորթիկներու՝ 1 ֆր.:

ՑՈՒՇԱՏԻՏՐ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆի Շավիլի վարչութիւնը տարեկան ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր անդամ-անդամուհիներն ու համակիրները 30 յուն. շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, մատուռ-դպրոցին սրաքը: Ներկաներուն թիւը օրինաւոր պիտի համարուի:

Ֆ. Կ. ԽԱՉԻ իսի լէ Մուլինոյի վարչութիւնը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամները ու անդամուհիները 30 յուն. շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, իր դպրոցին մէջ:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe-LYON.

Dancing-Cigale, պարահանդէսամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկներ ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8.30ին:

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13e)

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ԵՐԵԿՈՅԹ

ՆԱԽԿԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻԿ ՀԱՅ ՍՊԱՑԻՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Տարեկան ՊԱՐԱՆՑԻԿ ԵՐԵԿՈՅԹԸ

ի նպաստ իր հիւանդ եւ կաթօտ անդամներու օգնութեան սնտուկին

Տեղի կ'ունենայ 30 Յուն. շաբաթ երեկոյ ժամը 21էն մինչեւ լոյս

Cercle Militaire-ի սրահներուն մէջ.

Place St. Augustin, մէթրօ St. Augustin

Մուտք 20 ֆր.

ԹԷՑԱՍԵՂԱՆ-ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Պանեէօ—Քաշանի Կ. Խաչի Մասնաճիւղին կողմէ

7 փետր. կիրակի, Bourg la Reine-ի սրահին մէջ

Դասախօս՝ Ա. ՄԱՆՈՒՏԱՆԵԱՆ

կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

ՓԱՐԻԶԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Փարիզի Հայ Երիտասարդաց Միութեան յառաջիկայ հաւաքոյթը տեղի պիտի ունենայ իրենց կեդրոնատեղին,

8 Rue Bossuet, Paris (10e)

Այսօր, Հինգշաբթի, 28 Յունուար, ժամը 21ին:

ԳՐԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կը բանախօսէ Պ. ՎԱՀԱՆ ՄԱԼԷԶԵԱՆ, նիւթ ունենալով Պետրոս Գուրեան իր կեանքն ու գործը:

Տօքթ. ՄԷՍՃԵԱՆ

82 rue d'Amsterdam, Paris (9)

Tél. Pigalle 70—02. Métro Place Clichy

Մասնագէտ ներքին եւ կանանց հիւանդութիւններու:

Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 3—7:

կիրակի եւ տօն օրեր մասնաւոր ժամադրութեամբ:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ lingère կարող լաւ գործաւորուհիներ իրենց քով կարանին մէջ աշխատելու պայմանաւ: Կը պահանջուի մաքուր եւ խնամուած աշխատանք: Դիմել՝ Օր. Մինասեանի, 36 Avenue de Villa, Vincennes, Seine.

"ՇԻՐԱԿ,,

Արեւելքի միակ իսկական օրին անկախ, անկաշառ, անվերապահ, անվեհեր, անվախ, անզուգական: Անմերձելի: Անխարդախ: Առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժարար պատրաստուած զուտ չամիչի ջիւռով: Հայ աւանդական սեղանին զարդ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ԴԵՐՁԱԿՆԵՐՈՒ, ԹՐՒԳՕՔԷՕՐՆԵՐՈՒ

ԵՒ ԳՕՆՖԷՔՍԻՈՆԷՐՆԵՐՈՒ

Կը գնենք նպաստաւոր գիներով ամէն տեսակ կերպասեղէնի, բրդեղէնի, թրիգոյի, բամպակեղէնի եւ մետաքսեղէնի կտորներ (déchet): Միակ հաստատութիւնը Ֆրանսայի մէջ: Նախապատուութիւն տուէք մեզի: Ձեր շահը կը պահանջէ ուղղակի դիմել արտադրողին: Ֆրանսայի ամէն կողմը ունինք ներկայացուցիչներ: Փարիզի մէջ՝ շրջուն գնորդներ:

Հասցէ՝ **K. TCHADIRDJIANTZ, 26 Rue d'Enghien, Paris (X**

Tél. Prov. 34—61

ՀԱԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխոսլավակ բրդեղէններու, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, թրիքօթաժի, գուլպաներու եւն.ի համար:

Ամենալաւ ապրանքներ բացառապէս գեղջուած դիներով:

Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood եւ Royal դիւրափոխադրելի գրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն.

փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները:

Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**

Tél. Opéra 67-77, 67-78

Maison DARON

Entreprise Générale de Bâtiments

PLOMBERIE-COUVERTURE

Eau, Gaz, appareils sanitaires, lavabo et tout à l'égout

TATOULIAN ARAKEL

կը ստանձնէ նաեւ շէնքերու նորոգութիւնը եւ շինութիւնը:

Դիմել նամակով 12bis Rue Elie. Gentilly, Seine,

կամ դիմել իր արհեստանոցը 32 Rue Menilmontant, Paris (20)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ ԵՒԱՄՍԵԱՑ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ
29
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
VENDREDI
29 JANVIER
1937

ԺԳ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3332

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿԱՅՔ ԽՕՍՔ

ԹՈՒՐՔ ԼԱՄՈՒԼԻՆ ՎԱՅՆԱՍՈՒՆԸ

Այս չաբթուան ընթացքին, իրարու եռուզեռ կարդացիք զարմանազան պատկերազարդ արտատպումներ՝ Պոլսոյ թուրք թերթերէն:

Ընկալեալ սովորութիւն մը կը տարամարդէ միշտ կրկնել նոյն տեսարանները, ամէն անգամ որ հայկական անուն մը խառնուած ըլլայ որեւէ դէպքի:

Այս անգամ ալ առիթը Ալէքսանտրէթի խնդիրն էր:

Թուրք մամուլը տագնապին սկիզբէն իսկ, փորձեց այն տպաւորութիւնը ձգել թէ՝ ոչ միայն Սանճաքին, այլեւ ամբողջ Սուրիոյ Հայերը իրենց պէս կը մտածեն, բացի «Դաշնակներէն»:

Ամիսներով սրտառուչ բաներ գրեցին, այդ ուղղութեամբ: Բաւական չսեպելով իրենց յերիւրանքները, վկայութեան կանչեցին Պոլսոյ ազգային կոչուած իշխանութեան փեսրաթաթի մնացորդներն ալ:

Իսկ վերջերս, երբ արդէն վէճը վճռական չրջանի մը մէջ մտած էր, երբ Ազգաժողովին երեք պատուիրակները քննութիւն կը կատարէին տեղին վրայ եւ ժողովուրդները իրենց տրամադրութիւնները կը յայտնէին հրապարակաւ, կարծես թանձր մշուշ մը իջաւ թուրք մամուլին վրայ: Աչքերը դարձան, բերանները փրփրեցան, ձեռքերը սեղաններուն զարնուեցան,— եւ տո՛ւր թէ կուտաս:

Բայց, փոխանակ ամբողջ հայ ժողովուրդը մեղադրելու, դատապարտութեան, սպառնալիքի եւ անէծքի տեղատարափը թափեցին «Դաշնակ»ներու գլխուն:

Ի՞նչ էր պատահած:

— « Դաշնակ Հայերը յանդգնած են գինդակ պարպել Պէյլանի թրքական յիշատակարանին դէմ »:

— « երբ հասկցուեցաւ որ Անտիոքի Թուրքերը եւ անոնց հետ միասին Հայերը պիտի չմասնակցին ընտրութեանց, Ֆրանսացիները դաշնակ Կոմիթէի Փարիզի կեդրոնէն մարմին մը բերել տրուին Սանճաքի Հայերուն վրայ:

լով, բարոյական եւ նիւթական շարք մը նիշումներ կատարել տրուին Սանճաքի Հայերուն վրայ:

— « Թէեւ կասկած չկայ թէ Հայերու ստուար մեծամասնութիւնը չմասնակցեցաւ ընտրութեանց, բայց գոնէ մասամբ մասնակցեցան անոնք: Այս ձեւով ընտրութեանց մասնակցողները ամբողջովին արդարանալի են· որովհետեւ մէջտեղը կար դաշնակ կարգապահութիւնը իր ամբողջ արիւնոտ ահաւորութեամբ: Գիտէք թէ ի՛նչ է այդ կարգապահութիւնը· — տրուած հրամանը չկատարողները կը սպանուին»: (Ճիւմհուրիյէթ, 19 յունուար):

Եւ այսպէս պատմութիւններ, պատմութիւննե՛ր, որոնք ոտքի վրայ քուն կը բերեն:

Այս հրատարակութիւնները միեւնոյն ատեն կը պարունակեն անուղղակի սպառնալիքներ, թէեւ հայ ժողովուրդին արցունքմամբ հրապարակաւ կը խոստովանին թէ «դրամով վարձուած քանի մը թշուառականներ են որ կ'աշխատին աղտոտել հայութեան անունը» (Աչըք Սէօզ):

Թուրք խմբագիրները մտանգիտութեան վերածեր են, նաեւ, ուրիշ ռազմախազ մը:

Ամէն անգամ որ հակաթուրք դէպք մը պատահի արտատահմանի մէջ կամ հայանպաստ գրութիւն մը երեւայ օտար թերթի մը մէջ, հրապարակաւ կը պահանջեն Պոլսոյ հայկական մնացորդներէն՝ որ ճղճղէն իրենց դիրքը:

Այսպէս, «Ճիւմհուրիյէթ»ի խմբագրութիւնը « Ա. Երամ » ստորագրութեամբ յօդուած մը կը տեսնէ «Վիւ» չարաթաթերթին մէջ, Պոլսոյ հայ փոքրամասնութեանց կրած հարստահարութեանց մասին: Եւ բաները ցցած՝ կ'ազդարարէ·

— « Կը հրաւիրեմ Թուրքիոյ հայ փոքրամասնութեան երեւելիները բերնին չափը տալ այդ Աբամ էֆենտիին: Եւ իրենցմէ կը խնդրեմ «Վիւ»ի ղրկել մէկ պատճէնը Թուրքիոյ Հայերու իրական կացութեան մասին իրենց գրելիքներուն»:

Անչո՛ւշտ, անչո՛ւշտ: Պոլսոյ «Ազգ· վարչութիւնը» արտակարգ նիստ գումարելով, վուխթաց պաշտօնական դեկոյց մը հրատարակել այդ «իրական կացութեան» մասին: Եւ այդ առթիւ ի-մացանք թէ Թուրքիոյ մէջ «քաղաքակիրթ երկիրներու օրինակ ծառայելու ասպիճան կը տիրապետեն արդարութիւնը, ազատութիւնն ու հաւասարութիւնը »: Իմացանք, նաեւ, վկայութիւնը «հայ մտաւորականներուն», որոնք չե՞ն հանդուրժեր որ նոյնիսկ թուրք թերթը գործածէ «հայ փոքրամասնութիւն» բացատրութիւնը: «Թուրքիոյ մէջ մեծամասնութիւն եւ փոքրամասնութիւն անունով բան չենք ճանչնար »:

« Ճիւմհուրիյէթ» ուրիշ վկայ մը եւս ունի, ապացուցանելու համար թէ արտատահմանի Հայերը ամէն տեղ կը նախանձին «Թուրքիոյ Հայերու վայելած երջանկութեան »:

Այսպէս, նոյն թերթը վերջերս հրատարակած էր դրութիւն մը՝ «նախկին հայբենակիցէ մը որ ներկայիս Եգիպտոս կը բնակի» եւ որ ուզեր է պատասխանել Եգիպտոսի ռամկավար օրկանին, այս վերջինը խղճալի գտած ըլլալով Թուրքիոյ Հայերուն վիճակը :

Քրքրելով անցեալը, «նախկին հայբենակից»ը երկու բառով կը բացատրէ նաեւ հայաջինջ սարսափները·

— « ... Թուրքհայ յարաբերութիւնները ճնշուած ատեն, մոռնալու չէ որ այս երկու ազգերը դարերէ ի վեր ապրած են հօր եւ տղու վիճակով: Հետեւաբար անցեալ դէպքերը կրնանք նկատել իբրեւ յանդիմանութիւններ՝ հօրը կողմէ տղուն ուղղուած: Հա-բազատ տղան յանդիմանած ատեն իսկ, հօր մը ձեռքէն արկած կ'ելլէ երբեմն »:

Ձեր գրիչը պիտի կրնա՞ր չարունակել ասկէ անդին... Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ա. Դ. ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ՎԱՒԵՐԱՑՈՒԻՑ ԱԼԷՔՍԱՆՏՐԷԹԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՆԵՐՔԻՆ ԱՆԿԱԽՈՒԹԻՒՆ — ԹՈՒՐՔԵՐԷՆԸ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒ — ՀՍԿՈՂՈՒԹԻՒՆԸ ՊԻՏԻ ԿԱՏԱՐԻ ԱԶԳԱՅԱԾՈՂՈՎԸ — ՍԱՆՃԱՔԸ ՈՉ ԲԱՆԱԿ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ, ՈՉ ԱԼ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹԻՒՆ, ԱՅԼ ՄԻԱՅՆ ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆ — ԴԱՇՆԱԳԻՐ ՖՐԱՆՍԱՑԻ, ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԵՒ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ — ՊԻՏԻ ԱՐԳԻԼՈՒԻ ԿԱՍԿԱԾԵԼԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդը յունուար 27ին վաւերացուց տեղեկաբեր Պ. Սանտլէրի խմբագրած համաձայնութիւնը՝ Ալէքսանտրէթի մասին:

Ֆրանքեթուրք բանակցութեանց պատմութիւնը ներկայացնելէ վերջը, տեղեկաբերը կ'ըսէ թէ համաձայնութիւն մը գոյացած է հետեւեալ հիմնական կէտերուն վրայ.—

1.— *Ալէքսանտրէթ – Անտիոքի Սանճաքը կը կազմէ առանձին ամբողջութիւն մը: Կը վայելէ կատարեալ անկախութիւն իր ներքին գործերուն մէջ: Արտաքին գործերը կը վարէ Սուրիոյ պետութիւնը, վերապահութեամբ ստորեւ նշանակուած Գ. յօդուածին: Մաքսային եւ դրամական դրութիւնը նոյնն է Սուրիոյ եւ Սանճաքին համար :*

2.— *Սանճաքին մէջ թուրքերէնը պաշտօնական լեզուն է: Ա. Դ. Խորհուրդը պիտի որոշէ, համաձայն 10րդ յօդուածին տրամադրութեանց, ուրիշ լեզուի մը գործածութեան հանգամանքն ու պայմանները:*

3.— *Սուրիոյ կողմէ կնքուած ոչ մէկ միջազգային համաձայնութիւն որ կրնայ որ եւ է ձեւով ազդել այդ պետութեան անկախութեան եւ վեհապետութեան վրայ, ինչպէս եւ ոչ մէկ միջազգային որոշում որ կրնայ միեւնոյն հետեւանքները ունենալ, չեն կրնար գործադրուիլ Սանճաքին համար, առանց Ա. Դ. Խորհուրդին կանխայայտ եւ բացորոշ հաւանութեան:*

4.— *Մասնաւոր գործակալներ պիտի ապահովեն երկու գործադիր իշխանութեանց միջեւ անհրաժեշտ կապակցութիւնը՝ Սուրիոյ իրաւասութեանց ձգուած հարցերուն համար: Այս նոյն գործերուն համար Սուրիոյ եւ Սանճաքին օրէնսդիր ժողովները պիտի կրնան միջխորհրդարանական կապակցութիւն մը հաստատել :*

5.— *Ա. Դ. Խորհուրդին հակակշիռ պիտի կատարուի հետեւեալ պայմաններով :—*

Ա.— Տեղին վրայ պիտի գտնուի Ա. Դ. Խորհուրդին մէկ պատուիրակը, որ պիտի ըլլայ Ֆրանսացի :

Բ.— Պատուիրակը իրաւասու է առաւելագոյն չորս ամսուան պայմանաժամի մը մէջ կախակայելու որ եւ է օրէնսդրական կամ կառավարական գործողութիւն որ կը հակասէ Սանճաքին իրաւակարգին եւ հիմնական օրէնքին: Պատուիրակը պարտաւոր է այդ պարագային անմիջապէս դիմել Ա. Դ. Խորհուրդին, որ պիտի արձակէ վերջնական վճիռը :

Գ.— Ֆրանսական եւ թրքական կառավարութիւնները պարտաւոր են ընթացք տալու Ա. Դ. Խորհուրդին յանձնարարութեանց, տրուած որոշումնե-րուն գործադրութիւնը ապահովելու համար: Յետագային պիտի ճշդուին Ա. Դ. Խորհուրդին իրաւասութիւնները ապաղինման մասին:

6.— Սանճաքը բանակ պիտի չունենայ· որ եւ է պարտաւորիչ զինուորութիւն չի կրնար հաստատուիլ: Որ եւ է զինուորական չինութիւն չի կրնար կատարուիլ: Կրնայ կազմակերպուիլ միայն տեղական ոստիկանական ուժ մը, որուն թիւը պիտի չանցնի.... Հոգին:Որ եւ է սպառազինութիւն, բացի անկէ որ անհրաժեշտ է այս ոստիկանական ուժին համար, չի կրնար մտցուիլ կամ հաստատուիլ Սանճաքին մէջ :

7.— Ֆրանքեթուրք դաշնագիր մը պիտի կնքուի, որուն համաձայն Թուրքիա եւ Ֆրանսա պիտի ապահովեն Սանճաքին հողային ամբողջութիւնը: Այս երաշխաւորութիւնը պիտի բանի երկու կողմերուն խորհրդակցութենէն վերջը: Համաձայնութիւն մը պիտի կնքուի Թուրքիոյ, Ֆրանսայի եւ Սուրիոյ միջեւ, ապահովելով թուրքեւսուրիական սահմանագլուխին պաշտպանութիւնը, եւ արդիւնելով թրքական եւ սուրիական հողերուն մէջ որ եւ է կազմակերպութիւն կամ գործունէութիւն որ ուղղուած է միւս երկրին կարգ ու սարքին եւ ապահովութեան դէմ :

8.— Սանճաքին կազմական կանոնագիրը պիտի պարունակէ մասնաւոր արամադրութիւն մը, ճշդելով Թուրքիոյ վերապահուած իրաւունքները եւ առաւելութիւնները Ալէքսանտրէթի նաւահանգիստին մէջ, որպէսզի կարենայ առաւելագոյն չափով օգտուիլ այդ նաւահանգիստէն, իր թրանզիթի պէտքերուն համար :

9.— Սանճաքին իրաւակարգը եւ սահմանադրութիւնը գործադրութեան պիտի յանձնուին Ա. Դ. Խորհուրդին որոշումէն անմիջապէս վերջը:

10.— Ա. Դ. Խորհուրդին յանձնախումբին որոշումները պիտի տրուին ձայներու 2)3ի մեծամասնութեամբ , առանց հաշուելու երկու կողմին քուէները:

Տեղեկաբերը ուրիշ կարգ մը մանրամասնութիւններ ալ հաղորդելէ վերջը, կ'առաջարկէ Ազգաժողովին դիտողներուն պաշտօնը երկարաձգել մինչեւ մարտ 15:

Համաձայնութիւն գոյացած է որ Սանճաքին սահմանադրութիւնը գործադրուի կարելի եղածին չափ շուտ: Մինչեւ հոգատարութեան բարձումը Ֆրանսայի կ'իյնայ ապահովել նոր կարգ ու սարքին գործադրութիւնը :

Դժգոհութեան ցոյցեր Դամասկոսի եւ Պէյրութի մէջ

ՊԷՅՐՈՒԹԷՆ կը հեռագրեն յունուար 26 թուականով·—

Ժընեւի մէջ գոյացած համաձայնութեան մասին հասած առաջին տեղեկութիւնները նպաստաւոր տպաւորութիւն գործեցին Անտիոքի ժողովուրդին վրայ եւ մեղմացուցին այն ջղագրգռութիւնը որ յառաջ եկած էր թուրք եւ արար վարիչներու դրդումով: Դամասկոսի մէջ որոշ դժգոհութիւն կը տիրէ . Հալէպի մէջ չուկան փակուած է, իսկ Սանճաքը հանդարտ է: Ինչպէս կ'երեւայ, բուն շահակիցները գոհ են : Ազգաժողովին դիտողներն ալ հաստատեցին այս պարագան, պատյտ մը կատարելով այս առուտուր : Արաբ, իսլամ կամ քրիստոնեայ հասարակութեանց ներկայացուցիչները ղիրենք ընդունեցին պատասխանով « կեցցէ՛ Ֆրանսա, կեցցէ Ազգաժողովը, որոնք մեզի ազատութիւն տալով ապահովեցին մեր պաշտպանութիւնը»: Իսկ թուրք դիւղացիները, խորհելով թէ խնդիրը կարդադրուած է գոհացուցիչ եղանակով, հարկ չտեսան ներկայանալ:

(ԼՈՒՐԵՐՈՒ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

« ՏԷՍԹԱՆ », «ՏԷՍԹԱՀ»...

— . —

Երէկ «Խ· Հայաստան»ի նոր կապոց մը ձեռքս անցաւ, 1936 դեկտ· 23էն 1937 յունուար 11:

Կապոցը հազիւ բացած, աչքիս առջեւ փոռնեցաւ էջ մը աշուղերգութիւն, ի փառս Կոմկուսի, Կոլխոզի, այլ մանաւանդ անսկիզբն եւ անվախճան Սթալինի :

Արդէն իսկ, առաջին ձօնը ուղղուած է անոր,— «Ստալինի դաստանը» որ «ասել է աշուղ Վերդին»:

Երգենիք միասին, (թէեւ եղանակը ոչ ես գիտեմ, ոչ ալ դուք, բայց կրնանիք յարմարցնել, բանի որ բաւական թառ եւ «բեամանիչա» լսեր ենք եւ կիրակին ալ Ռուբէնը պիտի լսենք).

Ստալինի անունը ալամին բայրաղ է տառել,
Սար ու ձոր զրնդում է, դունեային չափաղ է տառել,
Սաղ բանուոր դասակարգը ուրախ չամչքաղ է տառել,
Սովետական մախլուխի քէֆը քոք ու չաղ է տառել:

Արեւելքից արեւմուտք բանուորին ախր է Ստալին,
Ամենամօտիկ դամխար, ախպէր ու հէր է Ստալին,
Աչխատաւորի համար պլոմին ախր է Ստալին,
Անուամբ մեծ է, բայց խոնարհ, ոգի ջին ընկեր Ստալին,
Արարած աչխարհի մէջ բոլորից վեր է Ստալին:

Ի՞նչ մեդէս պահեմ, այս «տէքստ»ին մէջ բառեր կան որոնք իմի ալ անծանօթ են:

Արդ, ամբողջ կտորը կը բաղկանայ **36** տունէ, եւ ես միայն գլուխէն օրինակած եղայ իմը տող,— իսկապէս աշուղական :

Շարունակելով ընթերցումը, կէսէն անդին դիմացս ելաւ գրական հայերէն մը, սահուն եւ վճիտ .

Լէնինի արժանաւոր եւ աչալուրջ աչակերտը ,
Լուսատուռ փարոսի պէս կանդնած է ինչպէս բերդը ,
Լերան պէս հզօր, անյաղթ, իւր քաջ ընկերների հետը,
Լայնասիրտ, մարդասէր, բարի է զարուս ամենագէտը ,
Լեզուն քաղցր, հոգին ջինջ, միտքը ինչպէս թռչող նետը ,
Լրիւ լուսնակի նման պայծառ չամանդաղ է տառել :

Բաղդատեցէք երկու լեզուները, գտնելու համար... հարազատութեան չափը :

Հատ մը եւս, «Աշխարհաշէն Ստալինի», հեղինակը՝ Հմայեակ Օհանեան·

Պէտք ա գովեմ հսոր մեծ դեկավարին,
Աչխարքը չէնացնող պայծառ Ստալինին,
Ամենայն տեղ փուեց, հասաւ քո բարին,
Հինը քանդող, նորը չինող Ստալին:

Սովետը քեմով ալ ծլած ու ծաղկած,
Ասիր,— ո՛վ կ'աչխատի, էն էլ կ'ուտի հաց,
Էլ անզործ ու աղքատ մէկ մարդ չմնաց,
Ամէն ինչ թամամող, արդար Ստալին:

Զար բերանիեր կ'ըսեն թէ «ամէն ինչ թամամող» այս հանճարն ալ ա-շուղ մըն է, որ գիշեր ցերեկ երգելով նուագելով որջերէն դուրս կը հանէ իր «բաջ ընկերները»,— օձեր, իժեր, որդեր, շուներ,— այլ անուամբ Զինովիեւ, Քամենեւ, Սմիրնով, Պաքայեւ, Տէր Վահանեան, Թոմսքի, Թրոցքի, Ռատէք, Ռիհով, Փիաքաֆով, Սոխոլնիհով, Մուրալով, Պուխարին եւ որ ի կարգին և անմիջապէս կը «թամամցընէ» զանոնք :

Կեցցէ՛ «հինը քանդող նորը շինող Ստալին»ը, իր տարեկից եւ գործակից ընկերներու գանկերուն վրայ կանգնած, «բոլորից վեր Ստալինը»:

Վ.Ա.Հէ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԽԵՂԿԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՎԵՐՋԱՆԱՅ

Միշտ նոր ձերբակալութիւններ

Գերագոյն Ատեանի չորեքշաբթի օրուան նիստին մէջ ալ, խոստովանութիւններն եւ մատնութիւնները չարունակուեցան նոյն «չքեղ եւ աննախընթաց» հանդիսաւորութեամբ: Ոչ մէկը կ'ուզէր եւ մնալ՝ կարելի եղածին չափ չատ ոճիր չվկելու համար ...

Նախ հարցաքննուեցաւ Քնեաղեւ, հարաւային Ուրալի երկաթուղիներու նախկին տնօրէնը, որ առանց վարանելու ներկայացուց չարք մը խափանարար գործեր եւ փորձեր որոնց ձեռնարկած էին դաւադիրները, Թրոցքիի հրամա-նով: Իր ցանկին համաձայն, 1934ին 1500, 1935ին 2000 «սապոթաժ» կատարուած է երկաթուղիներու եւ կառախումբերու դէմ: Այս եղեռնական արարքներուն հետեւանքով սպաննուած են 63, վիրաւորուած՝ 164 հոգի: Ընդհ· դատախազը ընդհատելով, հանդիսաւորապէս կարդաց զոհերուն անունները եւ մականունները: Ցետոյ ամբաստաեալը յայտնեց թէ ճափոնական դեսպանատան դիւանագիտական կցորդին յանձնարարութեամբ, ինք անդամ արձակուրդ էր ճափոնի լրտեսական սպասարկութեան եւ անոր յանձնած՝ սիպերիական երկաթուղիին յատակագիծները: Ցիշեց նաեւ ուրիշ գործակալ մը որ Լոնտոնի ճափոնական դեսպանատան մէջ կը ծառայէ եղեր: Նախապատիւ արժէքից օտար անուններ տալ եւ տեղագրութիւնէն ջնջել տուաւ ճափոնցիներու անունները, նշանակելով Ռ. եւ Ճ·: (Ճափոնական կառավարութիւնը անմիջապէս հերքեց այս վերագրութիւնները):

Նոյն նիստին մէջ, ուրիշ օտար պետութեան մը անունն ալ յիշուեցաւ ,— Չեխոսլովաքիա:

Վկաներէն իվան Կրաչէ յայտարարեց թէ 1927ին խորհրդային երկիր մտաւ իբրեւ չեխական լրտես, յետոյ աչխատեցաւ Կոմինտէրնի համար :

Այս նիստին մէջ մատնուեցաւ ուրիշ հրապարակագիր մը, Սոռովսքի, որուն համար կ'ըսեն թէ Ռատէքէն աւելի մեծ համբաւ կը վայելէր: Այս մարդն ալ ձերբակալուեցաւ:

Ուրիշ կարեւոր դէպք մը — Քրասնոյարսքի (Սիպերիա) բանուորները բանաձեւ կը քուէարկէին, համաձայն տրուած ազդանշանին, մահապատիժ պահանջելով ամբաստանեալներուն համար, երբ մէկը յայտարարեց թէ Թրոցքիի երկրորդ տղան, ճարտարապետ Սէրկէյ Սէռով, փորձած էր կազով թունաւորել պիրենք, ուրեմն մեղադիրն է 17 ամբաստանեալներուն: Իրաւեկներ կ'ըսեն թէ տղան բանտարկուած է արդէն:

Կ'ըսուի թէ ձերբակալուած է նաեւ Զինովիեւի տղաքներէն մէկը:

**** Երէկ ընդհ· դատախազը պիտի կարդար իր պահանջագիրը :*

— —

Մ· ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐԸ կը չարունակուին միշտ, աւելի ա-հաւոր համեմատութիւններ առնելով: Վերջին լուրերու համաձայն, 500,000 հոգի եւս պիտի հեռացուին դեռեզերեայ քաղաքներէ, Մխխիի դեռն ալ յորդած ըլլալով: կառավարութիւնը դրաւած է 35,000 բեռնակառքեր, փո-խադրութեան համար: Անպատսպար քաղաքացիներու թիւը հասած է 850,000ի, մահերու թիւը՝ 400ի: Անընդհատ անձրեւ կը տեղայ: Կ· Պաչը կը տեղեկացնէ թէ ամենամեծ ազէտն է այս, պատերազմէն ի վեր:

— Ես ինչ-որ բան չեմ հասկանում, Ռուբեն ջան, — ասաց Ռուբենի կինը՝ Նվարդը, ամուսնու ետևից մտնելով ննջասենյակ։ — Ինչո՞ւ ես ինձ չասում, թե ինչ է պատահել։ Ինչո՞ւ ես այդքան նեղացել։ Ես ինչ-որ վատ բան եմ արել, չէ՞։

Ռուբենը չպատասխանեց։ Նա հանեց վերարկուն, կոշիկները, գնաց լվացվելու։ Նվարդը հետևում էր նրան։ Ռուբենը դուրս եկավ լոգարանից, սրբվեց, նստեց հայելու առաջ, սկսեց սանրել մազերը։ Նվարդը կանգնած էր նրա հետևում։

— Ռուբեն, ասա ինձ, ի՞նչ է պատահել։ Ես ինչ-որ վատ բան եմ արել, չէ՞։

Ռուբենը շրջվեց դեպի նա, նայեց նրա աչքերի մեջ, ժպտաց։

— Ոչ, Նվարդ, դու ոչ մի վատ բան չես արել։ Ես պարզապես հոգնած եմ, շատ հոգնած։ Ես ուզում եմ հանգստանալ, քնել։ Ես ուզում եմ մոռանալ այն ամենը, ինչ տեղի ունեցավ այսօր։

Նվարդը նստեց նրա ծնկների վրա, գլուխը դրեց նրա ուսին։

— Ռուբեն, ես ուզում եմ իմանալ, թե ինչ է պատահել։ Ես ուզում եմ օգնել քեզ։ Ես ուզում եմ, որ դու ինձ ամեն ինչ պատմես։ Ես քո կինն եմ, ես պետք է իմանամ ամեն ինչ։

Ռուբենը ոտքի կանգնեց, սկսեց քայլել սենյակում։ Նվարդը նայում էր նրան։ Ռուբենը կանգ առավ նրա առջև, նայեց նրա աչքերի մեջ։

— Նվարդ, ես ուզում եմ, որ դու հավատաս ինձ։ Ես ուզում եմ, որ դու հավատաս, որ ես ոչ մի վատ բան չեմ արել։ Ես ոչ մի հանցագործություն չեմ կատարել։ Ես ոչ մի օրենք չեմ խախտել։ Ես ոչ մի մեղք չեմ գործել։ Ես ոչ մի հանցանք չեմ կատարել։ Ես ոչ մի հանցագործություն չեմ կատար

ՀԱՂԹԱՆԱԿԻ ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

(ՎԻՊԱԿԱՆ ՊԱՏՄՎԱԾՔ ԿՅԱՆՔԻՑ)

— Շատ լավ, ես կգամ: Ես ինձ համար կարող եմ ասել, որ ես ոչ մի հանցանք չունեմ, որի համար ինձ կարող են պատասխանատվության ենթարկել: Ես ինձ վրա ոչ մի մեղք չունեմ, ես ոչ ոքի չեմ սպանել, ոչ ոքի չեմ թալանել, ուրեմն ինչո՞ւ ես պետք է վախենամ: Ես կգամ, ինչ կա որ...

Դեմքին վրձնած ժպիտով, վճռական քայլերով Վարդանը դուրս եկավ սենյակից: Նրա հետևից դուրս եկավ նաև Ռուբենը:

Վարդանը ոտքի թռավ, երբ տեսավ, որ Ռուբենը դուրս է գալիս սենյակից:

— Ո՞ւր ես գնում, Ռուբեն, ասա ինձ, ես ինչ-որ բան պետք է իմանամ:

— Ես գնում եմ Ալեքսանդրի մոտ, նրան ասելիք ունեմ: Ես ինձ համար ոչ մի վտանգ չեմ տեսնում

Ա. Դ. Խորհուրդը երէկ մասնագէտներու յանձնախումբ մը կազմեց որ պիտի խմբագրէ Սանճաքին վարչական ինքնօրինութեան վերջնական բնա – գիրը։ Կը կարծուի թէ Ա. Դ. Խորհուրդը յառաջիկայ նստաշրջանին, որ պիտի բացուի մայիս 24ին, պիտի կրնայ վճռել նոր սահմանադրութեան դոր – ծադրութիւնը։

Հաւասարակշռութեան վրայ՝ փառաբանական ճառեր

Այն քանտրէթի համաձայնութեան վաւերացման առթիւ, սիրալիր ճառեր խօսեցան պլխաւոր պատուիրակները։ Թ. Ր. Արաս չէչեց թէ համաձայնու – թիւնը պիտի ամրապնդէ Ֆրանքւիւթուրք բարեկամութիւնը որուն մեծ արժէք կուտայ Թուրքիա եւ միւս կողմէ նպաստաւոր մթնոլորտ պիտի ստեղծէ Թուր – քիոյ եւ Սուրիոյ յարաբերութեանց զարգացման համար։ Պ. Իսմո Տէլպոս չնորհաւորելով տեղեկաբեր Սանուէլբի, Պ. Իարնի եւ Թ. Ր. Արասի թափած ջանքերը, բացատրեց թէ խաղաղութիւնն ալ ամրապնդուեցաւ այս բանակ – ցութիւններով։ «Կնքուած համաձայնութեամբ կ'ամրապնդուի արեւելեան Միջերկրականի կացութիւնը, հաստատուն վիճակ մը կը ստանայ քաղաքական եւ հոգային գոյավիճակը։ Եղած կարգադրութիւնը, որ անգամ մը եւս կը նուիրագործէ Ֆրանքւիւթուրք բարեկամութիւնը, յատկապէս կապուած է 1921ի համաձայնութեան հետ որով Ֆրանսա վաստհալից յարաբերութիւններ հաս – տատեց Ազգ. Մեծ Ժողովի կառավարութեան հետ։ Այսուհետեւ ոչ մէկ բան պիտի կրնայ խանգարել գործակցութեան ամուր եւ փոխադարձ կամքը, մա – նաւանդ որ մեծ ուշադրութեամբ նկատի առնուած են Սուրիոյ ինչպէս Սան – ճաքին չահերը։ Մնաց որ, Սուրիական երիտասարդ պետութիւնը, զոր Ֆրան – սա անկախութիւն առաջնորդելու առաքելութիւնն ունի, հանդարտութիւն կրնայ տեսնել միայն այն ատեն երբ իր յարաբերութիւնները բարեկամական են իր դրացիներուն հետ։ Թուրքիոյ եւ Սուրիոյ միջեւ չի կրնար եւ պէտք չէ ու – րիշ բան գտնուի բացի վստահութենէ եւ սիրալիր յարաբերութենէ »։

Ֆրանսայի արտաքին նախարարը յետոյ չէչեց թէ Ազգերու Դաշնակցու – թեան չնորհիւ էր որ այս բարեբաստիկ արդիւնքին հասան։ Անգլիոյ արտաքին նախարարն ալ ջերմապէս չնորհաւորեց համաձայնութիւնը, «որ կը համապա – տասխանէ Ֆրանսայի կողմէ Ազգամոզովին եւ Սուրիոյ հանգէպ կնքուած յանձնառութեանց »։

*** Մթնոլորտին մէջ կարգադրուեցաւ, նաեւ, Տանցիկի խնդիրը։ Ո – րոշուեցաւ չարունակել Ազգերու Դաշնակցութեան հովանաւորութիւնը այդ հողամասին վրայ եւ պատուիրակ նշանակուեցաւ Հոլանտացի Ծովակալ մը, կրաֆ, որուն իրաւասութիւնները պիտի ճշդուին յառաջիկային։ Ամէն պարա – գայի մէջ, մեծապէս կրճատուած են նոր պատուիրակին լիազօրութիւնները։

Կարեւոր բանակցութիւններ

Իտալիոյ եւ Թուրքիոյ միջեւ

Հռոմի թերթերը կը գրեն թէ Իտալիոյ արտաքին նախարարը, Կոմս Չիա – նօ, Միլան պիտի երթայ վետուար 2ին, եւ յաջորդ օրը պիտի տեսակցի Թուր – քիոյ արտաքին գործավար Թ. Ր. Արասի հետ։ Այս վերջինը Ժընեւի մէջ պա – տասխանելով իտալացի թղթակիցներու հարցումներուն, հաստատեց թէ պի – տի բանակցին, որպէսզի Իտալիան ալ ընդունի Տարտանէլի պայմանագիրը։ Թուրքիոյ կողմէ առաջարկ մը եղած էր այս մասին եւ Իտալիա բարեկամական պատասխան մը տուաւ։ Սակայն ուրիշ խնդիրներ ալ պիտի քննուին։ Ժողովով եռվոլիոյ գրաւման ճանաչման վրայ, Թ. Ր. Արաս յայտարարեց թէ Թուր – քիա Ազգամոզովին առաջին անդամն էր որ եա կանչեց Ատոիս - Ալկսպայի դեսպանատան գործակատարը եւ յետոյ չնչեց դեսպանութիւնը։ Գալով Թուր – քիոյ նախաձեռնութեամբ միջերկրականեան ընդհանուր համաձայնութիւն մը կնքելու հարցին, Թ. Ր. Արաս յայտնեց թէ իր կառավարութեան բաղձանքն է այդ։ Սակայն աւելցուց թէ իր յայտարարութիւնները անձնական են, որով – հետեւ իրաւունք չունի խօսելու միւս չահակից երկիրներու կողմէ։

Վերջացնելով, Թուրքիոյ արտաքին գործավարը յիշեց թէ Միլանի մէջ էր որ ինք իտալեւթուրք բարեկամութեան հիմերը դրաւ 1928ին, ուղղակի բա – նակցելով «Առաջնորդ»ին հետ Յետոյ իր խոր հիացումը յայտնեց Մուսոլինիի համար։

Հռոմի Թուրք դեսպանը ժընեւ դնաց, Իտալիա առաջնորդելու համար Թ. Ր. Արասը։

Ո՞վ սպանեց Նավաշինը

Տակաւին չէ լուսաբանուած ռուս տնտեսագէտ Տիմիթրի Նավաշինի սպա – նութեան դաղտնիքը։ Բայց հետք մը գտնուած է արդէն,— կը փնտռուի չիկա – հեր երիտասարդ մը, որ Նավաշինի տունը գացած էր վերջերս։ Լաւ հագուած, մաքուր ածիլուած, այս երիտասարդը ճամբան տունին հասցէն հարցուցած էր աւելցուած մը, որ այժմ կը յիշէ անոր դէմքը։ Տղան իր յուշատետրին վրայ նշանակած էր Նավաշինի անունը եւ հասցէն, եւ աւելի չաս Ռուսի կը նմա – նէր։ Այս վկայութիւնը կը համապատասխանէ այն պատմութեան զոր հաղոր – դած էր անցորդ մը, իբրեւ ականատես սպանութեան։

Քննութիւնները յառաջ կը տարուին նաեւ ուրիշ ուղղութեամբ, երեւան հանելու համար սպանեալին քաղաքական եւ առեւտրական յարաբերութիւննե – րը։ Նավաշինի բոլոր թուղթերը ռուսերէն են, այնպէս որ առնուազն մէկ չա – բաթ պէտք է, Ֆրանսերէնի թարգմանելու համար։ Մինչեւնոյն ատեն կը հար – ցաքննուին Նավաշինի Ֆրանսացի եւ ռուս բարեկամները։ Հարցաքննուեցաւ նաեւ Թրոցքիի տղան, որ յայտարարեց թէ երբեք չէ տեսած Նավաշինը եւ քա – ղաքական պատճառներու վերագրեց սպանութիւնը։ Ծանօթները կ'ըսեն թէ Նավաշին ոչ բոլշեւիկ էր, ոչ ալ Ֆաչական։

Մոսկուայի թերթերը Գերմանիոյ գաղտնի գործակալներուն կամ Թրոց – քիի կուսակիցներուն կը վերագրեն սպանութիւնը

50,000,000 ոսկի փոխատուփուն Անգլիոյ մէջ

Լոնտոնի թերթերը նորէն կը գրեն թէ ուղղակի բանակցութիւններ պիտի կատարուին մօտերս, Ֆրանսայի երկտասան նախարարութեան եւ անգլիական դրամատուներու խմբակցութեան մը միջեւ, մեծագումար փոխատուութեան մը համար։ Այսպիսի վարկերու համար՝ անհրաժեշտ է Անգլիոյ դանձային նա – խարարութեան եւ պետական դրամատան հաւանութիւնը։

Կ'ըսուի թէ սկզբունքով հաւանութիւն յայտնուած է, բայց դանձային նախարարութիւնը հարկադրուած է խնդիրը քննել դանա – դան տեսակէտներով։ Նկատի առնելով Անգլիոյ ներքին պէտքերը, չափազան – ցութիւն կը համարուի 100 — 150,000,000 ոսկիի դումարը, եւ կը կարծուի թէ փոխատուութիւնը պիտի չանցնի 50 միլիոն ոսկին։

*** Երկտասան նախարար Պ. Վէնան Օրիօլ պատասխանելով Հաւասի գործակալութեան հարցումներուն, բացարձակ ոտա հոչակեց կարգ մը թեր – թերու տուած թիւերը՝ (50 միլիոն ֆրանք) երկտացոյցի բացի մասին։ Ըստ թէ բացը աւելի պակաս է անցեալ տարուան դումարէն, թէ մուտքերը կ'աւել – նան, բայց պղպջային պաշտպանութեան բացառիկ վարկերը չատ աւելի են քան անցեալ տարի։ Այս առթիւ նախարարը վճռապէս պնդեց թէ դահլիճը որոշած է չկորսել ֆրանքին դինը, հակառակ բոլոր զրոյցներուն։

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՆԳԼԻՈՑ ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ մերժելով ճանչնալ նոր խմբակ մը, որ կը փորձէր միացեալ ճակատ հաստատել համայնավարներուն հետ, կուսակցութենէն վտարեց խմբակին նախագահը, Սըր Ս. Քրիփս

ՊԵԼՃԻՈՑ ԴԱՀԼԻՃԸ տագնապի մը մատնուած է, Սպանիոյ դէպքերուն առթիւ։ Նախարարներէն Վանտէրվէլտ հրաժարեցաւ, իսկ միւս չորս ընկեր – վարական նախարարները մնացին, կուսակցութեան որոշումով։

ԱՊԱՀՈՎԵՑԷՔ ՁԵՐ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ ՆԱԽՕՐՕՔ

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՔԷՄԱՆՉԻՍՏ ՌՈՒԲԷՆԻ

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ԴԱՇՆԱԿԱՀԱՍԱՐՈՒՀԻ **ՏԻԿԻՆ ՌՈՒԲԷՆԻ**

ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՆՈՐ ՅԱՅՏԱԳՐՈՎ

Տեղի կ'ունենայ **Salle Géographie**ի մէջ,

184 Bld. Saint-Germain, Paris

մէթրօ St. Germain-des-Prés.

31 ՅՈՒՆՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ ՁԻՇ 3.30ԻՆ

Պիտի նուագէ հայկական, պարսկական, ռումանական, ռուսական եւ կովկասեան եղանակներ, որոնք մեծապէս գնահատուեցան ամէն երկրի մէջ։

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ ՁԵՌՆԱՊԱՀ ԸԼԼԱԼ։

Գիները՝ 7, 10 եւ 15 ֆրանք։

Տոմսերը կը ծախուին Շրանտ Սաժուէլի մօտ, 51 rue Mr. le Prince.

եւ «Ցառաչ»ի խմբագրատունը։

Հ. Յ. Դ.

Փարիզ

ՊԱՆԵԼՕ-ՔԱՆԱՆի Ա.ԲԾիւ ենթակոմիտէի ընկերական ի.անդի – պումը վաղը, շաբաթ իրիկուն, ժամը 8ին 9ին. Հայ Ակումբին մէջ, 52 rue Isidore-Neujahr, Պանեէօ։

Գաւառ

ՊՈՄՈՆԻ (Մարսէյլ) Զաւարեան ենթակոմիտէի ընկերական ընդ.ի.անուր ժողովը վաղը ուրբաթ երեկոյ ժամը 8ին, սովորական ի.աւաքատեղին։ կարեւոր օրակարգ։

ՎԱԼԱՆՍԻ կոմիտէն ընկերական ընդ.ի. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 31 ցուն. կիրակի երեկոյ ժամը 8ին, սիամանթօ Ակումբին մէջ։ կարեւոր օրակարգ։ Ներկայանալ անդամատետրով։

ՎԱԼԱՆՍԻ «սիամանթօ» Ակումբի վարչութեան ընկերաժամակրական դասախօսական ժողովը 30 ցուն. շաբաթ երեկոյ ժամը 8իշտ 8ին, իր սրա – հին մէջ։ Նիւթ՝ Սուրիոյ քաղաքական կացութիւնը եւ Թուրքիա։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ՎԻՃԱԲԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

Մարսէյլի մէջ

կազմակերպուած ժողովրդական Լաբրանի յանձնախումբին կողմէ

կիրակի, 31 ցուն. կէսօրէ ետք ժամը 3էն 7, շահիրկեան սրահին մէջ, 5 rue de l'Eclipse, Մարսէյլ։

Վիճաբանութեան նիւթն է՝ ԽՈՐՀՐԴ. ՆՈՐ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ Պ. ՀԱՅԿ ՍԻՐԻՆԿԻԼԵԱՆ

Թեր ու դէմ կը խօսին՝ Պ.Պ. Վ.ԱՀԱՆ ԴՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

եւ ԿԱՐՕ ՈՒՇԱԳԼԵԱՆ

Ժողովի ընթացքին խօսք կը տրուի նաեւ վճռաքողներուն։

Գեղարուեստական բաժին։ Արտասանութիւն ՕՐ Ե. ՊՕԼՈՅԵԱՆ,

Նուագ՝ Պ. ՀԱՅԿ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ (Ա. մրցանակ Մարսէյլի երաժշտանոցէն)

Մուտքը ազատ է։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Սէն-Ժէռօմի (Մարսէյլ) Վրէժ խումբի կողմէ

31 ցուն. կիրակի երեկոյ ժամը 5ին. պար Մանուկի սրահին մէջ։

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ ՀԱՅԿ ՍԻՐԻՆԿԻԼԵԱՆ

Նիւթ՝ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը 1937ի առաջին օրերուն։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ

Նախաձեռնութեամբ Սէնթ-Ընթուանի Ընկ. կարօ ենթակոմիտէի եւ հովանաւորութեամբ Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէի

31 ցուն., կիրակի ժամը 2ին, Լա վիսթ Շալէ որ լ'Էրմիթաժի սրահին մէջ,

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ ՄԵԾՆ ՏՐԴԱՏ

Գիներ՝ 3 եւ 3 ֆր.։

ԹԱՏՐՈՆ ԵՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի Անիէռ-Պուա-Քոլոնպի Մ.ճիւղին կողմէ

յունուար 30, շաբաթ գիշեր ժամը 9ին,

SALLE «FOYER SOCIALISTE»ի մէջ,

149bis Avenue d'Argenteuil, Անիէռ,

Ղեկավարութեամբ Վ. ԱԼԹՈՒՆԵԱՆի

Ա Ն Մ Ե Ղ Ը

ընտանեկան տրամ 3 արար

Առաջին անգամ բլլալով կը ներկայացուի Անիէռի մէջ։

եւ ՎԻՒԻի ՃԱՇԱՐԱՆի ՍՊԱՍԱՒՈՐԸ (գաւեշտ 1 արար)։

Ճոխ պիֆէ։ Առաջնակարգ նուագ։

Տոմսերու գիները՝ 3 եւ 5 ֆր., փոքրիկներու՝ 1 ֆր.։

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Կը յիշեցնենք մեր բոլոր ժամ – տիկ ընկերներուն թէ նախկին պա – տերազմիկի պինուորական քարթե – րը ենթակայ են նորոգուելու ամէն տարի։

Արդ, կը հրաւիրենք մեր բոլոր ռազմիկ ընկերները. իրենց նախկին քարթերը մէկական լուսանկարի հետ, անյապաղ յանձնել Միու – թեանս կեդրոնատեղին, 163 Ave. Jean-Jaurès, Paris, նպատակ կարենալ ստանալու համար։

Գաւառի ռազմիկ ընկերները պէտք է դիմեն իրենց տեղական վարչու – թիւններուն։

Հայ. կամ. եւ մարտիկ. Միութեան կեդր. վարչութիւն

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13e)

Այց ընկ. Յովհաննէս Ակինեանի գերեզմանին

1937 Ցուն. 31ին կը լրանայ ընկ. Յովհաննէս Ակինեանի մահուան երկրորդ տարին։ Կարգ մը ընկերներու եւ բարեկամներու անհա – կան Ջանքերով շինուած է շիրիմ մը։ Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերնե – ու բարեկամները ներկայ ըլլալ կիրակի, Ցուն. 31ին, առաւօտեան 9 – 10ին, իրենց յարգանքի բաժինը բերելու մեր ողբացեալ ընկե – յիշատակին։ Առնել օթօպուս Porte de la Villette էն եւ իջնել Cime Parisien (Pantin), ուր պիտի սպասեն առաջնորդներ։ Ողբացեալ ընկե – գերեզմանին հասցէն՝ 108 Division Թիւ 40։

կարգադիր յանձնախումբ

Մանուկներու Օրը Պուրսայի մէջ

Ֆ. Կ. Խաչի Պուրսայի մասնաճիւղը Մանուկներու Օրը կը տօնէ

31 ցուն. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 8.30ին,

Հ. Յ. Դ. «Բարսեղ—Շահպազ» Ակումբի մէջ, Սընոն։

Խմբերգ, մեներգ, արտասանութիւն եւ հայկական պարեր։

Փոքրիկներուն կարկանդակ եւ օշարակ պիտի տրուի։

ՊԱՐԱՆՑԻԿ ԵՐԵԿՈՅԹ

ՆԱԽԿԻՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻԿ ՀԱՅ ՍՊԱՅԻՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Տարեկան ՊԱՐԱՆՑԻԿ ԵՐԵԿՈՅԹԸ

ի նպաստ իր հիւանդ եւ կարօտ անդամներու օգնութեան ստուգին

Տեղի կ'ունենայ 30 Ցուն. շաբաթ երեկոյ ժամը 21էն մինչեւ լոյս

Cercle Militaireի սրահներուն մէջ.

Place St. Augustin, մէթրօ St. Augustin

Մուտք 20 ֆր.

Cabinet de Me Artin KAZANDJIAN

Licencié en droit de la faculté de Paris

Ancien Avocat près les Tribunaux mixtes d'Egypte Conseil Juridique

10 et 12, Rue Richer, Paris Tél.: PROvence 04-64 et la suite

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններու համար կ'ընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ եւ տօն օրերէ ժամը 5 – 7։

Դիմեցէք իրեն եւ գոհ պիտի մնաք։

ԵՂԻՇԷ ԱՐՋՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**

ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**

Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 եւ C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ։

ՅՈՄսակները՝ ամէն տեղի համար, Հայ ճամբորդներու համար

Ամսաւոր գին։ Ընտիր թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

ԼԱՒ ՊԱՏԵՒՀՈՒԹԻՒՆ

Մեկնումի պատճառաւ ծախու է քանուկ հրապարակի վրայ վերջին նորութիւններով կարգաստուորուած սափրիչի լաւ քանութ մը ունի 4 աթոռներ այրերու եւ 4 աթոռներ կիներու համար։ կեդրոնական Չեռուցիչ։ Պայլ 7 տարի։ Մատչելի գին։ Դիմել՝ Պ. Շէրէմէ, ճեանի, 8 rue Gérard, Փարիզ (13), մէթրօ Place d'Italie։

Կ'ԼԻՋՈՒԻՆ

լաւ գործաւորուհիներ պլուզի, ճերմակեղէնի ներքնազգեստի (deshabillé) համար։

Դիմել՝ Lingerie LAKA, 3 Rue Scribe, մէթրօ Opéra։

REXY CINEMA (Lyon)

Cours Lafayette, angle Rue Garibaldi

29 Ցուն.— 4 Փետր.

Երեկոները ժամը 8.30

Իսկ Հինգ. եւ Կիր. ցերեկ եւ գիշեր։

Orand Demagis et Fernandel

dans

Angèle

Գիներ 3, 5 եւ 6 ֆրանք։

Ներկայ յայտարարութիւնը բերողին կը տրուի 2 մուտքի տոմսակ զեղչած գինով

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe. LYON

29 Ցուն.— 4 Փետր.

Առաւտները ժ. 2.30ին երեկոները 8.30

L'Argent

Chef d'œuvre d'Emile Zola

avec P. R. Wilm

et Vera Korène

Գիներ 5 եւ 7 ֆր. location gratuite

Dancing-Cigale avec five Boy's chrcon

Jazz-Cigale, պարահանդէս ամէն գ

քան գիշեր ժամը 8,30ին եւ

րակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ

շերները ժամը 8,30ին։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ՝

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵԽԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,— ՏԱՐԵԿԱՆ ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ ԵՒԱՄՍԵԱՅ

Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
30
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
SAMEDI
30 JANVIER
1937

ԺԹ ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3333

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՓՈԹՈՐԻԿԸ ԱՆՑԱԻ, ԵՒ ՍԱԿԱՅՆ...

Հիմա որ պաշտօնապէս հրատարակուեցան Ալէքսանդրէթի մասին գոյացած համաձայնութեան պայմանները, կարելի չէ մասին գոյացած համաձայնութեան պայմանները, կարելի չէ պարակել ախուր իրողութիւն մը,— Ֆրանքլէն Պույոնի քաղաքականութիւնն է որ կը չարունակուի ...

Արդարեւ, 1937 յունուար 27ի բանաձեւը ոչ միայն կը նուիրագործէ 1921ի ձախաւեր կարգադրութիւնը, այլեւ քայլ մըն ալ յառաջ կ'երթայ:

Այդ համաձայնութեամբ, Թուրքիա կը առանայ իրաւունքներ, որոնք եթէ իր ուզածը չեն, ամէն պարագայի մէջ կը գերազանցեն Սանճաքին Թուրք փոքրամասնութեան ակնկալութիւն– ները :

Եւ զարմանալի չէ որ Արաբները արդէն իսկ բողոքի ցոյցեր սարքած են Դամասկոսի, Հալէպի եւ ուրիչ կեդրոն քաղաքներու մէջ, ինչպէս կը հաղորդեն վերջին հեռագիրները:

Ճիշդ է որ Սանճաքը Սուրիոյ մաս կը կազմէ, մշակուած համաձայնութեամբ, սակայն անոր տրուած առանձնաշնորհները այնքան առաձգական են որ, կրնան միշտ ալ միջամտելու պատրուակ ճարել Թուրքերուն :

Ճիշդ չորք մը դիջումներ, որոնք եղած են վերջին պահուն, ի հաշիւ հոգատար իշխանութեան կամ Սուրիոյ.—

1.— Յունուար 27ի համաձայնութեամբ նախատեսուած նոր կարգ ու սարքը գործադրելի է անմիջապէս, վերջնական խոր– բադրութենէն եւ վաւերացումէն յետոյ: (Հաւանաբար յառաջիկայ մայիսին, երբ կը գումարուի Ա. Դ. Խորհուրդը):

Արդ, հոգատար իշխանութեան եւ Սուրիոյ միջեւ կնքուած դաշնագիրը գործադրելի է երեք տարիէն: Երբ առաջին բանակցութիւնները սկսան անցեալ դեկտեմբերին, Թուրքիա առաջարկեց չվաւերացնել Ֆրանքեւսուրիական դաշնագիրը: Այդպէս ալ եղած է, թէեւ Սուրիոյ խորհրդարանը միաձայնութեամբ վաւե– րացուց զայն:

Ուրեմն, Ֆրանսա հարկադրուած է փոփոխութիւններ կատարել դաշնագրին մէջ:

2.— Թուրքերը ամիսներով առաստպելական սուտեր գլորեցին, ապացուցանելու համար թէ իրենք մեծամասնութիւն են Սանճաքին մէջ: Իրենց թերթերը միշտ կը խօսէին 250 — 300,000 Թուրքերու անունով, մինչդեռ նահանգին ամբողջ բնակչութիւնը 200 - 220,000ը չանցնիր :

Կիսապաշտօնական « Թան »ը 220,000 կը հաշուէր ամբողջ Թիւը, իր յունուար 20ի խմբագրականով, եւ կը բաժնէր այսպէս.— 85,000 Թուրքեր, 23,000 Հայեր, 107,000 արաբածին բնակիչ– ներ եւայլն:

Ուրիշ թերթ մը, Լիոնի «Լը Նուվէլիսթ»ը, մասնաւոր Թիւ մը նուիրելով Ալէքսանդրէթի հարցին, 220,000 բնակչութեան վրայ Թուրքերը կը հաշուէր 65,000, յետոյ 62,000 Ալէվի, 35,000 Հայ եւայլն:

Ամբողջ Ֆրանսական մամուլն ալ, այս հարցին սկիզբէն ի վեր, մօտաւորապէս նոյն Թիւերը կը հաղորդէր, քաղելով պաշտօնական վիճակագրութիւններէ, որոնք օրը օրին հրատարակուած են «Ճառաջ»ի մէջ:

Երբ այսքան բացորոշ է պատկերը, ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ վերջին պահուն Թուրքերէնը կը հռչակուի պաշտօնական լեզու, իսկ «ուրիշ լեզուի մը գործածութեան հանգամանքն ու պայման– ները» կը ձգուին Ա. Դ. Խորհուրդին (յօդ. 2):

Անշուշտ արաբերէնը պիտի ըլլայ այդ ուրիշ լեզուն: Բայց չէ՞ որ Սանճաքը սուրիական հող է, եւ որ եւ է փոքրամասնութիւն իրաւունք չունի իր լեզուն պարտադրելու օտար նահանգի մը մէջ: Այն ատեն ինչի՞ւ քիւրտերէնը պաշտօնական լեզու չի հռչակուիր Վանի, Պիթլիսի կամ Տիգրանակերտի մէջ, ուր Քիւրտերը խակա– պէս մեծամասնութիւն են:

Արդա՞ր է որ Սանճաքին 65,000 կամ 85,000 Թուրքերուն լեզուն աւելի բարձր հնչէ, քան մնացեալին՝ 135,000 կամ 155,000 ժողովուրդի ձայնը:

Քիչ անդին պիտի կարդաք, թէ ի՛նչ խօսած են ձէպելը Մուսայի Հայերը, իրենց բաղձանքները ներկայացնելով Ազգաժողովի պատուիրակներուն :

3. Համաձայնութիւնը մասնաւոր իրաւունքներ կը վերապահէ Թուրքիոյ՝ Ալէքսանդրէթի նաւահանգստին մէջ եւ զայն ղինակից կը հռչակէ Ֆրանսայի, ապահովելու համար Սանճաքին հոգային ամբողջութիւնը: Միւս կողմէ կը տրամադրէ «Թրքական եւ սուրիական հողերուն մէջ արգիլել որ եւ է կազմակերպութիւն կամ գործունէութիւն որ ուղղուած է միւս երկրին կարգ ու սարքին եւ ապահովութեան դէմ »:

Բացատրութեան չեն կարօտիր այս Թափանցիկ տրամադրութիւնները :

Անոնք բոլորն ալ սահմանուած են զօրացնելու Թուրքիոյ Թեւարկութիւնը, նոյնիսկ միջամտութիւնը, ոչ միայն Սանճաքին, այլեւ Սուրիոյ մէջ:

Ճիշդ է որ յանձնառութիւնը փոխադարձ է, բայց միայն միամիտները կրնան հաւատալ Թէ Թուրքիա բան մը կը կորնչցնէ այդպիսի պայմանագրութիւններով:

Նոյն Թուրքիան էր որ ատորագրեց Լօզանի դաշնագիրը, եւ իմաստո՞ւն Ժրնեւը օր մը օրանց միտքէն չանցուց հարցնել ոչ– Թուրք փոքրամասնութեանց «հալը - խաթր»ը, փոքրամասնութիւններ որոնք աւելի մեծ Թիւ մը կը ներկայացնեն քան Սանճաքին Թրքութիւնը, եւ որոնց տարբական իրաւունքները Ազգաժողովը ինք սահմանած է...

Չենք ուզեր աւելի երկարել: Յունուար 27ի համաձայնութիւնը չողչողուն ղեկահատ մըն է, որուն դառնութիւնը հետզհետէ պիտի զգացուի :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱԶԳԱԺՈՂՈՎԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԸ ՃԷՊԷԼԸ ՄՈՒՍԱՅԻ ՄԷՋ

Կ'ընդունուին Հայերու կողմէ եւ կու տան անոնց բաղձանքները

Անտիոքէն կը հեռագրեն.— Ազգ. Դաշնակցութեան դիտողները չորեք շաբթի առաւօն անցուցին այցելելով ճէպէլը Մուսայի պիւրերը, ուր Հայեր կը բնակին: Որովհետեւ անկարելի է կառքերով անցնիլ լեռան արահետներէն, Ազգաժողովին ներկայացուցիչները իրենց պտոյտը կատարեցին ձիերով:

Պիթիասի մէջ ընդունուեցան Սուրիոյ խորհրդարանին հայ անդամ Մովսէս Տէրթալեւստեանի կողմէ եւ հաստատեցին ժողովուրդին ֆրանսասիրական զգացումները: Պատասխանելով դիտողներու հարցումներուն, չրջանին երէ– ւելիները բաղձանք յայտնեցին որ հոգատար պետութիւնը պաշտպանէ դիրենք, թէ՛ իրենց ապահովութեան եւ թէ՛ ազգային ոգւոյթեանց պահպանութեան համար: Ինչ կը վերաբերի ընթացիկ լեզուին, Հայերը չեչտեցին թէ ոչ ճէպելը Մուսայի եւ ոչ ալ Սուէյտայի բնակիչներէն ո եւ է մէկը Թուրքերէն չի գիտեր եւ թէ ընդհակառակն սահուն կերպով կը խօսին արաբերէնը:

Դիտողները, որոնք Վարին Քոսէյրի մէջ (Քէսապ) նոյն պատասխանը առացած էին, արձանագրեցին այս իրողութիւնը:

Միւս կողմէ Սուրիոյ հանրային կարծիքը կը չարունակէ զանազան ձեւով արտայայտել իր զգացումները Ալէքսանդրէթի մասին հասած լուրերու առ– թիւ: Կը ծանուցուի թէ ցոյցեր տեղի ունեցած են զանազան քաղաքներու մէջ: Շուկաները փակուած են Դամասկոսի, Հալէպի, Հոմսի, Համայի, Տէր Զօրի մէջ: Անտիոքի մէջ Արաբներու խանութները փակուած են իբրեւ բողոքի ցոյց: Որ եւ է ծանր դէպք չի ծանուցուիր, բայց այս օրուան համար կարեւոր ցոյց մը սարքուած է Դամասկոսի մէջ:

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ ՊԱՀԱՆՋԵՑ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐԵԼ 17 ԱՄԲԱՍՏԱՆԵԱԼՆԵՐԸ

«Շուներ, ստախօսներ, աւազակներ, հրէշներ, մարդասպաններ...»

Մոսկուայի դատավարութեան հարցաքննութիւնները վերջացած ըլլալով, ընդհ. դատախազ Վիշինսքի հինգշաբթի օր կարդաց իր պահանջագիրը, որուն ընթերցումը տեւեց չորս ժամ : Ընդհ. դատախազը մահապատիժ պահանջեց 17 ամբաստանեալներուն համար անխտիր, անոնց դէմն ուղղելով կոպիտ յատանքներ: «Շուներ, ստախօսներ, աւազակներ», կը մռնչէր Վիշինսքի , չանթահարելով Ռատէքը, Փիաթաքովը, Սոքոլնիքովը եւ միւսները: Ցետոյ աչ բռունցքը ուղղելով իւրաքանչիւրին դէմ, կը կրկնէր.— «Հրէշներ, մար– դասպաններ, խափանարարներ »:

Նախատինքներու այս կարկուտին տակ բոլոր ամբաստանեալները ձեռքե– րով կը ծածկէին իրենց երեսները. Ռատէք, Փիաթաքով եւ նոյնիսկ նախկին դեսպան Սոքոլնիքով իրենց ճակատը կը խոնարհեցնէին, իսկ երկու երեք հոգի ալ կը հեծկլտային: Ընդհ. դատախազին պահանջագիրը բուռն յարձակում մըն էր բոլոր ամբաստանեալներուն, մասնաւորապէս Ռատէքի եւ Փիաթաքովի դէմ.

— « Դուք հրէշային ոճիր մը գործած էք: Դուք դարձած էք յառաջապահը միջազգային ֆաշականութեան: Առաջին յանցաւորը ատազակ Թրոցքին է , բայց դուք բոլորդ ալ այնքան վար ինկած էք որ կարելի չէ երեւակայել ան– դունդ մը աւելի խոր քան այն ուր խրած էք: Ձեր վայրագ արարքները դլուխ հանելու համար, դուք ցոյց տուած էք Թէ երեկերեսութիւն եւ Թէ խորաման– կութիւն: Դուք բոլորդ ալ արհեստով ոճրագործներ էք: Դուք չէք վարանած Ա. Միութիւնը ծախել Ճափոնի եւ Գերմանիոյ: Դուք, Ռատէք, կեղծաւոր յօդուածներու մէջ գրած էք Թէ խորհրդային իշխանութիւնը դիտէ պատժել դաւաճանները: Իրաւունք ունիք: Թրոցքիականները իրենց ամէնէն սոսկալի հարուածները տուած են տափնապալի պահերու մէջ: 1929ի եւ 1933ի դժուարու– թիւնները Թեւ տուին անոնց: Անոնք կը յուսային յաղթել, բայց, իրենց ձախո– ղութէն վերջը, նոր մեթոտներ փորձեցին: 1931ի ամրան սկիզբը Ճափոն յար– ձակման ծրագիր մը կը մշակէր Ա. Միութեան դէմ, այդ ծրագիրը պիտի գործադրուէր 1932ին: Թրոցքիի բացած ճամբան փակուած է ընդմիշտ»:

Մոսկուայի Թղթակիցները դիտել կուտան Թէ Ռատէք կաս կարմիր գար– ձած էր, երբ Վիշինսքի կը կարդար իր յօդուածները՝ դաւաճաններուն եւ գա– ւադիրներուն դէմ: Թատերական չարժուձեւ մը փորձելով, ընդհ. դատախազը սկսաւ հատուածներ կարդալ Ռատէքի անցեալ տարի գրած նամակէն. — « Դուք այդ նամակով կը յայտարարէք Թէ անոնք որ կը դաւաճանեն իրենց հայրենիքին՝ պէտք է մեղքը քաւեն իրենց գլուխներով: Կը յիշէք, Ռատէք, չէ՞: Պէտք է քաւեն իրենց գլուխներով »:

Ամբարկուած նամակին մէջ Ռատէք մահապատիժ կը պահանջէր Զինովիեւի եւ Քամենեւի համար, զանոնք կոչելով «դաւաճաններ, սողուններ եւ չուներ » :

Ընդհ. դատախազը բոլորին համար մահապատիժ պահանջելէ վերջ, եզ– րակացուց.

— « Ես զանոնք կ'ամբաստանեմ դաւաճանութեան, լրտեսութեան եւ խա– փանարարութեան համար: Կ'ամբաստանեմ անոր համար որ փորձած են խոր– հրդային իշխանութիւնը տապալել օտար սուիններով: Կը պահանջեմ ատ– եանդ զանոնք դատապարտել ոչ միայն մեր պետութեան, այլեւ յառաջդիմա– սէր մարդկութեան բարիքին համար »:

Այս խօսքերը ընդունուեցան դղրդոցին ծափերով, մինչ ամբաստանեալ– ները խորապէս ընկճուած, իրենց աչքերը յատակ էին դէպի տախտակամածը:

Իր խօսքերուն ուժգնութիւնը աստիճանելու համար, դատախազը չեչտեց Թէ չի գոներ որ եւ է մեղմացուցիչ պարագայ եւ աւելցուց.— «Միայն ես չեմ որ կ'ամբաստանեմ, ձեզ կը մեղադրեն անոնք որ կործանեցիք, սպաննեցիք , հաշմանդամ դարձուցիք, ահա անոնք ալ կանգնած են ձեզի դէմ: Ձեր առջեւ կանգնած են մեռելներն ալ, անոնք ձեզ կը մատնանչեն իրենց սոսկալի ձեռքե– րով եւ ինծի ու իմ երկրիս հետ կը պահանջեն մեռակ պատիժը,— մահ դնդա–

(ԼՈՒՐԵՐՈՒ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՍԹԱԼԻՆ ԵՒ ԻՐ «ԽԱՍ ԽԱԼԻՆ»

— . —

Ցա՛նգ, յա՛նգ, ոսկեհա՛նճ՝ « Խ. Հայաստան»ի էջերէն, շնորհիւ հան– ճարափայլ Սթալինի: Եւ միշտ ի պա– տիւ անոր :

Այս անգամ արհեստով բանաստեղծ մըն է, Ազատ Վշտունի, որ կ'երգէ իր փառքը,— «Սթալինի գործակարը»:

Բանաստեղծը կը նկարագրէ հայ աղջիկ մը, որ բուրդը կը զատէ, կը լուայ, կը չորցնէ, կը գզէ, կը մանէ, կը ներկէ, եւ կը սկսի հիւսել :

Կարօտով, երգով գործեցի, ձրդեցի
Թելերը թելերին,
Շատ օրեր անցան, բայց չեկաւ յոյ–
նութիւն իմ պիրկ թեւերին:
Եւ ևկան անցան ամիսներ, երբ տարին
չրջան բոլորեց ,
Նայեցի բացուած իմ խալուն, խնդու–
թիւնն իմ սիրան օրորեց,
Իմ խալին ահա լրբացած, գոյներով
փարթամ ու խօսուն ,
Իմ երկրի ձեւերն ու յոյզերն արեւի
հունով են հոսում
Եւ ահա Արեւ չոդարձակ՝ խաս խալու
վրայ, համայն,
ՍՏԱԼԻՆՆ — իմ հայրն է ժպտուն աչ–
քերով եւ ինձ է նայում :

Ուրեմն , օրիորդը գիշերը գերեկին խառնած, գործ մը հիւսեր է, «խաս խալի» մը՝ վրան ալ Արեւը,— Սթա– լին:

Շարունակենք ընթերցումը, ի սէր բանաստեղծութեան.

Քերդահարից խալին հանեցի, տրճուան–
քով, երգով ու սիրով ,
Արեւշող սրտիս պուրակում խնդու–
թեան խօսքեր հիւսելով :
Վառեցի լոյսերը մեր տան, խաս խա–
լին պատին զարկեցի ,
Ու եկան ընկեր - հարեւան, խելամաղ
խնջոյք սարքեցի :
Դրտարաց նայում ենք նրան, ու պա –
տից նա մեզ է նայում ,
Եւ նայում է ջերմ երեսիս , ժպիտով
հոգիս հմայում :

Օժտուած՝ բոցավա՛ռ երեւակայու– թեամբ, մեր բանաստեղծը հանգիստ ի ձգեր գործահիւս ապջիկը, նոյնիսկ սենեակին մէջ: Կը բացէ անկիւն մը ու կը ներշնչէ՛, նամակ մը գրել կու– տայ, Սթալինի գործակարն ալ դի– մացը.

Ու նրատած գիշեր մինչեւ լոյս սալի –
տակ թըղթիկ ձեռքիս տակ,
Շարեցի թըղթի երեսին վառ խօսքեր
յոյզով ու յստակ :

Հասկցաք անշուշտ: Բանաստեղծը «խաս խալի»ն գործել կուտայ, խըն– ոյք մըն ալ՝ ետեւէն, եւ ետքը տուն (ամէն մէկը 8 — 10 տող) «տէպեշան» լը թիւէ, որպէսզի արար աշխարհի ի – րանայ որ եթէ հայ աղջիկը «խալի – ա» գործել գիտէ, ա՛յդ ալ կը պարտի աշխարհը շենացնող պայծառ Ստա – լինին»:

— Իմ աղի՛զ, իմ հա՛յր, իմ արե՛ւ ,
Հարազատ, անուշ Ստալին,
Ընդունի՛ր նրէկս չնչին, իմ ձեռքով
գործած այս խալին :
Նա՝ ուրախ աղջիկն իմ երկրի՝ խալի –
ս գործել եմ ուսել ,
Իմ երկրի վառման գոյներով, արե –
ւով, նախչով եմ հիւսել :
Աղջիկներն ուրախ իմ երկրի (նրբանց
հետ եւ ես մխասին)
«Քեզ մատաղ լինենք, աղիզ հա՛յր,—
Նամակում գրիր — ինձ ասին»:

Կը մնայ «խաս խալիչա» մը հիւ լորթել, վրան հիւսելով բանաստեղ – ծին այս «խաս» կտորը, եւ ճամբել Մոսկուա :

ՎԱՀԷ

ՁԵՂՉԻ ՍԱԿԸ ՉԷՆ 4 ԱՌՀԱՐԻՒՐԻ ԲԱՐՁՐԱՑԱԾ

50 միլիոն ոսկիի փոխառութիւն այսօր-վաղը

— . —

Վերջնագէս կը հաստատուի Թէ իշխանաւորութիւնը կարեւոր փոխառութիւն մը պիտի կնքէ Լոնտոնի մէջ: Բանակցութիւնները կը վերջանան այսօր վաղը:

Հինգշաբթի օր Պանք տը Ֆրանսը 2էն 4 առ հարիւրի բարձրացուց զեղչի սակը, արգիլելու համար դրամի «փախուստը»: Այս որոշումը անհրաժեշտ մը եղաւ հրապարակին համար, քանի որ կառավարութիւնը վեց ամիսէ ի վեր կը ձգտի ժամն վարկ ճարել: Զեղչի սակին բարձրացումը սահմանուած է փրկե– լու Ֆրանքը, որուն դէմը կտրելու համար միջազգային չահագործութիւններ կը կատարուին վերջերս:

Նոյն օրը տեղի ունեցաւ Պանք տը Ֆրանսի բաժնետէրերու ընդհ. ժողովը: Առաջին ժողովն էր այս, զրամատան վերակազմութենէն ի վեր: Նիստը չատ յուզումնալից եղաւ: Փոթորիկ մը պայթեցաւ, երբ զրամատան վերատեսուչը կը կարդար տեղեկագիրը: Շատերը կը հեգնէին, կը սուլէին եւ զանազան կան– չեր կ'արձակէին: Ժողովին ներկայ էին 1275 բաժնետէրեր (14,000ի վե – րայ): Վերատեսուչը իր տեղեկագրին մէջ ցաւով դիտել տուաւ Թէ Ֆրանսա– ցիները կը զժակամակին իրենց զրամագլուխը չահագործել իրենց երկրին մէջ :

Վերջին լուրերու համաձայն, փոխառութեան գումարը պիտի ըլլայ 50 միլիոն անգլ· ոսկի, 3 առ հարիւր տոկոսով :

Փարիզը անպաշտպան է

Երեք օրէ ի վեր բուռն հարցապնդումներ տեղի կ'ունենան երեսփ· ժողո– վին մէջ, ազգային պաշտպանութեան մասին: Հինգշաբթի օրուան նիստին մէջ, ազգայնական երեսփոխան Քէրիլլիս յայտարարեց Թէ այնքան ծանր– կշիռ յայտնութիւններ ունի որ կը նախընտրէր զաղտնի ժողովի մը մէջ խօ– սիլ: Պ. Տալատիէ, նախարարը, պատասխանեց Թէ «հրապարակային արտա – յայտութիւնը աւելի կը չարմարի զօրաւոր ժողովուրդի մը»: Քէրիլլիսի կար – ծիքով, եթէ վաղը պատերազմ ծագի, Ֆրանսայի զինագործարանները պիտի չկատարեն , հաստատուած ըլլալով սահմանազլուխէն 90 վայրկեան հեռու՝ օ– դային Թռիչքով: «Միայն 250 հակօդային մարտկոցներ ունինք պաշտպանելու համար 150 կենսական կէտեր: Ասոնց 200ը սպառազինուած են այնպիսի թն– դանօթներով որոնք առաւելագոյն 5500 մեթր հեռաւորութեամբ կը զարնեն, մինչ արդի սաւառնակները կը Թռչին 6000—7000 մեթր բարձրութեամբ : Մեր զնդացիրները չատ վար կը մնան գերմանականներէն եւ չեն կրնար պաշտպա– նութիւն ընծայել 1000 մեթրէն վար Թռչող սաւառնակներու դէմ »:

Ուրիշ երեսփոխաններ ալ քննադատեցին կառավարութեան քաղաքակա – նութիւնը: Վիճաբանութիւնները կը չարունակուին տակաւին:

Մեկ միլիոն հոգի անպատսպար

— o —

Մ· Նահանգներու աղէտը ահռելի համեմատութիւններ ստացաւ: Մահերու Թիւը կ'անցնի 500ը, անպատսպար մնացած են մէկ միլիոն քաղաքացիներ: Նիւթական վնասը կը հաշուեն 8 միլիառ ֆրանք: Կատարի պայքար մը կը մղուի մարդկային գիտութեան եւ բնութեան միջեւ: Միայն Միսիսիփի գետին յորձանքը տեղ տեղ հասած է 56 քիլոմեթրի (մէկ ժամուան մէջ):

Ֆրանսայի մէջ ալ գետերը յորդիլ սկսած են: Սարսափելի փոթորիկներ կ'ալեկոծեն Միջերկրականն ու Ատլանտեանը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆԿԱԽՈՒԹԻՒՆ

(ՂԱՀՎԱԾԻ ՆԱՄԱԿԸՆԹԱՑ)

Ան օրերս Վրաստանը մի ուրիշ անկախութիւն ևս տեսաւ։ Ասիկա Հայաստանի անկախութիւնն է։ Ամէն մարդ կը գիտնայ, որ Հայաստանի անկախութիւնը ոչ միայն ինքնին մեծ նշանակութիւն ունի, այլ նաև մեծ նշանակութիւն ունի Ռուսիոյ համար։ Հայաստանի անկախութիւնը Ռուսիոյ համար նշանակում է Ռուսիոյ ազատութիւնը

ՅԱՌԱՋԻ ԿՅԱՆՔԻՑ

(ԿՅԱՆՔԱԿԱՆ ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐ)

Ա. ՄՈՒՐԱԴԵԱՆ

— Ա՛խ, ես ինչ գիտեի, որ այդպես պիտի լինի, ես ալ չէի գար, — կ՚ըսէր Ծաղիկ Ասլանեան, երբ ամուսինը՝ Գէորգ Ասլանեան, ամէն առաւօտ կ՚արթնցնէր զինք, որ գործի երթայ։

Ծաղիկ Ասլանեան ամուսնացած էր տակաւին երկու ամիս առաջ։ Ան Գէորգ Ասլանեանի հետ ծանօթացած էր Պոլսոյ մէջ, ուր Գէորգ Ասլանեան ուսանած էր։ Ծաղիկ Ասլանեան ալ ուսանած էր Պոլսոյ մէջ։ Ան Պոլսոյ մէջ ուսանած էր Գէորգ Ասլանեանի հետ

կահարուեստեամբ»:

Այս ճառէն անմիջապէս վերջը, տեառնը սկսաւ լսել ամբաստանեալներուն կամ անոնց փաստաբաններուն պաշտպանողականները:

**** Ռատէքի մայրը, որ 82 տարեկան է եւ Լեհաստան կը բնակի, սրբ – տառուչ նամակ մը գրած է Սթալինի, խնդրելով խնայել իր զաւակին կեանքը: Պառաւը խնայած դրամը ծախսելով Վարշաւա գացած է ուերտպիրը խորհրդային դեսպանին ներկայացնելու համար, բայց մերժած են ընդունիլ:*

**** Մոսկուայէն հասած լուրերու համաձայն, երրորդ դատ մըն ալ պիտի տարքուի յունուարի սկիզբները, դատելու համար Պուխարինը, Ռիքովը, Զօր. Փուքինան, Թրոցքիի երկրորդ զաւակը, Փարիզի նախկին դեսպան Ռաքովսքին եւայլն:*

Հետագիր մը կ'ըսէ թէ ձերբակալուած է նաեւ Թրոցքիի քոյրը, որ դեսպանհաւարեալ Քամենեւի առաջին կինը եղած է:

**** Կարգ մը վարչական փոփոխութիւններ կատարուեցան Ս. Միութեան մէջ: Ներքին գործոց Նիքօլա Եէժով նշանակուեցաւ ընդհ. վերատեսուչ ապահովութեան, իսկ իր նախորդը՝ Եակոտա հանդստեան կոչուեցաւ:*

Վերջին ճարտարներ եւ պատերազմի պատասխանատուները

Հրապարակային դատավարութենէն վերջը, հինգշաբթի օր տեղի ունեցաւ գոնեակ նիստ մը, ուր մասնագէտները իրենց եզրակացութիւնները հաղորդեցին, իրրեւ պատասխան կարգ մը հարցումներու: Ցետոյ գերմանացի վկայ Շեֆլեր պարզեց իր յարաբերութիւնները օտար պետութեան մը պաշտօնական ներկայացուցիչին հետ: Ամբաստանեալներէն Փիաթաքով, Սոքոլնիքով եւ Ռատէք հարցաքննուեցան օտար պետութեանց պաշտօնական ներկայացուցիչներուն հետ իրենց ունեցած յարաբերութեանց եւ Ստրհրդային Միութեան դէմ պատերազմը փութացնելու մասին, համաձայն Թրոցքիի հրահանգներուն, ինչպէս եւ Ստրհրդային Միութեան անդամահատման մասին: Ամբաստանեալ Ռատէքի եւ Սոքոլնիքովի հարցաքննութեամբ ինչպէս եւ ներկայացուած վաստաթուղթերով հաստատուեցան ինքնութիւնը եւ պաշտօնական դիրքը այն օտար ներկայացուցիչներու որոնց հետ Ռատէք եւ Սոքոլնիքով բանակցութիւններ կը վարէին:

Ուրիշ վեց ամբաստանեալներու հարցաքննութեամբ հաստատուեցան իրենց դաղտնի յարաբերութիւնները օտար լրտեսական սպասարկութեանց գործակալներուն հետ:

Ռատէք կրկին հարցաքննուելով հետեւեալ յայտարարութիւնը ըրաւ.

— « 1935ի ամառը, իմ ամառանոցիս մէջ ընդունեցայ գերման ներկայացուցիչ մը ուրիշ երկու Գերմանացիներու հետ որոնց անունները չեմ դիտեր: Տեսակցութեան ներկայ էր Պուխարին եւ անոնց հետ խօսեցաւ ցեղային խնդիրներու մասին: Աւելի վերջը, 1935ին տեսայ դինուորական կցորդ մը միեւնոյն երկրէն, դեսպանական ընդունելութեան մը առեն » :

Վկաներէն Ռաթէյչաք որ աշխատած է ծանր ճարտարարուեստի գործակատարութեան մէջ, պատմեց թէ ինք լրտեսութիւն կը կատարէր ամբաստանեալ Փուչինի եւ Կրաչէի միջոցով: երկուքն ալ հաստատեցին այս յայտարարութիւնը, աւելցնելով թէ Ռաթէյչաքէն զաղտնի տեղեկութիւն կը ստանային Ռուսաստանի քիմիական ճարտարագործութեան մասին, Գերմանիոյ զաղտնի սպասարկութեան համար: Ամբաստանեալ Փուչին ինքզինքը յանգուցեր հոչակեց եւ առանց վերապահութեան յայտարարեց թէ Թրոցքիական կազմակերպութիւնը կը պատկանի 1934էն մինչեւ իր ձերբակալութիւնը, եւ աւելցուց — « Ես երեք արկածներ սարքեցի Կոլոմբոյի հաստատութեան մէջ, խափանեցի մեր ծրագիրները եւ երեք զաղտնի փաստաթուղթեր յանձնեցի գերման լրտես Լէնցի: Ես մէկ գործակցին էի Գերմանիոյ զաղտնի սպասարկութեան 1934ի վերջէն մինչեւ 1935ի վերջը: Ես ամէն բան խոստովանեցայ ձերբակալուած առաջին գիշեր »:

Ամբաստանեալ Կրաչէ յայտարարեց — «Ես արհեստով լրտես մըն եմ: Գերմանիոյ զաղտնի սպասարկութեան գործակալ դարձայ 1932ին»:

ՋԱՆՋԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԻՏԱԼԻՈՑ արտաքին նախարարը Միլանօ պիտի երթայ երեքշաբթի օր, դիմաւորելու համար Թուրքիոյ արտաքին գործակատարը, որ կը հասնի չորեքշաբթի օր: Իտալական թերթերը կ'աշխատին նուազեցնել այս տեսակցութեան կարեւորութիւնը, գրելով թէ նպատակն է «հալեցնել սառը»: Կոմս Ճիանօ միասին պիտի առնէ նաեւ գերմանացի մասնագէտներ, քանի որ օրակարգի դիմաւոր հարցն է Տարտանէլի խնդիրը:

ԱՐԱԲ ԲԱՆԶԿ ՄԸ ՍՊԱՆՆՈՒԵՑԱՒ Հայֆայի մէջ (Պաղեստին), ուրիշ մըն ալ վիրաւորուեցաւ: Բանչկին հարցն ալ սպաննուած էր վերջերս:

Եւրոպայի հայկական մեծագոյն գրատունը
ՀՐԱՆԴ-ՍԵՄՈՒԷԼ

Հայերէն, ֆրանսերէն, անգլիերէն եւայլն ամէն տեսակ գրքեր:
Արդիական կազմատուն: Տպագրական գործեր:
Աշխարհի բոլոր կողմերէն հասած ապսպրանքները կը կատարուին արագ եւ խղճամիտ կերպով:
51, Rue Mr.le Prince, Paris(6), Chèque postal Paris 1278-35, Tél. Danton: 88-65

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՀԱՄԱԶԳԱՅինի Շավիլի վանաձիւղի վարչութիւնը տարեկան ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր անդամ-անդամուհիները ու համակիրները այսօր, շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին, մատուռ-դպրոցին սրահը: Ներկաներուն թիւը օրինաւոր պիտի համարուի:

Տ. Կ. ԽԱՉԻ խսի լէ Մուլինոյի վանաձիւղը ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր անդամուհիները ու անդամուհիները 30 յուն. շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, իր դպրոցին մէջ:

ՏԱՐՕՆ - ՏՈՒՐՈՒԻԵՐԱՆի Նահանգ. Հայր. Միութեան Մարսէյլի վանաձիւղին անդամական ընդհ. ժողովը վաղը, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, Բիւ Ալէքսանտրի սովորական ժողովասրահին մէջ, կը խնդրուի բոլոր հայրենակիցներէն ներկայ գտնուիլ այս կարեւոր ժողովին:

ԿՈՉ ԱՐԱՐԱՑի ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԻՆ ՄԱՄՆԱԿՑՈՂՆԵՐՈՒ

Զինադադարէն անմիջապէս վերջ, վաւերական աղբիւրներէ տեղեկացանք թէ բնիկ էօսմիչցի Թաղուր Ծովակիմեան մասնակցած է Արաբայի հերոսամարտին, Հայ Լեգէոնականներու հետ եւ զոհուած այդ կռիւին մէջ: Թաղուր Ծովակիմեան լեգէոնին մէջ արձանագրուած է Արշամ Ամէնեան ծածկանունով, հետեւաբար իր այդճանչցուած է իր խումբին մէջ: Կուզանք թախանձագին խնդրել իր վերապրող ընկերներէն որ բարի ըլլան տեղեկացնել ինչ որ գիտեն իր մասին: Նկատի ունենալ մանաւանդ հետեւեալ կէտերը.—

1.— Ո՞ր թուականին ո՞ր եւ որ կռիւներուն արձանագրուած է:

2.—Ո՞ր կռիւներուն մասնակցած է:

3.— Ի՞նչ աստիճան ունեցած է:

4.— Ո՞ր թուականին մեռած է:

5.— Ո եւ է նկար ունի՞ք, մանաւանդ համազգեստով (կարեւոր է): Կը խնդրուի ուղղակի պատասխանել իր ծնողքին, իր քրոջ հասցէով.— Mme. Zaratjian, 4, Rue Ancien Champs de Mars, Grenoble, Isère:

Կը խնդրուի տեղական եւ արտաքսահմանի հայ թերթերէն արտատպել սոյն կոչը:

ԳԱՂԷՔ ՏԵՍԷՔ
CIGALE CINÉMA
60 Avenue de Saxe-LYON.
Dancing-Cigale, պարահանդէսամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկներ ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8.30ին:

ԳԱՂԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆ ՄԷՋ
Cinéma REXY
Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

ԱՊԱՀՈՎԵՑԷՔ ՁԵՐ ՏՈՒՄՍԱԿՆԵՐԸ ՆԱԽՕՐՕՔ

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՔԷՄԱՆՉԻՍՏ ՌՈՒԲԷՆԻ
ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ԴԱՇՆԱԿԱՑՈՒՀԻ **ՏԻԿԻՆ ԲՈՒՐԲԷՆԻ**

ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՆՈՐ ՅԱՋՏԱԳՐՈՎ

Տեղի կ'ունենայ **Salle Géographie***ի մէջ,*

184 Bld. Saint-Germain, Paris

մէթրօ **St. Germain-des-Prés.**

ՎԱՂԸ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ ՅԻՇՅ 3.30ԻՆ

Պիտի նուագէ հայկական, պարսկական, ռումանական, ռուսական եւ կովկասեան եղանակներ, որոնք մեծապէս գնահատուեցան ամէն երկրի մէջ:

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ ՅՈՒԶԱՊԱՀ ԸԼԼԱԼ:

Գիներ՝ 7, 10 եւ 15 ֆրանք:

Տոմսերը կը ծախուին Շրանտ Սիմուէլի մօտ, *51 rue Mr. le Prince.*
եւ «Յառաջ»ի խմբագրատունը:

Հ. Յ. Դ.

Փառիզ

ՊԱՆԵԼՕ-ՔԱՇԱՆի Արծիւ ենթակոմիտէի ընկերաճաշկերական հանդիպումը այսօր, շաբաթ իրիկուն, ժամը 8ին, 9ին, Հայ Ակումբին մէջ, 52 rue Isidore-Neujahr, պահեստ:

Գաւառ

ՎԱԼԱՆՍի կոմիտէն ընկերական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները 31 յուն. կիրակի երեկոյ ժամը 8ին, Միամանեաց Ակումբին մէջ: կարեւոր օրակարգ: Ներկայանալ անդամատետրով:

ՎԱԼԱՆՍի «Սիամանթօ» Ակումբի վարչութեան ընկերաճամակցական դասախօսական ժողովը 30 յուն. շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին, իր սրահին մէջ: Նիւթ՝ Սուրիոյ քաղաքական կացութիւնը եւ Թուրքիա:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ՎԻՃԱԲԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ
Մարսէյլի մէջ

կազմակերպուած ժողովրդական Լաբրանի Ցանձնախումբին կողմէ

վաղը, կիրակի, կէսօրէ ետք ժամը 3էն 7, Շաւիրիկեան սրահին մէջ,
5 rue de l'Eclipse, Մարսէյլ:

Վիճաբանութեան նիւթն է՝ ԽՈՐՀՐԴ. ՆՈՐ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ **Պ. ՀԱՅԿ ՍԷՐԷՆԿԻԼԷՃԵԱՆ**
կը խօսի Պ. Վ.ԱՀԱՆ ԳՈՒՅՈՒՄՃԵԱՆ

Ժողովի ընթացքին խօսք կը տրուի նաեւ փափաքողներուն:

Դեղարուեստական բաժին՝ Արտասանութիւն ՕՐ. Ե. ՊՕԼՈՅԵԱՆ, Նուագ՝ Պ. ՀԱՅԿ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ (Ա. մրցանակ Մարսէյլի երաժշտանոցէն
Մուտքը ազատ է:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՑԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ
կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Սէն-Ժէռոմի (Մարսէյլ) Վրէժ խումբի կողմէ

վաղը, կիրակի երեկոյ ժամը 9ին, Պար Լանուկի սրահին մէջ:
ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿ **ՀԱՅԿ ՍԷՐԷՆԿԻԼԷՃԵԱՆ**
Նիւթ՝ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը 1937ի առաջին օրերուն:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ
Նախաձեռնութեամբ Սէնթ-Ընթուանի Ընդհ. կարօ ենթակոմիտէի եւ հովանաւորութեամբ Մարսէյլի Շրջ. կոմիտէի

վաղը, կիրակի ժամը 2ին, Լա վիսթ շալէ որ լ'Էքլիփսէի սրահին մէջ,
ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒԻ ՄԵԾՆ ՏՐԴԱՏ
Գիներ՝ 3 եւ 3 ֆր.:

ԹԱՏՐՈՆ ԵՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ
կազմակերպուած Ֆ. Կ. Խաչի Անիէր-Պուա-Քոլոմպի Մ. ճիւղին կողմէ

Այսօր, շաբաթ գիշեր ժամը 9ին,
SALLE «FOYER SOCIALISTE»ի մէջ,
149bis Avenue d'Argenteuil, Անիէր,
Ղեկավարութեամբ Վ. ԱԼԹՈՒՆԵԱՆի

Ա Ն Մ Ե Ղ Ը

ընտանեկան տրամ 3 արար
Առաջին անգամ բլլալով կը ներկայացուի Անիէրի մէջ:
եւ Վիրի ՃԱՇԱՐԱՆի ՍՊԱՍԱՒՈՐԸ (զաւեշտ 1 արար):

Ճոխ պիւֆէ: Առաջնակարգ նուագ:

Տոմսերու գիները՝ 3 եւ 5 ֆր., փոքրիկներու՝ 1 ֆր.:

Թատերական ներկայացում
Ֆ. Կ. Խաչի Ալֆորվիլի Սանուց Միութեան կողմէ

6 փետր. շաբաթ երեկոյ ժամը 8.45ին, Հայ Ակումբին մէջ:
կը ներկայացուի ԱՆԻՄԵԱԼԻՆ ՓԱՐՈՍԸ
եւ Պարահանդէսի ՄԵԾԱՊԱՏԻՒ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐԸ,
Գիներ՝ մեծերու 5 ֆր., փոքրիկներու 1 ֆր.:

ԹԷՅԱՍԵՂԱՆ-ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ
Պահեստ—Քաշանի Կ. Խաչի Մասնաճիւղին կողմէ

7 փետր. կիրակի, Bourg la Reine-ի սրահին մէջ
Դասախօս՝ Ա. ԽԱՆԷՏԱՆԵԱՆ

Թատերական Ներկայացում
Մարսէյլի Վաստպրականի Հայր. Միութեան կողմէ

Այսօր, շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, Շաւիրիկեան սրահին մէջ,
5 բիւ տը լ'Էքլիփս, Մարսէյլ:
Աբէլեան Թատերախումբը կը ներկայացնէ
ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՀԵՐՈՍԱՄԱՐՏԸ
կէս գիշերէն մինչեւ լոյս եւրոպական եւ կովկասեան պարեր:
ԸՆՏԻՐ ՆՈՒԱԳ ՃՈՒ ՊԻՒՖԷ Մուտք 5 եւ 4 ֆր.:

Թատերական Ներկայացում
Իսի լէ Մուլինոյի Սէօլէօզի Հայր. Միութեան «Արեւելք» Թատերախումբը կը ներկայացնէ
ՊԱՏՈՒԻՈՅ ՀԱՄԱՐ
Մարտ 7ին, Պէյիքթաշլեան սրահին մէջ:

Տօքթ. ՄԷՍՃԵԱՆ
82 rue d'Amsterdam, Paris (9)
Tél. Pigalle 70—02. Métro Place Clichy
Մասնագէտ ներքին եւ կանանց հիւանդութիւններու:
Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 3—7:
կիրակի եւ տօն օրեր *մասնաւոր ժամադրութեամբ:*

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ Շրմիզիէի եւ բոլէ մօսէլիսէ կարուհիներ:
Նմոյշներով ներկայանալ առաւօտեան *Տարօնեանի*, 2 Rue St. Philippe, *մէթրօ Sentier:*

ԼԱՒ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ
Մեկնումի պատճառաւ ծախու է բանուկ հրապարակի վրայ վերջին նորութիւններով կարգաւորուած սափրիչի խանութ մը, ունի 4 աթոռներ այրերու եւ 4 աթոռներ կիներու համար: Կեդրոնական Ջեռուցիչ: Պայլ 7 տարի: Մատչելի գին: Դիմել՝ Պ. Շերէմէ ճեանի, 8 rue Gérard, Փարիզ (13), մէթրօ Place d'Italie:

"ՇԻՐԱԿ"
Արեւելքի միակ իսկական օղին անզուգական: Անմրցելի: Անխարդախ առաջնակարգ զօրացուցիչ ախորժակ պատրաստուած զուտ չամիչի հիւթով: Հայ աւանդական սեղանին զարդ

ՀՅԳՈՒՍՏԵՂԷՆ ԵՒ ՈՒՏԵՍՏԵՂԷՆ
ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ ՂՐԿԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ
Յունուար 1էն սկսեալ կը գործադրենք մեր նոր արժեցուցակը անգլիական, ֆրանսական եւ չեխօսլավաք ըրդեղէնները, կօշիկներու, ճերմակեղէններու, թրիքօթաժի, զուլպաներու եւն. համար:
Ամենալաւ ապրանքներ բացառապէս զեղչուած դիներով:
Կը յանձնարարենք Ռուսաստան ղրկել Underwood *եւ* Royal *դիւրափոխադրելի զրամեքենաներ, որոնց առաքումը կ'ընենք ուղղակի Ամերիկայէն.*
փափաքողներու կը ղրկենք կերպասներու նմոյշները եւ գիները:
Դիմել՝ **American Lloyd, Paris (9). 7 rue Auber**
Tél. Opéra 67-77, 67-78

ԵՊՈՒԱՐԴ ԳԱԼՓԱՔՃԵԱՆ
ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ, **48 rue de la République, Marseille**
Tél. Colbert 74—51, 47—22
Ծառ գրամներու փոփոխութիւն, ջէքեր կը տրուին ամէն երկրի համար: կը գնենք եւ կը ծախենք ոսկի դրամներ:
ՀԱՅ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԽ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԵՑԷՔ
ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐԵՑԷՔ «ՅԱՌԱՋ»ԻՆ
Յունուար 12 — յունուար 27

ԲՐՕ, Թոք — 35:
ԻՒՃԻՆ, Օ. Լ. — 70:
ՌՕԱՆ, Գ. Ք. — 105:
ԼԸ ՄԱՆ, Զաթ — 70:
ՏԷՍԻՆ, Գործ — 400: *Կարգադրեցինք:*
ՇԱՎԱՆՈԶ, Ե. Մ. — 70:
ԱՄՍԹԵՐՏԱՄ, Ռէյ — 15:
ՆԻՒԱՐԿ, Սիմ — 125:
ԱԼՖՈՐՎԻԼ, Զօպ — 20:
ՇԱՎԱՆՈԶ, Տէնկ — 100:
ՊՈՐՏՕ, Ա. Ք. — 256.80:
ՄԱՐՍԷՑԼ, Գործ — 810:
ՊՈՒՐԺ, Եաղ — 140:
ՇԱԼԷՔ, Մ. Ման — 35:
ՏՓԻՆՃԻՍ, Տէր Ց — 100:
ՎԱԼԱՆՍ, Գործ — 322:
ՍԷՎՐԱՆ, Ե. Քհոյ — 70:
ՖՐԼՃԻՍ, Վ. Գ. — 70:
ՓԱՎԻՑԵՈՆ ՍՈՒ ՊՈՒԱ, Ա. Գ. — 35:
ՎԷՆՍԷՆ, Էմիլ — 70:
ՎԻԼԻԶՈՆ, Վարդ — 280:
ՔՈՒՐՊԳՎՈՒԱ, Պաս — 35:
ԱՆՈՆԷՑ, Ռ. Ե — 140:
ՍԷՆ ԼՈՒ, Գործ — 356:
ՄԱՐՍԷՑԼ, Ա. Պ. — 100:
ԿՐԸՆՈՊԼԸ, Քէօ — 35:
ՆԻՒ, Ա. Գ. — 35:
ՓԱՐԻԶ, Գ. Պ. — 35:
ՄԱՐՍԷՑԼ, Մարտ — 70:
ՊՈՒՐԳ Ս. ԱՆՏԻՈԼ, Ս. Ս — 80:
ՊՈԼԷՆ, Թ. Մ — 50:
ԼՍ. ՌՈՇԷԼ, Ա. Ս — 70:
ՎԻՎԻԷ, Խազ — 50:
ԹՈՒԼՈՆ, Կրեկ — 70:
ՊՈՒԼՎԱՒՐ Օտտօ, Ե. Կ. — 318:
ՊՐԻՒՍԷԼ, Տ. Մար — 100:
ՊՈՄՕՆ, Գործ — 191.25:
ՊՈՒԱ ՔՈԼՈՆՊ, Զ. Բար — 140:
ԼԱՆՍԷՑ, Ա. Շ — 70:
ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐ
Սկսաւթ ղրկել
ԱՐՔԻՕԲԼ, Գ. Դաւ — *Յունուար*
ՓԱՐԻԶ (19), Պօչն — » 12:
ԻՍԻ, Օր. Զ. Զալք — » 12:
ԱՆԿԻԷՆ, Տիկ. Զ.) 14:
ՆԻՒԱՐՔ, Սիմ — » 13:
ՓԱՐԻԶ (20), Ե. Ուրֆ — » 1
ՎԱԼԱՆՍ, Լ. Տ — » 19:
ՓԱՐԻԶ (16), Տիկ. Հ — »
ԹԻՀՐԱՆ, Տ. Ազ — » 17:
ՍԱԼԱՀԱՊԱՏ, Վ. Ե — » 17
ՍԷՆ ԺԵՐՄԷՆ, Օր. Մ — » 20
ՎԻՎԻԷՕ, Մ. ԱՔ — » 21:
ՌԻՒԼ ՄԱԼՄԷԶՕՆ, Օր. Հ — » 24:
ՀԱՄՊՈՒՐԳ, Հ. Պ — »

Le Gérant: H. STEPHAN
Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme. PARIS (13e)

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՉ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : SCH. MISSAKIAN
Rédaction et Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme, PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15 - 70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ՕՐԱԹԵՐԹ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ	ԵՒԱՄՍԵԱՑ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 ֆրանք	—
Ամերիկա եւ ուրիշ երկիրներ	200 »	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ
31
ՅՈՒՆՈՒԱՐ
DIMANCHE
31 JANVIER
1937

ԺԳ. ՏԱՐԻ — 13e Année No. 3334

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆՈՐԷՆ ԹՈՒԱՆՇԱՆՆԵՐ ԺՈՂՎԵՆՔ

Այս թերթը ապդանչան մը արձակեց, քանի մը տարի առաջ,— « Թուանշաններ ժողվեցէք »:

Եւ մեր թղթակիցները, մեծ մասով համեստ աշխատաւորներ, բան - գործ ընելով «Ճառաջ»ի հաղորդեցին թանկագին տեղեկութիւններ՝ իրենց շրջանի մասին:

Անոնց չնորհիւ, կարելի եղաւ գիտնալ թէ ո՛ւր ի՛նչ ունինք, իրրեւ վարձու աշխատաւոր, եւ ինչպէս օրը իրիկուն կ'ընեն տարբեր բազմութիւնները :

Ընդհանրապէս կազդուրիչ էին տրուած տեղեկութիւնները: Իսկ երեւան հանուած թուանշանները կը ներկայացնէին լաւագոյն վաւերագիրը մեր պանդուխտի կեանքին:

Հիմա նորէն ժամանակը եկած է թուանշաններ ժողվելու, աւելի լայն ճակատի մը վրայ: Մանաւանդ որ, արդէն լրացաւ պանդխտութեան առաջին 15ամեակը:

Ցունուար 20ին, Մարսէյլէն աշխատակից մը կը պատմէր չինարար աշխատանքը գրեթէ անծանօթ գաղութի մը, Լա Վիսթի:

Այս փոքր թաղին մէջ, որ հանրակառքով 40 վայրկեան հեռու է քաղաքին կեդրոնէն, կ'ապրին 348 հայրենակիցներ,— Սեբաստիայէն, Բաղէշէն, Խարբերդէն եւ Փոքր Ասիոյ արեւմտեան շրջաններէն:

Մեծ մասով աշխատաւոր, անոնք յաջողեր են իրենց արդար վաստակէն աւելցնելով չինել 34 սեփական տուներ, (144 սենեակ): Գնուած հողերուն համար ծախսուեր է 474,000 ֆրանք: Ամբողջ թաղին վրայ ծախսուած է մէկ միլիոն ֆրանք: Շինած են նաեւ ծաղկոց մը:

Այս ամփոփ տեղեկութիւնները բաւական չեն, ամբողջական գաղափար կազմելու համար թաւխուած աշխատանքին եւ կատարուած վերաչինութեան մասին:

Ամայի վայր մըն էր այդ շրջանը, եւ այսօր դարձեր է չէն բոյն մը, կոկիկ տուներով եւ մաքուր փողոցներով:

Բայց հայկական չինարարութեան առաջին եւ վերջին նմոյշը չէ Լա Վիսթը:

Միայն Մարսէյլի շրջանին մէջ, բազմաթիւ ամայի, անմատչելի տարածութիւնները բնակութեան վերածուած են, ամբողջ թաղեր եւ գիւղեր չինուած, չէնցած են հայկական նախաձեռնութեամբ, միեւնոյն առեն կազմելով եկամուտի աղբիւրներ՝ տեղացիներուն համար :

Ո՞ր մէկը յիշել.— Պոմոն, Սէն Ժիւլիէն, Լա Ռոզիէռ, Սէն Լու, Սէն Ժէռօմ, Սէնթ Մարկրիտ, Սէնթ Անթուան, նոյնիսկ Պուէվառ Օտտօն, եւ նորագոյն կայանը, — Սէն Ան ...

Մարսէյլէն դուրս ալ, «հանրօգուտ չինութեանց» հայկական համայնապատկեր մըն է որ կը պարզուի, Նիսի Մաուլէնէն մինչեւ Փարիզի արուարձանները, լայնքին ու երկայնքին:

Արդ, չարժե՞ր թուանշաններ ժողվել նաեւ այս մասին: Հետաքրքրուիլ, պրպտել, եւ կարելի տուգումներով երեւան հանել հայկական չինարարութեան մօտաւոր պատկերը, 15 տարուան ընթացքին :

Ցաճախ մտածեր ենք մասնաւոր թղթակիցներ ղրկել այս կամ այ նշդյանը, ուսումնասիրելու համար ժողովուրդին կեանքը, — ընկերային, բանուորական, տնտեսական :

Բայց, մտածումը միշտ ալ մնացած է ծրագիր, կամքէ անկախ պատճառներով: Կ'որոճանք տակաւին, տարբեր ուղղութեամբ:

Իսկ մինչ այդ... հարկադրուած ենք նորէն ապաւինիլ մեր աշխատակիցներու եւ թղթակիցներու բարեհաճութեան, աւելի ճիշդ՝ հնարաւորութեանց:

Մեծ մասով աշխատաւոր, անշուշտ անոնք իրենց կարելին է որ պիտի կրնան տրամադրել, եւ ոչ թէ թերթին կամ կացութեան պահանջածը:

Եւ սակայն, մենք պիտի գոհանայինք առով ալ: Եթէ ամէն մէկ շրջանի, թաղի, գիւղի ձեռնհաս ընկերը կամ բարեկամը ճիգ մը փորձէր թուանշաններով երեւան հանելու հայկական չինարարութիւնը, մենք պիտի ունենայինք մօտաւոր պատկերը, ամէն տեղի համար:

Մեզ չեն հետաքրքրեր մեծափարթամ ունեւորներու կողմէ կառուցուած չքեղաշուք ապարանքները, յարկարաժիններն ու վիլլաները:

Օրինակ, երբ Նիս կ'երթանք, մեր սրտին կը խօսի «Միթէ Ամէնիէն»ը (Մաուլէն), եւ ոչ թէ ազնուականներու ոստանը, ուր հայկական միլիոնները թափուած են իրրեւ աւազ:

Մեր ուզածն է՝ երեւան հանել տարագիր բազմութեանց 15 տարուան տաժանելի վաստակին ուրիշ մէկ երեսը,— այն որ կ'երեւայ եւ իր կերպարանքովը կը վկայէ իսկական չինարարութիւնը, առանց չռնդալից «ռէքլամ»ներու, «պլան»ներու կամ պետական վարկերու :

Այդպիսի վիճակագրութիւն մը պիտի պատմէր թէ՝ հայկական բազուկը ի՛նչպէս կրցաւ չէնցնել նոյնիսկ այս մեծահարուստ երկրին ամայութիւնները, յաճախ ինք հիւսելով տուներն հիմերն եւ պատերը ...

Ու պիտի պատմէր, միեւնոյն առեն, աշխատանքի եւ չարքաշութեան ուժը՝ այնքան խորթ միջավայրի մը եւ այնքան տաժանելի պայմաններու մէջ:

Կ'արժէ կրել այս յոգնութիւնը, սիրելի ընկերներ եւ բարեկամներ :

Փորձեցէք ձեր կարելին, ամփոփուելով ձեր գիւղի, թաղի կամ փողոցի սահմանին մէջ: Քաղեցէք ինչ որ կրնաք, իրրեւ առարկայ մը փորձելու տեղեկութիւն եւ թուանշան,— եւ թող մեր պատմութեան մէկ էջն ալ պարզուի :

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ 17 ԱՄԲԱՍՏԱՆԵԱԼՆԵՐԷՆ 13Ը ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԵՑԱՆ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՄԱՆ

Միւս չորեքն Ռասէի, Սոխոլնիիով եւ հերոսդ մը տասը տարուան, չորրորդը՝ 8 տարուան

ՌԱՏԷՔԻ ՎԵՐՋԻՆ ՔԱՐՈԶԸ ԻՐ ՄԵՂՔԵՐՈՒ ՄԱՍԻՆ...

Ե. Միութեան դերագոյն ատեանը ուրբաթ օր լսելով ամբաստանեալնեբուն պաշտպանողականները, արձակեց իր վճիռը: Տասնեօթը ամբաստանեալներէն 13ը դատապարտուեցան գնդակահարման, Ռատէք (խմբագիր), Սոքոլնիքով (նախկին դեսպան) եւ Արնոլտ՝ տասը տարուան, իսկ Սէրոյլով՝ ութ տարուան :

Հեռագրական գործակալութիւնները կ'ըսեն թէ ամբաստանեալներէն մին՝ Ռատէք համարձակեցաւ գլուխը չկիլ եւ իր «հուսկ բանք»ը արտասանել տեսակ մը հեղնութեամբ: Պերճախօսութեան գոհարներ թափելով, ամբաստանեալը հրաւիրեց Թրոցքիականները ճանչնալ իրենց սխալը, որովհետեւ պատերազմը մօտ է եւ անհրաժեշտ է որ խորհրդային ճակատը անբաժանելի մնայ: Եւ ետոյ չարունակեց .

— « Դաղափարներ, ես կը բողոքեմ այն իրողութեան դէմ որ դատուեցայ խափանարարներու եւ սովորական ահաբեկիչներու հետ միաժամանակ: Ես խոստովանեցայ թէ յանցաւոր եմ իրրեւ դաւաճան, այսքանը կը բաւէ: Ես խոստովանեցայ ոչ թէ գղջալով, այլ ըմբռնելով ճշմարտութիւնը երեւան հանելուն օգուտը: Նամակ մը, որ կարդացուեցաւ դատավարութեան միջոցին, հաստատեց թէ Թրոցքիականութիւնը պատերազմի դարբինն է: Ես չէի կրնար ծածկել պատերազմի պատրաստութեանց գաղտնիքները եւ այդ նկատումն էր որ քակեց իմ լեզուս: Եթէ ես այս աշխարհէն մեկնէի առանց այդ գաղտնիքը երեւան հանելու, պիտի անիծուէի բոլոր անոնց կողմէ որոնց Ջարդը պատրաստեր էի եւ զորս կրնայի փրկել խոստովանելով: Պատերազմը կը մօտենայ: Կայսմակալին վրայ բացուած ճեղք մը վտանգաւոր չէ, բայց ուշադրութիւն ընենք որ անիւը լաւ գործէ: Երբ Թրոցքի ինծի յայտնեց իր ծրագիրները՝ կառավարութիւնը դրաւելու մասին, ես խորապէս յուզուեցայ, բայց արդէն դուրս գացեր էի իմ եռեւէս եւ ա՛լ չէի կրնար նահանջել: 1934ին գրեցի Թրոցքիի եւ յորդորեցի որ չիմնայ օտար կառավարութիւններու ցանցին մէջ: Զգաստացայ — խոստացայ: Կը յայտարարեմ բոլոր անոնց որ նոյնիսկ թեթեւապէս կողմնակից են Թրոցքիի, նախապատերազմեան այս լարուած պահուն,— ո՛վ որ կը փորձէ ամենափոյտն ճեղք մը բանալ համայնավար կուսակցութեան գիտակցութեան մէջ, վաղը կրնայ լրտես մը դառնալ առանց գիտնալու: Թող Ֆրանսայի, Սպանիոյ, բովանդակ աշխարհի բոլոր Թրոցքիականները օգտուին իմ փորձառութենէս, Թող այս դասը դաս մը ըլլայ իրենց համար»:

Գործակալութիւն մը իր առաջին հեռագրին մէջ Ռատէքի բերանը դրած էր հետեւեալ խօսքերը·

— « Ես խոստովանութիւններ կատարեցի միայն այն ատեն երբ մխիթարը ամէն բան մէջտեղ հանեցին: Ես չարչարուեցայ ամբողջ տասը չաբաթ, ներքին գործակալութեան հարցաքննիչներուն կողմէ»:

Քիչ յետոյ գործակալութիւնները հաղորդեցին թէ թարգմանութեան սրխալ մը պատահած է եւ թէ Ռատէք իրականին մէջ ըսաւ·

— « Ես խոստովանութիւններ կատարեցի միւսներէն վերջը եւ ամբողջ տասը չաբաթ չարչարեցի հարցաքննիչները՝ մերժելով խօսիլ »:

Ռատէքի կը վերագրուին նաեւ հետեւեալ յայտարարութիւնները·

— «Քանի որ ինքզինքս յանցաւոր հռչակեցի իրրեւ դաւաճան, այլեւս որ եւ է հնարաւորութիւն չունիմ պաշտպանուելու: Մեղմացուցիչ պարագաներ ալ չեմ փնտռեր: Ձեմ կրնար ըսել թէ Թրոցքի խաբեց զիս, որովհետեւ չափահաս մարդ եմ եւ Թրոցքիի հեղինակութիւնը աննշան է ինծի համար: Անոր հետեւեցայ, որովհետեւ չէի կրնար միանալ ուրիշ որ եւ է խմբակի՝ խորհրդային կառավարութեան դէմ մղած պայքարիս մէջ »:

Ձարտասանութեան թափին մէջ, Ռատէք յաճախ կը չփոթէր եւ «ընկեր դատաւորներ» կը կոչէր Գերագոյն Ատեանին անդամները, յետոյ ներողութիւն կը խնդրէր եւ կ'ըսէր «քաղաքացի դատաւորներ»: Իր ճառը լուռեցաւ մեծ ուշադրութեամբ· Թէեւ կը պարունակէր չատ մը մութ ակնարկներ: Նախադահը եւ ընդհ· դատախազը իրենց ակնարկները չէին հեռացներ ամբաստանեալէն :

Փիաթաով, Սոխոլնիով եւն. գրութիւն կը հաղցեն

Միւս գլխաւոր ամբաստանեալներէն Փիաթաքով (նախկին դործավար) չատ ընկճուած երեւոյթ մը ունէր: Խոստովանեցաւ եր յանցանքները եւ բաւ թէ ընդհ· դատախազին պահանջադիրը արդար էր: Ցետոյ եղրակացուց·

— « Ուրիշ բան չեմ խնդրեր բայց միայն ողորմած մահը »:

Սոքոլնիքով, Լոնտոնի նախկին դեսպանը, աւելի լաւ կը պահէր ինքզինքը: Ըսաւ թէ ամբաստանեալները արդէն թաղուած են քաղաքականօրէն եւ թէ այլեւս ոչ ոք Թրոցքիականութեան դրօշը պիտի բարձրացնէ Ե. Միութեան մէջ: Ցետոյ խնդրեց դատարանէն ներողամտութեամբ վարուիլ, քանի որ ամէն բան խոստովանեցաւ առանց դժուարութեան եւ Թրոցքիի գործը ջախջախուած է այլեւս :

Փոխադրութեանց նախկին փոխ - դործավար Սերեբրիաքով միայն երեք վայրկեան խօսեցաւ, եւ յայտարարեց թէ հրաժարած է Թրոցքիականութենէ: Պուկուլովսքի դիմութիւն խնդրեց: Միւսներն ալ դրեթէ նոյն բաները կրկնեցին, գոց եղած դասի մը պէս: Ամբաստանեալներէն Նորքին դողդոջուն ձայնով մը ազաղակեց որ իրեն պատեհութիւն տան «փառաւոր տիոց մը» քաչելու Թրոցքիի: Երեք երկրորդական ամբաստանեալներ ալ խնդրեցին չնորհել իրենց կեանքը, որպէսզի կարենան քաւել իրենց մեղքերը...

Վճիռները դործադրելի են 48 ժամէն, եթէ չներուին :

— o —

ԱՆԳԼԻՈՑ ելմտական նախարարը ճառ մը խօսելով, տրամադրութիւն յայտնեց օգնելու Գերմանիոյ, եթէ բարեհաճին կրճատել իրենց սպառազինութիւնները:

ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐՈՒ վախերը կ'աւելնան մասնաւորապէս հարաւային Ֆրանսայի մէջ: Ռօնը արդէն յորդել սկսած է : Ուրիշ գետեր ալ վտանգ կը սպառնան :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԸՆՈՂԱՑ՝ ԳՏՆՈՂԱՑ

Թուրք մամուլը ամուր փակած հոչակաւոր բրմամոլին՝ ակադեմական Քլօտ Ֆարէրի օձիքին, կը բօթուէ ու կը բօթուէ :

Վերջերս առիթ ունեցայ բանի մը հատով – հատով բաներ պատմելու իր մասին, խաղելով թուրք թերթերէ :

Այսպէս, «ձիւմհուրիյէթ» հրապարակաւ «ցնդած» կը կոչէր իրենց եր – բեմնի կուռբը: եւ կ'աւելցնէր·

— « Թէեւ բնաւ դժուար չէ անոր բարեկամութիւնը ձեռք բերել, բայց որ եւ է արժէք չունի անոր բարեկամութիւնը որ չուկայ հանուած է»:(15 յունուար):

Ուրիշ թերթ մը, «Սօն Փոստա», « Փիէռ Լօթիի պոչը» կ'անուանէր զայն: Ու կը պատմէր, աւելի բանա - լով իօղը·

— « Իրականին մէջ անոր գրական - նութիւնը նոյնքան կեղծ է որքան մեզի հանդիպ ցոյց տուած բարեկամութիւնը:

Վերջերս պատեցաւ Պոլիս եւ էն - կիւրի եւ ուզեց որ սիրոյ գոհացնէն, բայց չգոհացուեցաւ, որովհետեւ տեսնուեցաւ որ չգոհացած առեն ալ նոյնը պիտի ըլլայ »:

Եւ ահաւասիկ աւելի պատկերա - զարդ պատմութիւն մը:

Պատմողն է «Գուրուն», (երբեմնի «Վաղըթ»ը), իր խմբագրապետին բերնով·

— « Ֆրանսայի ողջմիտ խմբագիր մը չէ՞ր որ զարմանք յայտնեց թէ ա - նոր նման ակադեմական մը ի՞նչպէս կրնայ այսքան ոգեւ ըլլալ: Իդմիթի մէջ, Աթաթիւրքին հետ դէմ դիմաց գտնուած առեն, Քլօտ Ֆարէր ծունկի կուգայ եւ կը մարի: եւ երբ Աթա - թիւրք, երեսին քօլոնիայի ջուր սրս - կելով սթափեցնելէ յետոյ կը հարցնէ պատճառը, Ֆարէր կ'ըսէ·

— Զեզի հետ դէմ դիմաց եկած ա - տեն, մտաբերեցի թէ որքան դաւա - ճանական եւ տգիտական է ձեզի եւ Թրքութեան դէմ գործելու պաշտօնը որ յանձնուած է ինծի: եւ այս մտածումէն ծնած զղջումը դիս մարեցուց ձեր ոտքերուն տակ :

Անցեալ դէպք մըն է ասիկա, բայց պատմական իրողութիւն մը: Եթէ Քլօտ Ֆարէրի յիշողութիւնը դեռ կը գործէ, անշուշտ ամէն մարդէ աւելի ինք միտքին մէջ պահած է այս դէպ - քը, որուն բացատրութիւնը իրեն կը Թողունք :

Մենք բնաւ միտքէ չենք անցուցած Թէ այս տեսակ ցնդածներու (պուճաք) խօսքերը եւ այդ ողորմելի գլուխներուն յարմարողներու ձեռնարկները կրնան իրական արդիւնք մը տալ ԹուրքեւՓրանսական բարեկամութեան համար »:

Այսպիսի պարագաներու մէջ, մեր իմաստուն ժողովուրդը պիտի ըսէր, — «Ընողաց՝ գտնողաց»:

Այեւր ակադեմականը պատի՛ւ սեպեց իր գրիչը թոյնի եւ թարախի մէջ թաթխել եւ ծախու հանել ի վնաս մեզի, գոհեկօրէն անարգելով մեր տա - ռապանքն ու արիւնը, մեր պայքարն ու դատը:

Բայց — ո՛վ անհիմանալի արդարութիւն — ահա լեզին կը Թամէ դիմացի ափէն: Բուն իսկ անոնց միջոցաւ ո - րոնց գազանութիւնները պարտկելու անպատիւ արհեստին նուիրած էր իր գրիչն ու արուեստը...

Կը գիջա՞յ արդեօք :

Վ.Ա.Հէ

ՆՈՐ ԴԻՄՈՒՄՆԵՐ ՀԱՅ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Հ. Հ. Գաղթ. Գրասենեակի վարիչ Ա. Խաչիկեան յունուար 11 թուակիր նամակ մը ղրկած ըլլալով Մարզու Իրաւանց Դաշնակցութեան, հայ աշխատաւորներու եւ գինուորագուներու մասին, հետեւեալ պատասխանը ստացած է քարտուղարութեան միջոցաւ ։—

« Կը խնդրէք որ հայ աշխատաւորները օտար աշխատաւորներու շարքին մէջ չհաշուուին, ազգ· աշխատաւորութեան վերաբերեալ օրէնքներու եւ հրամանագիրներու գործադրութեան առթիւ: (Կ'ակնարկէ 10 առ 100 օրէնքին):

Բոլորովին համաձայն ենք ձեզի հետ՝ սկզբունքի մասին եւ անհրաժեշտ ձեռնարկները պիտի կատարենք աշխատանքի նախարարութեան մէջ:

Ձեր նամակին մէջ կը խօսիք նաեւ տարագիրներու գինուորագրութեան մասին: Պիտի ջանանք տեղեկութիւններ հաղել, որպէսզի ճշգրիտ գաղափար կազմենք հարցին ներկայ վիճակի մասին: Այժմէն կրնանք յայտնել Թէ՝ բացարձակապէս օրինաւոր է որ, եթէ տարագիրները գինուորութեան պիտի ենթարկուին, անոնց ընտանիքները օգտուին փրանսացի գինուորներու կարօտ ընտանիքներուն ընծայուած բոլոր օգնութիւններէն եւ յատկացումներէն » :

ԱԼԵՔՍԱՆՏրԷԹԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ

Բողոքի ցոյցեր եւ մեծ թափորներ Սուրիոյ մէջ

Դամասկոսէն կը հեռագրեն «Տէյլի Թելէկրաֆ»ի, հինգշաբթի օրուան թուականով ·—

Այսօր Սուրիոյ ժողովուրդին բոլոր դաստակարդերը մասնակցեցան բողոքի ցոյցի մը ընդդէմ Ալէքսանտրէթի մասին կնքուած համաձայնութեան : Ամբողջ օրը թափորներ անցան կառավարական պաշտօնատան առջեւէն, ազգայնական նշանախօսքեր հնչեցնելով, դրօշներ պարզելով եւ յարձակելով Ֆրանսայի եւ Ազգաժողովին դէմ : Ընդհանուր գործադուլ հռչակուեցաւ եւ բոլոր խանութները փակուեցան : Վաղը, Ուրբաթ, իսլամական կիրակին ըլլալով, նոր ցոյցեր պիտի կատարուին եւ ազգայնական քարոզներ պիտի տրուին մզկիթներու մէջ :

Սուրիացիները գոհ են որ որոշուած է արաբերէնը պաշտօնական լեզու ընդունիլ Թուրքերէնին հետ, բայց այժմ կը պահանջեն ջնջել Թուրքերէնը :

Վարչապետ Ձէմիլ Մերտան պէյ, որուն հետ այսօր պատշգամբ կեցայ դիտելու համար ցոյցերը, ըսաւ ինծի Թէ Սուրիացիները երբեք պիտի չհաւանին այնպիսի կարգադրութեան մը որով Ալէքսանտրէթի նաւահանգիստը Սուրիոյ ձեռքէն պիտի առնուի ի չահ Թուրքիոյ որ ունի չատ լայն ծովեզերք : Իրականին մէջ Թուրքիոյ իրաւունքները դեռ նոր պիտի ճշդուին :

« Հարիւրաւոր բողոքի հեռագիրներ կը ստանամ», ըսաւ վարչապետը · «ամբողջ ազգը կռնակս է մէկ մարդու պէս»:

Ֆարէս Խուրի, երեսփ· ժողովին նախագահը, չատ աւելի բաց խօսեցաւ· — « Մենք կը կարծենք Թէ Պ· Իոնն բոլորովին անտարբեր՝ Սուրիոյ չահերուն, գոհեց մեր երկրին կենսական մէկմասը, դնելու համար Թուրքիոյ բարեկամութիւնը : Զարմացանք որ Ֆրանսա տեղի տուաւ Թրքական «պլըֆ»ին առջեւ : Թուրքիոյ ամենամեծ վախը Ռուսաստանն է, որ Ֆրանսայի դաշնակիցն է : Ուրեմն ինչո՞ւ Ֆրանսա տկարութիւն պիտի ցուցնէր : Թուրքերը պատերազմի մասին խօսեցան, բայց պլըֆ է : Թուրքերը պատերազմ չեն ըներ Ֆրանսայի եւ անոր դաշնակիցներուն դէմ, մասնաւորապէս անոր համար որ

(ԼՈՒՐԵՐՈՒ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐԴԱԼ Դ. ԷՋ)

ՀԱՎՈՒՔ ՎԱՅԳՈՒՏՍՆԱՑ

(ՂԱՀԻՐԻ ՊԱՏՄՎԱԾՔԸ)

— Ի՞նչ կ՚ուզէք ... մեր աղջի՞կը ...

Ու աղուոր:

— Թաքո՛ւր, Թաքո՛ւր:

Ու ծիծաղեցաւ:

Գոհունակութեան կնճռոտուած դէմքով մը ծերունին, որ ամբողջ ժամ մը ետք կրկին կը տեսնէր զինք, ձեռքը երկարեց ու ըսաւ.

— Ես ալ կ՚ուզեմ որ մեր աղջիկը ... Ինչո՞ւ չէ ... Ինչո՞ւ չէ ... Ես ալ կ՚ուզեմ որ մեր աղջիկը ...

Ու ծիծաղեցաւ:

Ծերունին ալ ծիծաղեցաւ:

Ու ձեռքը երկարեց:

Ու ձեռքը երկարեց:

Ու ձեռքը երկարեց

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆԴԱՍՏԱՆԻ ՀԱՐՑԵՐ

(ՀԿԱ ԱՐՎԵՍՏԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆԴԱՍՏԱՆԻ ՀԱՐՑԵՐ

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԴՈՒՐՍԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

ԴԱՎԱՆՈՎ ՄԱՐԴԸ ԻՐ ՀՈԳԵՎՈՐ ԿԱՑՈՒԹՅԱՆ

Ա. ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ

Ինչպես հայտնի է, Դավանովի մարդը ունի հոգեվոր կացութիւն, որ ներկայացնում է ինքնատիպ երեւոյթ հայ գրականութեան մէջ։ Նրա հոգեվոր կացութեան մէջ կարելի է նկատել երկու հակադիր հոսանքներ, որոնք ներդաշնակ կերպով միաձուլուած են նրա մէջ։ Դրանցից մէկը նրան կապում է ժողովրդի հետ, իսկ միւսը՝ հեռացնում։ Այդ հակադրութիւնը ստեղծում է նրա մէջ ներքին ողբերգութիւն։ Նա ապրում է ժողովրդի հետ, բայց միեւնոյն ժամանակ ապրում է նաեւ ժողովրդից դուրս։ Նա ապրում է ժողովրդի հետ, որովհետեւ նրա մէջ կան ժողովրդական բոլոր գծերը, որոնք նրան կապում են ժողովրդի հետ։ Նա ապրում է ժողովրդից դուրս, որովհետեւ նրա մէջ կան նաեւ այնպիսի գծեր, որոնք նրան հեռացնում են ժողովրդից։

Դավանովի մարդը ունի ինքնատիպ հոգեբանութիւն։ Նա ունի իր յատուկ ընկալումները, իր յատուկ զգացողութիւնները, իր յատուկ մտածողութիւնը

Օսմանցիները սերունդէ սերունդ Ալէքսանտրէթը եւ Անտիոքը ճանչցած են իբրեւ սուրիական հող։ ՄԵՆՔ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐՈՒ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ԱՌԱՋԱՐԿԵՑԻՆՔ ԹՈՒՐՔԻՈՑ, ԲԱՑԱ ԱՑՍ ԾՐԱԳԻՐԸ ՍՊԱՆՆՈՒԵՑԱՒ ԱՆԳԼԻՈՑ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԿՈՂՄԷ։ Թուրքերը հիմա իրենց մասը ըրած են Ալէքսանտրէթի կարկանդակին վրայ, բայց կը վախնան թէ Իտալիա պիտի կարծէ որ կանխեցին իտալական արշաւանք մը Ալէքսանտրէթի վրայ »։

**** Անտիոքէն կը հեռագրեն Հավասի։— Համաձայնութեան կնքումը իրական սիրտերանք մը պատճառեց Անտիոքի բնակչութեան, մասնաւորապէս Ա. – րաբներուն մէջ։ Բոլոր հասարակութեանց իրաւունքներուն եւ մանաւորապէս լեզուի ճանաչման հարցը փարատեց մտահոգութիւնը։ Յանութներու մէկ մեծ մասը գոց կը մնայ առաւօտեան, բայց կը կարծուի թէ հանդարտութիւնը պիտի վերահաստատուի վերջնապէս, երբ հասնին համաձայնութեան բոլոր մանրամասնութիւնները։*

Պոլսէն կը հեռագրեն։— Թուրք թերթերը զոհունակութիւն կը յայտնեն Ալէքսանտրէթի հարցին կարգադրութեան համար։

Հայերու զինուորագրութիւնը Յունաստանի մէջ

— • —

«Նոր Օր »ի մէջ կը կարդանք (25 յունուար).—

Ներքին նախարարութիւնը կը չարունակէ նկատի չառնել 927ի հայ երիտասարդներու վերաբերեալ օրէնքը եւ զայն կը նկատէ առկախուած։ Հպատակութեան դիմումներուն ընթացք կուտան քաղաքացիական ընդհանուր օրէնքին համաձայն, այսինքն խնդրարկուն երեք տարի պէտք է սպասէ եւ ներքին նախարարութիւնը եթէ համաձայն գտնուի, այդ պարագային ենթակային հրապարակութիւն կ'ընդունուի։

Մինչդեռ պատերազմական նախարարութեան զինուորագրական ճիւղին պետը մեզի յայտարարեց թէ իրենք կը գործադրեն 927ի օրէնքը, որուն տրամադրութեան համաձայն, քանի տարին լրացնող հայ երիտասարդը եթէ Յունաստանէն մեկնած չէ, ստիպուած է զինուորական ծառայութիւն կատարել։

Բոլոր այն երիտասարդները որոնք դիմում կ'ուզեն զնել իրենց զինուորական ծառայութիւնը, նոյնպէս յաւելեալ 12 ամիսը, խնդրագիր պէտք է ներկայացնեն դիմումով։ Իշխանութեան եւ կ'ընդունուի իրենց դիմումը, մօտաւորապէս չորս հազար տրախմի վճարումով։ Քանի մը հոգիներ երէկ դիմում կատարեցին եւ ընդունուեցաւ իրենց խնդրանքը։

Որպէսզի 21էն 30 տարեկան հայ երիտասարդները քաղաքացի արձանագրուին, պէտք է ամէնէն առաջ դիմում կատարեն զինուորական ճիւղերու մօտ։

Գերմանիոյ ապառազինութիւնները եւ Ֆրանսայի մտահոգութիւնները

Երեսփոխանական ժողովին մէջ հարցապնդումները կը չարունակուին պաշտպանութեան մասին։

Առջի օրուան նիստին մէջ Ֆլանէնի խմբակցութենէն երեսփոխան մը ըսաւ թէ Գերմանիա 250 — 300 միլիոն անգլիական ոսկի կը ծախսէ զինուորական ճամբաներու համար որոնց վրայ կ'աշխատին 400,000 հոգի։ Այս ճամբաները, որ յատուկ են ինքնաշարժի, պիտի կազմեն ռազմավարական հսկայացանց մը՝ Զուիցերիայէն մինչեւ Հոլանտա։ Անոնց համապատասխան երկայնութիւնը պիտի ըլլայ մօտ 1000 մղոն, իսկ լայնքը 27 եարտա։ «Զարմանալի միամտութիւն է րսել թէ՝ այս ճամբաները կը չինուին զործադրկութիւնը թեթեւցնելու եւ չրջիկները քաշելու համար։ Ճշմարտութիւնը այն է որ Գերմանիա պատերազմի կը պատրաստուի։ Այս չինութիւններուն դիմաց որոնց չնորհիւ գերմանական բանակին դիւրաչարժութիւնը կ'աւելնայ, Ֆրանսայի պատերազմական նախարարութիւնը քուէարկած է 3 միլիոն ոսկի։ Ճամբաներու ներկայ վիճակին մէջ Ֆրանսա հազիւ 18 ժամէն կրնայ մեքենաչարժ զօրաբաժին մը կեդրոնացրնել սահմանապուրին վրայ, իսկ Գերմանիա կրնայ այդ գործը կատարել չորս ժամէն »։

Ուրիշ երեսփոխան մը կասկած յայտնեց թէ Ֆրանսայի ամրութիւնները պիտի կրնան դիմանալ Գերմանիոյ «800,000նոց զործօն բանակին չանթահարիչ յարձակման»։ Ազգային պաշտպանութեան նախարար Պ. Տալատիէ ընդմիջեց այտեղ եւ առանց տեղէն ելլելու յայտարարեց։— «Նոր ամրութիւններ կը չինուին չաբաթներէ ի վեր եւ ես համոզուած եմ թէ մեր արեւելեան սահմանագլուխի ամրութիւնները մշտապէս պիտի կրնան եա մղել այն չանթահարիչ յարձակումը զոր կը նախատեսէք»։ Հարցապնդող երեսփոխանը, Պ. Շափտէլէն, որ ծովային նախարար եղած է, մտահոգութիւն յայտնեց նաեւ նաւատորմի զօրութեան մասին։ «Շատ չանցած, ըսաւ, 600,000 թոն տարողութեամբ մարտանաւ պիտի ունենանք, բայց ատով պիտի կրնա՞նք 300,000 թոն պատել, դիմաւորելու համար գերմանական յարձակում մը հիւսիսէն եւ միեւնոյն ատեն ապահովել Միջերկրականի մեր պահանջները եւ պաշտպանել մեր գաղթային հաղորդակցութիւնները»։

Նախկին պատերազմիկ օդանաւորդ մը մասնագիտական տեղեկութիւններ հաղորդելով օտար օդաչուցութեան մասին, ըսաւ թէ տարիներ պիտի անցնին՝ լրացնելու համար Ֆրանսայի օդանաւային կազմակերպութիւնը եւ ազդարարեց։— « եթէ վաղը թշնամին յարձակի՝ ապահովաբար գերազանցութիւն պիտի վայելէ »։

Պ. Տալատիէ դարձեալ առանց տեղէն ելլելու յայտարարեց։— « Կրնամ հաւատալ թէ ընդհարման մը պարագային Ֆրանսական բանակը պիտի վայելէ վերին աստիճանի բնտիր օդատորմիղի մը աջակցութիւնը »։

Հիթլերի ճառը եւ նոր յայտարարութիւններ

Երէկ, չաբաթ, Հիթլէր խօսեցաւ իր այնքան անհամբերութեամբ սպասուած ճառը, իր իշխանութեան չորրորդ տարեդարձին առթիւ։ Որոշեալ ժամուն բոլոր Գերմանացիները ամէն աշխատանք դադրեցուցած՝ կ'ունկնդրէին ճայնափիւնները։ Ճառը կը բաղկանար երկու մասերէ,— 1. Տեսութիւն մը՝ անցեալ չորս տարուան զործունէութեան վրայ։— 2. Քաղաքական խնդիրներ։ Այս առթիւ Հիթլէր պատասխանեց Լէօն Պլումի եւ Իտընի ճառերուն եւ նորէն այն տպաւորութիւնը ձգեց թէ անզործադրելի է հաւաքական ապահովութեան ծրագիրը։ Ցիշեց նաեւ Գերմանիոյ գաղթային պահանջները։

40,000,000 ոսկիի փոխատուութիւն Լոնտոնի մէջ

Ֆրանսայի էմմսական նախարարութիւնը պաշտօնապէս կը ծանուցանէ թէ 40 միլիոն անգլ. ոսկիի փոխատուութիւն մը կնքուած է Անգլիոյ մէջ, 3ուկէս առ 100 տոկոսով, վճարելի տասը ամիսէն։ Փոխատուութիւնը ապահովուած է թեթեւցնելու Ֆրանսայի դանձային հոգերը եւ պայքարելու չահադիտութեան դէմ։ Թէեւ փոխատուութիւնը կնքուած է Ֆրանսայի երկաթուղիներու անունով, բայց պիտի մատակարարուի դանձային նախարարութեան կողմէ։ Կ'րսուի թէ իրրեւ երաչխաւորութիւն ցոյց տրուած է ոսկիի պահեստը։ Մէկ տարի առաջ ալ փոխատուութիւն մը կնքուեցաւ Լոնտոնի մէջ, բայց այն ատեն տոկոսը 3 առ հարիւր էր։

ՁԱՆԱՁԱՆ ԼՈՒՐԵՐ ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՐԼՈՎ

500,000 ՖՐԱՆԿԻՒ ԳՈՀԱՐԵՂԷՆ մոռցուած էր ինքնաչարժի մը մէջ։ Շար-ժավարը կապոցը իւրացնելու փորձ կատարած ըլլալով, բանտարկուեցաւ։

ՃԱԿՈՆԻ ԴԱՀԼԻՃԻՆ կազմութիւնը յանձնուեցաւ Զօր. Հայաչիի, Զօր. Ուկաքի ձախողած ըլլալով։

ՌՈՒՄ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏ Նախաչինի սպանութեան գաղտնիքը չէ լուսաբանուած տակաւին։ Զախակողմեան թերթերը կը չարունակեն հիթլէրական դործակալներու վերագրել զայն, ուրիշներ ալ՝ բոլշեւիկեան։ Թաղման առթիւ դամբանական մը խօսեցաւ ազգ. տնտեսութեան նախարարը։

ԱՊԱԼՀՈՎԵՑ�էՔ ՁԵՐ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐԸ ՆԻՒՕՐՕՔ

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՔԷՄԱՆՉԻՍՏ ՌՈՒԲԷՆԻ

ՆՈՒԱԳԱՀԱՆԴԷՍԸ

ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ԴԱՇՆԱԿԱՀԱՐՈՒՀԻ ***ՏԻԿԻՆ ՌՈՒԲԷՆԻ***

ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՆՈՐ ՅԱՁՏԱԳՐՈՎ

Տեղի կ'ունենայ **Salle Géographie***ի մէջ,*

184 Bld. Saint-Germain, Paris

Մէթրօ **St. Germain-des-Prés.**

ԱՑՍՕՐ ԿԻՐԱԿԻ ԿԵՍՕՐԵ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ ՃԻՇՏ 3.30ԻՆ

Պիտի նուագէ հայկական, պարսկական, ռումանական, ռուսական եւ կովկասեան նշանաւոր նուագախումբեր, որոնք մեծապէս գնահատուեցան ամէն երկրի մէջ։

ԿԸ ԽՆԴՐՈՒԻ ՃՇԴԱՊԱՀ ԸԼԼԱԼ։

Գիները՝ 7, 10 եւ 15 ֆրանք։

Տոմսերը կը ծախուին շրանտ պաժուէլի մօտ, 51 rue Mr. le Prince։ եւ «Յառաջ»ի խմբագրատունը։

Այց ընկ. Յովհաննէս Ակինեանի գերեզմանին

1937 Յուն. 31ին կը լրանայ ընկ. Յովհաննէս Ակինեանի մահուան երկրորդ տարին։ Կարգ մը ընկերներու եւ բարեկամներու անհատական չանքերով շինուած է շիրիմ մը, կը հրաւիրուին բոլոր ընկերներն ու բարեկամները ներկայ ըլլալ այսօր, կիրակի, առաւօտեան ժամը 10ին, իրենց յարգանքի բաժինը բերելու մեր ողբացեալ ընկերոջ յիշատակին։ Առնել օթօպիւս Porte de la Villette էն եւ իջնել Cimétière Parisien (Pantin), ուր պիտի սպասեն առաջնորդներ։ Ողբացեալ ընկերոջ գերեզմանին հասցէն՝ 108 Division թիւ 40։

կարգադիր յանձնախումբ

ՁՄԵՌՆԱՑԻՆ ԱՄԷՆԷՆ ՇՔԵՂ ՑԵՐԵԿՈՅԹ-ԵՐԵԿՈՅԹԸ

ՍԻՓԱՆ ԿՈՄՐՏԱՍ ԵՐԳԱՀԱՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

կիրակի, 14 փետր., կէսօրէ վերջ ժամը 3.30էն մինչեւ կէսգիշեր,

Aéro-Club de France*ի սրահին մէջ,*

6 Rue Galilée, Métro Boissière

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԸՆՏԻՐ ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲ, **JAZZ** ԵՒ **TANGO**

ՄՈՒՏՔ՝ այրերու 10 եւ կիներու 7.50 ֆր.։

Տարեկան Թատերական Ներկայացում

Կազմակերպուած Սամուէլ Մուրատեան Վարժարանի աշակերտներէն

կիրակի, 7 փետր. ժամը 3իշդ 15ին, Պէդիկ-Աշլեան Թատերասրահին մէջ,

26 rue Troyon, Sèvres, Métro: Pont de Sèvres։

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻՆ ***ԹՈՐՈՍ Բ.*** *ողբերգութիւն երգախառն 4 արար*

Շեղինակ՝ Հ. Վահան վ. Յովհաննէսեան, երաժշտութիւն՝ Դ. Ա. Աթմշեանի։

La Patrouille de Fourchepinte *ֆրանս. երգախառն զաւեշտ,*

երգախառն պատկերներ իտալիէն լեզուով։

ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԻ ԱՆԿՈՒՏԻՆԵՐԸ (զաւեշտ 1 արար)։

Տոմսերու գինն է՝ 10 եւ 7 ֆր.։

Թատերական ներկայացում

Ֆ. Կ. Խաչի Ալֆորվիլի Սանուց Միութեան կողմէ

6 փետր շաբաթ երեկոյ ժամը 8.45ին, Հայ Ակումբին մէջ։

կը ներկայացուի ԱՆԻՄԵԱԼԻՆ ՓԱՐՈՍԸ

եւ Պարոնեանի ՄԵԾԱՊԱՏԻԻ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐԸ։

Գիները՝ մեծերու 5 ֆր., փոքրիկներու 1 ֆր.։

Հանդէս—Պարահանդէս

Ֆ. Կ. Խաչի Առնուվիլ լէ Կոնէսի մասնաճիւղին կողմէ

Այսօր, կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Salle Gallemant մէջ։

Բանախօսութիւն, երգ, արտասանութիւն եւ եւրոպական պարեր։

Մուտք 5 ֆր., անգործներու 3 ֆր.։

ԼԱԻ ՊԱՏԵՀՈՒԹԻՒՆ

Մեկնումի պատճառաւ ծախու է բանուկ հրապարակի վրայ, վերջին նորութիւններով կարգաւորուած սափրիչի խանութ մը, որ ունի 4 աթոռներ այրերու եւ 4 աթոռներ կիներու համար։ կեդրոնական ջեռուցիչ։ Պայմ 7 տարի։ Մատչելի գին։ Դիմել՝ Պ. Շէրէմէթճեանի, 8 rue Gérard, Փարիզ (13), մէթրօ Place d'Italie։

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Շրմիզիէի եւ րոպի մօտէլիսթ կարուհիներ։ Նմոյշներով ներկայանալ առաւօտները Գ. Ա. Տարօնեանի, 2 Rue St. Philippe, մէթրօ Sentier։

Cabinet de Me Artin KAZANDJIAN

Licencié en droit de la faculté de Paris

Ancien Avocat près les Tribunaux mixtes d'Egypte Conseil Juridique

10 et 12, Rue Richer, Paris Tél.: PROvence 04-64 et la suite

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Իրաւագիտական խորհրդակցութիւններու համար կ'ընդունի ամէն օր բացի կիրակիէ եւ տօն օրերէ ժամը 5 – 7։

Դիմեցէք իրեն եւ գոհ պիտի մնաք։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ

CIGALE CINÉMA

60 Avenue de Saxe LYON.

Dancing-Cigale, պարահանդէս ամէն շաբաթ գիշեր ժամը 8.30ին եւ կիրակի ցերեկները ժամը 3ին, իսկ գիշերները ժամը 8.30ին։

ԳԱՑԷՔ ՏԵՍԷՔ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

Cinéma REXY

Rue Cours Lafayette, angle Garibaldi.

Le Gérant: H. STEPHAN

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme, PARIS (13e)

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԺԱՁՈՒՐԱՆ "NIL BLEU,,

2Place de l'Odéon, Paris (6). Tél. Danton 46-75

Արեւելեան եւ եւրոպական ամէն տեսակ կերակուրներ։

ՕՂԻ ՋԱՆԱՁԱՆ ԱՂԱՆԴԵՐՆԵՐՈՎ

ՀԱՃԵԼԻ ԺԱՄԱԴՐԱՎԱՃԱՐ ԱՄԷՆՈՒՆ ՀԱՄԱՐ։

Maison DARON

Entreprise Générale de Bâtiments

PLOMBERIE-COUVERTURE

Eau, Gaz, appareils sanitaires, lavabo et tout à l'égout

TATOULIAN ARAKEL

Կը սաւանձնէ նաեւ շէնքերու նորոգութիւնը եւ շինութիւնը։

Դիմել նամակով 12bis Rue Elie. Gentilly, Seine,

կամ գիմել իր արհեստանոցը 32 Rue Menilmontant, Paris (20)

ԵԳԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԵԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

AMERICAIN LLOYD — **48 rue de la République**

ORIENT LLOYD — **7 rue Auber, Paris**

Մարսէյլ, Tél. C. 47-22 եւ C. 74-51 Tél. Opéra 67-77 67-78

Նաւային բոլոր ընկերութիւններու ներկայացուցիչ։

Տոմսակները՝ ամէն տեղի համար։ Հայ ճամբորդներու համար մասնաւոր գին։ Ունինք թղթակիցներ աշխարհի ամէն կողմը

ՎԱՍԱՀԵԼԻ ՏՈՒՆ

Studio PHÉBUS

23 Bld. Bonne Nouvelle, Paris

Tél. Louvre 69-83

ԶԱՓԱՀԻՈՐ ԳԻՆ — ԽՂՃԱՄԻՑ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ՈՒԹԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՑ ԴԵՐՁԱԿՆԵՐՈՒ, ԹՐԻԳՕՔԷՕՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ԳՕՆՁՖԷՔՍԻՈՆԷՐՆԵՐՈՒ

Կը գնենք նպաստաւոր գիներով ամէն տեսակ կերպասէղէնի, բրդեղէնի, թրիքոյի, բամպակեղէնի եւ մետաքսեղէնի կտորներ (déchet)։ Միակ հաստատութիւնը Ֆրանսայի մէջ։ Ներկայացուցիչ ունէք մեզի։ Ձեր շահը կը պահանջէ ուղղակի դիմել մեզի։ Ֆրանսայի ամէն կողմը ունինք ներկայացուցիչներ։ Փարիզի մէջ՝ շրջուն գնորդներ։

Հասցէ՝ **K. TCHADIRDJIANTZ**, 26 Rue d'Enghien, Paris (X

Tél. Prov. 34—61

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(17e ANNÉE)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Études Sociales

JURISCONSULTE

de

Droit Français et International Privé

Mandataire en Justice

159 rue Lafayette, Paris (Gare du Nord) Tél. NORD 68—02

ԿԸ ՍՏԱՆՁՆԷ ամէն տեսակ դատեր, Փարիզի, դաւառի, գաղութներու եւ արտասահմանի մէջ։ Խորհրդակցութիւն իրաւագիտ. ամէն տեսակ խնդիրներու։ Ազգային դատեր, ամէն լեզուէ թարգմանութիւններ։ Նաթիւրալիզասիոնի օրինական ձեւակերպութիւններ եւ անունները փոփոխութիւն, ընկերութիւններու կազմութիւն եւ լուծում։ Ամէն տեսակ դրծերու խմբագրութիւն։ Իրաւագիտական քննութեանց եւ մրցումներու պատրաստութիւն։ Ճառերու եւ դասախօսութիւններու խմբագրութիւն։ Խորհրդակցութիւն 25 ֆր.։ Կ'ընդունի ամէն օր ժամը 5—7, բացի շաբաթ, կիրակի եւ տօնի օրերէ։

Կ'ընդունի նաեւ ժամադրութեամբ։